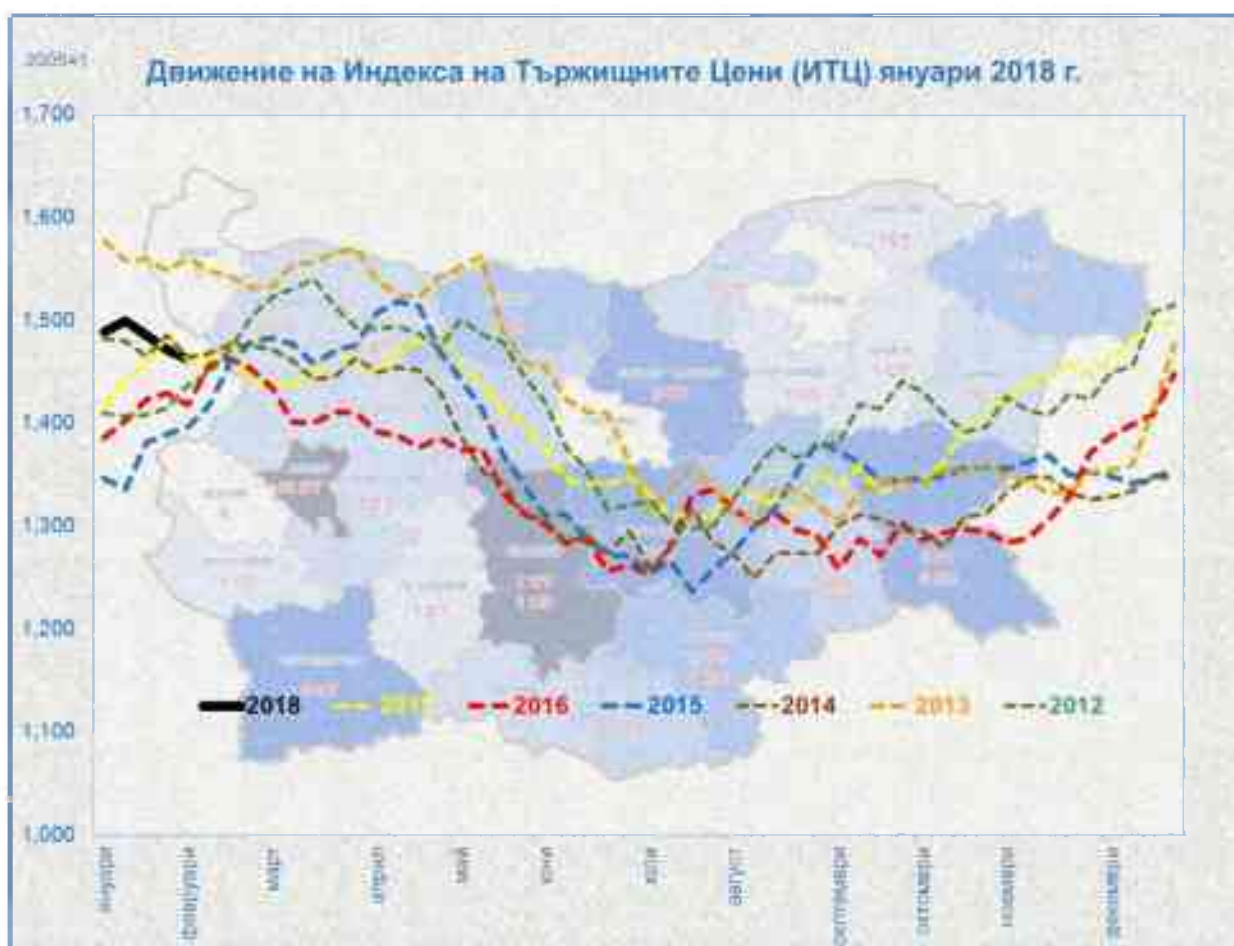

Месечен бюлетин

за цените на едро на хранителни продукти
на стоковите тържища в България

м. януари 2018 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

През месец януари пазарът на храни остава сравнително спокоен и балансиран. След Коледните празниците през декември, още в края на годината се забелязва намаляване на търговската активност. През първите седмици на годината пазарът на едро на храни в известна степен е по-вял, без значителни колебанията на цените.

През месеца се запазват устойчивите тенденции на стабилни цени на основните хранителни стоки и низходящият тренд при цената на захарта, наблюдаван от средата на миналата година.

На **месечна база** цените на млечните произведения остават почти без промяна, като и цената на маслото се стабилизира, макар и на високото ниво от предходния месец. След големия скок на цената на яйцата през ноември миналата година, още в края на декември стойностите се стабилизираха, а през януари и особено през последната седмица те се върнаха на нивото си преди поскъпването.

В резултат на поскъпването на млечните произведения и яйцата през есента и зимата на 2017 г., през м. януари 2018 г. е отчетен значителен ръст на **годишна база** при тези стоки.

През месец януари цените на плодовете и зеленчуците следват характерните сезонни трендове и колебания и пазарът при тях също остава сравнително спокоен. На годишна база се наблюдава поскъпване при голяма част на плодовете и обратна тенденция при зеленчуците.

През месеца **международните цени** на зърнените култури и растителните масла леко се повишават, а цените на за млечните продукти и захарта като цяло намаляват. При месата котировките остават почти непроменени.

Ретроспективният анализ на движението на цените през месец януари в **периода 2013 – 2018 г.** показва, че през тази година цените на хранителните продукти са около нивата спрямо същия месец на предходните две - три години. Цените на млечните продукти и на яйцата са по-високи спрямо предходния пет годишен период. Тенденциите при движението на цените на зеленчуците са разнопосочни, в зависимост от конкретните метеорологични условия през м. януари на шестгодишния период.

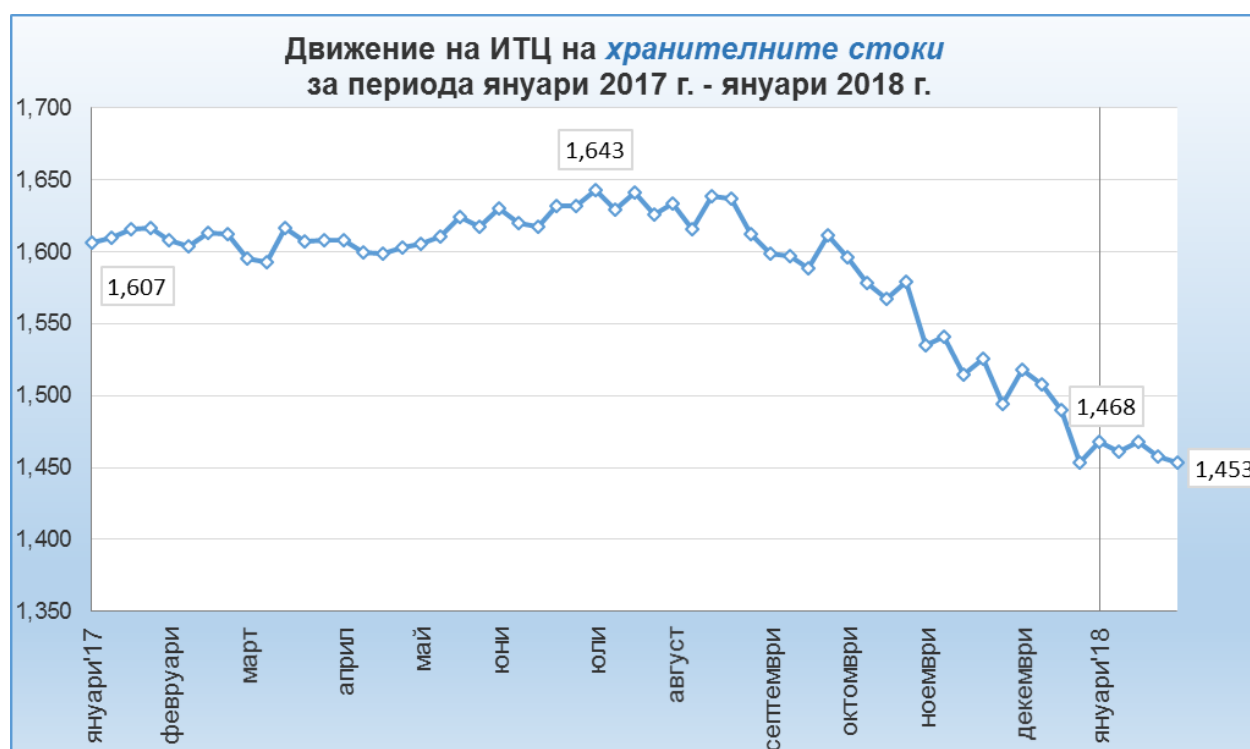
През м. януари 2018 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** остава над нивата от същия месец на периода 2015 – 2017 г. Стойностите през януари 2018 г. са по-ниски от м. януари 2013 г. и се доближават до нивото от 2014 г.

1. Хранителни стоки

Тенденциите при движението на цените на едро на хранителните стоки през м. януари са преобладаващо низходящи. Спад спрямо м. декември е отбелязан при цената на яйцата (10%) и захарта (5%). След големия скок на цената на яйцата през ноември миналата година, още в края на декември стойностите се стабилизираха, а през януари и особено през последната седмица те се върнаха на нивото си преди поскъпването.

Цените на варивата и ориза са с минимални отклонения надолу, а цената на олиото е без промяна.

При цената на захарта се запазва низходящият тренд, наблюдаван през последните месеци, а поевтиняването на месеча база е 5%. (фиг.16) С известни колебания в двете посоки цената на брашното и олиото се задържа около нивото от предходния месец. фиг.18)

Фиг. 1

Конструираният от Комисията групов Индекс на тържищните цени на хранителните стоки илюстрира общото относително изменение на цените на едро на хранителните стоки, които влизат в неговия състав¹. (фиг.1)

В началото на годината кривата стартира от ниво 1.468 пункта и през първите седмици на месеца стойностите имат стабилен характер. В края на месеца индексът отново тръгва леко надолу.

Наблюденията от предходните години показват, че най-високи стойности индексът на хранителните стоки е имал през 2008 г., 2011 г. и 2012 г., когато се наблюдаваше повишаване на цените на голяма част от основни хранителни стоки. (фиг. 2)

Фиг. 2

През месец януари цените на **млечните произведения** се стабилизираха. След достигането на пикови стойности от 2.43 лв./бр. в средата на м. декември, още в края на годината и през м. януари цената на кравето масло започва леко да пада и се стабилизира на ниво от 2.31 лв./бр.

Цените на останалите млечни продукти остават стабилни, като се наблюдава и лек низходящ тренд. На месечна база понижението на цените на сиренето, маслото и прясното мляко е 3-4%, а цената на кашкавала и киселото мляко се доближава до нивата от предходния месец. (табл. 1, фиг.11,38-43)

¹ Този индекс отразява цените на следните стоки: захар, фасул, ориз, леща, брашно и олио

Наблюденията от предходни години показват, че при движението на цените на млечните произведения се наблюдават определени сезонни тенденции, изразяващи се в по-високи есенно-зимни стойности и спад на цените през пролетта и лятото. През последните три – четири години тези сезонни колебания са все по-слабо изразени.

Движението на кривата на Индекса на Тържищните Цени на млечните произведения се обуславя от движението на цените на стоките, които влизат в неговата структура² .(фиг.3)

Фиг. 3

От м. юли 2017 г. кривата на индекса на млечните произведения придобива стръмен характер. Върху движението на индекса през този период най-силно рефлектира покачването на цената на кравето масло. Устойчивият възходящ тренд се запазва и през м. август, като кривата придобива по-стръмен характер. С изключение на цената на маслото, при останалите млечни произведения се наблюдава известно стабилизиране през м. септември, макар и на високото ниво от м. август. В резултат на това кривата на индекса с леки отклонения в двете посоки има стабилен характер. (фиг.3) В резултат на стабилизирането на цените на сиренето и кашкавала и задържането на

² Стоките, които влизат в структурата на този индекс са сирене – краве и овче, кашкавал "Витоша" и краве масло

стойностите на кравето масло, през декември индексът бележи лек спад. През последната седмица на годината кривата стъпва на ниво от 1.885 пункта, като отбелязваният ръст на годишна база от 11%. (фиг.1)

Причините за поскъпването през годината на млечните произведения са в резултат основно на покачването на международните цени на млечните продукти, както и от повишената изкупна цена на млякото, в съчетание с повишени производствени разходи.

През м. януари 2018 г. кривата на този индекс се стабилизира на нивото от м. декември, а през последните две седмици стойностите отбелязват спад и стъпват на ниво от 1.843 пункта. Намалените на индекса спрямо началото на месеца е около 1%. В сравнение със същия период на 2017 г. индексът е на значително по-високо ниво, което е в резултат на високата база от м. ноември 2017 г.

Ретроспективният анализ на цените на млечните произведения показва, че индексът на тази група стоки е най-висок в началото на 2014 г. Рязък скок на стойностите беше наблюдаван през лятото на 2007 г. и през 2010 г. В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд. Въпреки покачването на индекса през последните месеци на 2016 г., през първите десет месеца на 2017 година, стойностите остават под пиковите нива от 2014 г. През м. ноември стойностите на индекса минават над нивото от 2014 г. и достигат пикови стойности за последните 10 години. (фиг. 4)

Фиг. 4

Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки.

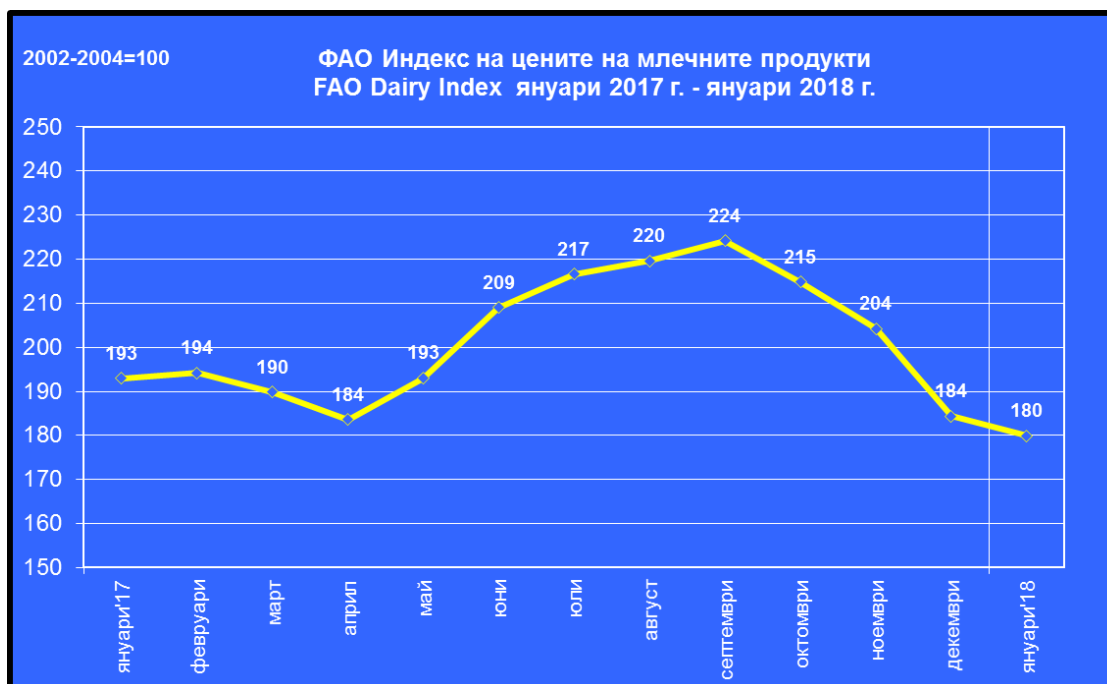
Стойностите на ФАО³ индекса на млечните продукти⁴ на международните цени през м. януари е 179.9 пункта, което с 2.4% (4.5пункта) по-ниско от нивото през м. декември. Въпреки продължаващият вече четвърти месец спад на стойностите, те все още са с 41% по-високи от минималното ниво, достигнато през м. април 2016 г. През месеца международните котировки на маслото и сиренето се понижиха, а тези на сухото мляко се увеличиха.

Прекомерното снабдяване с мляко в северното полукуло и в Австралия се превърна в един от факторите, които до голяма степен повлияха на международните цени на млечни продукти, включително на маслото и сиренето. В същото време цените на пълномаслено мляко на прах се увеличават поради очаквания по-голям сезонен спад в производството на мляко в Нова Зеландия. Цените на обезмасленото мляко на прах също се увеличиха главно в резултат на активното търсене на внос. (фиг.5)

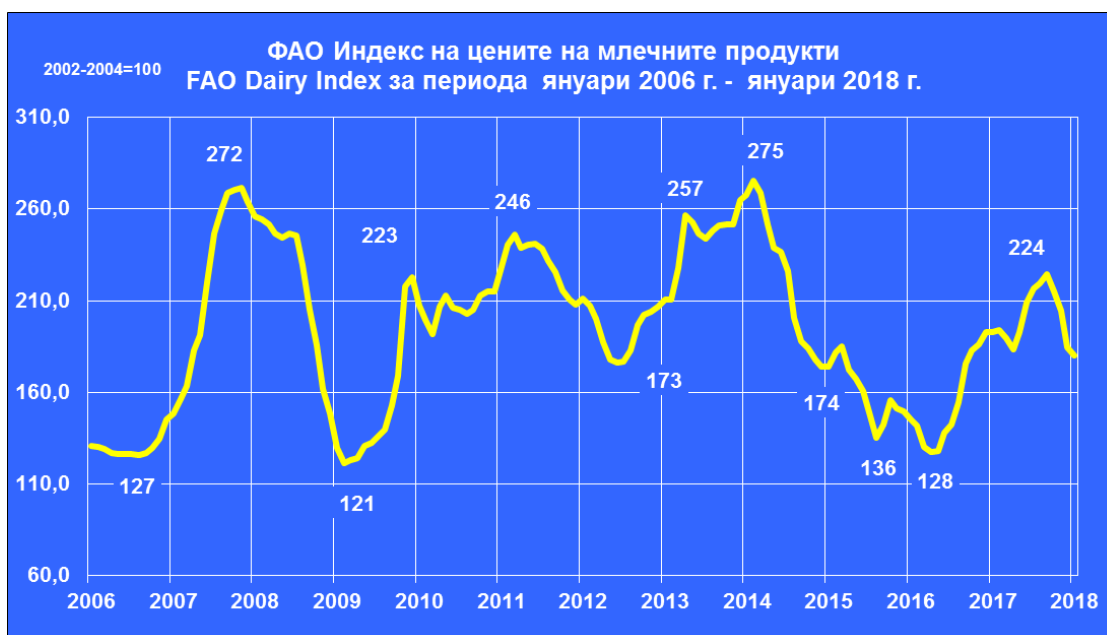
В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на ФАО индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд и през м.февруари 2014 г. достига пиковите си за последните години стойности. Следва почти двугодишен низходящ тренд. Тенденцията се обръща през 2016 г, а в началото на 2017 г. се стабилизира и от м. март се наблюдава спад на стойностите. Трендът отново се обръща през април, за да достигне през септември максималните за последните три години стойности. През м. октомври за първи път от пролетта на тази година е регистриран спад на индекса, който продължава и през следващите месеци. (фиг.6)

³ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations, Организация за прехрана и земеделие на ООН

⁴ FAO Index of International Prices of Selected Dairy Products

Фиг. 5

Фиг. 6

Стойностните колебания на цените на **месото и месните произведения** през м. януари спрямо предходния месец са в диапазона $\pm 1-5\%$. Поевтиняване на месечна база с 2-5% е отчетено при свинското месо, пилешните бутчета и трайния салам. Незначителни колебания нагоре на месечна база в диапазона 2-4% има при цената на пилешките гърди, кренвиршите и колбасите. Тенденциите при цените на рибите са преобладаващо низходящи, като колебанията надолу са в диапазона 5-9%. (табл. 1, фиг.11,28-37)

ИТЦ на **месото, месните произведения и рибата**⁵ е относителен измерител на общото състояние на пазара на едро на този вид хранителни стоки. С най-голямо тегло в тази група е цената на пилешкото месо. (фиг. 7,8) Индексът на месото и месните произведения от началото на тази година има лек възходящ тренд, който през последната седмица на януари се обръща. Нивото, на което се стабилизира кривата през тази година е на много по-ниско ниво в сравнение със същия периода на миналата година.

Фиг. 7

В периода 2006 – 2008 г. индексът на тази стокова група имаше устойчив възходящ тренд. През следващите години кривата следва разнопосочни тенденции. През 2014 г. стойностите трайно се движат надолу, а през 2015 и 2016 г. индексът се стабилизира на ниво от около 1.300 пункта.

През първите три месеца на 2017 г. се наблюдава рязък спад на стойностите, което се дължи на поевтиняването на месото и някои месни произведения. През следващите месеци на годината кривата има стабилен характер и стойностите се движат в тесен диапазон от 1.20 – 1.25 пункта. (фиг. 8)

⁵ В структурата на индекса влизат стоките: пиле, колбаси малотрайни и шпеков салам; кренвирши; кайма и риба (скуприя).

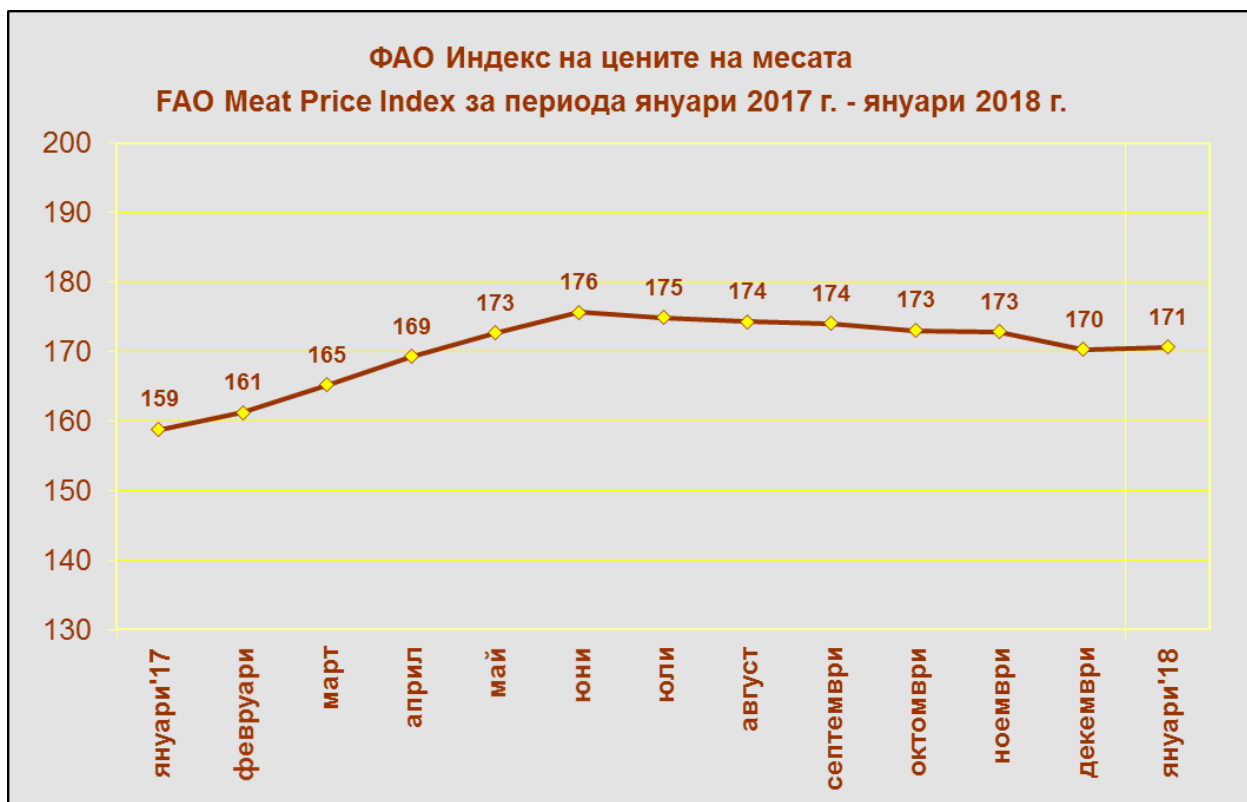

Фиг. 8

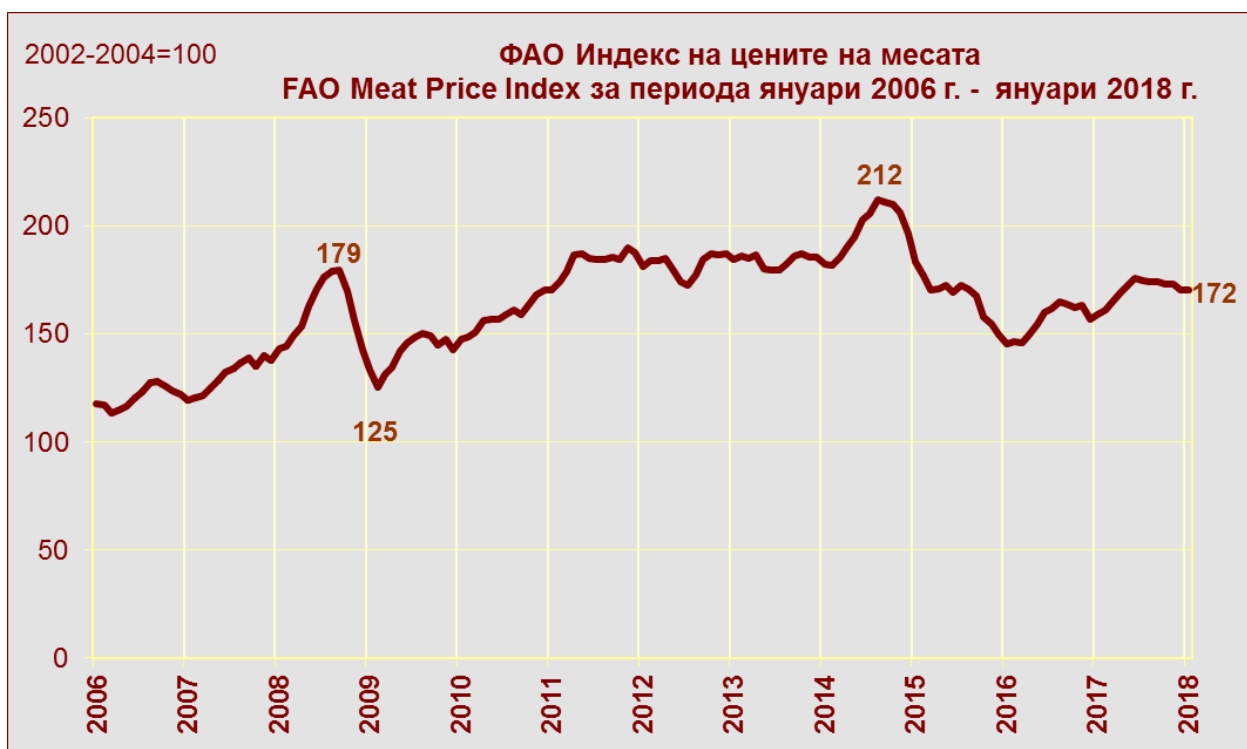
Анализът по данни на ФАО⁶ за състоянието на пазара на месо през последните години показва, че от 2009 г. цените на месните продукти започват да растат, като плавната възходяща тенденция се запазва до пролетта на 2011 г. Следва стабилизиране на кривата, като тенденцията се запазва в началото 2014 г, но стойностите остават на високото ниво от 2011 г. От средата на 2014 г. се заражда устойчив низходящ тренд, който продължава до м. март 2016 г. С известни колебания в двете посоки кривата на този индекс през 2016 и 2017 г. има стабилен характер. (фиг. 9, 10)

Средната стойност на индекса на цените на месото на ФАО през януари 2018 г. е 170,6 пункта, която е почти непроменена спрямо м. декември 2017 г. В сравнение с м. януари 2017 г. индексът е със 7.4% по-висок, но с 19.5% под пиковата си стойност, достигната през август 2014 г. Международните котировки на пилешкото и свинското месо продължават да намаляват поради наличието на значително предлагане за износ с ниско търсене на вноса. Цените за говеждото месо се увеличават леко, което се дължи на намаляването на предлагането в Океания, докато цените на овнешкото месо се влияят от активното международно търсене, особено в Азия и Близкия изток.

⁶ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

Фиг.9

Фиг.10

Таблица 1

СТОКА	декември'17	януари'18	промяна в %	промяна в лв.	януари'17	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЗАХАР	1,29	1,22	-5,4	-0,07	1,56	-21,8	-0,34
ФАСУЛ	3,30	3,22	-2,4	-0,08	3,25	-0,9	-0,03
ОРИЗ	1,93	1,89	-2,1	-0,04	1,90	-0,5	-0,01
ЛЕЩА	2,96	2,93	-1,0	-0,03	3,08	-4,9	-0,15
БРАШНО	0,78	0,77	-1,3	-0,01	0,81	-4,9	-0,04
ОЛИО	1,96	1,96	0,0	0,00	2,13	-8,0	-0,17
ЯЙЦА	0,29	0,26	-10,3	-0,03	0,20	30,0	0,06
КАШКАВАЛ	10,84	10,86	0,2	0,02	9,85	10,3	1,01
СИРЕНЕ	6,01	5,77	-4,0	-0,24	5,63	2,5	0,14
МАСЛО	2,35	2,29	-2,6	-0,06	1,45	57,9	0,84
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,82	0,82	0,0	0,00	0,74	10,8	0,08
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,60	1,56	-2,5	-0,04	1,61	-3,1	-0,05
БИСКВИТИ	1,62	1,65	1,9	0,03	1,60	3,1	0,05
ВАОФЛИ	2,69	2,67	-0,7	-0,02	2,50	6,8	0,17
СКУМРИЯ	4,02	3,81	-5,2	-0,21	3,78	0,8	0,03
КОПЪРКА	2,27	2,15	-5,3	-0,12	2,18	-1,4	-0,03
САФРИД	3,31	3,20	-3,3	-0,11	3,11	2,9	0,09
ПАНГАСИУС	3,73	3,52	-5,6	-0,21	3,82	-7,9	-0,30
ХЕК	5,57	5,09	-8,6	-0,48	5,54	-8,1	-0,45
ХОКИ	4,89	4,66	-4,7	-0,23	4,23	10,2	0,43
СВИНСКО месо	6,84	6,48	-5,3	-0,36	4,39	47,6	2,09
ПИЛЕ	3,79	3,78	-0,3	-0,01	3,68	2,7	0,10
ПИЛЕШКИ бут	2,75	2,69	-2,2	-0,06	2,96	-9,1	-0,27
ПИЛЕШКИ гърди	7,28	7,40	1,6	0,12	6,98	6,0	0,42
КРЕНВИРШИ	4,73	4,84	2,3	0,11	4,48	8,0	0,36
КРЕНВИРШИ пилешки	3,21	3,21	0,0	0,00	3,23	-0,6	-0,02
КОЛБАСИ малотрайни	4,37	4,56	4,3	0,19	4,53	0,7	0,03
ТРАЕН салам	8,33	8,18	-1,8	-0,15	8,99	-9,0	-0,81
КАЙМА	4,74	4,71	-0,6	-0,03	4,58	2,8	0,13

Фиг. 11

Спрямо същия месец на миналата година при цените на едро на по-голяма част от хранителните стоки се наблюдава низходящ тренд. (табл. 1, фиг. 12)

Най-силен спад на годишна база има при цената на захарта (22%), който се дължи на изключително устойчивата и силна низходяща тенденция през цялата

2017 г. Поевтиняване спрямо миналата година в диапазона 5-8% има при олиото, брашното и лещата. В резултат на поскъпването на яйцата през есента на миналата година, цената им на годишна база отбелязва ръст от 30%.

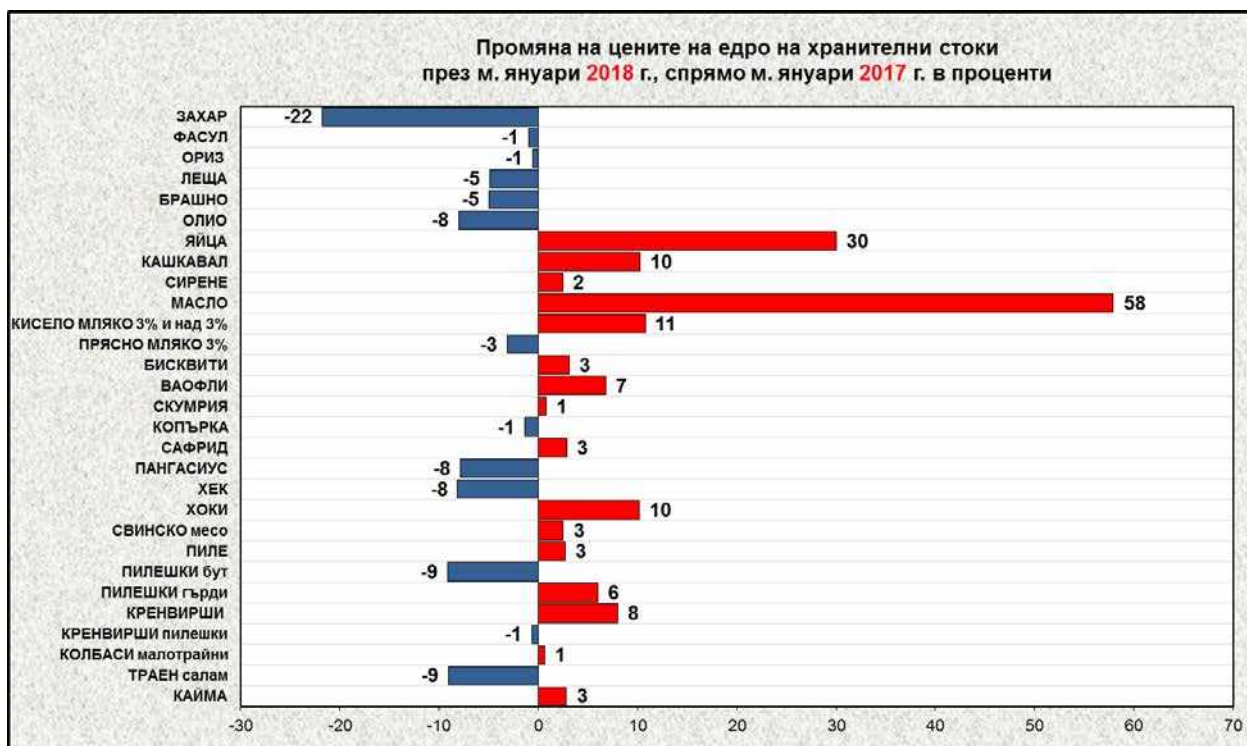
При цените на млечните произведения се наблюдава поскъпване на годишна база, което е най-силно изразено при кравето масло 58%. Цените на кравето сирене и на кашкавал „Витоша“ са се покачили в сравнение със същия месец на миналата година с 2-10%. Цената на едро на киселото мляко е с 11% по-висока, а цената на прясното мляко се задържа около нивото от предходната година.

Тенденциите при движението на цените на месото и месните произведения през м. януари тази година спрямо същия месец на предходната година са разнопосочни, като отрицателни колебания около 8-9% има при рибите, пилешкия бут и трайния салам. Поскъпване на годишна база с 3-8% е отчетено при свинското и пилешкото месо, пилешките гърди, кренвиршите и каймата.

Леко поскъпване се наблюдава при кренвиршите.

Наблюденията на цените на рибата на годишна база показват възходящ тренд при сафрида и филето от хоки, като положителните колебания са 3-10%. Цената на филето от хек и пангасиуса намаляват спрямо предходната година с 8%.

Цените на захарните изделия бележат ръст на годишна база от 3 - 7%. (фиг. 12)

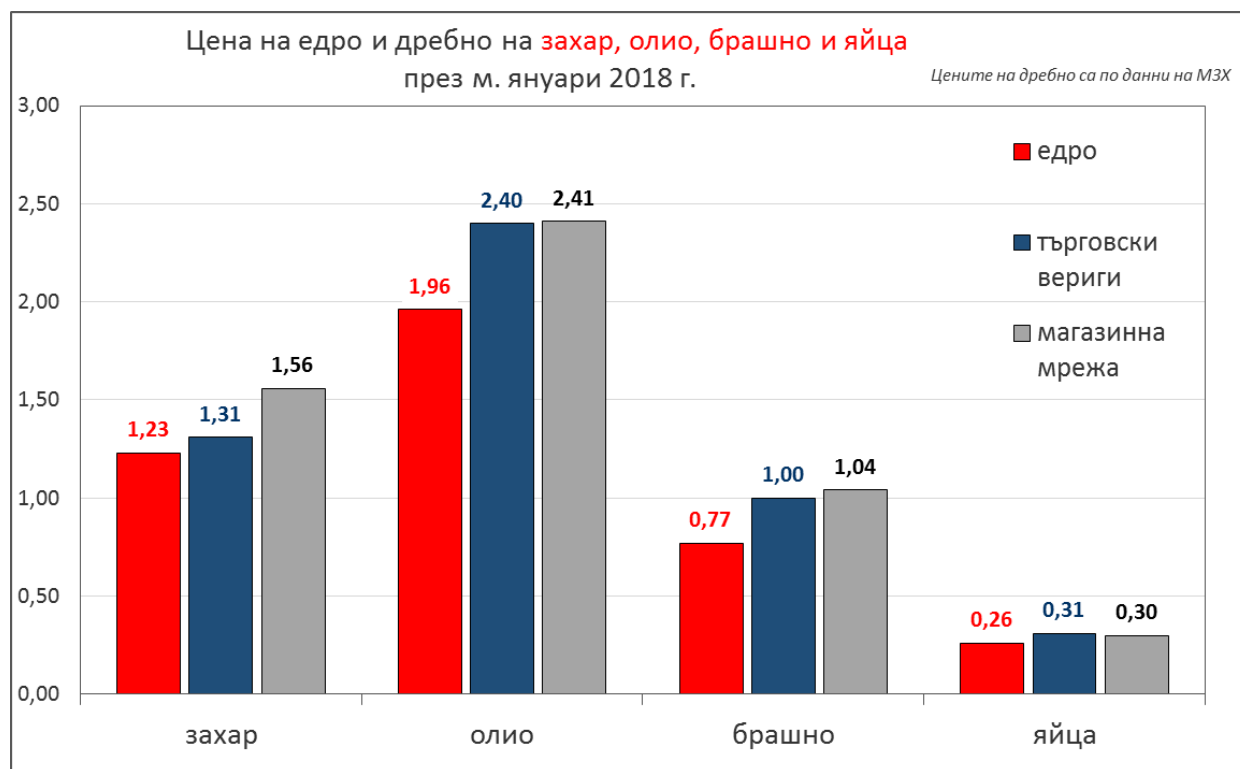

Фиг.12

Наблюдението на цените на **дребно** на основните хранителни продукти: захар, олио, брашно и яйца показва, че през м. януари най-високи са цените в магазинната мрежа. Надценките на цените на дребно, спрямо цените на едро, в големите търговски вериги са най-големи при брашното – 30%, следвани от олиото, яйцата и захарта, съответно 22, 19 и 7%. В магазинната мрежа най-голямата надценка от 35% е при брашното, при яйцата тя е 15%, при олиото 23% и при захарта 27%. (табл.2 и фиг.13)

Таблица 2

СТОКА	цени на едро на тържищата	цени на дребно в търговските вериги	надценка в %	надценка в лв.	цени на дребно в магазинната мрежа	надценка в %	надценка в лв.
захар	1,23	1,31	7	0,08	1,56	27	0,33
олио	1,96	2,40	22	0,44	2,41	23	0,45
брашно	0,77	1,00	30	0,23	1,04	35	0,27
яйца	0,26	0,31	19	0,05	0,30	15	0,04

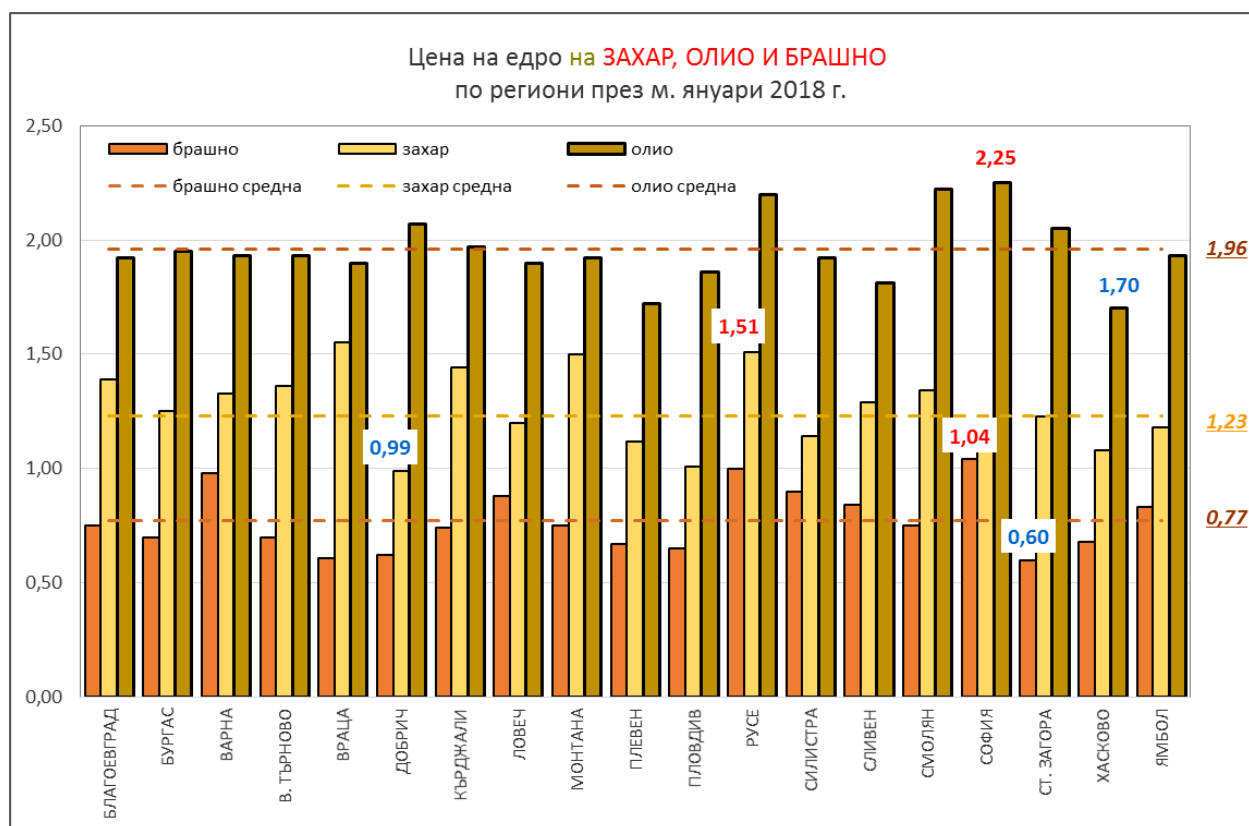

Фиг. 13

Анализът на цените на едро на основните хранителни стоки: брашно, захар и олио по **региони** показва, че отклоненията в цените в различните региони от средната за страната цена са в диапазона $\pm 15 - 35\%$.

При средна цена за страната през м. януари на брашното 0.77 лв./кг, средната цена на брашното на тържищата в област София е 1.04 лв./кг, а в област Враца, Добрич, Пловдив и Стара Загора цената е около 0.60 лв./кг. Най-високи цени на едро на захарта през януари са отчетени в област Русе, Враца и Монтана – около

1.50 лв./кг, а най-ниска в област Добрич – 0.99 лв./кг, при средна цена на едро за страната 1.23 лв./кг. Най-скъпо се е търгувало през месеца олиото на тържищата в област София - 2.25 лв./л, най-евтино е било то в Хасковска област – 1.70 лв./л, а средната за страната цена на олиото през месеца е 1.96 лв./л. (фиг.14)

Фиг.14

Таблица 3 Цени на едро на хранителни стоки през м. януари 2013/2018 г.

януари	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО месо	ПИЛЕ	КАЙМА
година													
2013	2,03	3,09	1,93	0,98	2,74	0,24	10,54	5,15	1,24	4,23	7,53	4,18	5,06
2014	1,66	4,33	1,94	0,86	2,15	0,18	10,92	5,77	1,30	4,37	6,99	4,06	5,00
2015	1,18	4,04	2,05	0,82	1,91	0,18	10,38	5,60	1,41	3,96	7,32	3,86	4,72
2016	1,36	2,93	1,93	0,82	2,19	0,19	9,85	5,44	1,29	3,88	7,00	3,74	4,70
2017	1,56	3,25	1,90	0,81	2,13	0,20	9,85	5,63	1,45	3,78	6,32	3,68	4,58
2018	1,23	3,22	1,89	0,77	1,96	0,26	10,86	5,78	2,29	3,80	6,48	3,78	4,70

Анализът на цените на хранителните стоки през м. януари 2018 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2013 - 2018 г.) показва, че цените на основните хранителни стоки (захар, ориз, брашно и олио) са около и под нивата от същия месец на предходния петгодишен период. В резултат на поскъпването на яйцата през м. ноември, тяхната цена е най-висока.

При млечните продукти се наблюдава ръст на годишна база спрямо предходните 2-3 години, а цените на кравето сирене и маслото през м. януари тази година са най-високи спрямо същия месец на предходните пет години. Цените на месото, месните произведения и рибата се доближават и са малко под нивата от същия месец на 2013/2018 г. (табл.3 и фиг.15)

- През 2011 г. цената на *захарта* бележи драстичен скок и за шест месеца се покачва със 70%. В резултат на този скок цената на захарта през м. януари 2013 г. е най-висока в сравнение със същия месец на следващите години. През м. януари 2018 г. цената на захарта остава на по-ниско ниво спрямо периода 2013-2017 г, като е малко по-висока само в сравнение на 2015 г. (фиг.16,17)

- В периода 2011 – 2013 г. цената на *фасула* расте и през м. януари 2014 г. тя е най-висока за последния шестгодишен период. От средата на същата година трендът се обръща, в резултат на което цената през януари 2016 г. е най-ниска. През м. януари 2018 г. цената на фасула е малко над нивото от същия месец на 2014 г., като остава под нивото от м. януари на 2017 г. (фиг. 24,25)

- Цената на *ориза* през последните години остава сравнително стабилна и се движи на ниво от около и малко под 1,80-2,00 лв./кг. През месец януари настоящата година цената на ориза у нас се доближава до нивото от предходните години, като остава малко под нивата им. Стабилният характер на цената на ориза се дължи на това, че производството на ориз в страната особено в периода след 2007 г. е в известен възход и тенденциите на световния пазар на ориз не дават силно отражение върху нашия пазар. (фиг. 26,27)

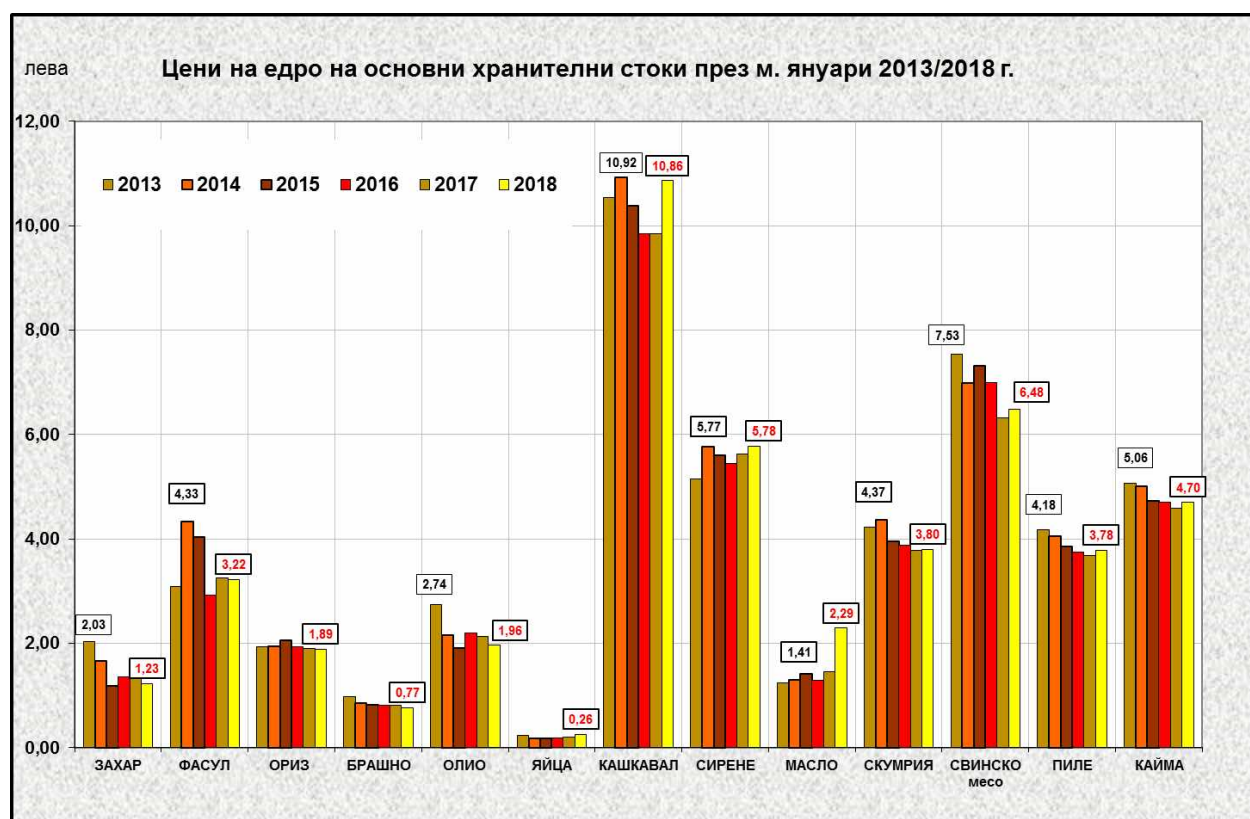
- От началото на 2013 г. кривата на цената на *брашното* има низходящ тренд, а в периода 2014 – 2017 г. цената е стабилна и се движи около ниво от 0.90 лв./кг. През м. януари настоящата година цената на брашното остава под нивата от 2013 – 2017 г. (фиг.20,21)

- Наред с други хранителни стоки и при *олиото* през 2012 г. се наблюдаваше трайно поскъпване, а в периода 2013 – 2015 г. цената се стабилизира и кривата тръгва надолу. През 2016 и 2017 г. стойностите са

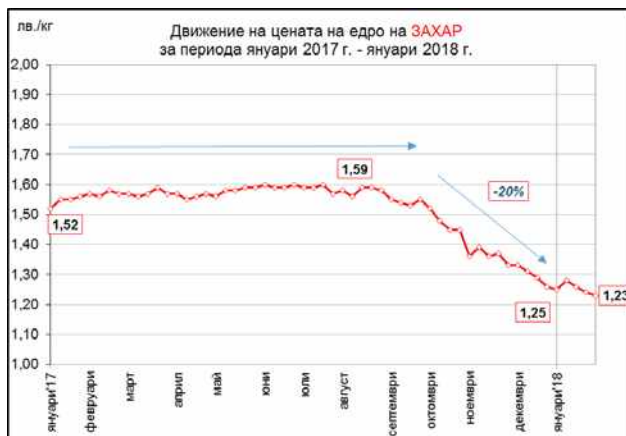
стабилни, а в края на 2017 г. цената на едро на олиото минава под 2.00 лв./л. По тази причина през м. януари 2013 г. цената на олиото има най-високи стойности в сравнение със същия месец на другите години от периода. През 2015 г. беше регистрирано поскъпване на олиото, в резултат на което през м. януари същата година стойностите са на малко по-високо ниво. Най-ниска цена е отчетена през м. януари 2015 г. (фиг.18,19)

- През есента на 2017 г. цените на *млечните произведения* се покачиха и въпреки стабилизирането им в края на годината, през м. януари тази година стойностите са на по-високи нива, което е най-силно изразено при кравето масло. (фиг.38-43)

- В периода 2013 – 2017 г. цените на *месото и месните изделия* имат траен и плавен низходящ тренд. През януари 2013 г. са отчетени най-високите стойности на цената на свинското месо. Тогава се наблюдаваше и голям скок на цената на месото на световния пазар. Трендът на цените на пилешкото месо, каймата и скумрията в периода 2013 – 2017 г. е устойчиво низходящ тренд, а през м. януари 2018 г. са отчетени малко по-високи средно месечни цени.

Фиг. 15

Фиг. 16

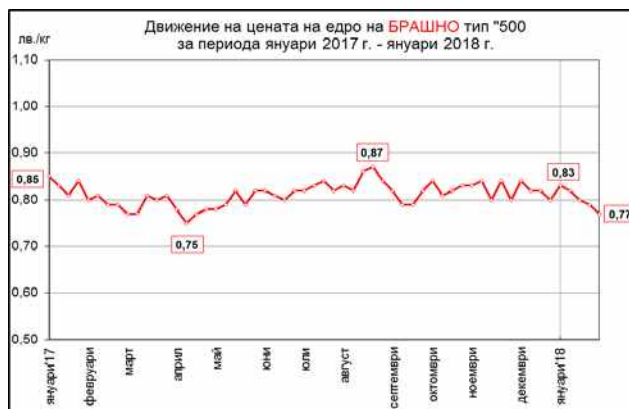
Фиг.17

Фиг. 18

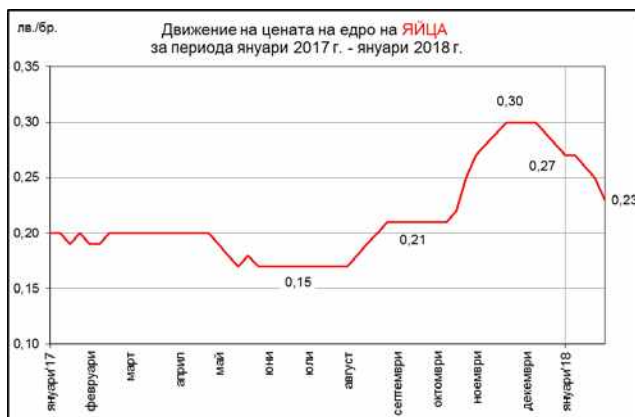
Фиг. 19

Фиг. 20

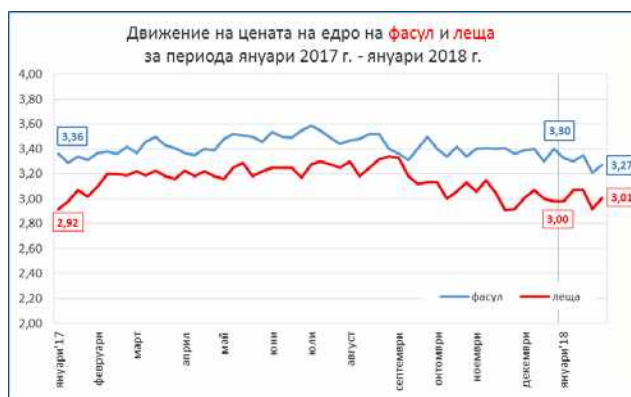
Фиг. 21

Фиг. 22

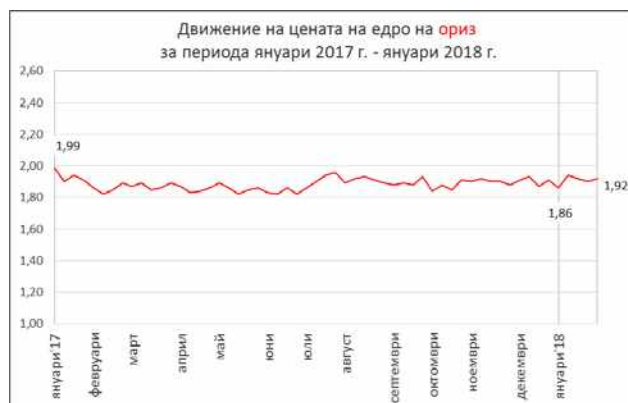
Фиг. 23

Фиг. 24

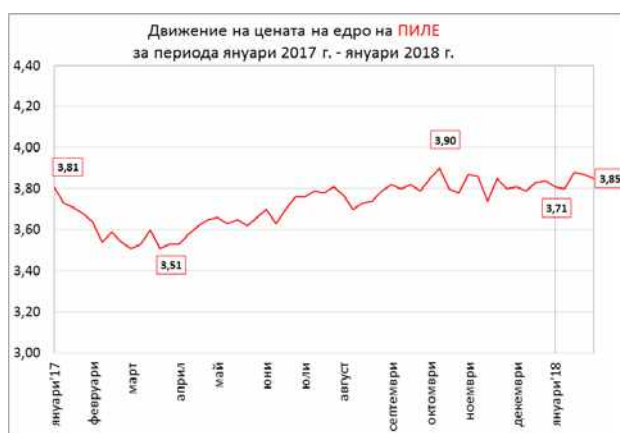
Фиг. 25

Фиг. 26

Фиг. 27

Фиг. 28

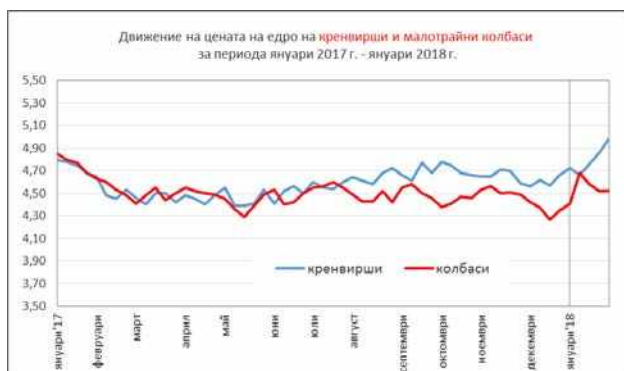
Фиг. 29

Фиг. 30

Фиг. 31

Фиг. 32

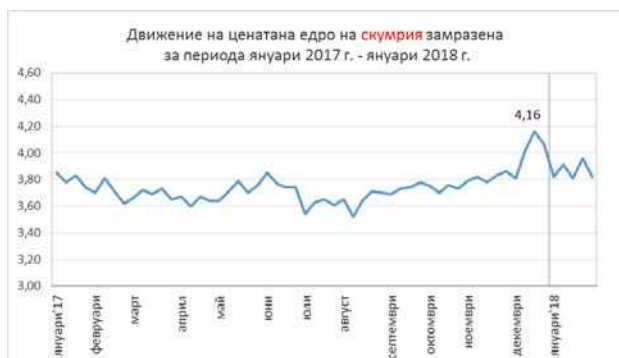
Фиг. 33

Фиг. 34

Фиг. 35

Фиг. 36

Фиг. 37

Фиг. 38

Фиг. 39

Фиг. 40

Фиг. 41

Фиг. 42

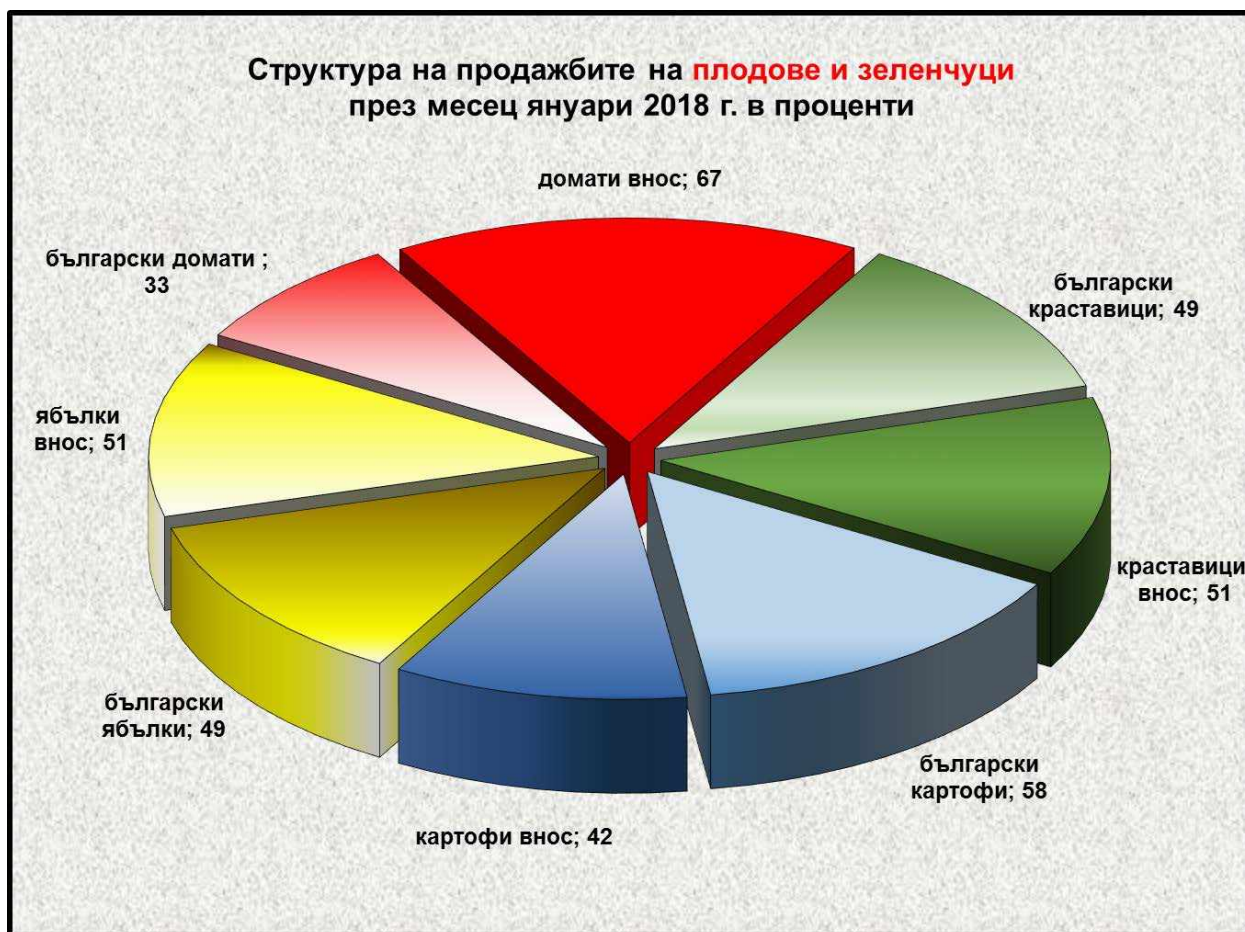

Фиг. 43

2. Плодове и зеленчуци

От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци на пазара е изключително нисък, но през летните месеци количествата българска продукция се увеличават. Наблюденията върху пазара на плодове и зеленчуци през м. януари показват, че предлаганите количества българската продукция съставляват по-малък, но в известна степен съотносим дял. (фиг. 44)

Съотношението между продажбите на български домати и домати от внос през месеца показва превес на количествата домати от внос, като съотношението е 67% към 33%. През м. януари 51% от предлаганата продукция на пазара на краставици е от внос. Малко по-голям е относителният дял на пазара на българските картофи, който е 58%. Почти изравнено е предлагането на българска продукция и такава от внос при ябълките. (фиг. 44)

Фиг. 44

Движението на кривата на ИТЦ⁷ на плодовете и зеленчуците следва характерните за тези продукти сезонни тенденции. Максимални зимни стойности се наблюдават обикновено в периода януари – февруари, а минималните летни стойности, в зависимост от конкретните метеорологични стойности се регистрират през август.

В началото на тази година индексът на плодовете и зеленчуците стартира от ниво 1.385 пункта и през последната седмица на месеца кривата стъпва на ниво от 1.394 пункта. През месеца стойностите запазват стабилния си характер от предходния месец. Не се наблюдава тенденцията от същия месец на миналата година, когато кривата рязко тръгва нагоре още от първата седмица на януари. (фиг.45)

⁷ В състава на този индекс са включени следните стоки: ябълки български и ябълки от внос, картофи български и от внос, лук зрял, чесън зрял, домати оранжерийни и домати от внос, краставици оранжерийни и от внос, пипер зелен, зеле, банани, портокали и лимони

Фиг. 45

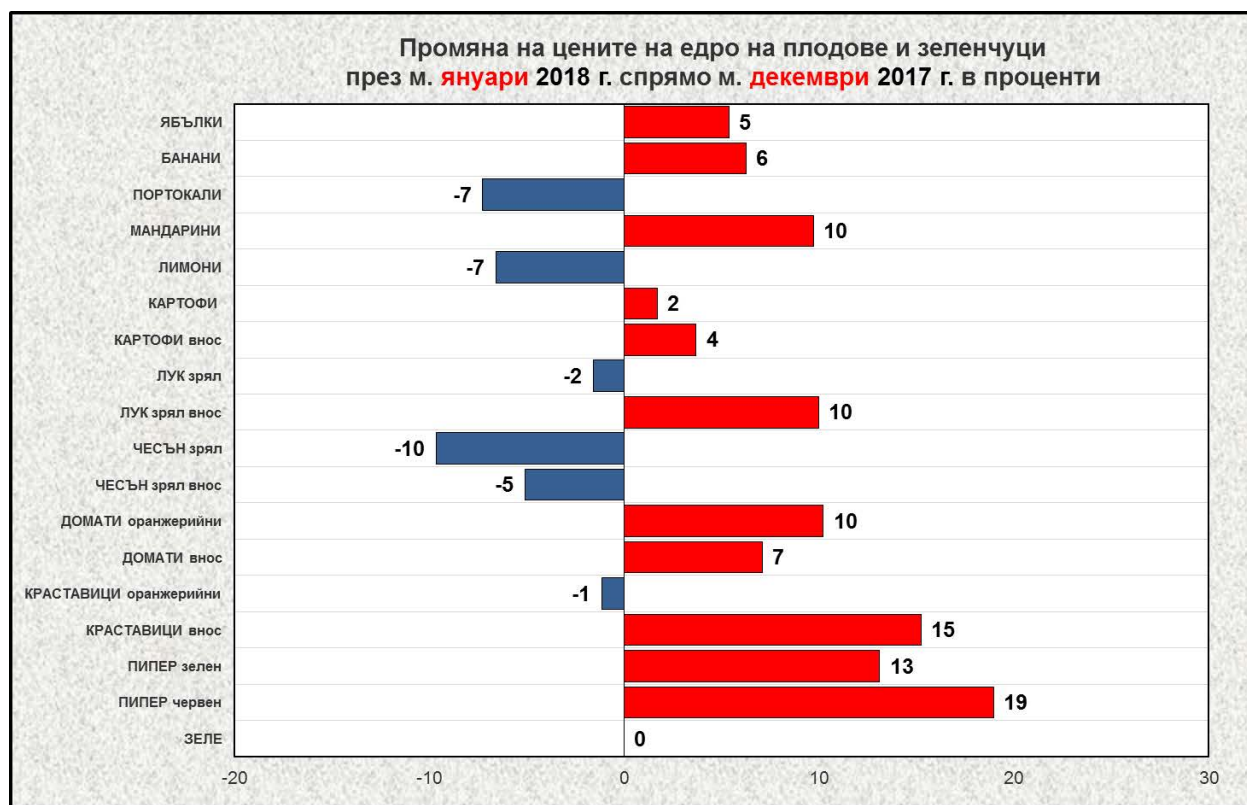
Анализът на движението на кривата на индекса през годините показва, че най-високи зимни стойности са отчетени през 2008 г., а на най-ниско ниво индексът се е стабилизирал през лятото на 2006 г. (фиг. 46)

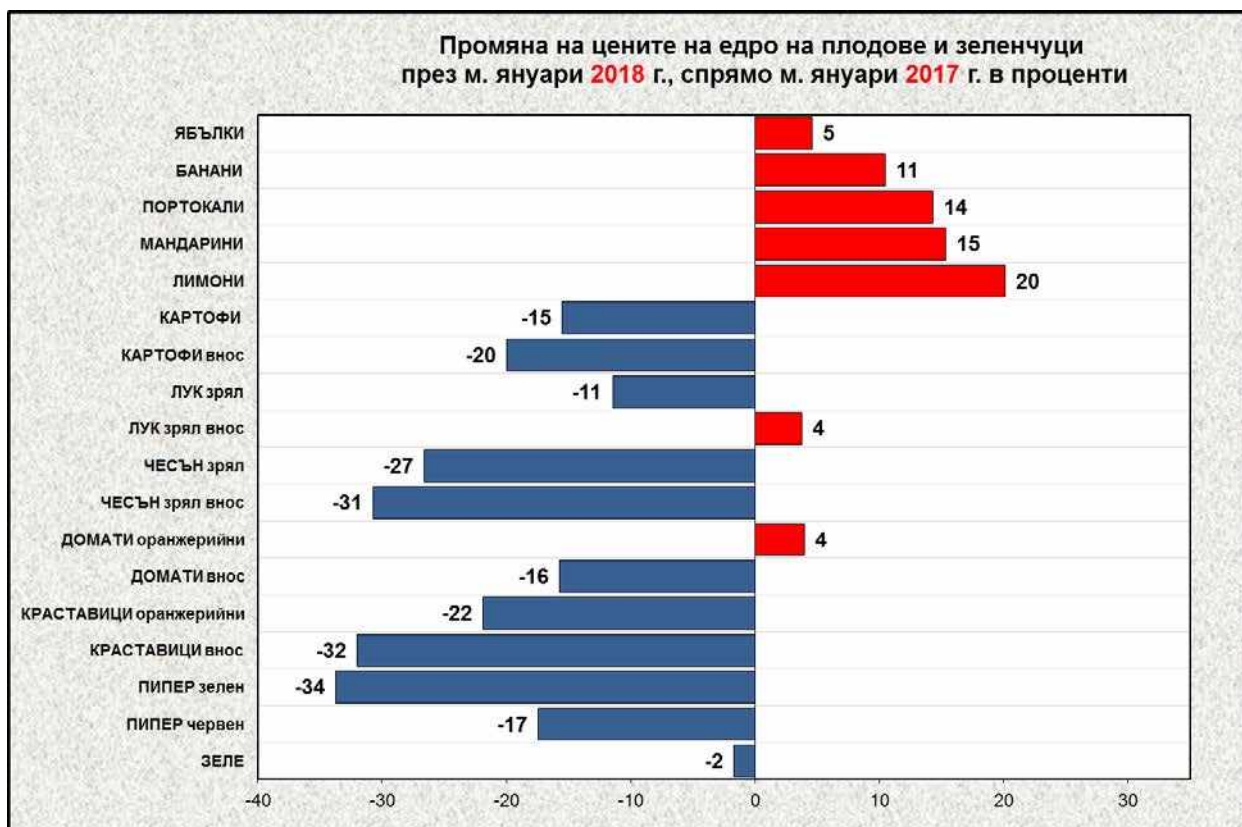
Фиг. 46

Таблица 4

СТОКА	декември'17	януари'18	промяна в %	промяна в лв.	януари'17	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЯБЪЛКИ	1,30	1,37	5	0,07	1,31	5	0,06
БАНАНИ	2,08	2,21	6	0,13	2,00	11	0,21
ПОРТОКАЛИ	1,38	1,28	-7	-0,10	1,12	14	0,16
МАНДАРИНИ	1,44	1,58	10	0,14	1,37	15	0,21
ЛИМОНИ	2,43	2,27	-7	-0,16	1,89	20	0,38
КАРТОФИ	0,59	0,60	2	0,01	0,71	-15	-0,11
КАРТОФИ внос	0,54	0,56	4	0,02	0,70	-20	-0,14
ЛУК зрял	0,63	0,62	-2	-0,01	0,70	-11	-0,08
ЛУК зрял внос	0,50	0,55	10	0,05	0,53	4	0,02
ЧЕСЪН зрял	4,46	4,03	-10	-0,43	5,49	-27	-1,46
ЧЕСЪН зрял внос	3,75	3,56	-5	-0,19	5,14	-31	-1,58
ДОМАТИ оранжерийни	2,15	2,37	10	0,22	2,28	4	0,09
ДОМАТИ внос	1,55	1,66	7	0,11	1,97	-16	-0,31
КРАСТАВИЦИ оранжерийни	2,64	2,61	-1	-0,03	3,34	-22	-0,73
КРАСТАВИЦИ внос	1,64	1,89	15	0,25	2,78	-32	-0,89
ПИПЕР зелен	1,60	1,81	13	0,21	2,73	-34	-0,92
ПИПЕР червен	2,11	2,51	19	0,40	3,04	-17	-0,53
ЗЕЛЕ	0,57	0,57	0	0,00	0,58	-2	-0,01
МОРКОВИ	0,68	0,74	9	0,06	1,03	-28	-0,29

Фиг. 47

Фиг. 48

При движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. януари спрямо м. декември се наблюдават преобладаващо възходящи тенденции. (табл. 4 и фиг.47)

Цените на едро на оранжерийните домати бележат ръст на месечна база от 7-10%. (фиг.48,49) При краставиците от внос се наблюдава поскъпване на месечна база от 15%. Поскъпване на месечна база има при пипера (13-19%) и зрелия лук. Цените на картофите имат незначителни колебания нагоре от 2-4%. (фиг. 54-63) (фиг. 63-68)

При цените на плодовете се наблюдава покачване на стойностите на месечна база при ябълките, бананите и мандарините с 5-10%. Поевтиняване спрямо м. декември със 7% има при портокалите и лимоните.

В сравнение със същия месец на миналата година при цените на плодовете и зеленчуци наблюдаваните тенденции са разнопосочни, като преобладаващо низходящи са тенденциите при зеленчуците, като поевтиняването им е в диапазона 15-30%. При всички плодове, предмет на този анализ се наблюдава поскъпване на годишна база в интервала 5-20%. (табл.4 и фиг.48) (фиг.51-62)

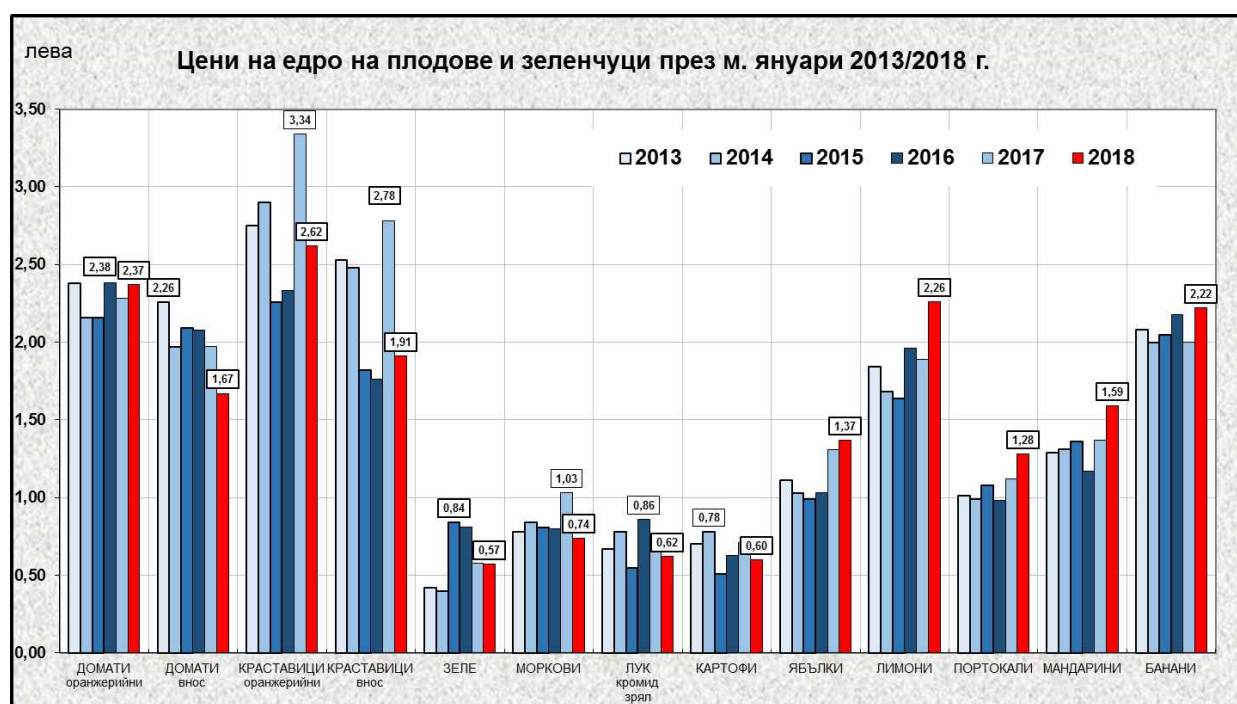
Анализът на движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. януари 2018 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2013 – 2018 г.) показва следните тенденции: (табл. 5 и фиг. 49)

- Плодовете и зеленчуците имат изцяло сезонен характер, а цените им силно се влияят от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази причина цените на тези стоки са силно чувствителни и варират в сравнително големи диапазони за кратки времеви периоди.

- По същата причина относителният дял на количествата българска продукция през м. януари на последните шест години е функция и от конкретните метеорологични условия.

Таблица 5 Цени на едро на зеленчуци и плодове през м. януари 2013/2018г.

януари	ДОМАТИ оранжерийни	ДОМАТИ внос	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	КРАСТАВИЦИ внос	ЗЕЛЕ	МОРКОВИ	ЛУК кромид зрял	КАРТОФИ	ЯБЪЛКИ	ЛИМОНИ	ПОРТОКАЛИ	МАНДАРИНИ	БАНАНИ
година													
2013	2,38	2,26	2,75	2,53	0,42	0,78	0,67	0,70	1,11	1,84	1,01	1,29	2,08
2014	2,16	1,97	2,90	2,48	0,40	0,84	0,78	0,78	1,03	1,68	0,99	1,31	2,00
2015	2,16	2,09	2,26	1,82	0,84	0,81	0,55	0,51	0,99	1,64	1,08	1,36	2,05
2016	2,38	2,08	2,33	1,76	0,81	0,80	0,86	0,63	1,03	1,96	0,98	1,17	2,18
2017	2,28	1,97	3,34	2,78	0,58	1,03	0,70	0,71	1,31	1,89	1,12	1,37	2,00
2018	2,37	1,67	2,62	1,91	0,57	0,74	0,62	0,60	1,37	2,26	1,28	1,59	2,22

Фиг. 49

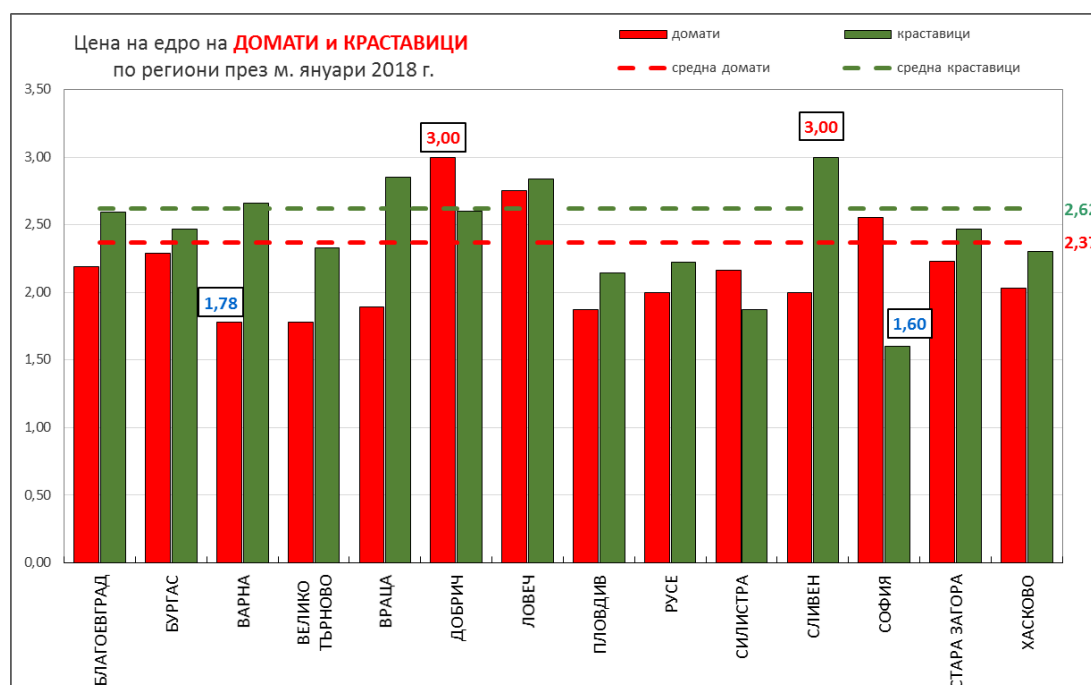
- Цените на домати от внос през м. януари 2018 г. са на най-ниско ниво спрямо същия месец на предходния петгодишен период, а цените на българските домати се движат около нивата от предходните години.

- Цените на краставиците през м. януари на настоящата година се доближават до нивата от 2015 и 2016 г. и са под нивото от предходната година.

- Цената на картофите през тази година е близка до нивата от предходните години и остава много под нивото от м. януари 2013 и 2014 г.

- Цените на зелето, морковите и зрелия лук са около и под нивата от предходните години.

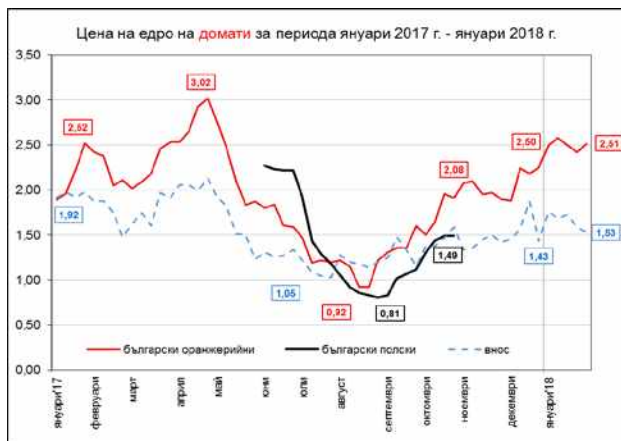
- Цените на едро на ябълките, лимоните и мандарините през месец януари 2018 г. са най-високи в сравнение със същия месец на предходните пет години, а цената на бананите се доближава до нивото от 2016 г.

Фиг. 50

Анализът на цените на едро на плодовете и зеленчуците по *региони* показва, че отклоненията на цените в различните региони от средната за страната цена са 30-70%. (фиг.50)

При средна за страната цена на едро на домати 2,37 лв./кг, цената на тържищата в област Добрич е 3,00 лв./кг, а в област Варна тяхната цена през месеца е била 1,78 лв./кг. Най-висока цена на краставиците през м. януари е регистрирана в област Сливен – 3,00 лв./кг, най-ниска е била в София – 1,60 лв./кг, а средната цена за страната на краставиците през месеца е 2,15 лв./кг. (фиг. 50)

Фиг. 51

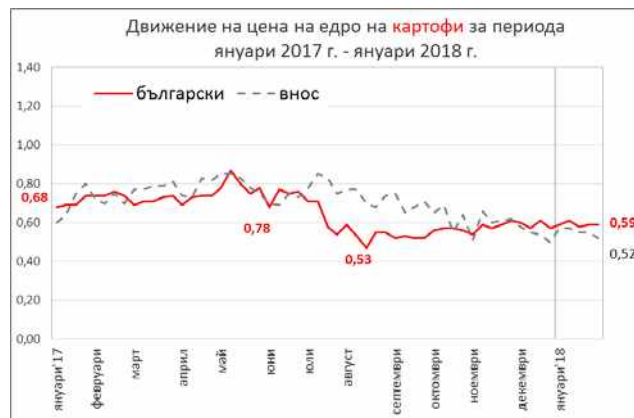
Фиг. 52

Фиг. 53

Фиг. 54

Фиг. 55

Фиг. 56

Фиг. 57

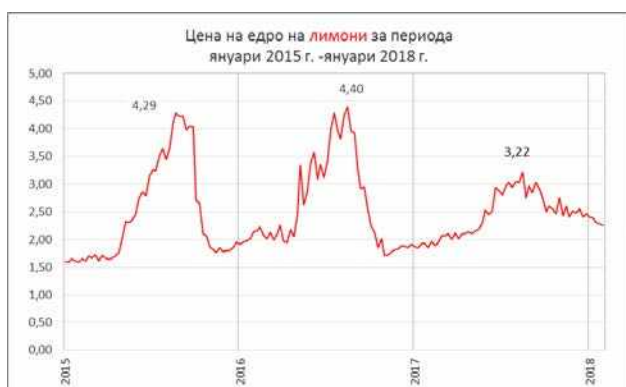
Фиг. 58

Фиг. 59

Фиг. 60

Фиг. 61

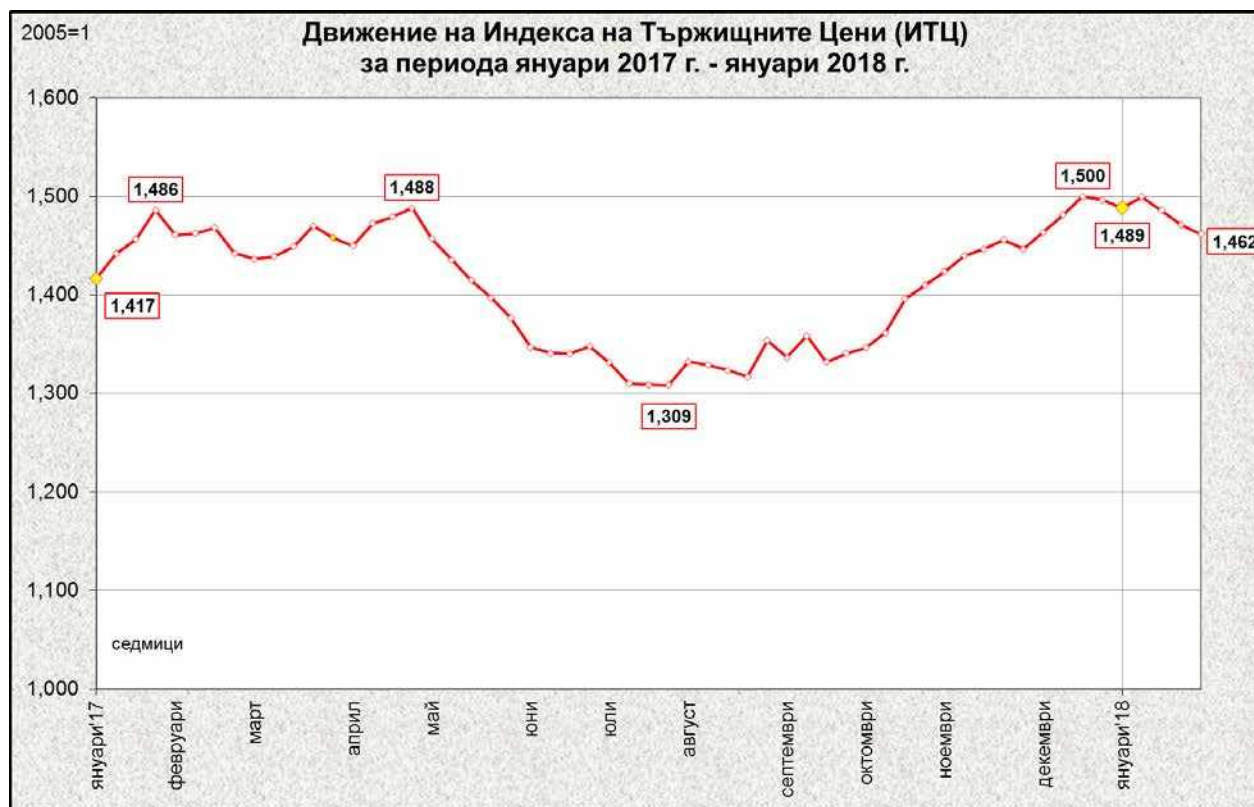
Фиг. 62

3. Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

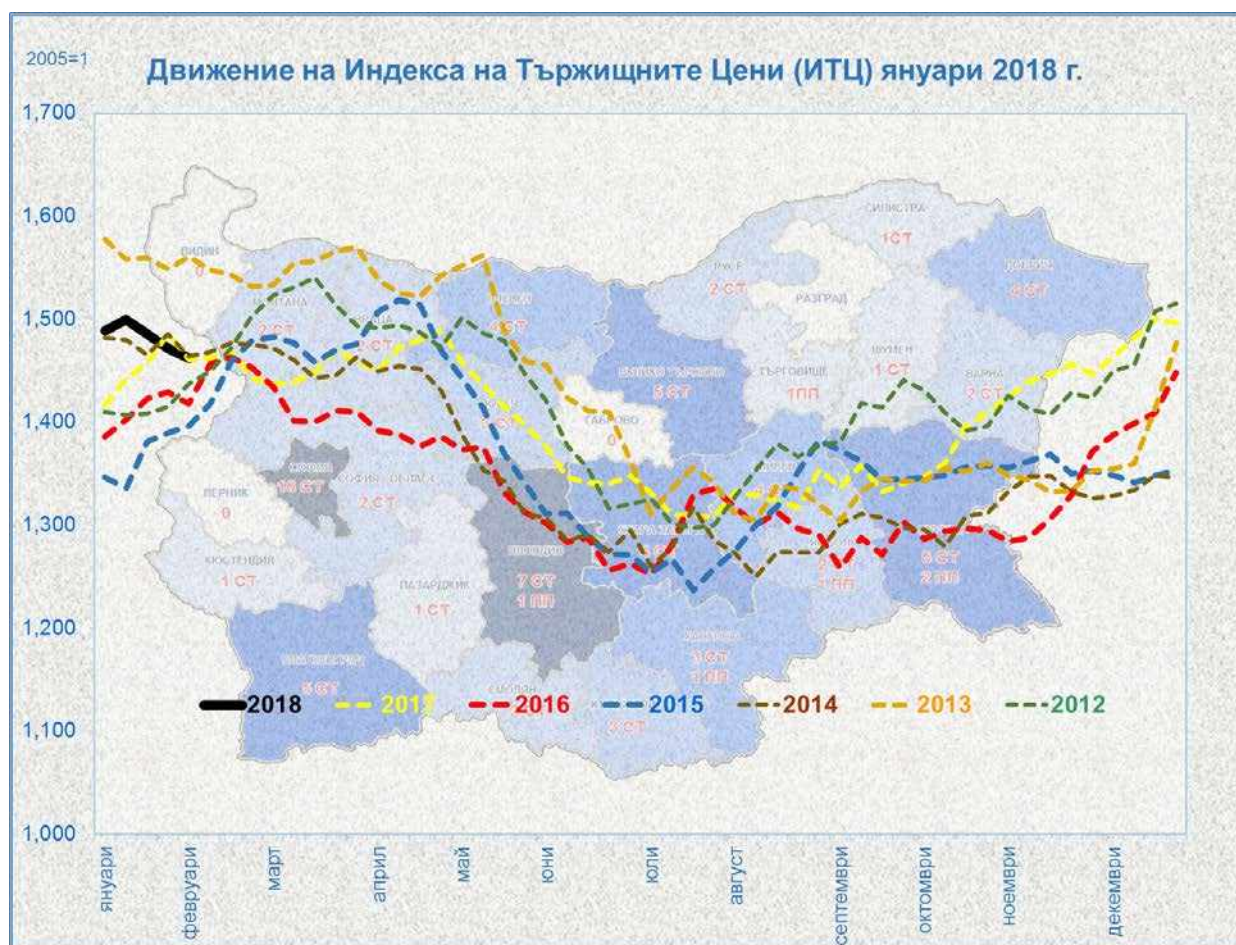
След Коледните празниците през декември, още в края на годината се забелязва намаляване на търговската активност. През първия месец на 2018 г. пазарът на едро на храни в известна степен е по-вял, без значителни колебанията на цените, а кривата на индекса на тържищните цени има низходящ тренд. В началото на месеца стойностите стартират от 1.489 пункта и се стабилизират през последната седмица на ниво от 1.462 пункта. Понижението на индекса на месечна база е 1.8% и се доближава до стойностите от същия период на предходната година. (фиг.63)

През м. януари 2018 г. кривата на Индекса на тържищните цени остава над нивата от същия месец на периода 2015 – 2017 г. Стойностите през януари 2018 г. са по-ниски от м. януари 2013 г. и се доближават до нивото от 2014 г. (фиг.64)

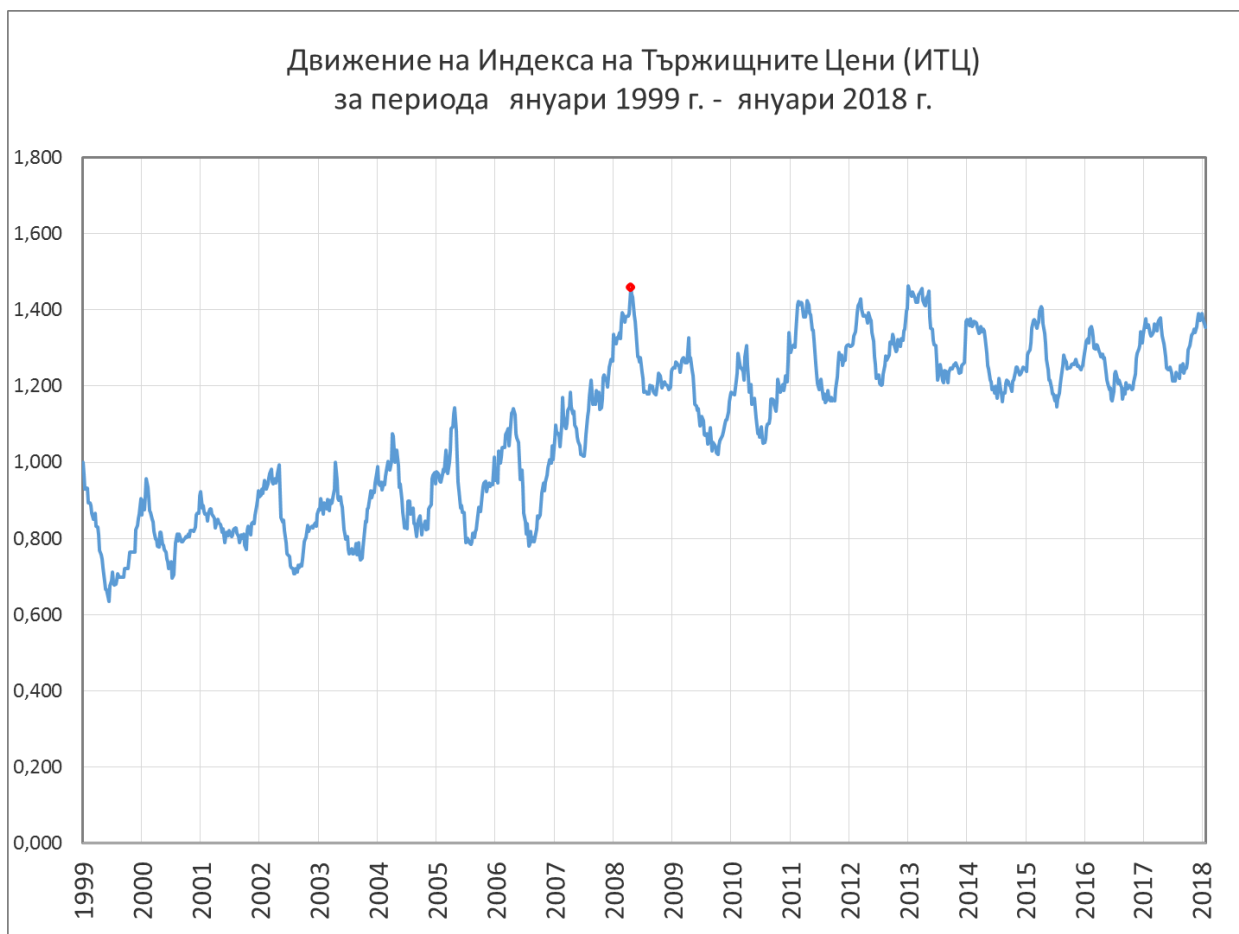
Движението на ИТЦ в периода януари 1999 г. – януари 2018 г. следва определени тенденции на силен ръст на стойностите през зимата и ниски нива през лятото. Най-високите стойности за този период индексът достига през зимата на 2008 г. (фиг. 65)

Фиг. 63

Фиг. 64

Фиг. 65

4. *Международни цени*

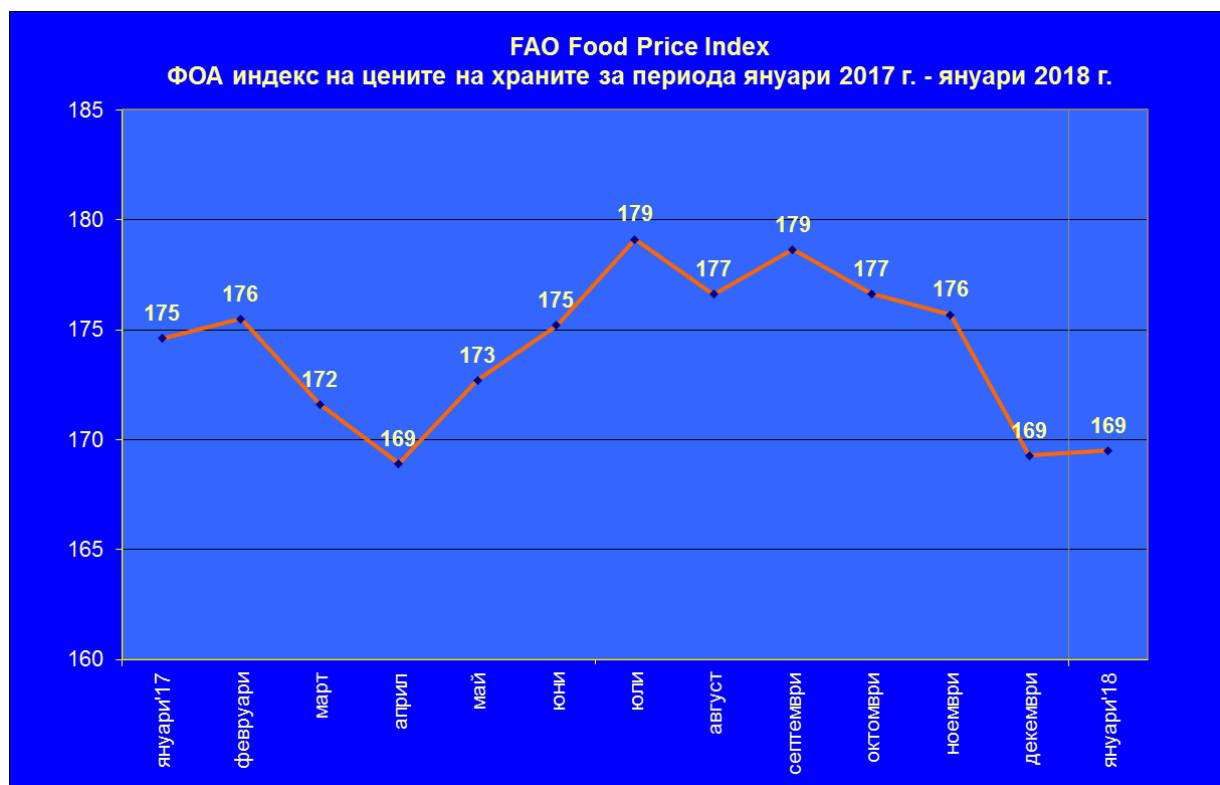
Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари. Цените на стоки като олио, захар, брашно, ориз и др. са силно зависими от борсовите цените на тези стоки на големите световни и европейски стокови борси.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (фиг.66-69)

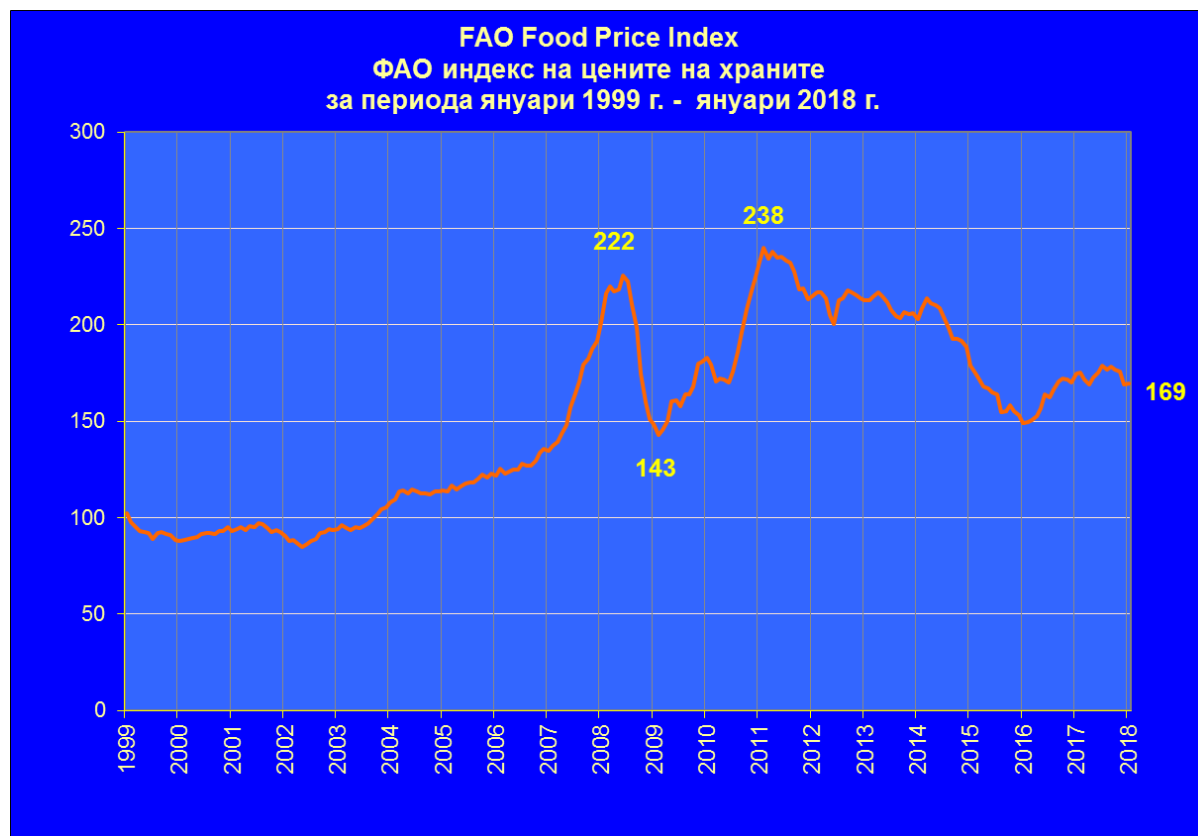
През януари 2018 г. средната стойност на индекса на цените на храните на ФАО (СРІС) е 169,5 пункта и се задържа на нивото от декември 2017 г. Тази стойност е почти с 3% по-ниска в сравнение със същия месец на предходната година. Цените на зърнените култури и растителните масла леко се повишават, цените на млечните продукти и захарта като цяло намаляват, а цените на месата остават непроменени. (фиг.69)

През януари средната стойност на индекса на цените на зърнените храни е 156,2 пункта, която е почти с 2,5% (4 пункта) по-висока от декемврийските стойности и с 6,3% по-висока в сравнение с януари 2017 г. Въпреки наличието на

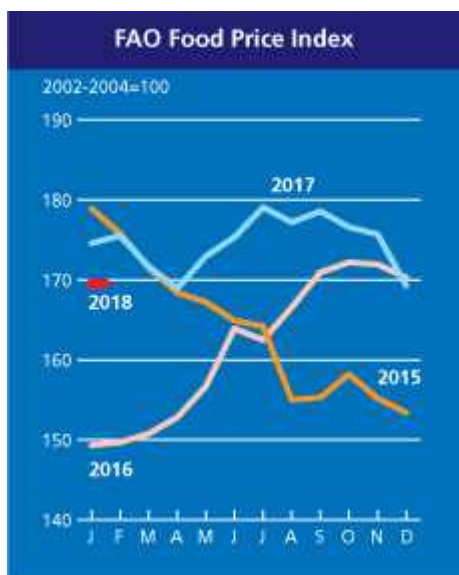
достатъчно резерви, цените на пшеницата и царевичата се повишават поради отслабването на курса на щатския долар. Международните цени на ориза през януари продължават да са стабилни, главно заради увеличеното търсене в Азия.

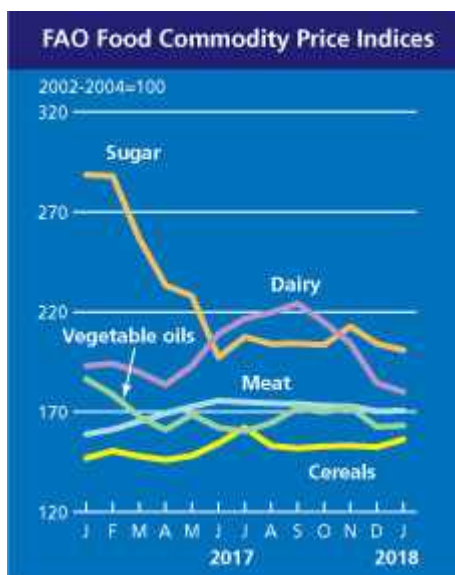
Фиг. 66

Фиг. 67

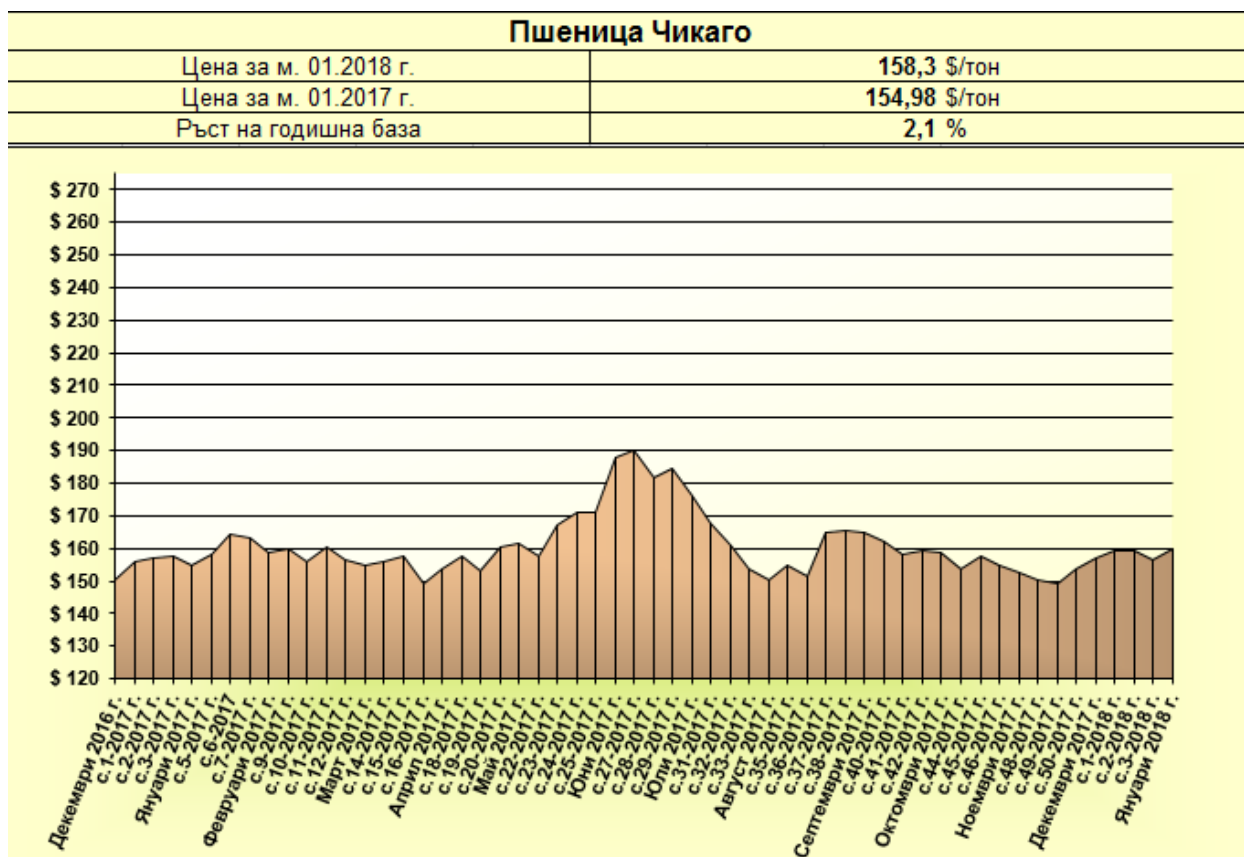
Фиг. 68

Фиг. 69

През м. януари 2018 г при цената на **пшеницата** на стоковата борса в Чикаго е отчетен рът на годишна база от 2,1%. (фиг.70)

Наблюденията за последните години показват, че цената на пшеницата през м. август 2016 г. е на най-ниското ниво от 2007 г., а най-високите стойности за периода са регистрирани в началото на 2008 г. (фиг. 71)

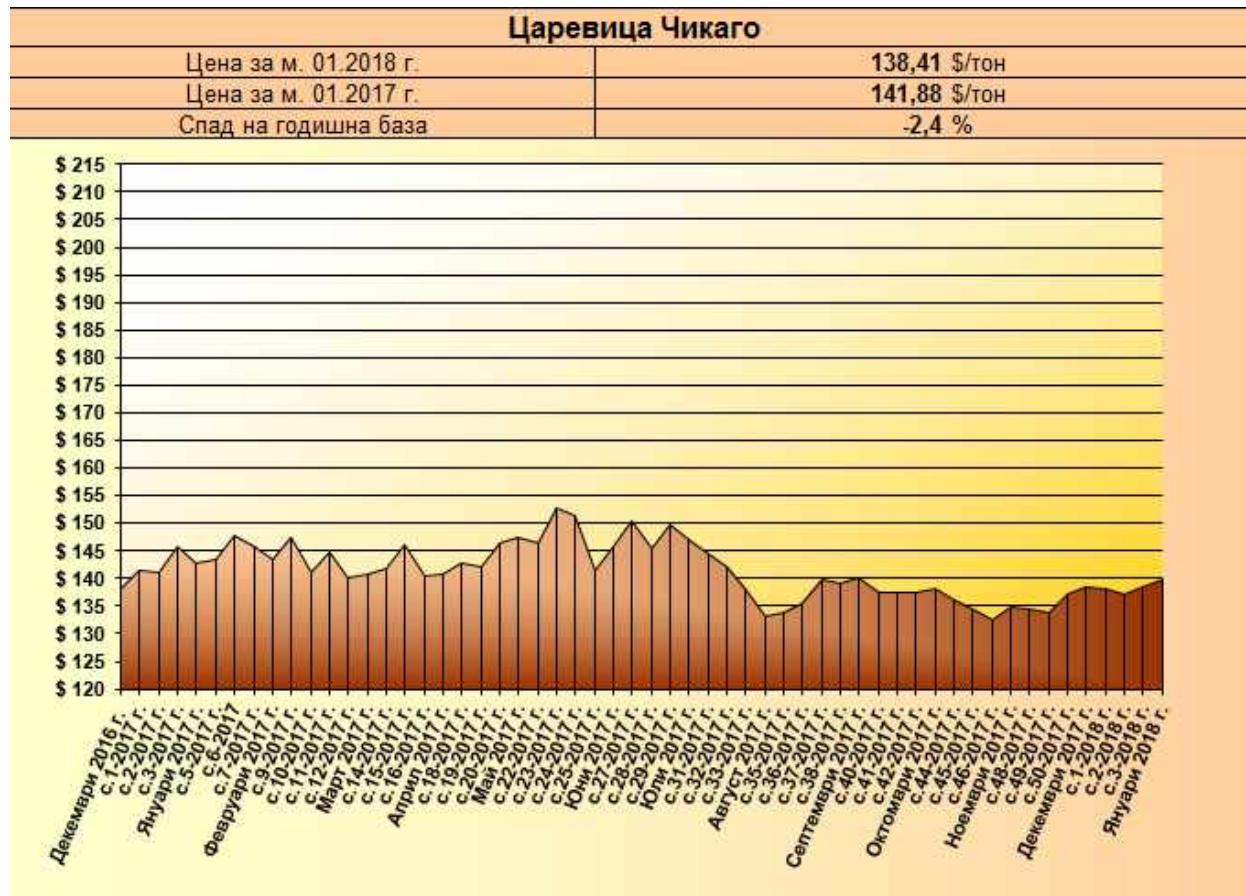
Фиг. 70

Wheat Front Month Futures

Wc1:CBT

Фиг. 71 Цена на пшеницата на стоковата борса в Чикаго за периода 2014 –януари 2018 г.

Фиг. 72

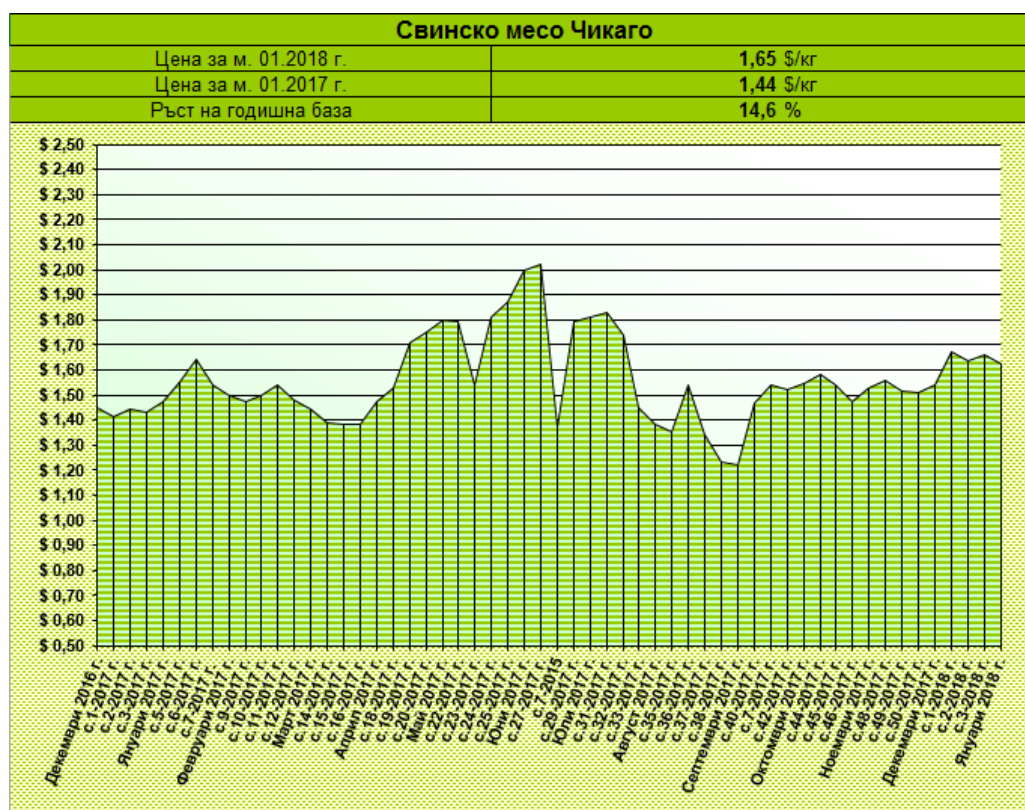
Цената на *царевицата* в Чикаго през м. януари 2018 г. има спад на годишна база от 2,4% и се стабилизира на ниво от 138,41 \$/тон. (фиг.72)

Наблюденията за последните години показват, че цената на царевицата на стоковата борса в Чикаго е била най-ниска през лятото на 2016 г., а най-висока през 2012 г. (фиг. 73)

Фиг. 73 Цена на царевицата на стоковата борса в Чикаго за периода 2014 –януари 2018 г.

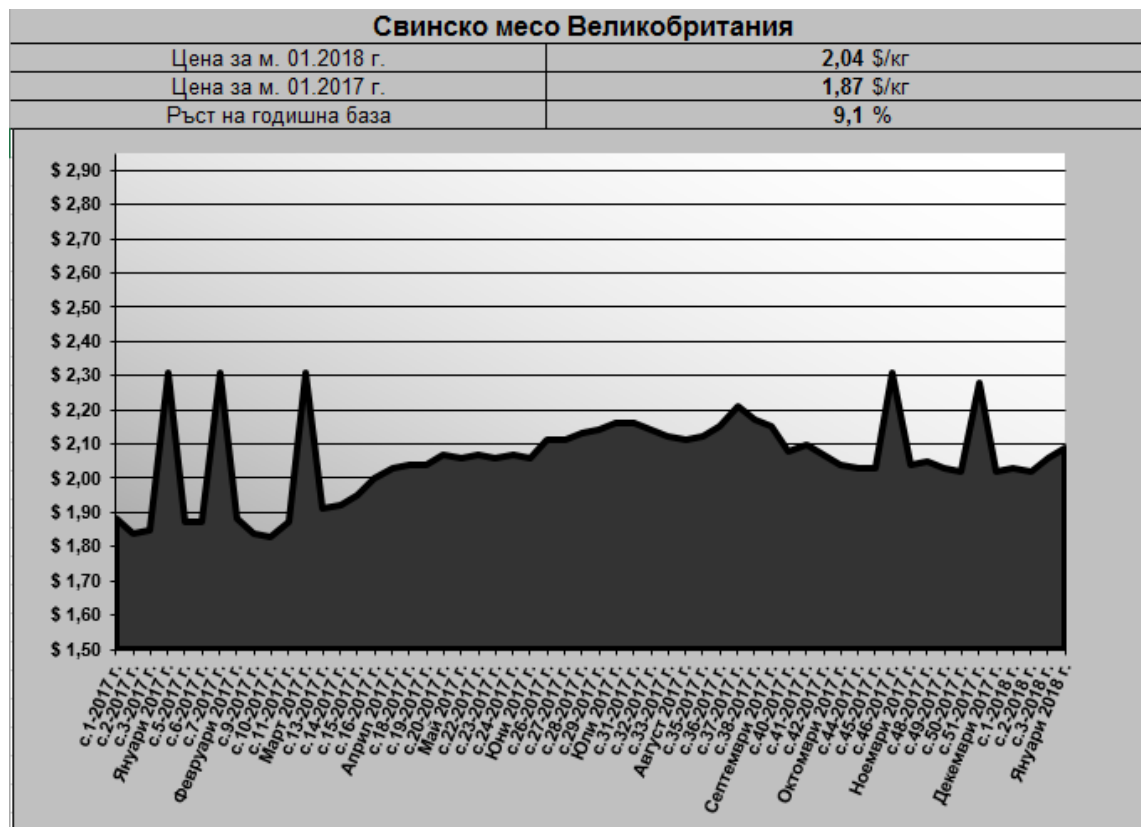
При цената на свинското месо на годишна база на борсата в Чикаго е отчетен ръст от 14.6%, а във Великобритания съответно 9.1% (фиг.74,75,76)

Фиг. 74

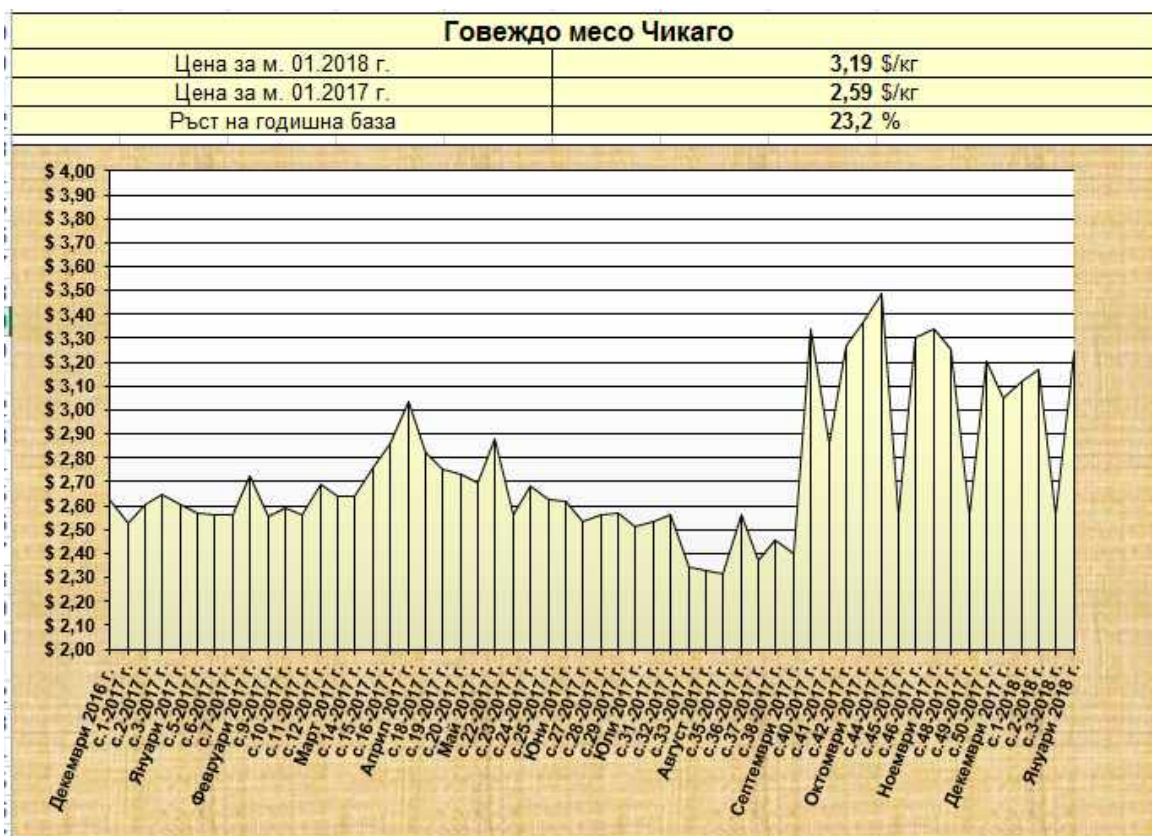

Фиг. 75

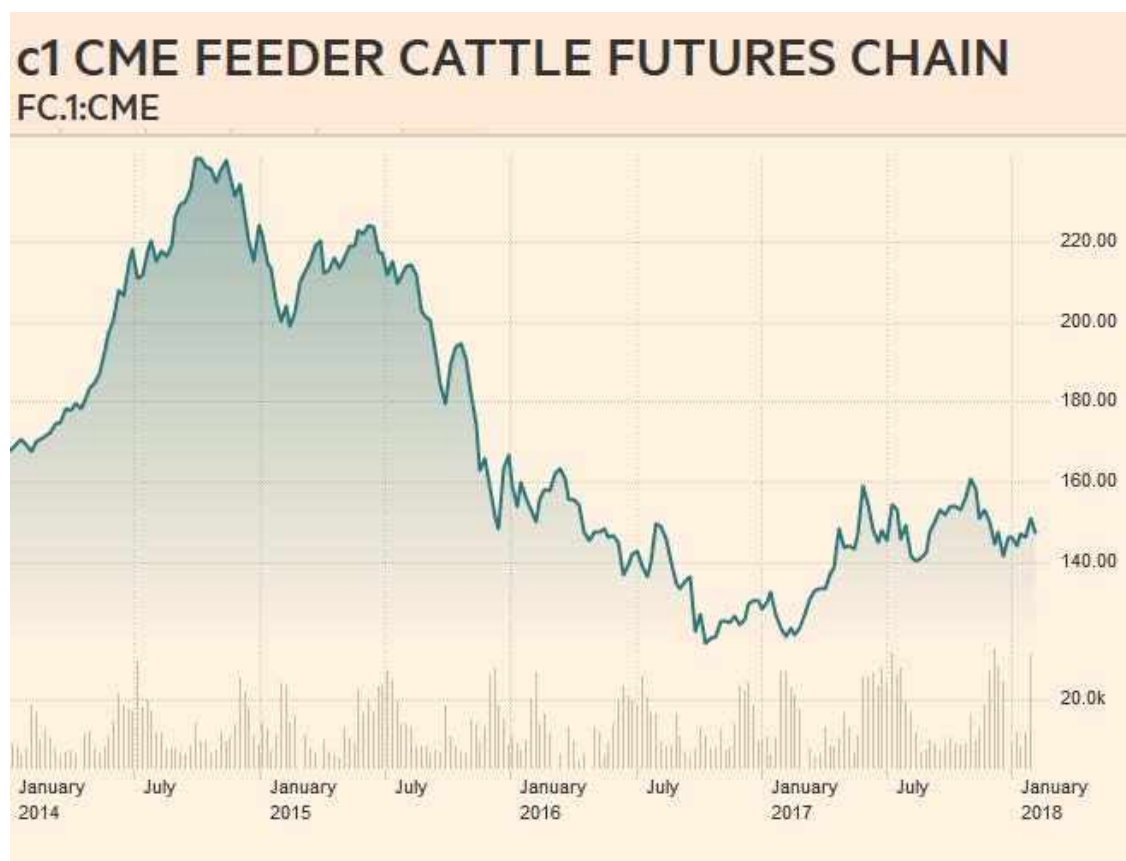

Фиг. 76

При цената на **говеждото месо** има ръст на годишна база от 23,2% на стоковата борса в Чикаго и 14,5% във Великобритания. (фиг. 72 и 73)

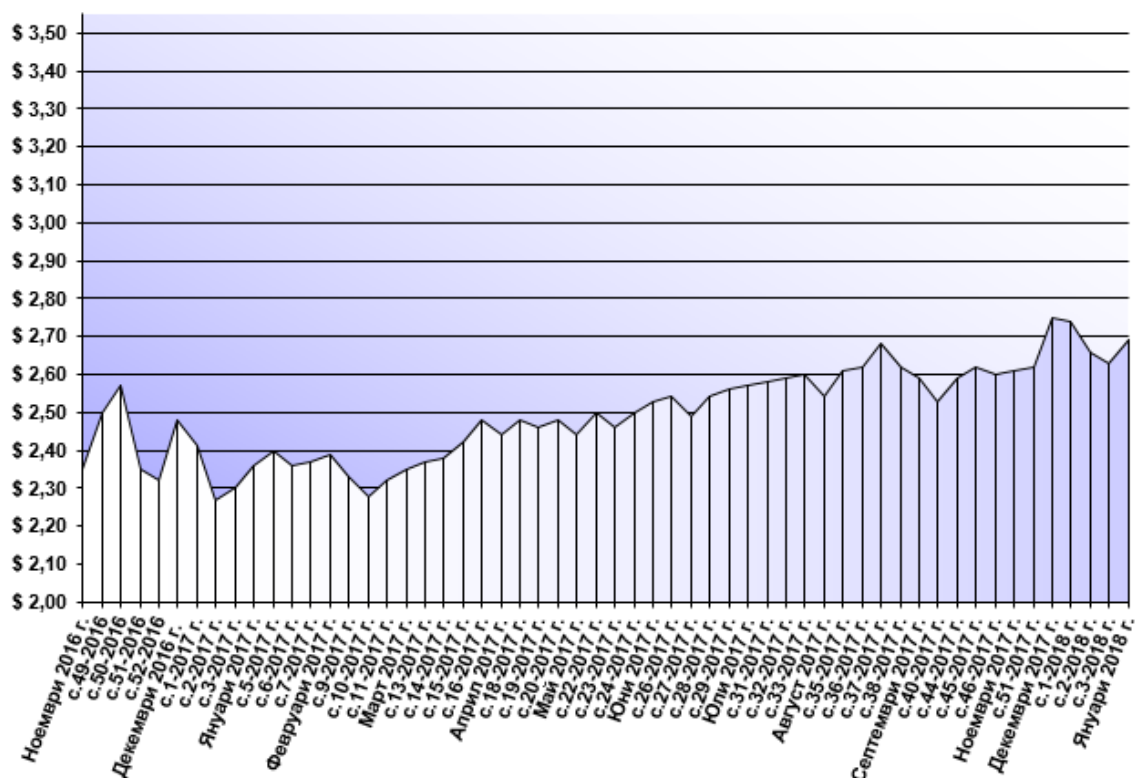

Фиг. 77

Фиг. 78

Говеждо месо Великобритания	
Цена за м. 01.2018 г.	2,68 \$/кг
Цена за м. 01.2017 г.	2,34 \$/кг
Ръст на годишна база	14,5 %

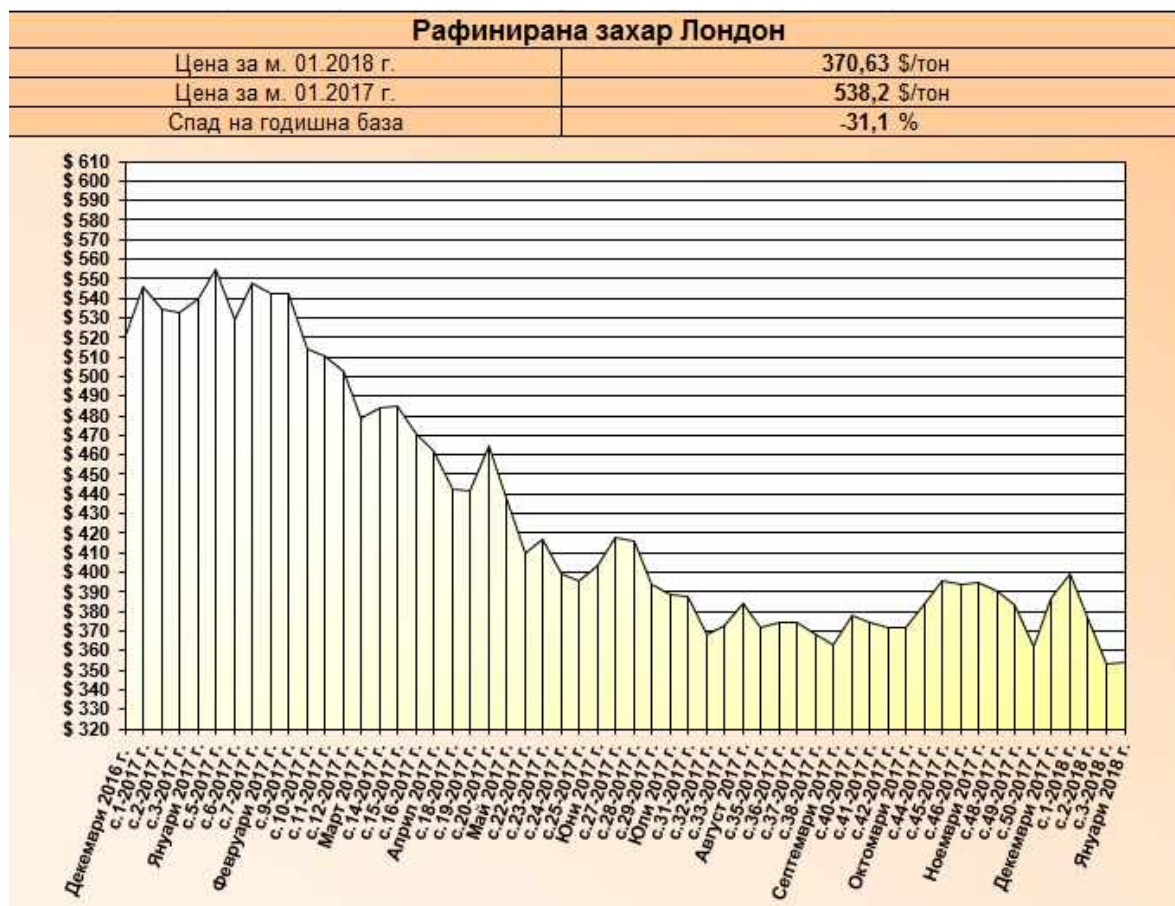

Фиг. 79

След продължителния устойчив низходящ тренд на цената на захарта през цялата 2016 г., в началото 2017 г. тенденцията се обръща и започва покачване на стойностите, като тенденцията се запазва през първите два месеца на годината.

Следва отново спад на стойностите, който продължава до м. юли. След краткотрайно повишение на цената през лятото, през есента цената на захарта се стабилизира на ниво от около 360 \$/тон. От средата на м. октомври започва ръст на цената на захарта, който се задържа и през м. ноември. В края на същия месец тенденцията отново се обръща и кривата тръгва надолу. (фиг. 81)

На годишна база е отчетен спад на цената на рафинираната захар на борсата в Лондон от 31,1%. (фиг. 80)

Фиг. 80

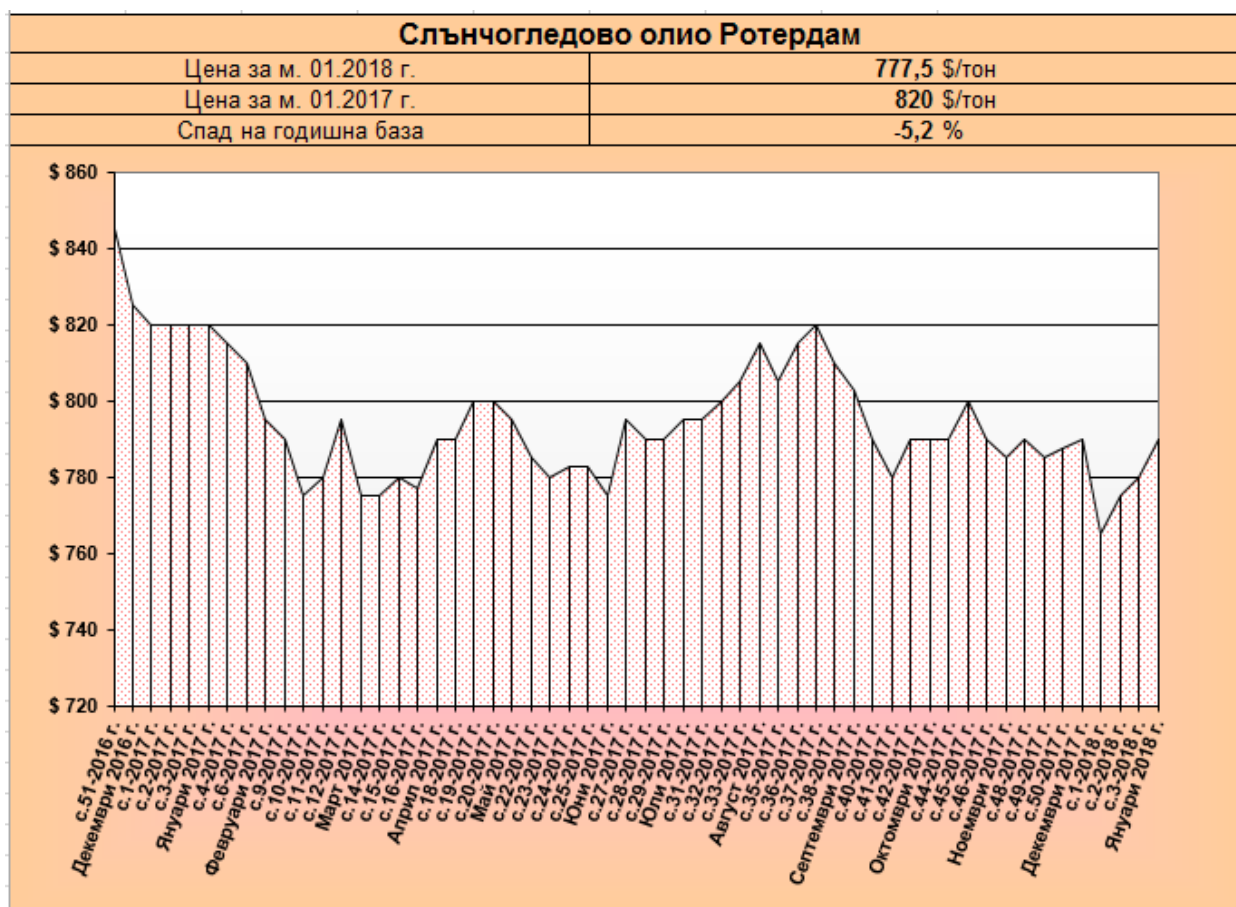

Фиг. 81 Цена на рафинирана захар на стоковата борса в Лондон за периода 2014 – 2018г.

Средната стойност на ФАО индекса на цената на захарта на през януари е 201 пункта, която е с 1,6% (3,2 пункта) по-ниска от индекса за декември и с 30,4% по-ниска спрямо съответния период на предходната година. Международните котировки на захарта продължават да намаляват, главно заради добрата реколта в основните страни производителки и наличието на голямо предлагане на износ.

Месечната цена на нерафинираното слънчогледово олио на борсата в Ротердам през м. януари 2018 г. стъпва на ниво от 777,5 \$/тон и бележи спад на годишна база от 5.2%. (фиг.82)

Като цяло през последните две години цената на слънчогледовото олио на международния пазар е стабилна, а от края на 2016 г. се наблюдава плавен и устойчив низходящ тренд. В края на м. септември 2015 г. има краткотраен пик на стойностите, когато цената достига 1010 долара/тон. Следва бърз спад, последван от устойчива тенденция на стабилизиране на кривата. (фиг.83)

Фиг.82

Фиг.83

С уважение,
ВЛАДИМИР ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ

Месечен бюлетин

за цените на едро на хранителни продукти
на стоковите тържища в България

м. февруари 2018 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

През месец февруари пазарът на храни остава сравнително спокоен и балансиран, като се запазват устойчивите тенденции на стабилни цени на основните хранителни стоки и характерните сезонни колебания на цените на плодовете и зеленчуците.

На **месечна база** цените на хранителните стоки остават почти без промяна, а цените на яйцата се върнаха на нивата си преди поскъпването през есента. Цените на млечните продукти също остават сравнително стабилни, като се наблюдава спад спрямо предходния месец при цената на кравето масло.

В резултат на поскъпването на млечните произведения и яйцата през есента и зимата на 2017 г., през м. февруари 2018 г. е отчетен значителен ръст на **годишна база** при тези стоки.

През месец февруари цените на плодовете и зеленчуците следват характерните сезонни трендове и колебания и пазарът при тях също остава сравнително спокоен. На годишна база се наблюдава поскъпване при голяма част на плодовете и обратна тенденция при зеленчуците.

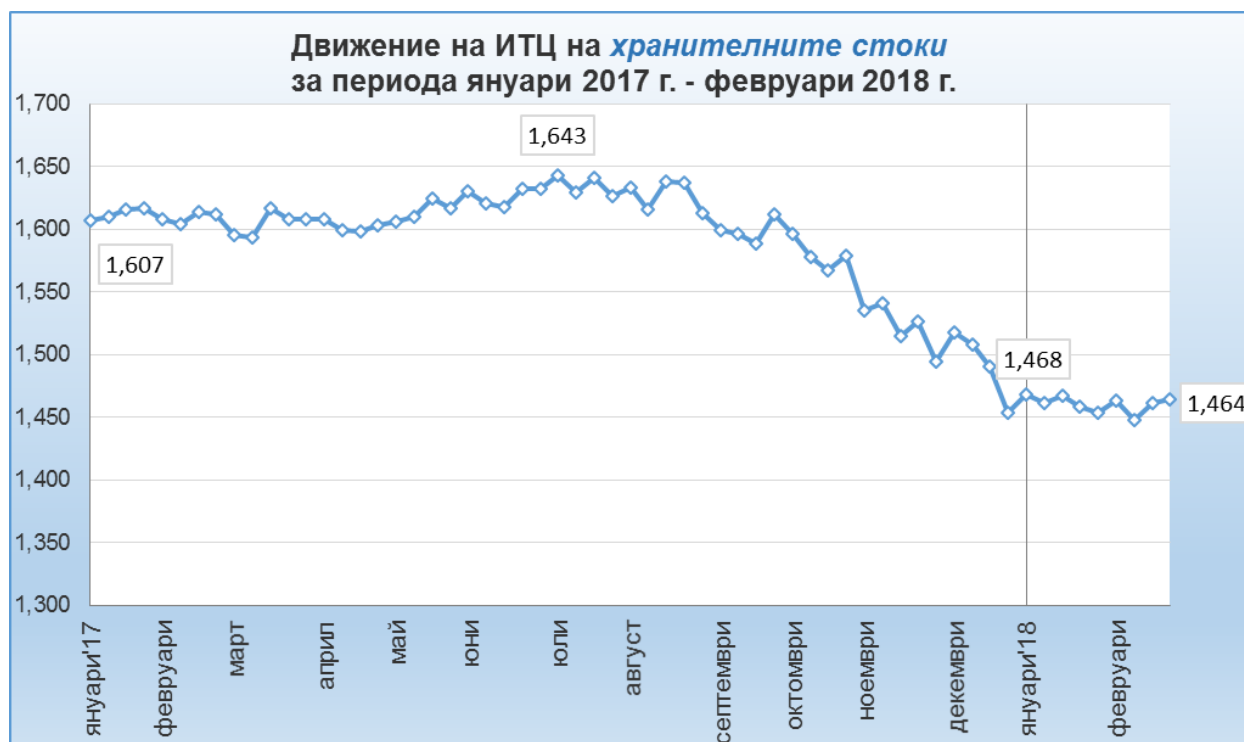
Ретроспективният анализ на движението на цените през месец февруари в **периода 2013 – 2018** г. показва, че през тази година цените на хранителните продукти са около нивата спрямо същия месец на предходните две - три години. Цените на млечните продукти са по-високи спрямо предходния пет годишен период. Тенденциите при движението на цените на зеленчуците са разнопосочни, в зависимост от конкретните метеорологични условия през м. февруари на шестгодишния период.

През м. февруари 2018 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** остава над нивата от същия месец на 2012, 2015, 2016 и 2017 г., доближава се до нивото от 2014 г. и е под нивото от същия месец на 2013 г.

През месеца **международните цени** на зърнените култури и млечните продукти леко се повишават, а цените на растителните масла и захарта като цяло намаляват. При месата котировките остават почти непроменени

1. Хранителни стоки

Тенденциите при движението на цените на едро на хранителните стоки през м. февруари са преобладаващо низходящи. Значителен спад спрямо м. януари е отбелязан при цената на яйцата 19%. Колебанията на цените на месечна база на останалите хранителни стоки са в тесни ценови диапазон от $\pm 2\%$. (фиг.11)

Фиг. 1

Конструираният от Комисията групов Индекс на тържищните цени на хранителните стоки илюстрира общото относително изменение на цените на едро на хранителните стоки, които влизат в неговия състав¹. (фиг.1)

В началото на годината кривата стартира от ниво 1.468 пункта и през първите седмици на януари стойностите имат стабилен характер, който се задържа и през м. февруари. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.464 пункта, което е почти без промяна спрямо началото на годината.

Наблюденията от предходните години показват, че най-високи стойности индексът на хранителните стоки е имал през 2008 г., 2011 г. и 2012 г., когато се наблюдаваше повишаване на цените на голяма част от основни хранителни стоки. (фиг. 2)

¹ Този индекс отразява цените на следните стоки: захар, фасул, ориз, леща, брашно и олио

Фиг. 2

През месец януари цените на **млечните произведения** се стабилизираха. След достигането на пикови стойности от 2.43 лв./бр. в средата на м. декември, още в края на годината и през м. януари цената на кравето масло започва леко да пада и се стабилизира на ниво от 2.31 лв./бр., а през м. февруари отбелязва спад на месена база от 3%. Лек ръст от 5% има при кравето сирене, а цените на кашкавала и млеката се задържат около нивата от предходния месец януари. (табл. 1, фиг.11,38-43)

Наблюденията от предходни години показват, че при движението на цените на млечните произведения се наблюдават определени сезонни тенденции, изразяващи се в по-високи есенно-зимни стойности и спад на цените през пролетта и лятото. През последните три – четири години тези сезонни колебания са все по-слабо изразени.

Движението на кривата на Индекса на Тържищните Цени на млечните произведения се обуславя от движението на цените на стоките, които влизат в неговата структура². (фиг.3)

² Стоките, които влизат в структурата на този индекс са сирене – краве и овче, кашкавал "Витоша" и краве масло

Фиг. 3

От м. юли 2017 г. кривата на индекса на млечните произведения придобива стръмен характер. Върху движението на индекса през този период най-силно рефлектира покачването на цената на кравето масло. Устойчивият възходящ тренд се запазва и през м. август, като кривата придобива по-стръмен характер. С изключение на цената на маслото, при останалите млечни произведения се наблюдава известно стабилизиране през м. септември, макар и на високото ниво от м. август. В резултат на това кривата на индекса с леки отклонения в двете посоки има стабилен характер. В резултат на стабилизирането на цените на сиренето и кашкавала и задържането на стойностите на кравето масло, през декември индексът бележи лек спад. През последната седмица на годината кривата стъпва на ниво от 1.885 пункта, като отбелязваният ръст на годишна база от 11%. (фиг.3)

Причините за поскъпването през годината на млечните произведения са в резултат основно на покачването на международните цени на млечните продукти, както и от повишената изкупна цена на млякото, в съчетание с повишени производствени разходи.

През м. януари 2018 г. кривата на този индекс се стабилизира на нивото от м. декември, а през февруари стойностите отбелязват спад и стъпват на ниво от

1.832 пункта. Намалените на индекса спрямо началото на годината е около 1,5%. В сравнение със същия период на 2017 г. индексът е на значително по-високо ниво, което е в резултат на високата база от м. ноември 2017 г.

Ретроспективният анализ на цените на млечните произведения показва, че индексът на тази група стоки е най-висок в края на миналата година и в началото на 2014 г. Рязък скок на стойностите беше наблюдаван през лятото на 2007 г. и през 2010 г. В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд. Въпреки покачването на индекса през последните месеци на 2016 г., през първите десет месеца на 2017 година, стойностите остават под пиковите нива от 2014 г. През м. ноември стойностите на индекса минават над нивото от 2014 г. и достигат пикови стойности за последните 10 години. (фиг. 4)

Фиг. 4

Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки.

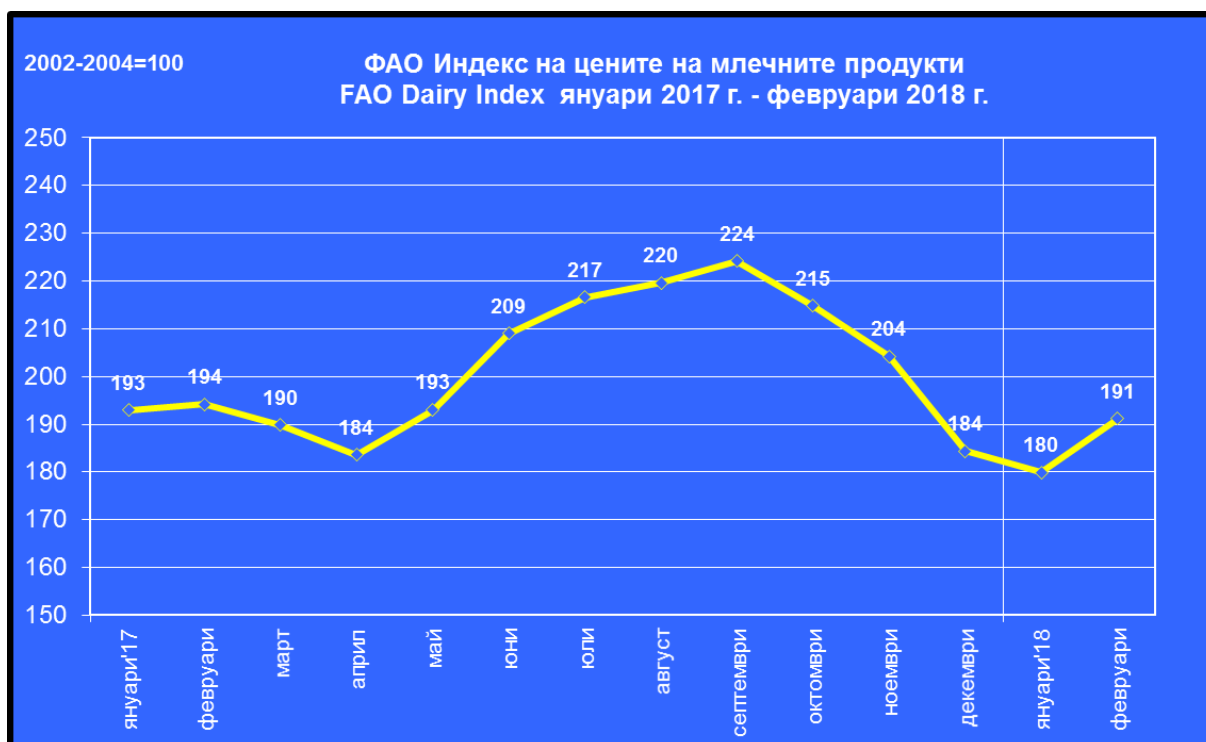
Средната стойност на индекса на цените на млечните продукти, на ФАО³ индекса на млечните продукти⁴ през февруари е 191.1 пункта, която е с 11.2

³ ФАО – Food and Agriculture Organization United Nations, Организация за прехрана и земеделие на ООН

пункта (6.2%) по-висока от стойността му през м. януари, но остава под нивото от същия месец на миналата година.

Световните цени на четирите групи млечни продукти се покачват във връзка с увеличеното търсене и поради по-ниското от очакваното производство на мляко в Нова Зеландия. След спад през последните четири месеца и след пиковите си нива през септември 2017 г., цените на маслото се увеличават с почти 6%. Също така се увеличават ценовите котировки на сиренето и пълномасленото мляко на прах, поради голямото търсене в Европа и Азия. Повишеното търсене на световните пазари на обезмаслено сухо мляко допринасят за растежа на неговата цена. (фиг.5)

В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на ФАО индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд и през м.февруари 2014 г. достига пиковите си за последните години стойности. Следва почти двугодишен низходящ тренд. Тенденцията се обръща през 2016 г, а в началото на 2017 г. се стабилизира и от м. март се наблюдава спад на стойностите. Трендът отново се обръща през април, за да достигне през септември максималните за последните три години стойности. През м. октомври за първи път от пролетта на същата година е регистриран спад на индекса, който продължава и през следващите месеци до м. януари 2018 г. (фиг.6)

Фиг. 5

⁴ FAO Index of International Prices of Selected Dairy Products

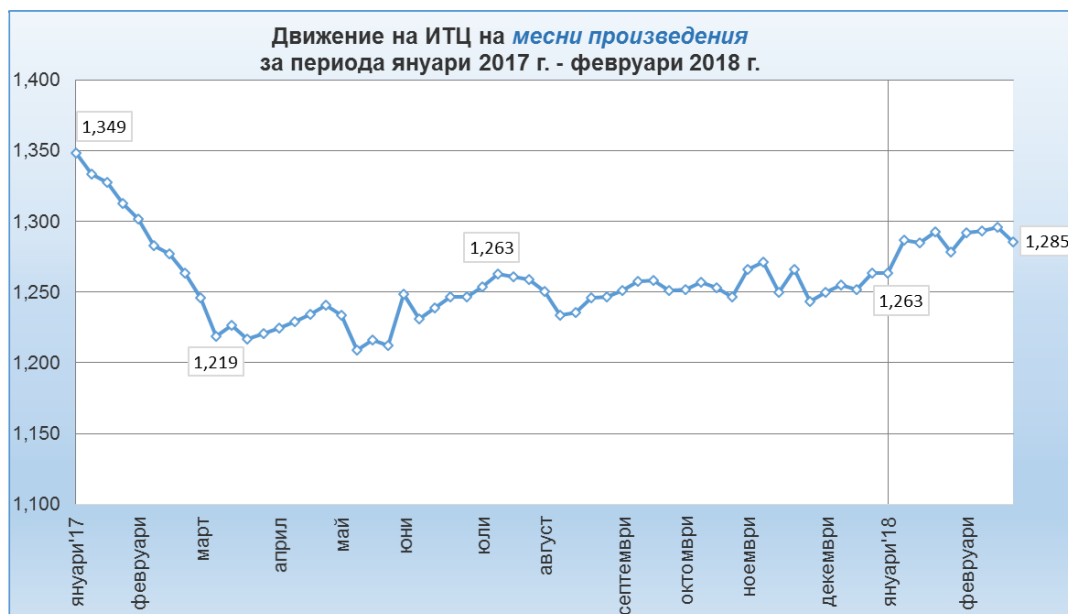
Фиг. 6

Стойностните колебания на цените на **месото и месните произведения** през м. февруари спрямо предходния месец са в диапазона $\pm 1-4\%$. Поевтиняване на месечна база с $1-4\%$ е отчетено при кренвиршите, колбасите и каймата, а леко поскъпване от $2-3\%$ има при свинското месо и пилешкия бут.

Тенденциите при цените на рибите са преобладаващо възходящи, като колебанията нагоре са в диапазона $5-9\%$. (табл. 1, фиг.11,28-37)

ИТЦ на **месото, месните произведения и рибата**⁵ е относителен измерител на общото състояние на пазара на едро на този вид хранителни стоки. С най-голямо тегло в тази група е цената на пилешкото месо. (фиг. 7,8) Индексът на месото и месните произведения от началото на тази година има лек възходящ тренд, който през последната седмица на януари се обръща. През м. февруари кривата се стабилизира и стъпва на ниво от 1.285 пункта, което е на много по-ниско ниво в сравнение със същия период на миналата година.

⁵ В структурата на индекса влизат стоките: пиле, колбаси малотрайни и шпеков салам; кренвирши; кайма и риба (скуприя).

Фиг. 7

В периода 2006 – 2008 г. индексът на тази стокова група имаше устойчив възходящ тренд. През следващите години кривата следва разнопосочни тенденции. През 2014 г. стойностите трайно се движат надолу, а през 2015 и 2016 г. индексът се стабилизира на ниво от около 1.300 пункта.

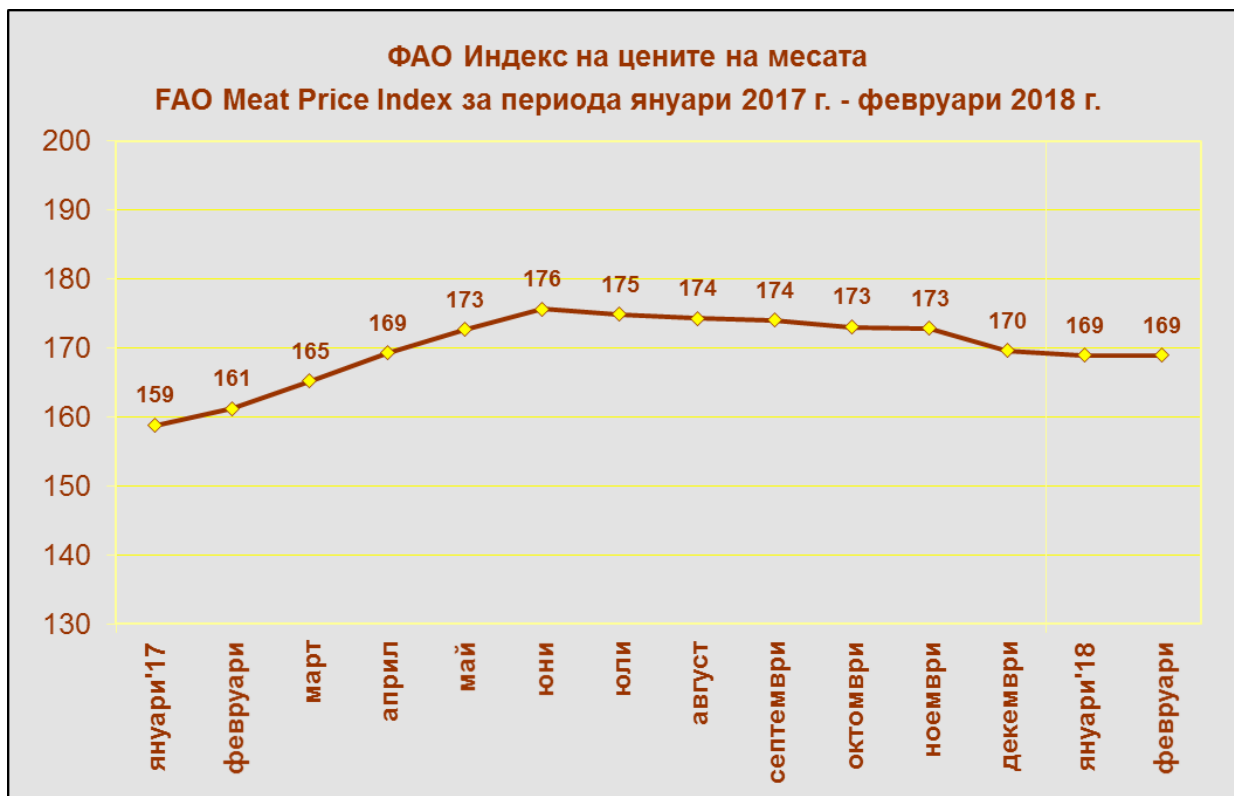
През първите три месеца на 2017 г. се наблюдава рязък спад на стойностите, което се дължи на поевтиняването на месото и някои месни произведения. През следващите месеци на годината кривата има стабилен характер и стойностите се движат в тесен диапазон от 1.20 – 1.25 пункта. Като цяло тенденцията от началото на тази година е преобладаващо възходяща. (фиг.8

Фиг. 8

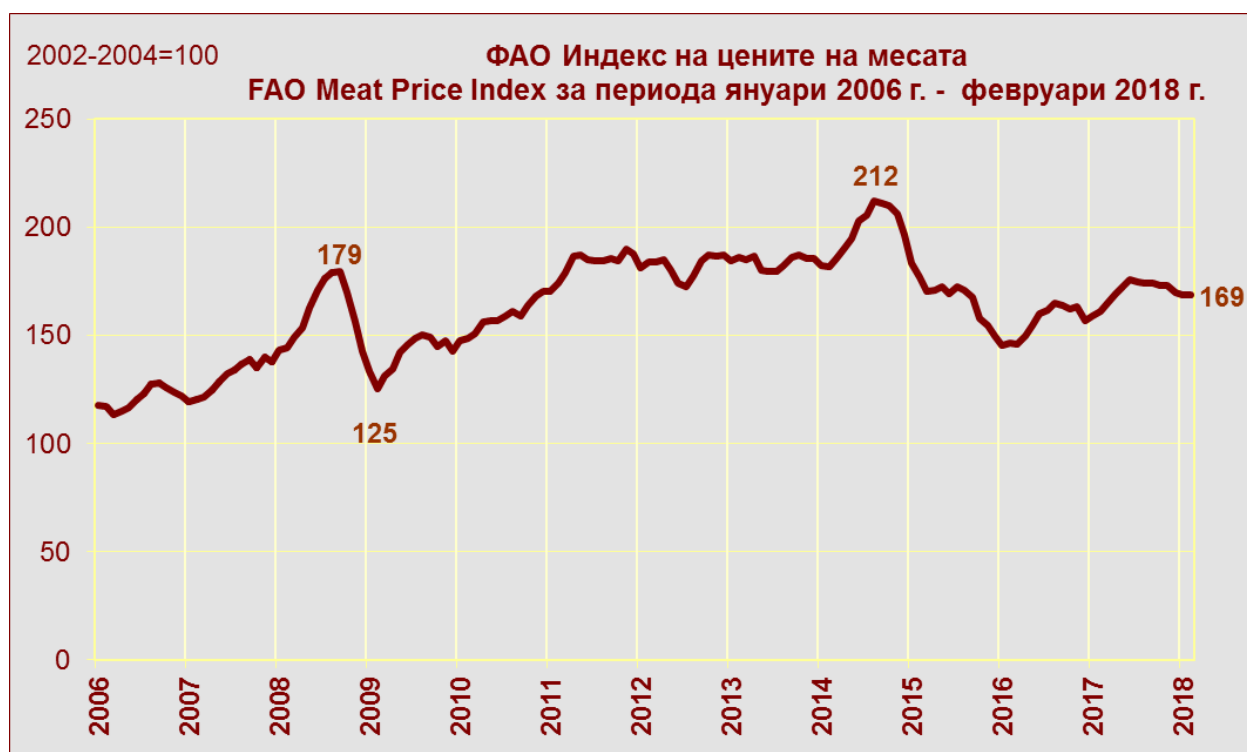
Анализът по данни на ФАО⁶ за състоянието на пазара на месо през последните години показва, че от 2009 г. цените на месните продукти започват да растат, като плавната възходяща тенденция се запазва до пролетта на 2011 г. Следва стабилизиране на кривата, като тенденцията се запазва в началото 2014 г., но стойностите остават на високото ниво от 2011 г. От средата на 2014 г. се заражда устойчив низходящ тренд, който продължава до м. март 2016 г. С известни колебания в двете посоки кривата на този индекс през 2016 и 2017 г. има стабилен характер. (фиг. 9, 10)

През февруари средната стойност на индекса на цените на месото на ФАО е 169, оставайки непроменена спрямо м. януари 2018 г., но е с почти 5% по-висока от същия период на миналата година. През месеца е отчетен ръст на котировките на цените на говеждото месо и спад на птичето и свинското месо, а котировките за цените на агнешкото месо остават почти непроменени. Цените за говеждо месо растат за втори пореден месец поради ограничената оферта за износ от Нова Зеландия. Продължаващият четвърти месец спад на цените на птичето месо се дължи основно на значителния обем на износа в основните производствени райони. Поради ограниченото търсене на вноса в света от септември 2017 г., продължава да пада индексът на цените на свинското месо

Фиг.9

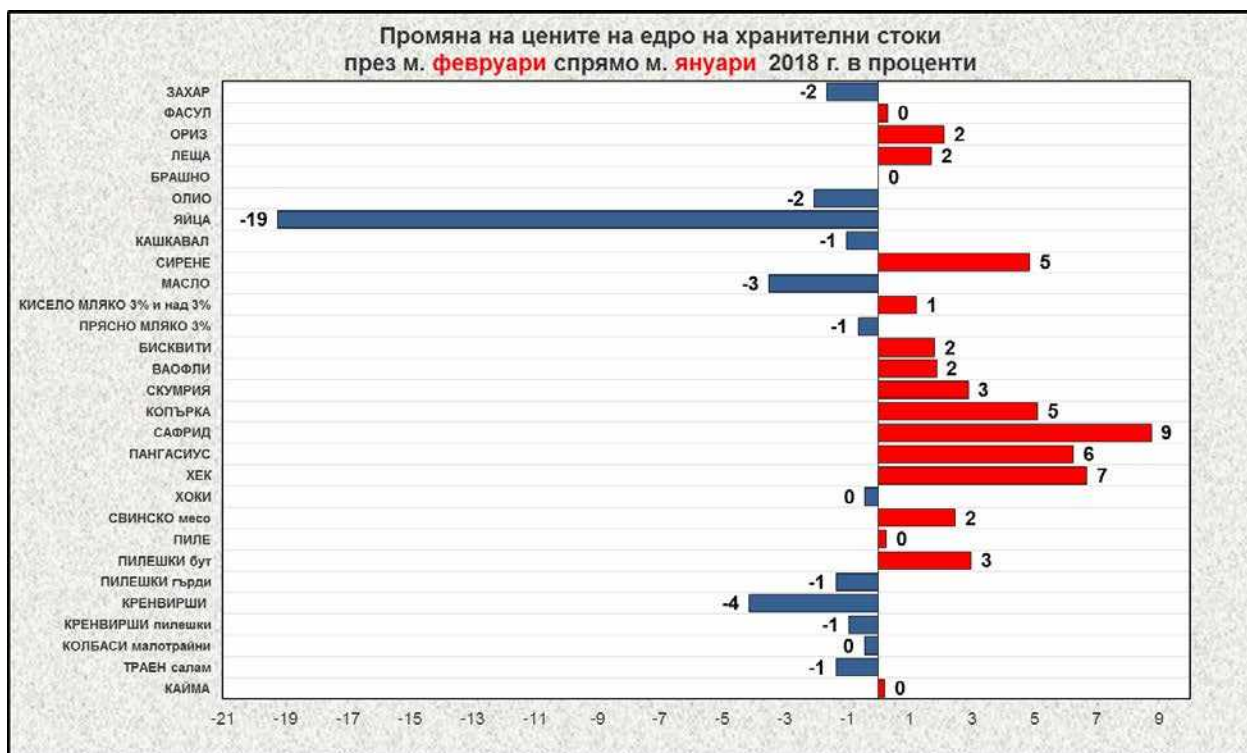
⁶ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

Фиг.10

Таблица 1

СТОКА	януари'18	февруари'18	промяна в %	промяна в лв.	февруари'17	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЗАХАР	1,22	1,20	-1,6	-0,02	1,58	-24,1	-0,38
ФАСУЛ	3,22	3,23	0,3	0,01	3,39	-4,7	-0,16
ОРИЗ	1,89	1,93	2,1	0,04	1,85	4,3	0,08
ЛЕЩА	2,93	2,98	1,7	0,05	3,20	-6,9	-0,22
БРАШНО	0,77	0,77	0,0	0,00	0,78	-1,3	-0,01
ОЛИО	1,96	1,92	-2,0	-0,04	2,11	-9,0	-0,19
ЯЙЦА	0,26	0,21	-19,2	-0,05	0,20	5,0	0,01
КАШКАВАЛ	10,86	10,75	-1,0	-0,11	9,83	9,4	0,92
СИРЕНЕ	5,77	6,05	4,9	0,28	5,63	7,5	0,42
МАСЛО	2,29	2,21	-3,5	-0,08	1,44	53,5	0,77
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,82	0,83	1,2	0,01	0,73	13,7	0,10
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,56	1,55	-0,6	-0,01	1,63	-4,9	-0,08
БИСКВИТИ	1,65	1,68	1,8	0,03	1,60	5,0	0,08
ВАОФЛИ	2,67	2,72	1,9	0,05	2,35	15,7	0,37
СКУМРИЯ	3,81	3,92	2,9	0,11	3,76	4,3	0,16
КОПЪРКА	2,15	2,26	5,1	0,11	2,18	3,7	0,08
САФРИД	3,20	3,48	8,7	0,28	3,04	14,5	0,44
ПАНГАСИУС	3,52	3,74	6,3	0,22	3,86	-3,1	-0,12
ХЕК	5,09	5,43	6,7	0,34	5,07	7,1	0,36
ХОКИ	4,66	4,64	-0,4	-0,02	4,37	6,2	0,27
СВИНСКО месо	6,48	6,64	2,5	0,16	6,30	5,4	0,34
ПИЛЕ	3,78	3,79	0,3	0,01	3,54	7,1	0,25
ПИЛЕШКИ бут	2,69	2,77	3,0	0,08	2,71	2,2	0,06
ПИЛЕШКИ гърди	7,40	7,30	-1,4	-0,10	6,89	6,0	0,41
КРЕНВИРШИ	4,84	4,64	-4,1	-0,20	4,20	10,5	0,44
КРЕНВИРШИ пилешки	3,21	3,18	-0,9	-0,03	3,20	-0,6	-0,02
КОЛБАСИ малотрайни	4,56	4,54	-0,4	-0,02	4,21	7,8	0,33
ТРАЕН салам	8,18	8,07	-1,3	-0,11	8,13	-0,7	-0,06
КАЙМА	4,71	4,72	0,2	0,01	4,55	3,7	0,17

Фиг. 11

Спрямо същия месец на миналата година при цените на едро на по-голяма част от хранителните стоки се наблюдава низходящ тренд. (табл. 1, фиг. 12)

Най-силен спад на годишна база има при цената на захарта (24%), който се дължи на изключително устойчивата и силна низходяща тенденция през цялата 2017 г. и през първите два месеца на настоящата година. Поевтиняване спрямо миналата година в диапазона 1-9% има при олиото, брашното и варивата. Лек ръст на годишна база от 4% има при цената на ориза. В резултат на поскъпването на яйцата през есента на миналата година, цената им на годишна база отбелязва ръст от 5%, но още от м. декември кривата има низходящ тренд и стойностите се доближават до нивата от м. февруари 2017 г.

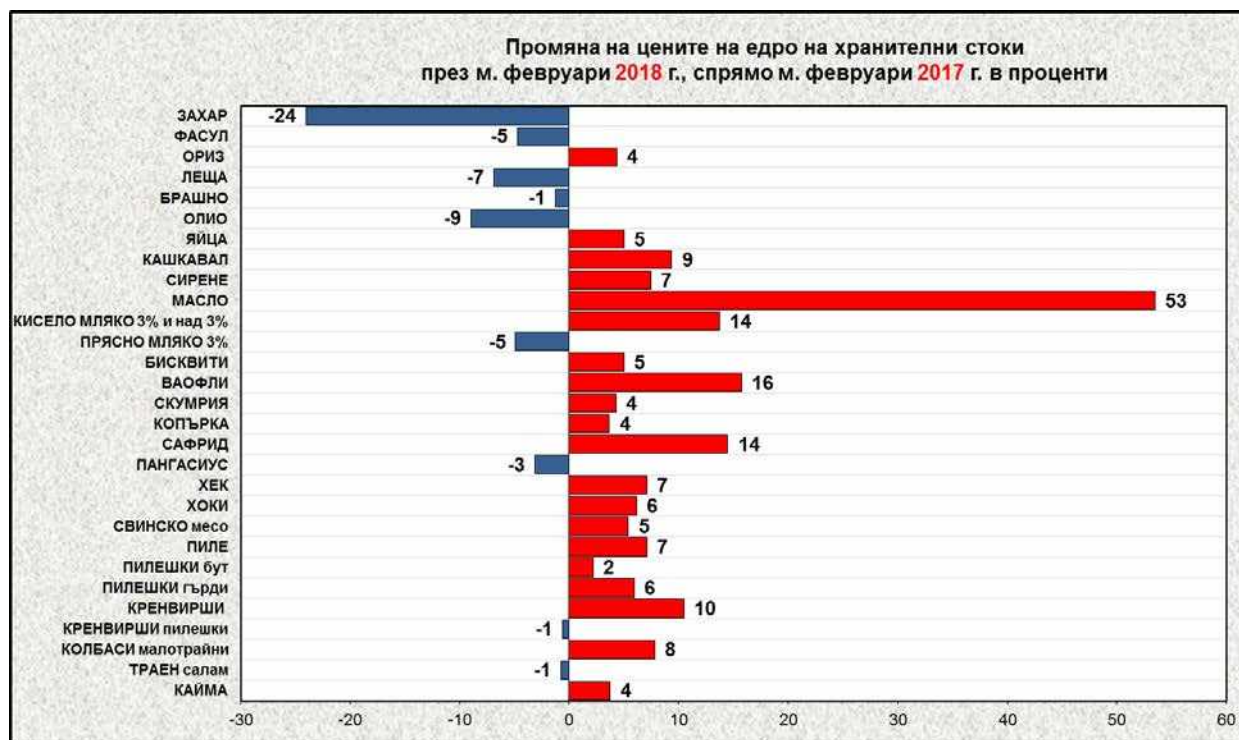
При цените на млечните произведения се наблюдава поскъпване на годишна база, което е най-силно изразено при кравето масло 53%. Цените на кравето сирене и на кашкавал „Витоша“ са се покачили в сравнение със същия месец на миналата година със 7-9%. Цената на едро на киселото мляко е с 14% по-висока, а цената на прясното мляко е малко под нивото от същия месец на миналата година.

Тенденциите при движението на цените на месото и месните произведения през м. февруари тази година спрямо същия месец на предходната година са преобладаващо възходящи. Поскъпване на годишна база в интервала 4-10% е

отчетено при свинското и пилешкото месо, пилешките разфасовки, колбасите и каймата.

Наблюденията на цените на рибата на годишна база показват възходящ тренд при повечето от тях, като положителните колебания са 4-14%. Цената на пангасиуса намалява спрямо предходната година с 3%.

Цените на захарните изделия бележат ръст на годишна база от 5-16%.(ф. 12)

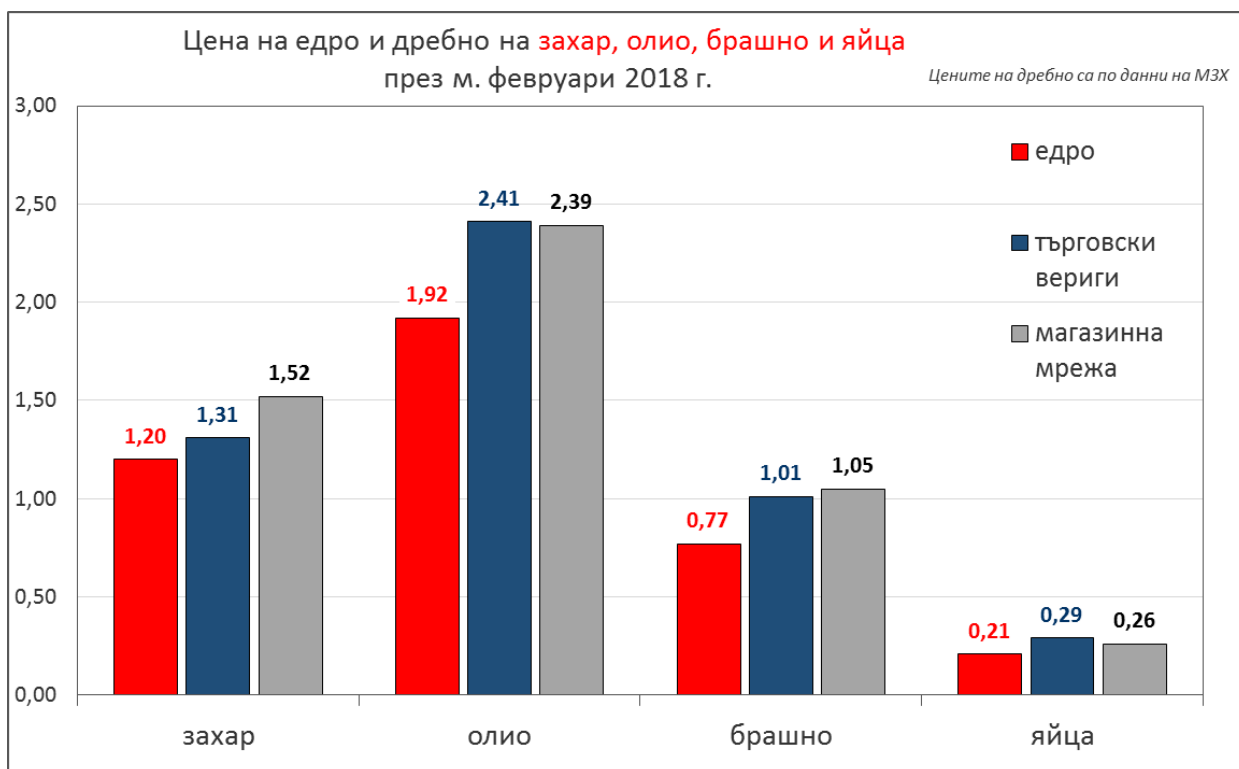

Фиг.12

Наблюдението на цените на **дребно** на основните хранителни продукти: захар, олио, брашно и яйца показва, че през м. февруари надценките на цените на дребно, спрямо цените на едро в големите търговски вериги са най-големи при яйцата – 38%, следвани от брашното, олиото и захарта, съответно 31, 26 и 9%. В магазинната мрежа най-голямата надценка от 36% е при брашното, при яйцата тя е 24%, при олиото 24% и при захарта 27%. (табл.2 и фиг.13)

Таблица 2

СТОКА	цени на едро на тържищата	цени на дребно в търговските вериги	надценка в %	надценка в лв.	цени на дребно в магазинната мрежа	надценка в %	надценка в лв.
захар	1,20	1,31	9	0,11	1,52	27	0,32
олио	1,92	2,41	26	0,49	2,39	24	0,47
брашно	0,77	1,01	31	0,24	1,05	36	0,28
яйца	0,21	0,29	38	0,08	0,26	24	0,05

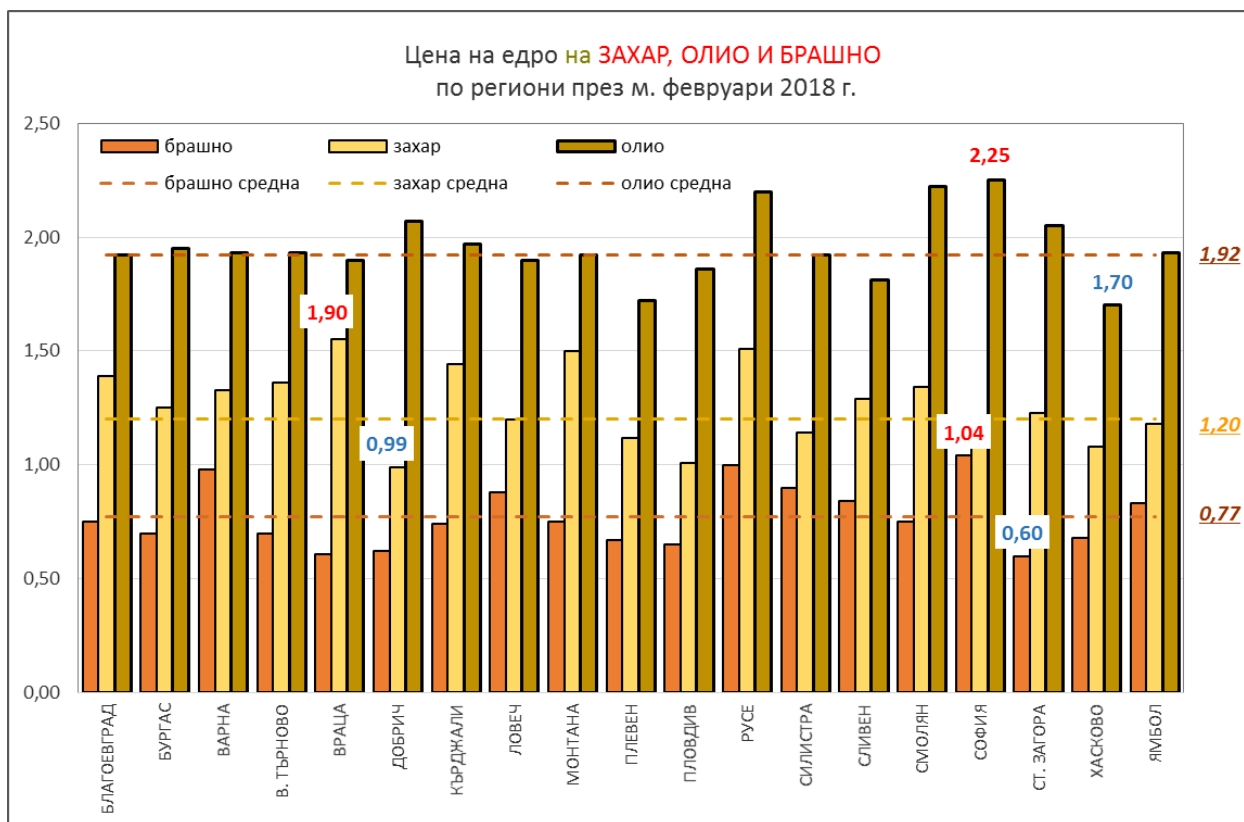
Фиг. 13

Анализът на цените на едро на основните хранителни стоки: брашно, захар и олио по **региони** показва, че отклоненията в цените в различните региони от средната за страната цена са в диапазона $\pm 15 - 35\%$.

При средна цена за страната през м. февруари на брашното 0.77 лв./кг, средната цена на брашното на тържищата в област София е 1.04 лв./кг, а в област Враца, Добрич, Пловдив и Стара Загора цената е около 0.60 лв./кг.

Най-високи цени на едро на захарта през януари са отчетени в област Враца 1,90 лв./кг, а най-ниска в област Добрич – 0.99 лв./кг, при средна цена на едро за страната 1.20 лв./кг.

Най-скъпо се е търгуvalo през месеца олиото на тържищата в област София - 2.25 лв./л, най-евтино е било то в Хасковска област – 1.70 лв./л, а средната за страната цена на олиото през месеца е 1.92 лв./л. (фиг.14)

Фиг.14

Таблица 3 Цени на едро на хранителни стоки през м. февруари 2013/2018 г.

февруари	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО месо	ПИЛЕ	КАЙМА
година													
2013	1,99	3,14	1,86	1,00	2,68	0,22	10,62	5,29	1,24	4,20	7,38	4,27	5,05
2014	1,55	4,43	1,92	0,86	2,08	0,18	10,93	5,92	1,29	4,28	6,69	4,03	5,01
2015	1,20	3,91	2,07	0,83	1,88	0,19	10,16	5,64	1,37	3,99	7,36	3,88	4,72
2016	1,41	2,85	1,95	0,84	2,15	0,19	9,89	5,45	1,30	3,81	6,96	3,74	4,67
2017	1,58	3,39	1,85	0,78	2,11	0,20	9,83	5,63	1,44	3,76	6,30	3,54	4,55
2018	1,20	3,23	1,93	0,77	1,92	0,21	10,75	6,05	2,21	3,92	6,64	3,79	4,72

Анализът на цените на хранителните стоки през м. февруари 2018 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2013 - 2018 г.) показва, че цените на основните хранителни стоки (захар, ориз, брашно и олио) са около и под нивата от същия месец на предходния петгодишен период. Въпреки краткотрайното поскъпване на яйцата през м. ноември 2017 г., тяхната цена през тази година се доближава до нивата от същия месец на предходните години

При млечните продукти се наблюдава ръст на годишна база спрямо предходните 3 години, а цените на кравето сирене и маслото през м. февруари тази година са най-високи спрямо същия месец на предходните пет години. Цените на пилешкото месо, месните произведения и рибата се доближават и са малко над нивата от същия месец на 2013/2017 г. Цената на свинското месо остава под нивата от 2013, 2015 и 2016 г. и е по-висока от 2014 и 2017 г. (табл.3 и фиг.15)

- През 2011 г. цената на *захарта* бележи драстичен скок и за шест месеца се покачва със 70%. В резултат на този скок цената на захарта през м. февруари 2013 г. е най-висока в сравнение със същия месец на следващите години. През м. февруари 2018 г. цената на захарта остава на по-ниско ниво спрямо периода 2016- 2017 г. и се доближава до нивото от 2015 г. (фиг.16,17)

- В периода 2011 – 2013 г. цената на *фасула* расте и през м. февруари 2014 г. тя е най-висока за последния шестгодишен период. От средата на същата година трендът се обръща, в резултат на което цената през февруари 2016 г. е най-ниска. През м. февруари 2018 г. цената на фасула е малко над нивото от същия месец на 2013 г. и 2016 г., като остава под нивото от м. февруари на 2017 г. (фиг. 24,25)

- Цената на *ориза* през последните години остава сравнително стабилна и се движи на ниво от около и малко под 1,80-2,00 лв./кг. През месец февруари настоящата година цената на ориза у нас се доближава до нивото от предходните години, като остава малко под нивата им. Стабилният характер на цената на ориза се дължи на това, че производството на ориз в страната особено в периода след 2007 г. е в известен възход и тенденциите на световния пазар на ориз не дават силно отражение върху нашия пазар. (фиг. 26,27)

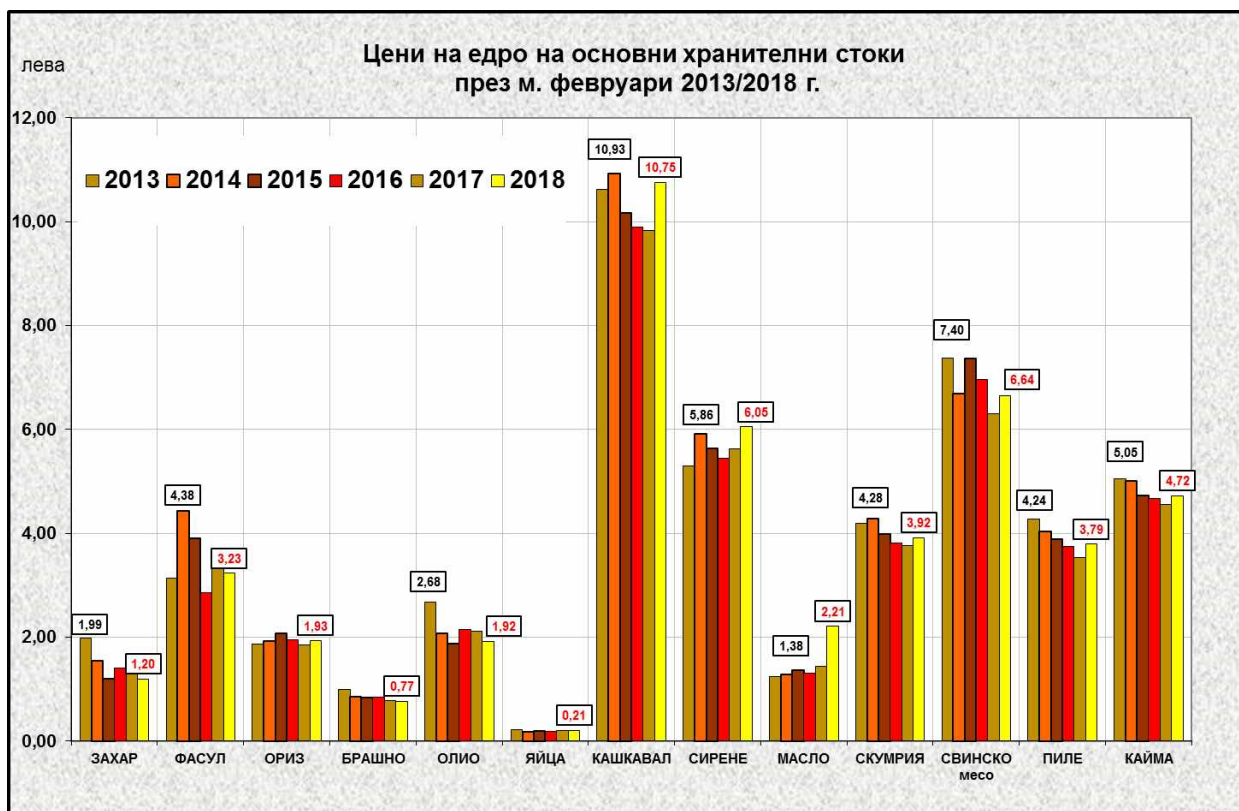
- От началото на 2013 г. кривата на цената на *брашното* има низходящ тренд, а в периода 2014 – 2017 г. цената е стабилна и се движи около ниво от

0.90лв./кг. През м. февруари настоящата година цената на брашното остава под нивата от 2013 – 2017 г. (фиг.20,21)

- Наред с други хранителни стоки и при *олиото* през 2012 г. се наблюдаваше трайно поскъпване, а в периода 2013 – 2015 г. цената се стабилизира и кривата тръгва надолу. През 2016 и 2017 г. стойностите са стабилни, а в края на 2017 г. цената на едро на олиото минава под 2.00 лв./л. По тази причина през м. февруари 2013 г. цената на олиото има най-високи стойности в сравнение със същия месец на другите години от периода. През 2015 г. беше регистрирано поскъпване на олиото, в резултат на което през м. февруари 2016 г. стойностите са на малко по-високо ниво. Най-ниска цена е отчетена през м. февруари 2015 г. (фиг.18,19)

- През есента на 2017 г. цените на *млечните произведения* се покачиха и въпреки стабилизирането им в края на годината, през м. февруари тази година стойностите са на по-високи нива, което е най-силно изразено при кравето масло. (фиг.38-43)

- В периода 2013 – 2017 г. цените на *месото и месните изделия* имат траен и плавен низходящ тренд. През февруари 2013 г. и 2015 г. са отчетени най-високите стойности на цената на свинското месо. Тогава се наблюдаваше и голям скок на цената на месото на световния пазар. Трендът на цените на пилешкото месо, каймата и скумрията в периода 2013 – 2017 г. е устойчиво низходящ тренд, а през м. февруари 2018 г. са отчетени малко по-високи средно месечни цени.

Фиг. 15

Фиг. 16

Фиг. 17

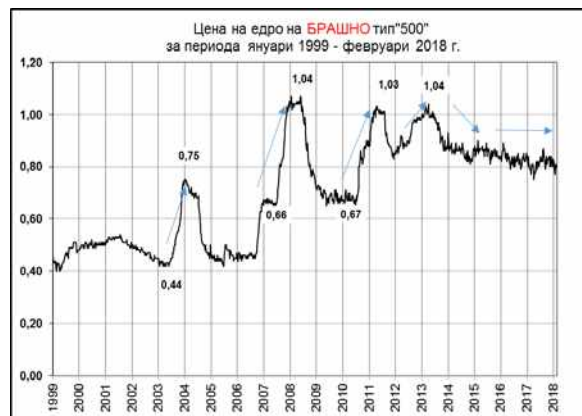
Фиг. 18

Фиг. 19

Фиг. 20

Фиг. 21

Фиг. 22

Фиг. 23

Фиг. 24

Фиг. 25

Фиг. 26

Фиг. 27

Фиг. 28

Фиг. 29

Фиг. 30

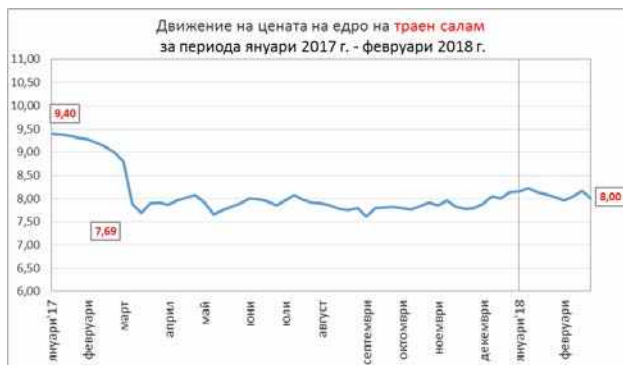
Фиг. 31

Фиг. 32

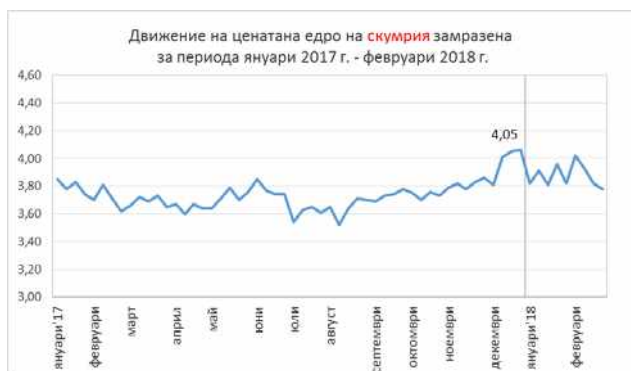
Фиг. 33

Фиг. 34

Фиг. 35

Фиг. 36

Фиг. 37

Фиг. 38

Фиг. 39

Фиг. 40

Фиг. 41

Фиг. 42

Фиг. 43

2. Плодове и зеленчуци

От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци на пазара е изключително нисък, но през летните месеци количествата българска продукция се увеличават. Наблюденията върху пазара на плодове и зеленчуци през м. февруари показват, че предлаганите количества българската продукция съставляват по-малък, но в известна степен съотносим дял. (фиг. 44)

Съотношението между продажбите на български домати и домати от внос през месеца показва превес на количествата домати от внос, като съотношението е 66% към 34%. През м. февруари 45% от предлаганата продукция на пазара на краставици е от внос. Малко по-голям е относителният дял на пазара и на българските картофи, който е 61%. По-голямо е предлагането на вносните ябълки, като съотношението е 68%:32%. (фиг. 44)

Фиг. 44

Движението на кривата на ИТЦ⁷ на плодовете и зеленчуците следва характерните за тези продукти сезонни тенденции. Максимални зимни стойности се наблюдават обикновено в периода януари – февруари, а минималните летни стойности, в зависимост от конкретните метеорологични стойности се регистрират през август.

В началото на тази година индексът на плодовете и зеленчуците стартира от ниво 1.385 пункта и през последната седмица на януари кривата стъпва на ниво от 1.394 пункта. През същия месец стойностите запазват стабилния си характер от края на миналата година. Не се наблюдава тенденцията от същия месец на 2017, когато кривата рязко тръгва нагоре още от първата седмица на януари. От началото на м. февруари трендът се обръща и стойностите започват да намаляват. През последната седмица на февруари индексът стъпва на ниво от 1,464 пункта, като понижението на месечна база е 1.8%. (фиг.45)

Фиг. 45

⁷ В състава на този индекс са включени следните стоки: ябълки български и ябълки от внос, картофи български и от внос, лук зрял, чесън зрял, домати оранжерийни и домати от внос, краставици оранжерийни и от внос, пипер зелен, зеле, банани, портокали и лимони

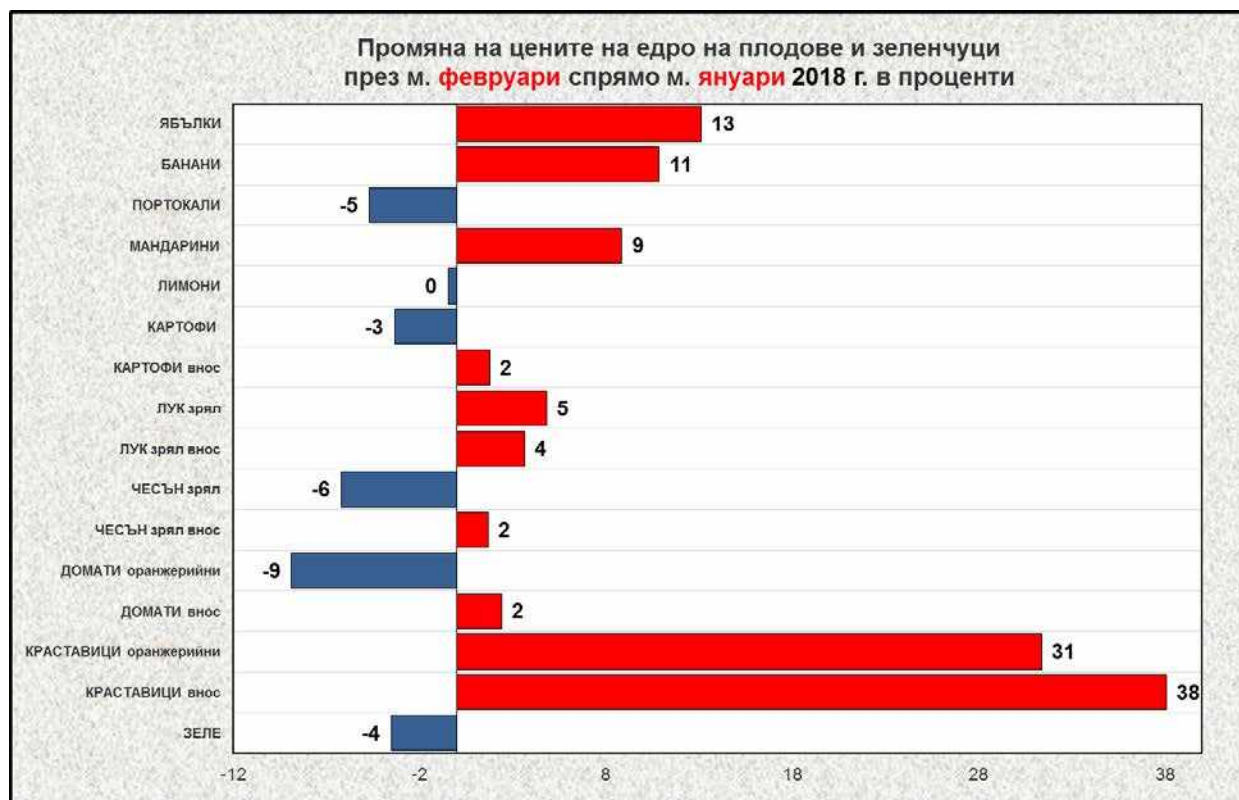
Анализът на движението на кривата на индекса през годините показва, че най-високи зимни стойности са отчетени през 2008 г., а на най-ниско ниво индексът се е стабилизирал през лятото на 2006 г. (фиг. 46)

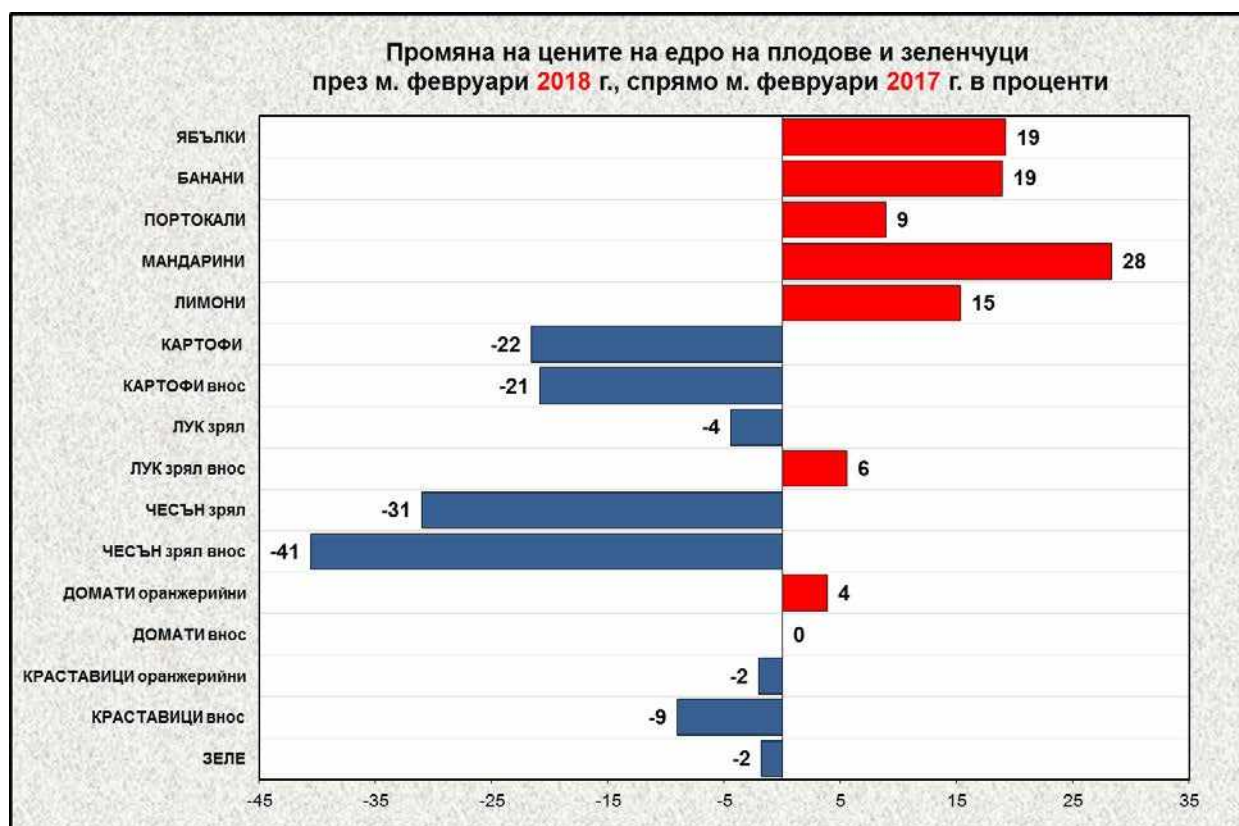
Фиг. 46

Таблица 4

СТОКА	януари'18	февруари'18	промяна в %	промяна в лв.	февруари'17	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЯБЪЛКИ	1,37	1,55	13	0,18	1,30	19	0,25
БАНАНИ	2,21	2,45	11	0,24	2,06	19	0,39
ПОРТОКАЛИ	1,28	1,22	-5	-0,06	1,12	9	0,10
МАНДАРИНИ	1,58	1,72	9	0,14	1,34	28	0,38
ЛИМОНИ	2,27	2,26	0	-0,01	1,96	15	0,30
КАРТОФИ	0,60	0,58	-3	-0,02	0,74	-22	-0,16
КАРТОФИ внос	0,56	0,57	2	0,01	0,72	-21	-0,15
ЛУК зрял	0,62	0,65	5	0,03	0,68	-4	-0,03
ЛУК зрял внос	0,55	0,57	4	0,02	0,54	6	0,03
ЧЕСЪН зрял	4,03	3,78	-6	-0,25	5,48	-31	-1,70
ЧЕСЪН зрял внос	3,56	3,62	2	0,06	6,09	-41	-2,47
ДОМАТИ оранжерийни	2,37	2,16	-9	-0,21	2,08	4	0,08
ДОМАТИ внос	1,66	1,70	2	0,04	1,70	0	0,00
КРАСТАВИЦИ оранжерийни	2,61	3,43	31	0,82	3,50	-2	-0,07
КРАСТАВИЦИ внос	1,89	2,61	38	0,72	2,87	-9	-0,26
ЗЕЛЕ	0,57	0,55	-4	-0,02	0,56	-2	-0,01
МОРКОВИ	0,74	0,78	5	0,04	1,04	-25	-0,26

Фиг. 47

Фиг. 48

При движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. февруари спрямо м. януари се наблюдават преобладаващо възходящи тенденции. (табл. 4 и фиг.47)

Цените на едро на оранжерийните краставици бележат ръст на месечна база от 31-38%. (фиг.48,49) Цените на домати от внос се задържат около нивата от предходния месец, а цената на българските оранжерийни домати, въпреки сравнително малкото предлагане, бележи спад на месечна база от 9%. Леко поскъпване на месечна база има при зрелия лук и картофите от внос. Цените на картофите и зелето имат незначителни колебания надолу от 3-4%. (фиг. 54-62)

При цените на плодовете се наблюдава покачване на стойностите на месечна база при ябълките, бананите и мандарините с 9-13%. Поевтиняване спрямо м. януари с 5% има при портокалите, а цената на лимоните се движи около нивото от предходния месец.

В сравнение със същия месец на миналата година при цените на плодовете и зеленчуци наблюдаваните тенденции са разнопосочни, като преобладаващо низходящи са тенденциите при зеленчуците, а поевтиняването им е в диапазона 20-30%. Най-голямо намаление на годишна база има при картофите (20%) и зрелия чесън (30-40%). При всички плодове, предмет на този анализ се наблюдава поскъпване на годишна база в интервала 15-28%. (табл.4 и фиг.48) (фиг.51-62)

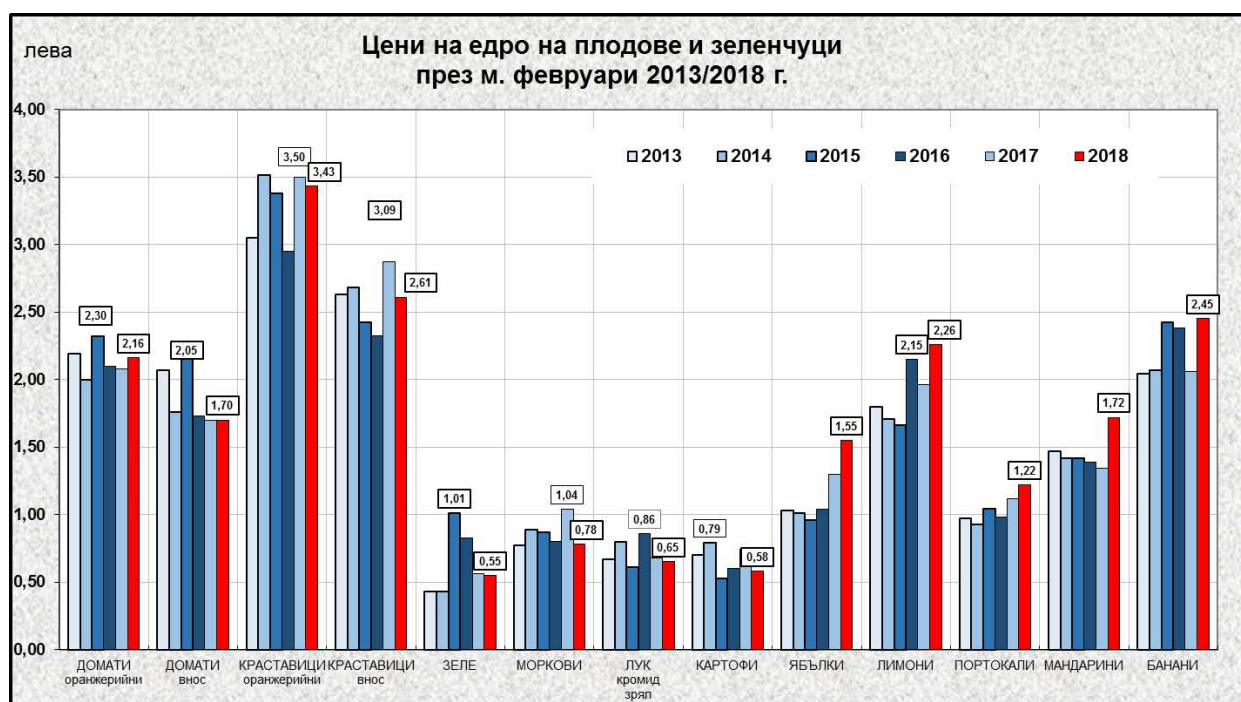
Анализът на движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. февруари 2018 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2013 – 2018 г.) показва следните тенденции: (табл. 5 и фиг. 49)

- Плодовете и зеленчуците имат изцяло сезонен характер, а цените им силно се влияят от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази причина цените на тези стоки са силно чувствителни и варират в сравнително големи диапазони за кратки времеви периоди.

- По същата причина относителният дял на количествата българска продукция през м. февруари на последните шест години е функция и от конкретните метеорологични условия.

Таблица 5 Цени на едро на зеленчуци и плодове през м. февруари 2013/2018г.

февруари	ДОМАТИ оранжерийни	ДОМАТИ внос	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	КРАСТАВИЦИ внос	ЗЕЛЕ	МОРКОВИ	ЛУК кромид зрял	КАРТОФИ	ЯБЪЛКИ	ЛИМОНИ	ПОРТОКАЛИ	МАНДАРИНИ	БАНАНИ
година													
2013	2,19	2,07	3,05	2,63	0,43	0,77	0,67	0,70	1,03	1,80	0,97	1,47	2,04
2014	2,00	1,76	3,51	2,68	0,43	0,89	0,80	0,79	1,01	1,71	0,93	1,42	2,07
2015	2,32	2,17	3,38	2,42	1,01	0,87	0,61	0,53	0,96	1,66	1,04	1,42	2,42
2016	2,10	1,73	2,95	2,32	0,83	0,80	0,86	0,60	1,04	2,15	0,98	1,39	2,38
2017	2,08	1,70	3,50	2,87	0,56	1,04	0,68	0,74	1,30	1,96	1,12	1,34	2,06
2018	2,16	1,70	3,43	2,61	0,55	0,78	0,65	0,58	1,55	2,26	1,22	1,72	2,45

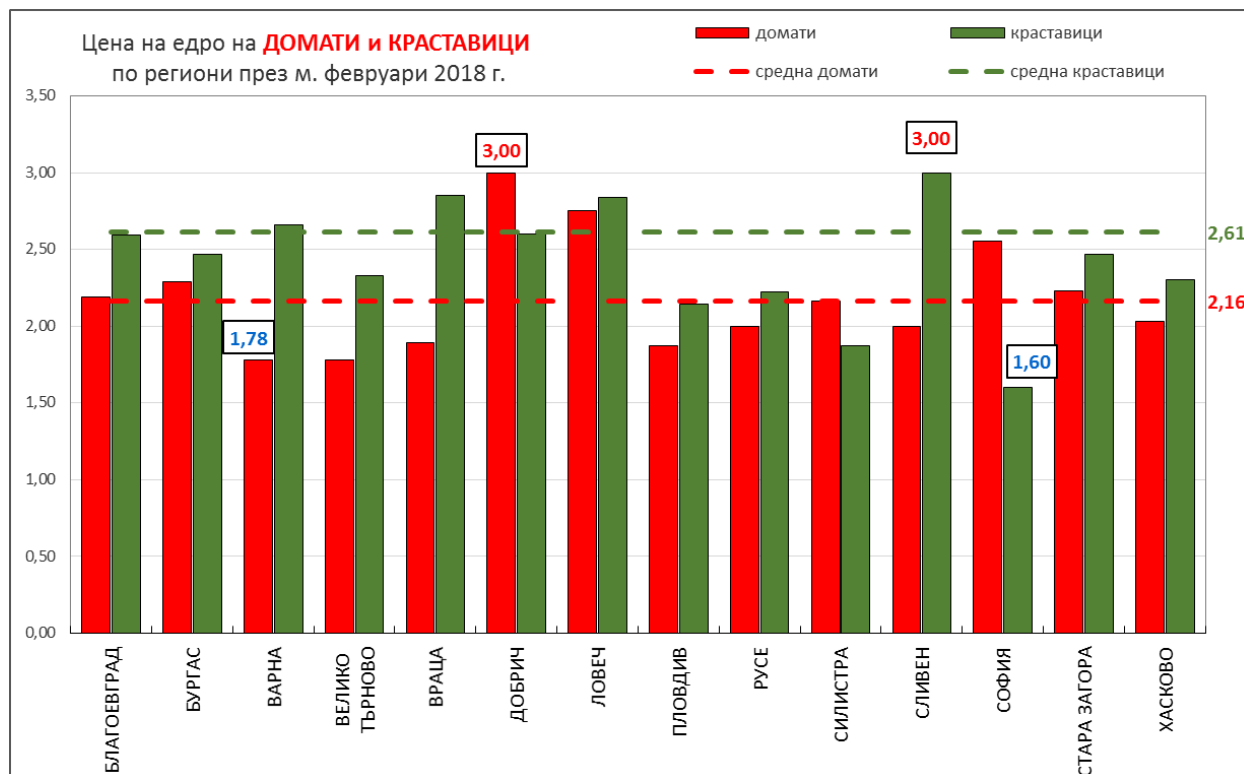

Фиг. 49

- Цените на домати от внос през м. февруари 2018 г. са на най-ниско ниво спрямо същия месец на предходния петгодишен период, а цените на българските домати се движат около нивата от предходните години.
- Цените на краставиците през м. февруари на настоящата година се доближават до нивата от 2015 и 2017 г. и са над нивото от 2014/2015 г.
- Цената на картофите през тази година е близка до нивата от предходните години и остава много под нивото от м. февруари 2013, 2014 и 2017 г.

- Цените на зелето, морковите и зрелия лук са около и под нивата от предходните години.

- Цените на едро на ябълките, лимоните и мандарините през месец февруари 2018 г. са най-високи в сравнение със същия месец на предходните пет години, а цената на бананите се доближава до нивото от 2015 г.

Фиг. 50

Анализът на цените на едро на плодовете и зеленчуците по *региони* показва, че отклоненията на цените в различните региони от средната за страната цена са 30-70%. (фиг.50)

При средна за страната цена на едро на домати 2,16 лв./кг, цената на тържищата в област Добрич е 3,00 лв./кг, а в област Варна тяхната цена през месеца е била 1,78 лв./кг. Най-висока цена на краставиците през м. февруари е регистрирана в област Сливен – 3,00 лв./кг, най-ниска е била в София – 1,60 лв./кг, а средната цена за страната на краставиците през месеца е 2,61 лв./кг. (фиг. 50)

Фиг. 51

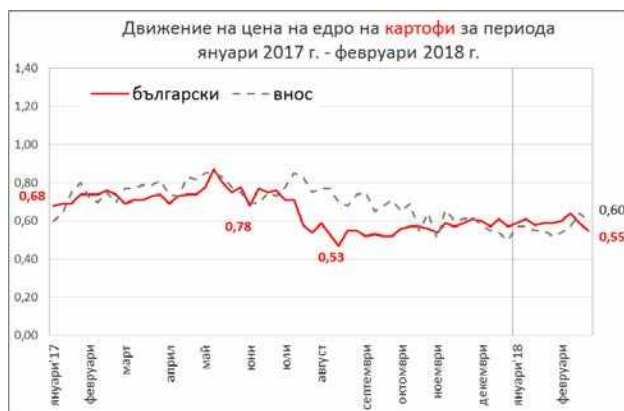
Фиг. 52

Фиг. 53

Фиг. 54

Фиг. 55

Фиг. 56

Фиг. 57

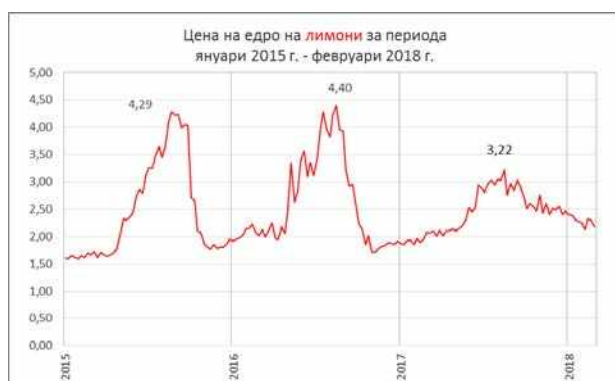
Фиг. 58

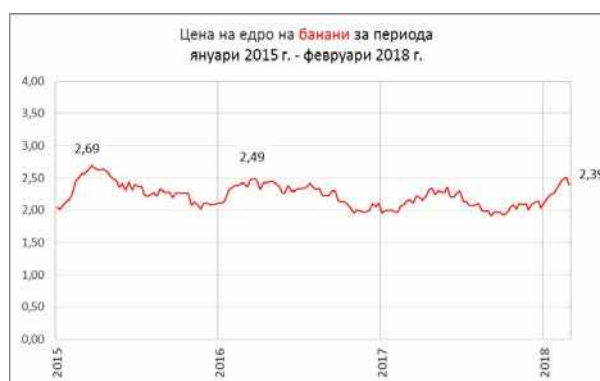
Фиг. 59

Фиг. 60

Фиг. 61

Фиг. 62

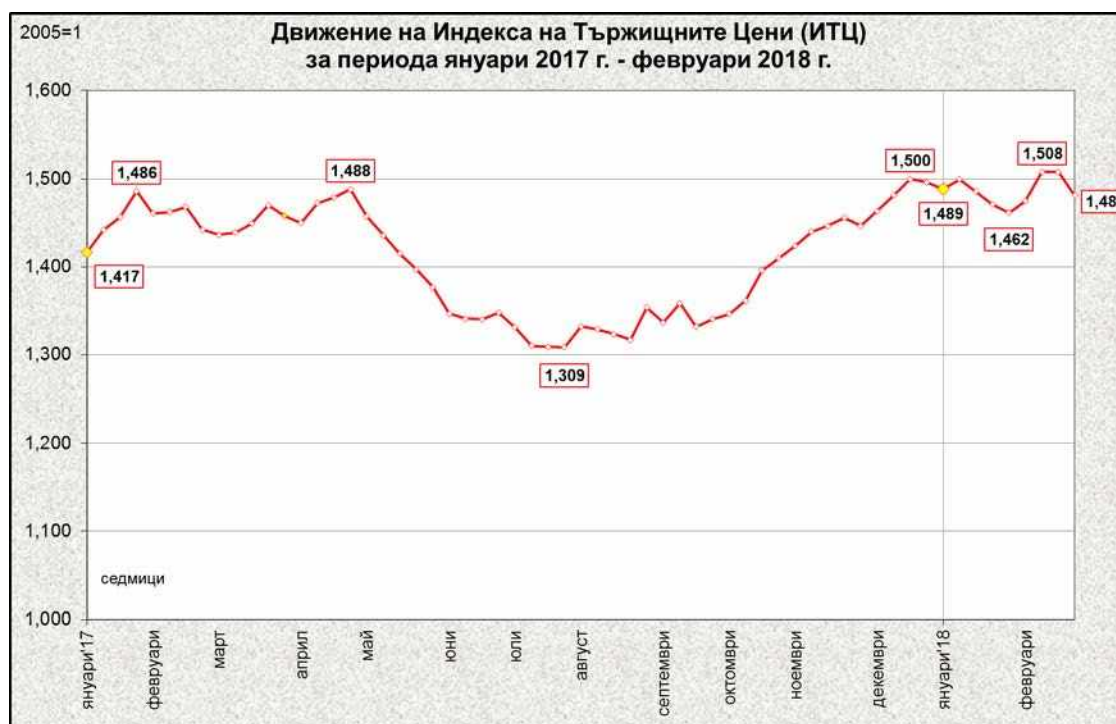
3. Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

След Коледните празници през декември, още в края на годината се забелязва намаляване на търговската активност. През първия месец на 2018 г. пазарът на едро на храни в известна степен е по-вял, без значителни колебания на цените, а кривата на индекса на тържищните цени има низходящ тренд. В началото на януари стойностите стартират от 1.489 пункта и се стабилизират през последната седмица на ниво от 1.462 пункта. Понижението на индекса на месечна база е 1.8% и се доближава до стойностите от същия период на предходната година.

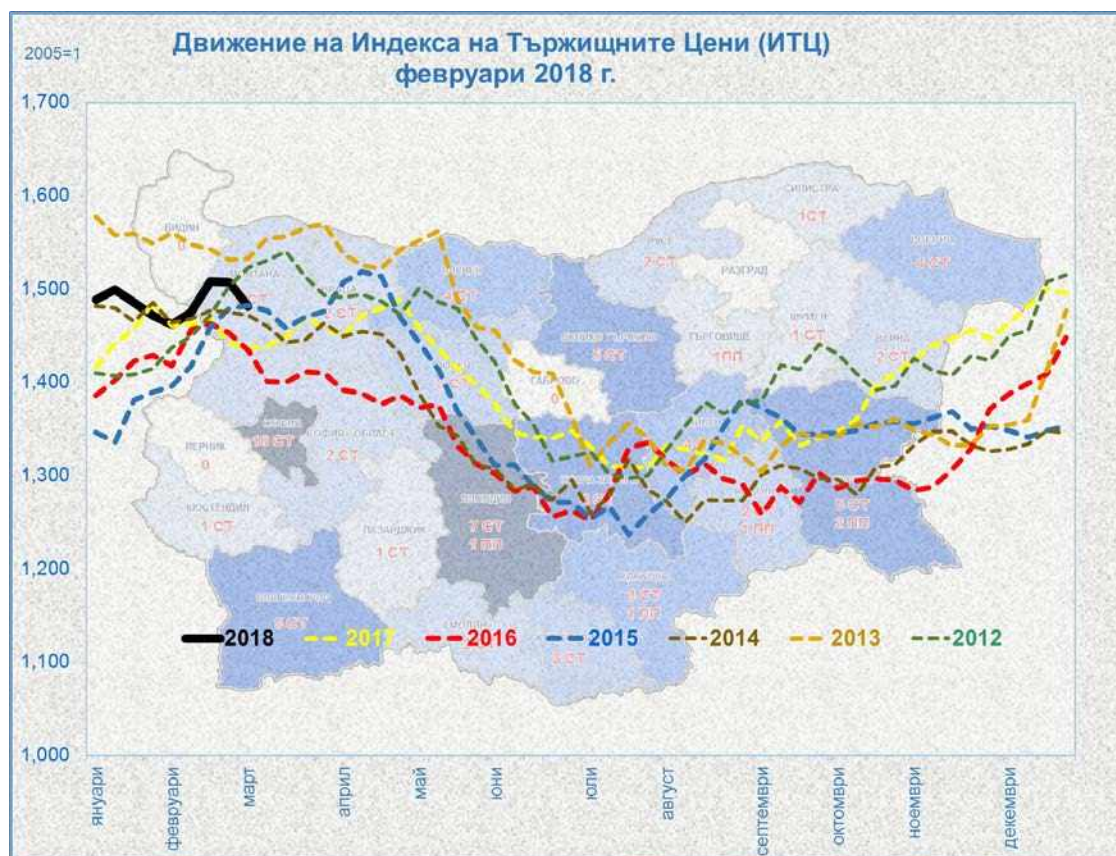
В началото на м. февруари се наблюдава стабилизиране на кривата на индекса, а през следващите седмици започва плавно низходящо движение. В края на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.482 пункта, като понижението на месечна база е 1.7%. (фиг.63)

През м. февруари 2018 г. кривата на Индекса на тържищните цени остава над нивата от същия месец на 2012, 2015, 2016 и 2017 г., доближава се до нивото от 2014 г. и е под нивото от същия месец на 2013 г. (фиг.64)

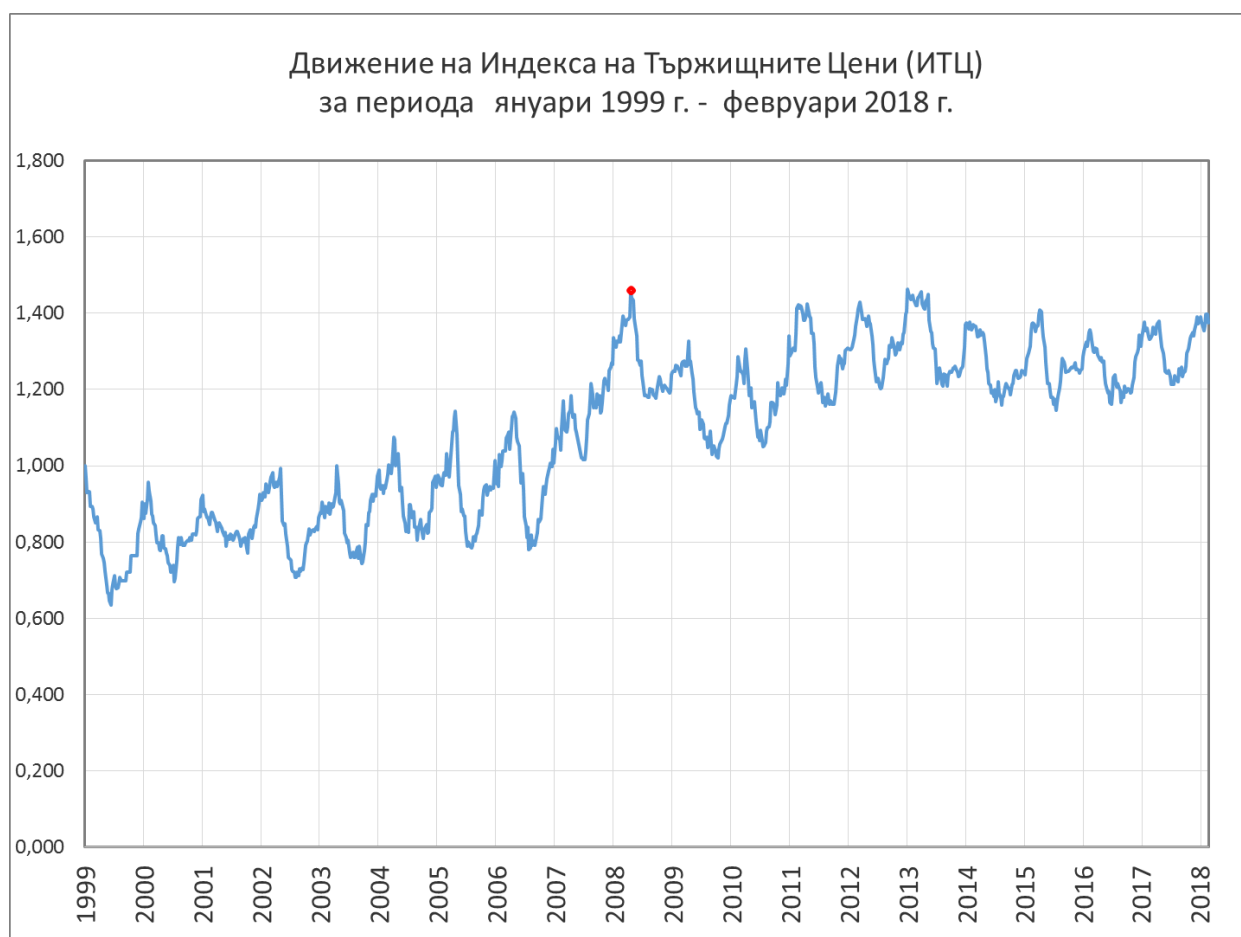
Движението на ИТЦ в периода февруари 1999 г. – февруари 2018 г. следва определени тенденции на силен ръст на стойностите през зимата и ниски нива през лятото. Най-високите стойности за този период индексът достига през зимата на 2008 г. (фиг. 65)

Фиг. 63

Фиг. 64

Фиг. 65

4. *Международни цени*

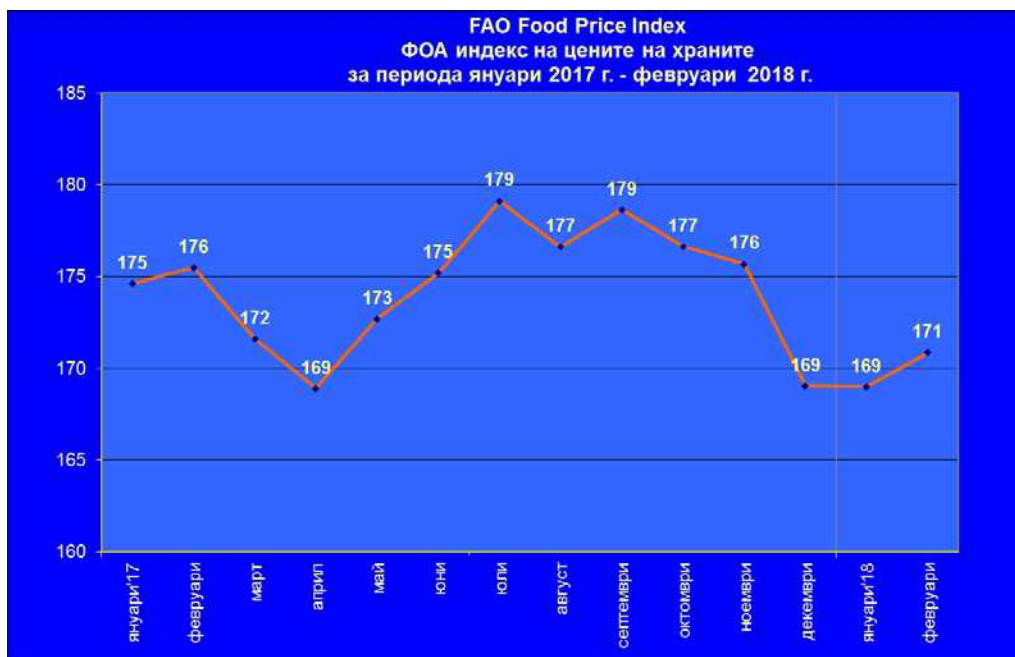
Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюктурата на международните пазари. Цените на стоки като олио, захар, брашно, ориз и др. са силно зависими от борсовите цените на тези стоки на големите световни и европейски стокови борси.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (фиг.66-69)

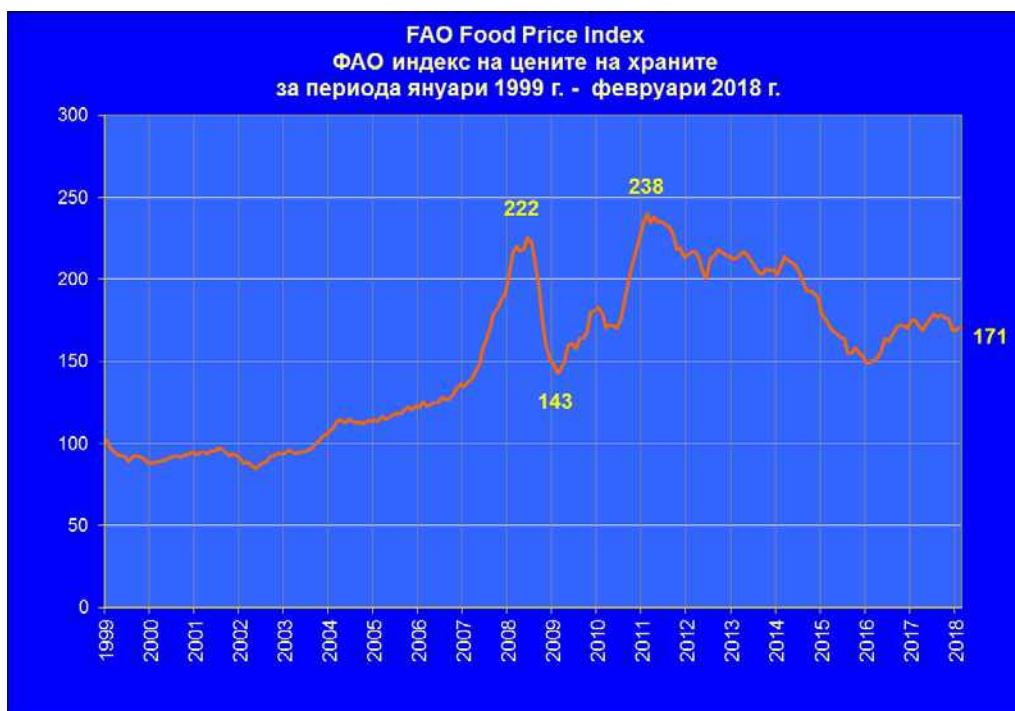
През февруари 2018 г. средната стойност на индекса на цените на храните на ФАО * (СРПС) е 170.8 пункта, което е с 1.1% (1.8 пункта) по-висока от нивото през януари, но с 2.7% по-ниска от съответния показател за предходната година. Ръстът на ФАО индекса в сравнение с предходния месец се дължи на по-високите световни цени на млечните продукти и зърнените култури. Цените на захарните и растителни масла през месеца намаляват, а цените на месото са без промяна. (фиг.6).

Средната стойност на ФАО индекса на зърнените култури през м. февруари е 160,8 пункта, с 2.5% (4 пункта) е по-висока от стойността му през

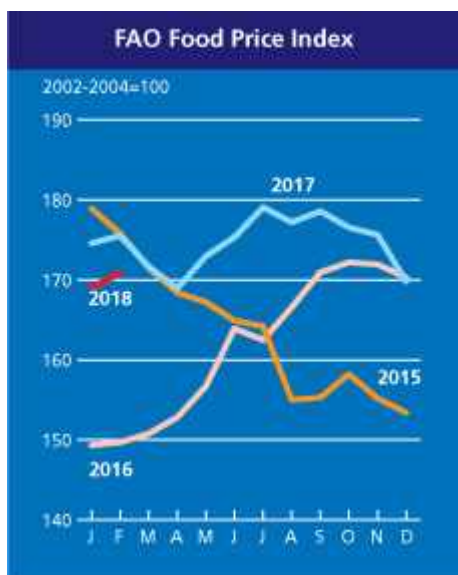
януари и с 6.8% по-ниска в сравнение с нивото през февруари 2017 г. Втори месец се наблюдава увеличение на индекса след периода на относителна стабилност през миналата година. През февруари цените на зърнените култури като цяло се увеличават поради високата търговска активност и опасените по отношение на неблагоприятните атмосферни условия за зимна пшеница в САЩ, както и в районите на отглеждане на царевица в Аржентина. Покачиха се и световните цени на ориза, но известен ограничаващ фактор за това увеличение е намаленото търсенето на индийските сортове.

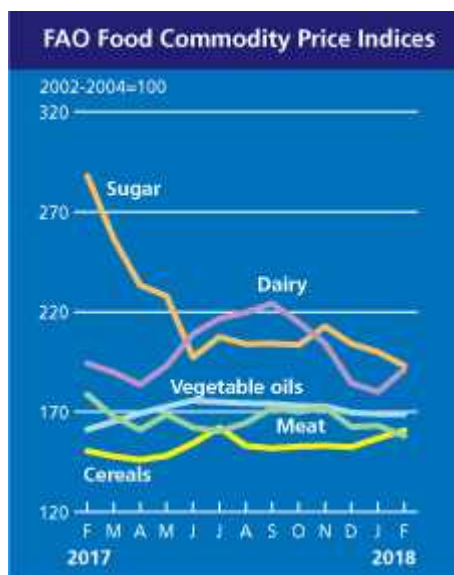
Фиг. 66

Фиг. 67

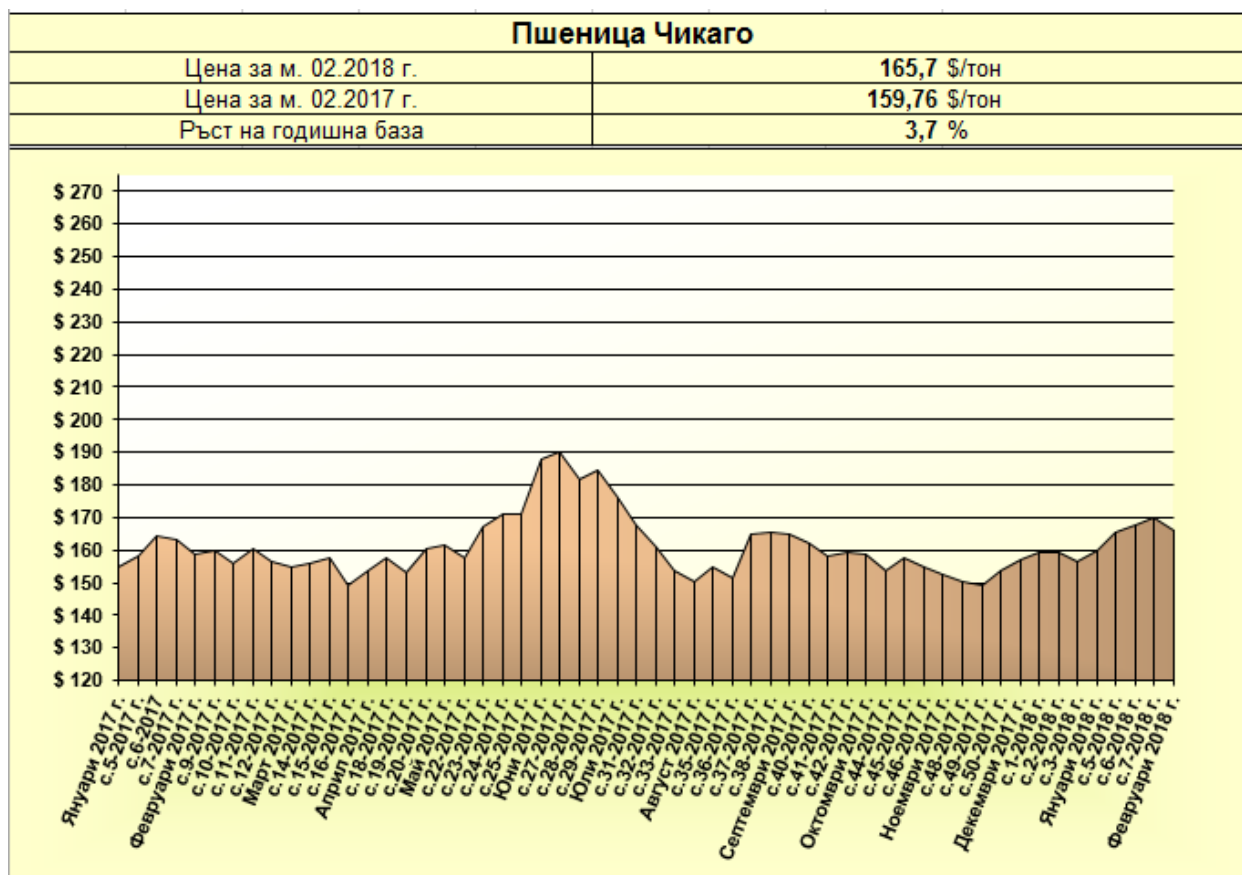
Фиг. 68

Фиг. 69

През м. февруари 2018 г при цената на **пшеницата** на стоковата борса в Чикаго е отчетен рът на годишна база от 3,7%. (фиг.70)

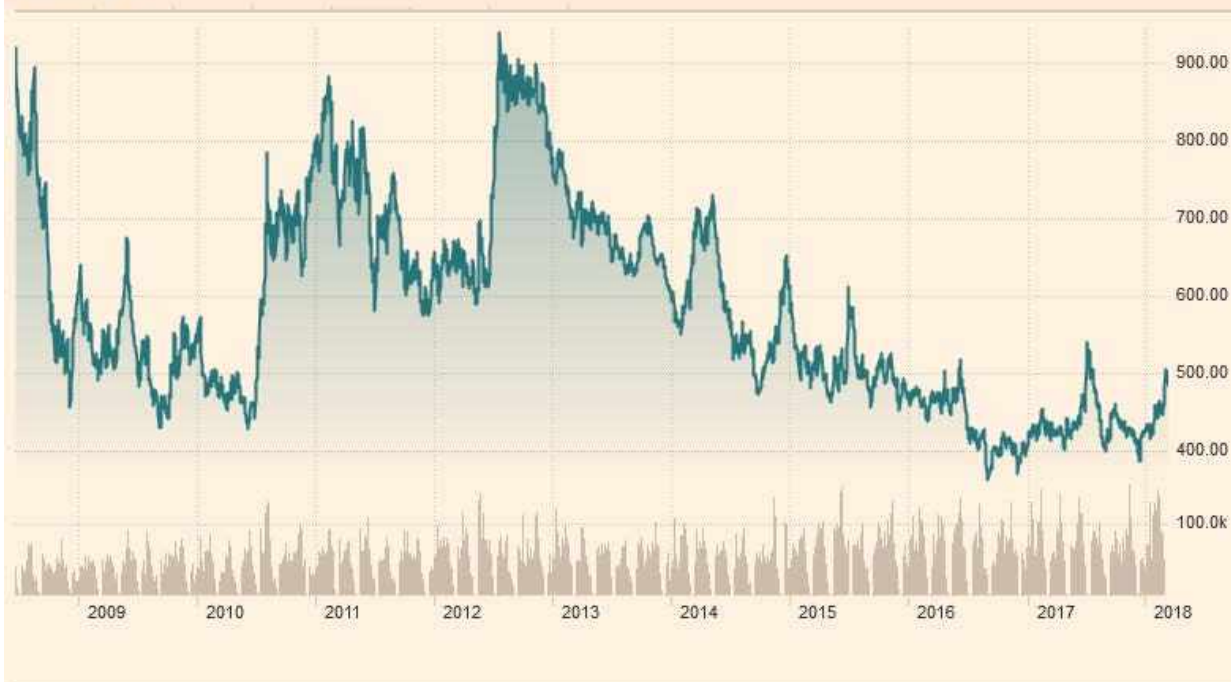
Наблюденията за последните години показват, че цената на пшеницата през м. август 2016 г. е на най-ниското ниво от 2009 г., а най-високите стойности за периода са регистрирани в през лятото на 2012 г. (фиг. 71)

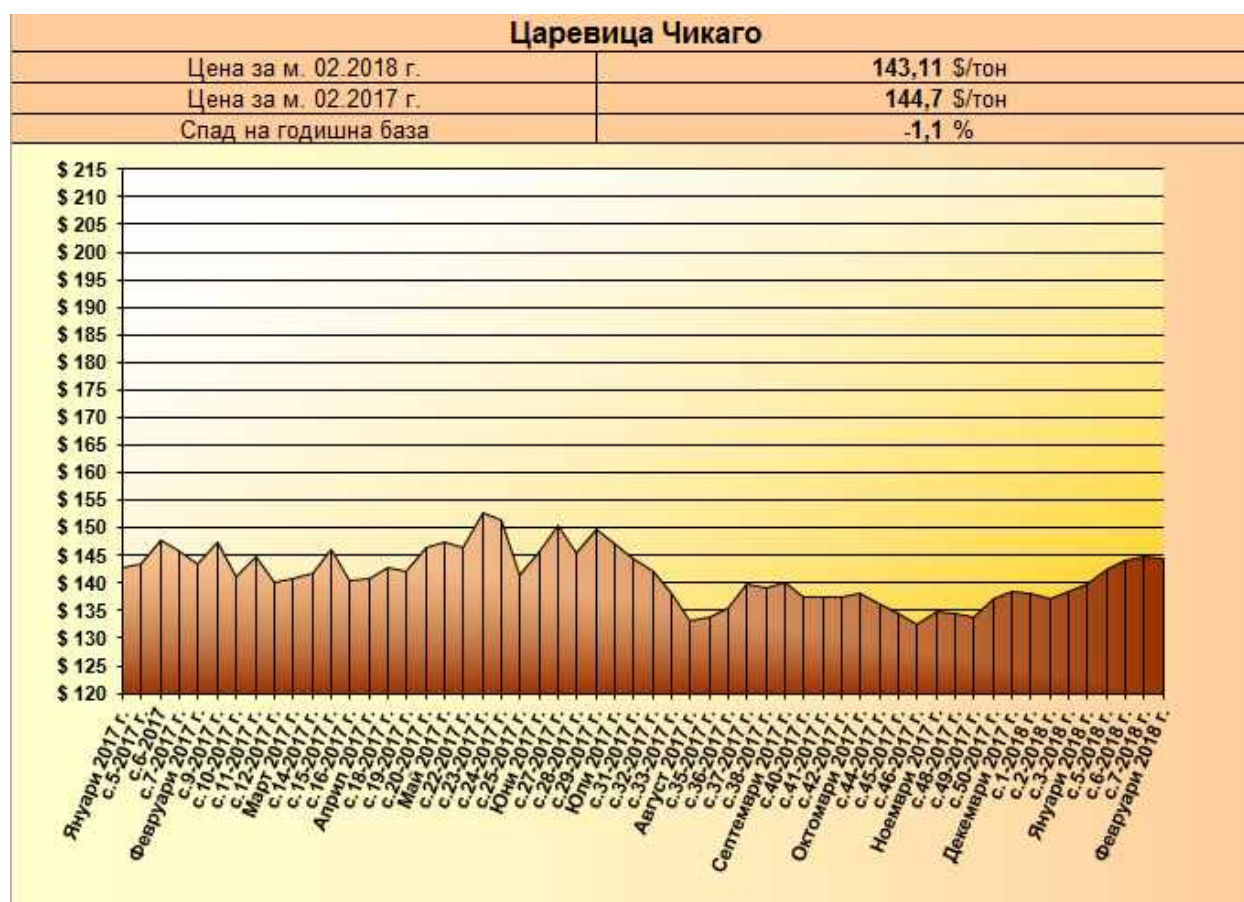
Фиг. 70

Wheat Front Month Futures

Wc1:CBT

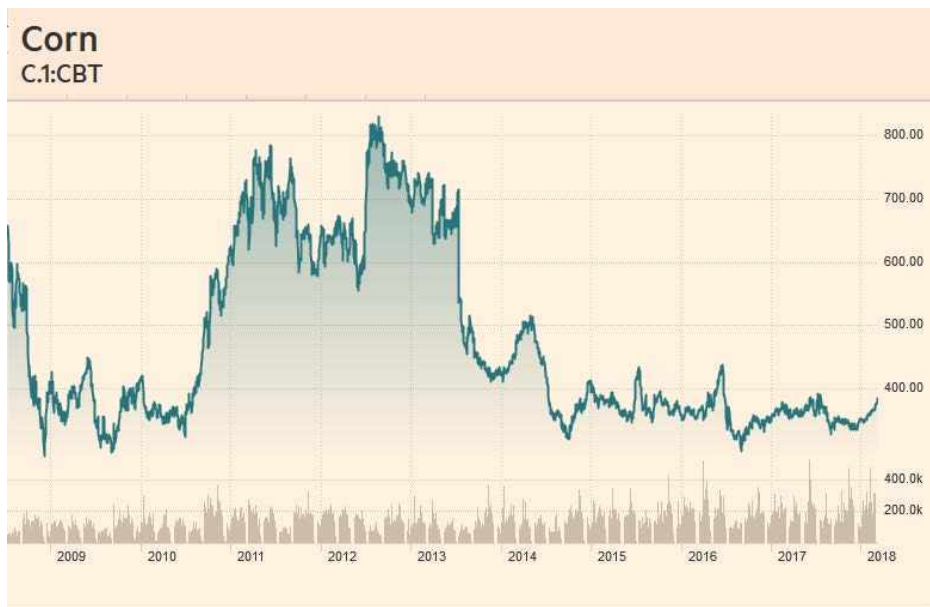
Фиг. 71 Цена на пшеницата на стоковата борса в Чикаго за периода 2009г. – февруари 2018г.

Фиг. 72

Цената на *царевицата* в Чикаго през м. февруари 2018 г. има лек спад на годишна база от 1.1% и се стабилизира на ниво от 143,11 \$/тон. (фиг.72)

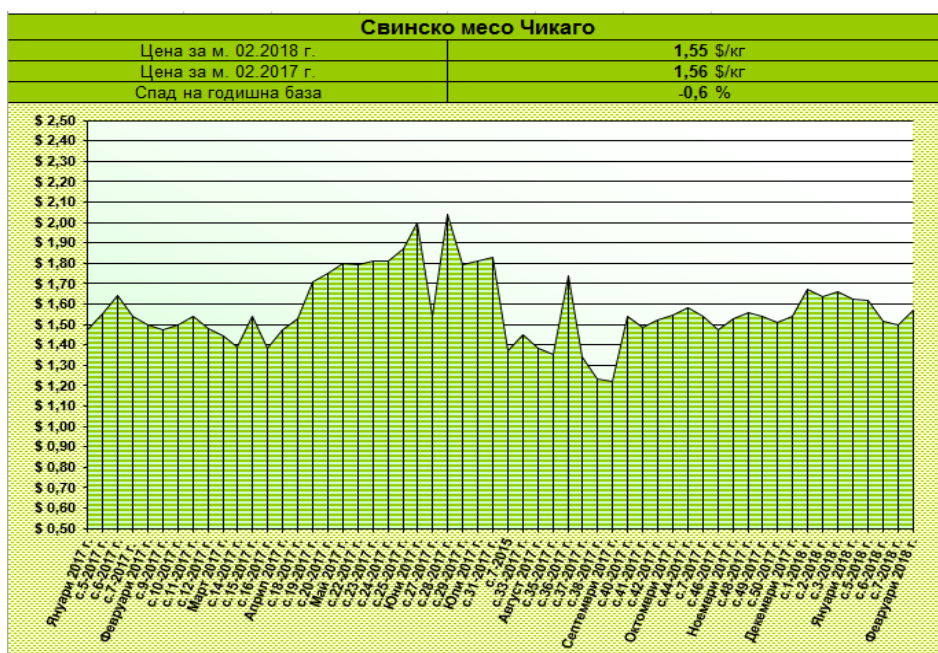
Наблюденията за последните 10 години показват, че цената на царевицата на стоковата борса в Чикаго е била най-ниска през лятото на 2016 г., а най-висока през 2012 г. (фиг. 73)

Фиг. 73 Цена на царевицата на стоковата борса в Чикаго за периода 2009г. –февруари 2018 г.

През м. февруари тази година в сравнение със същия месец на миналата година цената на свинското месо на борсата в Чикаго е почти без промяна, а във Великобритания е отчетен ръст на годишна база от 10.2%

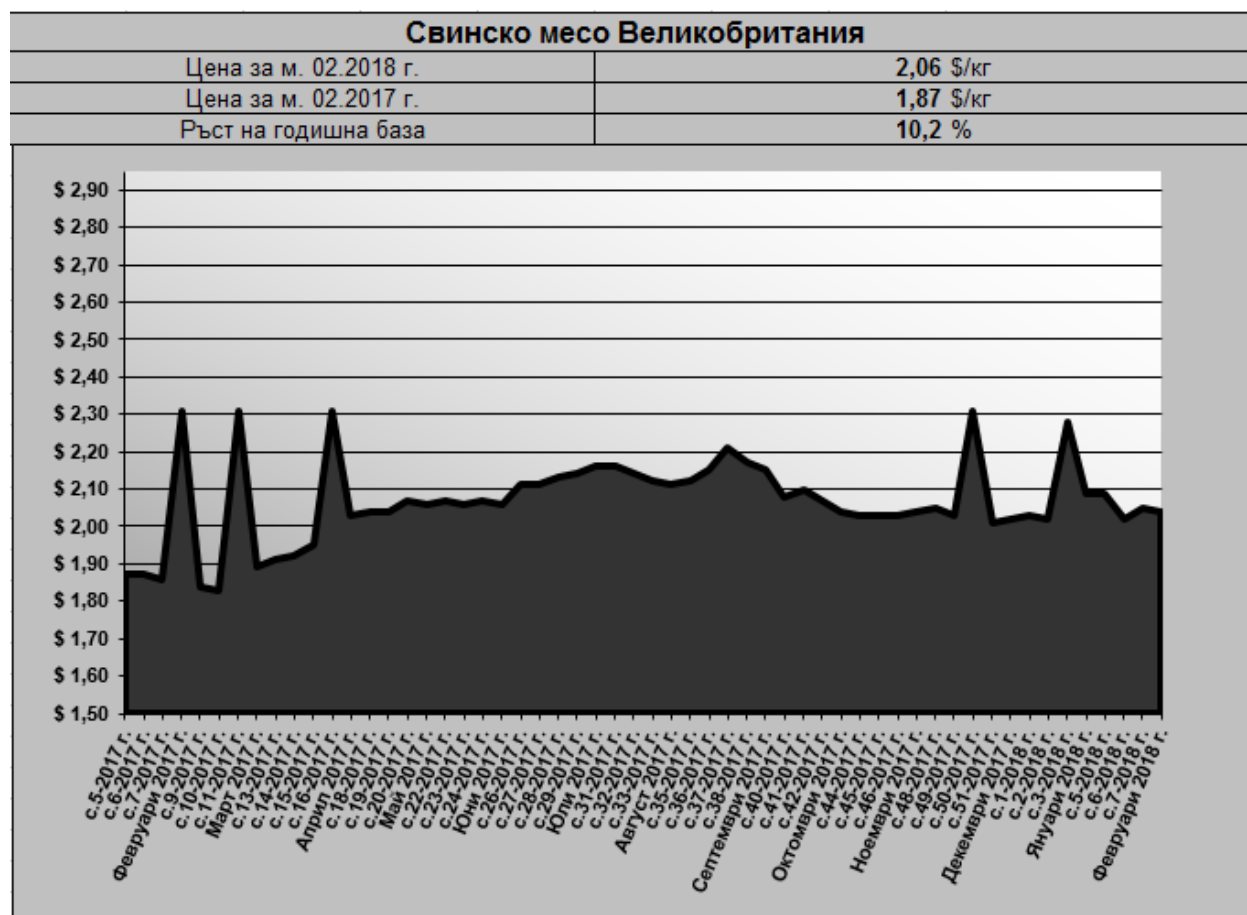
През 2014 г. беше отбелязан пик на цената на свинското месо на борсата в Чикаго. (фиг.74,75,76)

Фиг. 74

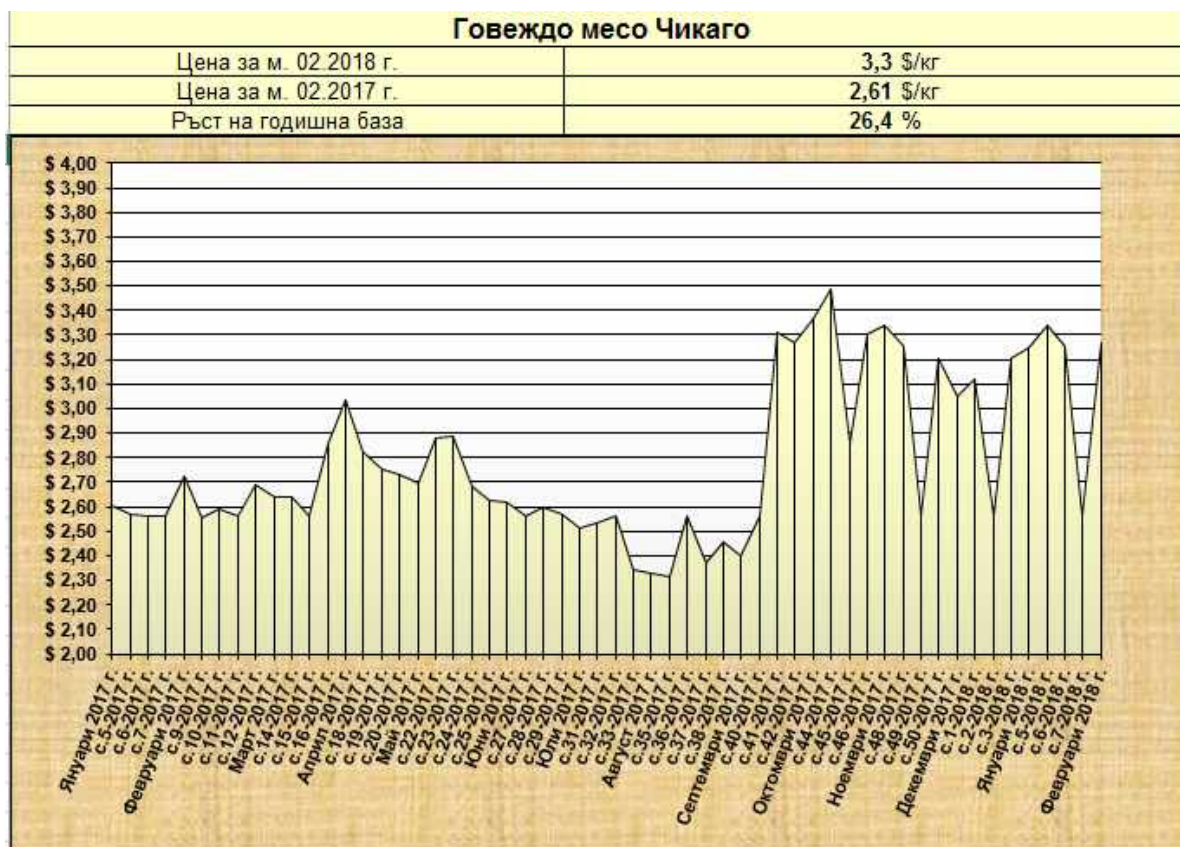

Фиг. 75

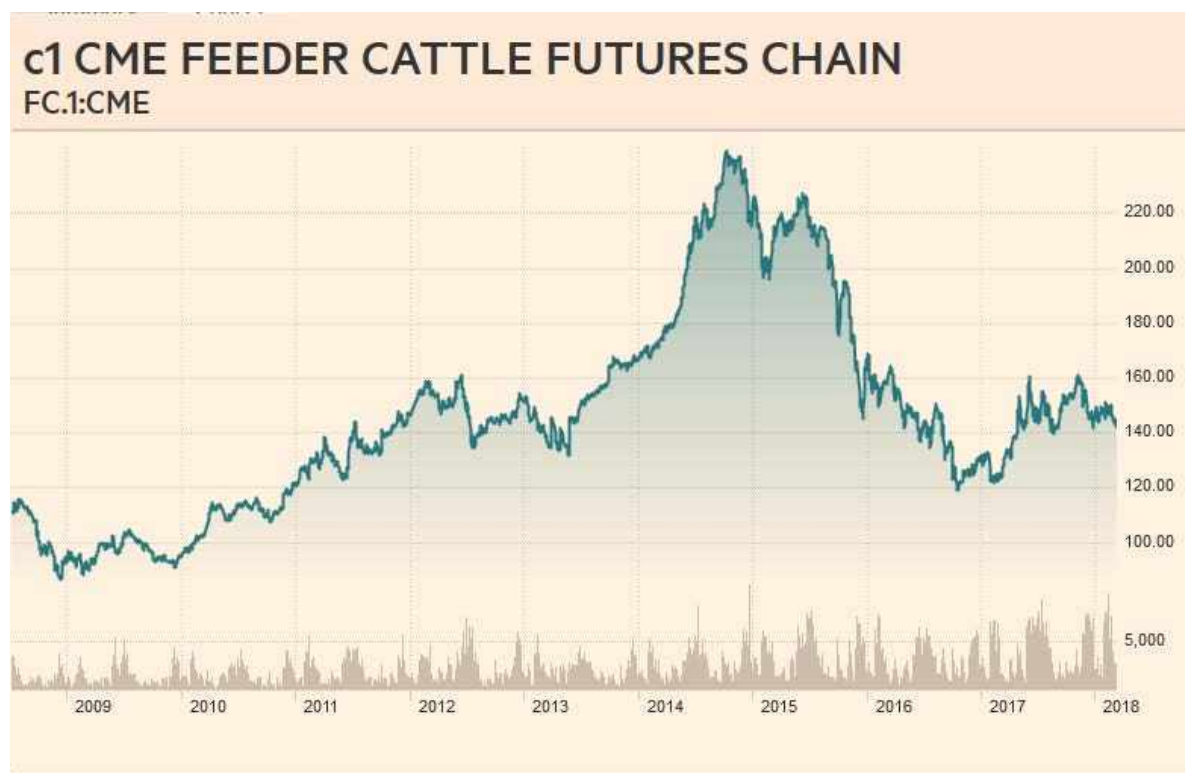

Фиг. 76

При цената на **говеждото месо** има ръст на годишна база от 26.4% на стоковата борса в Чикаго и 16% във Великобритания. И при говеждото месо имаше пик на цената на борсата в Чикаго през 2014 г. (фиг. 72 и 73)

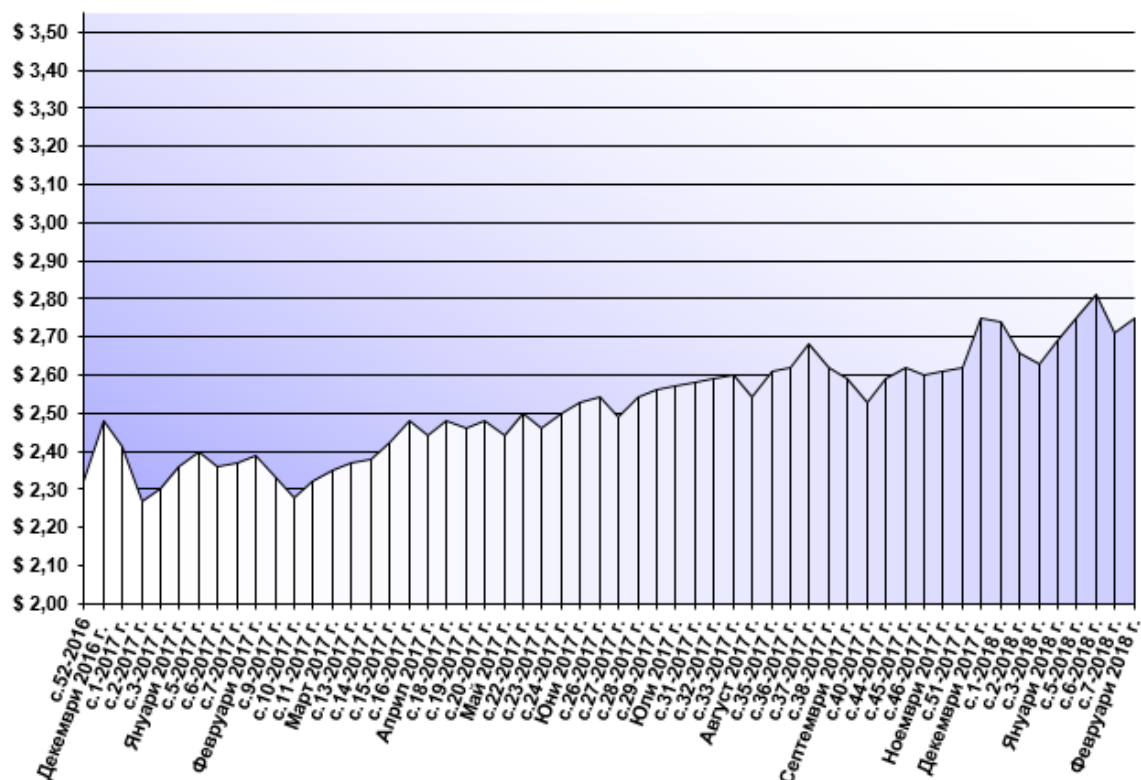

Фиг. 77

Фиг. 78

Говеждо месо Великобритания	
Цена за м. 02.2018 г.	2,76 \$/кг
Цена за м. 02.2017 г.	2,38 \$/кг
Ръст на годишна база	16,0 %

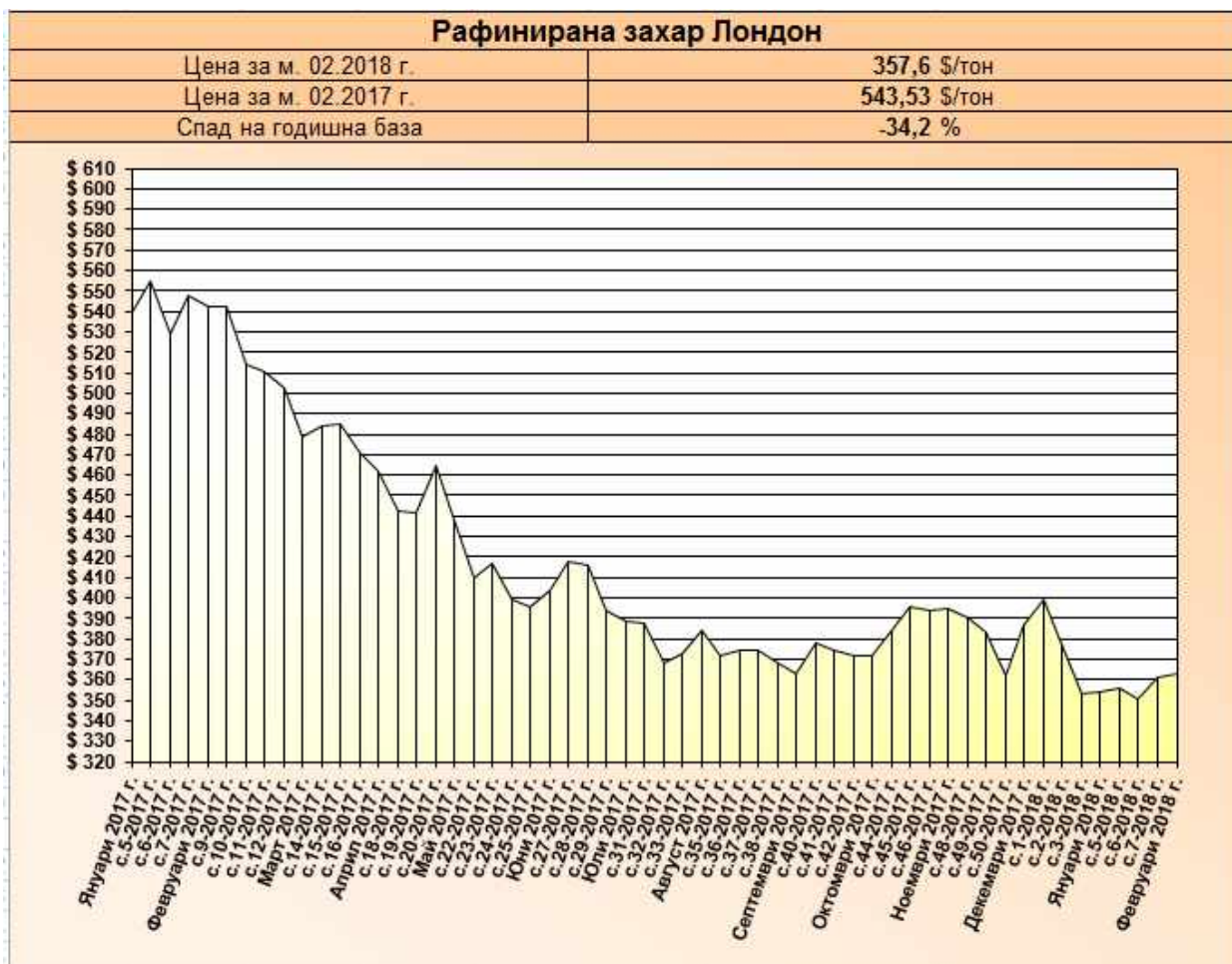

Фиг. 79

След продължителния устойчив низходящ тренд на цената на захарта през цялата 2016 г., в началото 2017 г. тенденцията се обръща и започва покачване на стойностите, като тенденцията се запазва през първите два месеца на годината.

Следва отново спад на стойностите, който продължава до м. юли. След краткотрайно повишение на цената през лятото, през есента цената на захарта се стабилизира на ниво от около 360 \$/тон. От средата на м. октомври започва ръст на цената на захарта, който се задържа и през м. ноември. В края на същия месец тенденцията отново се обръща и кривата тръгва надолу. С известни колебания в двете посоки през последните месеци цената на захарта на Лондонската стокова борса се стабилизира. (фиг. 81)

На годишна база е отчетен спад на цената на рафинираната захар на борсата в Лондон от 34,2%. (фиг. 80)

Фиг. 80

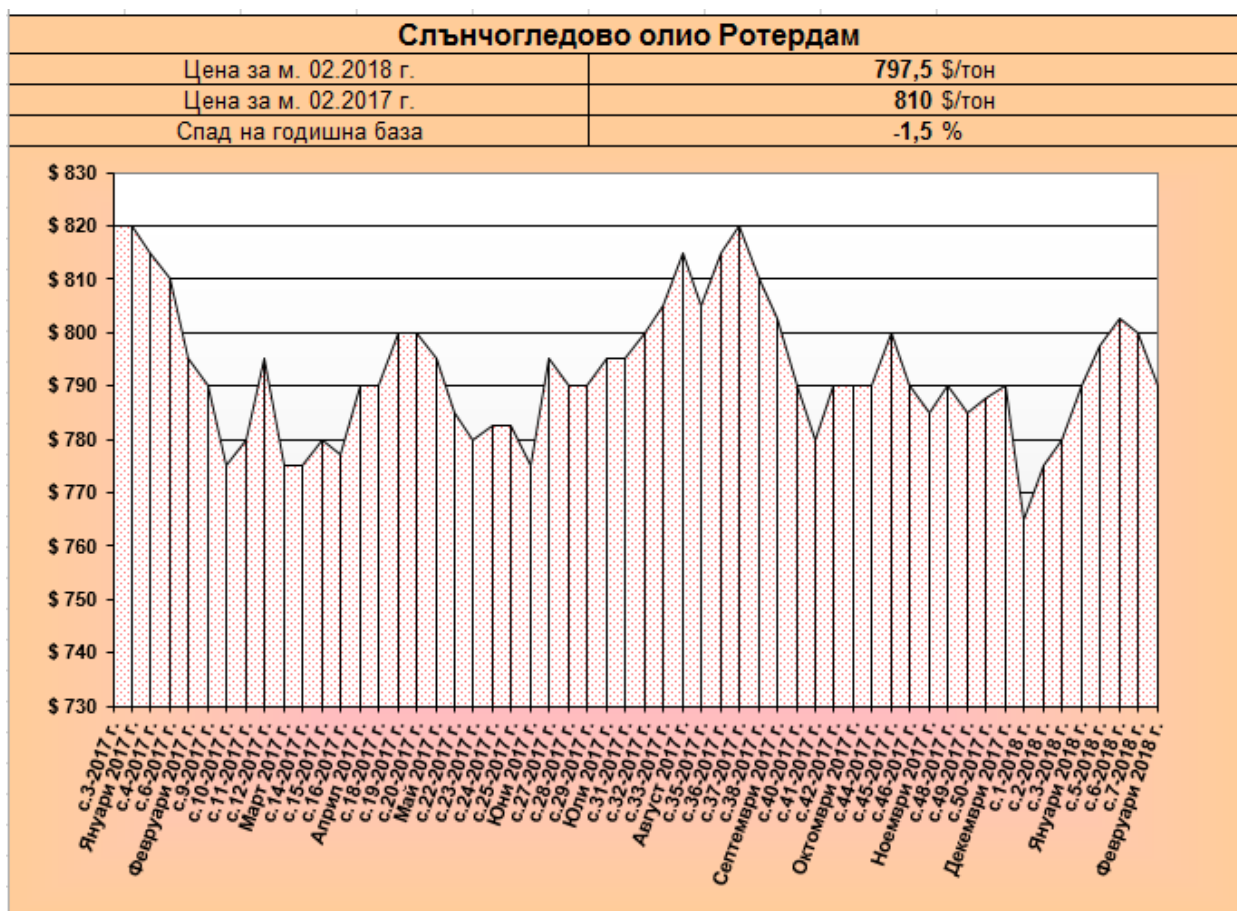

Фиг. 81 Цена на рафинирана захар на стоковата борса в Лондон за периода 2009 – 2018г.

През м. февруари средната стойност на ФАО индекса на цената на захарта е 193 пункта, което е с 3.4% (7 пункта) по-ниско от януарската стойност и достига най-ниското си ниво за последните две години. Спадът в световните цени на захарта продължава поради постоянното увеличение на производството на големите страни производителки Тайланд и Индия и поради очакванията за рязко увеличение на производството в ЕС през земеделския сезон 2017-2018., свързано с високите добиви на захарно цвекло и премахването през миналата година на квотите за производство, в резултат на което посевните площи бяха увеличени.

Месечната цена на нерафинираното слънчогледово олио на борсата в Ротердам през м. февруари 2018 г. стъпва на ниво от 797,5 \$/тон и бележи спад на годишна база от 1,5%. (фиг.82)

Като цяло през последните две години цената на слънчогледовото олио на международния пазар е стабилна, а от края на 2016 г. се наблюдава плавен и устойчив низходящ тренд. В края на м. септември 2015 г. има краткотраен пик на стойностите, когато цената достига 1010 долара/тон. Следва бърз спад, последван от устойчива тенденция на стабилизиране на кривата. (фиг.83)

Фиг.82

Фиг.83

С уважение,
ВЛАДИМИР ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ

Месечен бюлетин

за цените на едро на хранителни продукти
на стоковите тържища в България

м. март 2018 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

През месец март пазарът на храни остава сравнително спокоен и балансиран, като се запазват устойчивите тенденции на стабилни цени на основните хранителни стоки и характерните сезонни колебания на цените на плодовете и зеленчуците.

На **месечна база** цените на хранителните стоки остават почти без промяна с много малки ценови отклонения.

В резултат на поскъпването на млечните произведения и особено на кравето масло през есента и зимата на 2017 г., през м. март 2018 г. е отчетен ръст на **годишна база** при тези стоки, по-силно изразен при маслото. Запазва се низходящият тренд при цената на захарта, при която е отчетен значителен спад спрямо същия месец на миналата година.

През месец март цените на плодовете и зеленчуците следват характерните сезонни трендове и колебания и пазарът при тях също остава сравнително спокоен. На годишна база се наблюдава поскъпване при голяма част от плодовете и обратна тенденция при зеленчуците.

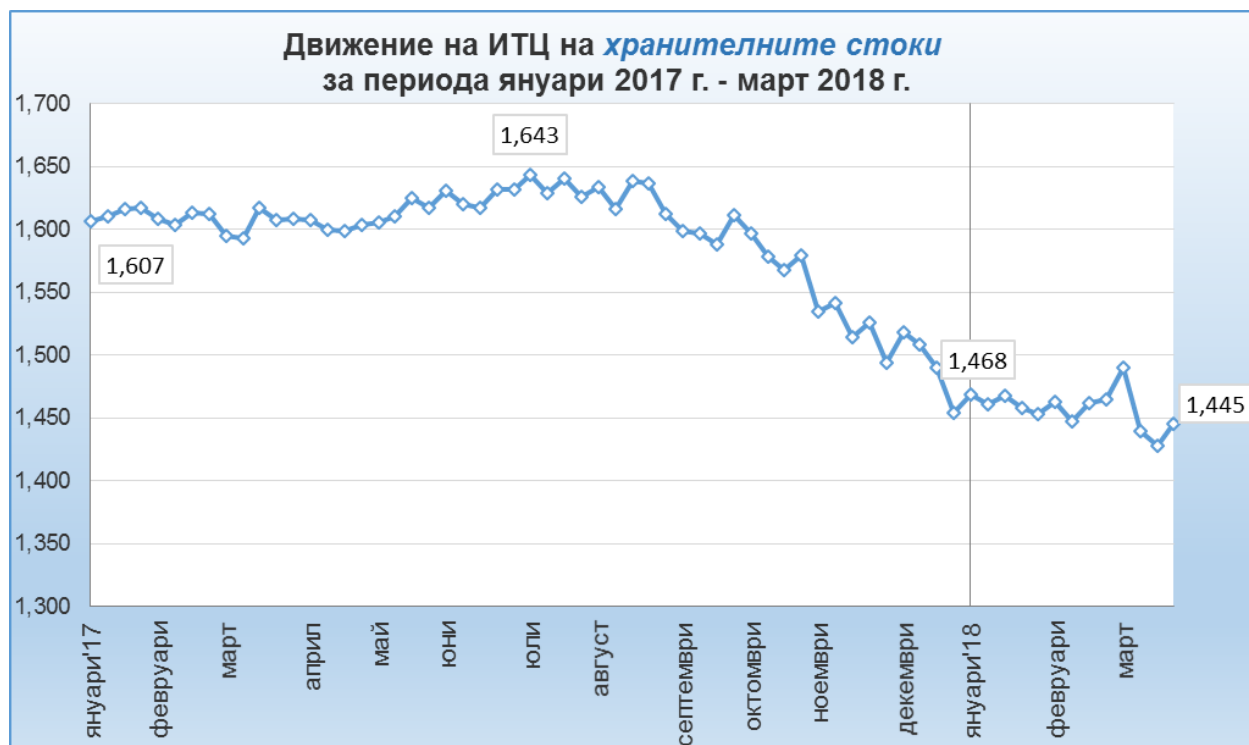
Ретроспективният анализ на движението на цените през месец март в **периода 2013 – 2018** г. показва, че през тази година цените на хранителните продукти са около нивата спрямо същия месец на предходните две - три години. Цените на част от млечните продукти са по-високи спрямо предходния пет годишен период. Тенденциите при движението на цените на зеленчуците са разнопосочни, в зависимост от конкретните метеорологични условия през м. март на шестгодишния период.

През м. март 2018 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** остава над нивата от същия месец на 2012, 2015 и 2016 г., доближава се до нивото от 2014 и 2017 г. и е под нивото от същия месец на 2013 г.

През месеца **международните цени** на зърнените култури, млечните продукти и месата леко се повишават, а цените на растителните масла и захарта като цяло намаляват.

1. Хранителни стоки

Тенденциите при движението на цените на едро на хранителните стоки през м. март остават стабилни с незначителни ценови колебания в диапазон $\pm 1-4\%$. Спад от 2-4% спрямо м. февруари е отбелязан при цената на захарта и лещата, а цената на яйцата остава без промяна. (фиг.11)

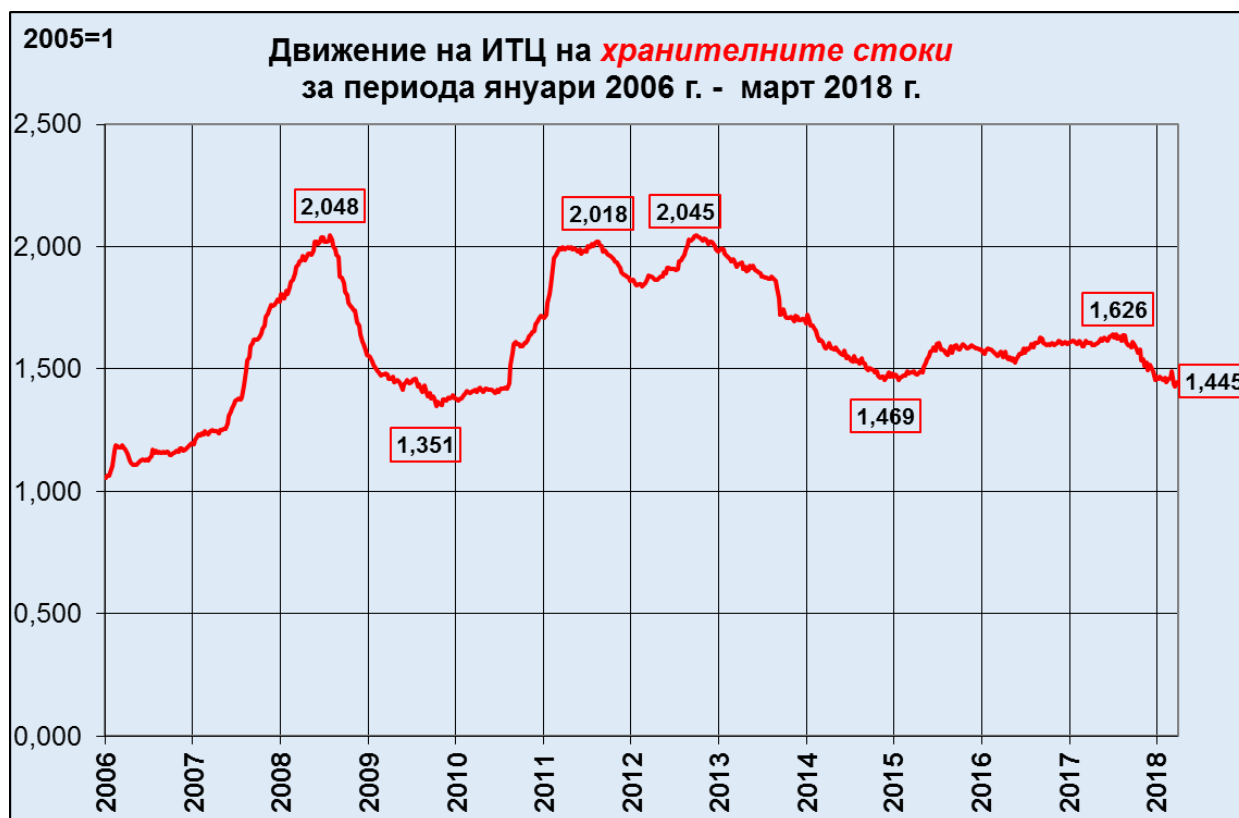
Фиг. 1

Конструираният от Комисията групов Индекс на тържищните цени на хранителните стоки илюстрира общото относително изменение на цените на едро на хранителните стоки, които влизат в неговия състав¹. (фиг.1)

В началото на годината кривата стартира от ниво 1.468 пункта и през първите седмици на януари стойностите имат стабилен характер, който се задържа и през м. февруари. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.464 пункта, което е почти без промяна спрямо началото на годината. В началото на м. март се наблюдава краткотраен ръст на стойностите, след което кривата отново се връща на нивата от предходния месец. В края на март индексът стъпва на ниво от 1.445 пункта. Спрямо същия период на миналата година стойностите са много по-ниско ниво, като отчетеният спад на стойностите на годишна база е близо 10%.

¹ Този индекс отразява цените на следните стоки: захар, фасул, ориз, леща, брашно и олио

Наблюденията от предходните години показват, че най-високи стойности индексът на хранителните стоки е имал през 2008 г., 2011 г. и 2012 г., когато се наблюдаваше повишаване на цените на голяма част от основни хранителни стоки. (фиг. 2)

Фиг. 2

През месец март цените на **млечните произведения** бележат понижение на месечна база в диапазона 1-3%. Незначителен ръст от 2% има само при прясното мляко, а цената на киселото мляко е на нивото о предходния месец. (табл. 1, фиг.11,38-43)

Наблюденията от предходни години показват, че при движението на цените на млечните произведения се наблюдават определени сезонни тенденции, изразяващи се в по-високи есенно-зимни стойности и спад на цените през пролетта и лятото. През последните три – четири години тези сезонни колебания са все по-слабо изразени.

Движението на кривата на Индекса на Тържищните Цени на млечните произведения се обуславя от движението на цените на стоките, които влизат в неговата структура². (фиг.3)

² Стоките, които влизат в структурата на този индекс са сирене – краве и овче, кашкавал "Витоша" и краве масло

Фиг. 3

През м. януари 2018 г. кривата на този индекс се стабилизира на нивото от м. декември, а през февруари стойностите отбелязват спад и стъпват на ниво от 1.832 пункта. Намалените на индекса спрямо началото на годината е около 1,5%. През м. март индексът се стабилизира и се доближава до нивото от предходния месец. В края на март стойностите стъпват на ниво от 1.818 пункта

В сравнение със същия период на 2017 г. индексът е на значително по-високо ниво, което е в резултат на високата база от м. ноември 2017 г.

Ретроспективният анализ на цените на млечните произведения показва, че индексът на тази група стоки е най-висок в края на миналата година и в началото на 2014 г. Рязък скок на стойностите беше наблюдаван през лятото на 2007 г. и през 2010 г. В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд. Въпреки покачването на индекса през последните месеци на 2016 г., през първите десет месеца на 2017 година, стойностите остават под пиковите нива от 2014 г. През м. ноември стойностите на индекса минават над нивото от 2014 г. и достигат пикови стойности за последните 10 години. (фиг. 4)

Фиг. 4

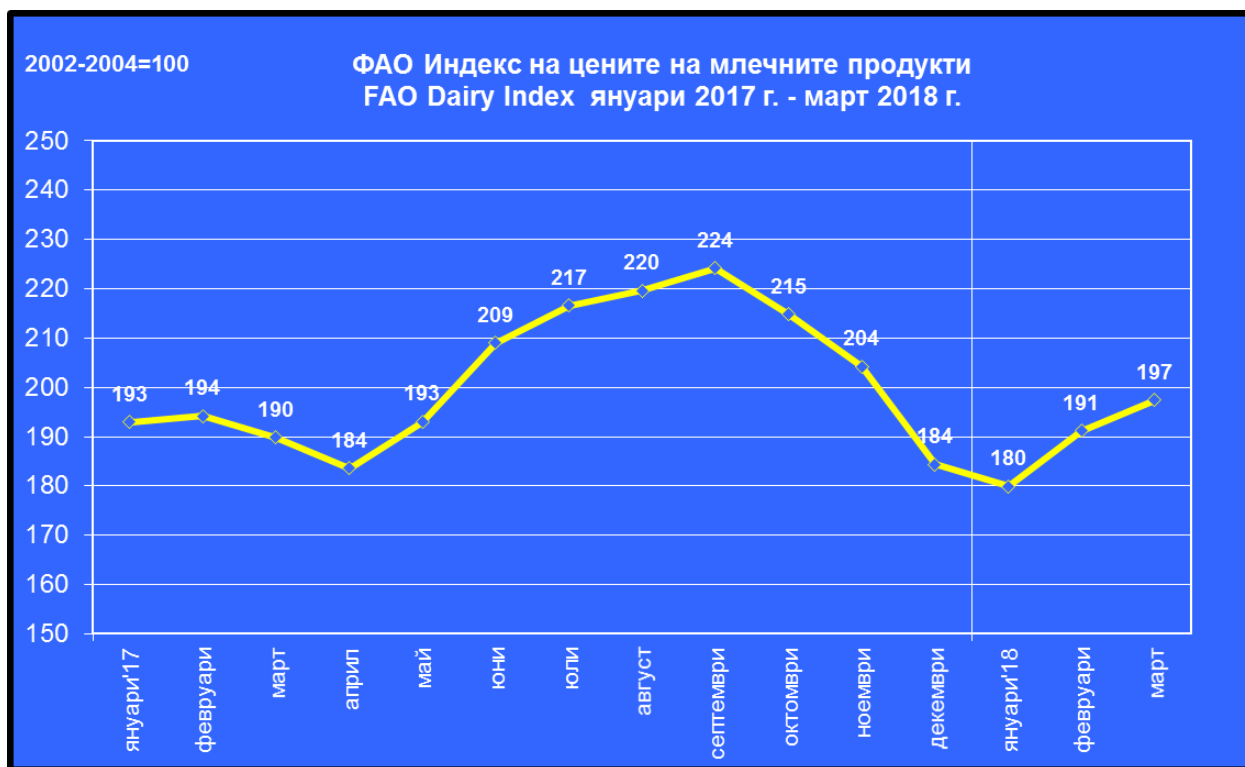
Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки.

Средната стойност на индекса на цените на млечните продукти на ФАО през март е 197,4 пункта, която е с 6,2 пункта (3,3%) по-висока от февруарската и е малко по-висока от съответния период миналата година. През март се повишиха котировките на световните цени за масло, пълномаслено мляко на прах и сирене, а цените на обезмасленото мляко на прах започват да падат след като през предходните два месеца се наблюдаваше ръст на цените им. По-ниският от очаквания обем на производството на мляко в Нова Зеландия и повишеното търсене на вносни стоки на световните пазари доведе до повишаване на цената на масло, сирене и пълномаслено мляко на прах, докато цените на обезмаслено мляко на прах падат под влияние на растежа на световните запаси и производствените обеми. (фиг.5)

В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на ФАО индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд и през м.февруари 2014 г. достига пиковите си за последните години стойности. Следва почти двугодишен

низходящ тренд. Тенденцията се обръща през 2016 г, а в началото на 2017 г. се стабилизира и от м. март се наблюдава спад на стойностите. Трендът отново се обръща през април, за да достигне през септември максималните за последните три години стойности. През м. октомври за първи път от пролетта на същата година е регистриран спад на индекса, който продължава и през следващите месеци до м. януари 2018 г. (фиг.6)

Фиг. 5

Фиг. 6

Стойностните колебания на цените на **месото и месните произведения** през м. март спрямо предходния месец са в диапазона $\pm 1-4\%$. Поевтиняване на месечна база с 1-4% е отчетено при свинското месо и трайния салам, а леко поскъпване от 1-2% има при пилето и пилешките развасовки и каймата.

Тенденциите при цените на рибите са преобладаващо низходящи, като колебанията надолу са в диапазона 1-4%. Леко поскъпване на месечна база има копърката и пангасиуса. (табл. 1, фиг.11,28-37)

ИТЦ на **месото, месните произведения и рибата**³ е относителен измерител на общото състояние на пазара на едро на този вид хранителни стоки. С най-голямо тегло в тази група е цената на пилешкото месо. (фиг. 7,8)

Индексът на месото и месните произведения от началото на тази година има лек възходящ тренд. През последната седмица на януари кривата се стабилизира и през следващите два месеца остава на ниво от около 1.280. В края на м. март стойностите са 1.292 пункта, което е по-високо ниво в сравнение със същия период на предходната година. Това е в резултат на много ниската база на индекса в началото на 2017 г.

Фиг. 7

³ В структурата на индекса влизат стоките: пиле, колбаси малотрайни и шпеков салам; кренвирши; кайма и риба (скуприя).

В периода 2006 – 2008 г. индексът на тази стокова група имаше устойчив възходящ тренд. През следващите години кривата следва разнопосочни тенденции. През 2014 г. стойностите трайно се движат надолу, а през 2015 и 2016 г. индексът се стабилизира на ниво от около 1.300 пункта.

През първите три месеца на 2017 г. се наблюдава рязък спад на стойностите, което се дължи на поевтиняването на месото и някои месни произведения. През следващите месеци на годината кривата има стабилен характер и стойностите се движат в тесен диапазон от 1.20 – 1.25 пункта. Като цяло тенденцията от началото на тази година е преобладаващо възходяща. (фиг.8)

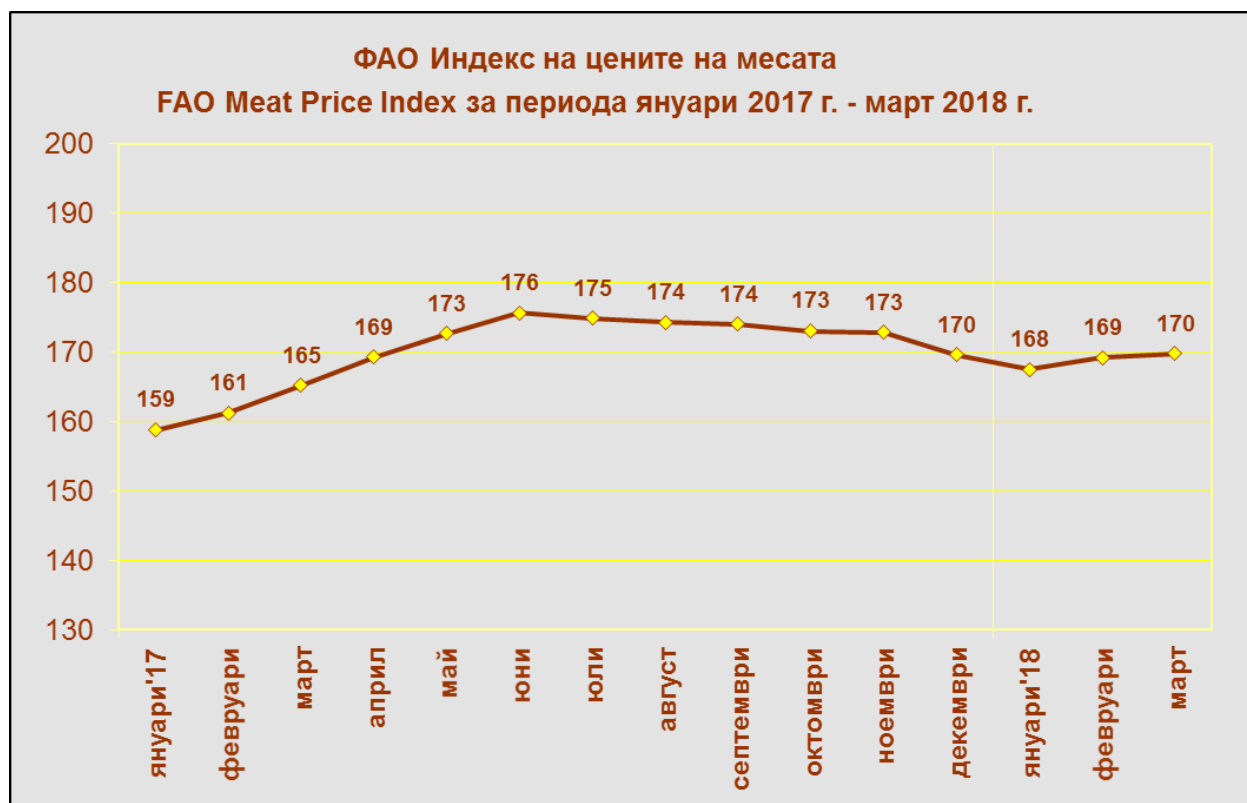
Фиг. 8

Анализът по данни на ФАО⁴ за състоянието на пазара на месо през последните години показва, че от 2009 г. цените на месните продукти започват да растат, като плавната възходяща тенденция се запазва до пролетта на 2011 г. Следва стабилизиране на кривата, като тенденцията се запазва в началото на 2014 г, но стойностите остават на високото ниво от 2011 г. От средата на 2014 г.

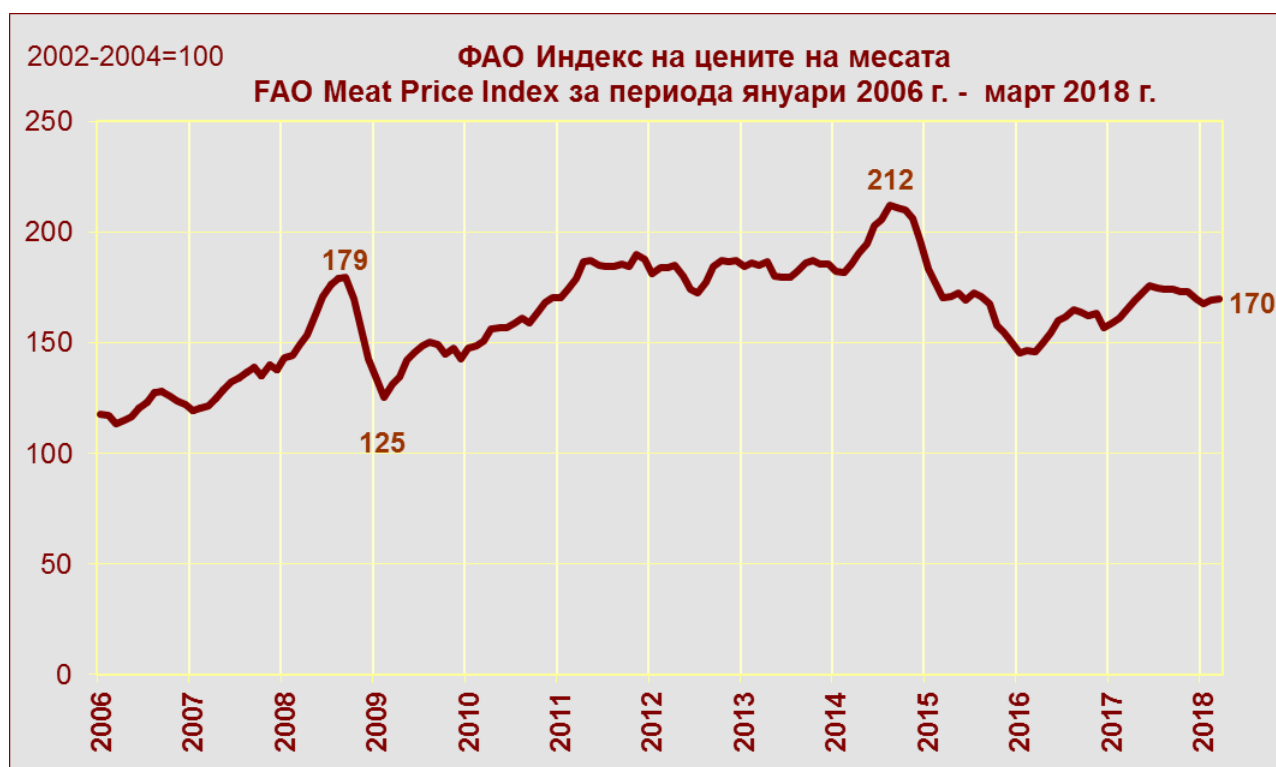
⁴ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

се заражда устойчив низходящ тренд, който продължава до м. март 2016 г. С известни колебания в двете посоки кривата на този индекс през 2016 и 2017 г. има стабилен характер. (фиг. 9, 10)

През март средната стойност на индекса на цените на месото на ФАО е 169.8 пункта, като остава почти непроменена спрямо февруари. По този начин стойността на индекса е с 3% по-висока в сравнение с март миналата година, но почти 20% под пиковата му стойност, която достигна през август 2014 г. През месеца котировките на цените на агнешкото и свинското месо се увеличават, на пилешкото месо остават без промяна, а цените на говеждото месо са намалели леко. Цените за овнешкото месо се увеличили поради активното търсене, особено от Китай. Малкият спад на доставките в Европа предизвиква леко повишение на цените на свинското месо, докато слабото търсене и очакванията за увеличение на доставките от Нова Зеландия през следващите месеци доведоха до намаляване на цените на говеждо месо.

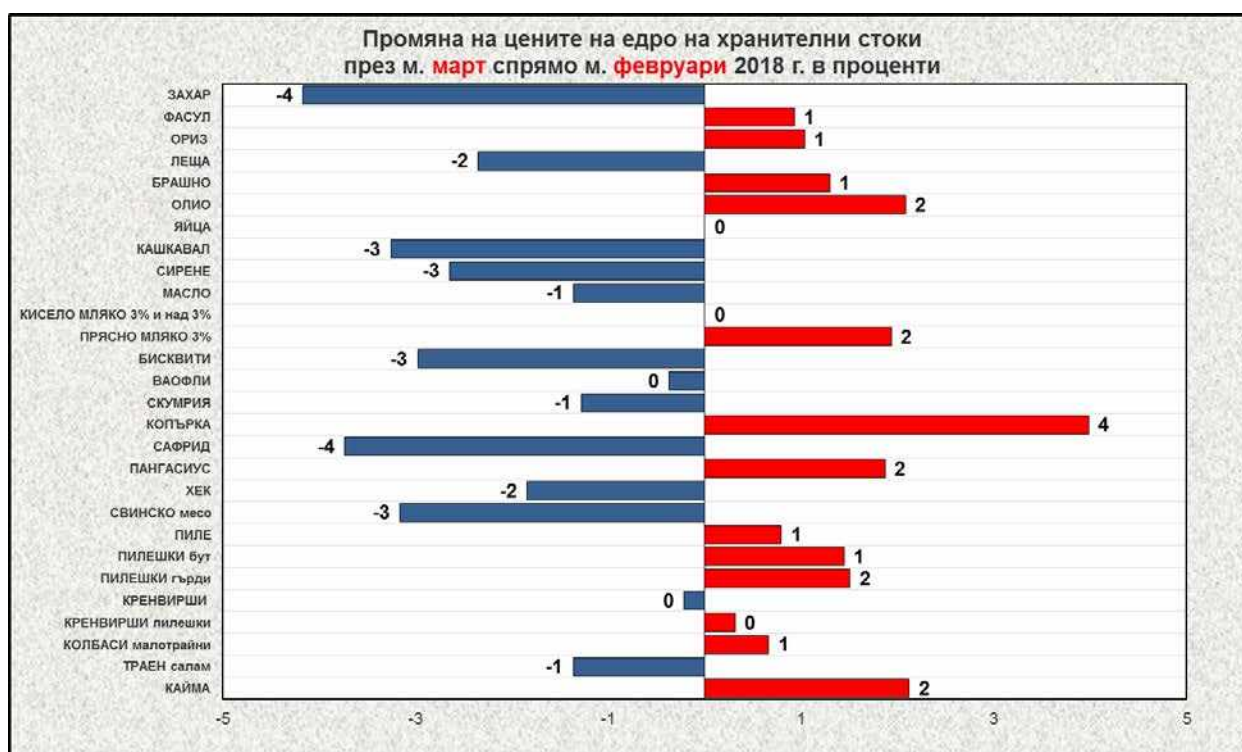
Фиг.9

Фиг.10

Таблица 1

СТОКА	февруари'18	март'18	промяна в %	промяна в лв.	март'17	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЗАХАР	1,20	1,15	-4,2	-0,05	1,58	-27,2	-0,43
ФАСУЛ	3,23	3,26	0,9	0,03	3,43	-5,0	-0,17
ОРИЗ	1,93	1,95	1,0	0,02	1,85	5,4	0,10
ЛЕЩА	2,98	2,91	-2,3	-0,07	3,20	-9,1	-0,29
БРАШНО	0,77	0,78	1,3	0,01	0,77	1,3	0,01
ОЛИО	1,92	1,96	2,1	0,04	2,10	-6,7	-0,14
ЯЙЦА	0,21	0,21	0,0	0,00	0,20	5,0	0,01
КАШКАВАЛ	10,75	10,40	-3,3	-0,35	9,98	4,2	0,42
СИРЕНЕ	6,05	5,89	-2,6	-0,16	5,64	4,4	0,25
МАСЛО	2,21	2,18	-1,4	-0,03	1,45	50,3	0,73
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,83	0,83	0,0	0,00	0,73	13,7	0,10
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,55	1,58	1,9	0,03	1,61	-1,9	-0,03
БИСКВИТИ	1,68	1,63	-3,0	-0,05	1,61	1,2	0,02
ВАОФЛИ	2,72	2,71	-0,4	-0,01	2,47	9,7	0,24
СКУМРИЯ	3,92	3,87	-1,3	-0,05	3,85	0,5	0,02
КОПЪРКА	2,26	2,35	4,0	0,09	2,22	5,9	0,13
САФРИД	3,48	3,35	-3,7	-0,13	3,31	1,2	0,04
ПАНГАСИУС	3,74	3,81	1,9	0,07	3,91	-2,6	-0,10
ХЕК	5,43	5,33	-1,8	-0,10	5,69	-6,3	-0,36
СВИНСКО месо	6,64	6,43	-3,2	-0,21	5,79	11,1	0,64
ПИЛЕ	3,79	3,82	0,8	0,03	3,54	7,9	0,28
ПИЛЕШКИ бут	2,77	2,81	1,4	0,04	2,73	2,9	0,08
ПИЛЕШКИ гърди	7,30	7,41	1,5	0,11	6,90	7,4	0,51
КРЕНВИРШИ	4,64	4,63	-0,2	-0,01	4,14	11,8	0,49
КРЕНВИРШИ пилешки	3,18	3,19	0,3	0,01	3,18	0,3	0,01
КОЛБАСИ малотрайни	4,54	4,57	0,7	0,03	4,34	5,3	0,23
ТРАЕН салам	8,07	7,96	-1,4	-0,11	8,16	-2,5	-0,20
КАЙМА	4,72	4,82	2,1	0,10	4,62	4,3	0,20

Фиг. 11

Спрямо същия месец на миналата година при цените на едро на по-голяма част от хранителните стоки се наблюдава низходящ тренд. (табл. 1, фиг. 12)

Най-силен спад на годишна база има при цената на захарта (27%), който се дължи на изключително устойчивата и силна низходяща тенденция през цялата 2017 г. и през първите два месеца на настоящата година. Поевтиняване спрямо миналата година в диапазона 5-9% има при олиото и варивата. Лек ръст на годишна база от 5% има при цената на ориза. В резултат на поскъпването на яйцата през есента на миналата година, цената им на годишна база отбелязва ръст от 5%, но още от м. декември кривата има низходящ тренд и стойностите се доближават до нивата от м. март 2017 г.

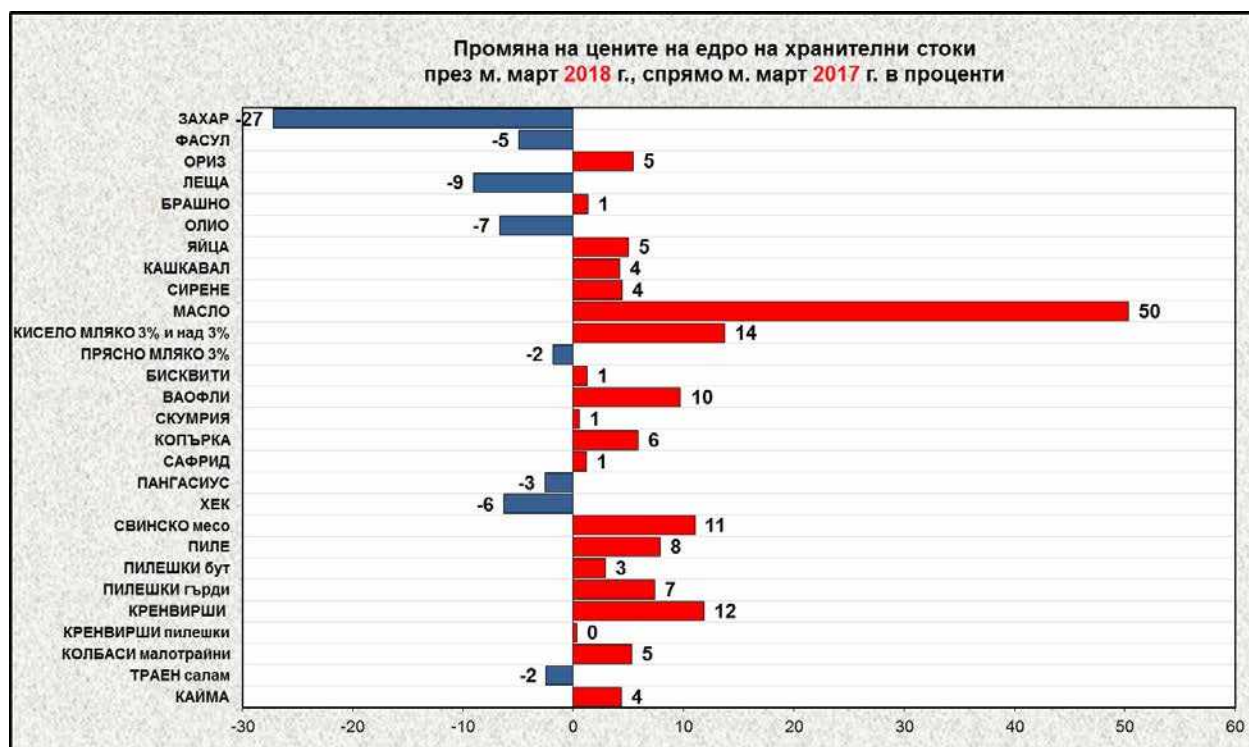
При цените на млечните произведения се наблюдава поскъпване на годишна база, което е най-силно изразено при кравето масло 50%. Цените на кравето сирене и на кашкавал „Витоша“ са се покачили в сравнение със същия месец на миналата година с 4%. Цената на едро на киселото мляко е с 14% по-висока, а цената на прясното мляко е малко под нивото от същия месец на миналата година.

Тенденциите при движението на цените на месото и месните произведения през м. март тази година спрямо същия месец на предходната година са преобладаващо възходящи. Поскъпване на годишна база в интервала 4-12% е

отчетено при свинското и пилешкото месо, пилешките разфасовки, колбасите и каймата.

Наблюденията на цените на рибата на годишна база показват разнопосочни тенденции, като положителните колебания са при копърката, а низходящите, съответно при пангасиуса и хека. 4-14%.

Цените на захарните изделия бележат ръст на годишна база от 1-10%.(ф. 12)

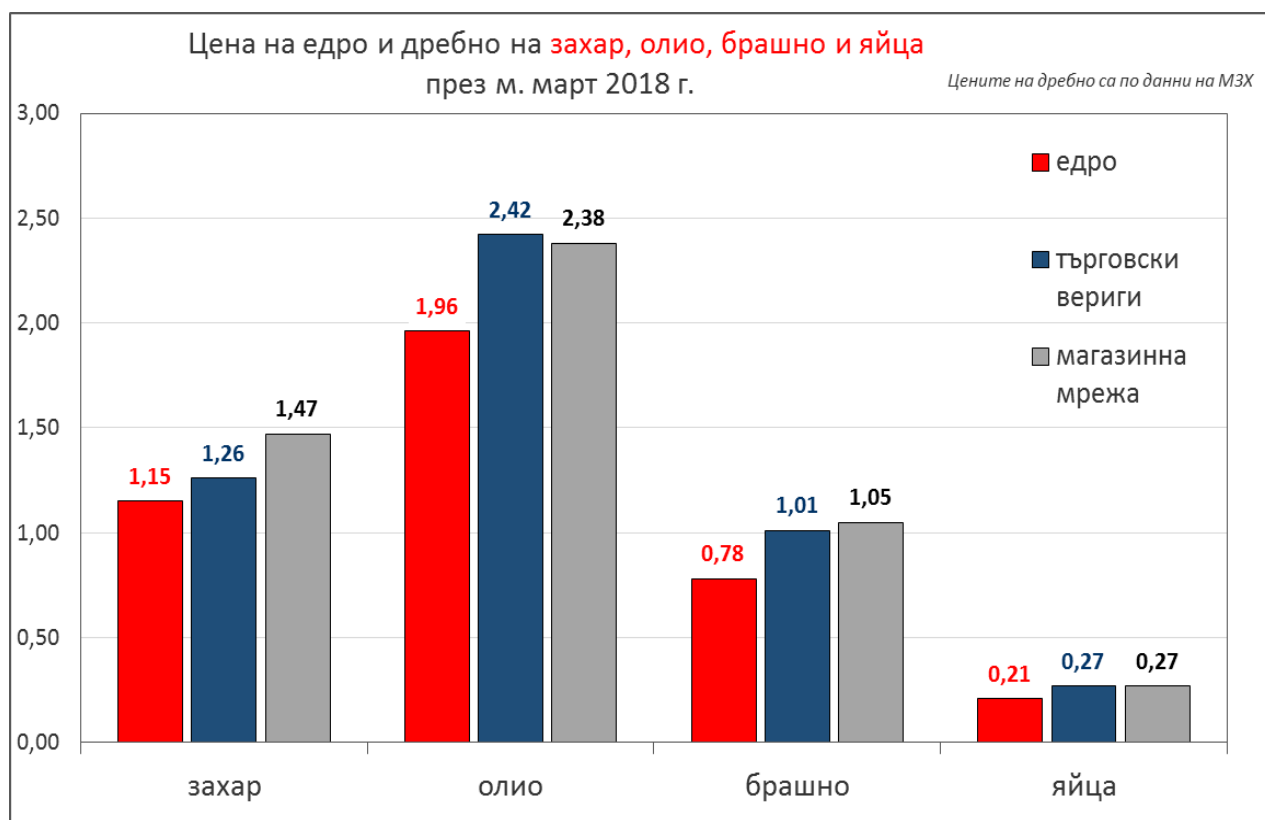

Фиг.12

Наблюдението на цените на **дребно** на основните хранителни продукти: захар, олио, брашно и яйца показва, че през м. март надценките на цените на дребно, спрямо цените на едро в големите търговски вериги са най-големи при яйцата и брашното – 29%, следвани от олиото и захарта, съответно 23 и 10%. В магазинната мрежа най-голямата надценка от 35% е при брашното, при яйцата тя е 29%, при олиото 21% и при захарта 28%. (табл.2 и фиг.13)

Таблица 2

СТОКА	цени на едро на тържищата	цени на дребно в търговските вериги	надценка в %	надценка в лв.	цени на дребно в магазинната мрежа	надценка в %	надценка в лв.
захар	1,15	1,26	10	0,11	1,47	28	0,32
олио	1,96	2,42	23	0,46	2,38	21	0,42
брашно	0,78	1,01	29	0,23	1,05	35	0,27
яйца	0,21	0,27	29	0,06	0,27	29	0,06

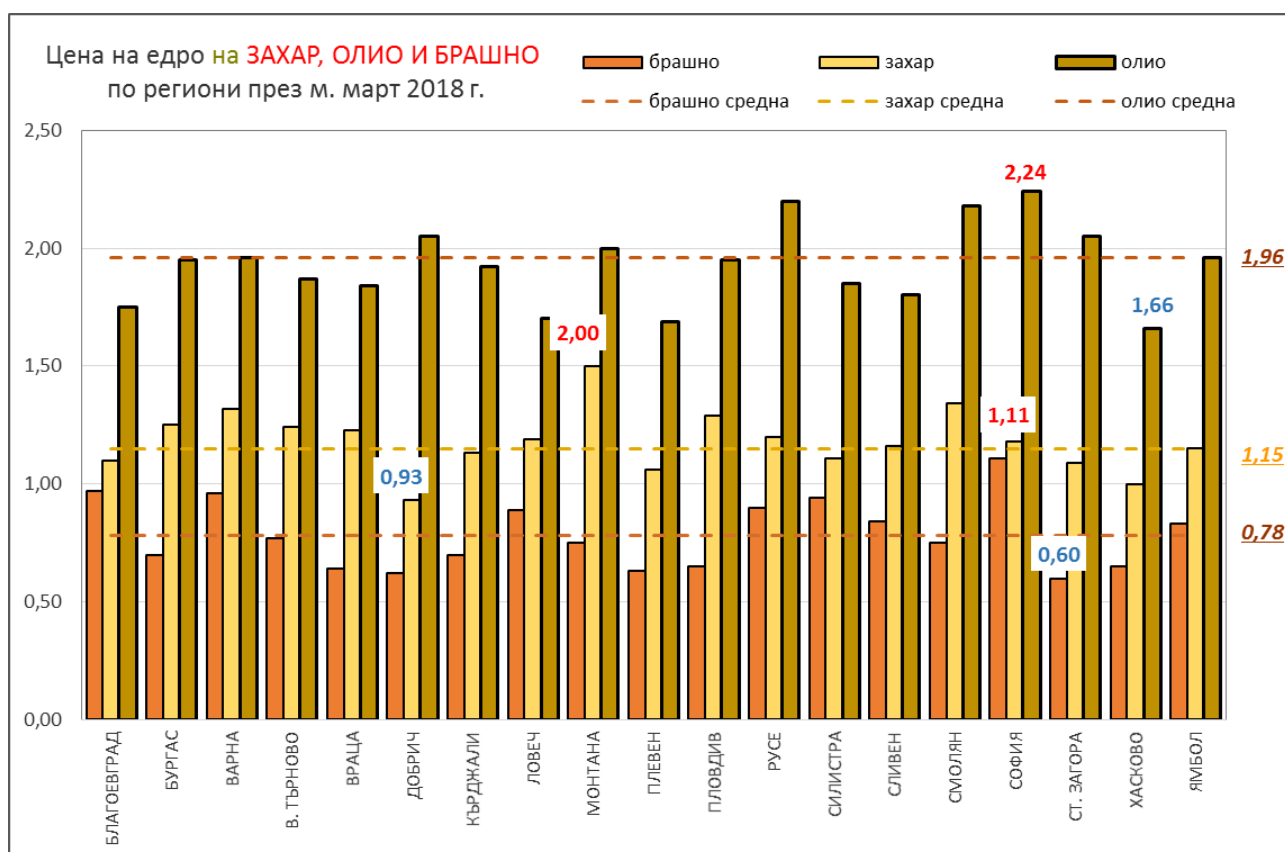
Фиг. 13

Анализът на цените на едро на основните хранителни стоки: брашно, захар и олио по **региони** показва, че отклоненията в цените в различните региони от средната за страната цена са в диапазона $\pm 15 - 35\%$.

При средна цена за страната през м. март на брашното 0.78 лв./кг, средната цена на брашното на тържищата в област София е 1.11 лв./кг, а в област Стара Загора цената е около 0.60 лв./кг.

Най-високи цени на едро на захарта през март са отчетени в област Монтана 2,00 лв./кг, а най-ниска в област Добрич – 0.93 лв./кг, при средна цена на едро за страната 1.15 лв./кг.

Най-скъпо се е търгувало през месеца олиото на тържищата в област София - 2.24 лв./л, най-евтино е било то в Хасковска област – 1.66 лв./л, а средната за страната цена на олиото през месеца е 1.96 лв./л. (фиг.14)

Фиг.14

Таблица 3 Цени на едро на хранителни стоки през м. март 2013/2018 г.

март	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО месо	ПИЛЕ	КАЙМА
година													
2013	1,98	3,18	1,83	0,99	2,64	0,21	10,58	5,23	1,24	4,18	7,33	4,23	4,99
2014	1,48	4,45	1,94	0,84	2,00	0,18	10,85	5,72	1,32	4,28	6,77	4,05	4,89
2015	1,19	3,85	2,11	0,83	1,92	0,19	9,93	5,63	1,38	4,04	7,29	3,87	4,75
2016	1,42	2,80	1,90	0,82	2,15	0,18	9,68	5,37	1,29	3,87	7,29	3,68	4,65
2017	1,58	3,43	1,85	0,77	2,10	0,20	9,98	5,64	1,45	3,85	5,79	3,54	4,62
2018	1,15	3,26	1,95	0,78	1,96	0,21	10,40	5,89	2,18	3,87	6,43	3,82	4,82

Анализът на цените на хранителните стоки през м. март 2018 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2013 - 2018 г.) показва, че цените на основните хранителни стоки (захар, ориз, брашно и олио) са около и под нивата от същия месец на предходния петгодишен период. Въпреки краткотрайното поскъпване на яйцата през м. ноември 2017 г., тяхната цена през тази година се доближава до нивата от същия месец на предходните години

При млечните продукти се наблюдава ръст на годишна база спрямо предходните 3 години, а цените на кравето сирене и маслото през м. март тази година са най-високи спрямо същия месец на предходните пет години. Цените на пилешкото месо, месните произведения и рибата се доближават и са малко над нивата от същия месец на 2013/2017 г. Цената на свинското месо остава под нивата от 2013, 2015 и 2016 г. и е по-висока от 2014 и 2017 г. (табл.3 и фиг.15)

- През 2011 г. цената на *захарта* бележи драстичен скок и за шест месеца се покачва със 70%. В резултат на този скок цената на захарта през м. март 2013 г. е най-висока в сравнение със същия месец на следващите години. През м. март 2018 г. цената на захарта остава на по-ниско ниво спрямо периода 2016 - 2017 г. и се доближава до нивото от 2015 г. (фиг.16,17)

- В периода 2011 – 2013 г. цената на *фасула* расте и през м. март 2014 г. тя е най-висока за последния шестгодишен период. От средата на същата година трендът се обръща, в резултат на което цената през март 2016 г. е най-ниска. През м. март 2018 г. цената на фасула е малко над нивото от същия месец на 2013 г. и 2016 г., като остава под нивото от м. март на 2017 г. (фиг. 24,25)

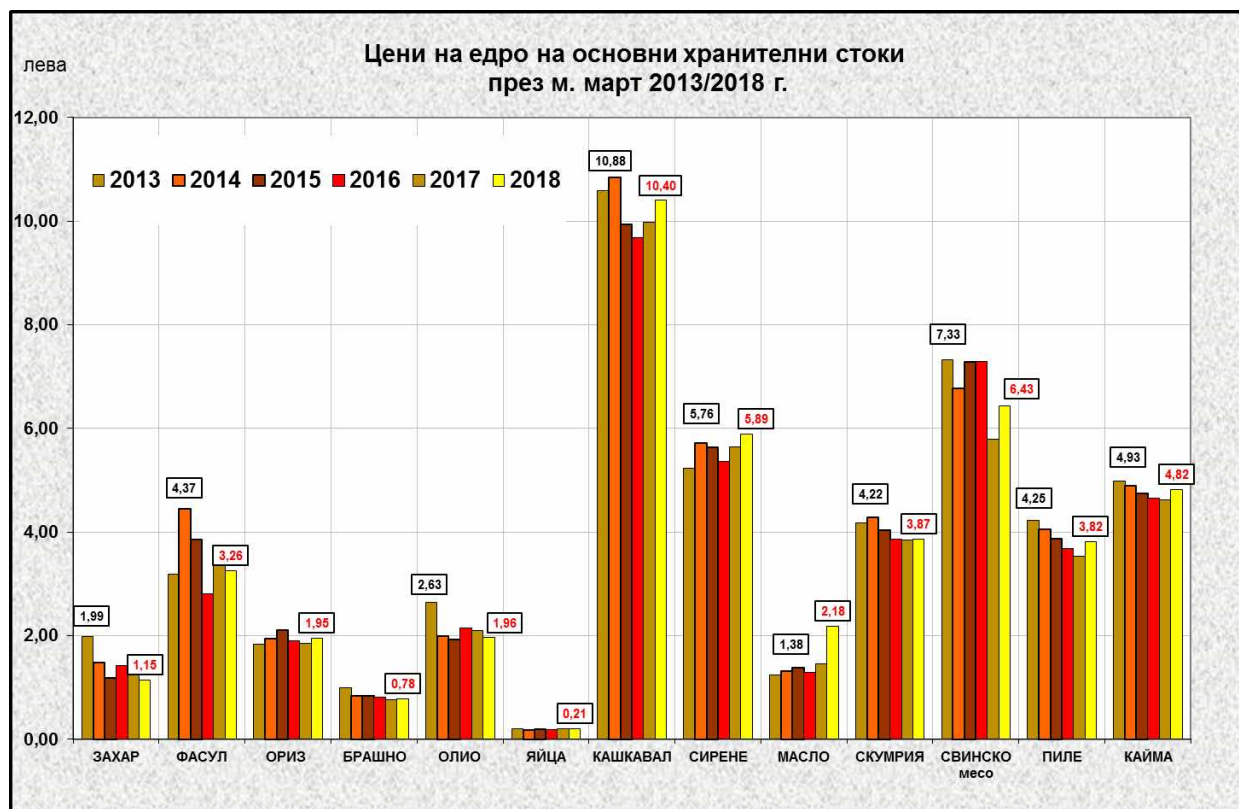
- Цената на *ориза* през последните години остава сравнително стабилна и се движи на ниво от около и малко под 1,80-2,00 лв./кг. През месец март настоящата година цената на ориза у нас се доближава до нивото от предходните години, като остава малко под нивата им. Стабилният характер на цената на ориза се дължи на това, че производството на ориз в страната особено в периода след 2007 г. е в известен възход и тенденциите на световния пазар на ориз не дават силно отражение върху нашия пазар. (фиг. 26,27)

- От началото на 2013 г. кривата на цената на *брашното* има низходящ тренд, а в периода 2014 – 2017 г. цената е стабилна и се движи около ниво от 0.90лв./кг. През м. март настоящата година цената на брашното остава под нивата от 2013 – 2017 г. (фиг.20,21)

- Наред с други хранителни стоки и при *олиото* през 2012 г. се наблюдаваше трайно поскъпване, а в периода 2013 – 2015 г. цената се стабилизира и кривата тръгва надолу. През 2016 и 2017 г. стойностите са стабилни, а в края на 2017 г. цената на едро на олиото минава под 2.00 лв./л. По тази причина през м. март 2013 г. цената на олиото има най-високи стойности в сравнение със същия месец на другите години от периода. През 2015 г. беше регистрирано поскъпване на олиото, в резултат на което през м. март 2016 г. стойностите са на малко по-високо ниво. Най-ниска цена е отчетена през м. март 2015 г. (фиг.18,19)

- През есента на 2017 г. цените на *млечните произведения* се покачиха и въпреки стабилизирането им в края на годината, през м. март тази година стойностите са на по-високи нива, което е най-силно изразено при кравето масло. (фиг.38-43)

- В периода 2013 – 2017 г. цените на *месото и месните изделия* имат траен и плавен низходящ тренд. През март 2013 г. и 2015 г. са отчетени най-високите стойности на цената на свинското месо. Тогава се наблюдаваше и голям скок на цената на месото на световния пазар. Трендът на цените на пилешкото месо, каймата и скумрията в периода 2013 – 2017 г. е устойчиво низходящ, а през м. март 2018 г. са отчетени малко по-високи средно месечни цени.

Фиг. 15

Фиг. 16

Фиг.17

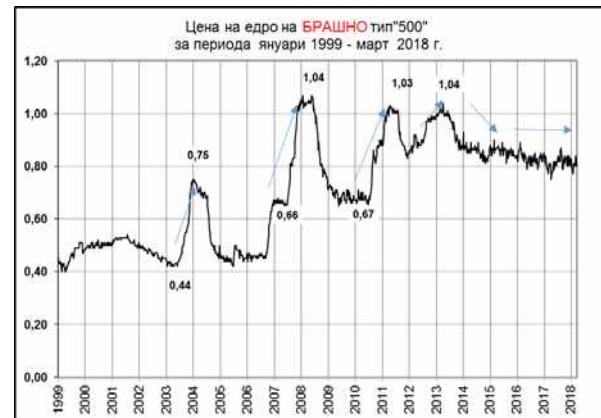
Фиг. 18

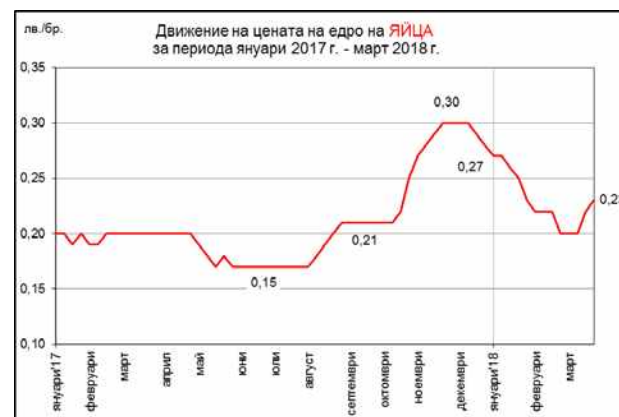
Фиг. 19

Фиг. 20

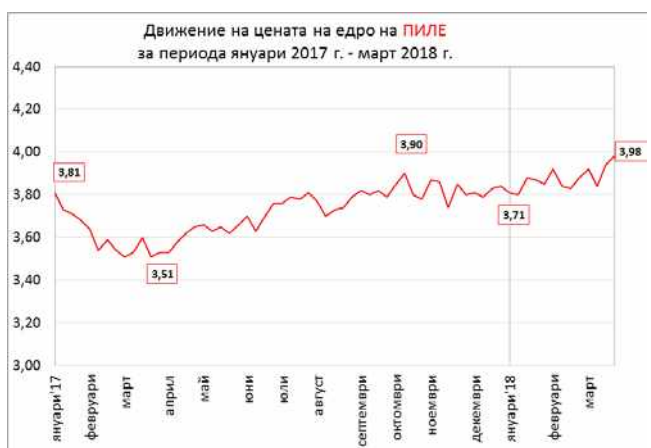
Фиг. 21

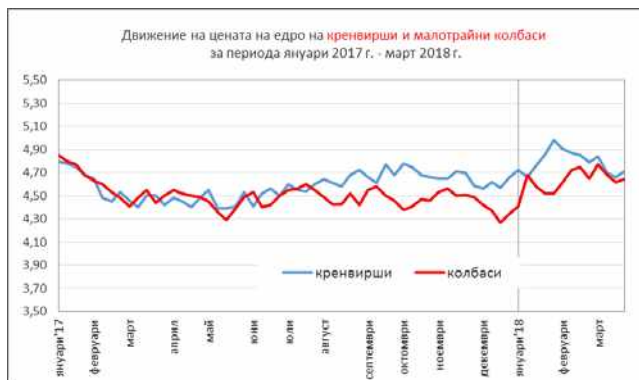

Фиг. 22

Фиг. 23

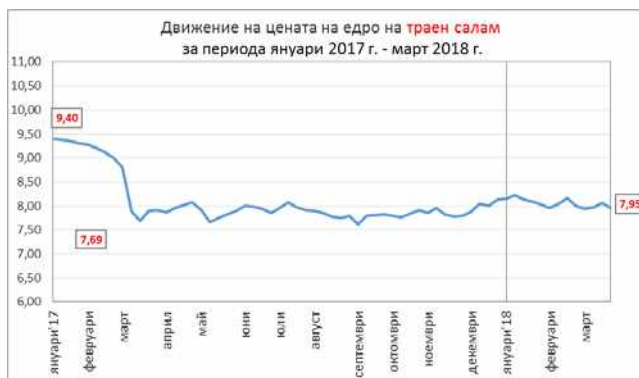

Фиг. 32

Фиг. 33

Фиг. 34

Фиг. 35

Фиг. 36

Фиг. 37

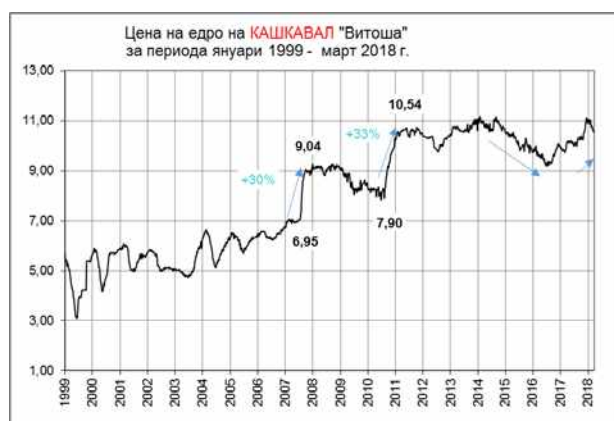
Фиг. 38

Фиг. 39

Фиг. 40

Фиг. 41

Фиг. 42

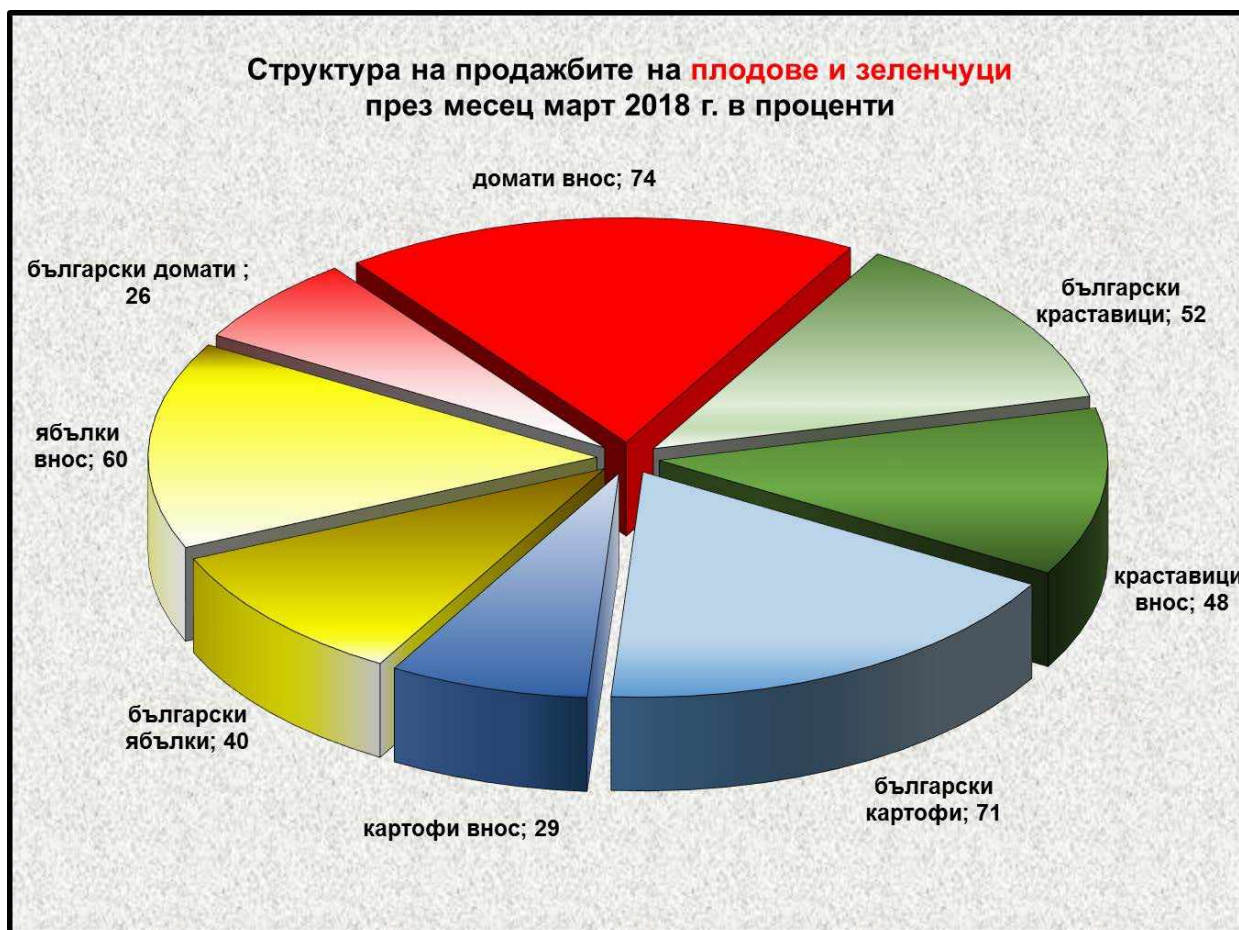

Фиг. 43

2. Плодове и зеленчуци

От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци на пазара е изключително нисък, но през летните месеци количествата българска продукция се увеличават. Наблюденията върху пазара на плодове и зеленчуци през м. март показват, че предлаганите количества българската продукция съставляват по-малък, но в известна степен съотносим дял. (фиг. 44)

Съотношението между продажбите на български домати и домати от внос през месеца показва превес на количествата домати от внос, като съотношението е 74% към 26%. През м. март 48% от предлаганата продукция на пазара на краставици е от внос. По-голям е относителният дял на пазара и на българските картофи, който е 71%. По-голямо е предлагането на вносните ябълки, като съотношението е 60%:40%. (фиг. 44)

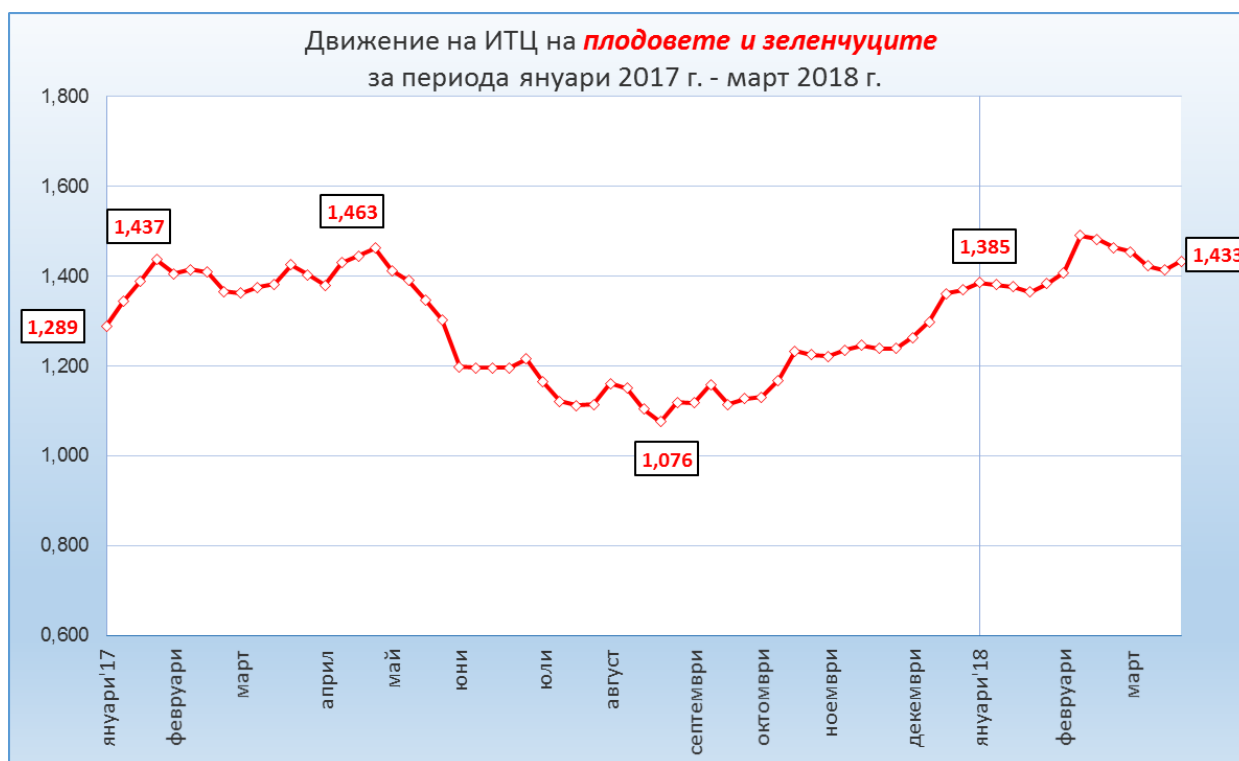
Фиг. 44

Движението на кривата на ИТЦ⁵ на плодовете и зеленчуците следва характерните за тези продукти сезонни тенденции. Максимални зимни стойности се наблюдават обикновено в периода януари – февруари, а минималните летни стойности, в зависимост от конкретните метеорологични стойности се регистрират през август. (фиг.45)

В началото на тази година индексът на плодовете и зеленчуците стартира от ниво 1.385 пункта и през последната седмица на януари кривата стъпва на ниво от 1.394 пункта. През същия месец стойностите запазват стабилния си характер от края на миналата година. Не се наблюдава тенденцията от същия месец на 2017, когато кривата рязко тръгва нагоре още от първата седмица на януари. От началото на м. февруари трендът се обръща и стойностите започват да намаляват. През последната седмица на февруари индексът стъпва на ниво от 1,464 пункта, като понижението на месечна база е 1.8%. През м. март се запазва низходящият тренд на кривата. През последната

⁵ В състава на този индекс са включени следните стоки: ябълки български и ябълки от внос, картофи български и от внос, лук зрял, чесън зрял, домати оранжерийни и домати от внос, краставици оранжерийни и от внос, пипер зелен, зеле, банани, портокали и лимони

седмица на месеца индексът леко се покачва, но остава под нивата от м. февруари и се доближава до стойностите от същия период на миналата година.

Фиг. 45

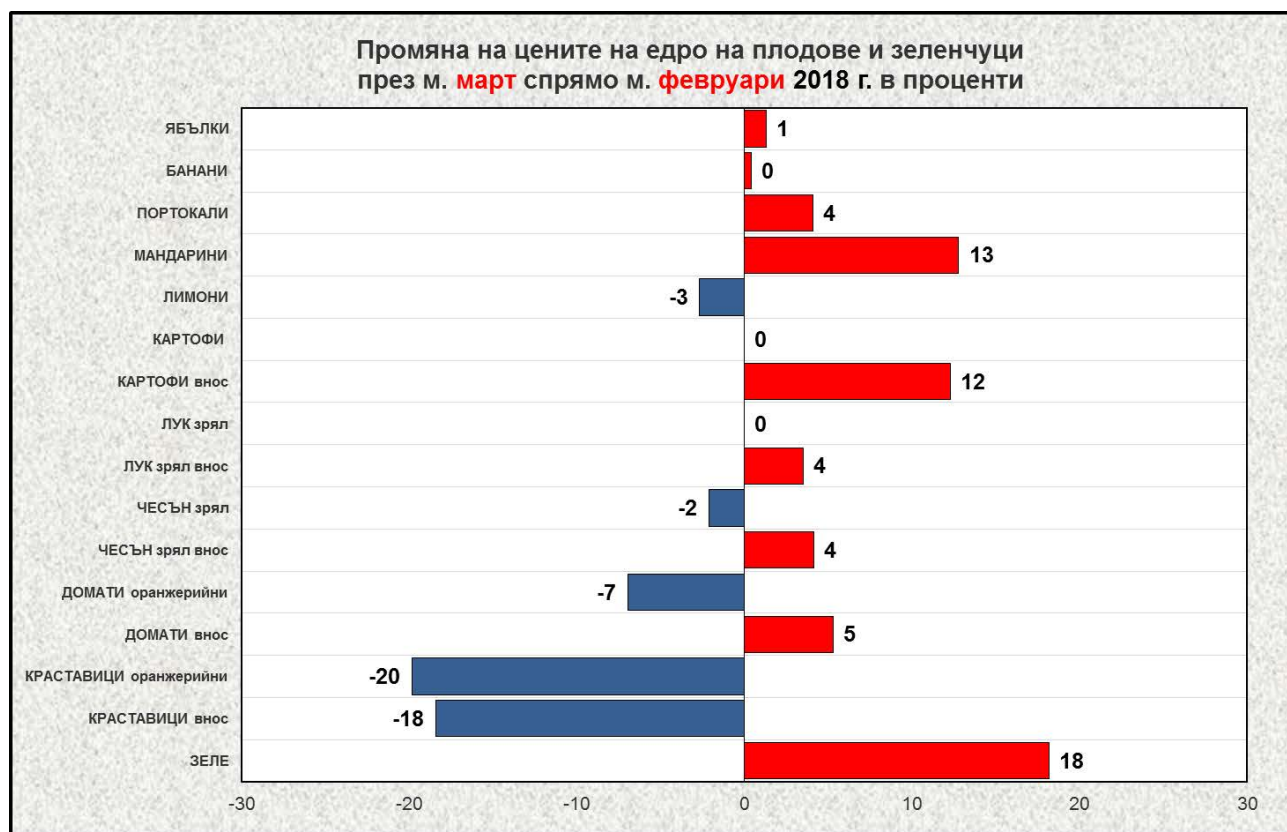
Анализът на движението на кривата на индекса през годините показва, че най-високи зимни стойности са отчетени през 2008 г., а на най-ниско ниво индексът се е стабилизирал през лятото на 2006 г. (фиг. 46)

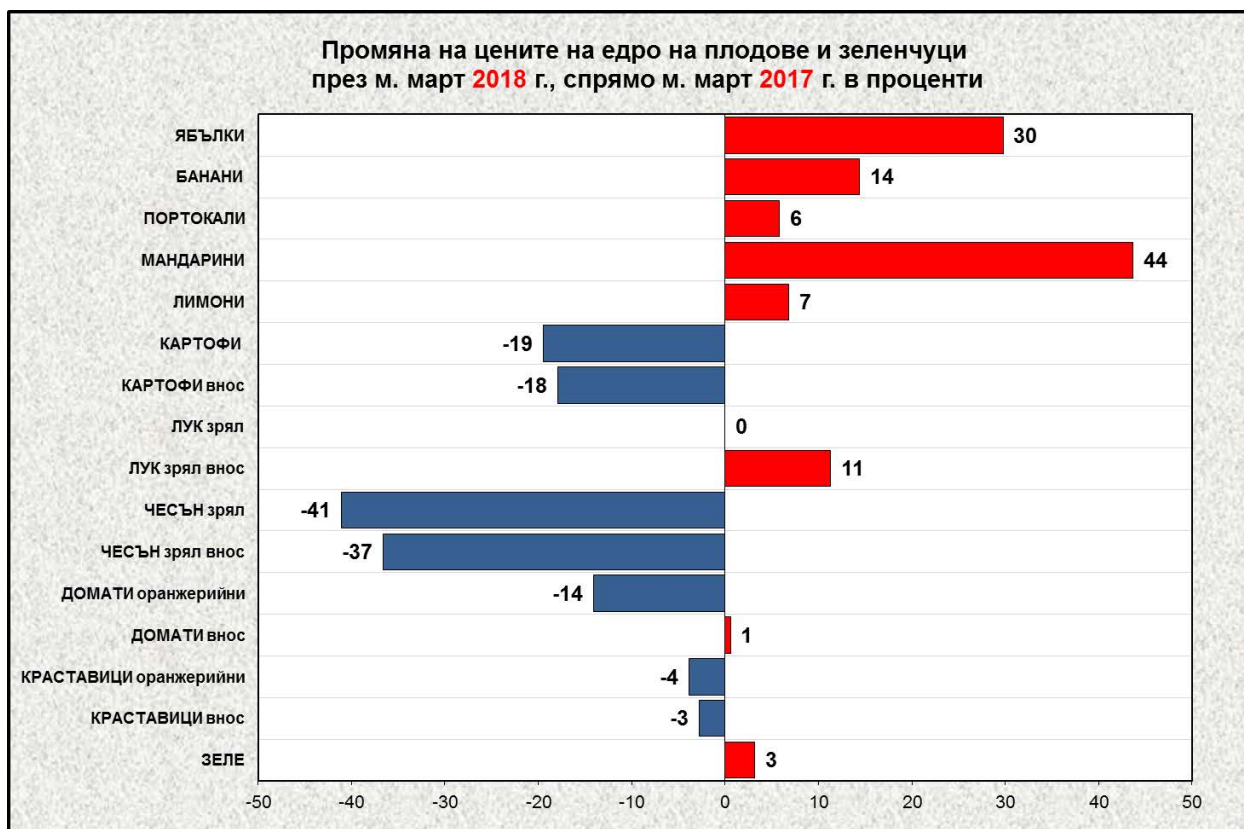
Фиг. 46

Таблица 4

СТОКА	февруари'18	март'18	промяна в %	промяна в лв.	март'17	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЯБЪЛКИ	1,55	1,57	1	0,02	1,21	30	0,36
БАНАНИ	2,45	2,46	0	0,01	2,15	14	0,31
ПОРТОКАЛИ	1,22	1,27	4	0,05	1,20	6	0,07
МАНДАРИНИ	1,72	1,94	13	0,22	1,35	44	0,59
ЛИМОНИ	2,26	2,20	-3	-0,06	2,06	7	0,14
КАРТОФИ	0,58	0,58	0	0,00	0,72	-19	-0,14
КАРТОФИ внос	0,57	0,64	12	0,07	0,78	-18	-0,14
ЛУК зрял	0,65	0,65	0	0,00	0,65	0	0,00
ЛУК зрял внос	0,57	0,59	4	0,02	0,53	11	0,06
ЧЕСЪН зрял	3,78	3,70	-2	-0,08	6,28	-41	-2,58
ЧЕСЪН зрял внос	3,62	3,77	4	0,15	5,95	-37	-2,18
ДОМАТИ оранжерийни	2,16	2,01	-7	-0,15	2,34	-14	-0,33
ДОМАТИ внос	1,70	1,79	5	0,09	1,78	1	0,01
КРАСТАВИЦИ оранжерийни	3,43	2,75	-20	-0,68	2,86	-4	-0,11
КРАСТАВИЦИ внос	2,61	2,13	-18	-0,48	2,19	-3	-0,06
ЗЕЛЕ	0,55	0,65	18	0,10	0,63	3	0,02
МОРКОВИ	0,78	0,88	13	0,10	1,02	-14	-0,14

Фиг. 47

Фиг. 48

При движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. март спрямо м. февруари се наблюдава лек превес на възходящите тенденции. (табл. 4 и фиг.47)

Цените на едро на оранжерийните краставици бележат спад на месечна база от 18-20%. (фиг.48,49) Леко поевтиняване на седмична база има и при българските домати. Поскъпване спрямо предходния месец има при зелето (18%), вносните картофи (12%), а цените на останалите зеленчуци, предмет на този анализ се доближават до нивата от м. февруари. (фиг. 54-62)

При цените на плодовете се наблюдава покачване на стойностите на месечна база при портокалите и мандарините с 4-13%. Поевтиняване спрямо м. февруари с 3% има при лимоните, а цените на ябълките и бананите се движат около нивото от предходния месец.

В сравнение със същия месец на миналата година при цените на плодовете и зеленчуци наблюдаваните тенденции са разнопосочни, като преобладаващо низходящи са тенденциите при зеленчуците, а поевтиняването им е в диапазона 10-40%. Най-голямо намаление на годишна база има при зрелия чесън (30-40%) и картофите (20%). При всички плодове, предмет на този анализ се наблюдава поскъпване на годишна база в интервала 6-30%. (табл.4 и фиг.48) (фиг.51-62)

Анализът на движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. март 2018 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2013 – 2018 г.) показва следните тенденции: (табл. 5 и фиг. 49)

- Плодовете и зеленчуците имат изцяло сезонен характер, а цените им силно се влияят от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази причина цените на тези стоки са силно чувствителни и варират в сравнително големи диапазони за кратки времеви периоди.

- По същата причина относителният дял на количествата българска продукция през м. март на последните шест години е функция и от конкретните метеорологични условия.

Таблица 5 Цени на едро на зеленчуци и плодове през м. март 2013/2018г.

март	ДОМАТИ оранжерийни	ДОМАТИ внос	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	КРАСТАВИЦИ внос	ЗЕЛЕ	ЛУК ЗРЯЛ	ЧЕСЪН ЗРЯЛ	КАРТОФИ	САЛАТИ	РЕПИ	ЯБЪЛКИ	ЛИМОНИ	БАНАНИ
година													
2013	2,44	2,28	2,81	2,55	0,45	0,64	3,24	0,67	0,52	0,60	1,05	1,79	2,06
2014	2,21	2,00	2,43	2,23	0,47	0,77	2,88	0,74	0,53	0,68	1,05	1,82	2,16
2015	2,41	2,14	2,80	2,49	1,16	0,64	3,08	0,53	0,80	0,58	1,07	1,67	2,58
2016	2,18	1,47	2,16	1,57	0,86	0,87	5,06	0,61	0,56	0,54	1,08	2,03	2,40
2017	2,34	1,78	2,86	2,19	0,63	0,65	6,28	0,72	0,78	0,83	1,21	2,06	2,15
2018	2,01	1,79	2,75	2,13	0,65	0,65	3,70	0,58	0,57	0,67	1,57	2,20	2,46

Фиг. 49

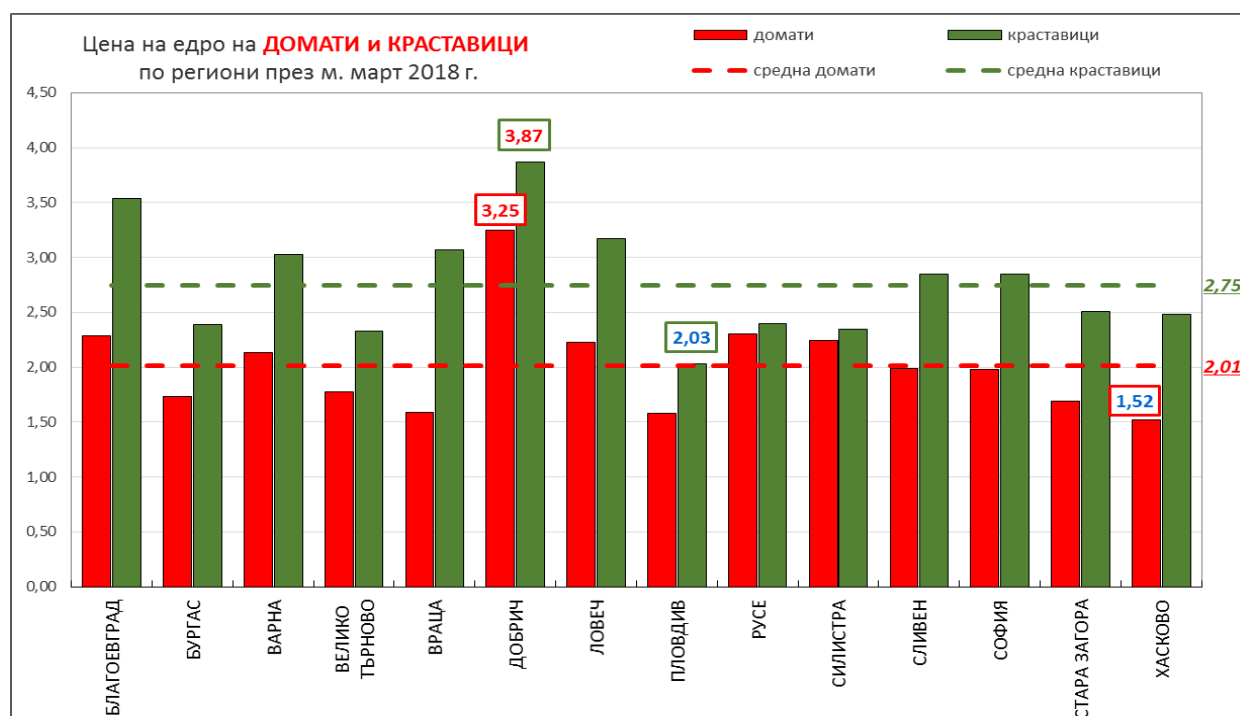
- Цените на българските домати през м. март 2018 г. са на най-ниско ниво спрямо същия месец на предходния петгодишен период, а цените на домати от внос се движат около нивата от предходните години.

- Цените на краставиците през м. март на настоящата година се доближават до нивата от 2015 и 2017 г. и са над нивото от 2016 г.

- Цената на картофите през тази година е близка до нивата от предходните години и остава много под нивата от м. март 2013, 2014 и 2017 г.

- Цените на зелето, морковите и зрелия лук са около и под нивата от предходните години.

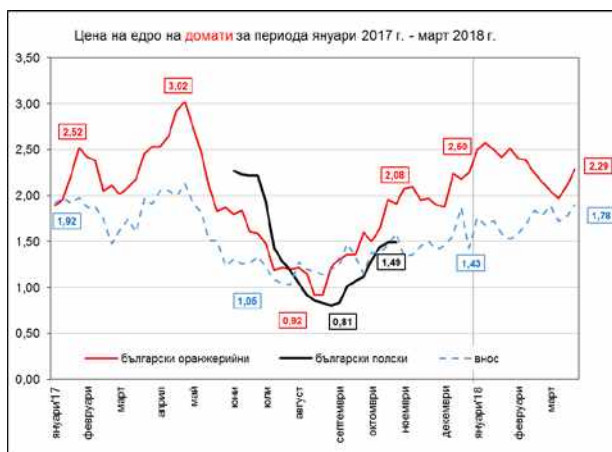
- Цените на едро на ябълките и лимоните през месец март 2018 г. са най-високи в сравнение със същия месец на предходните пет години, а цената на бананите се доближава до нивото от 2016 г.

Фиг. 50

Анализът на цените на едро на плодовете и зеленчуците по *региони* показва, че отклоненията на цените в различните региони от средната за страната цена са 30-70%. (фиг.50)

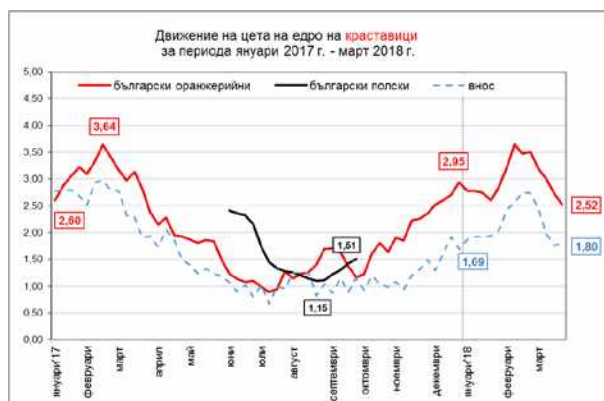
При средна за страната цена на едро на домати 2,01 лв./кг, цената на тържищата в област Добрич е 3,25 лв./кг, а в област Хасково тяхната цена през месеца е била 1,52 лв./кг. Най-висока цена на краставиците през м. март е регистрирана в област Добрич – 3,87 лв./кг, най-ниска е била в Пловдив – 2,03 лв./кг, а средната цена за страната на краставиците през месеца е 2,75 лв./кг. (фиг. 50)

Фиг. 51

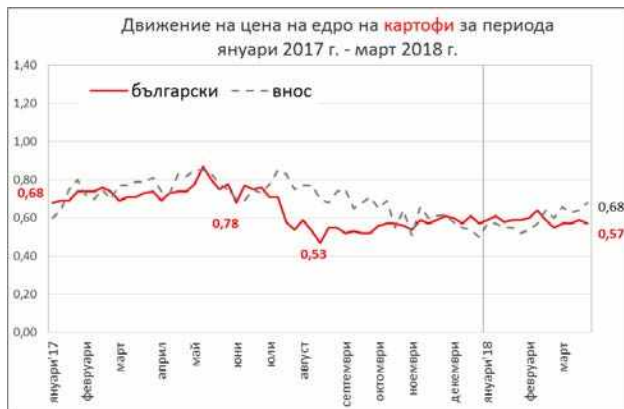
Фиг. 52

Фиг. 53

Фиг. 54

Фиг. 55

Фиг. 56

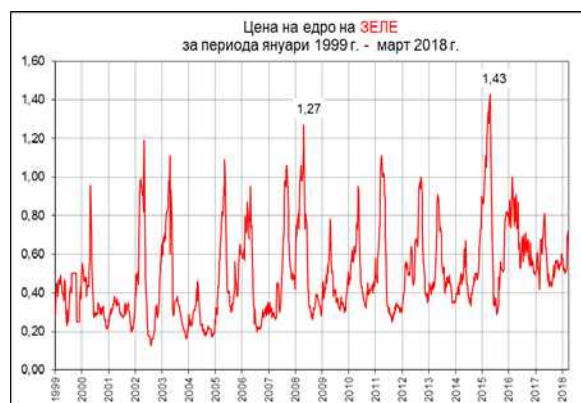
Фиг. 57

Фиг. 58

Фиг. 59

Фиг. 60

Фиг. 61

Фиг. 62

Фиг. 63

Фиг. 64

3. Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

След Коледните празници през декември, още в края на годината се забелязва намаляване на търговската активност. През първия месец на 2018 г. пазарът на едро на храни в известна степен е по-вял, без значителни колебания на цените, а кривата на индекса на тържищните цени има низходящ тренд. В началото на януари стойностите стартират от 1.489 пункта и се стабилизират през последната седмица на ниво от 1.462 пункта. Понижението на индекса на месечна

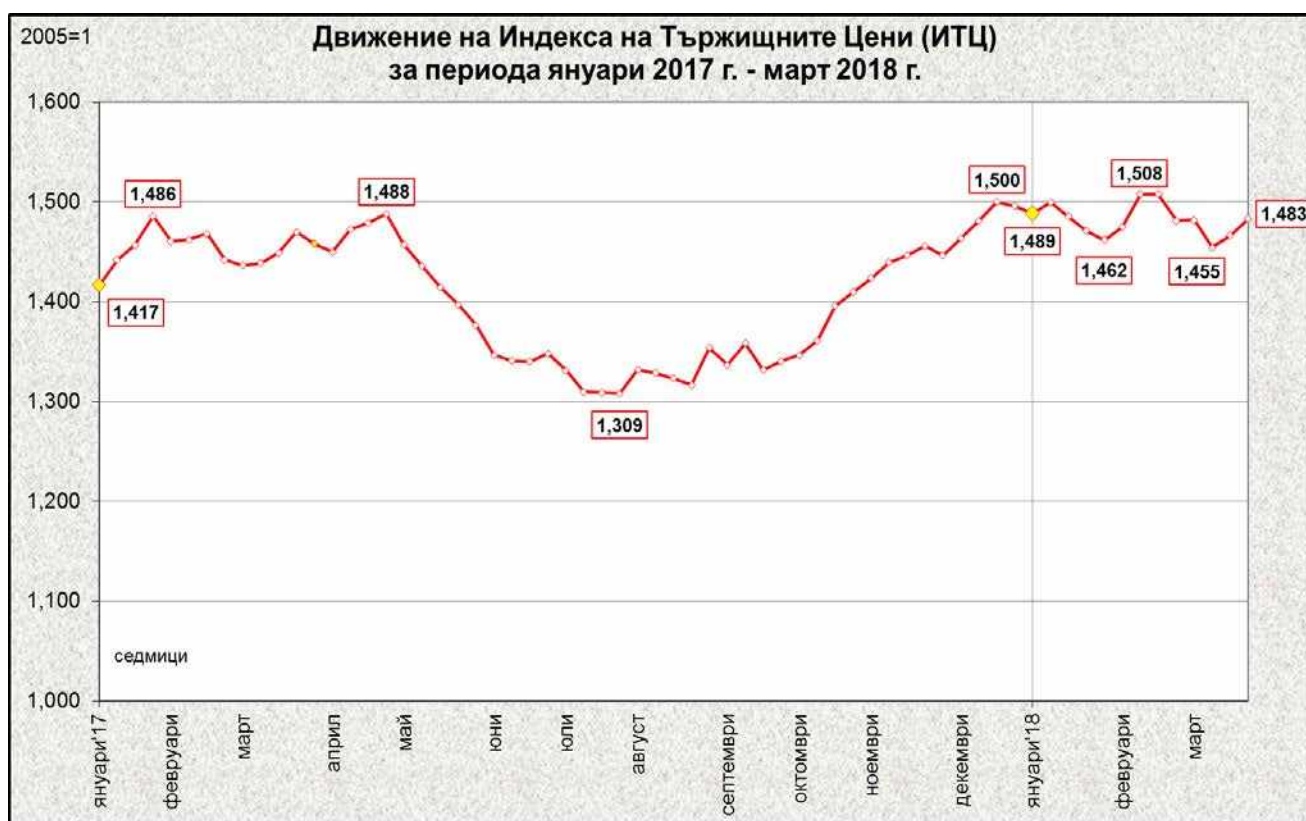
база е 1.8% и се доближава до стойностите от същия период на предходната година.

В началото на м. февруари се наблюдава стабилизиране на кривата на индекса, а през следващите седмици започва плавно низходящо движение. В края на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.482 пункта, като понижението на месечна база е 1.7%.

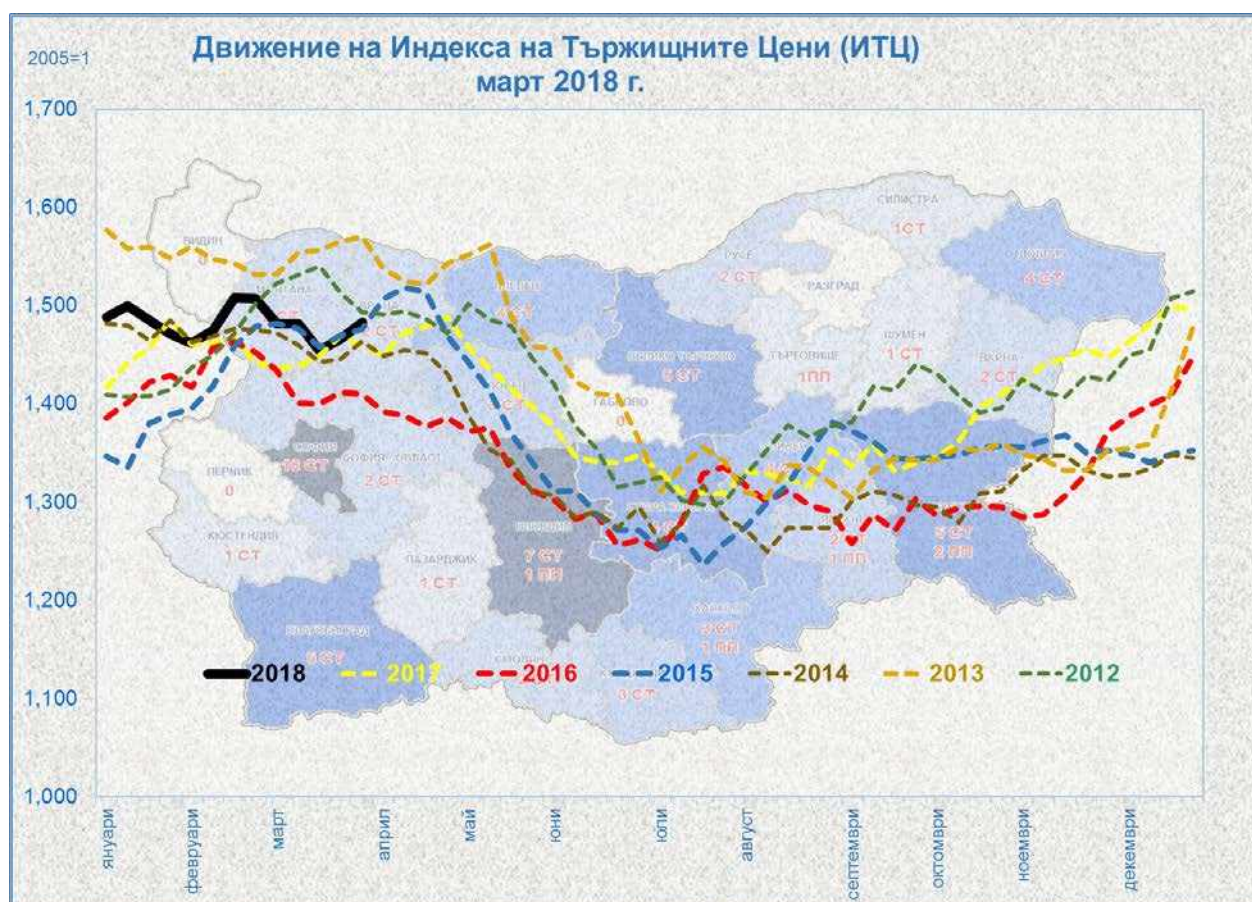
През първата седмица на март кривата запазва низходяща тенденция, но през следващия период трендът се обръща и стойностите започват да растат. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.483 пункта. (фиг.65)

През м. март 2018 г. кривата на Индекса на тържищните цени остава над нивата от същия месец на 2012, 2015 и 2016 г., доближава се до нивото от 2014 и 2017 г. и е под нивото от същия месец на 2013 г. (фиг.66)

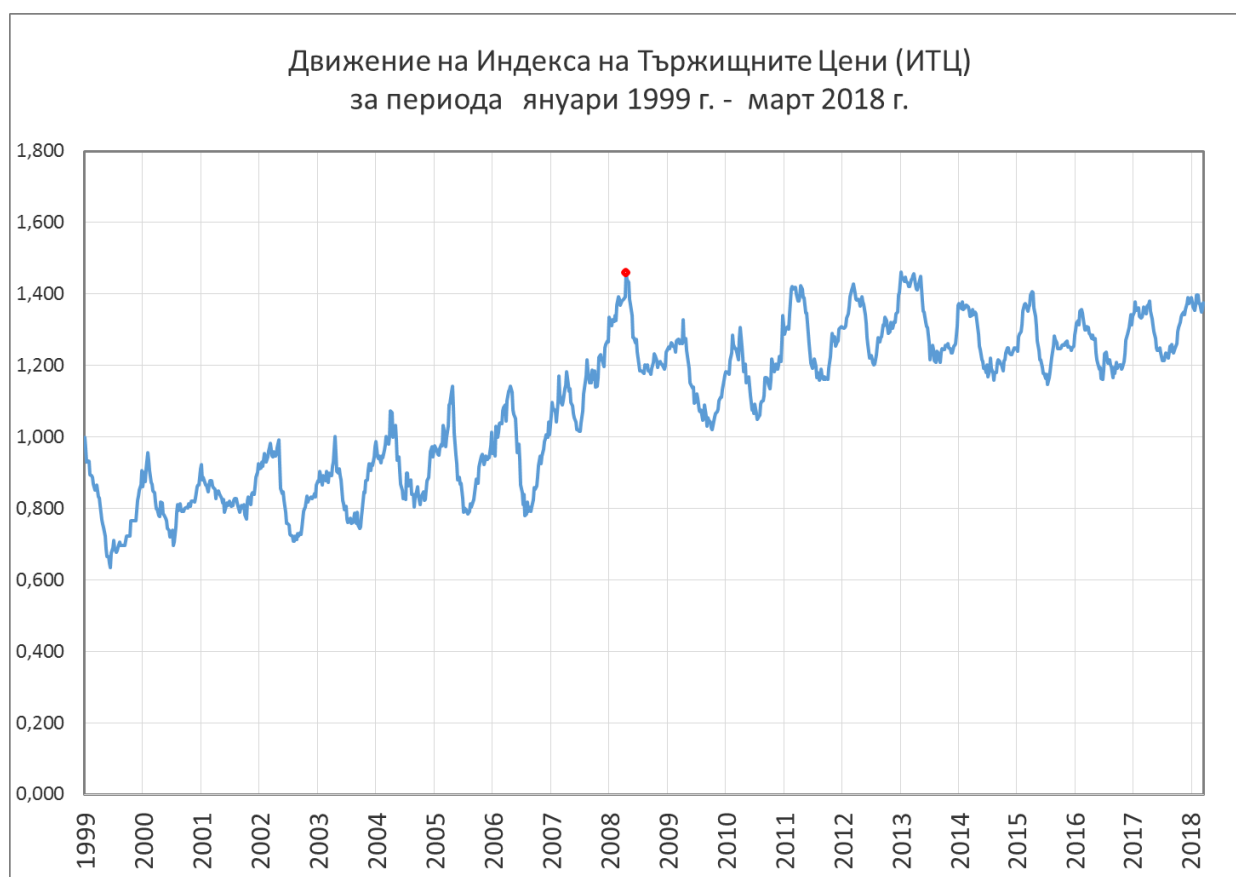
Движението на ИТЦ в периода февруари 1999 г. – март 2018 г. следва определени тенденции на силен ръст на стойностите през зимата и ниски нива през лятото. Най-високите стойности за този период индексът достига през зимата на 2008 г. (фиг. 67)

Фиг. 65

Фиг. 66

Фиг. 67

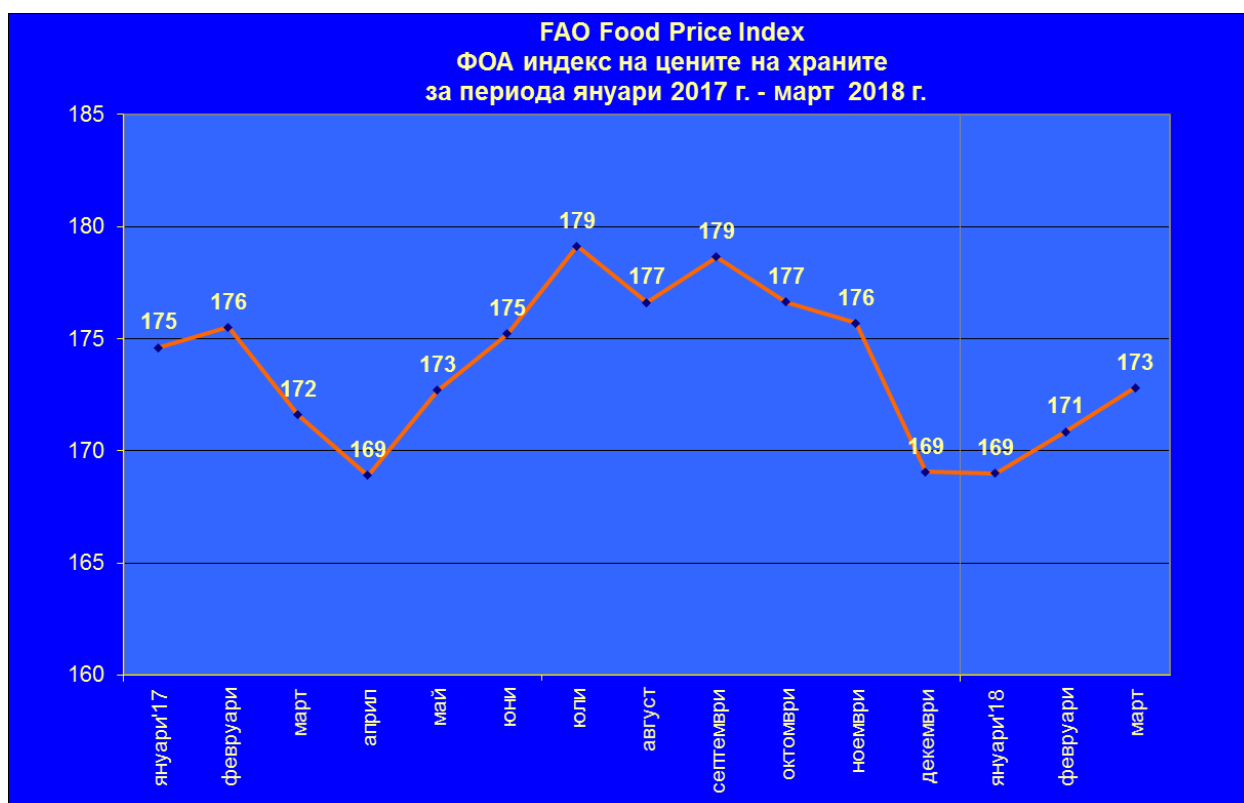
4. Международни цени

Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари. Цените на стоки като олио, захар, брашно, ориз и др. са силно зависими от борсовите цените на тези стоки на големите световни и европейски стокови борси.

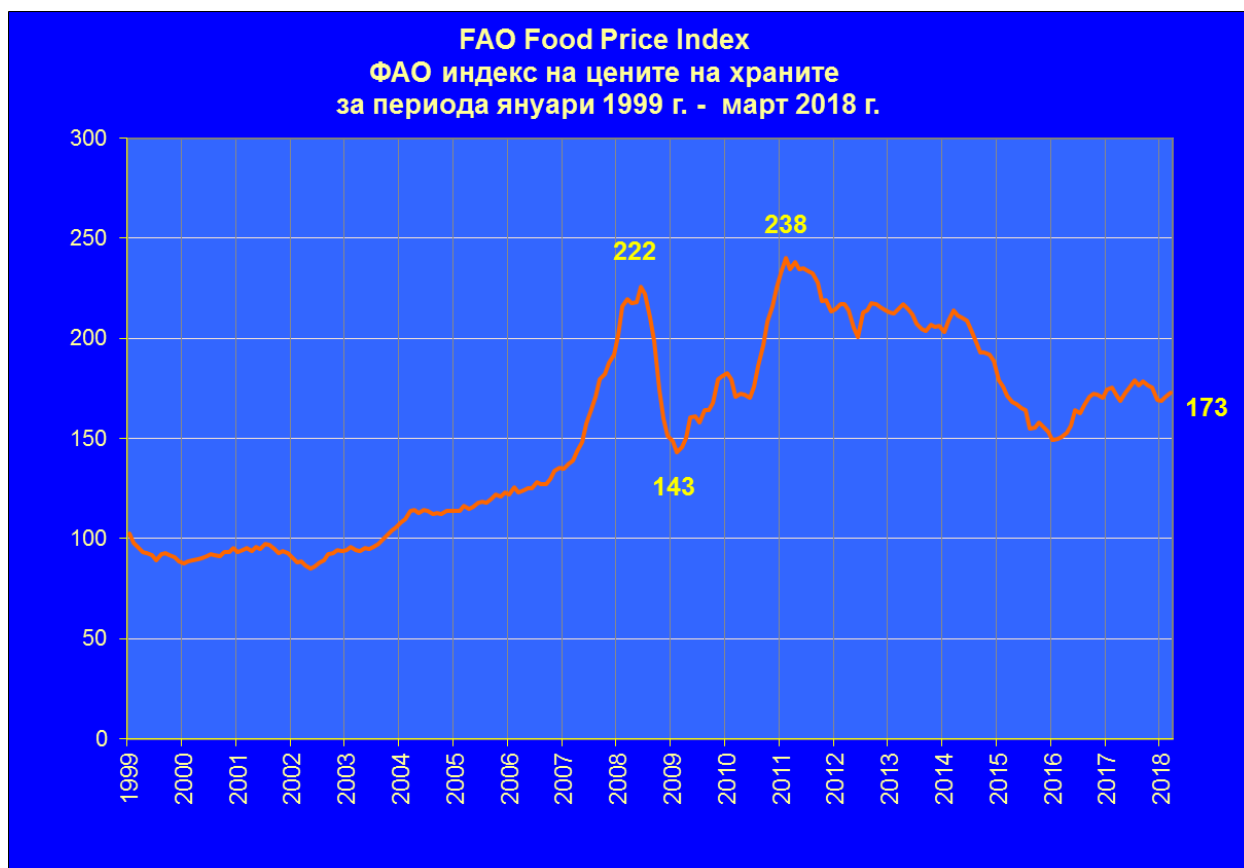
ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (фиг.68-71)

През март 2018 г. средната стойност на индекса на цените на храните на ФАО * (CPIF) е 172.8 пункта, което е с 1.1% (1.8 пункта) по-висока от февруарската стойност, като покачването на индекса продължава за втори пореден месец. Този индекс е с 0,7% по-висок от съответния показател за март миналата година. Както през февруари, това увеличение на цените през март спрямо предходния месец се дължи главно на нарастването на световните цени на зърнените и млечните продукти, докато цените на захарта и растителните масла продължиха да падат, а цените на месото леко се повишиха. (фиг.71).

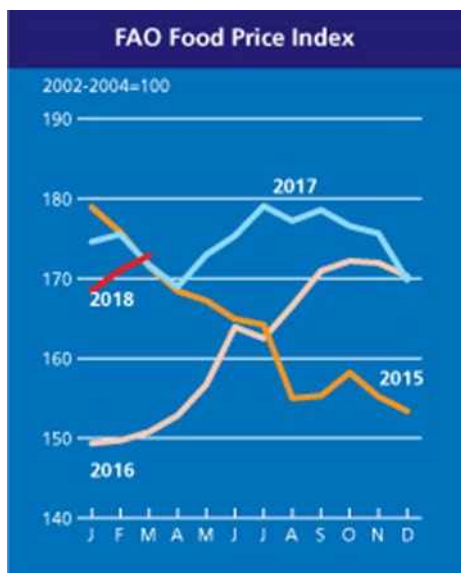
Средната стойност на индекса на зърнени култури ФАО през м. март е 165.6 пункта, с 2.7% (4.3 пункта) е по-висока от стойността през февруари и с 12.1% по-висока в сравнение с март 2017 г.. През последните няколко месеца се наблюдава постоянен ръст на индекса, който отразява нарастването на световните цени на почти всички основни зърнени култури. През последните няколко седмици, поради неблагоприятни атмосферни условия, по-специално, по-продължителна суша в САЩ и студено и влажно време в някои части на Европа, цената на пшеницата се покачи. Повишаването на цените на царевичата е още по-значително заради влошаването на добивите, особено в Аржентина, а така също и поради продължаващото голямо търсене на световните пазари. Световните цени за ориза като цяло останаха на високо ниво поради голямото потребление в Азия.

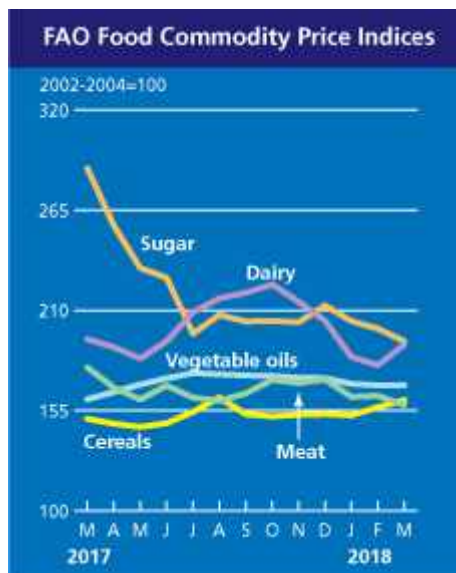
Фиг. 68

Фиг. 69

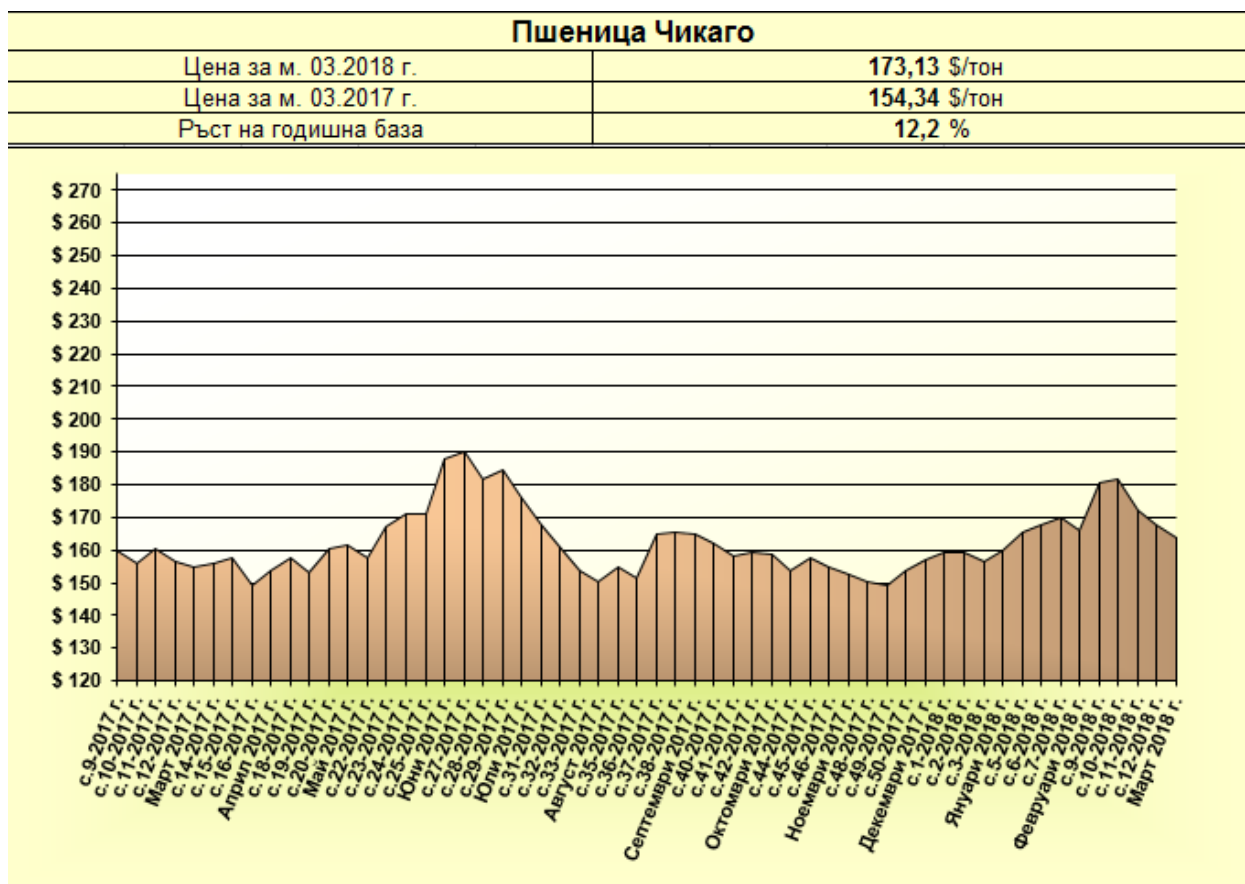
Фиг. 70

Фиг. 71

През м. март 2018 г при цената на **пшеницата** на стоковата борса в Чикаго е отчетен рът на годишна база от 12,2%. (фиг.72)

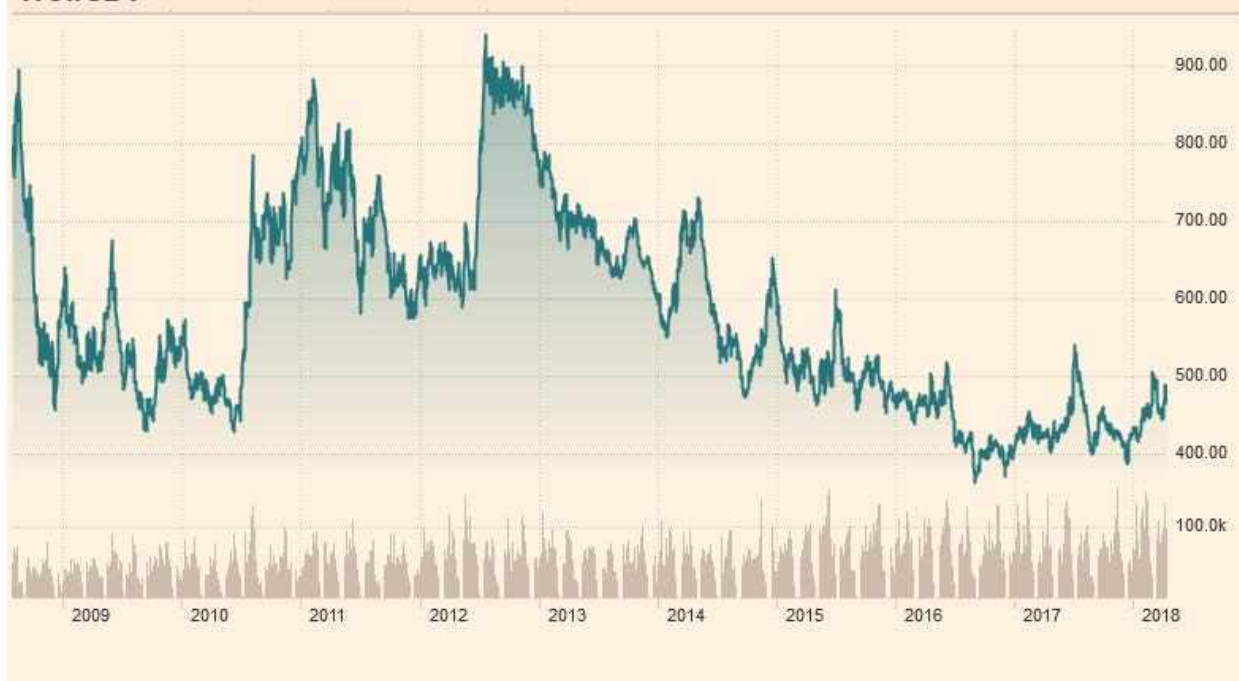
Наблюденията за последните години показват, че цената на пшеницата през м. август 2016 г. е на най-ниското ниво от 2009 г., а най-високите стойности за периода са регистрирани в през лятото на 2012 г. (фиг. 73)

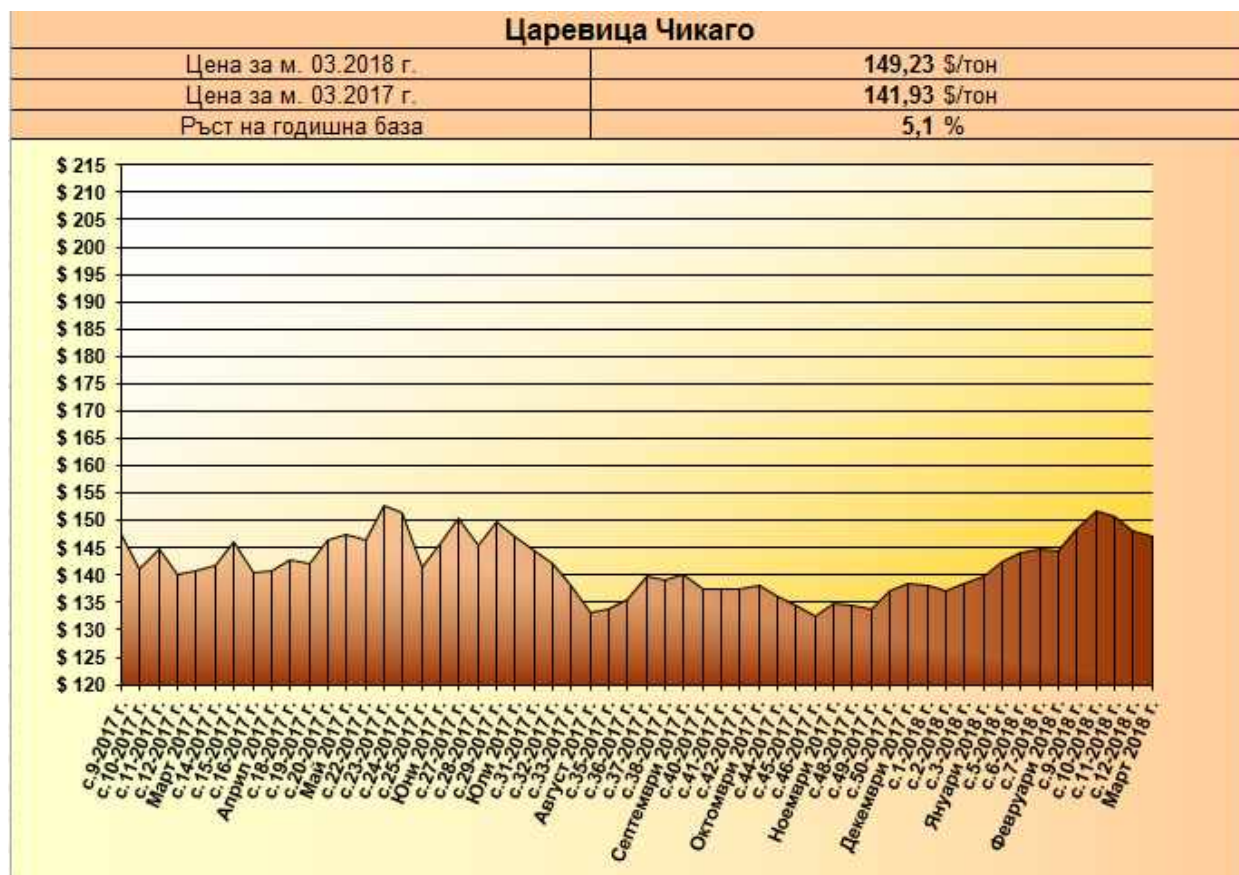
Фиг. 72

Wheat Front Month Futures

Wc1:CBT

Фиг. 73 Цена на пшеницата на стоковата борса в Чикаго за периода 2009г. – март 2018г.

Фиг. 74

Цената на *царевицата* в Чикаго през м. март 2018 г. бележи ръст на годишна база от 5,1% и се стабилизира на ниво от 149,23 \$/тон. (фиг.74)

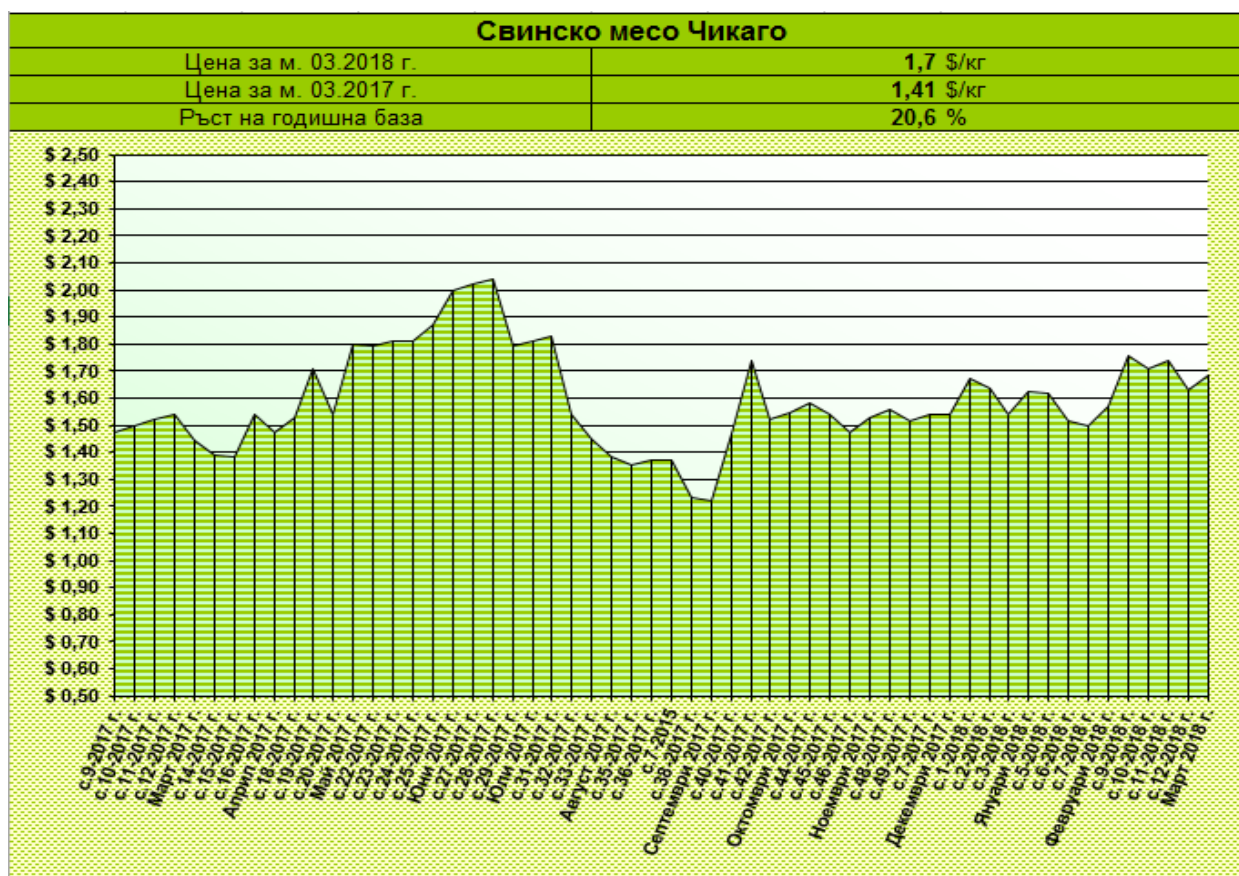
Наблюденията за последните 10 години показват, че цената на *царевицата* на стоковата борса в Чикаго е била най-ниска през лятото на 2016 г., а най-висока през 2012 г. (фиг. 75)

Фиг. 75 Цена на *царевицата* на стоковата борса в Чикаго за периода 2009г. – март 2018 г.

През м. март тази година в сравнение със същия месец на миналата година цената на свинското месо на борсата в Чикаго е с 20.6% по-висока, а във Великобритания е отчетен ръст на годишна база от 3,6%. (фиг. 76 и 78)

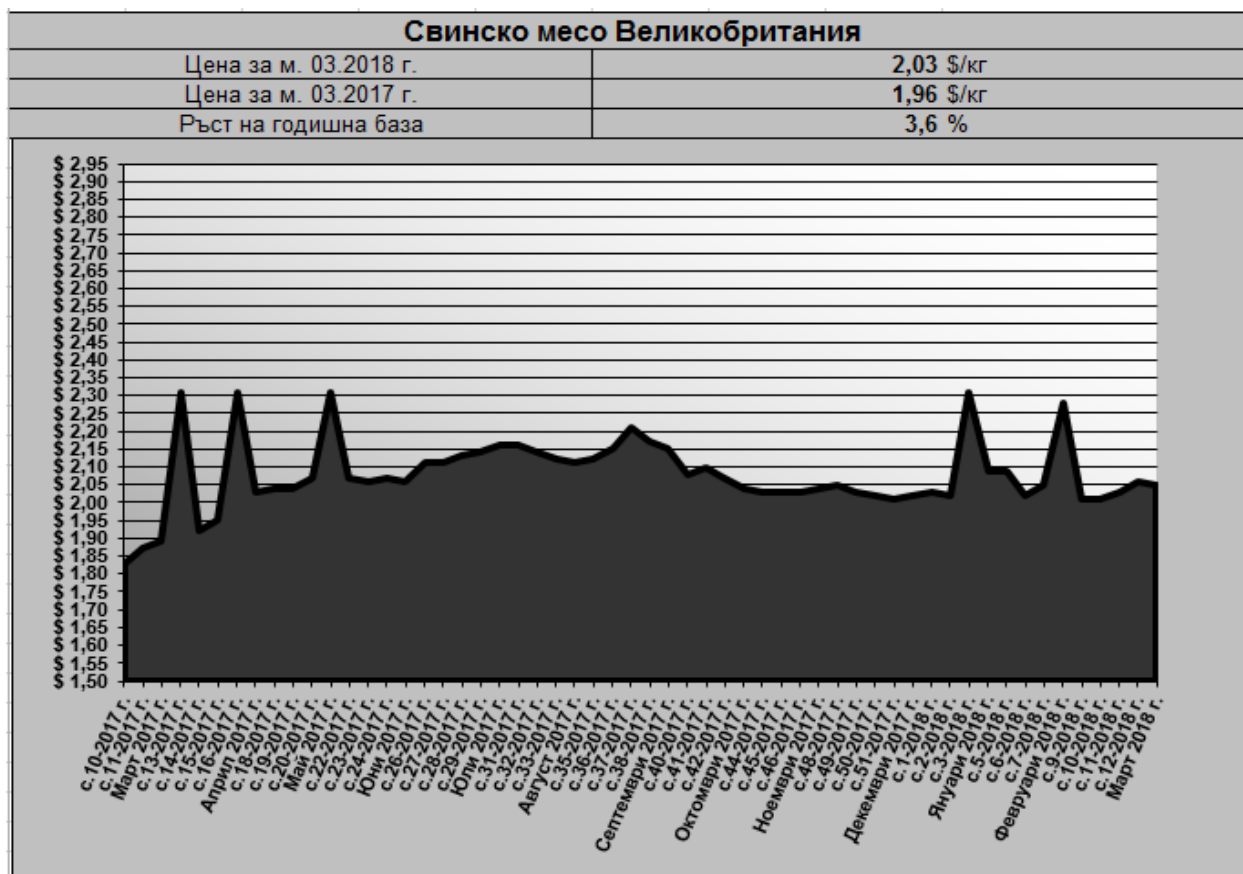
През 2014 г. беше отбелязан пик на цената на свинското месо на борсата в Чикаго. (фиг.77)

Фиг. 76

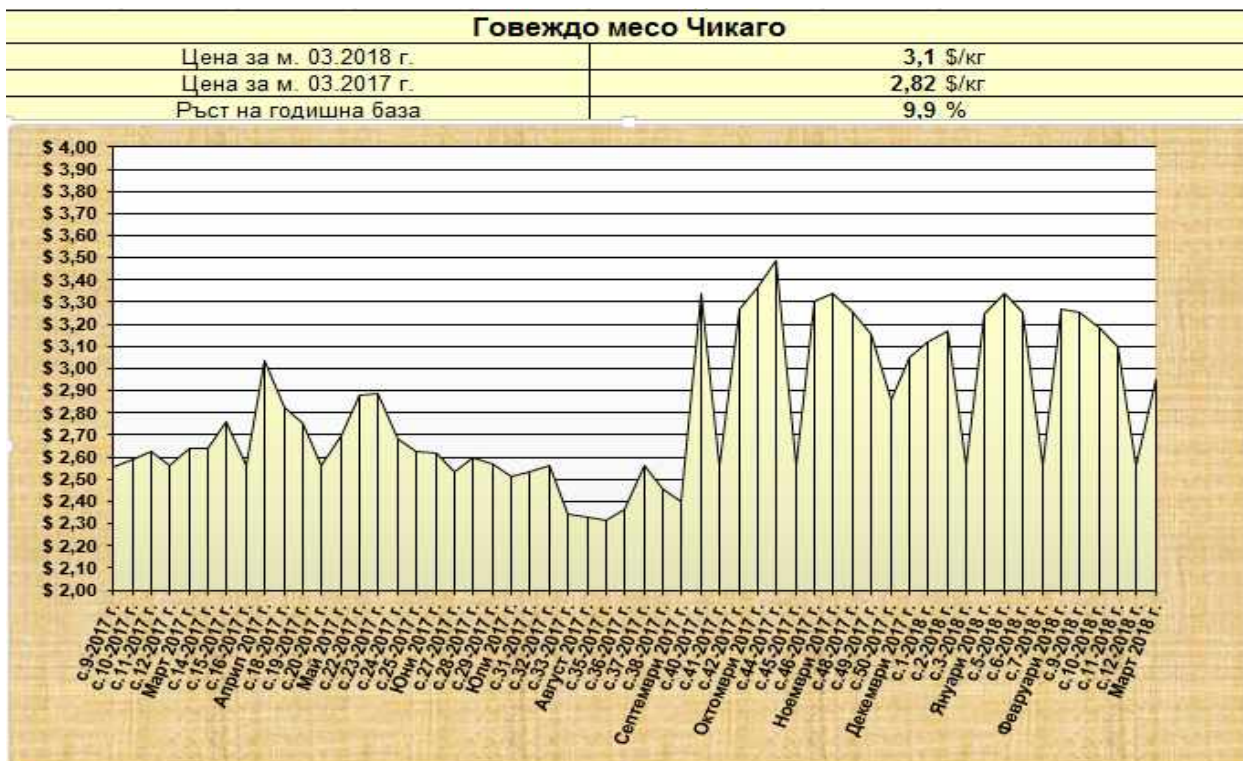

Фиг. 77

Фиг. 78

При цената на **говеждото месо** има ръст на годишна база от 9,9% на стоковата борса в Чикаго и 14% във Великобритания. И при говеждото месо имаше пик на цената на борсата в Чикаго през 2014 г. (фиг. 79, 80, 81)

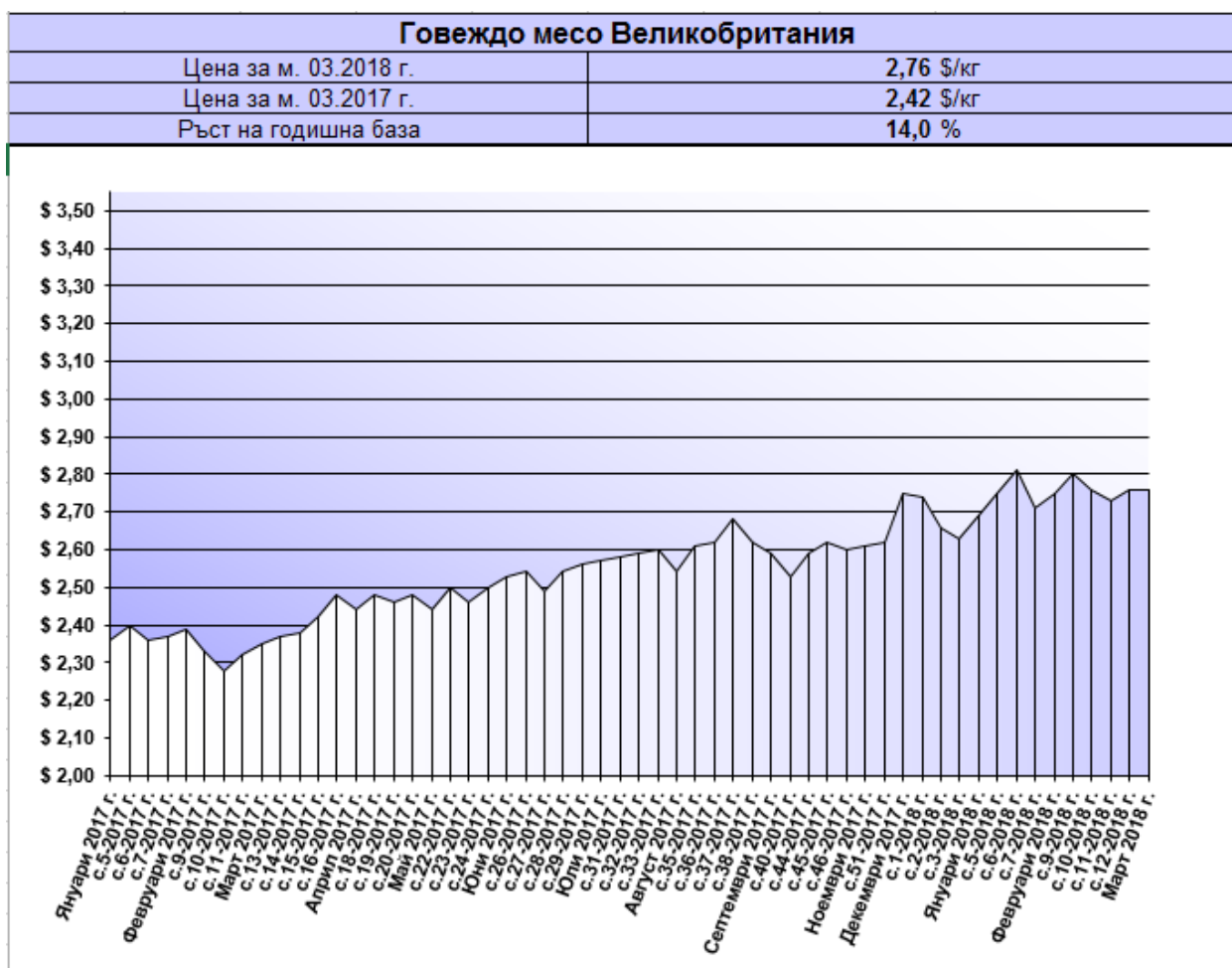

Фиг. 79

c1 CME FEEDER CATTLE FUTURES CHAIN FC.1:CME

Фиг. 80

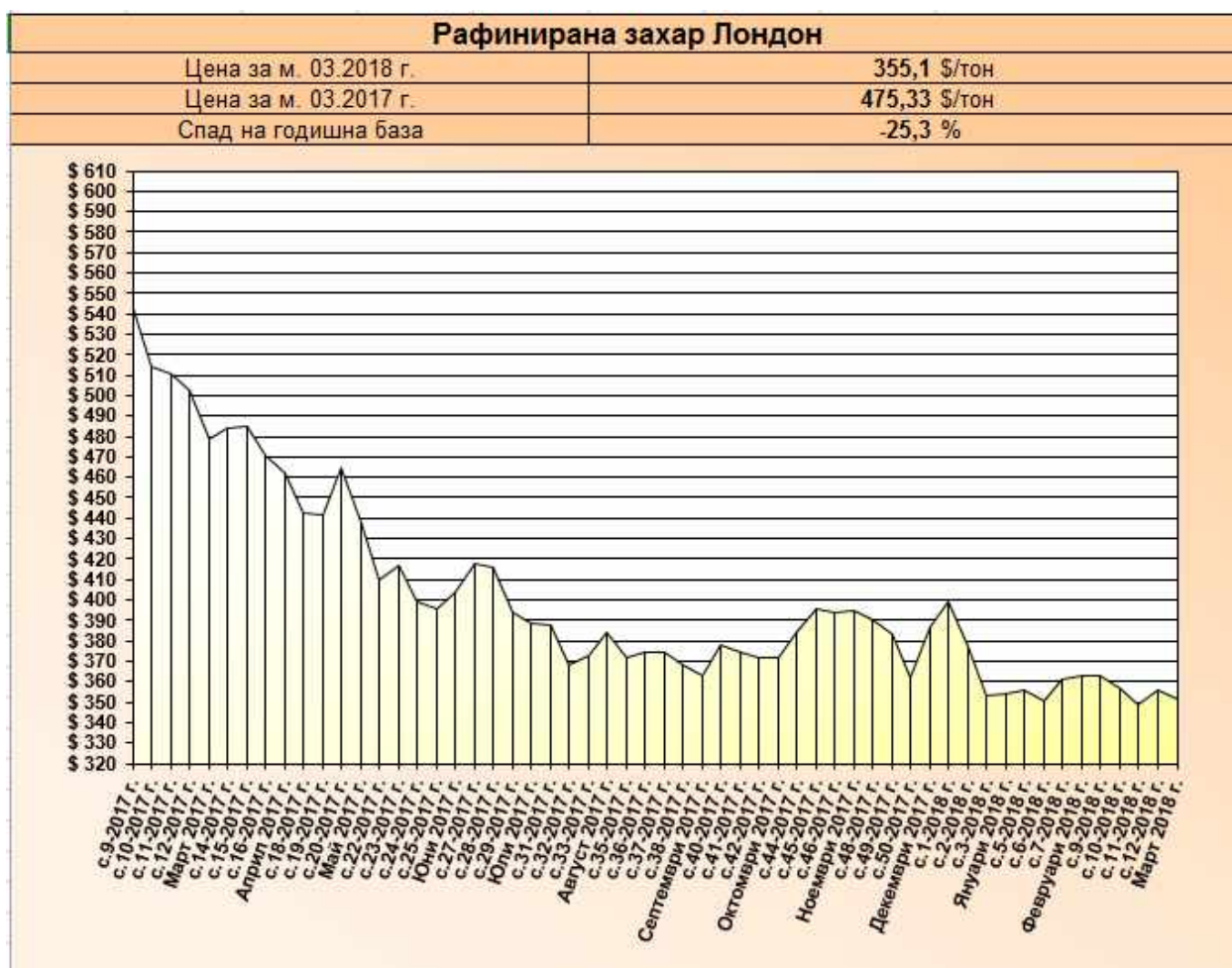

Фиг. 81

След продължителния устойчив низходящ тренд на цената на захарта през цялата 2016 г., в началото 2017 г. тенденцията се обръща и започва покачване на стойностите, като тенденцията се запазва през първите два месеца на годината.

Следва отново спад на стойностите, който продължава до м. юли. След краткотрайно повишение на цената през лятото, през есента цената на захарта се стабилизира на ниво от около 360 \$/тон. От средата на м. октомври започва ръст на цената на захарта, който се задържа и през м. ноември. В края на същия месец тенденцията отново се обръща и кривата тръгва надолу. С известни колебания в двете посоки през последните месеци цената на захарта на Лондонската стокова борса се стабилизира с известна низходяща тенденция. (фиг. 83)

На годишна база е отчетен спад на цената на рафинираната захар на борсата в Лондон от 25,3%. (фиг. 82)

Фиг. 82

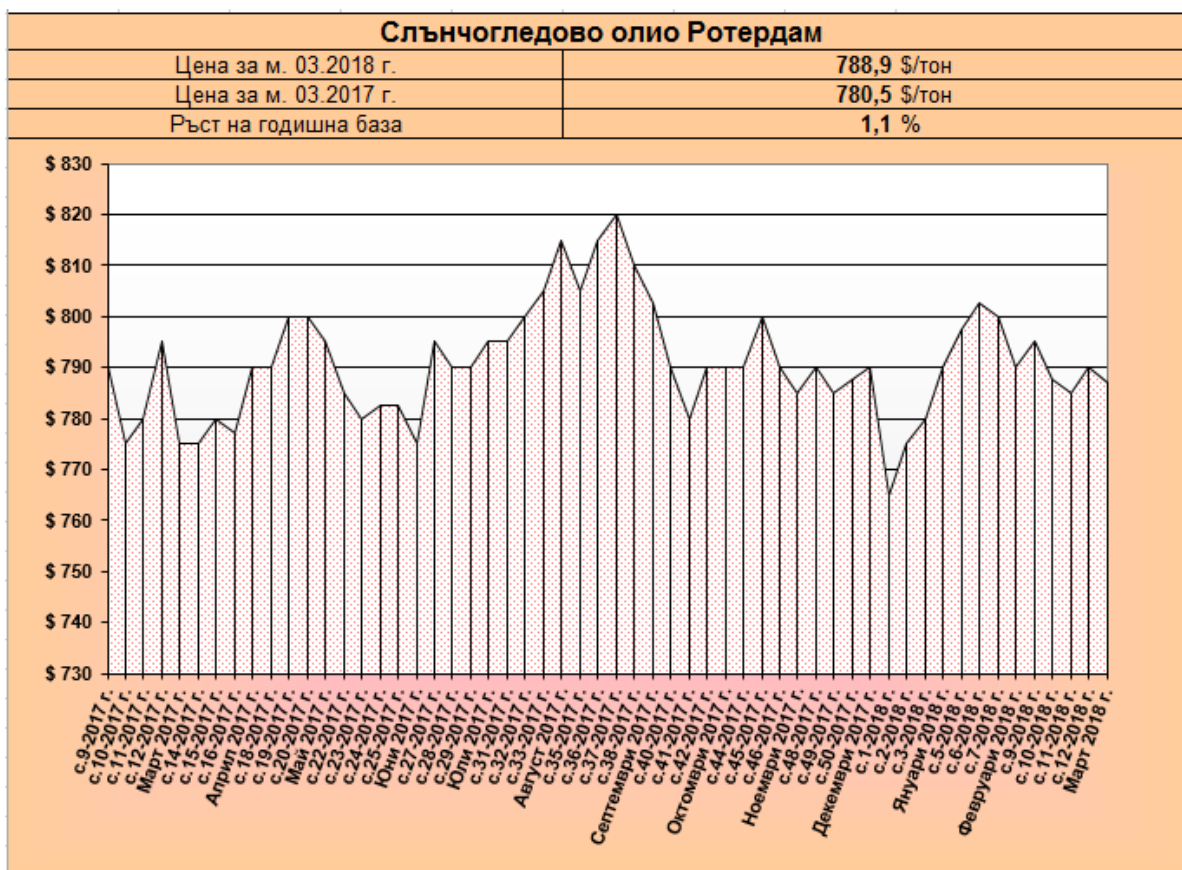

Фиг. 83 Цена на рафинирана захар на стоковата борса в Лондон за периода 2009 – 2018г.

През март средната стойност на индекса на цената на захарта на ФАО е 186 пункта, което е с 6,5 пункта (3,4%) по-ниско в сравнение с февруари и с 27,5% по-ниско в сравнение със същия месец на предходната година. Под влияние на големите обеми на предлагането за износ, цените на захарта продължават да намаляват. Отслабването на бразилската валута и улесняването на правилата за износ на Индия (сега захарните заводи имат право да продават в чужбина преди края на сезона) се разглеждат като фактори, които осигуряват по-високи доставки на захар от тези страни, което води до намаляването на световната цена на захарта.

Месечната цена на нерафинираното слънчогледово олио на борсата в Ротердам през м. март 2018 г. стъпва на ниво от 788,9 \$/тон и бележи незначителен ръст на годишна база от 1,1%. (фиг.84)

Като цяло през последните две години цената на слънчогледовото олио на международния пазар е стабилна, а от края на 2016 г. се наблюдава плавен и устойчив низходящ тренд. В края на м. септември 2015 г. има краткотраен пик на стойностите, когато цената достига 1010 долара/тон. Следва бърз спад, последван от устойчива тенденция на стабилизиране на кривата. (фиг.85)

Фиг.84

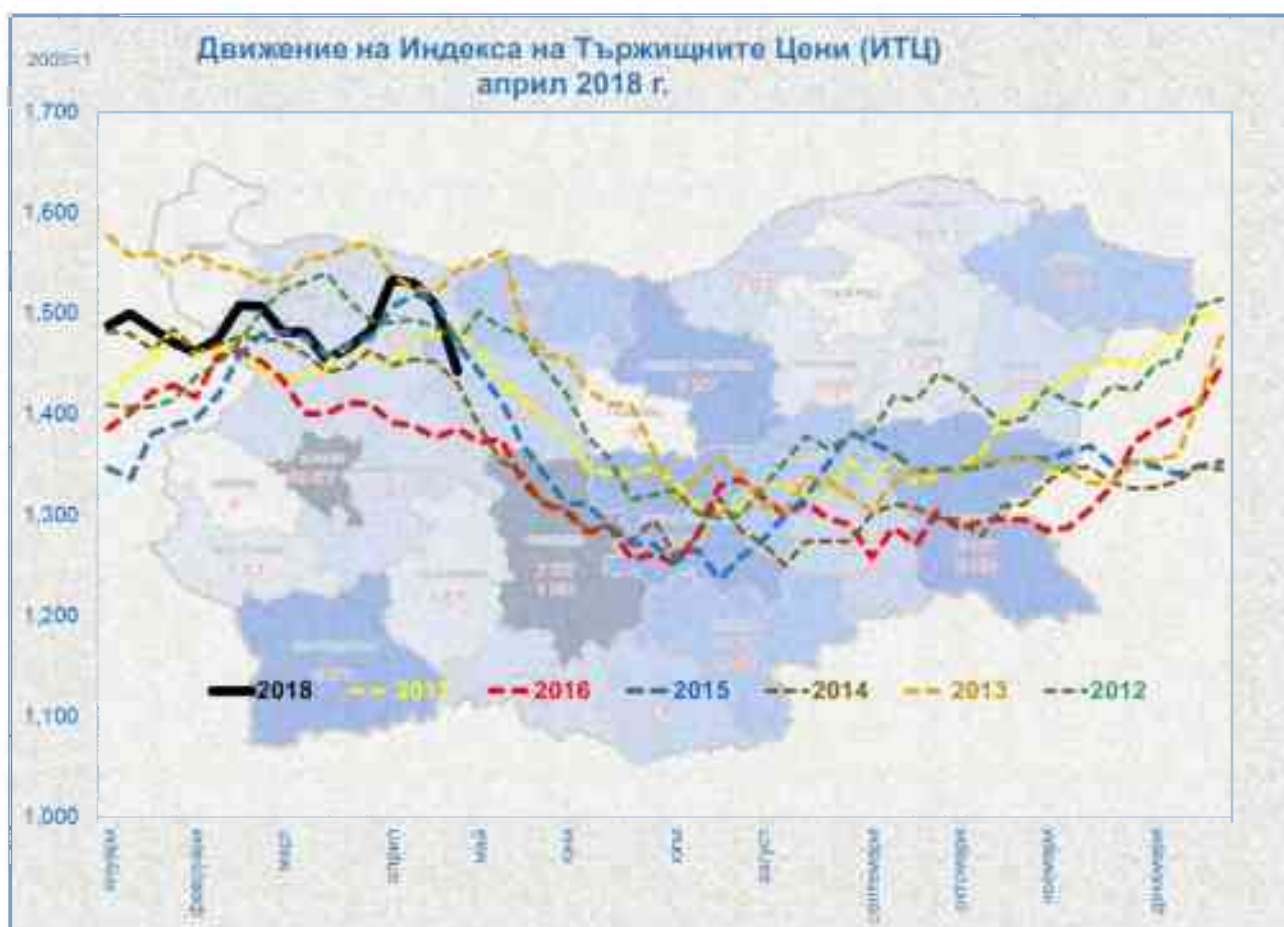

Фиг.85

С уважение,
ВЛАДИМИР ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ

Месечен бюлетин

за цените на едро на хранителни продукти
на стоковите тържища в България

м. април 2018 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

През месец април пазарът на храни остава сравнително спокоен и балансиран, като се запазват устойчивите тенденции на стабилни цени на основните хранителни стоки и характерните пролетни сезонни колебания на цените на плодовете и зеленчуците.

На **месечна база** цените на хранителните стоки остават почти без промяна с много малки ценови отклонения.

В резултат на поскъпването на млечните произведения и особено на кравето масло през есента и зимата на 2017 г., през м. април 2018 г. е отчетен ръст на **годишна база** при тези стоки, по-силно изразен при маслото. Запазва се низходящият тренд при цената на захарта, при която е отчетен значителен спад спрямо същия месец на миналата година.

През месец април цените на плодовете и зеленчуците следват характерните сезонни трендове и колебания и пазарът при тях също остава сравнително спокоен. На годишна база се наблюдават разнопосочни тенденции като отклоненията в двете посоки са средно около 25%.

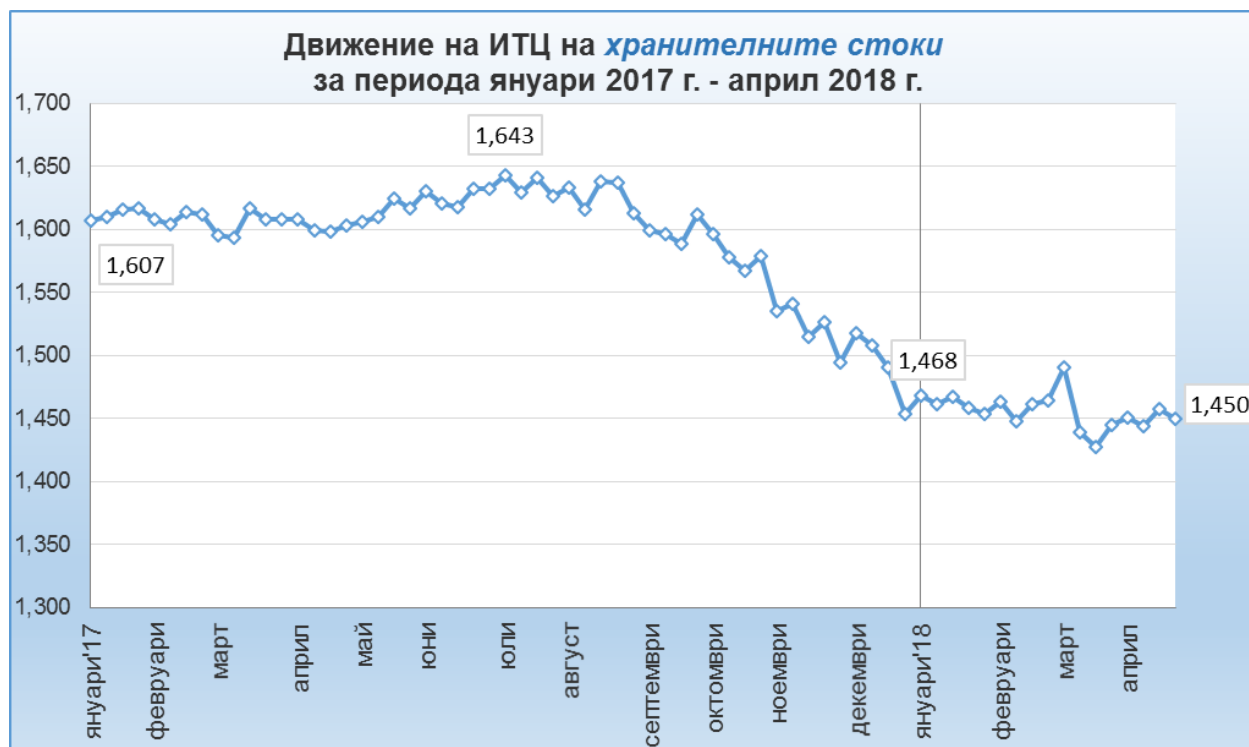
Ретроспективният анализ на движението на цените през месец април в **периода 2013 – 2018** г. показва, че през тази година цените на хранителните продукти са около нивата спрямо същия месец на предходните две - три години. Цените на част от млечните продукти са по-високи спрямо предходния пет годишен период. Тенденциите при движението на цените на зеленчуците са разнопосочни, в зависимост от конкретните метеорологични условия през м. април на шестгодишния период.

През м. април 2018 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** остава над нивата от същия месец на 2014, 2016 и 2017 г. и се доближава се до нивото от 2013 и 2015 г.

През месеца **международните цени** на зърнените култури и млечните продукти леко се повишават, а цената на захарта продължава да намалява.

1. Хранителни стоки

Тенденциите при движението на цените на едро на хранителните стоки през м. април остават стабилни с незначителни ценови колебания в диапазон $\pm 1-4\%$. Спад от 2-3% спрямо м. март е отбелязан при цената на захарта, брашното и олиото, а цената на яйцата се покачва с 1 ст./бр. (4.8%) (фиг.11)

Фиг. 1

Конструираният от Комисията групов Индекс на тържищните цени на хранителните стоки илюстрира общото относително изменение на цените на едро на хранителните стоки, които влизат в неговия състав¹. (фиг.1)

В началото на годината кривата стартира от ниво 1.468 пункта и през първите седмици на януари стойностите имат стабилен характер, който се задържа и през м. февруари. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.464 пункта, което е почти без промяна спрямо началото на годината. В началото на м. март се наблюдава краткотраен ръст на стойностите, след което кривата отново се връща на нивата от предходния месец. В края на март индексът стъпва на ниво от 1.445 пункта. През м. април кривата се задържа на нивото от предходния месец, като стойностите през последната седмица на април са 1.450 пункта.

¹ Този индекс отразява цените на следните стоки: захар, фасул, ориз, леща, брашно и олио

Спрямо същия период на миналата година стойностите са много по-ниско ниво, като отчетеният спад на стойностите на годишна база е близо 10%.

Наблюденията от предходните години показват, че най-високи стойности индексът на хранителните стоки е имал през 2008 г., 2011 г. и 2012 г., когато се наблюдаваше повишаване на цените на голяма част от основни хранителни стоки. (фиг. 2)

Фиг. 2

През месец март цените на **млечните произведения** бележат понижение на месечна база в диапазона 1-4%. Незначителен ръст от 1,2% има само при кравето сирене. (табл. 1, фиг.11,38-43)

Наблюденията от предходни години показват, че при движението на цените на млечните произведения се наблюдават определени сезонни тенденции, изразяващи се в по-високи есенно-зимни стойности и спад на цените през пролетта и лятото. През последните три – четири години тези сезонни колебания са все по-слабо изразени.

Движението на кривата на Индекса на Тържищните Цени на млечните произведения се обуславя от движението на цените на стоките, които влизат в неговата структура². (фиг.3)

² Стоките, които влизат в структурата на този индекс са сирене – краве и овче, кашкавал "Витоша" и краве масло

Фиг. 3

През м. януари 2018 г. кривата на този индекс се стабилизира на нивото от м. декември, а през февруари стойностите отбелязват спад и стъпват на ниво от 1.832 пункта. Намалените на индекса спрямо началото на годината е около 1,5%. През м. март индексът се стабилизира и се доближава до нивото от предходния месец. В края на същия месец стойностите стъпват на ниво от 1.818 пункта. В началото на месец април кривата има лек възходящ тренд, но през последната седмица стойностите се стабилизират на по-ниското ниво от 1.801 пункта. В сравнение със същия период на 2017 г. индексът е на по-високо ниво, което е в резултат на високата база от м. ноември 2017 г.

Ретроспективният анализ на цените на млечните произведения показва, че индексът на тази група стоки е най-висок в края на миналата година и в началото на 2014 г. Рязък скок на стойностите беше наблюдаван през лятото на 2007 г. и през 2010 г. В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на индекса на млечните продукти имаше устойчив възходящ тренд. Въпреки покачването на индекса през последните месеци на 2016 г., през първите десет месеца на 2017 година, стойностите остават под пиковите нива от 2014 г. През м. ноември

стойностите на индекса минават над нивото от 2014 г. и достигат пикови стойности за последните 10 години. (фиг. 4)

Фиг. 4

Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари.

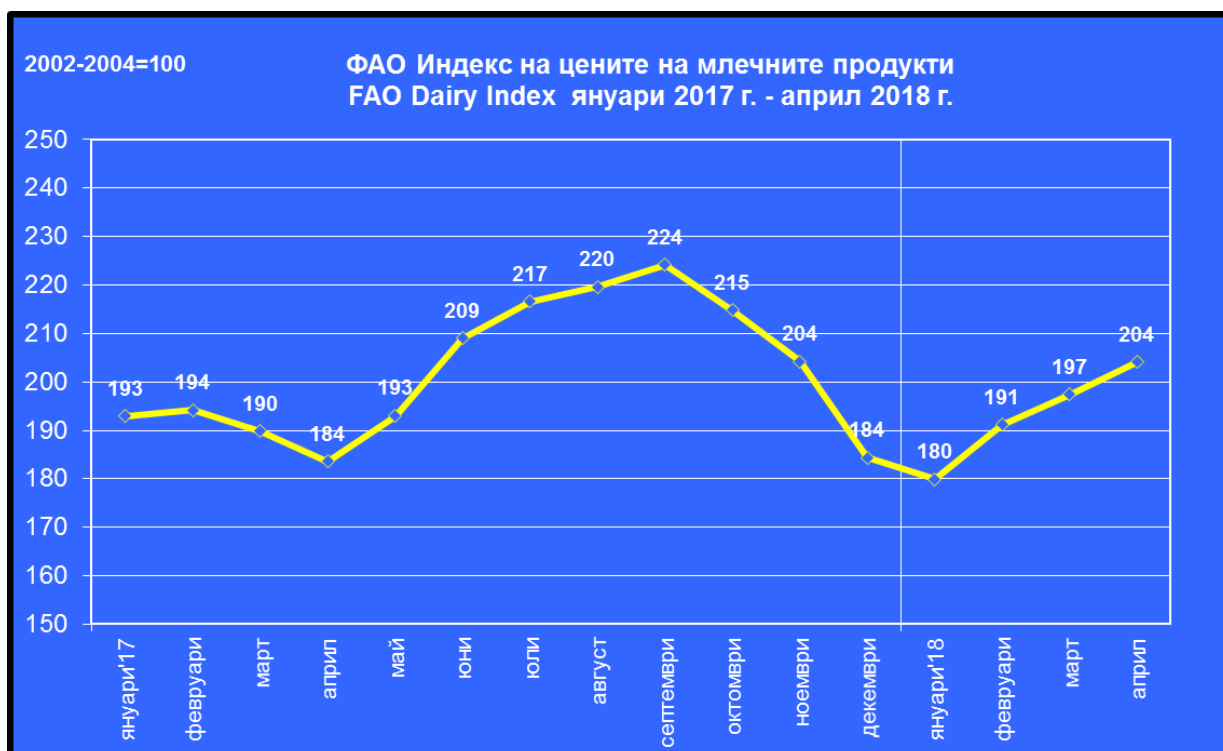
ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (Индекс на цените на храните³ на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (ФАО FAO)⁴)

Средната стойност на индекса на цените на млечните продукти на ФАО продължава да се покачва вече трети пореден месец и през април – кривата стъпва на ниво от 204,1 пункта, което е с 6,7 пункта (3,4%) по-високо от нивото през м. март. По този начин стойността на индекса е с 11% по-висока от нивото от април миналата година. Нарастващата тенденция на цените се дължи на постоянното търсене на внос на всички видове млечни продукти, както и на опасенията, че предлагането на храни в Нова Зеландия ще е по-малко в резултат на намаляване на производството на мляко. (фиг.5) В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на ФАО индекса на млечните продукти имаше устойчив

³ FFPI – FAO Food Price Index

⁴ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

въходящ тренд и през м.февруари 2014 г. достига пиковите си за последните години стойности. Следва почти двугодишен низходящ тренд. Тенденцията се обръща през 2016 г, а в началото на 2017 г. се стабилизира и от м. март се наблюдава спад на стойностите. Трендът отново се обръща през април, за да достигне през септември максималните за последните три години стойности. През м. октомври за първи път от пролетта на същата година е регистриран спад на индекса, който продължава и през следващите месеци до м. януари 2018 г. (фиг.6)

Фиг. 5

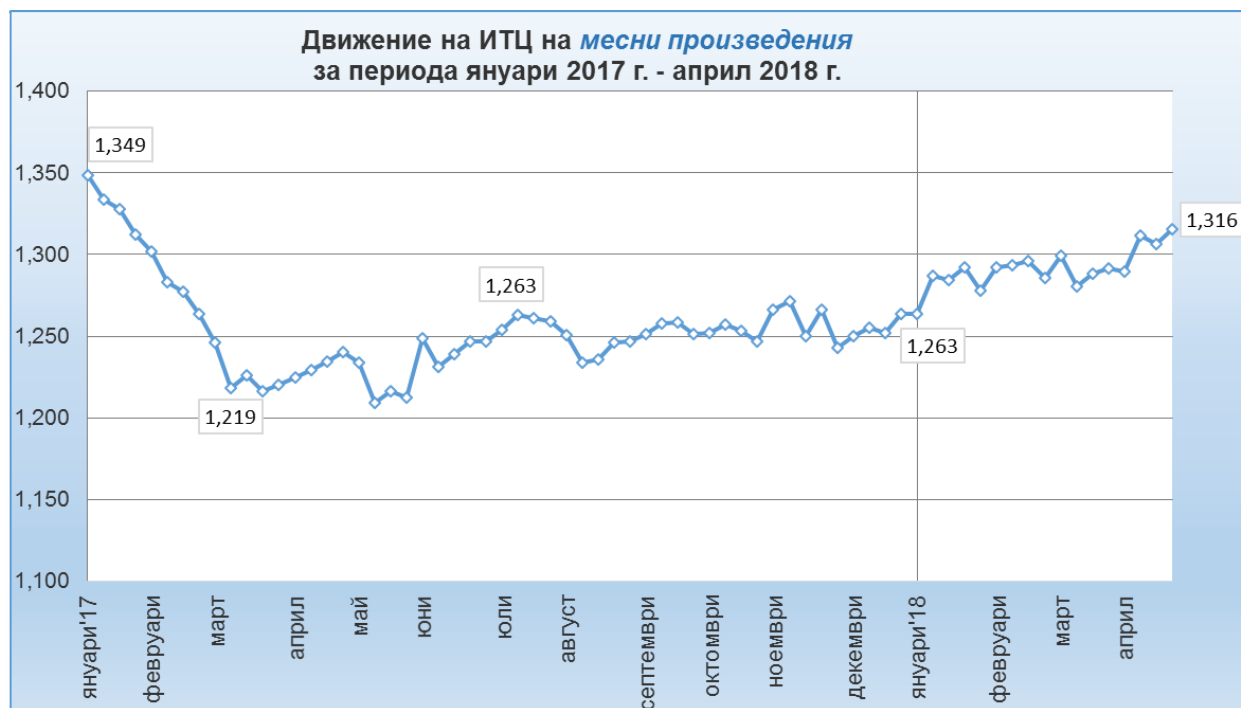
Фиг. 6

Стойностните колебания на цените на **месото и месните произведения** през м. април спрямо предходния месец са в диапазона $\pm 1-4\%$, като се наблюдава лек превес на възходящите тенденции. Поскъпване на месечна база с $1-4\%$ има при свинското месо, пилето и пилешките разфасовки, кренвиршите. Поевтиняване на месечна база с $1-4\%$ е отчетено при колбасите и каймата.

Тенденциите при цените на рибите са преобладаващо низходящи, като колебанията надолу са в диапазона $1-4\%$. (табл. 1, фиг.11,28-37)

ИТЦ на **месото, месните произведения и рибата**⁵ е относителен измерител на общото състояние на пазара на едро на този вид хранителни стоки. С най-голямо тегло в тази група е цената на пилешкото месо. (фиг. 7,8)

Индексът на месото и месните произведения от началото на тази година има лек възходящ тренд. През последната седмица на януари кривата се стабилизира и през следващите два месеца остава на ниво от около 1.280. В края на м. март стойностите са 1.292 пункта, което е по-високо ниво в сравнение със същия период на предходната година. Това е в резултат на много ниската база на индекса в началото на 2017 г. През м. април индексът има лек възходящ тренд, който се дължи на покачването на цените на някои от месата и месните продукти. В края на месеца кривата стъпва на ниво от 1,316 пункта. Повишението спрямо предходния месец е 2% , а в сравнение със същия период на миналата година стойностите са с 6% по-високи.

Фиг. 7

В периода 2006 – 2008 г. индексът на тази стокова група имаше устойчив възходящ тренд. През следващите години кривата следва разнопосочни тенденции. През 2014 г. стойностите трайно се движат надолу, а през 2015 и 2016 г. индексът се стабилизира на ниво от около 1.300 пункта.

През първите три месеца на 2017 г. се наблюдава рязък спад на стойностите, което се дължи на поевтиняването на месото и някои месни произведения. През следващите месеци на годината кривата има стабилен характер и стойностите се движат в тесен диапазон от 1.20 – 1.25 пункта. Като цяло тенденцията от началото на тази година е преобладаващо възходяща. (фиг.8)

Фиг. 8

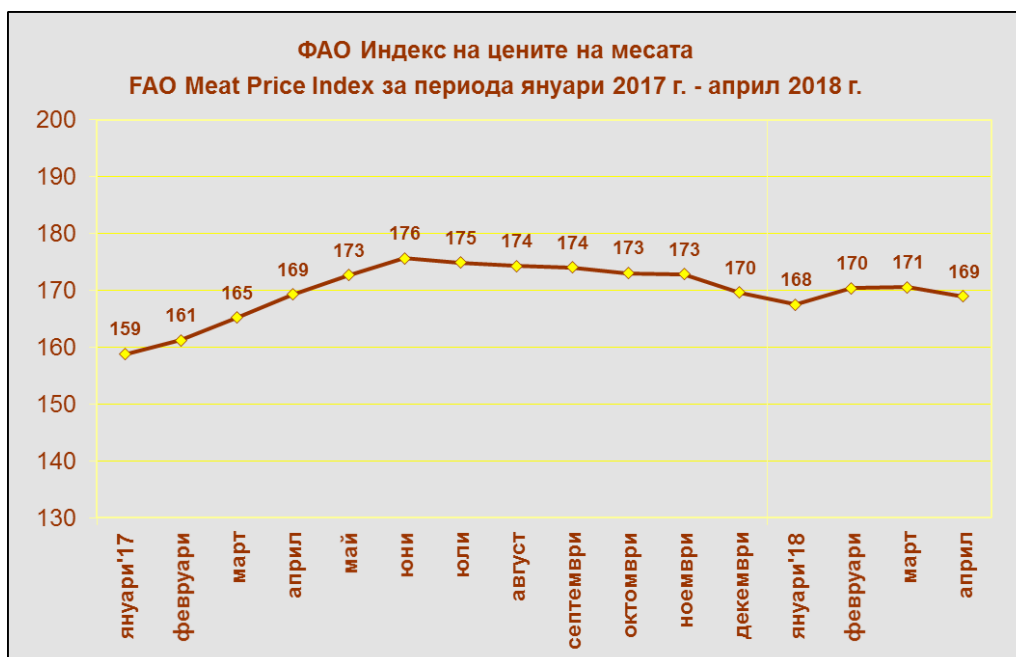
Анализът по данни на ФАО⁶ за състоянието на пазара на месо през последните години показва, че от 2009 г. цените на месните продукти започват да растат, като плавната възходяща тенденция се запазва до пролетта на 2011 г. Следва стабилизиране на кривата, като тенденцията се запазва в началото на 2014 г, но стойностите остават на високото ниво от 2011 г. От средата на 2014 г. се заражда устойчив низходящ тренд, който продължава до м. март 2016 г. С

⁵ В структурата на индекса влизат стоките: пиле, колбаси малотрайни и шпеков салам; кренвирши; кайма и риба (скуприя).

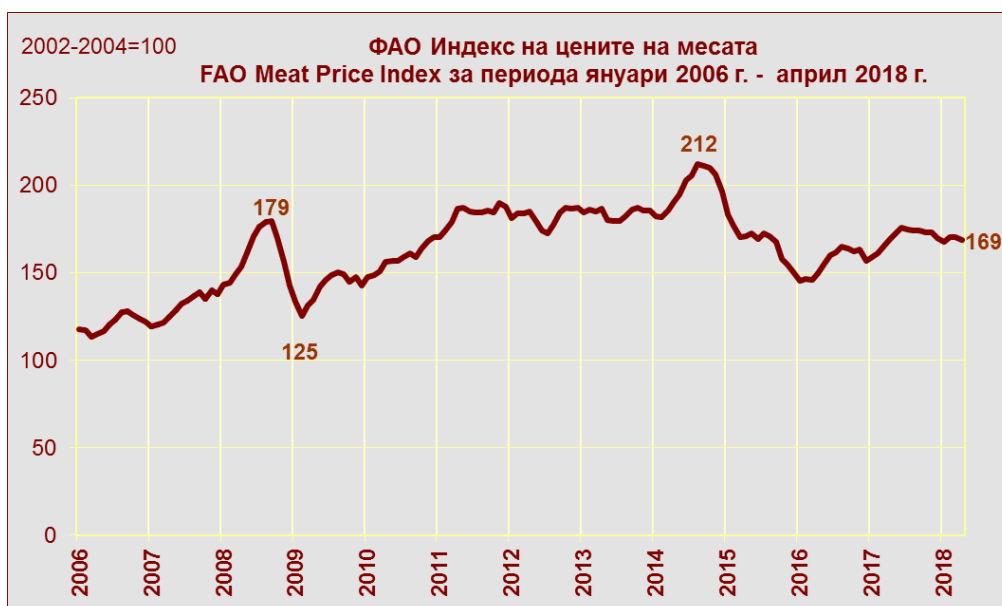
⁶ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

известни колебания в двете посоки кривата на този индекс през 2016 и 2017 г. има стабилен характер. (фиг. 9, 10)

Средната стойност на индекса на цените на месото на ФАО през м. април е 169 пункта, като е отчетен спад от 1.6 пункта (0.9%) в сравнение с предходния месец. По този начин стойността на индекса е почти на нивото, достигнато през април 2017 г. През този месец цените на говеждото и свинското месо леко намаляват, а цените на овнешкото и пилешкото остават на стабилно ниво. Значителното увеличение на износа от Северна и Южна Америка доведе до намаляване на цените на говеждото месо, а цените на свинското месо падат поради слабото търсене на внос.

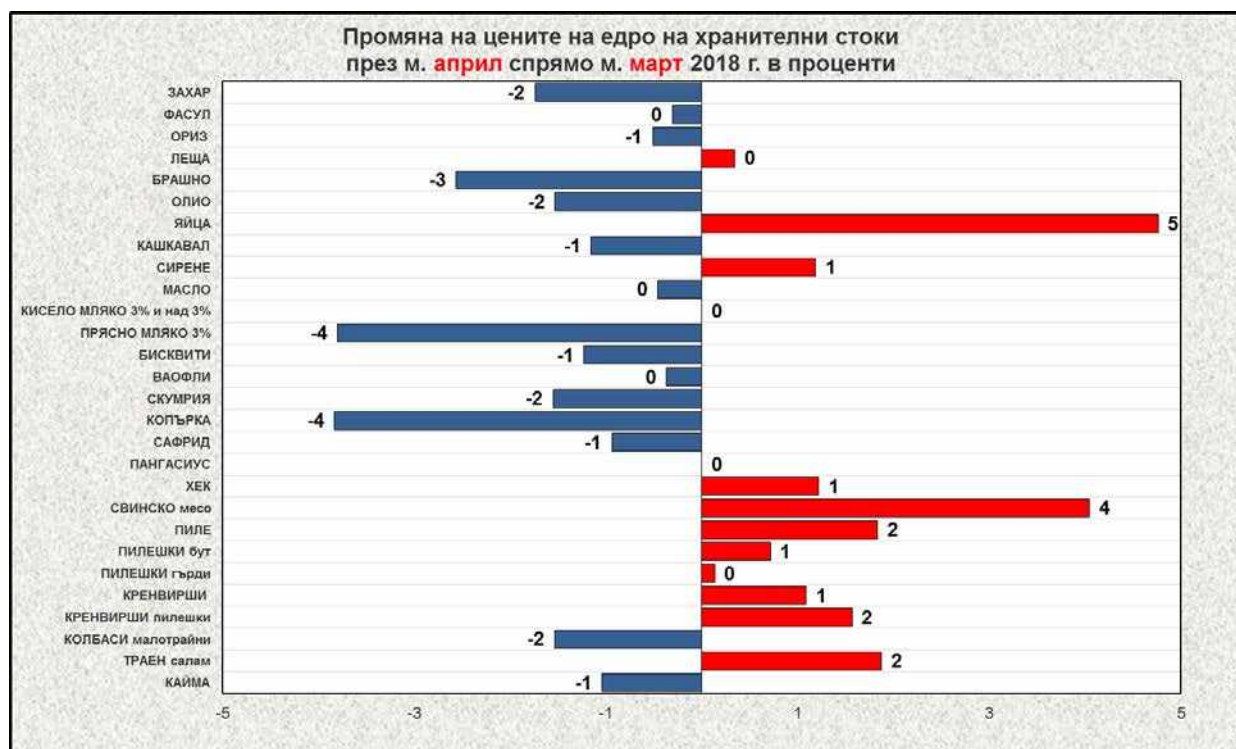
Фиг.9

Фиг.10

Таблица 1

СТОКА	март '18	април '18	промяна в %	промяна в лв.	април '17	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЗАХАР	1,15	1,13	-1,7	-0,02	1,57	-28,0	-0,44
ФАСУЛ	3,26	3,25	-0,3	-0,01	3,38	-3,8	-0,13
ОРИЗ	1,95	1,94	-0,5	-0,01	1,83	6,0	0,11
ЛЕЩА	2,91	2,92	0,3	0,01	3,21	-9,0	-0,29
БРАШНО	0,78	0,76	-2,6	-0,02	0,74	2,7	0,02
ОЛИО	1,96	1,93	-1,5	-0,03	2,12	-9,0	-0,19
ЯЙЦА	0,21	0,22	4,8	0,01	0,20	10,0	0,02
КАШКАВАЛ	10,40	10,28	-1,2	-0,12	10,10	1,8	0,18
СИРЕНЕ	5,89	5,96	1,2	0,07	5,68	4,9	0,28
МАСЛО	2,18	2,17	-0,5	-0,01	1,46	48,6	0,71
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,83	0,83	0,0	0,00	0,73	13,7	0,10
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,58	1,52	-3,8	-0,06	1,61	-5,6	-0,09
БИСКВИТИ	1,63	1,61	-1,2	-0,02	1,62	-0,6	-0,01
ВАОФЛИ	2,71	2,70	-0,4	-0,01	2,55	5,9	0,15
СКУМРИЯ	3,87	3,81	-1,6	-0,06	3,69	3,3	0,12
КОПЪРКА	2,35	2,26	-3,8	-0,09	2,22	1,8	0,04
САФРИД	3,20	3,17	-0,9	-0,03	3,37	-5,9	-0,20
ПАНГАСИУС	3,81	3,81	0,0	0,00	3,82	-0,3	-0,01
ХЕК	4,92	4,98	1,2	0,06	5,41	-7,9	-0,43
СВИНСКО месо	6,43	6,69	4,0	0,26	6,34	5,5	0,35
ПИЛЕ	3,82	3,89	1,8	0,07	3,59	8,4	0,30
ПИЛЕШКИ бут	2,79	2,81	0,7	0,02	2,82	-0,4	-0,01
ПИЛЕШКИ гърди	7,41	7,42	0,1	0,01	6,93	7,1	0,49
КРЕНВИРШИ	4,58	4,63	1,1	0,05	4,13	12,1	0,50
КРЕНВИРШИ пилешки	3,19	3,24	1,6	0,05	3,23	0,3	0,01
КОЛБАСИ малотрайни	4,56	4,49	-1,5	-0,07	4,33	3,7	0,16
ТРАЕН салам	8,00	8,15	1,9	0,15	8,11	0,5	0,04
КАЙМА	4,82	4,77	-1,0	-0,05	4,52	5,5	0,25

Фиг. 11

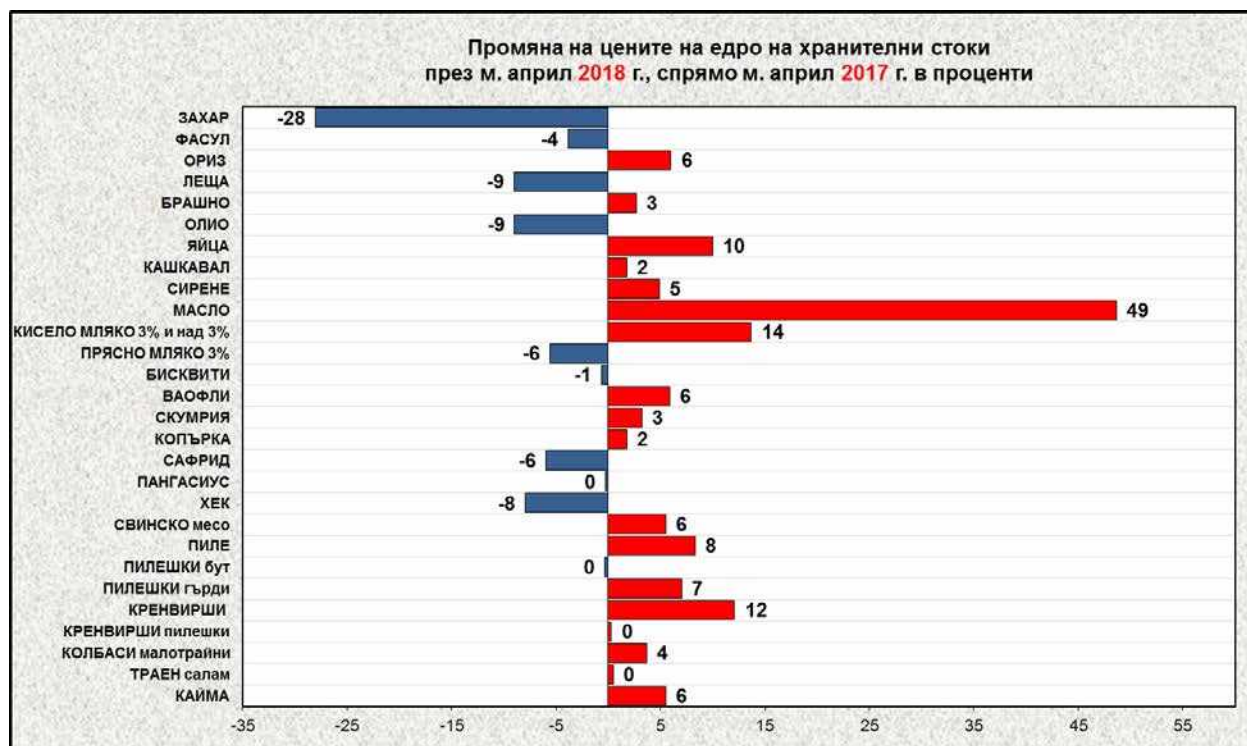
Спрямо същия месец на миналата година при цените на едро на по-голяма част от хранителните стоки се наблюдава низходящ тренд. (табл. 1, фиг. 12)

Най-силен спад на годишна база има при цената на захарта (28%), който се дължи на изключително устойчивата и силна низходяща тенденция през цялата 2017 г. и през първите два месеца на настоящата година. Поевтиняване спрямо

миналата година в диапазона 4-9% има при олиото и варивата. Лек ръст на годишна база от 6% има при цената на ориза и от 3% при брашното. В резултат на поскъпването на яйцата през есента на миналата година, цената им на годишна база отбелязва ръст от 10%, но още от м. декември кривата има низходящ тренд и стойностите се доближават до нивата от м. април 2017 г.

При цените на млечните произведения се наблюдава поскъпване на годишна база, което е най-силно изразено при кравето масло 49%. Цените на кравето сирене и на кашкавал „Витоша“ са се покачили в сравнение със същия месец на миналата година с 2-5%. Цената на едро на киселото мляко е с 14% по-висока, а цената на прясното мляко е малко под нивото от същия месец на миналата година. Тенденциите при движението на цените на месото и месните произведения през м. април тази година спрямо същия месец на предходната година са преобладаващо възходящи. Поскъпване на годишна база в интервала 4-12% е отчетено при свинското и пилешкото месо, пилешките разфасовки, колбасите и каймата.

Наблюденията на цените на рибата на годишна база показват разнопосочни тенденции, като положителните колебания са при скумрията и копърката, а низходящите, съответно при сафрида и хека. Цените на захарните изделия също са разнопосочни, като поскъпване има при вафлите (6%), а цената на бисквитите остава почти без промяна. (фиг. 12)

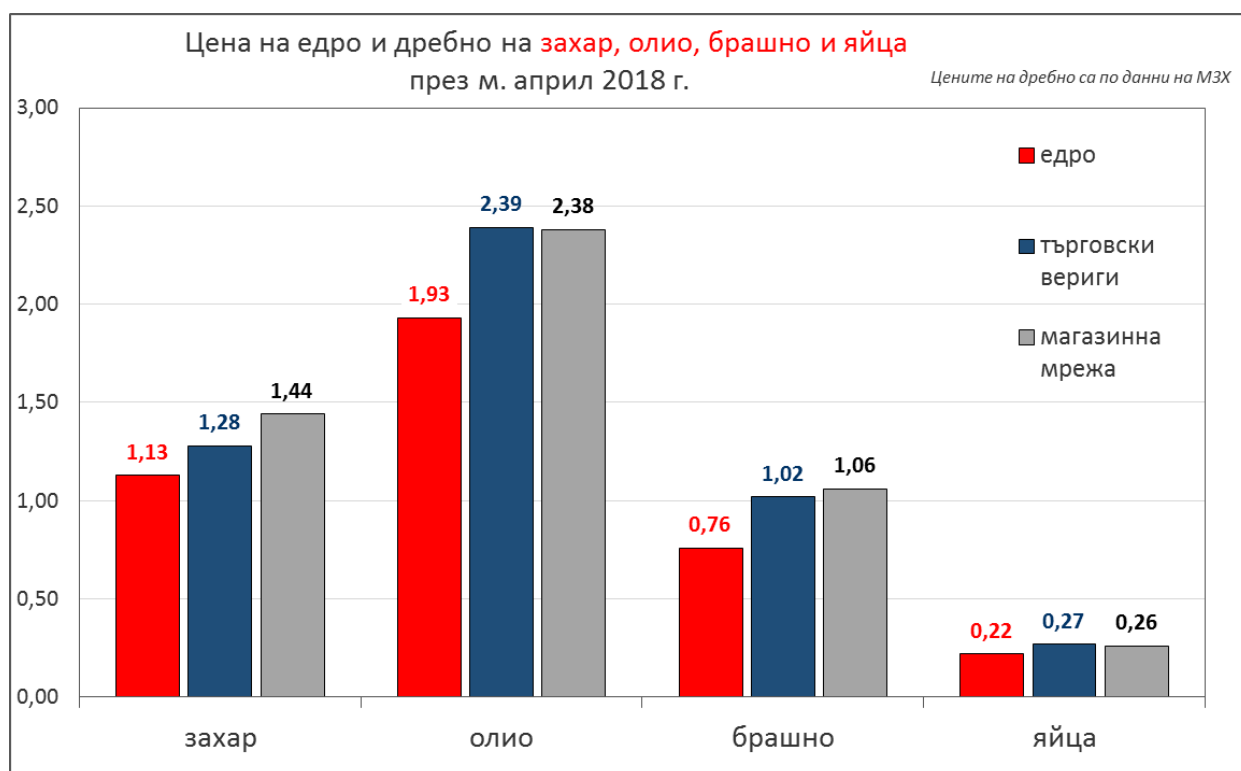

Фиг.12

Наблюдението на цените на **дребно** на основните хранителни продукти: захар, олио, брашно и яйца показва, че през м. април надценките на цените на дребно, спрямо цените на едро в големите търговски вериги са в диапазона 13 – 34%, като най-голямата надценка е отчетена при брашното, а най-малка съответно при захарта. В магазинната мрежа най-голямата надценка от 39% е при брашното, при яйцата тя е 18%, при олиото 23% и при захарта 27%. (табл.2 и фиг.13)

Таблица 2

СТОКА	цени на едро на тържищата	цени на дребно в търговските вериги	надценка в %	надценка в лв.	цени на дребно в магазинната мрежа	надценка в %	надценка в лв.
захар	1,13	1,28	13	0,15	1,44	27	0,31
олио	1,93	2,39	24	0,46	2,38	23	0,45
брашно	0,76	1,02	34	0,26	1,06	39	0,30
яйца	0,22	0,27	23	0,05	0,26	18	0,04

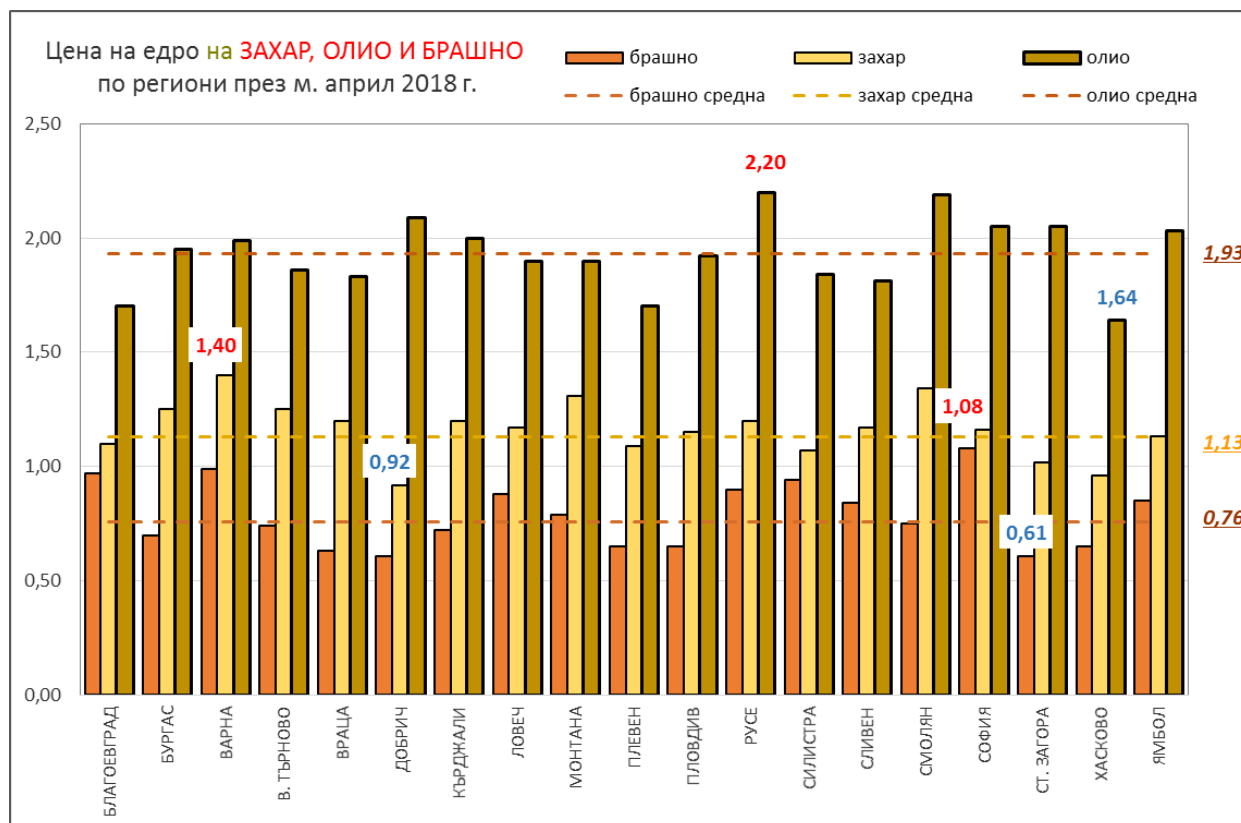
Фиг. 13

Анализът на цените на едро на основните хранителни стоки: брашно, захар и олио по **региони** показва, че отклоненията в цените в различните региони от средната за страната цена са в диапазона $\pm 15 - 40\%$.

При средна цена за страната през м. април на брашното 0.76 лв./кг, средната цена на брашното на тържищата в област София е 1.08 лв./кг, а в област Стара Загора цената е около 0.61 лв./кг.

Най-високи цени на едро на захарта през април са отчетени в област Варна 1,40 лв./кг, а най-ниски в област Добрич – 0.92 лв./кг, при средна цена на едро за страната 1.13 лв./кг.

Най-скъпо се е търгувало през месеца олиото на тържищата в област Русе - 2.20 лв./л, най-евтино е било то в Хасковска област – 1.64 лв./л, а средната за страната цена на олиото през месеца е 1.93 лв./л. (фиг.14)

Фиг.14

Таблица 3 Цени на едро на хранителни стоки през м. април 2013/2018 г.

април	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО месо	ПИЛЕ	КАЙМА
година													
2013	1,96	3,20	1,85	0,99	2,61	0,19	10,57	5,35	1,25	4,14	7,27	4,18	5,00
2014	1,43	4,50	1,99	0,85	2,00	0,18	10,78	5,71	1,33	4,23	6,96	3,98	4,91
2015	1,20	3,66	2,12	0,83	1,93	0,18	9,99	5,70	1,37	4,03	7,32	3,89	4,75
2016	1,42	2,69	1,83	0,81	2,10	0,17	9,53	5,30	1,26	3,86	6,83	3,67	4,59
2017	1,57	3,38	1,83	0,74	2,12	0,20	10,10	5,68	1,46	3,69	6,34	3,59	4,52
2018	1,13	3,25	1,94	0,76	1,93	0,22	10,28	5,96	2,17	3,81	6,69	3,89	4,77

Анализът на цените на хранителните стоки през м. април 2018 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2013 - 2018 г.) показва, че цените на основните хранителни стоки (захар, ориз, брашно и олио) са около и под нивата от същия месец на предходния петгодишен период. Въпреки краткотрайното поскъпване на яйцата през м. ноември 2017 г., тяхната цена през тази година се доближава до нивата от същия месец на предходните години

При млечните продукти се наблюдава ръст на годишна база спрямо предходните 3 години, а цените на кравето сирене и маслото през м. април тази година са най-високи спрямо същия месец на предходните пет години. Цените на пилешкото месо, месните произведения и рибата се доближават и са малко над нивата от същия месец на 2013/2017 г. Цената на свинското месо остава под нивата от 2013-2016 г. и е по-висока от цената през същия месец на миналата година. (табл.3 и фиг.15)

- През 2011 г. цената на *захарта* бележи драстичен скок и за шест месеца се покачва със 70%. В резултат на този скок цената на захарта през м. април 2013 г. е най-висока в сравнение със същия месец на следващите години. През м. април 2018 г. цената на захарта остава на по-ниско ниво спрямо периода 2014 - 2017 г. и се доближава до нивото от 2015 г. (фиг.16,17)

- В периода 2011 – 2013 г. цената на *фасула* расте и през м. април 2014 г. тя е най-висока за последния шестгодишен период. От средата на същата година трендът се обръща, в резултат на което цената през април 2016 г. е най-ниска. През м. април 2018 г. цената на фасула е малко над нивото от същия месец на 2013 г. и 2016 г., като остава под нивото от м. април на 2017 г. (фиг. 24,25)

- Цената на *ориза* през последните години остава сравнително стабилна и се движи на ниво от около и малко под 1,80-2,00 лв./кг. През месец април настоящата година цената на ориза у нас се доближава до нивото от предходните години, като остава под нивата от 2013 - 2015 г. и е малко по-висока от периода 2016 - 2017 г. Стабилният характер на цената на ориза се дължи на това, че производството на ориз в страната особено в периода след 2007 г. е в известен

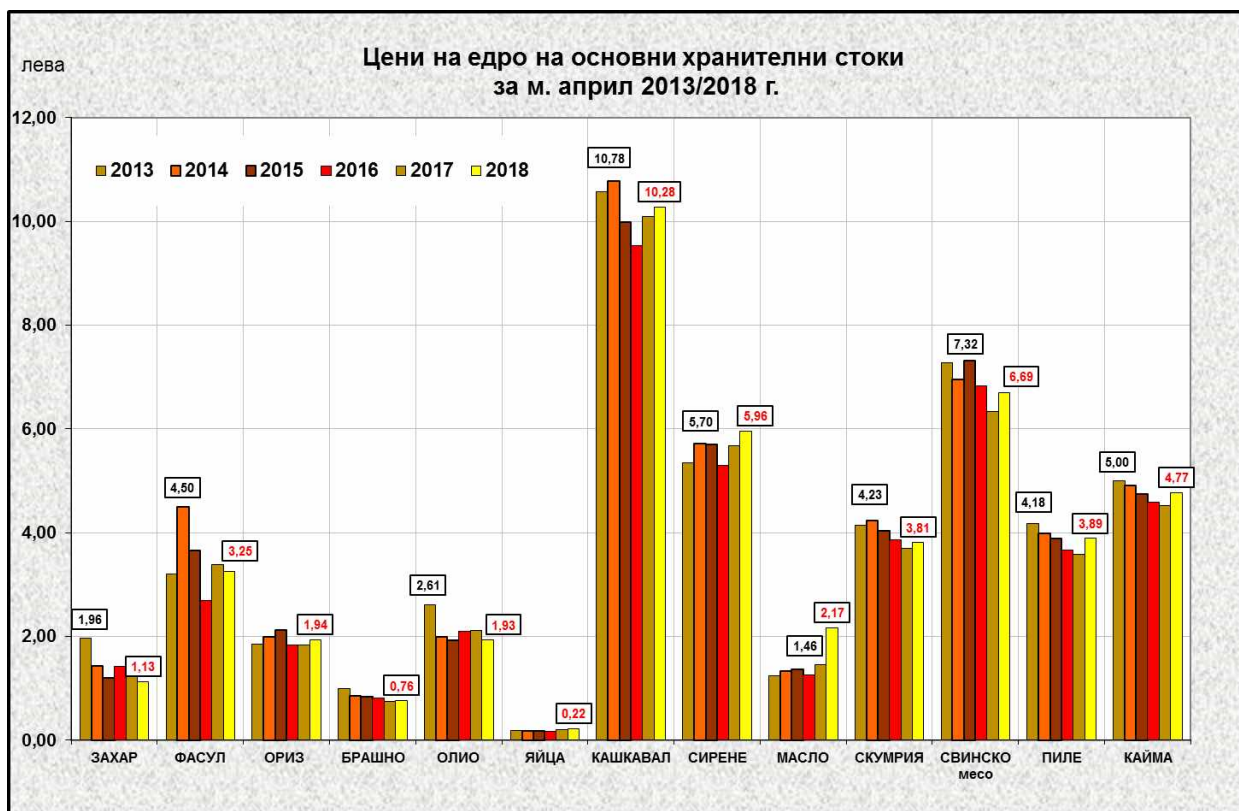
възход и тенденциите на световния пазар на ориз не дават силно отражение върху нашия пазар. (фиг. 26,27)

- От началото на 2013 г. кривата на цената на *брашното* има низходящ тренд, а в периода 2014 – 2017 г. цената е стабилна и се движи около ниво от 0.90лв./кг. През м. април настоящата година цената на брашното е най-ниска спрямо предходния пет годишен период. (фиг.20,21)

- Наред с други хранителни стоки и при *олиото* през 2012 г. се наблюдаваше трайно поскъпване, а в периода 2013 – 2015 г. цената се стабилизира и кривата тръгва надолу. През 2016 и 2017 г. стойностите са стабилни, а в края на 2017 г. цената на едро на олиото минава под 2.00 лв./л. По тази причина през м. април 2013 г. цената на олиото има най-високи стойности в сравнение със същия месец на другите години от периода. През 2015 г. беше регистрирано поскъпване на олиото, в резултат на което през м. април 2016 и 2017 г. стойностите са на малко по-високо ниво. През тази година цената на олиото е на нивото от 2015 г. (фиг.18,19)

- През есента на 2017 г. цените на *млечните произведения* се покачиха и въпреки стабилизирането им в края на годината, през м. април тази година стойностите са на по-високи нива, което е най-силно изразено при кравето масло. (фиг.38-43)

- В периода 2013 – 2017 г. цените на *месото и месните изделия* имат траен и плавен низходящ тренд. През април 2013 г. и 2015 г. са отчетни най-високите стойности на цената на свинското месо. Тогава се наблюдаваше и голям скок на цената на месото на световния пазар. Трендът на цените на пилешкото месо, каймата и скумрията в периода 2013 – 2017 г. е устойчиво низходящ, а през м. април 2018 г. са отчетени малко по-високи средно месечни цени.

Фиг. 15

Фиг. 16

Фиг. 17

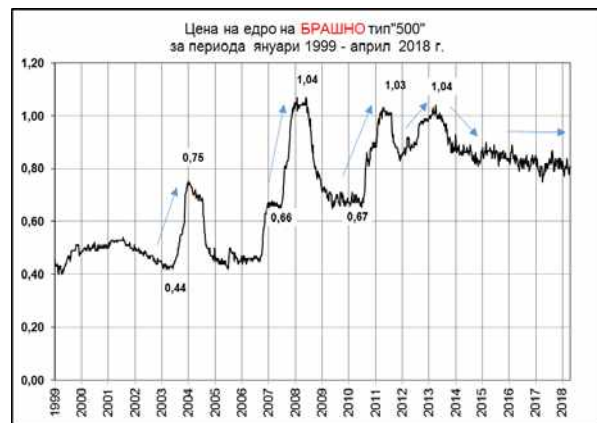
Фиг. 18

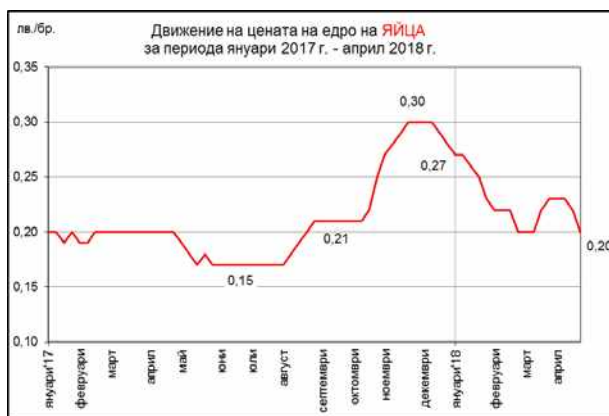
Фиг. 19

Фиг. 20

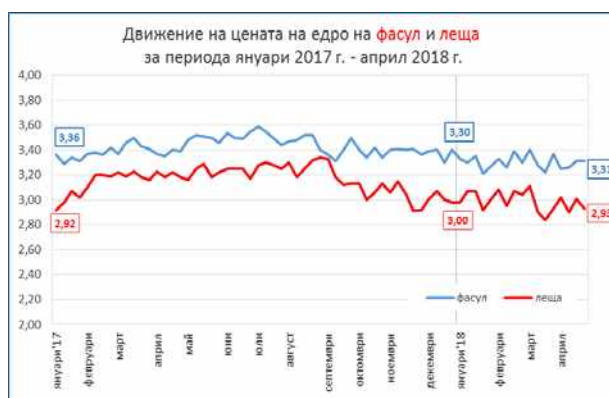
Фиг. 21

Фиг. 22

Фиг. 23

Фиг. 24

Фиг. 25

Фиг. 26

Фиг. 27

Фиг. 28

Фиг. 29

Фиг. 30

Фиг. 31

Фиг. 32

Фиг. 33

Фиг. 34

Фиг. 35

Фиг. 36

Фиг. 37

Фиг. 38

Фиг. 39

Фиг. 40

Фиг. 41

Фиг. 42

Фиг. 43

2. Плодове и зеленчуци

От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци на пазара е изключително нисък, но през летните месеци количествата българска продукция се увеличават. Наблюденията върху пазара на плодове и зеленчуци през м. април показват, че предлаганите количества българската продукция представляват съотносим дял от общите продажби, а при някои от зеленчуците този относителен дял е по-голям. (фиг. 44)

Съотношението между продажбите на български домати и домати от внос през месеца показва превес на количествата домати от внос, като съотношението е 62% към 38%. През м. април 60% от предлаганата продукция на пазара на краставици е българска. По-голям е относителният дял на пазара и на българските картофи, който е 71%. По-голямо е предлагането на вносните ябълки, като съотношението е 58%:42%. (фиг. 44)

Фиг. 44

Движението на кривата на ИТЦ⁷ на плодовете и зеленчуците следва характерните за тези продукти сезонни тенденции. Максимални зимни стойности се наблюдават обикновено в периода януари – февруари, а минималните летни стойности, в зависимост от конкретните метеорологични стойности се регистрират през август. (фиг.45)

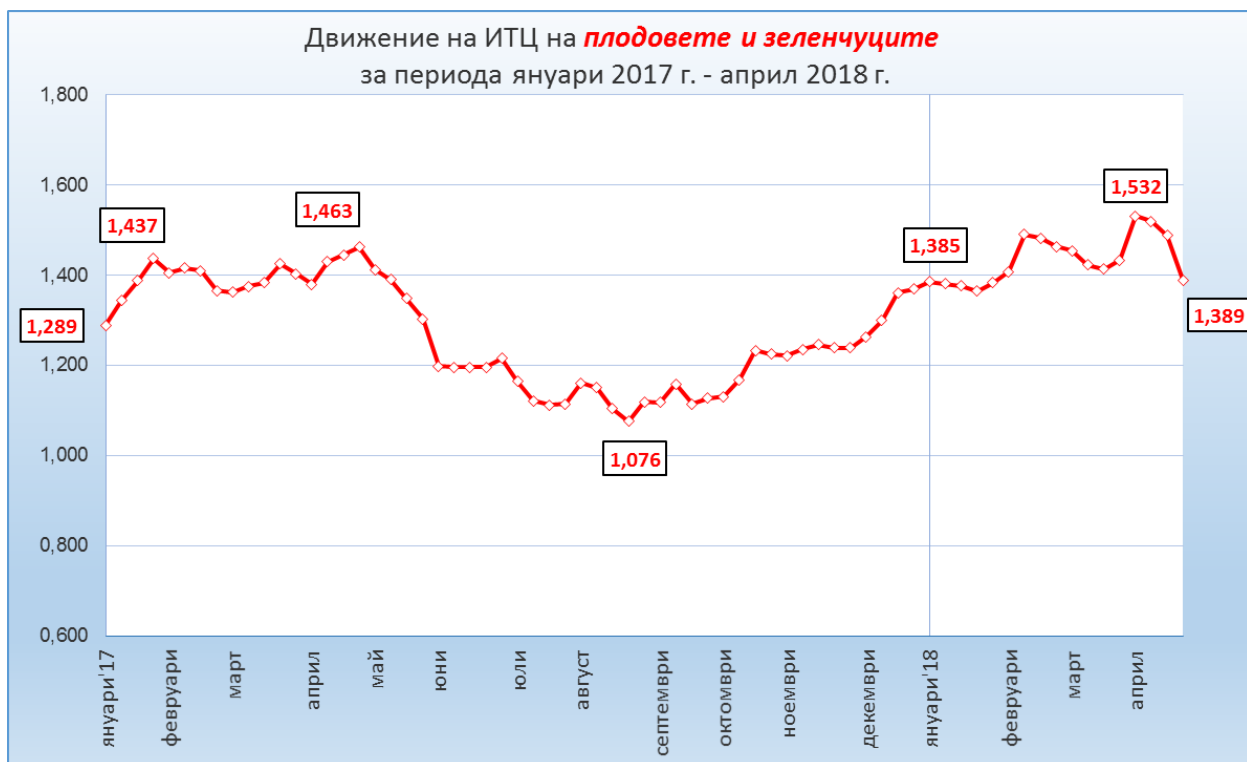
В началото на тази година индексът на плодовете и зеленчуците стартира от ниво 1.385 пункта и през последната седмица на януари кривата стъпва на ниво от 1.394 пункта. През същия месец стойностите запазват стабилния си характер от края на миналата година. Не се наблюдава тенденцията от същия месец на 2017, когато кривата рязко тръгва нагоре още от първата седмица на януари.

От началото на м. февруари трендът се обръща и стойностите започват да намаляват. През последната седмица на февруари индексът стъпва на ниво от 1,464 пункта, като понижението на месечна база е 1.8%.

През м. март се запазва низходящият тренд на кривата. През последната седмица на месеца индексът леко се покачва, но остава под нивата от м. февруари и се доближава до стойностите от същия период на миналата година.

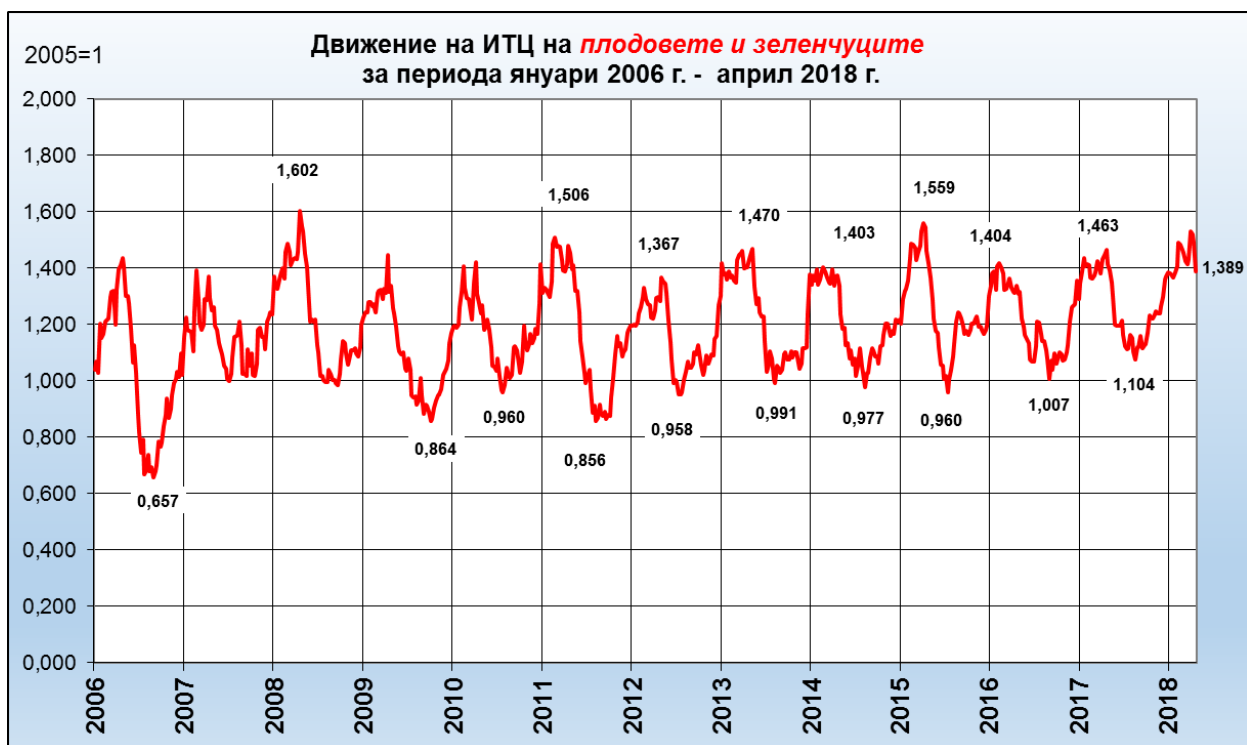
В началото на м. април се запазва възходящата тенденция при движението на кривата, но от средата на месеца стойностите бързо се понижават и стъпват на ниво от 1.389 пункта и се доближават до нивата от същия период на предходната година.

⁷ В състава на този индекс са включени следните стоки: ябълки български и ябълки от внос, картофи български и от внос, лук зрял, чесън зрял, домати оранжеви и домати от внос, краставици оранжеви и от внос, пипер зелен, зеле, банани, портокали и лимони

Фиг. 45

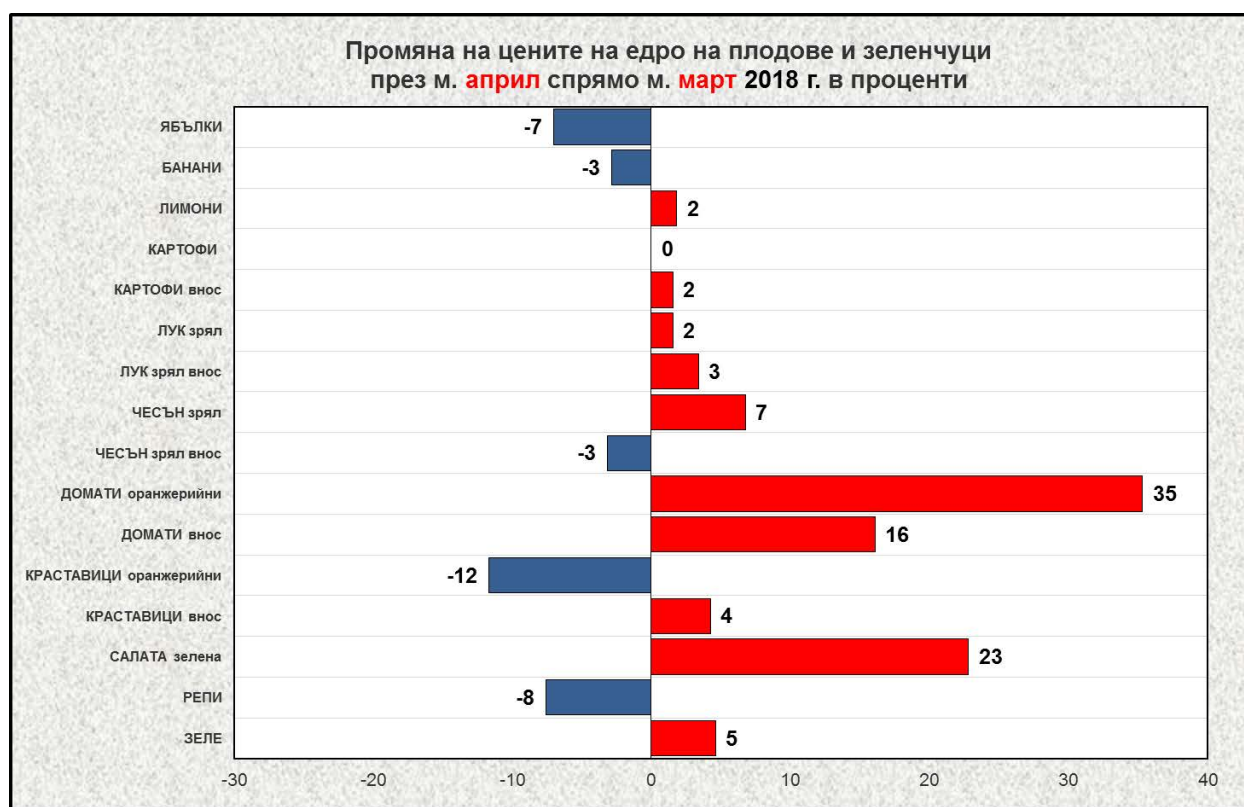
Анализът на движението на кривата на индекса през годините показва, че най-високи зимни стойности са отчетени през 2008 г., а на най-ниско ниво индексът се е стабилизирал през лятото на 2006 г. (фиг. 46)

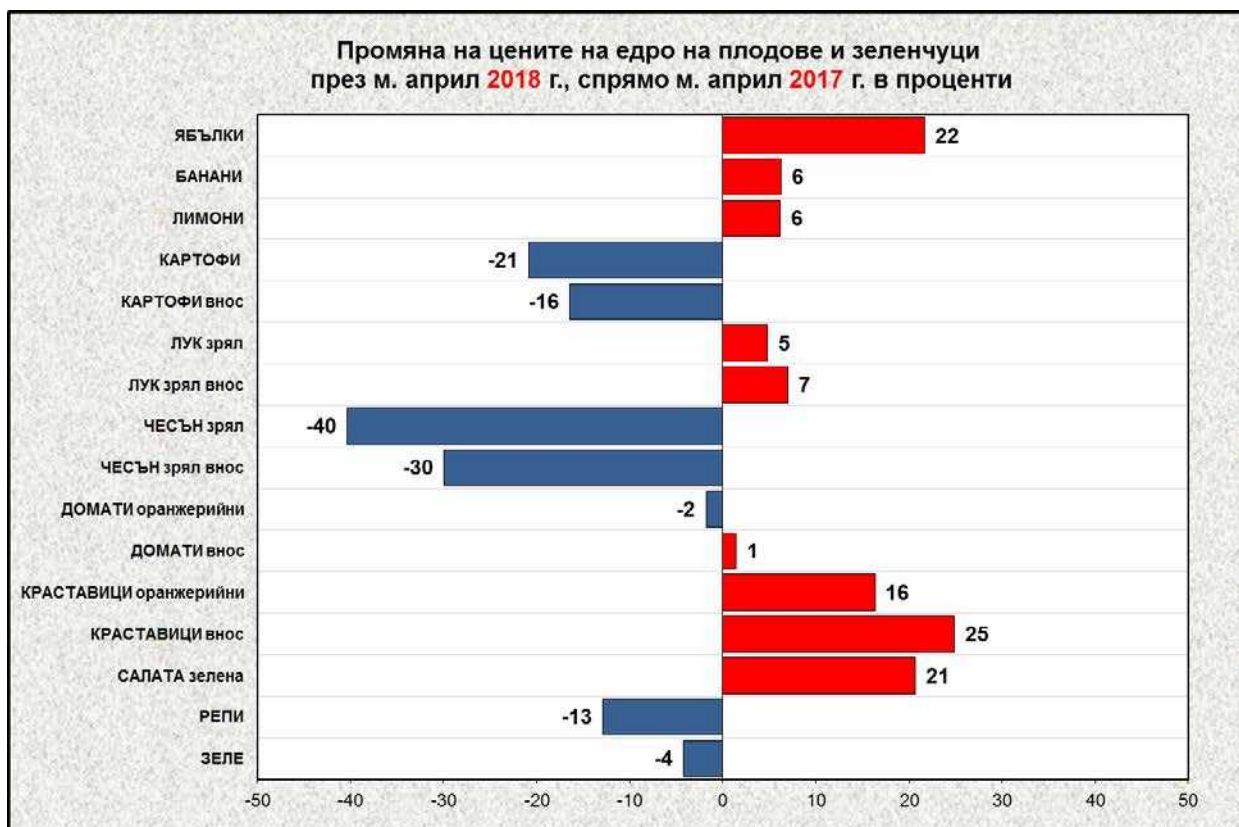
Фиг. 46

Таблица 4

СТОКА	март '18	април '18	промяна в %	промяна в лв.	април '17	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЯБЪЛКИ	1,57	1,46	-7	-0,11	1,20	22	0,26
БАНАНИ	2,46	2,39	-3	-0,07	2,25	6	0,14
ЛИМОНИ	2,19	2,23	2	0,04	2,10	6	0,13
КАРТОФИ	0,57	0,57	0	0,00	0,72	-21	-0,15
КАРТОФИ внос	0,65	0,66	2	0,01	0,79	-16	-0,13
ЛУК зрял	0,65	0,66	2	0,01	0,63	5	0,03
ЛУК зрял внос	0,59	0,61	3	0,02	0,57	7	0,04
ЧЕСЪН зрял	3,70	3,95	7	0,25	6,62	-40	-2,67
ЧЕСЪН зрял внос	3,77	3,65	-3	-0,12	5,21	-30	-1,56
ДОМАТИ оранжерийни	2,01	2,72	35	0,71	2,77	-2	-0,05
ДОМАТИ внос	1,80	2,09	16	0,29	2,06	1	0,03
КРАСТАВИЦИ оранжерийни	2,74	2,42	-12	-0,32	2,08	16	0,34
КРАСТАВИЦИ внос	2,12	2,21	4	0,09	1,77	25	0,44
САЛАТА зелена	0,57	0,70	23	0,13	0,58	21	0,12
РЕПИ	0,66	0,61	-8	-0,05	0,70	-13	-0,09
ЗЕЛЕ	0,65	0,68	5	0,03	0,71	-4	-0,03
МОРКОВИ	0,88	0,84	-5	-0,04	1,00	-16	-0,16

Фиг. 47

Фиг. 48

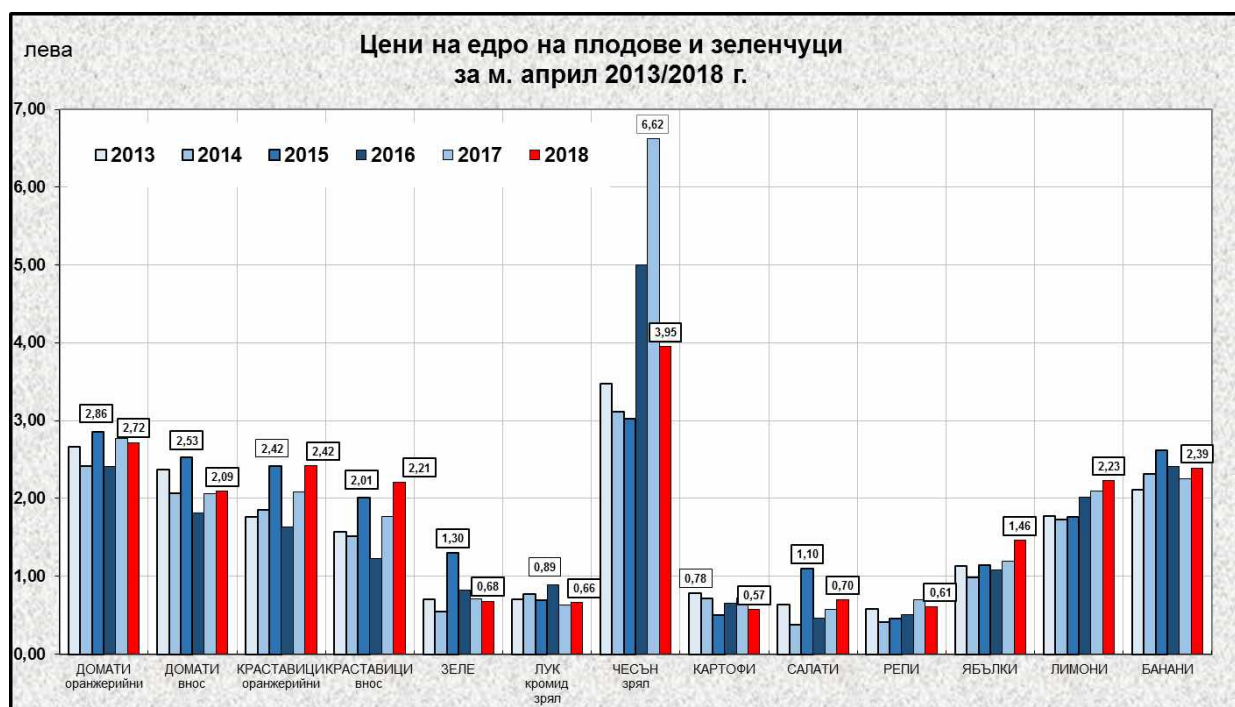
При движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. април спрямо м. март се наблюдава лек превес на възходящите тенденции. (табл. 4 и фиг.47)

Цените на едро на оранжерийните краставици бележат спад на месечна база от 12%. (фиг.48,49) Леко поевтиняване на седмична база има и при репите. Поскъпване спрямо предходния месец има при домати (16-35%), зелената салата (23%), а цените на останалите зеленчуци, предмет на този анализ с известни колебания в двете посоки се доближават до нивата от м. март. (фиг. 54-62) При цените на плодовете се наблюдава покачване на стойностите на месечна база при цитрусовите плодове. Поевтиняване спрямо м. март с 3-7% има при бананите и ябълките.

В сравнение със същия месец на миналата година при цените на плодовете и зеленчуци наблюдаваните тенденции са разнопосочни. Най-голямо намаление на годишна база има при зрелия чесън (30-40%) и картофите (20%). Поскъпване на годишна база има при краставиците (16-25%) и зелената салата 21%. При всички плодове, предмет на този анализ се наблюдава поскъпване на годишна база в интервала 6-22%. (табл.4 и фиг.48) (фиг.51-62)

Таблица 5 Цени на едро на зеленчуци и плодове през м. април 2013/2018г.

април	ДОМАТИ оранжерийни	ДОМАТИ в нос	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	КРАСТАВИЦИ в нос	ЗЕЛЕ	ЛУК кромид зрял	ЧЕСЪН зрял	КАРТОФИ	САЛАТИ	РЕПИ	ЯБЪЛКИ	ЛИМОНИ	БАНАНИ
година													
2013	2,67	2,37	1,76	1,57	0,70	0,70	3,48	0,78	0,64	0,58	1,13	1,78	2,11
2014	2,42	2,07	1,85	1,51	0,55	0,77	3,11	0,72	0,38	0,41	0,99	1,73	2,32
2015	2,86	2,53	2,42	2,01	1,30	0,69	3,03	0,50	1,10	0,46	1,14	1,76	2,62
2016	2,41	1,81	1,63	1,23	0,82	0,89	5,00	0,65	0,46	0,51	1,08	2,02	2,41
2017	2,77	2,06	2,08	1,77	0,71	0,63	6,62	0,72	0,58	0,70	1,20	2,10	2,25
2018	2,72	2,09	2,42	2,21	0,68	0,66	3,95	0,57	0,70	0,61	1,46	2,23	2,39

Фиг. 49

Анализът на движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. април 2018 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2013 – 2018 г.) показва следните тенденции: (табл. 5 и фиг. 49)

- Плодовете и зеленчуците имат изцяло сезонен характер, а цените им силно се влияят от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази причина цените на тези стоки са силно чувствителни и варират в сравнително големи диапазони за кратки времеви периоди.

По същата причина относителният дял на количествата българска продукция през м. март на последните шест години е функция и от конкретните метеорологични условия.

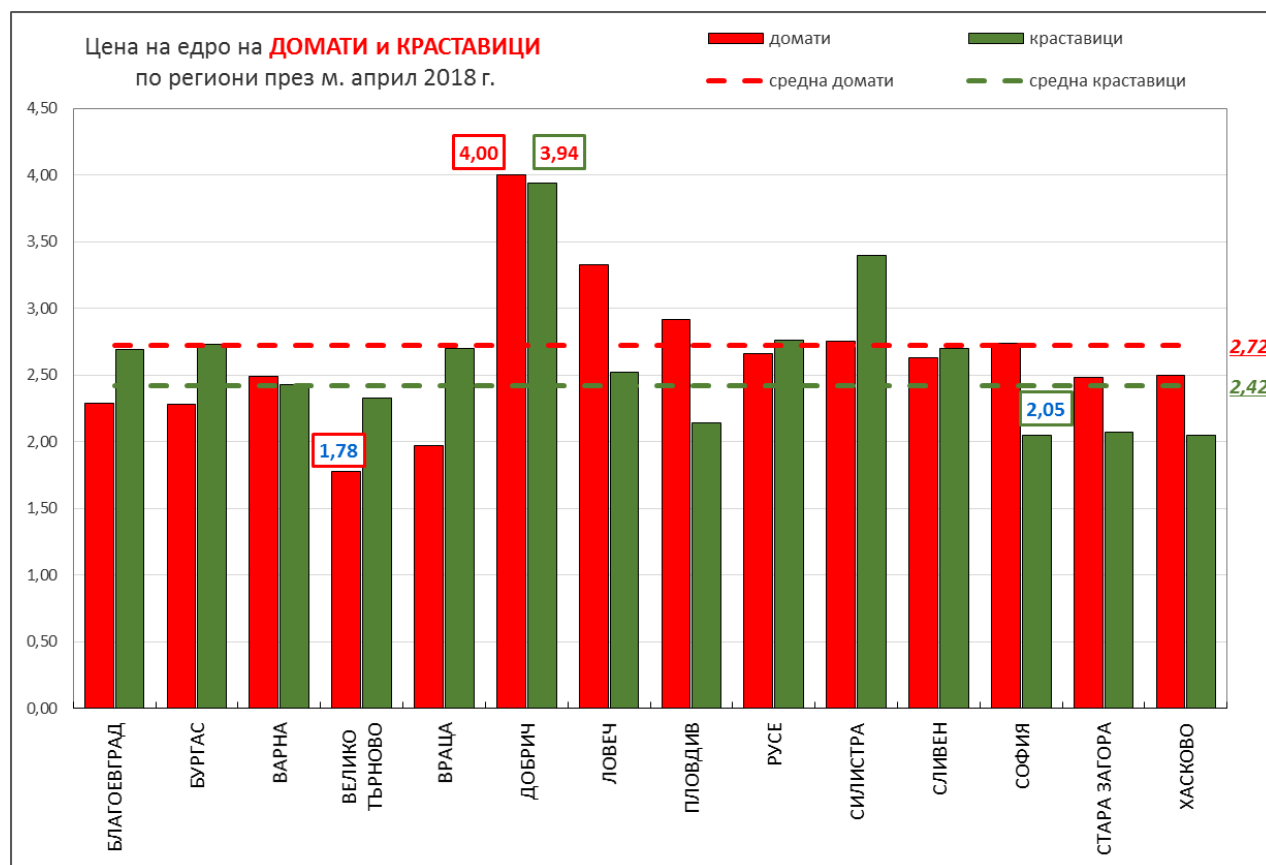
- Цените на българските домати и на тези от внос през м. април 2018 г. се движат около нивата от предходните години.

- Цените на българските оранжерийни краставиците през м. април на настоящата година се доближават до нивото от 2015 г., а вносните краставици през тази година се търгуват на най-високи цени спрямо същия месец на предходния пет годишен период.

- Цената на картофите през тази година е близка до нивата от предходните години и остава много под нивата от м. април 2013, 2014, 2016 и 2017 г.

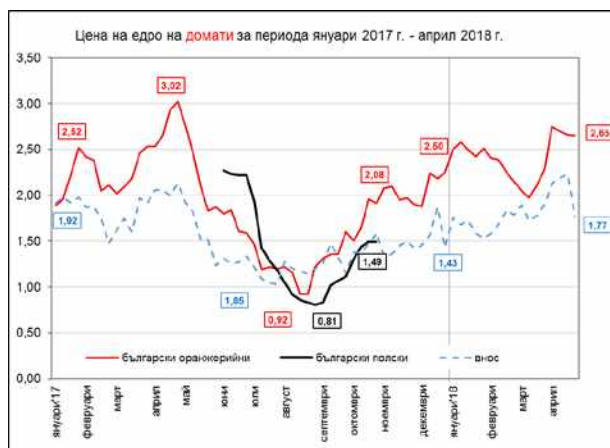
- Цените на зелето, зрелия лук, салатите и репите са около и под нивата от предходните години. Цената на зрелия чесън е била най-висока през 2017 и 2016 г. През 2015 г. бяха регистрирани необичайно високи за сезона цени на зелената салата – 1.10 лв./бр.

- Цените на едро на ябълките и лимоните през месец април 2018 г. са най-високи в сравнение със същия месец на предходните пет години, а цената на бананите се доближава до нивото от 2016 г.

Фиг. 50

Анализът на цените на едро на плодовете и зеленчуците по *региони* показва, че отклоненията на цените в различните региони от средната за страната цена са 30-70%. (фиг.50) При средна за страната цена на едро на домати 2,72 лв./кг, цената на тържищата в област Добрич е 4,00 лв./кг, а в област Велико Търново тяхната цена през месеца е била 1,78 лв./кг. Най-висока цена на краставиците през м. април е регистрирана отново в област Добрич – 3,94 лв./кг, най-ниска е била в София – 2,05 лв./кг, а средната цена за страната на краставиците през месеца е 2,42 лв./кг. (фиг. 50)

Фиг. 51

Фиг. 52

Фиг. 53

Фиг. 54

Фиг. 55

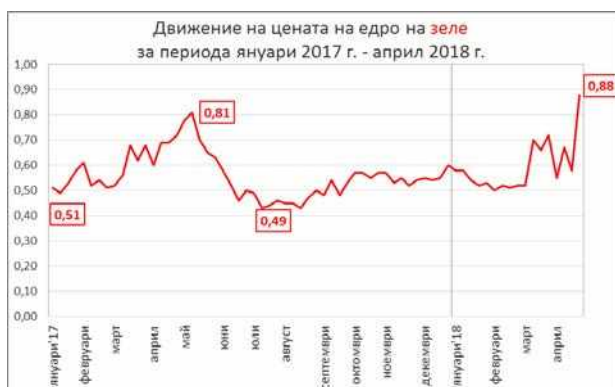
Фиг. 56

Фиг. 57

Фиг. 58

Фиг. 59

Фиг. 60

Фиг. 61

Фиг. 62

Фиг. 63

Фиг. 64

3. Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

След Коледните празници през декември, още в края на годината се забелязва намаляване на търговската активност. През първия месец на 2018 г. пазарът на едро на храни в известна степен е по-вял, без значителни колебания на цените, а кривата на индекса на тържищните цени има низходящ тренд. В началото на януари стойностите стартират от 1.489 пункта и се стабилизират през последната седмица на ниво от 1.462 пункта. Понижението на индекса на месечна база е 1.8% и се доближава до стойностите от същия период на предходната година.

В началото на м. февруари се наблюдава стабилизиране на кривата на индекса, а през следващите седмици започва плавно низходящо движение. В края на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.482 пункта, като понижението на месечна база е 1.7%.

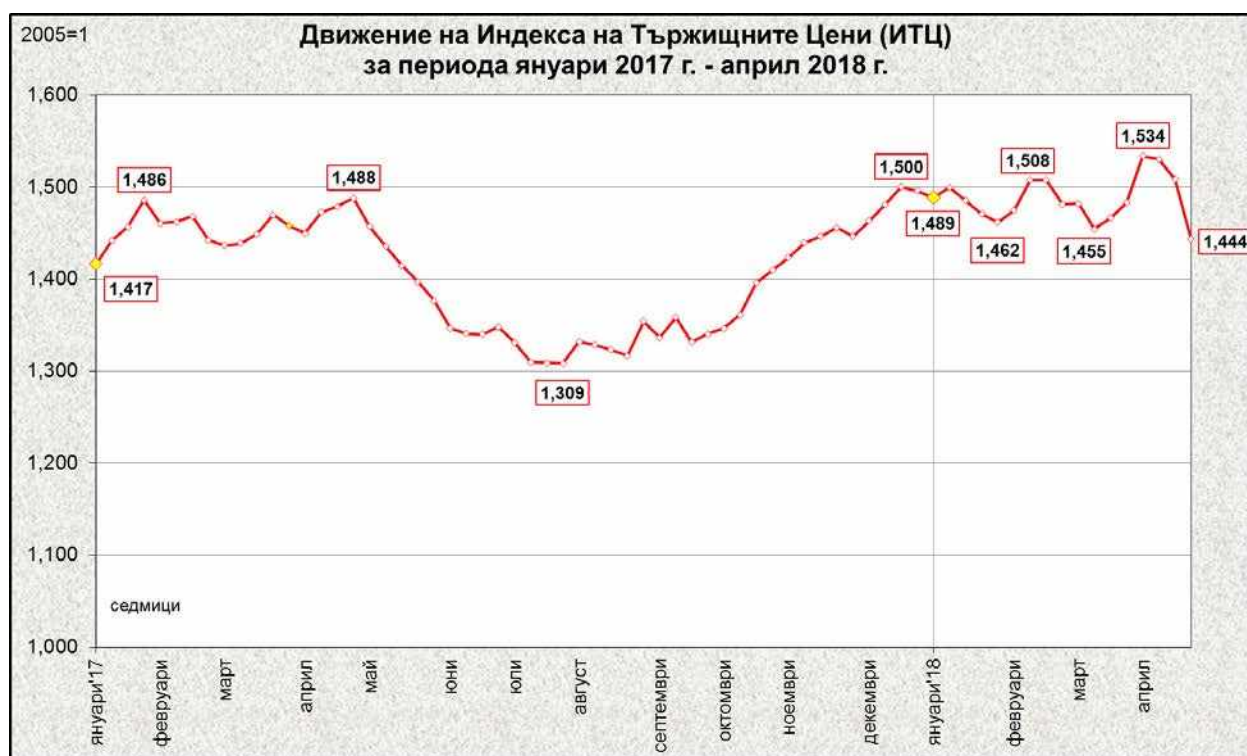
През първата седмица на март кривата запазва низходяща тенденция, но през следващия период трендът се обръща и стойностите започват да растат. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.483 пункта. (фиг.65)

През м. март 2018 г. кривата на Индекса на тържищните цени остава над нивата от същия месец на 2012, 2015 и 2016 г., доближава се до нивото от 2014 и 2017 г. и е под нивото от същия месец на 2013 г.

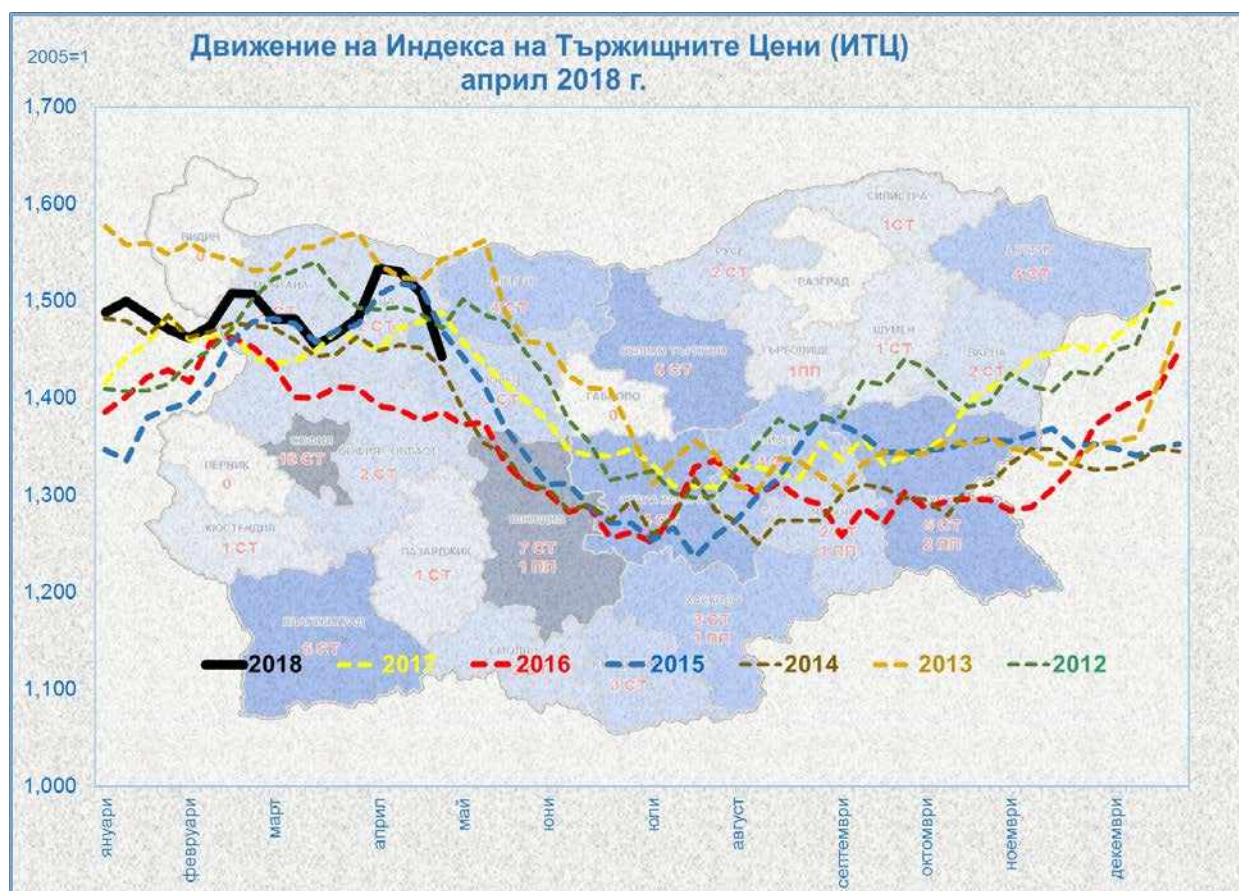
След наблюдавания устойчив възходящ тренд при движението на индекса през м. март, от началото на м. април стойностите се започват да падат. Задържането и лекото понижение на индекса се дължи на стабилните цени на хранителните стоки и лекото поевтиняване на зеленчуците. В края на месеца ИТЦ стъпва на ниво от 1,444 пункта, като отбелязва спад спрямо началото на април от 6% и се доближава до нивото от същия период на миналата година. (фиг.66)

През м. април 2018 г. кривата на Индекса на тържищните цени остава над нивата от същия месец на 2014, 2016 и 2017 г. и се доближава се до нивото от 2013 и 2015 г.

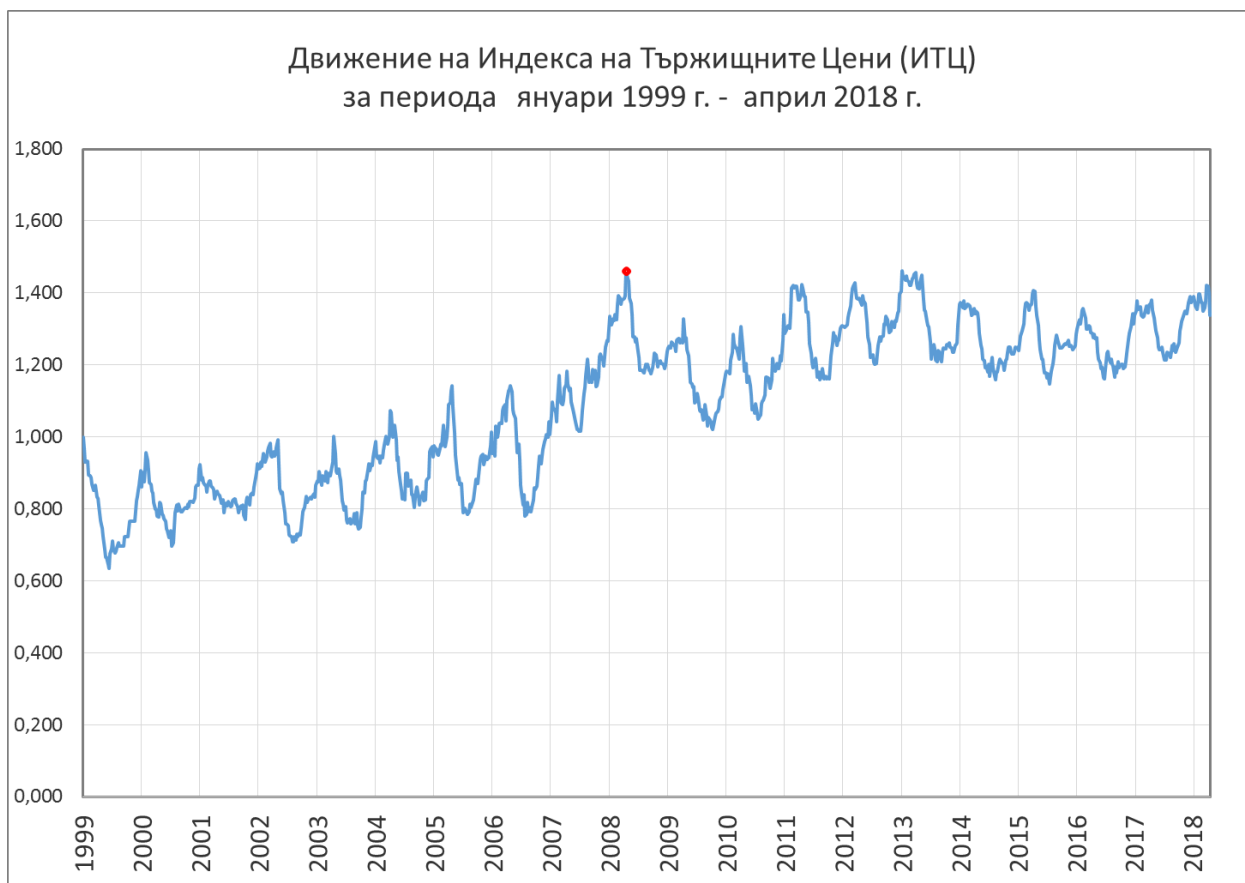
Движението на ИТЦ в периода януари 1999 г. – април 2018 г. следва определени тенденции на силен ръст на стойностите през зимата и ниски нива през лятото. Най-високите стойности за този период индексът достига през зимата на 2008 г. (фиг. 67)

Фиг. 65

Фиг. 66

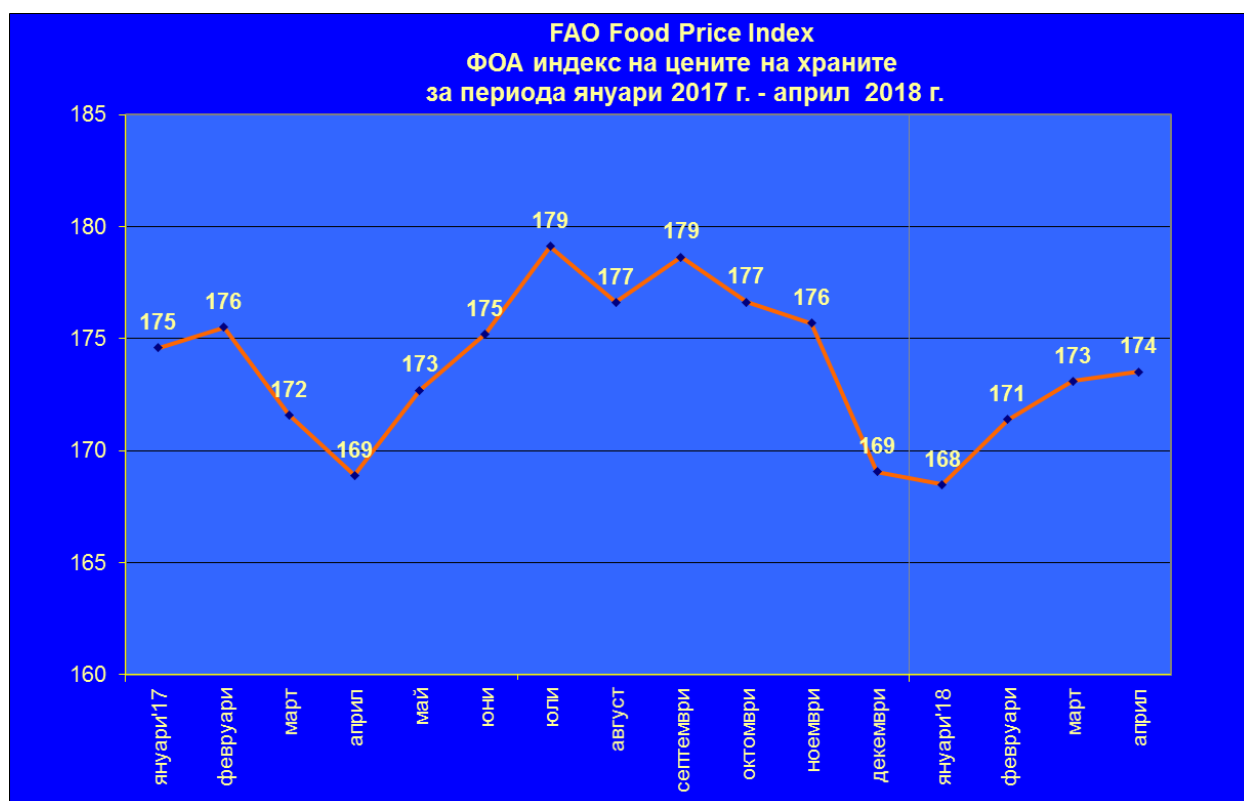
Фиг. 67

4. Международни цени

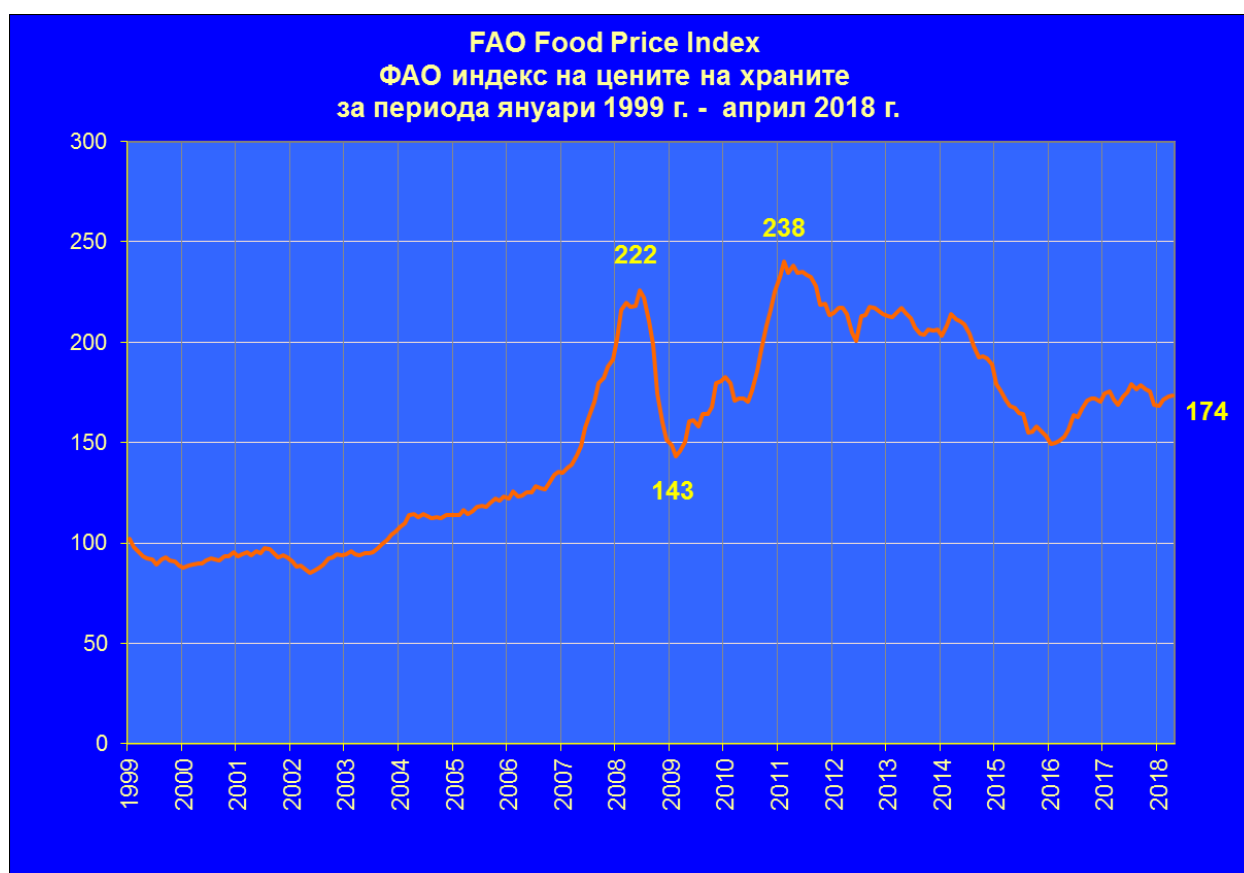
Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари. Цените на стоки като олио, захар, брашно, ориз и др. са силно зависими от борсовите цените на тези стоки на големите световни и европейски стокови борси.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (фиг.68-71)

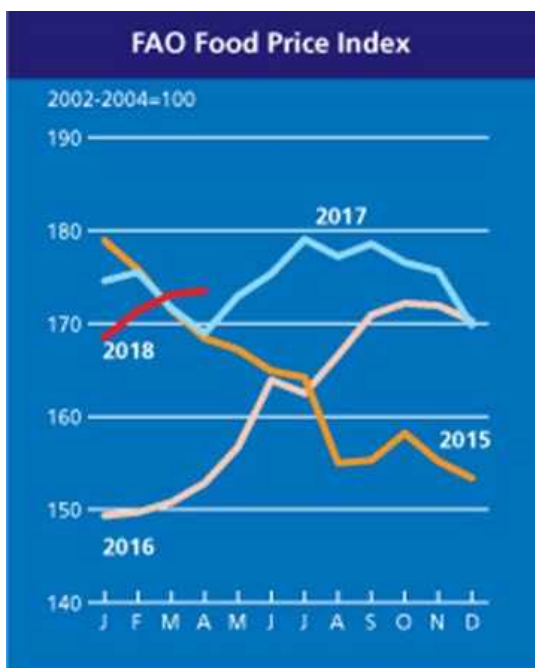
През април 2018 г. средната стойност на индекса на цените на храните на ФАО (CPIF) е 173,5 пункта, доближава се до нивото от предходния месец март и е с 2,7% по-висок от стойностите през същия месец на миналата година. През април цените на повечето видове зърнени храни и млечни продукти отново се покачват, а цената на захарта продължава да намалява. Цените на растителните масла и месото също имат низходяща тенденция. (фиг.71).

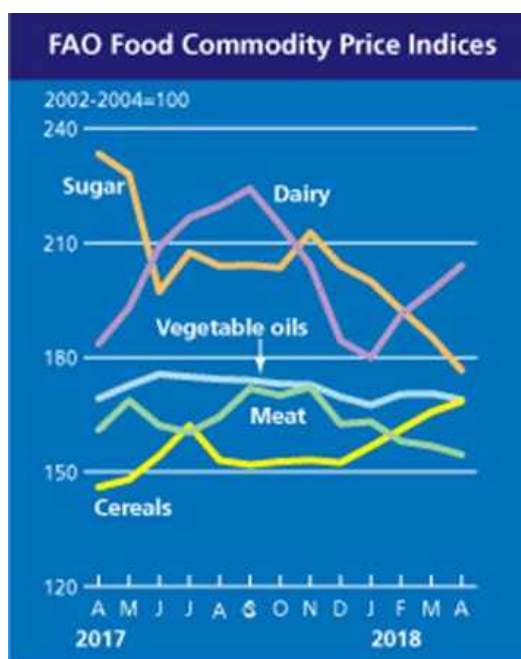
Фиг. 68

Фиг. 69

Фиг. 70

Фиг. 71

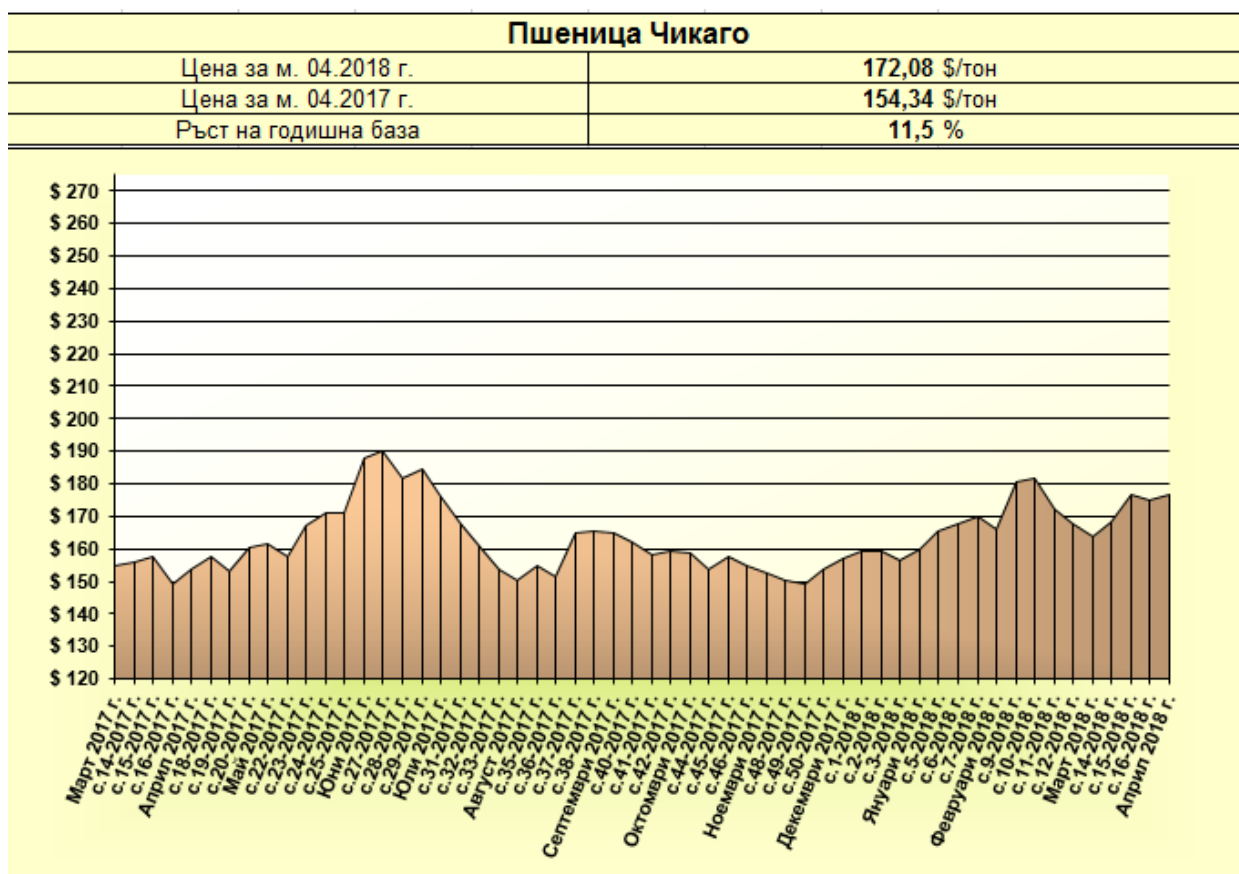
Средната стойност на индекса на цените на зърнените храни на ФАО през април е 168,5 пункта, което е с 1,7% (2,8 пункта) по-високо от нивото през март и с почти 15,4% по-високо в сравнение с април 2017 г.

Стойността на индекса продължава да нараства за четвърти пореден месец поради увеличението на цените на пшеницата, фуражното зърно и ориза, което се отбелязва през последните месеци. Задържането на цената на пшеницата се дължи на предвижданите рискове, свързани с времето, особено в Съединените щати, както и повишената активна търговия.

Цените на царевичната се покачват на фона на очакваното намаление на площите в Съединените щати и сушата в Аржентина, което води до намаляване на реколтата там. В същото време повишаването на цените на ориза е свързано със следващия кръг на обществените поръчки от страна на Индонезия, както и обявления от Филипините нов държавен търг за внос на ориз.

През м. април 2018 г при цената на **пшеницата** на стоковата борса в Чикаго е отчетен рът на годишна база от 11,5%. (фиг.72)

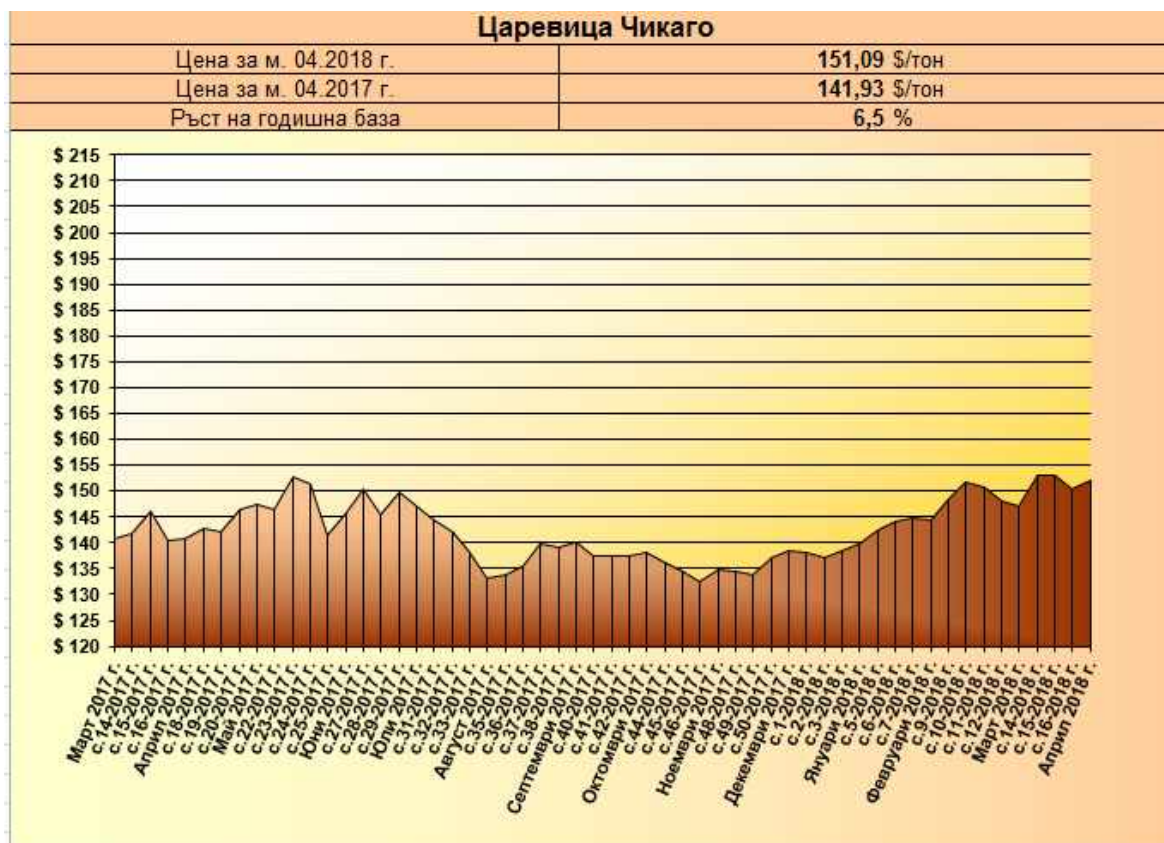
Наблюденията за последните години показват, че цената на пшеницата през м. август 2016 г. е на най-ниското ниво от 2009 г., а най-високите стойности за периода са регистрирани в през лятото на 2012 г. (фиг. 73)

Фиг. 72

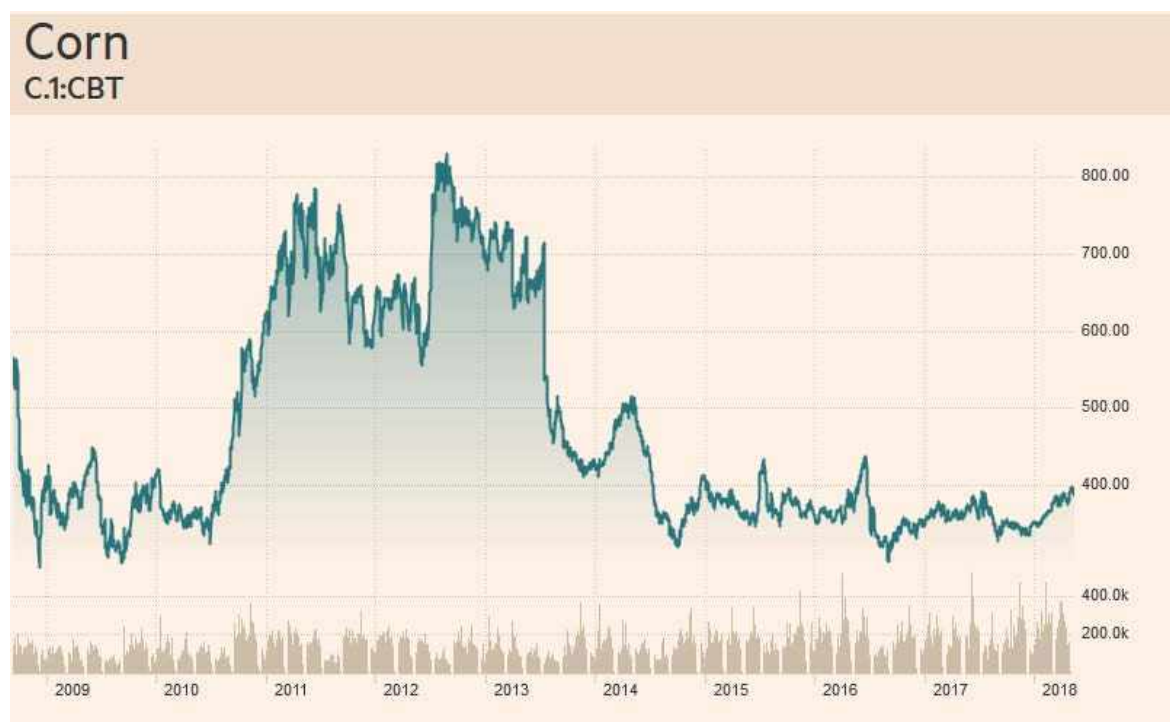
Фиг. 73 Цена на пшеницата на стоковата борса в Чикаго за периода 2009г. – април 2018г.

Фиг. 74

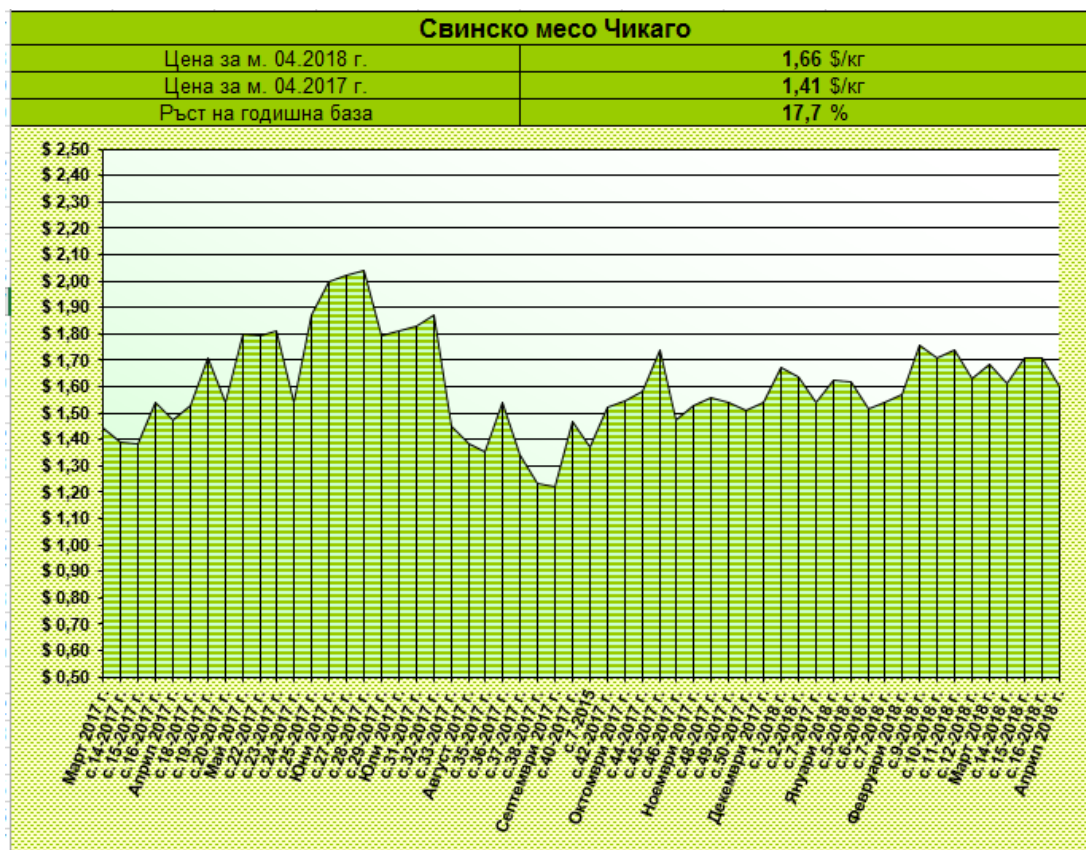
Цената на *царевицата* в Чикаго през м. април 2018 г. бележи ръст на годишна база от 6,5% и се стабилизира на ниво от 151,09 \$/тон. (фиг.74)

Наблюденията за последните 10 години показват, че цената на *царевицата* на стоковата борса в Чикаго е била най-ниска през лятото на 2016 г., а най-висока през 2012 г. (фиг. 75)

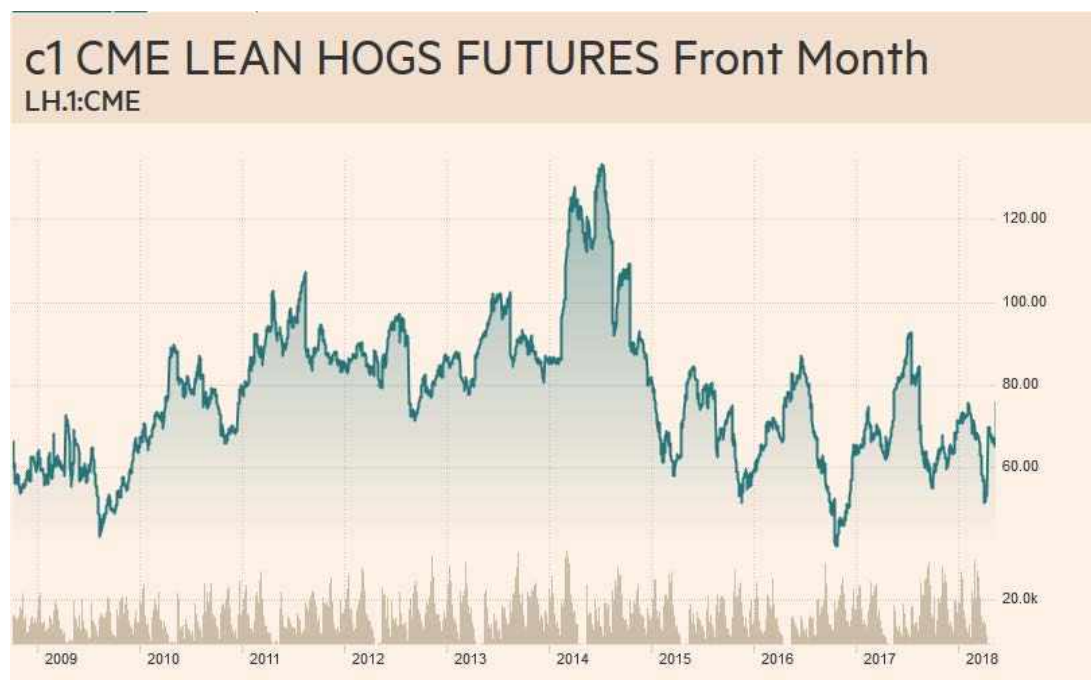

Фиг. 75 Цена на *царевицата* на стоковата борса в Чикаго за периода 2009г. – април 2018 г.

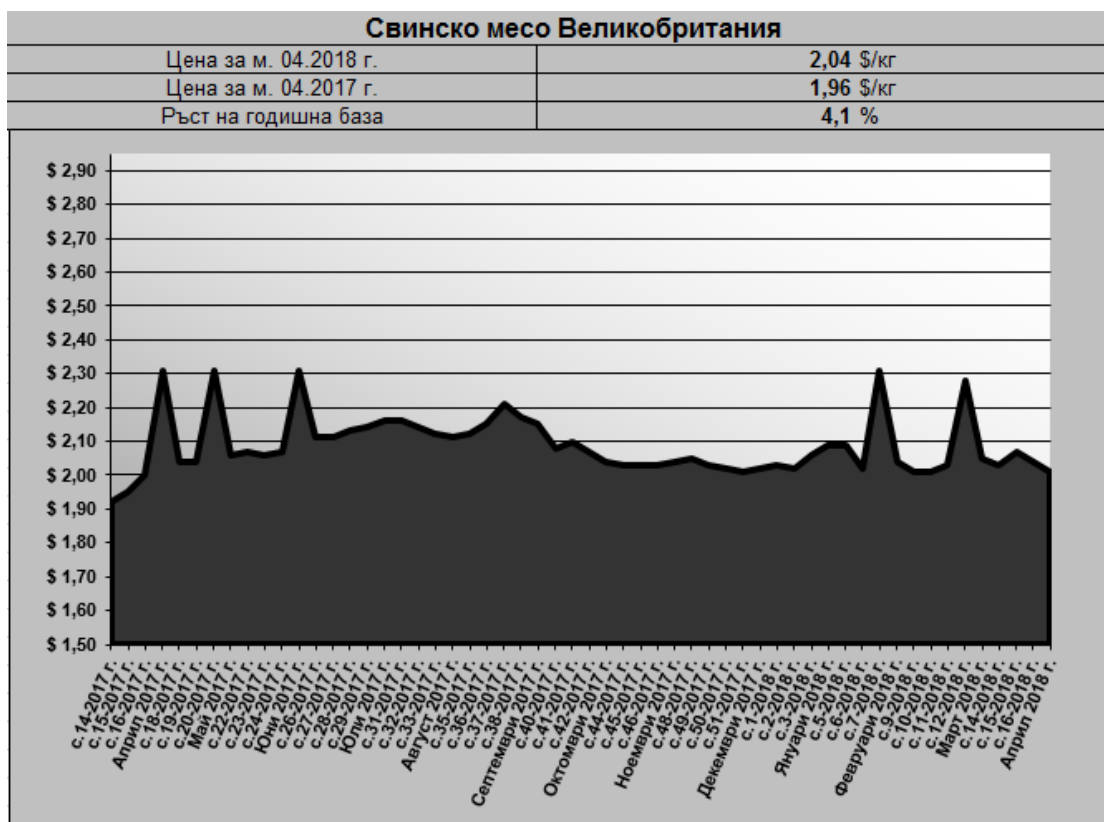
През м. април тази година в сравнение със същия месец на миналата година цената на свинското месо на борсата в Чикаго е със 17,7% по-висока, а във Великобритания е отчетен ръст на годишна база от 4,1%. (фиг. 76 и 78) През 2014 г. беше отбелязан пик на цената на свинското месо на борсата в Чикаго. (фиг.77)

Фиг. 76

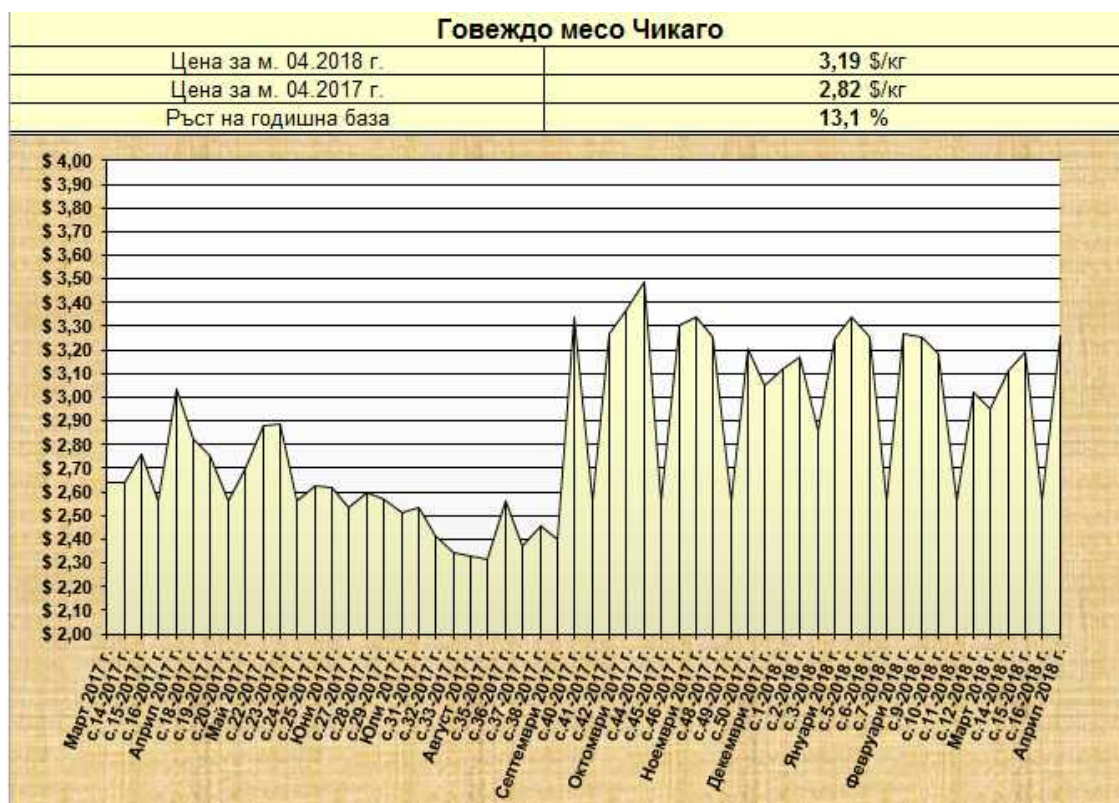

Фиг. 77

Фиг. 78

При цената на **говеждото месо** има ръст на годишна база от 13,1% на стоковата борса в Чикаго и 14,5% във Великобритания. И при говеждото месо имаше пик на цената на борсата в Чикаго през 2014 г. (фиг. 79, 80, 81)

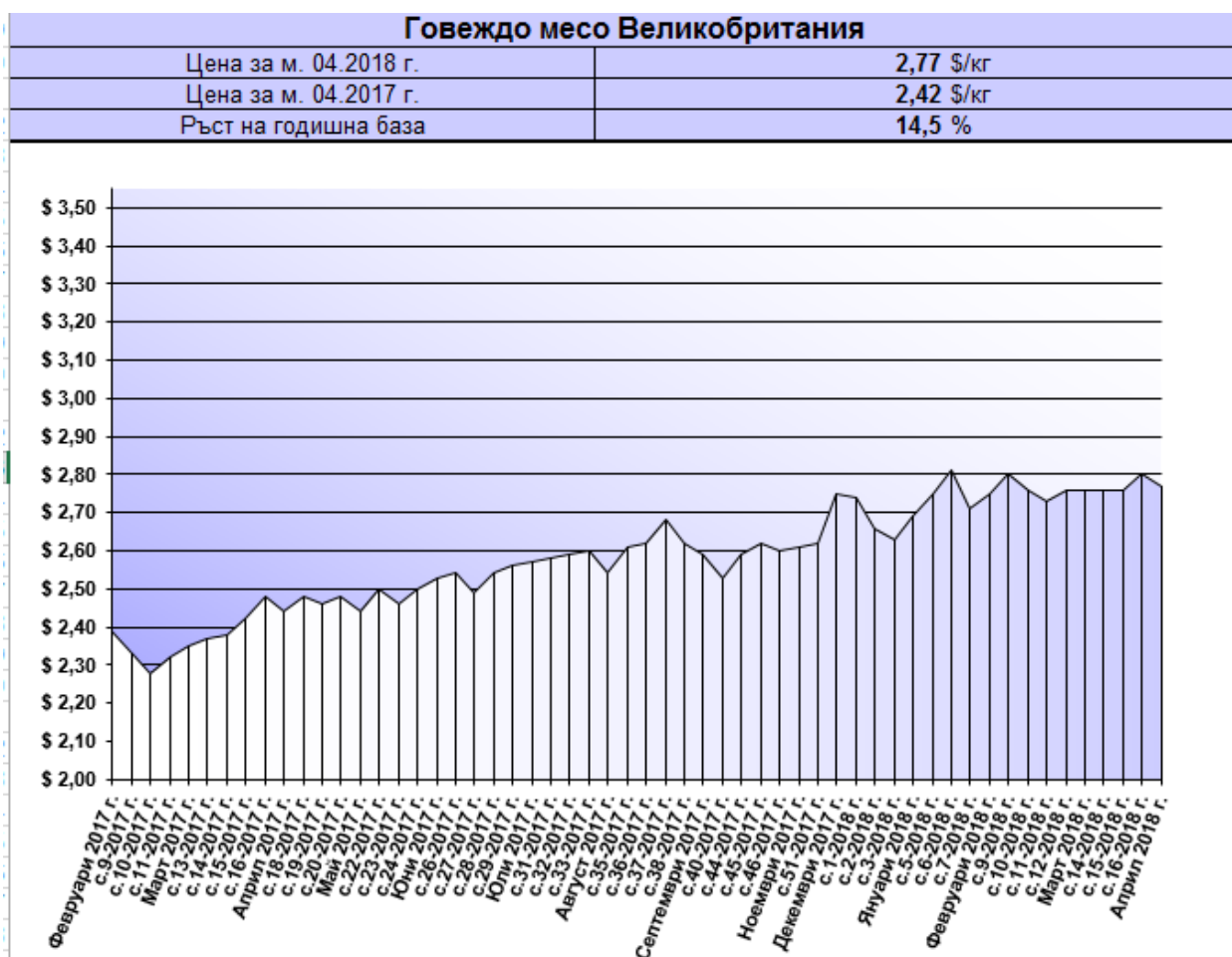
Фиг. 79

c1 CME FEEDER CATTLE FUTURES CHAIN

FC.1:CME

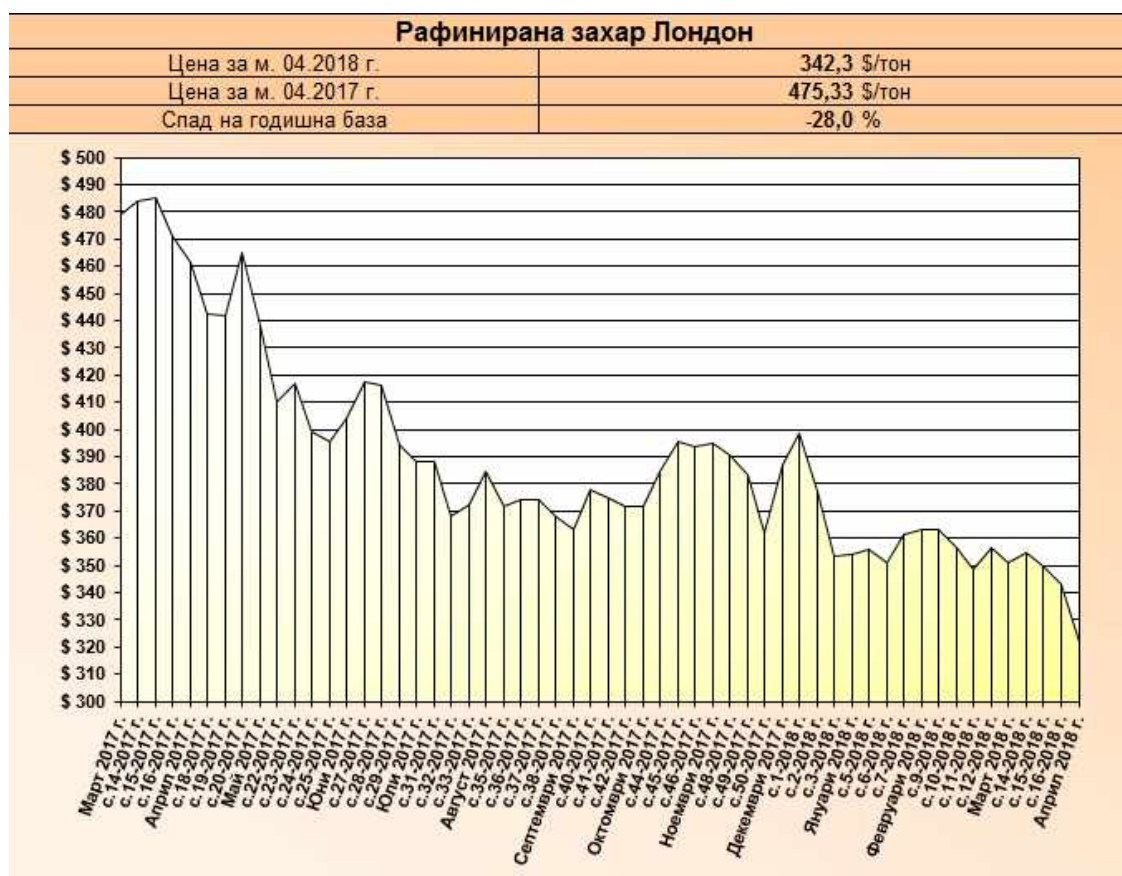

Фиг. 80

Фиг. 81

През м. април се запазва устойчивият низходящ тренд при движението на международната цена на захарта на стоковата борса в Лондон. (фиг. 83) На годишна база е отчетен спад на цената на рафинираната захар на борсата в Лондон от 28%. (фиг. 82)

Фиг. 82

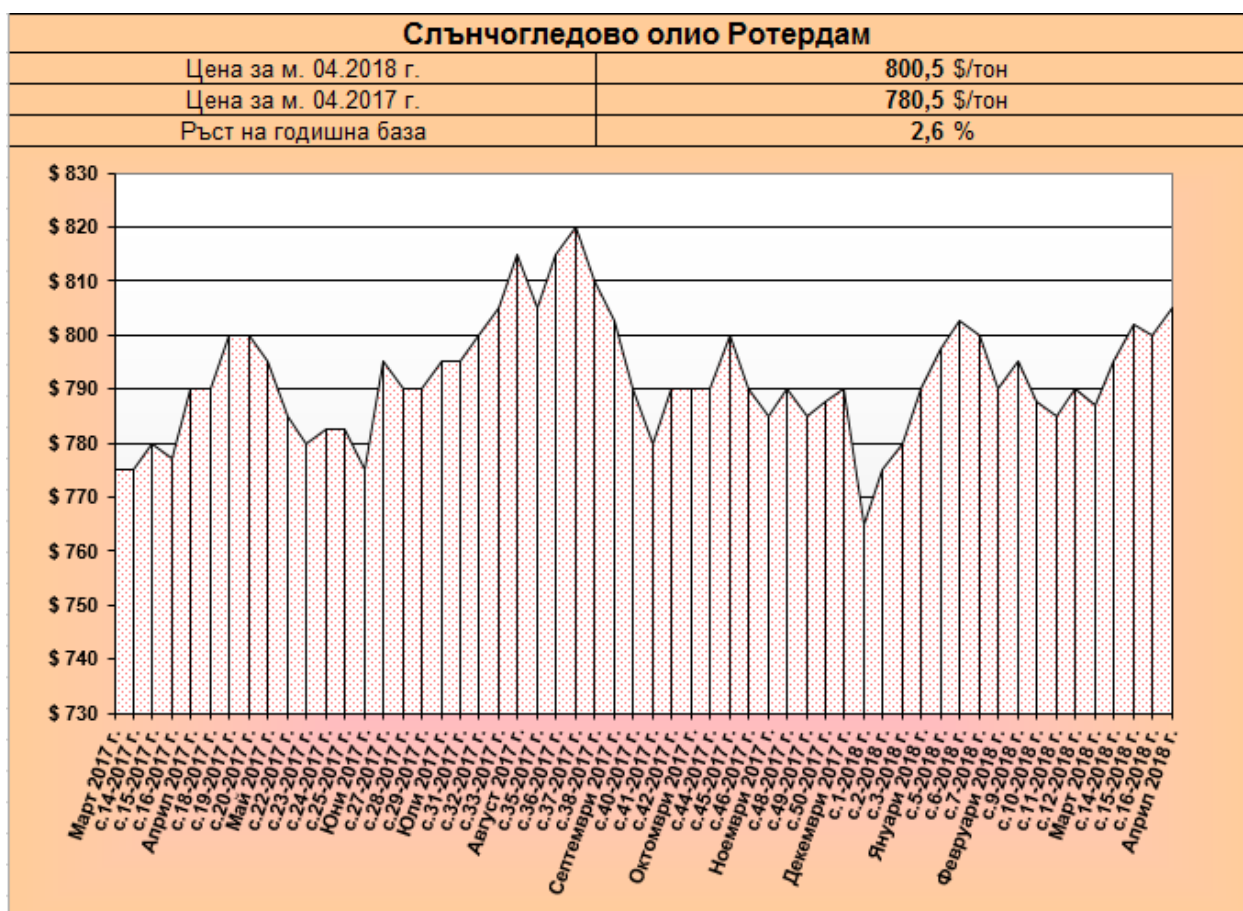

Фиг. 83 Цена на рафинирана захар на стоковата борса в Лондон за периода 2009 – 2018г.

Средната стойност на индекса на цената на захарта на ФАО през април е 176,6 пункта, което е с 8,9 пункта (4,8%) по-ниско в сравнение с март и с 24% по-малко в сравнение с април 2017 г. Спадът в цените на захарта, който продължава от декември, до голяма степен се дължи на наличието на прекомерно предлагане на пазара, особено в Тайланд и Индия. Освен това обезценяването на бразилския реал спрямо щатския долар и мерките за стимулиране на износа на захар, които се очаква да бъдат взети от Индия и Пакистан, също допринесоха за по-ниски цени.

Месечната цена на нерафинираното слънчогледово олио на борсата в Ротердам през м. април 2018 г. стъпва на ниво от 800,5 \$/тон и бележи незначителен ръст на годишна база от 2,6%. (фиг.84)

Като цяло през последните две години цената на слънчогледовото олио на международния пазар е стабилна, а от края на 2016 г. се наблюдава плавен и устойчив низходящ тренд. В края на м. септември 2015 г. има краткотраен пик на стойностите, когато цената достига 1010 долара/тон. Следва бърз спад, последван от устойчива тенденция на стабилизиране на кривата. (фиг.85)

Фиг.84

Фиг.85

С уважение,
ВЛАДИМИР ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ

Месечен бюлетин

за цените на едро на хранителни продукти
на стоковите тържища в България

м. май 2018 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

През месец май пазарът на храни остава сравнително спокоен и балансиран, като се запазват устойчивите тенденции на стабилни цени на основните хранителни стоки и характерните пролетни сезонни колебания на цените на плодовете и зеленчуците.

На **месечна база** промяната на цените на хранителните стоки са с малки ценови отклонения, като преобладават низходящите тенденции, които са най-силно изразени при яйцата.

В резултат на поскъпването на млечните произведения и особено на кравето масло през есента и зимата на 2017 г., през м. май 2018 г. е отчетен ръст на **годишна база** при маслото, а цените на останалите млечни произведения се стабилизират. Запазва се низходящият тренд при цената на захарта, при която е отчетен значителен спад спрямо същия месец на миналата година.

През месец май цените на плодовете и зеленчуците следват характерните сезонни трендове и колебания и пазарът при тях също остава сравнително спокоен, с преобладаващи низходящи тенденции. На годишна база отклоненията в двете посоки са средно около 40%.

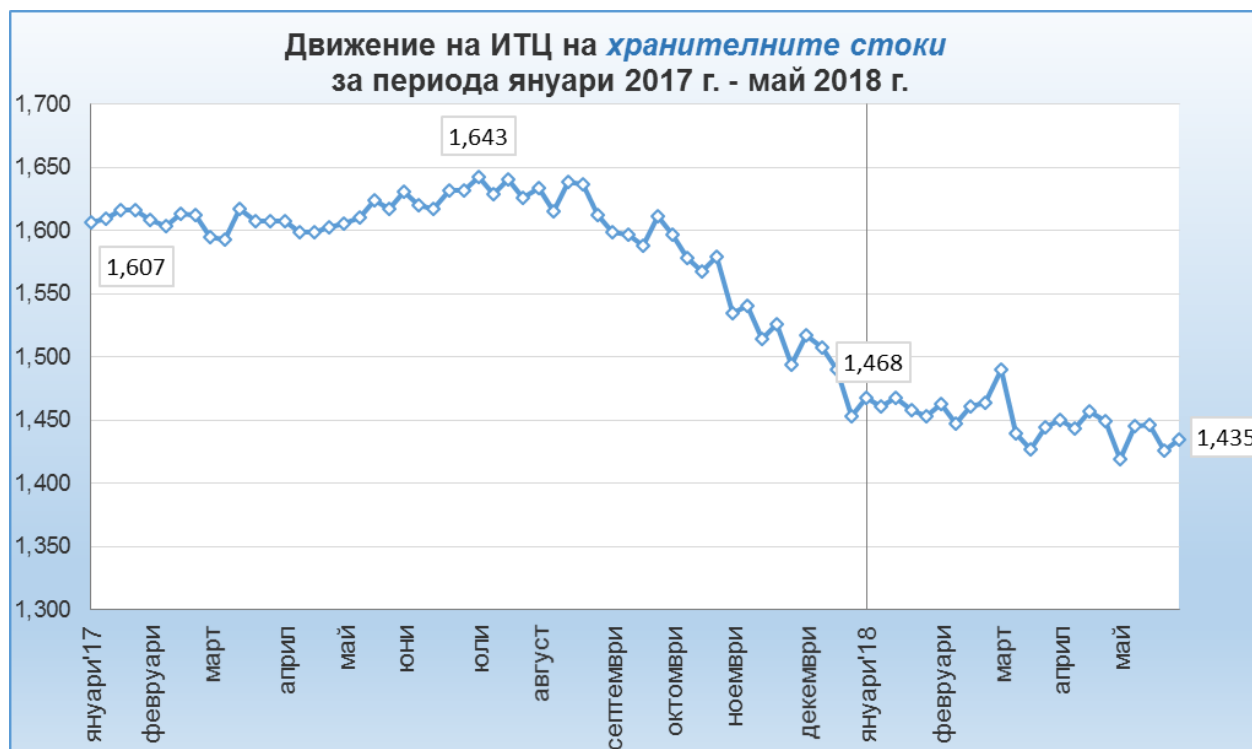
Ретроспективният анализ на движението на цените през месец май в **периода 2013 – 2018 г.** показва, че през тази година цените на хранителните продукти са около нивата спрямо същия месец на предходните две - три години. Цените на част от повечето млечни продукти се доближават до цените от същия месец на миналите години, като само при кравето масло стойностите са значително по-високи. Тенденциите при движението на цените на зеленчуците са разнопосочни, в зависимост от конкретните метеорологични условия през м. май на шестгодишния период. По-високи стойности през тази година са отчетени при краставиците.

През м. май 2018 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** остава над нивата от същия месец на 2014 и 2016 г., доближава се до нивото от 2015 г. и остава под нивото от 2012, 2013 г. и 2017 г.

През месеца **международните цени** на млечните продукти се повишават значително. Запазва се повишаването на цените на зърнените култури, но с по-слаби темпове. Продължава тенденцията на спад на цените на маслата и захарта, а цените на месата остават почти без промяна.

1. Хранителни стоки

Тенденциите при движението на цените на едро на хранителните стоки през м. май остават стабилни с ценови колебания в диапазон $\pm 2-5\%$. Спад от 3-4% спрямо м. април е отбелязан при цената на захарта, брашното, ориза и варивата. Цената на яйцата бележи спад на месечна база от 18% (фиг.11)

Фиг. 1

Конструираният от Комисията групов Индекс на тържищните цени на хранителните стоки илюстрира общото относително изменение на цените на едро на хранителните стоки, които влизат в неговия състав¹. (фиг.1)

В началото на годината кривата стартира от ниво 1.468 пункта и през първите седмици на януари стойностите имат стабилен характер, който се задържа и през м. февруари. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.464 пункта, което е почти без промяна спрямо началото на годината. В началото на м. март се наблюдава краткотраен ръст на стойностите, след което кривата отново се връща на нивата от предходния месец. В края на март индексът стъпва на ниво от 1.445 пункта. През м. април и май кривата се задържа на нивото от месец март, като стойностите през последната седмица на май са 1.435 пункта. Спрямо

¹ Този индекс отразява цените на следните стоки: захар, фасул, ориз, леща, брашно и олио

същия период на миналата година стойностите са много по-ниско ниво, като отчетеният спад на стойностите на годишна база е близо 12%.

Наблюденията от предходните години показват, че най-високи стойности индексът на хранителните стоки е имал през 2008 г., 2011 г. и 2012 г., когато се наблюдаваше повишаване на цените на голяма част от основни хранителни стоки. (фиг. 2)

Фиг. 2

През месец май цените на **млечните произведения** бележат понижение на месечна база в диапазона 2-5%. Незначителен ръст от 1% има само при кравето масло. (табл. 1, фиг.11,38-43)

Наблюденията от предходни години показват, че при движението на цените на млечните произведения се наблюдават определени сезонни тенденции, изразяващи се в по-високи есенно-зимни стойности и спад на цените през пролетта и лятото. През последните три – четири години тези сезонни колебания са все по-слабо изразени.

Движението на кривата на Индекса на Тържищните Цени на млечните произведения се обуславя от движението на цените на стоките, които влизат в неговата структура². (фиг.3)

² Стоките, които влизат в структурата на този индекс са сирене – краве и овче, кашкавал "Витоша" и краве масло

Фиг. 3

През м. януари 2018 г. кривата на този индекс се стабилизира на нивото от м. декември, а през февруари стойностите отбелязват спад и стъпват на ниво от 1.832 пункта. Намалените на индекса спрямо началото на годината е около 1,5%. През м. март индексът се стабилизира и се доближава до нивото от предходния месец. В края на същия месец стойностите стъпват на ниво от 1.818 пункта. В началото на месец април кривата има лек възходящ тренд, но през последната седмица стойностите се стабилизират на по-ниското ниво от 1.801 пункта. В сравнение със същия период на 2017 г. индексът е на по-високо ниво, което е в резултат на високата база от м. ноември 2017 г. През м. май низходящият тренд се запазва, като е отчетен нов спад на месечна база от 1.4% и индексът се доближава до стойностите от същия период на миналата година.

Ретроспективният анализ на цените на млечните произведения показва, че индексът на тази група стоки е най-висок в края на миналата година и в началото на 2014 г. Рязък скок на стойностите беше наблюдаван през лятото на 2007 г. и през 2010 г. В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на индекса на млечните продукти имаше устойчив възходящ тренд. Въпреки покачването на индекса през последните месеци на 2016 г., през първите десет месеца на 2017

година, стойностите остават под пиковите нива от 2014 г. През м. ноември стойностите на индекса минават над нивото от 2014 г. и достигат пикови стойности за последните 10 години. (фиг. 4)

Фиг. 4

Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (Индекс на цените на храните³ на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (ФАО FAO)⁴

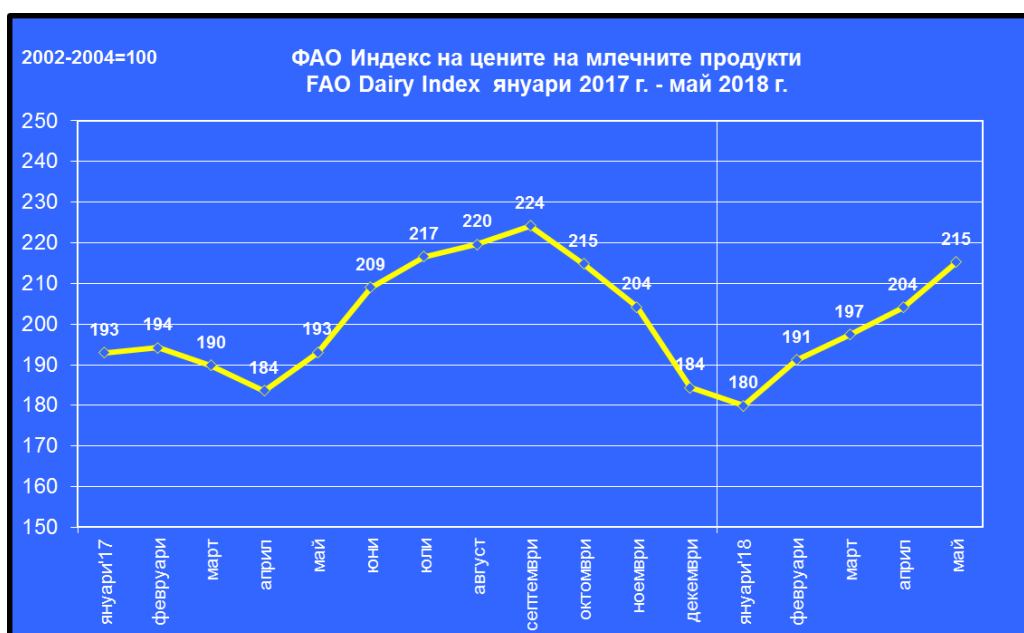
Средната стойност на индекса на цените на млякото и млечните продукти на ФАО през май е 215,2 пункта и е с 11 пункта (5,5%) по-висока от тази през април, като растежът продължава вече четвърти месец. Този индекс е с 11,5% по-висок спрямо м. май 2017 г., но все пак с 22% под максималния, достигнат през февруари 2014 г. Това увеличение на стойностите е главно поради значителния ръст на котировките на цените за сиренето, обезмасленото мляко на прах и маслото. Котировките на пълномаслено мляко на прах остават без промяна. Недостигът на доставки в основната страна износителка на млечни продукти -

³ FFPI – FAO Food Price Index

⁴ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

Нова Зеландия - има значително въздействие върху увеличаването на напрежението на пазара през последните месеци. (фиг.5)

В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на ФАО индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд и през м.февруари 2014 г. достига пиковите си за последните години стойности. Следва почти двугодишен низходящ тренд. Тенденцията се обръща през 2016 г, а в началото на 2017 г. се стабилизира и от м. март се наблюдава спад на стойностите. Трендът отново се обръща през април, за да достигне през септември максималните за последните три години стойности. През м. октомври за първи път от пролетта на същата година е регистриран спад на индекса, който продължава и през следващите месеци до м. януари 2018 г. (фиг.6)

Фиг. 5

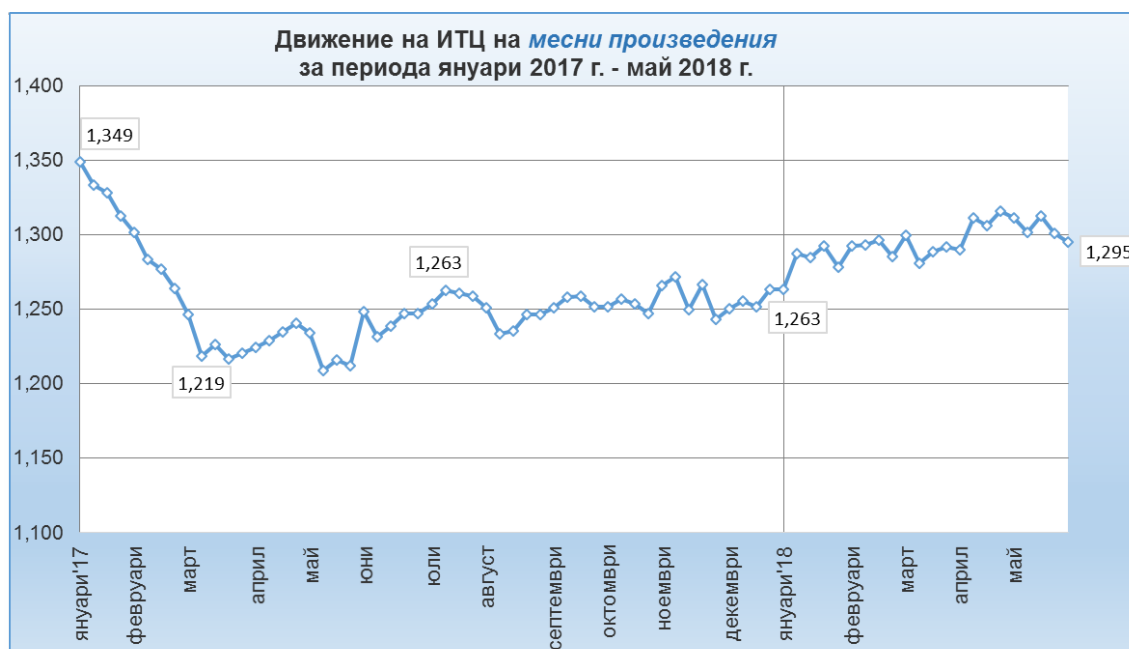

Фиг. 6

Стойностните колебания на цените на **месото и месните произведения** през м. май спрямо предходния месец са низходящи и са в диапазона 2-7%. Поскъпване на месечна база с 1-5% има при някои от рибите (скуприя, сафрид, пангасиус). (табл. 1, фиг.11,28-37)

ИТЦ на **месото, месните произведения и рибата**⁵ е относителен измерител на общото състояние на пазара на едро на този вид хранителни стоки. С най-голямо тегло в тази група е цената на пилешкото месо. (фиг. 7,8)

Индексът на месото и месните произведения от началото на тази година има лек възходящ тренд. През последната седмица на януари кривата се стабилизира и през следващите два месеца остава на ниво от около 1.280. В края на м. март стойностите са 1.292 пункта, което е по-високо ниво в сравнение със същия период на предходната година. Това е в резултат на много ниската база на индекса в началото на 2017 г. През м. април индексът има лек възходящ тренд, който се дължи на покачването на цените на някои от месата и месните продукти. В края на месеца кривата стъпва на ниво от 1,316 пункта. Повишението спрямо предходния месец е 2%, а в сравнение със същия период на миналата година стойностите са с 6% по-високи. В резултата на спада на цените на голяма част от месата и месните произведения, през м. май кривата на индекса има низходящ тренд. През последната седмица на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.295 пункта и въпреки наблюдавания спад, те остават все още над нивото от същия период на предходната година.

Фиг. 7

⁵ В структурата на индекса влизат стоките: пиле, колбаси малотрайни и шпеков салам; кренвирши; кайма и риба (скуприя).

В периода 2006 – 2008 г. индексът на тази стокова група имаше устойчив възходящ тренд. През следващите години кривата следва разнопосочни тенденции. През 2014 г. стойностите трайно се движат надолу, а през 2015 и 2016 г. индексът се стабилизира на ниво от около 1.300 пункта.

През първите три месеца на 2017 г. се наблюдава рязък спад на стойностите, което се дължи на поевтиняването на месото и някои месни произведения. През следващите месеци на годината кривата има стабилен характер и стойностите се движат в тесен диапазон от 1.20 – 1.25 пункта. Като цяло тенденцията от началото на тази година е преобладаващо възходяща. (фиг.8)

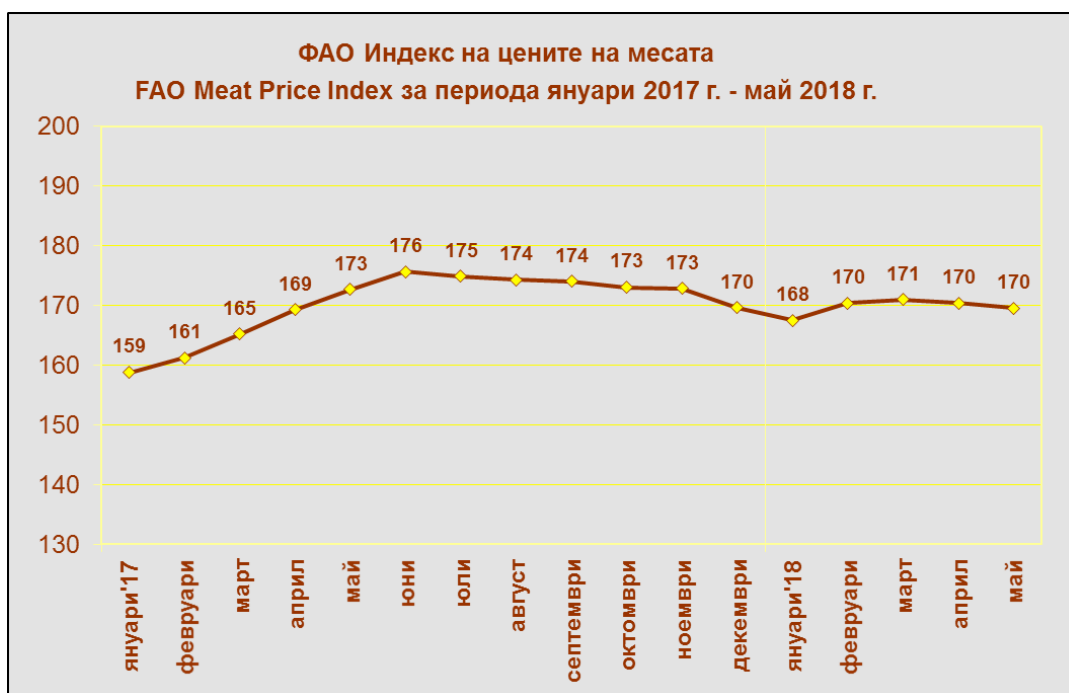

Фиг. 8

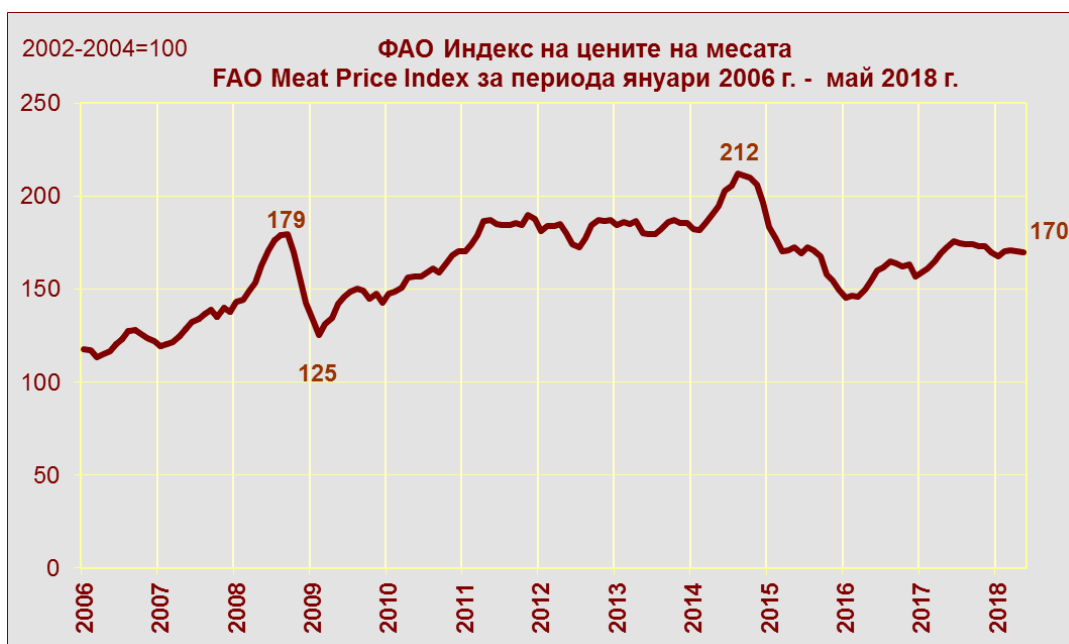
Анализът по данни на ФАО⁶ за състоянието на пазара на месо през последните години показва, че от 2009 г. цените на месните продукти започват да растат, като плавната възходяща тенденция се запазва до пролетта на 2011 г. Следва стабилизиране на кривата, като тенденцията се запазва в началото на 2014 г, но стойностите остават на високото ниво от 2011 г. От средата на 2014 г. се заражда устойчив низходящ тренд, който продължава до м. март 2016 г. С известни колебания в двете посоки кривата на този индекс през 2016 и 2017 г. има стабилен характер. (фиг. 9, 10)

⁶ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

Средната стойност на индекса на цените на месото на ФАО през май е 169,6 и е малко под нивото от април. Намаляването на индекса през май е в резултат на лек спад в цените на свинското и овчето месо, докато цените на птичето месо леко се покачват. Намаляването на световните котировки на цените на свинското и овчето месо се дължи на намаления обем на вноса от Китай (свинско месо) и засилването на долара на САЩ (агнешко). Лекото покачване на цените на пилешкото месо се дължи на известната несигурност на пазара в Бразилия, който е най-големият износител на това месо. Цените на говеждото месо остават стабилни на един общо балансиран пазар.

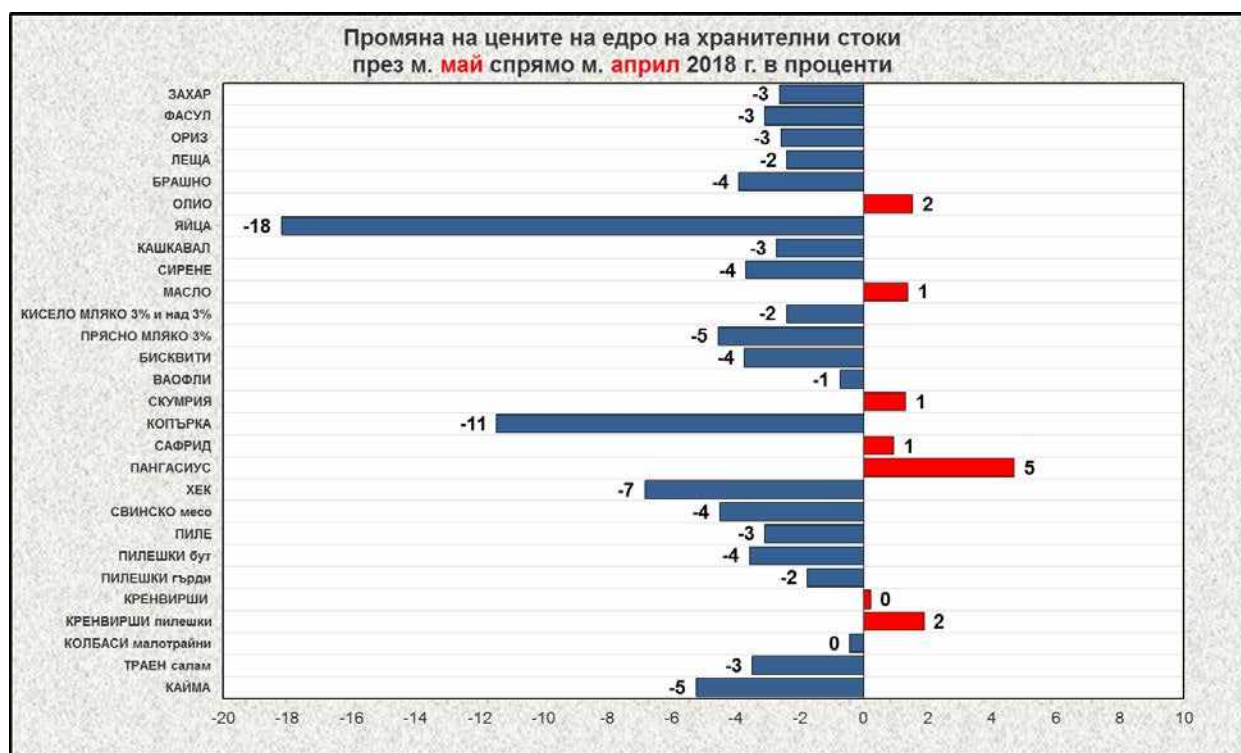
Фиг.9

Фиг.10

Таблица 1

СТОКА	април'18	май'18	промяна в %	промяна в лв.	май'17	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЗАХАР	1,14	1,11	-2,6	-0,03	1,58	-29,7	-0,47
ФАСУЛ	3,25	3,15	-3,1	-0,10	3,47	-9,2	-0,32
ОРИЗ	1,94	1,89	-2,6	-0,05	1,85	2,2	0,04
ЛЕЩА	2,92	2,85	-2,4	-0,07	3,23	-11,8	-0,38
БРАШНО	0,77	0,74	-3,9	-0,03	0,76	-2,6	-0,02
ОЛИО	1,96	1,99	1,5	0,03	2,12	-6,1	-0,13
ЯЙЦА	0,22	0,18	-18,2	-0,04	0,18	0,0	0,00
КАШКАВАЛ	10,30	10,02	-2,7	-0,28	9,99	0,3	0,03
СИРЕНЕ	5,98	5,76	-3,7	-0,22	5,66	1,8	0,10
МАСЛО	2,17	2,20	1,4	0,03	1,52	44,7	0,68
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,83	0,81	-2,4	-0,02	0,74	9,5	0,07
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,54	1,47	-4,5	-0,07	1,59	-7,5	-0,12
БИСКВИТИ	1,61	1,55	-3,7	-0,06	1,60	-3,1	-0,05
ВАОФЛИ	2,71	2,69	-0,7	-0,02	2,57	4,7	0,12
СКУМРИЯ	3,81	3,86	1,3	0,05	3,77	2,4	0,09
КОПЪРКА	2,27	2,01	-11,5	-0,26	2,02	-0,5	-0,01
САФРИД	3,17	3,20	0,9	0,03	3,20	0,0	0,00
ПАНГАСИУС	3,83	4,01	4,7	0,18	3,77	6,4	0,24
ХЕК	4,98	4,64	-6,8	-0,34	5,38	-13,8	-0,74
СВИНСКО месо	6,68	6,38	-4,5	-0,30	6,32	0,9	0,06
ПИЛЕ	3,89	3,77	-3,1	-0,12	3,60	4,7	0,17
ПИЛЕШКИ бут	2,81	2,71	-3,6	-0,10	2,76	-1,8	-0,05
ПИЛЕШКИ гърди	7,40	7,27	-1,8	-0,13	6,92	5,1	0,35
КРЕНВИРШИ	4,58	4,59	0,2	0,01	4,29	7,0	0,30
КРЕНВИРШИ пилешки	3,18	3,24	1,9	0,06	3,27	-0,9	-0,03
КОЛБАСИ малотрайни	4,56	4,54	-0,4	-0,02	4,39	3,4	0,15
ТРАЕН салам	8,35	8,06	-3,5	-0,29	8,05	0,1	0,01
КАЙМА	4,78	4,53	-5,2	-0,25	4,62	-1,9	-0,09

Фиг. 11

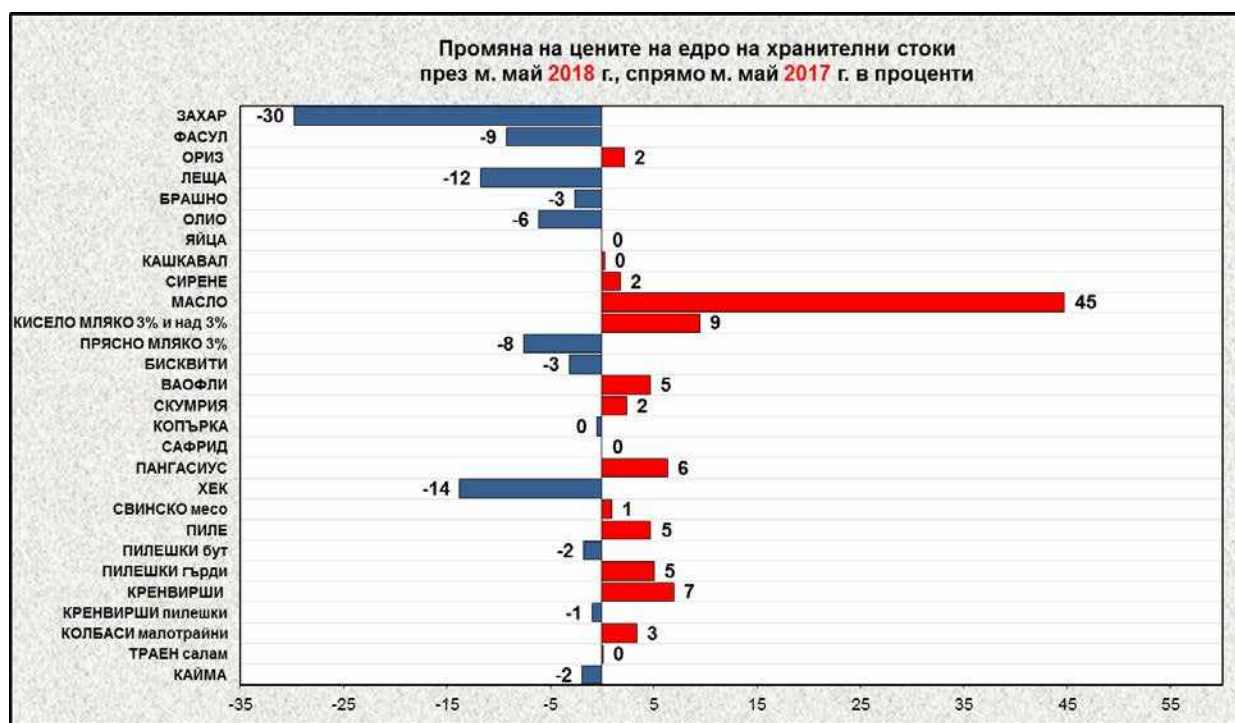
Спрямо същия месец на миналата година при цените на едро на по-голяма част от хранителните стоки се наблюдава низходящ тренд. (табл. 1, фиг. 12)

Най-силен спад на годишна база има при цената на захарта (30%), който се дължи на изключително устойчивата и силна низходяща тенденция през цялата 2017 г. и през първите месеци на настоящата година. Поевтиняване спрямо

миналата година в диапазона 4-6% има при олиото и брашното, а поевтиняването спрямо същия месец на миналата година при варивата е 9-12%. Лек ръст на годишна база от 2% има при цената на ориза. След рязкото поскъпване на яйцата през есента на миналата година, още през зимата стойностите се стабилизираха и през м. май тази година те се търгуват на същата цена, както през същия месец на предходната година.

В резултат на поскъпването на млечните произведения и особено на кравето масло през есента и зимата на 2017 г., през м. май 2018 г. е отчетен ръст на годишна база при маслото, а цените на останалите млечни произведения се стабилизират. Цената на едро на киселото мляко е с 9% по-висока, а цената на пряното мляко е малко под нивото от същия месец на миналата година. Тенденциите при движението на цените на месото и месните произведения през м. май тази година спрямо същия месец на предходната година са преобладаващо възходящи, но ценовите колебания са в тесен диапазон. Поскъпване на годишна база в интервала 3-7% е отчетено при пилешкото месо и пилешките разфасовки.

Наблюденията на цените на рибата на годишна база показват разнопосочни тенденции, като положителните колебания са при скумрията и пангасиуса, а низходящите, съответно при хека. Цените на захарните изделия също са разнопосочни, като поскъпване има при вафлите (5%), а цената на бисквитите леко пада с 3%. (фиг. 12)

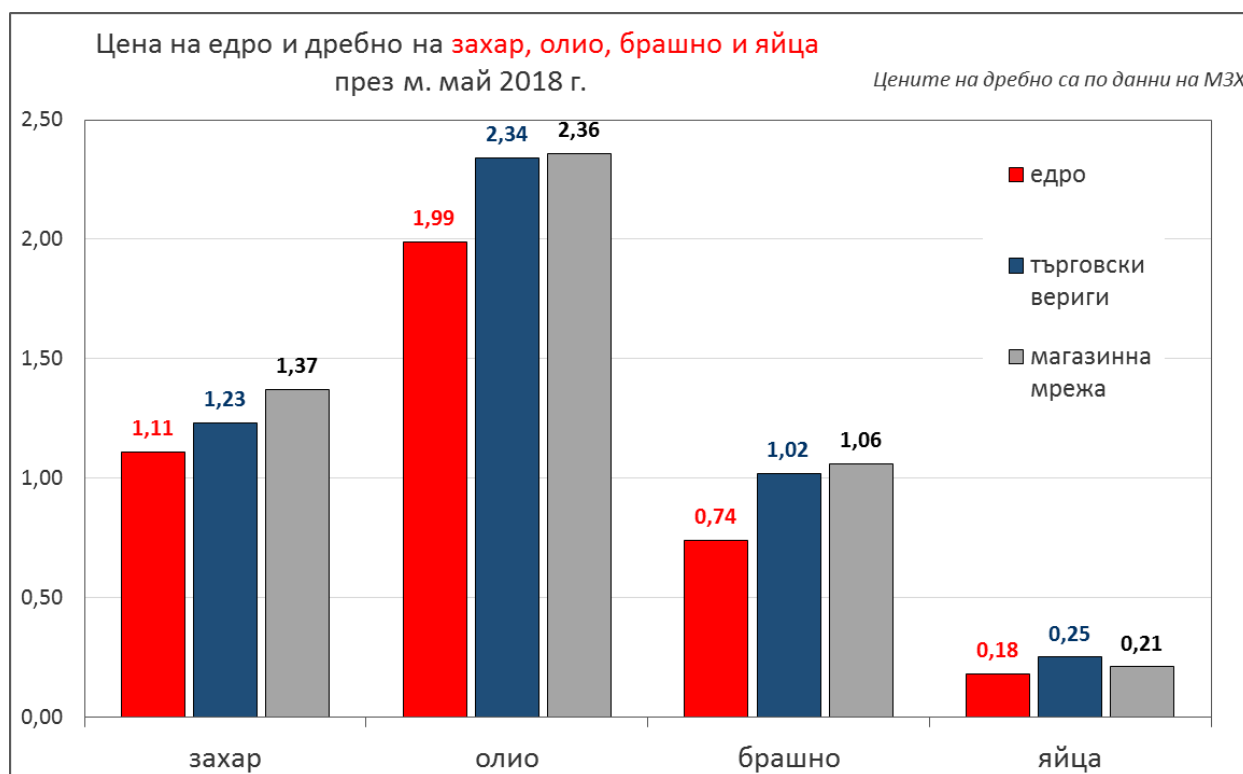

Фиг.12

Наблюдението на цените на **дребно** на основните хранителни продукти: захар, олио, брашно и яйца показва, че през м. май надценките на цените на дребно, спрямо цените на едро в големите търговски вериги са в диапазона 13 – 39%, като най-голямата надценка е отчетена при брашното и яйцата, а най-малка съответно при захарта. В магазинната мрежа най-голямата надценка от 43% е при брашното, при яйцата тя е 17%, при олиото 19% и при захарта 23%. (табл.2 и фиг.13)

Таблица 2

СТОКА	цени на едро на тържищата	цени на дребно в търговските вериги	надценка в %	надценка в лв.	цени на дребно в магазинната мрежа	надценка в %	надценка в лв.
захар	1,11	1,23	11	0,12	1,37	23	0,26
олио	1,99	2,34	18	0,35	2,36	19	0,37
брашно	0,74	1,02	38	0,28	1,06	43	0,32
яйца	0,18	0,25	39	0,07	0,21	17	0,03

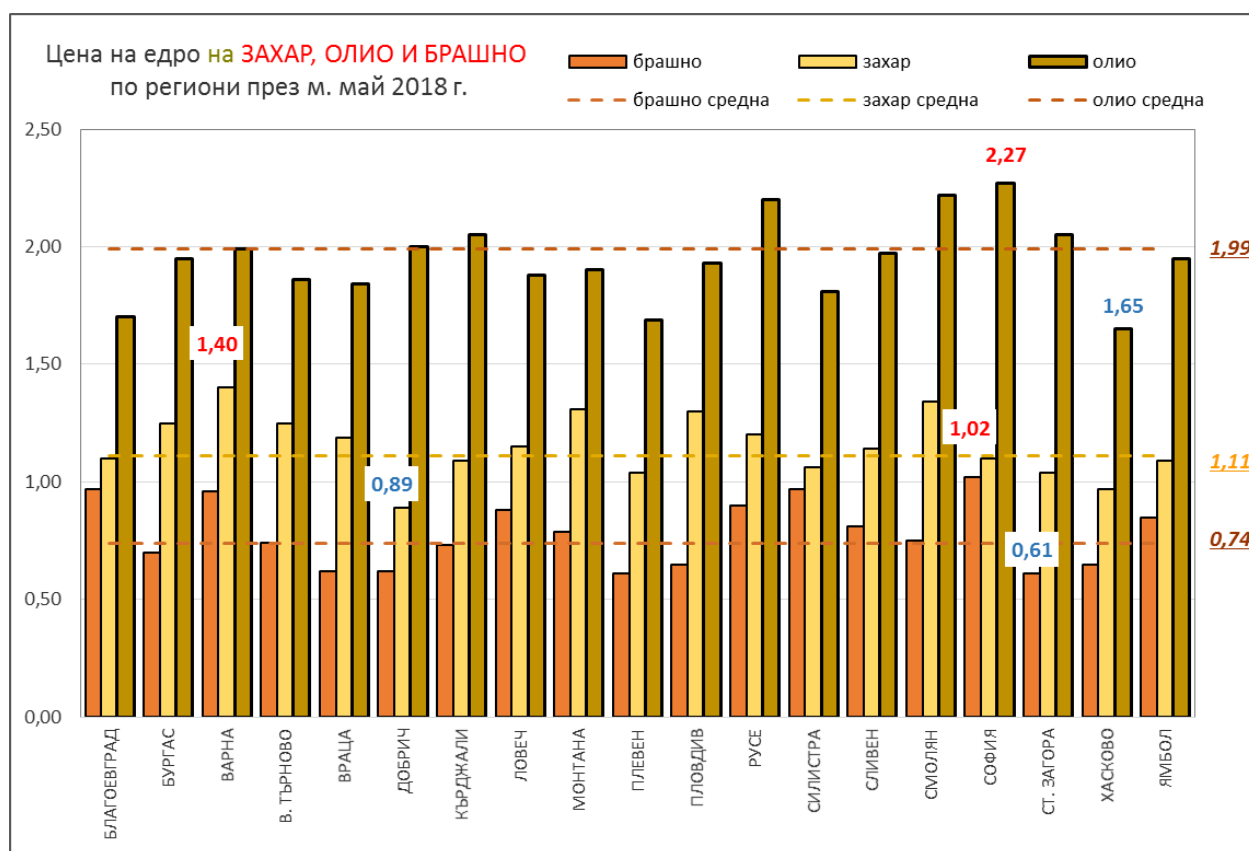

Фиг. 13

Анализът на цените на едро на основните хранителни стоки: брашно, захар и олио по **региони** показва, че отклоненията в цените в различните региони от средната за страната цена са в диапазона $\pm 15 - 40\%$.

При средна цена за страната през м. май на брашното 0.74 лв./кг, средната цена на брашното на тържищата в област София е 1.02 лв./кг, а в област Стара Загора цената е около 0.61 лв./кг. Най-високи цени на едро на захарта през май са отчетени в област Варна 1,40 лв./кг, а най-ниски в област

Добрич – 0.89 лв./кг, при средна цена на едро за страната 1.11 лв./кг. Най-скъпо се е търгувало през месеца олиото на тържищата в област София - 2.27 лв./л, най-евтино е било то в Хасковска област – 1.65 лв./л, а средната за страната цена на олиото през месеца е 1.99 лв./л. (фиг.14)

Фиг.14

Таблица 3 Цени на едро на хранителни стоки през м. май 2013/2018 г.

май	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО месо	ПИЛЕ	КАЙМА
година													
2013	1,95	3,22	1,90	0,98	2,61	0,18	10,49	5,38	1,25	4,10	7,40	4,15	5,03
2014	1,40	4,51	2,02	0,84	1,98	0,16	10,76	5,68	1,31	4,27	6,98	3,99	4,92
2015	1,21	3,53	2,08	0,82	2,04	0,16	9,89	5,46	1,40	4,01	7,12	3,78	4,73
2016	1,43	2,74	1,83	0,80	2,10	0,16	9,57	5,31	1,27	3,83	6,48	3,75	4,53
2017	1,58	3,47	1,85	0,76	2,12	0,18	9,99	5,66	1,52	3,77	6,32	3,60	4,62
2018	1,11	3,15	1,89	0,74	1,99	0,18	10,02	5,76	2,20	3,86	6,38	3,77	4,53

Анализът на цените на хранителните стоки през м. май 2018 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2014 - 2018 г.) показва, че цените на основните хранителни стоки (захар, ориз, брашно и олио) са около и под нивата от същия месец на периода 2014 – 2017 г. Въпреки краткотрайното поскъпване на яйцата през м. ноември 2017 г., тяхната цена през тази година се доближава до нивата от същия месец на предходните години

При млечните продукти се наблюдава ръст на годишна база спрямо предходните 3 години, а цените на кравето сирене и маслото през м. май тази година са най-високи спрямо същия месец на предходните пет години. Цените на пилешкото месо, месните произведения и рибата се доближават и са малко над нивата от същия месец на 2013/2017 г. Цената на свинското месо остава под нивата от 2013-2016 г. и е по-висока от цената през същия месец на миналата година. (табл.3 и фиг.15)

- През 2011 г. цената на *захарта* бележи драстичен скок и за шест месеца се покачва със 70%. В резултат на този скок цената на захарта през м. май 2013 г. е най-висока в сравнение със същия месец на следващите години. През м. май 2018 г. цената на захарта остава на по-ниско ниво спрямо периода 2013 - 2017 г. (фиг.16,17)

- В периода 2011 – 2013 г. цената на *фасула* расте и през м. май 2014 г. тя е най-висока за последния шестгодишен период. От средата на същата година трендът се обръща, в резултат на което цената през май 2016 г. е най-ниска. През м. май 2018 г. цената на фасула е малко над нивото от същия месец на 2016 г., като остава под нивото от м. май на останалите години от анализирания период. (фиг. 24,25)

- Цената на *ориза* през последните години остава сравнително стабилна и се движи на ниво от около и малко под 1,80-2,00 лв./кг. През месец май настоящата година цената на ориза у нас се доближава до нивото от предходните години, като остава под нивата от 2013 - 2015 г. и е малко по-висока от периода 2016 - 2017 г. Стабилният характер на цената на ориза се дължи на това, че производството на ориз в страната особено в периода след 2007 г. е в известен възход и тенденциите на световния пазар на ориз не дават силно отражение върху нашия пазар. (фиг. 26,27)

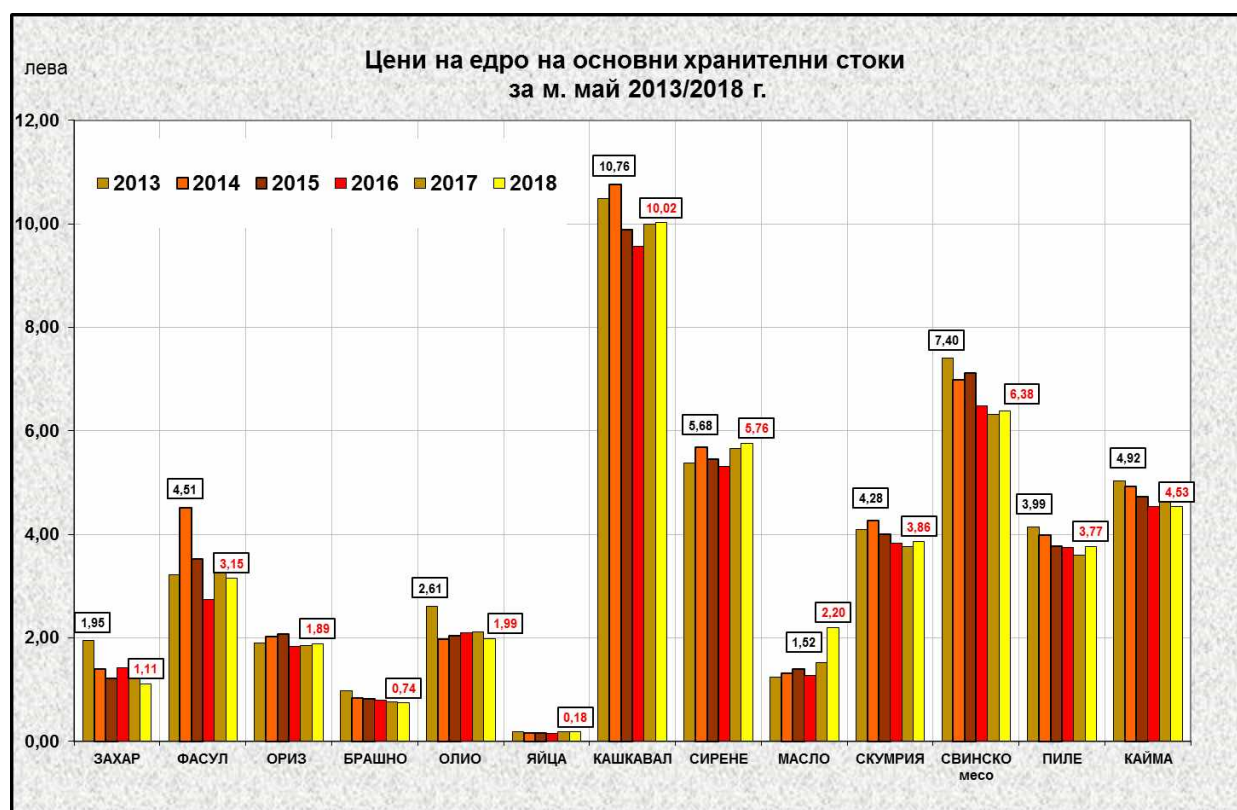
- От началото на 2013 г. кривата на цената на *брашното* има низходящ тренд, а в периода 2014 – 2017 г. цената е стабилна и се движи около ниво от

0.90лв./кг. През м. май настоящата година цената на брашното е най-ниска спрямо предходния пет годишен период. (фиг.20,21)

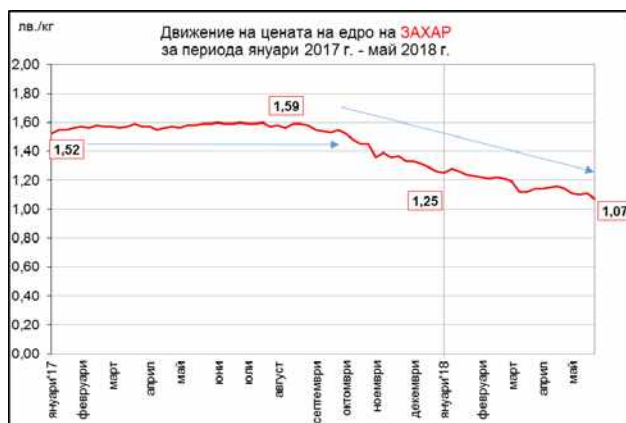
- Наред с други хранителни стоки и при *олиото* през 2012 г. се наблюдаваше трайно поскъпване, а в периода 2013 – 2015 г. цената се стабилизира и кривата тръгва надолу. През 2016 и 2017 г. стойностите са стабилни, а в края на 2017 г. цената на едро на олиото минава под 2.00 лв./л. По тази причина през м. май 2013 г. цената на олиото има най-високи стойности в сравнение със същия месец на другите години от периода. През следващите години цената на олиото има плавен и устойчив низходящ тренд. (фиг.18,19)

- През есента на 2017 г. цените на *млечните произведения* се покачиха и въпреки стабилизирането им в края на годината, през м. май тази година стойностите са на по-високи нива, което е най-силно изразено при кравето масло. (фиг.38-43)

- В периода 2013 – 2017 г. цените на *месото и месните изделия* имат траен и плавен низходящ тренд. През май 2013 г. и 2015 г. са отчетни най-високите стойности на цената на свинското месо. Тогава се наблюдаваше и голям скок на цената на месото на световния пазар. Трендът на цените на пилешкото месо, каймата и скумрията в периода 2013 – 2017 г. е устойчиво низходящ, а през м. май 2018 г. са отчетени малко по-високи средно месечни цени.

Фиг. 15

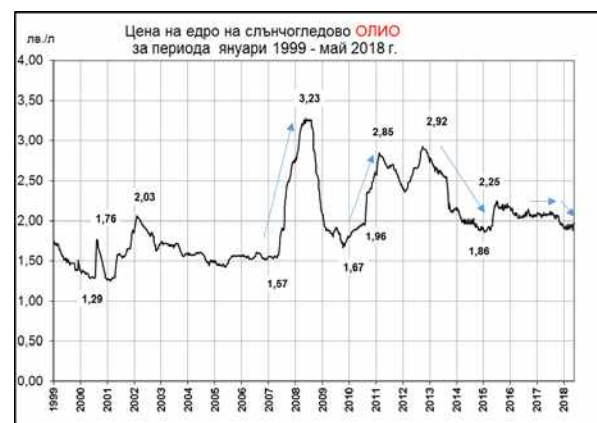
Фиг. 16

Фиг.17

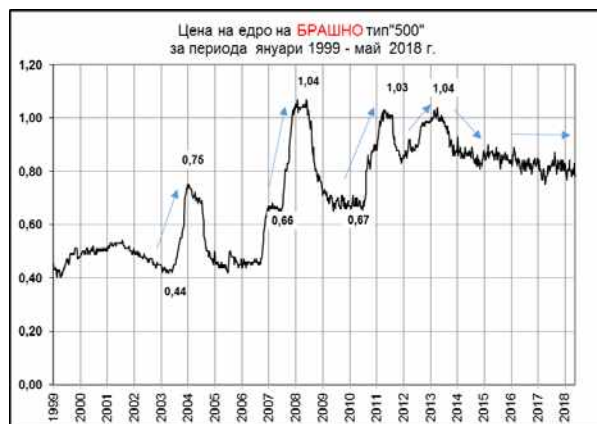
Фиг. 18

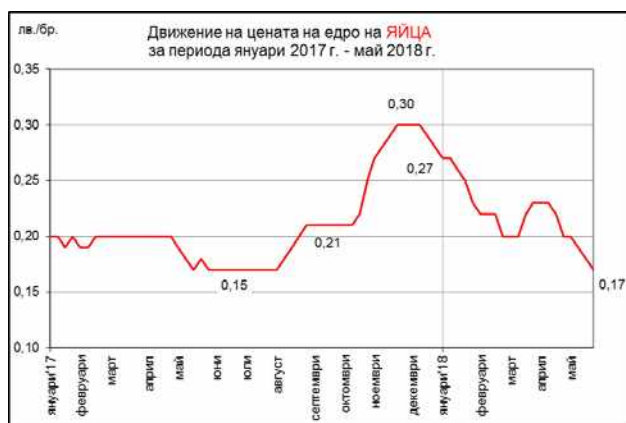
Фиг. 19

Фиг. 20

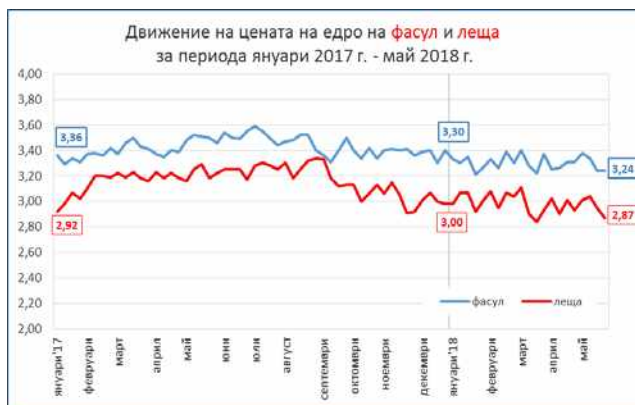
Фиг. 21

Фиг. 22

Фиг. 23

Фиг. 24

Фиг. 25

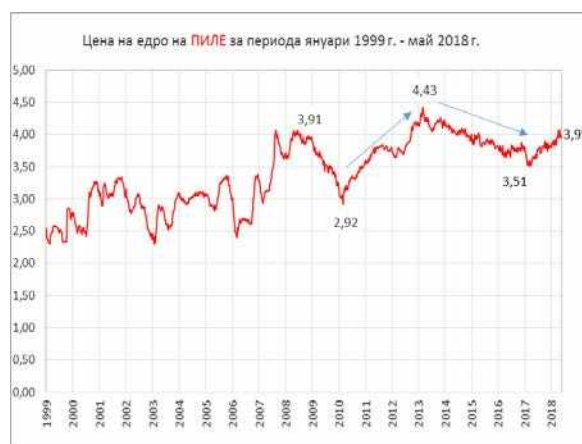
Фиг. 26

Фиг. 27

Фиг. 28

Фиг. 29

Фиг. 30

Фиг. 31

Фиг. 32

Фиг. 33

Фиг. 34

Фиг. 35

Фиг. 36

Фиг. 37

Фиг. 38

Фиг. 39

Фиг. 40

Фиг. 41

Фиг. 42

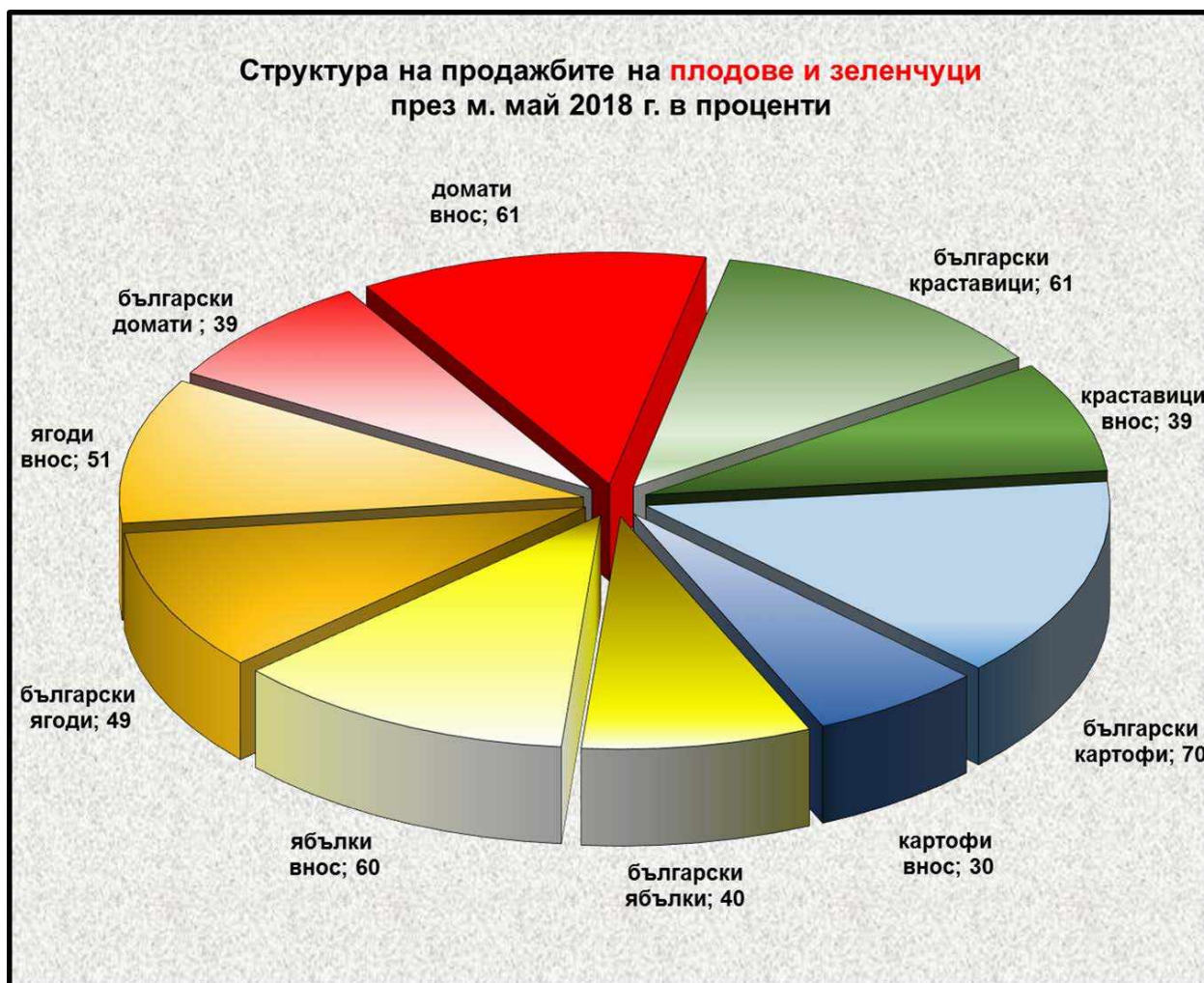

Фиг. 43

2. Плодове и зеленчуци

От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци на пазара е изключително нисък, но през летните месеци количествата българска продукция се увеличават. Наблюденията върху пазара на плодове и зеленчуци през м. май показват, че предлаганите количества българската продукция представляват съотносим дял от общите продажби, а при някои от зеленчуците този относителен дял е по-голям. (фиг. 44)

Съотношението между продажбите на български домати и домати от внос през месеца показва превес на количествата домати от внос, като съотношението е 61% към 39%. През м. май 61% от предлаганата продукция на пазара на краставици е българска. По-голям е относителният дял на пазара и на българските картофи, който е 70%. По-голямо е предлагането на вносните ябълки, като съотношението е 60%:40%. Количествата български ягоди, предлагани на пазара се доближават до тези от внос. (фиг. 44)

Фиг. 44

Движението на кривата на ИТЦ⁷ на плодовете и зеленчуците следва характерните за тези продукти сезонни тенденции. Максимални зимни стойности се наблюдават обикновено в периода януари – февруари, а минималните летни стойности, в зависимост от конкретните метеорологични стойности се регистрират през август. (фиг.45)

В началото на тази година индексът на плодовете и зеленчуците стартира от ниво 1.385 пункта и през последната седмица на януари кривата стъпва на ниво от 1.394 пункта. През същия месец стойностите запазват стабилния си характер от края на миналата година. Не се наблюдава тенденцията от същия месец на 2017, когато кривата рязко тръгва нагоре още от първата седмица на януари.

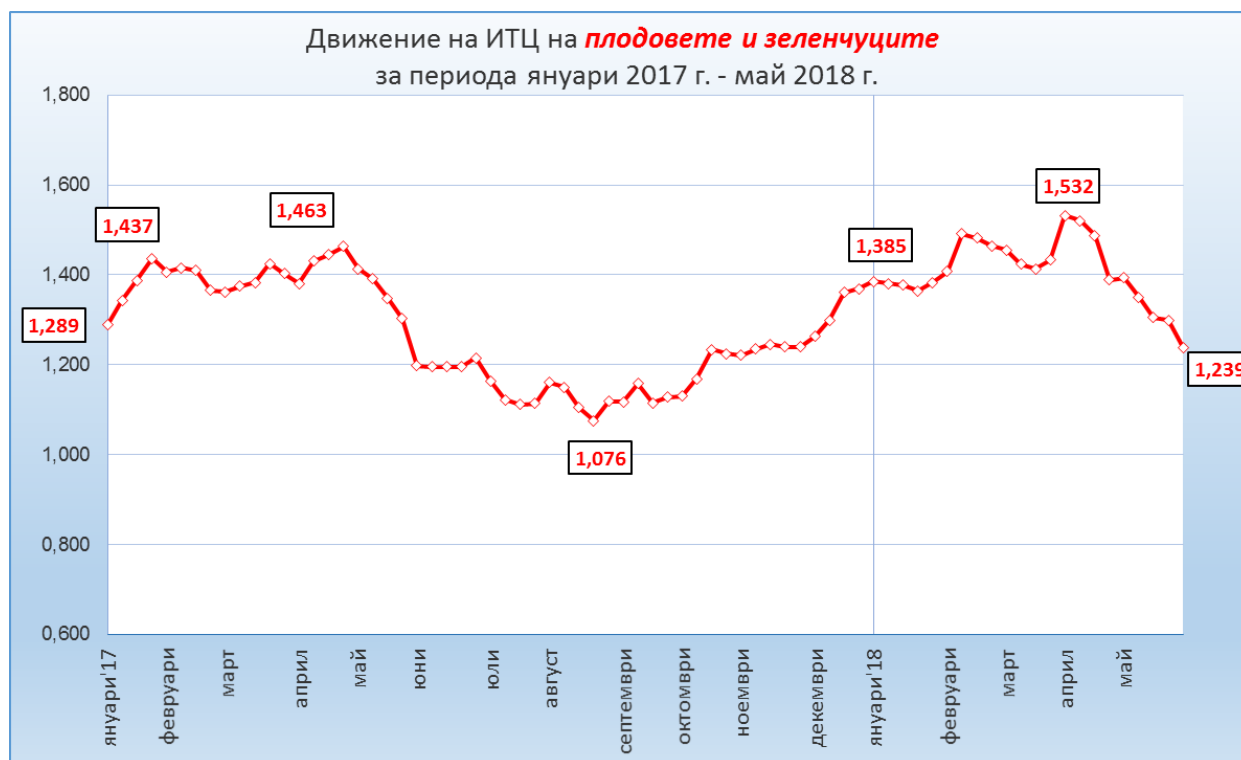
⁷ В състава на този индекс са включени следните стоки: ябълки български и ябълки от внос, картофи български и от внос, лук зрял, чесън зрял, домати оранжерийни и домати от внос, краставици оранжерийни и от внос, пипер зелен, зеле, банани, портокали и лимони

От началото на м. февруари трендът се обръща и стойностите започват да намаляват. През последната седмица на февруари индексът стъпва на ниво от 1,464 пункта, като понижението на месечна база е 1.8%.

През м. март се запазва низходящият тренд на кривата. През последната седмица на месеца индексът леко се покачва, но остава под нивата от м. февруари и се доближава до стойностите от същия период на миналата година.

В началото на м. април се запазва възходящата тенденция при движението на кривата, но от средата на месеца стойностите бързо се понижават и стъпват на ниво от 1.389 пункта и се доближават до нивата от същия период на предходната година.

През м. май се запазва низходящият тренд на индекса, наблюдаван от средата на м. март. През последната седмица на май кривата стъпва на ниво от 1.239 пункта и се доближава до нивото от същия период на миналата година.

Фиг. 45

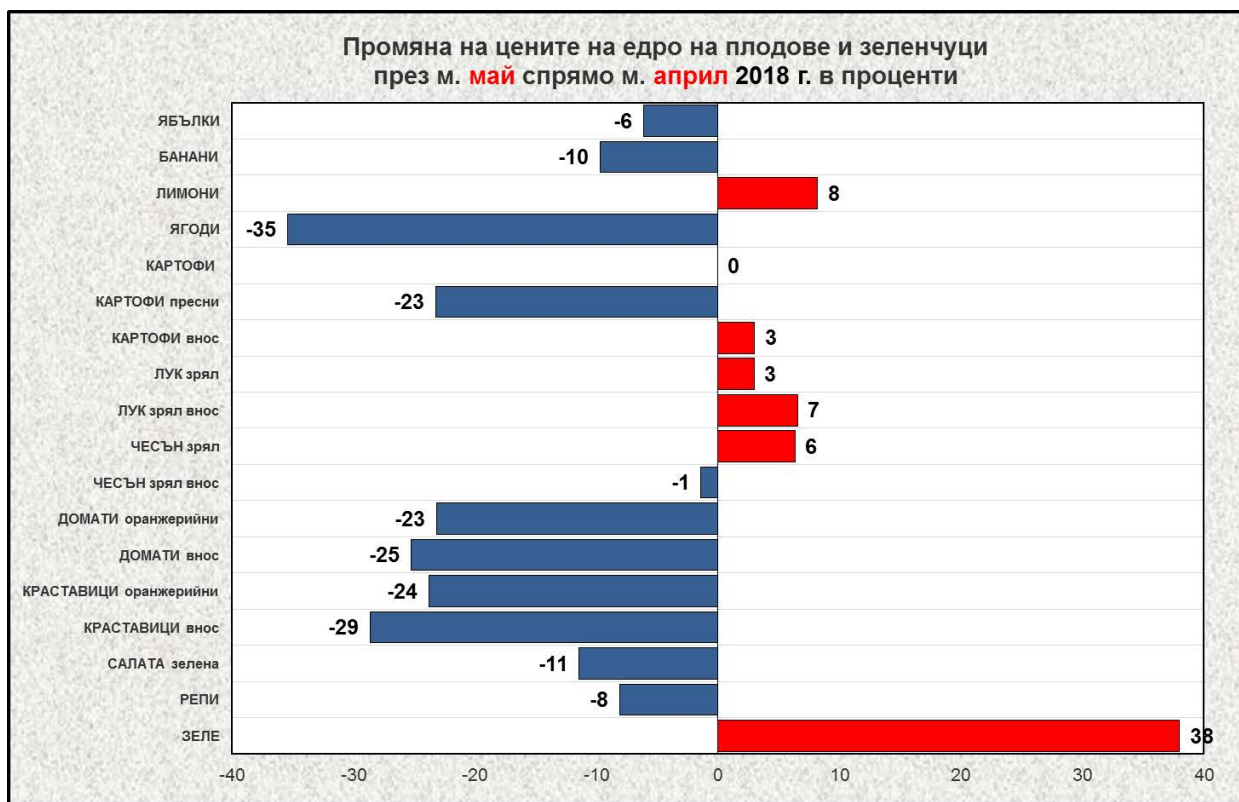
Анализът на движението на кривата на индекса през годините показва, че най-високи зимни стойности са отчетени през 2008 г., а на най-ниско ниво индексът се е стабилизирал през лятото на 2006 г. (фиг. 46)

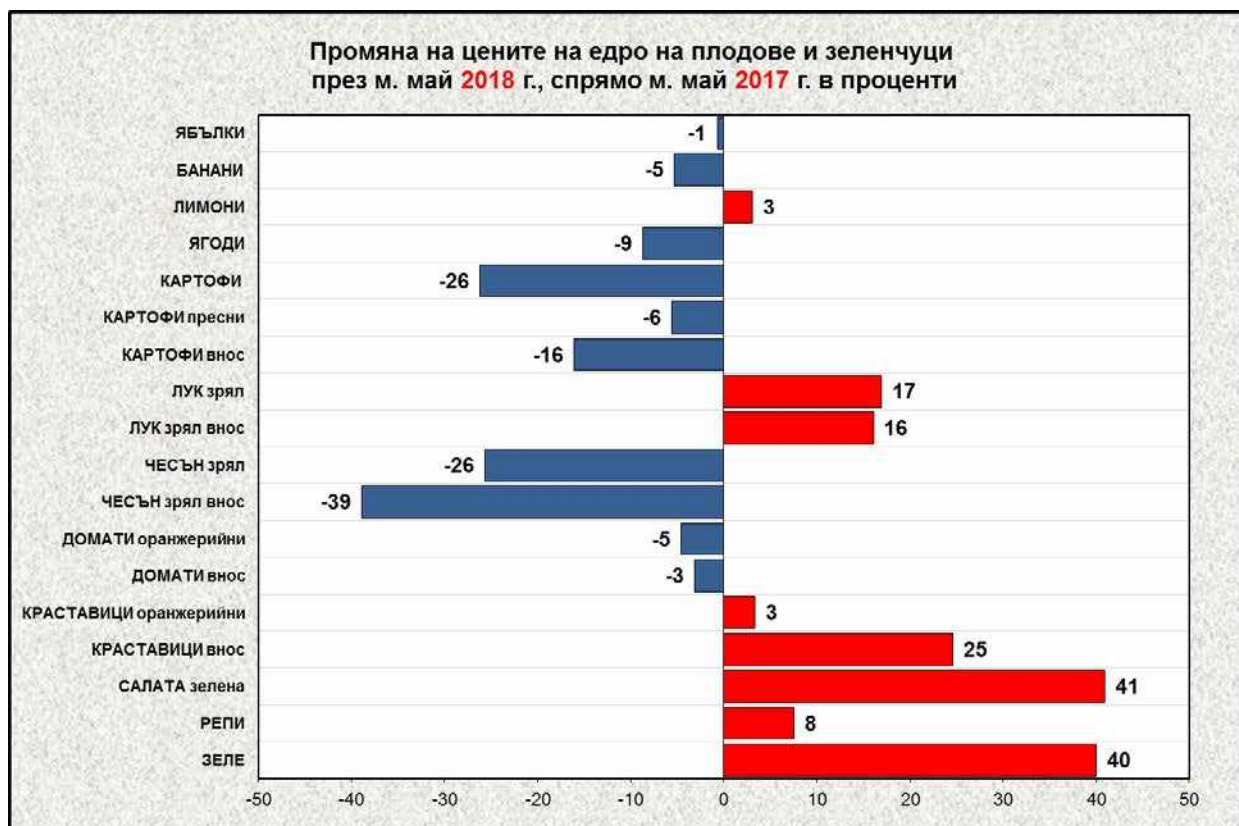
Фиг. 46

Таблица 4

СТОКА	април'18	май'18	промяна в %	промяна в лв.	май'17	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЯБЪЛКИ	1,48	1,39	-6	-0,09	1,40	-1	-0,01
БАНАНИ	2,38	2,15	-10	-0,23	2,27	-5	-0,12
ЛИМОНИ	2,19	2,37	8	0,18	2,30	3	0,07
ЯГОДИ	4,69	3,03	-35	-1,66	3,32	-9	-0,29
КАРТОФИ	0,59	0,59	0	0,00	0,80	-26	-0,21
КАРТОФИ пресни	1,55	1,19	-23	-0,36	1,26	-6	-0,07
КАРТОФИ внос	0,66	0,68	3	0,02	0,81	-16	-0,13
ЛУК зрял	0,67	0,69	3	0,02	0,59	17	0,10
ЛУК зрял внос	0,61	0,65	7	0,04	0,56	16	0,09
ЧЕСЪН зрял	3,93	4,18	6	0,25	5,62	-26	-1,44
ЧЕСЪН зрял внос	3,62	3,57	-1	-0,05	5,84	-39	-2,27
ДОМАТИ оранжевийни	2,68	2,06	-23	-0,62	2,16	-5	-0,10
ДОМАТИ внос	2,06	1,54	-25	-0,52	1,59	-3	-0,05
КРАСТАВИЦИ оранжевийни	2,44	1,86	-24	-0,58	1,80	3	0,06
КРАСТАВИЦИ внос	2,20	1,57	-29	-0,63	1,26	25	0,31
САЛАТА зелена	0,70	0,62	-11	-0,08	0,44	41	0,18
РЕПИ	0,62	0,57	-8	-0,05	0,53	8	0,04
ЗЕЛЕ	0,71	0,98	38	0,27	0,70	40	0,28
МОРКОВИ	0,86	1,05	22	0,19	1,04	1	0,01

Фиг. 47

Фиг. 48

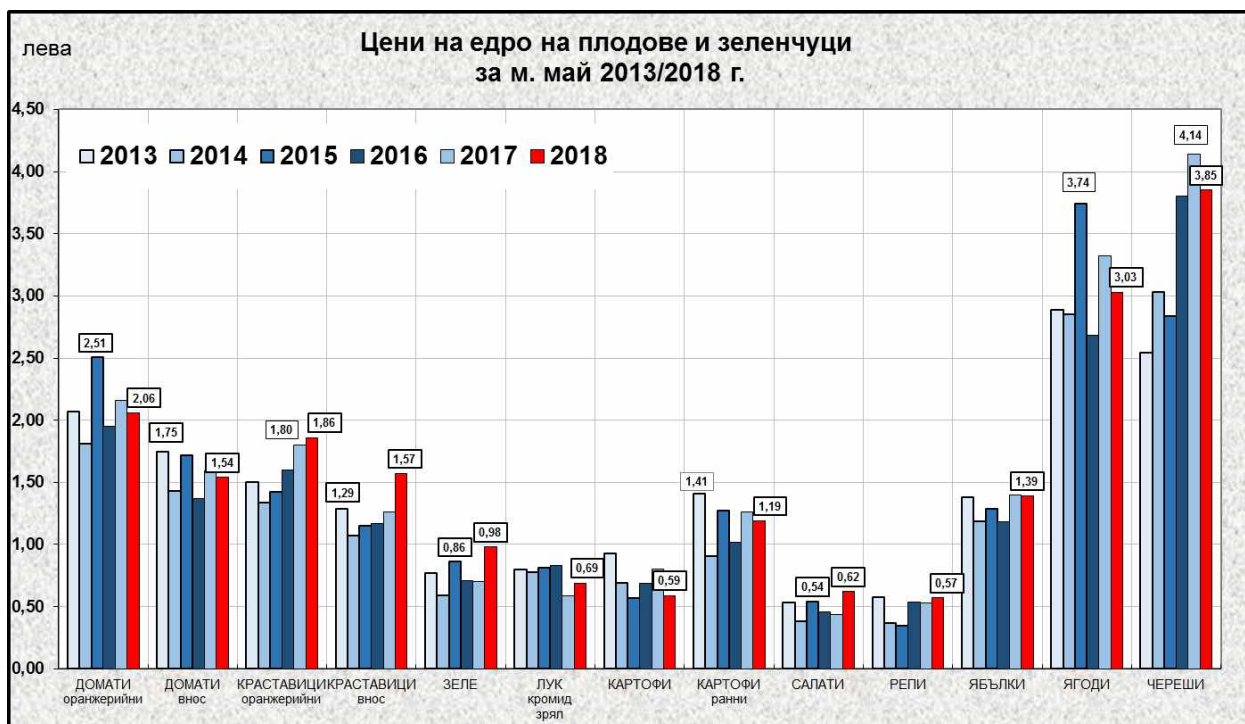
При движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. май спрямо м. април се наблюдава лек превес на низходящите тенденции. (табл. 4 и фиг.47)

Цените на едро на оранжерийните краставици и домати бележат спад на месечна база от 23-29%. (фиг.48,49) Леко поевтиняване на седмична база има и при репите и зелената салата. Поскъпване спрямо предходния месец има при зелето (38%), лука, чесъна и картофите от старата реколта. Сезонно поевтиняване е отчетено при пресните картофи (23%). (фиг. 54-62) При цените на плодовете се наблюдава покачване на стойностите на месечна база при лимоните. Поевтиняване спрямо м. април с 35% има при ягодите, а ябълките и бананите поевтиняват на месечна база с 6-10%.

В сравнение със същия месец на миналата година при цените на плодовете и зеленчуци наблюдаваните тенденции са разнопосочни. Най-голямо намаление на годишна база има при зрелия чесън (26-39%) и картофите (16-26%). Поскъпване на годишна база има при краставиците от внос, а цените на българските оранжерийни домати и краставици са близки до нивата от миналата година. Наблюдава се поскъпване спрямо миналата година на зелената салата и зелето. При плодовете, предмет на този анализ се наблюдава поскъпване на годишна база само на лимоните, а бананите и ягодите са по-евтини спрямо миналата година с 5-9%. (табл.4 и фиг.48) (фиг.51-62)

Таблица 5 Цени на едро на зеленчуци и плодове през м. май 2013/2018г.

май	ДОМАТИ оранжерийни	ДОМАТИ в нос	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	КРАСТАВИЦИ в нос	ЗЕЛЕ	ЛУК кромид зрял	КАРТОФИ	КАРТОФИ ранни	САЛАТИ	РЕПИ	ЯБЪЛКИ	ЯГОДИ	ЧЕРЕШИ
година													
2013	2,07	1,75	1,50	1,29	0,77	0,80	0,93	1,41	0,53	0,58	1,38	2,89	2,54
2014	1,81	1,43	1,34	1,07	0,59	0,78	0,69	0,91	0,38	0,37	1,19	2,85	3,03
2015	2,51	1,72	1,42	1,15	0,86	0,81	0,57	1,27	0,54	0,35	1,29	3,74	2,84
2016	1,95	1,37	1,60	1,17	0,71	0,83	0,69	1,02	0,46	0,54	1,18	2,68	3,80
2017	2,16	1,59	1,80	1,26	0,70	0,59	0,80	1,26	0,44	0,53	1,40	3,32	4,14
2018	2,06	1,54	1,86	1,57	0,98	0,69	0,59	1,19	0,62	0,57	1,39	3,03	3,85

Фиг. 49

Анализът на движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. май 2018 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2013 – 2018 г.) показва следните тенденции: (табл. 5 и фиг. 49)

- Плодовете и зеленчуците имат изцяло сезонен характер, а цените им силно се влияят от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази причина цените на тези стоки са силно чувствителни и варират в сравнително големи диапазони за кратки времеви периоди.

- По същата причина относителният дял на количествата българска продукция през м. март на последните шест години е функция и от конкретните метеорологични условия.

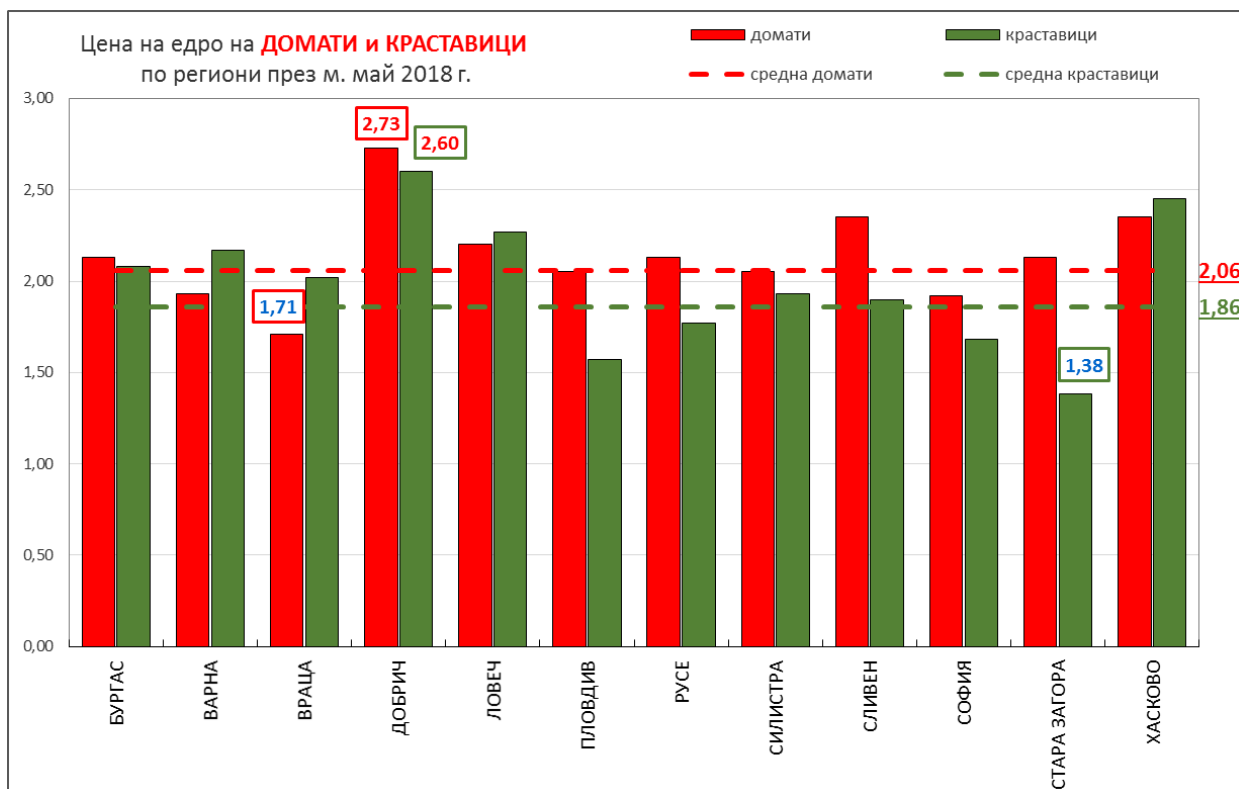
- Цените на българските домати и на тези от внос през м. май 2018 г. се движат около нивата от предходните години.

- Цените на оранжерийни краставиците през м. май на настоящата година са най-високи спрямо същия месец на предходния пет годишен период.

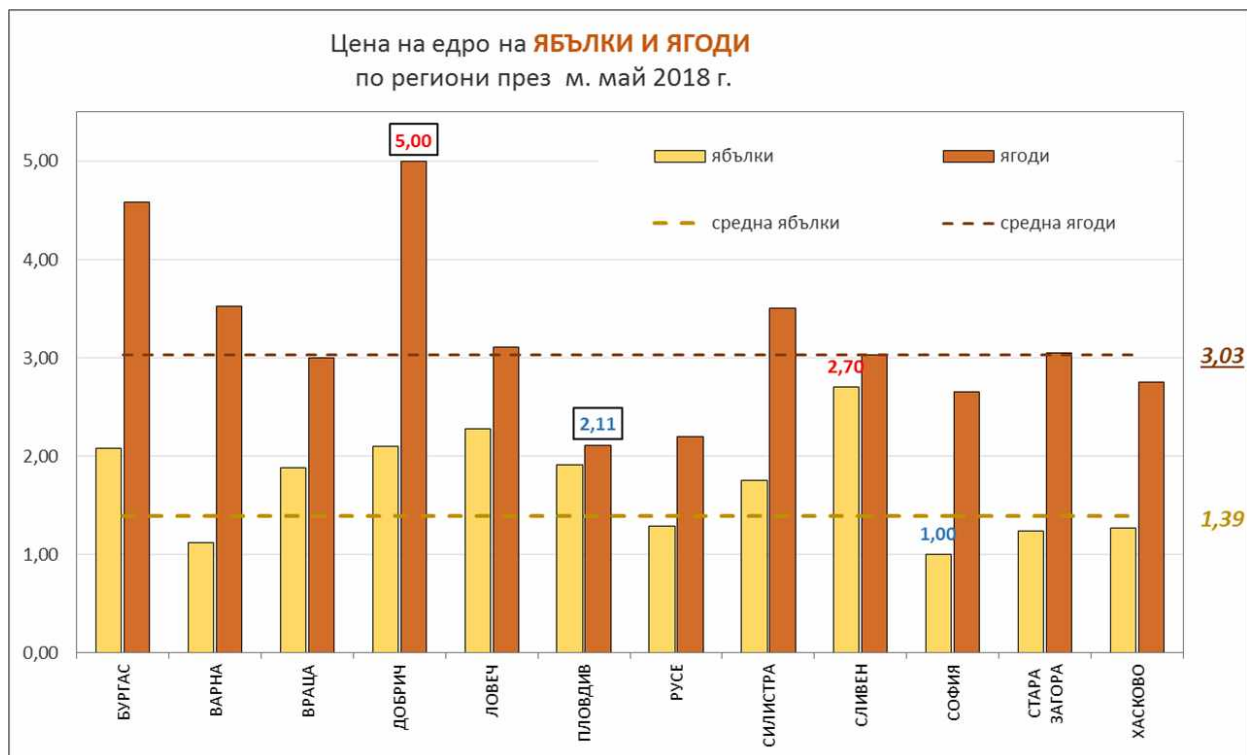
- Цената на картофите през тази година е близка до нивата от 2015 г. и остава под нивата от м. май 2013, 2014, 2016 и 2017 г.

- Цените на зелето и салатите през тази година са на най-високи ниво, а цените на зрелия лук, ранните картофи и репите са около и под нивата от предходните години.

- Цените на едро на ябълките се доближават до нивата от предходните години, а ягодите и черешите се търгуват на по-ниски нива от миналата година.

Фиг. 50

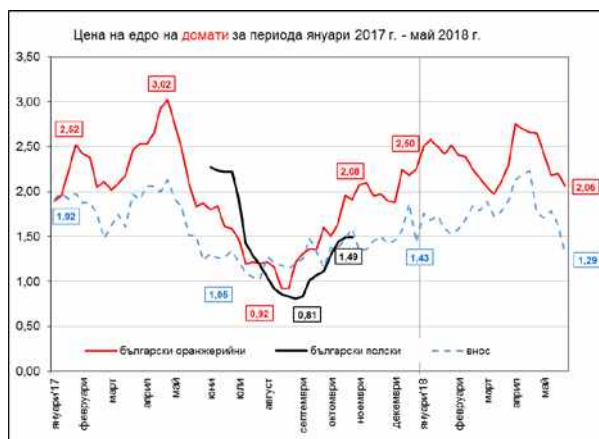

Фиг. 50а

Анализът на цените на едро на плодовете и зеленчуците по *региони* показва, че отклоненията на цените в различните региони от средната за страната цена са 30-70%. (фиг.50) При средна за страната цена на едро на домати 2,06 лв./кг, цената на тържищата в област Добрич е 2,73 лв./кг, а в област Враца тяхната

цена през месеца е била 1,71 лв./кг. Най-висока цена на краставиците през м. май е регистрирана отново в област Добрич – 2,60 лв./кг, най-ниска е била в Стара Загора – 2,05 лв./кг, а средната цена за страната на краставиците през месеца е 1,86 лв./кг. (фиг. 50)

Средната за месеца цена на ягодите е 3.03 лв./кг и най-високите стойности са отчетени в Добрич, а най-ниските в Пловдив. Средно месечната цена на ябълките за страната е 1.39 лв./кг. Максималните цени са регистрирани в област Сливен – 2,70 лв./кг, а минималните съответно в София – 1.00 лв./кг.

Фиг. 51

Фиг. 52

Фиг. 53

Фиг. 54

Фиг. 55

Фиг. 56

Фиг. 57

Фиг. 58

Фиг. 59

Фиг. 60

Фиг. 61

Фиг. 62

Фиг. 63

Фиг. 64

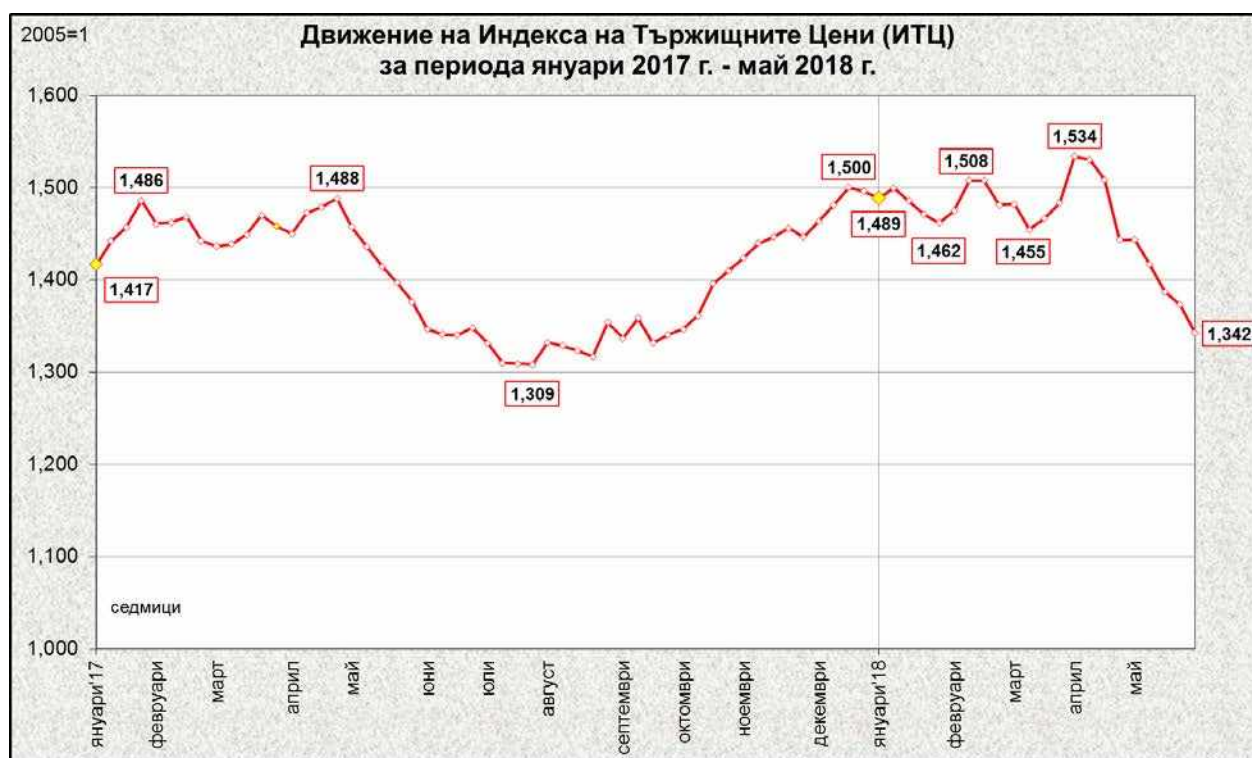
3. Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

След Коледните празниците през декември, още в края на годината се забелязва намаляване на търговската активност. През първия месец на 2018 г. пазарът на едро на храни в известна степен е по-вял, без значителни колебания на цените, а кривата на индекса на тържищните цени има низходящ тренд. В началото на януари стойностите стартират от 1.489 пункта и се стабилизират през последната седмица на ниво от 1.462 пункта. Понижението на индекса на месечна база е 1.8% и се доближава до стойностите от същия период на предходната година. В началото на м. февруари се наблюдава стабилизиране на кривата на индекса, а през следващите седмици започва плавно низходящо движение. В края на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.482 пункта, като понижението на месечна база е 1.7%. През първата седмица на март кривата запазва низходяща тенденция, но през следващия период трендът се обръща и стойностите започват да растат. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.483 пункта. (фиг.65) През м. март 2018 г. кривата на Индекса на тържищните цени остава над нивата от същия месец на 2012, 2015 и 2016 г., доближава се до нивото от 2014 и 2017 г. и е под нивото от същия месец на 2013 г. След наблюдавания устойчив възходящ тренд при движението на индекса през м. март, от началото на м. април стойностите се започват да падат. Задържането и лекото понижение на индекса се дължи на стабилните цени на хранителните стоки и лекото поевтиняване на зеленчуците. В края на месеца ИТЦ стъпва на ниво от 1,444 пункта, като отбелязва спад спрямо началото на април от 6% и се доближава до нивото от същия период на миналата година.

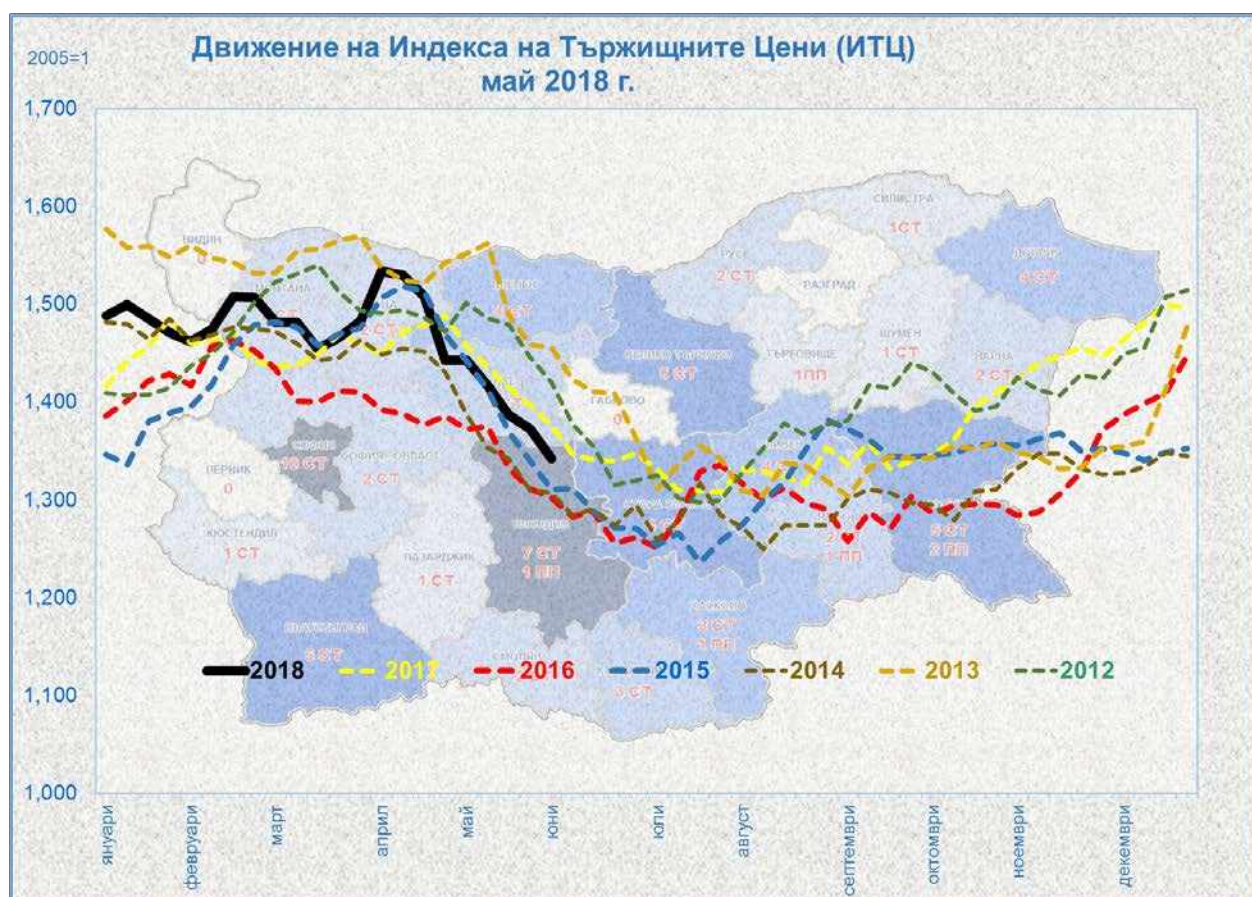
През м. май се запазва устойчивият низходящ тренд при движението на индекса. В края на месеца той стъпва на ниво от 1,342 пункта и се доближава до стойностите от същия период на предходната година.

През м. май 2018 г. кривата на ИТЦ остава над нивата от същия месец на 2014 и 2016 г., доближава се до нивото от 2015 г. и остава под нивото 2012, и 2013 г. и 2017 г. (фиг.66)

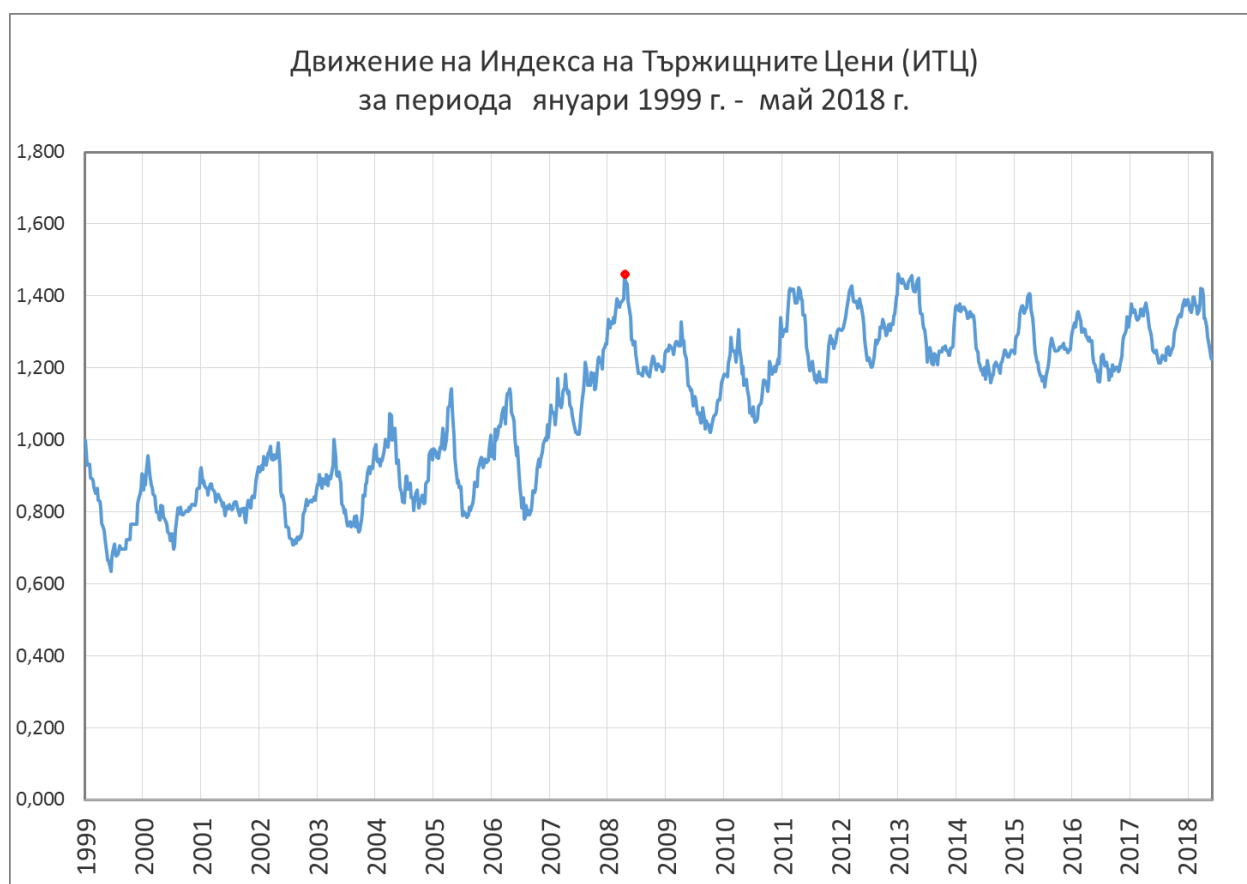
Движението на ИТЦ в периода януари 1999 г. – май 2018 г. следва определени тенденции на силен ръст на стойностите през зимата и ниски нива през лятото. Най-високите стойности за този период индексът достига през зимата на 2008 г. (фиг. 67)

Фиг. 65

Фиг. 66

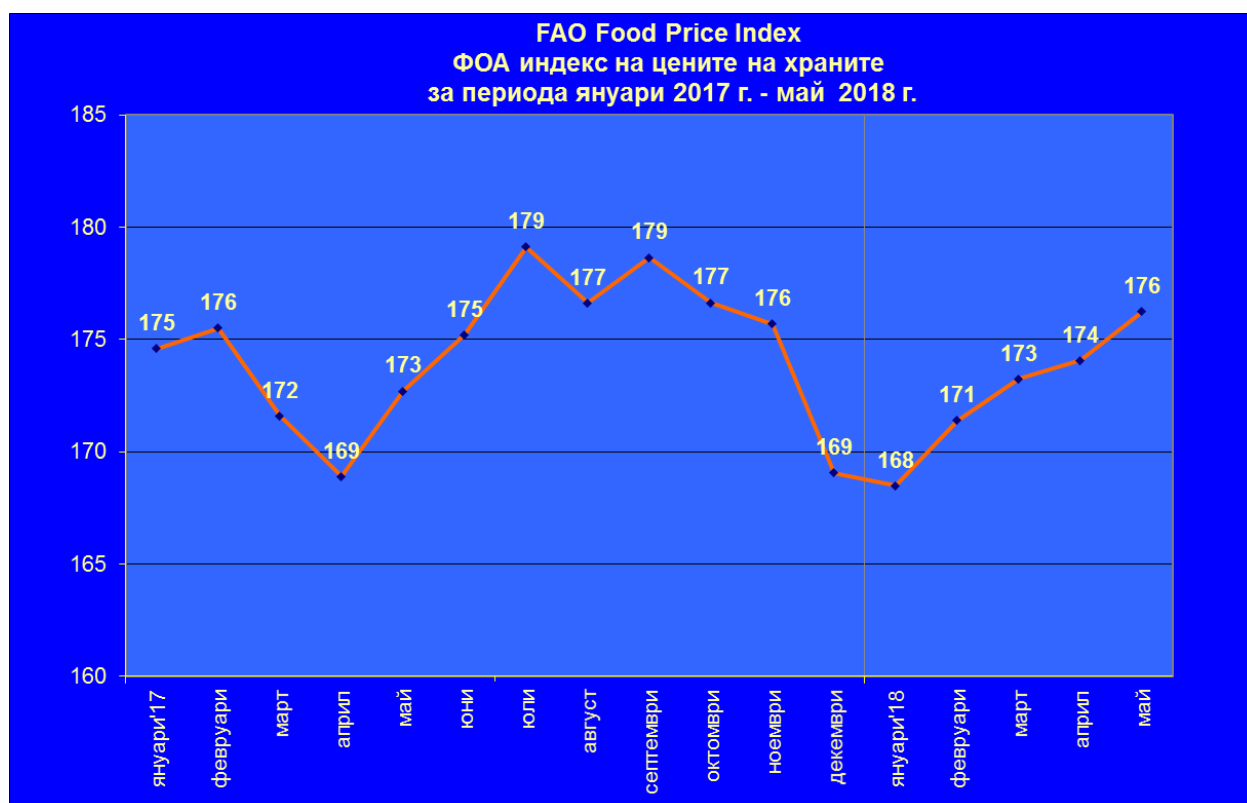
Фиг. 67

4. Международни цени

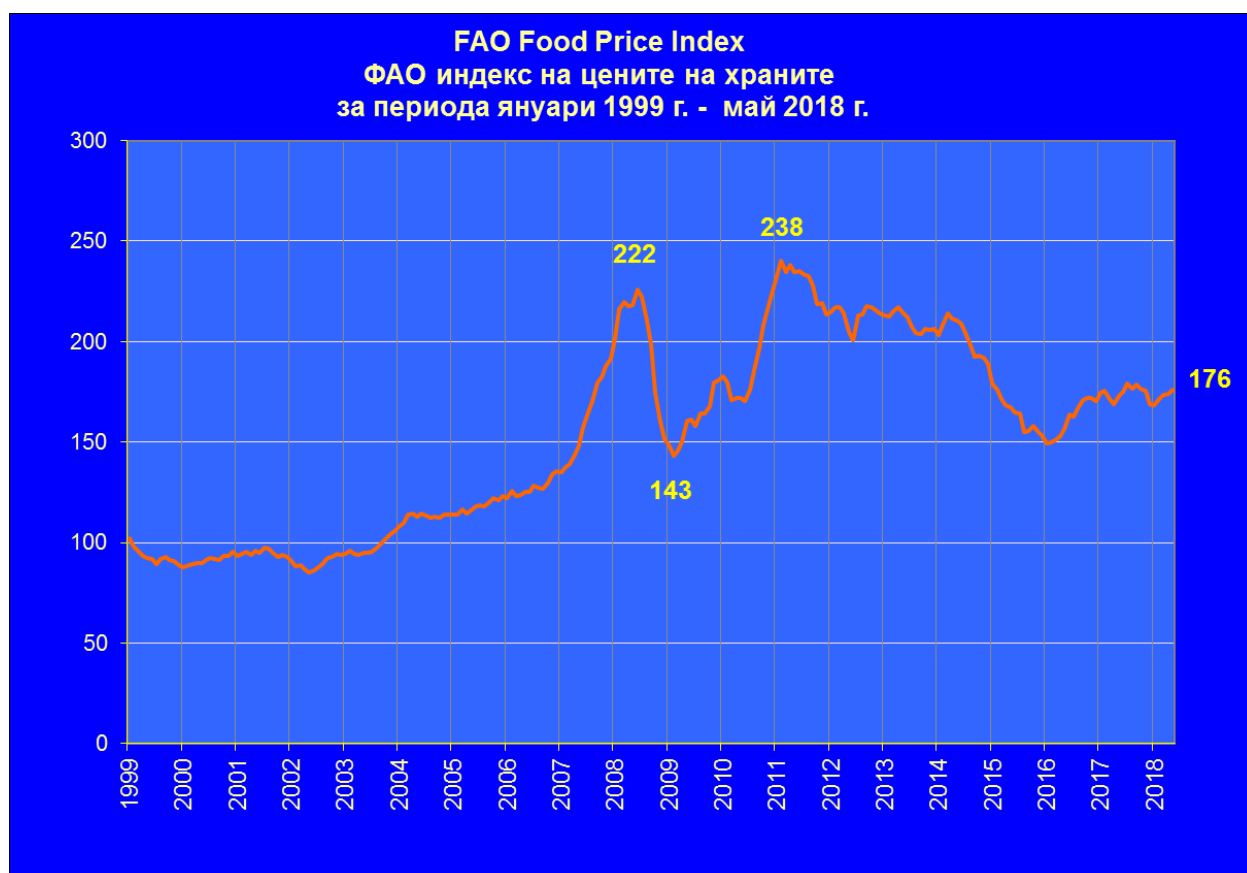
Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари. Цените на стоки като олио, захар, брашно, ориз и др. са силно зависими от борсовите цените на тези стоки на големите световни и европейски стокови борси.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (фиг.68-71)

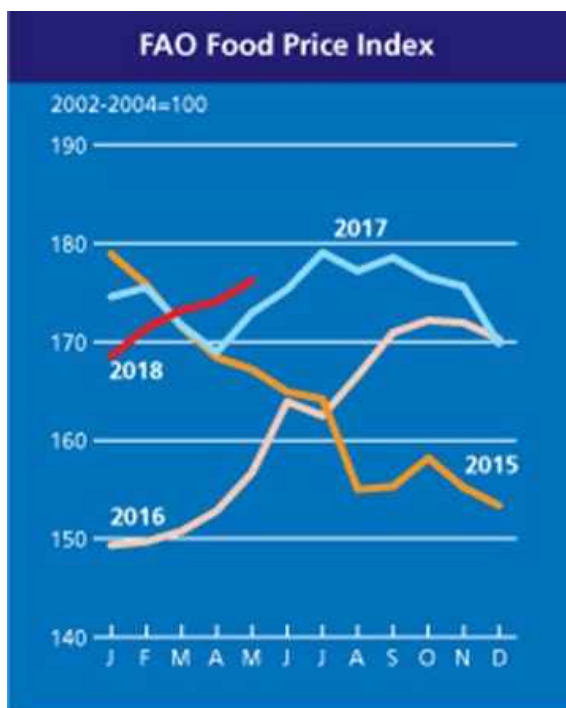
Средната стойност на индекса на цените на храните на ФАО (CPIF) през май 2018 г. е 176,2 пункта, което е с 2,2 пункта по-висока (1,2%) от тази през април и е най-високата от октомври 2017 г. Този ръст е отражение на рязкото увеличение на котировките на млечните продукти, въпреки че зърнените котировки също нарастват, но по-бавно. Цените на растителните масла и захарта продължават да падат, а цените на месото остават стабилни.(фиг.71).

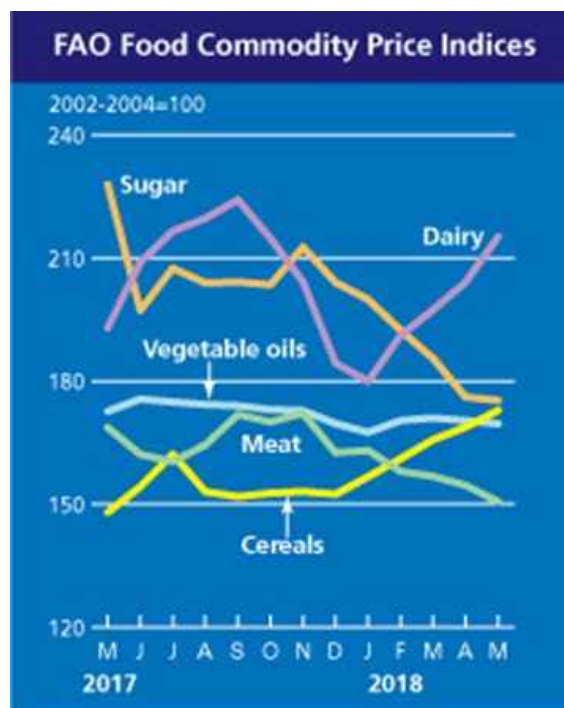
Фиг. 68

Фиг. 69

Фиг. 70

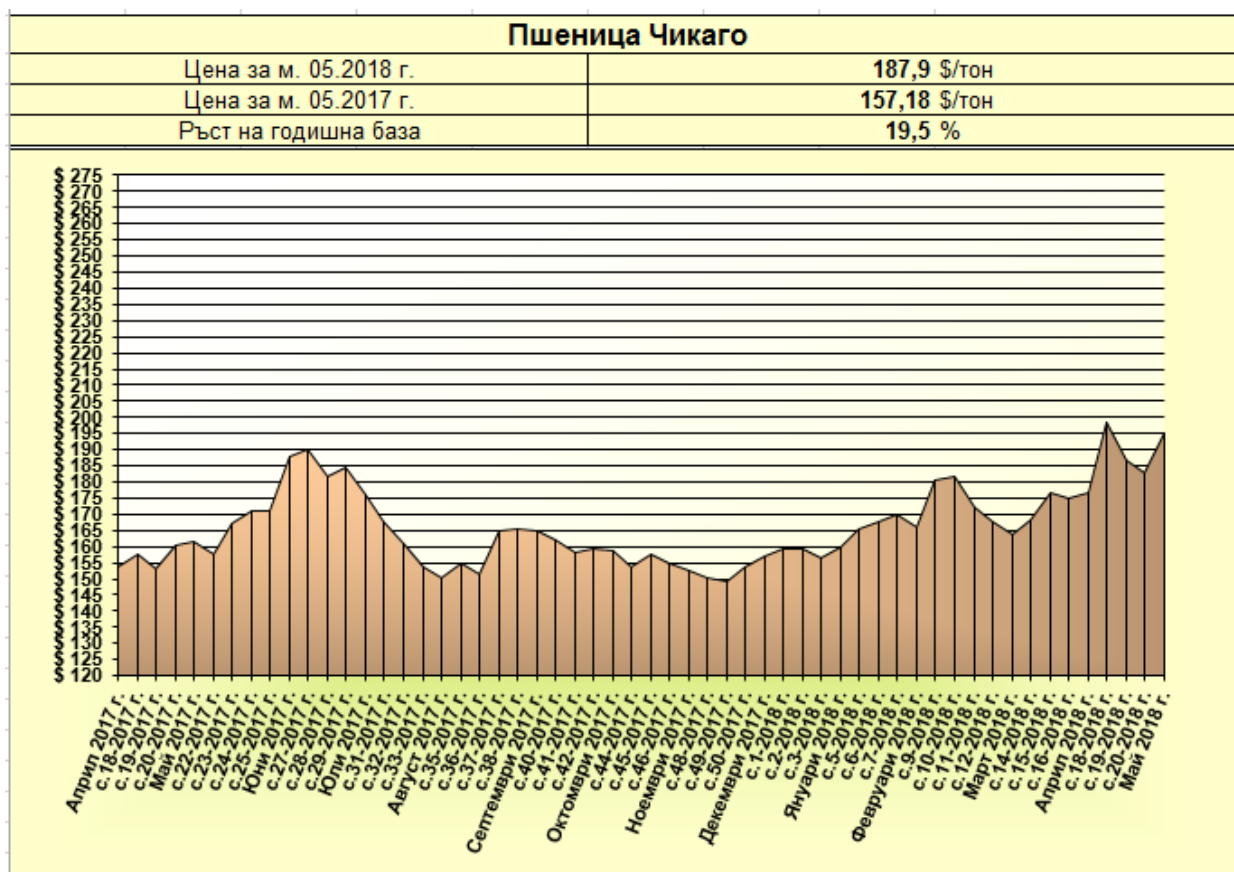

Фиг. 71

Средната стойност на индекса на цените на зърното на ФАО през май е 172,9 пункта, което е с 4,1 пункта (2,4%) по-висока от тази през април. Растежът на този индекс продължава от началото на тази година, а стойността му през май е с почти 17% по-висока от съответния показател за предходната година, достигайки максимално ниво от януари 2015 г. През последните няколко месеца световните цени на основните зърнени култури се увеличиха значително и през май цените на пшеницата се повишиха главно поради опасения относно възможните обеми на производство в редица водещи страни износители. Световните цени на важни фуражни зърнени храни също се увеличиха, главно поради влошаването на реколта в Аржентина и Бразилия. Купувачите в Югоизточна Азия изкупили големи обеми продукция, независимо от отслабването на валутите на редица големи износителки и осигуриха стабилно високо равнище на цените през май.

През м. май 2018 г при цената на **пшеницата** на стоковата борса в Чикаго е отчетен рът на годишна база от 19,5%. (фиг.72)

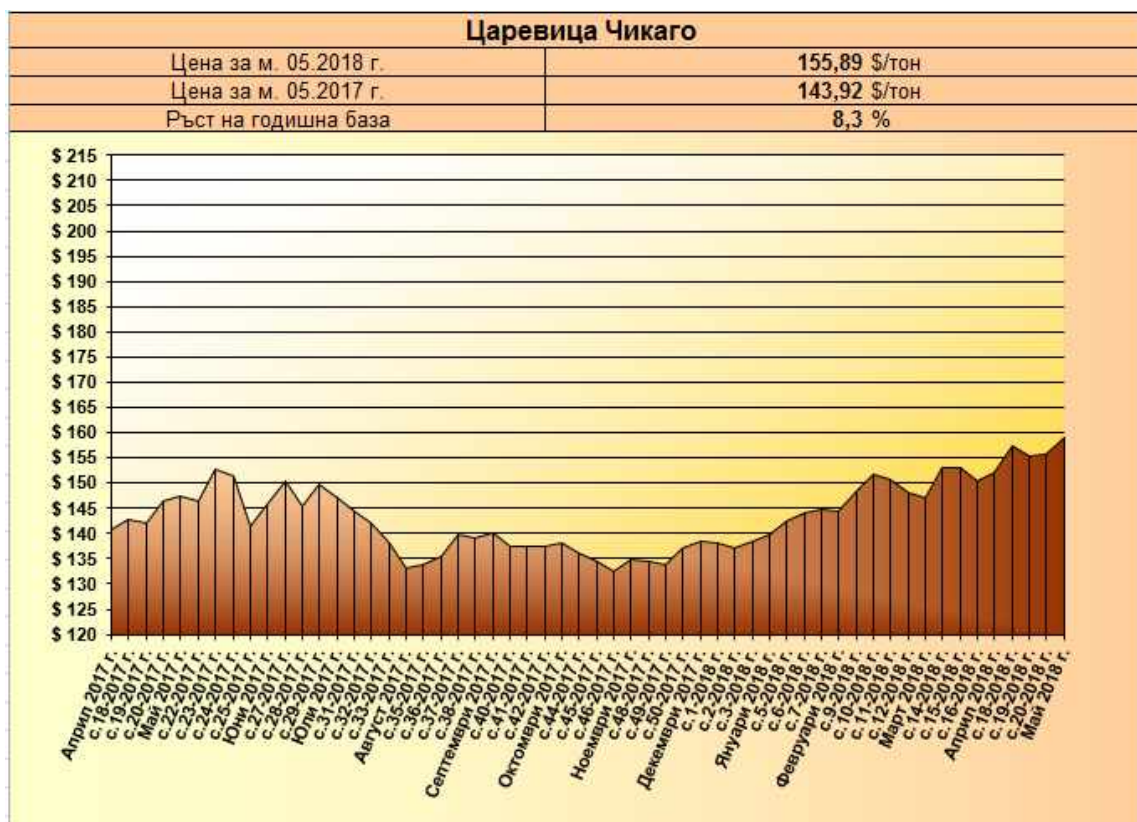
Наблюденията за последните години показват, че цената на пшеницата през м. август 2016 г. е на най-ниското ниво от 2009 г., а най-високите стойности за периода са регистрирани в през лятото на 2012 г. (фиг. 73)

Фиг. 72

Фиг. 73 Цена на пшеницата на стоковата борса в Чикаго за периода 2009г. – май 2018г.

Фиг. 74

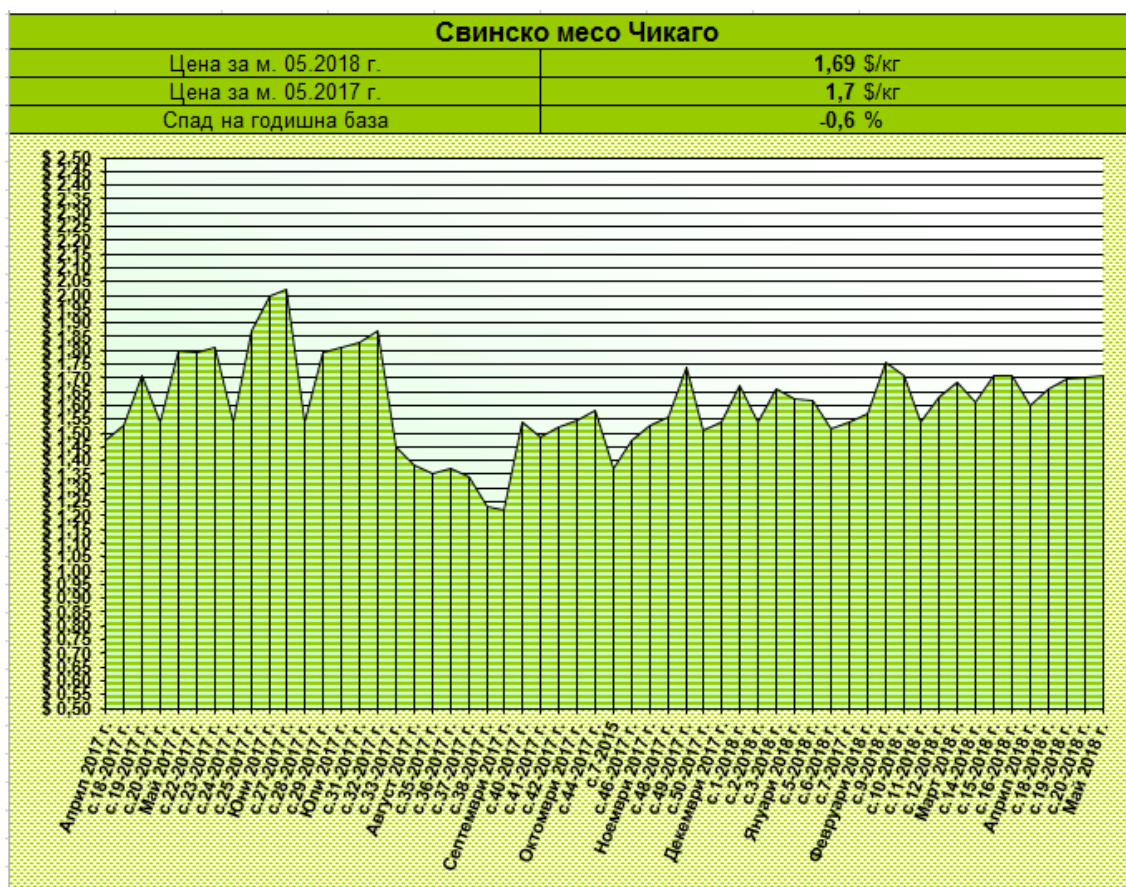
Цената на *царевицата* в Чикаго през м. май 2018 г. бележи ръст на годишна база от 8,3% и се стабилизира на ниво от 155,89 \$/тон. (фиг.74)

Наблюденията за последните 10 години показват, че цената на *царевицата* на стоковата борса в Чикаго е била най-ниска през лятото на 2016 г., а най-висока през 2012 г. (фиг. 75)

Фиг. 75 Цена на *царевицата* на стоковата борса в Чикаго за периода 2009г. – май 2018 г.

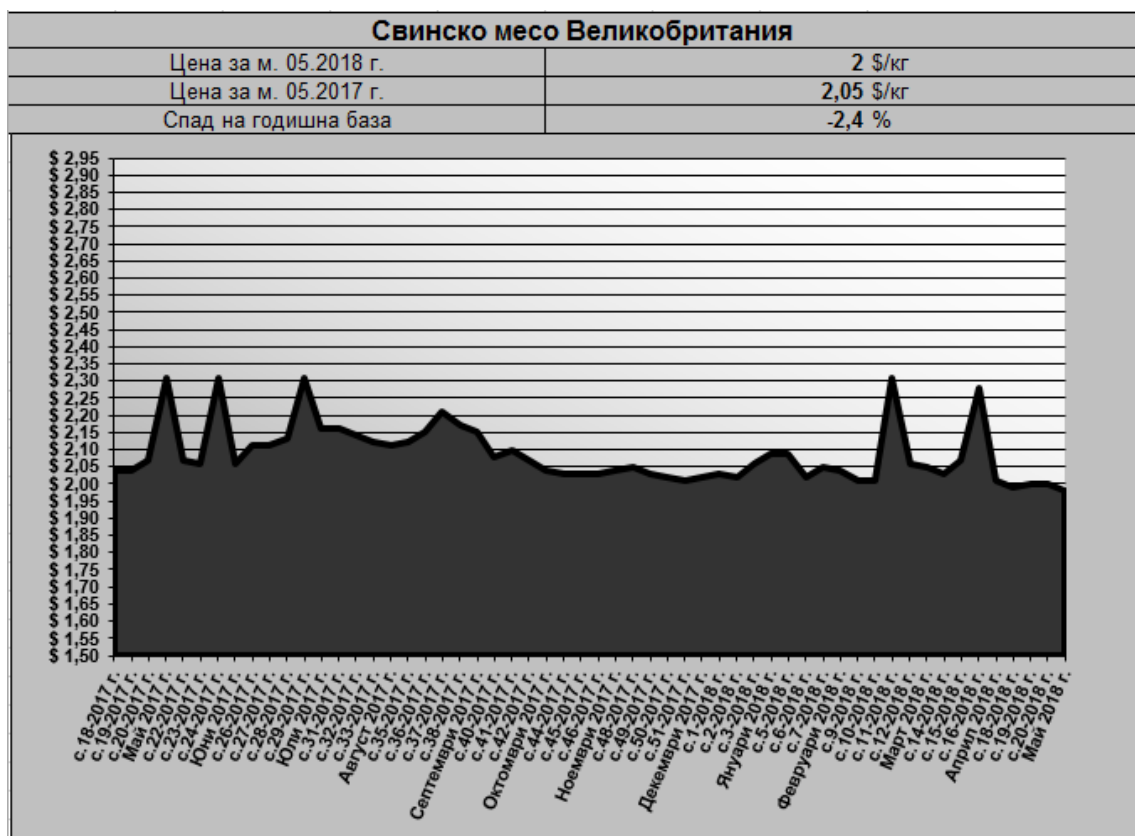
През м. май тази година в сравнение със същия месец на миналата година цената на свинското месо на борсата в Чикаго е почти без промяна, а във Великобритания е отчетен спад на годишна база от 2,4%. (фиг. 76 и 78) През 2014 г. беше отбелязан пик на цената на свинското месо на борсата в Чикаго. (фиг.77)

Фиг. 76

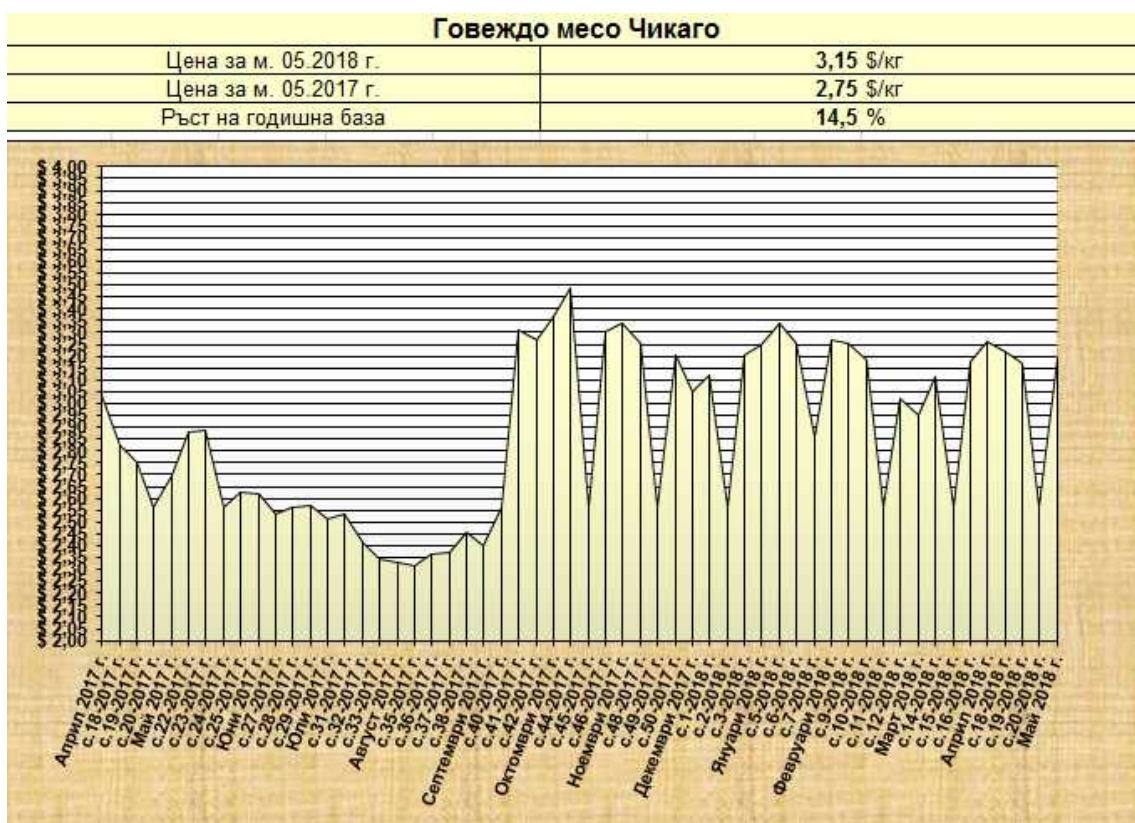

Фиг. 77

Фиг. 78

При цената на **говеждото месо** има ръст на годишна база от 14,5% на стоковата борса в Чикаго и 10,1% във Великобритания. И при говеждото месо имаше пик на цената на борсата в Чикаго през 2014 г. (фиг. 79, 80, 81)

Фиг. 79

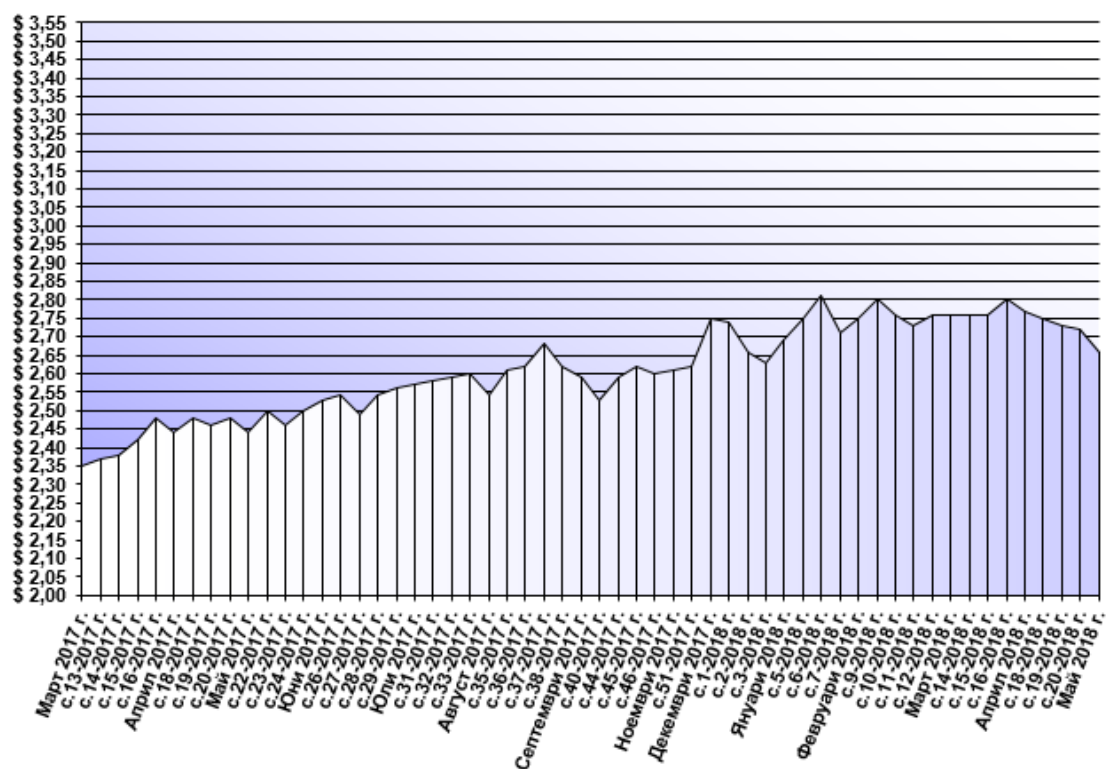
c1 CME FEEDER CATTLE FUTURES CHAIN

FC.1:CME

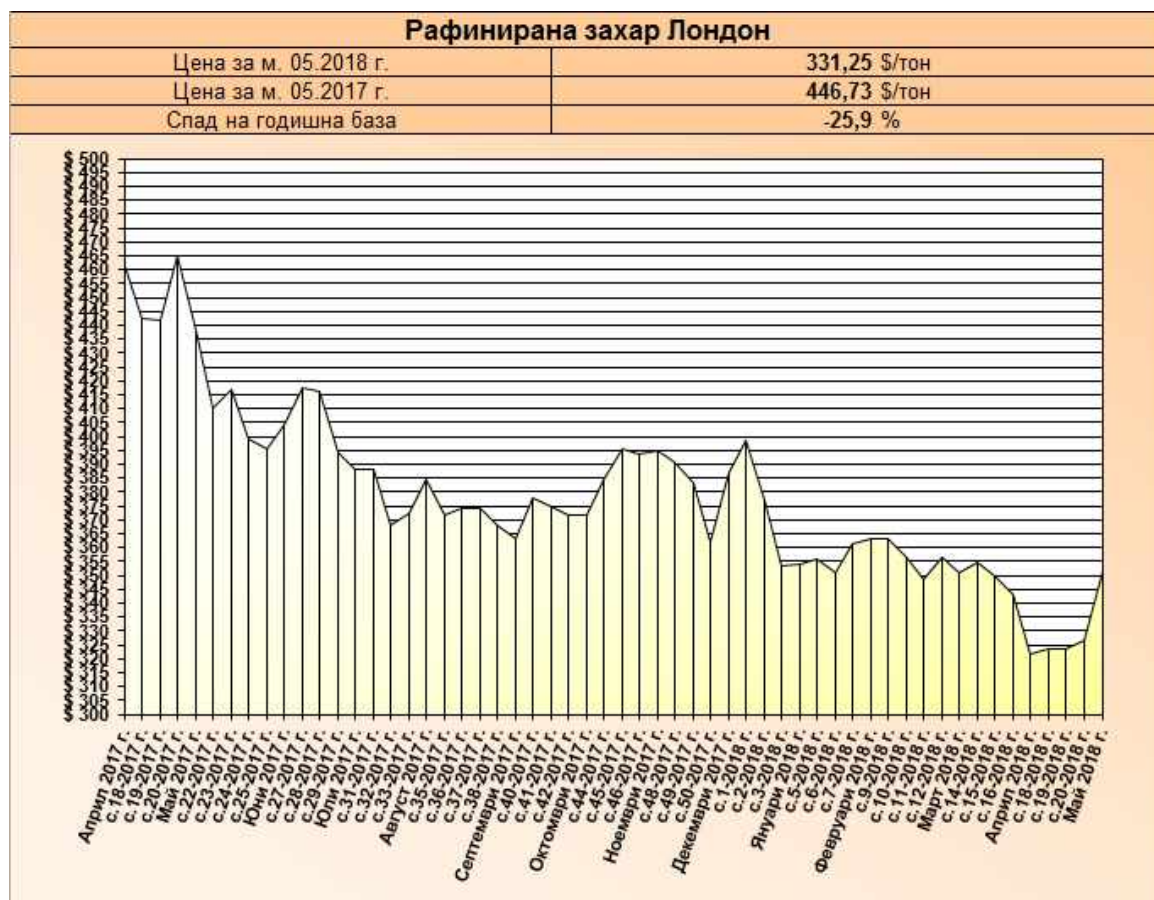
Фиг. 80

Говеждо месо Великобритания	
Цена за м. 05.2018 г.	2,72 \$/кг
Цена за м. 05.2017 г.	2,47 \$/кг
Ръст на годишна база	10,1 %

Фиг. 81

През м. май се запазва устойчивият низходящ тренд при движението на международната цена на захарта на стоковата борса в Лондон. (фиг. 83) На годишна база е отчетен спад на цената на рафинираната захар на борсата в Лондон от 25,9%. (фиг. 82)

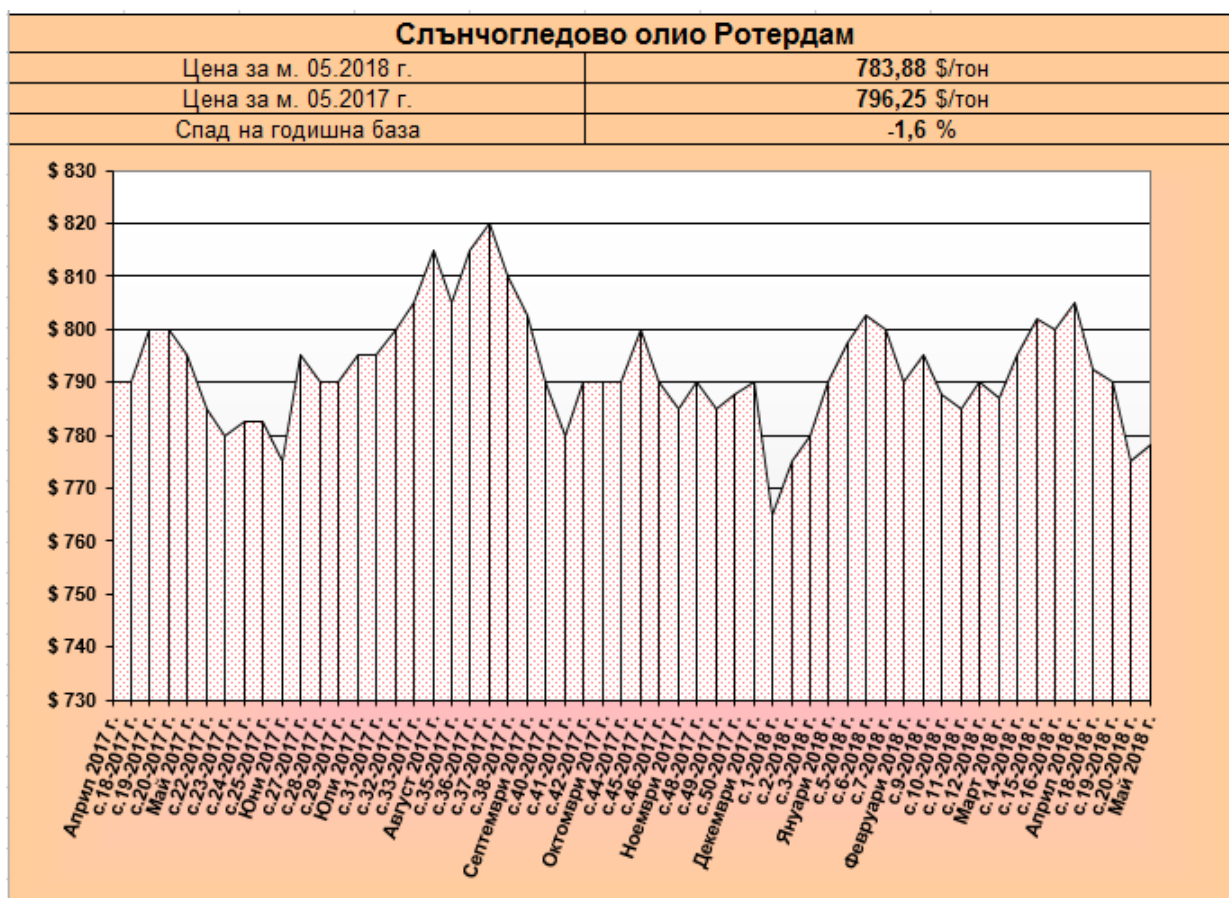
Фиг. 82

Фиг. 83 Цена на рафинирана захар на стоковата борса в Лондон за периода 2009 – 2018г.

Средната стойност на ФАО индекса на цените на захарта на през май е 175.3 пункта и е малко по-ниска (с 0.5%) от нивото през април. Този спад продължава вече шести пореден месец. Понижението на цените на захарта в световен мащаб през последните години се дължи основно на прогнозите за големи обеми от реколтата от захарна тръстика, поради благоприятните метеорологични условия в Бразилия, най-големият в света производител и износител на захар. Опасенията, че продължителното сухо време може да се отрази неблагоприятно върху реколтата от захарна тръстика в някои части на региона, не бяха достатъчно сериозни, за да променят тенденцията на пазара. Съобщенията за това, че бразилските рафинерии продължават да насочват голяма част от продуктите на производството на етанол, а не захар (съобщава се, че само 37% от захарна тръстика е насочена към производството на захар), не са достатъчен фактор, за да се предизвика покачване на цените на захарта.

Месечната цена на нерафинираното слънчогледово олио на борсата в Ротердам през м. май 2018 г. стъпва на ниво от 783,88 \$/тон и бележи лек спад на годишна база от 1,6%. (фиг.84)

Фиг.84

Като цяло през последните две години цената на слънчогледовото олио на международния пазар е стабилна, а от края на 2016 г. се наблюдава плавен и устойчив низходящ тренд. В края на м. септември 2015 г. има краткотраен пик на стойностите, когато цената достига 1010 долара/тон. Следва бърз спад, последван от устойчива тенденция на стабилизиране на кривата. (фиг.85)

Фиг.85

С уважение,
ВЛАДИМИР ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ

Месечен бюлетин

за цените на едро на хранителни продукти
на стоковите тържища в България

м. юни 2018 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

През месец юни пазарът на храни остава сравнително спокоен и балансиран, като се запазват устойчивите тенденции на стабилни цени на основните хранителни стоки и характерните сезонни колебания на цените на плодовете и зеленчуците.

На **месечна база** промяната на цените на хранителните стоки са с малки ценови отклонения, като преобладават низходящите тенденции.

В резултат на поскъпването на млечните произведения и особено на кравето масло през есента и зимата на 2017 г., през м. юни 2018 г. е отчетен ръст на **годишна база** при млечни произведения, който е по-силно изразен при кравето масло. Запазва се низходящият тренд при цената на захарта, при която е отчетен значителен спад спрямо същия месец на миналата година.

През месец юни цените на плодовете и зеленчуците следват характерните сезонни трендове и колебания и пазарът при тях също остава сравнително спокоен, с преобладаващи низходящи тенденции. На годишна база отклоненията в двете посоки са в диапазона 10-30%.

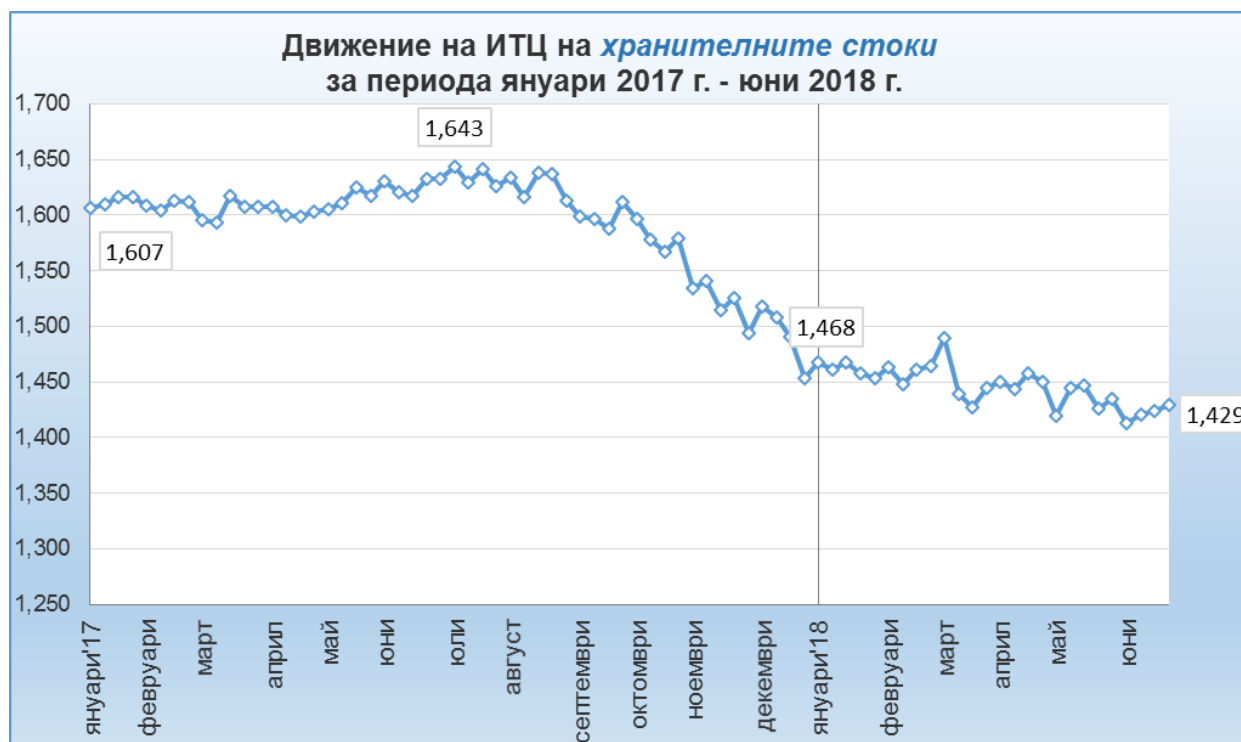
Ретроспективният анализ на движението на цените през месец юни в **периода 2013 – 2018 г.** показва, че през тази година цените на хранителните продукти са около нивата спрямо същия месец на предходните две - три години. Цените на повечето млечни продукти са на малко по-високи нива спрямо същия месец на предходните три години, а цените на сиренето и маслото са най-високи през тази година. Тенденциите при движението на цените на зеленчуците са разнопосочни, в зависимост от конкретните метеорологични условия през м. юни на шестгодишния период. По-високи стойности през тази година са отчетени при оранжерийните краставици и зелето.

През м. юни 2018 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** остава над нивата от същия месец на 2014 и 2016 г., доближава се до нивото от 2015 г. и остава под нивото от 2012, 2013 г. и 2017 г.

През месеца на **международния пазар** се наблюдава лек спад на цените, дължащ се главно на засиленото напрежение в международните търговски отношения. Лек низходящ тренд има при зърнените храни, растителните масла и млечните продукти, а цените на месата и захарта бележат слабо покачване спрямо предходния месец.

1. Хранителни стоки

Тенденциите при движението на цените на едро на хранителните стоки през м. юни остават стабилни с ценови колебания в диапазон $\pm 1-4\%$. Спад от 1-3% спрямо м. май е отбелязан при цената на захарта, лещата, ориза и олиото. Цената на брашното се покачва на месечна база с 4%, фасулът поскъпва незначително с 1%, а цената на яйцата остава без промяна. (фиг.11)

Фиг. 1

Конструираният от Комисията групов Индекс на тържищните цени на хранителните стоки илюстрира общото относително изменение на цените на едро на хранителните стоки, които влизат в неговия състав¹. (фиг.1)

В началото на годината кривата стартира от ниво 1.468 пункта и през първите седмици на януари стойностите имат стабилен характер, който се задържа и през м. февруари. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.464 пункта, което е почти без промяна спрямо началото на годината. В началото на м. март се наблюдава краткотраен ръст на стойностите, след което кривата отново се връща на нивата от предходния месец. В края на март индексът стъпва на ниво от 1.445 пункта. През м. април и май кривата се задържа на нивото от месец март, като стойностите през последната седмица на май са 1.435 пункта. Спрямо

¹ Този индекс отразява цените на следните стоки: захар, фасул, ориз, леща, брашно и олио

същия период на миналата година стойностите са много по-ниско ниво, като отчетеният спад на стойностите на годишна база е близо 12%. През м. юни се наблюдава лек възходящ тренд, който се дължи на поскъпването през месеца на брашното и някои млечни продукти. През последната седмица на юни индексът стъпва на ниво от 1.429 пункта. Покачването на месечна база е 1,13%, а на годишна база има спад на индекса от 13%.

Наблюденията от предходните години показват, че най-високи стойности индексът на хранителните стоки е имал през 2008 г., 2011 г. и 2012 г., когато се наблюдаваше повишаване на цените на голяма част от основните хранителни стоки. (фиг. 2)

Фиг. 2

Колебанията през месец юни при цените на **млечните произведения** са разнопосочни, като ръст на месечна база от 1-4% има при кравето сирене, киселото и прясното мляко. Цената на кашкавала се задържа около нивото от предходния месец, а цената на маслото е без промяна. (табл. 1, фиг.11,38-43)

Наблюденията от предходни години показват, че при движението на цените на млечните произведения се наблюдават определени сезонни тенденции, изразяващи се в по-високи есенно-зимни стойности и спад на цените през пролетта и лятото. През последните три – четири години тези сезонни колебания са все по-слабо изразени.

Движението на кривата на Индекса на Тържищните Цени на млечните произведения се обуславя от движението на цените на стоките, които влизат в неговата структура² .(фиг.3)

Фиг. 3

През м. януари 2018 г. кривата на този индекс се стабилизира на нивото от м. декември, а през февруари стойностите отбелязват спад и стъпват на ниво от 1.832 пункта. Намалението на индекса спрямо началото на годината е около 1,5%. През м. март индексът се стабилизира и се доближава до нивото от предходния месец. В края на м. март стойностите стъпват на ниво от 1.818 пункта. В началото на месец април кривата има лек възходящ тренд, но през последната седмица стойностите се стабилизират на по-ниското ниво от 1.801 пункта. В сравнение със същия период на 2017 г. индексът е на по-високо ниво, което е в резултат на високата база от м. ноември 2017 г. През м. май низходящият тренд се запазва, като е отчетен нов спад на месечна база от 1.4% и индексът се доближава до стойностите от същия период на миналата година. През м. юни индексът има слаб възходящ тренд, който се дължи на покачването на цената на кравето и овчето сирене и млеката. През последната седмица на месеца кривата стъпва на ниво от

² Стоките, които влизат в структурата на този индекс са сирене – краве и овче, кашкавал "Витоша" и краве масло

1,803 пункта и остава на малко по-високо ниво от същия период на миналата година.

Ретроспективният анализ на цените на млечните произведения показва, че индексът на тази група стоки е най-висок в края на миналата година и в началото на 2014 г. Рязък скок на стойностите беше наблюдаван през лятото на 2007 г. и през 2010 г. В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд. Въпреки покачването на индекса през последните месеци на 2016 г., през първите десет месеца на 2017 година, стойностите остават под пиковите нива от 2014 г. През м. ноември стойностите на индекса минават над нивото от 2014 г. и достигат пикови стойности за последните 10 години. (фиг. 4)

Фиг. 4

Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари.

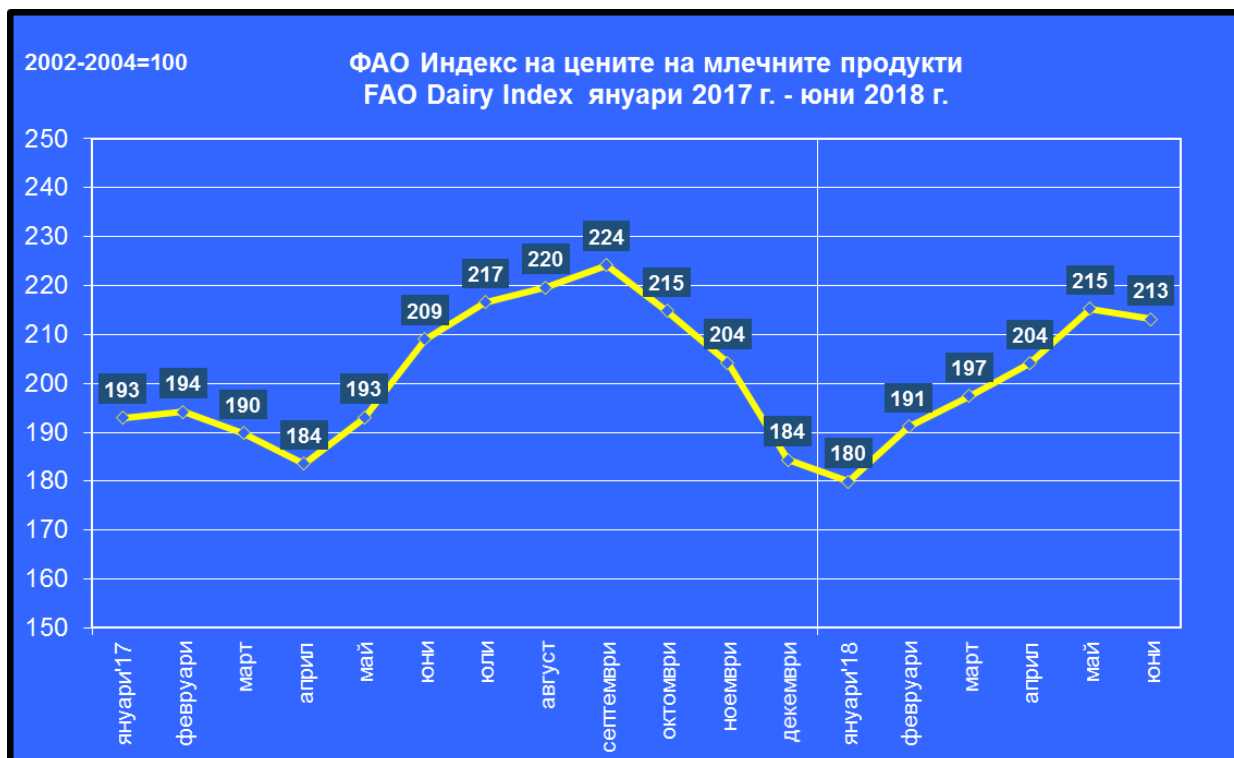
ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (Индекс на цените на храните³ на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (ФАО FAO)⁴

³ FFPI – FAO Food Price Index

⁴ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

Средната стойност на индекса на цените на млечните продукти на ФАО през юни е 213,2 пункта, която е с 2 пункта (0,9%) по-ниска от стойността през м. май, но с 2% по-висока от съответния период на предходната година. Този спад през юни се дължи на намалението на цените на сиренето, а цените на пълномасленото мляко на прах остават непроменени. По-голямото предлагане за износ от Съединените щати и ЕС предизвиква този спад в цената на сиренето, а устойчивото търсене на внос води до стабилните цени на обезмасленото мляко на прах. Котировките на масло и пълномаслено мляко на прах са повишени в Европа и леко намалени в страните от Океания. (фиг.5)

В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на ФАО индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд и през м.февруари 2014 г. достига пиковите си за последните години стойности. Следва почти двугодишен низходящ тренд. Тенденцията се обръща през 2016 г, а в началото на 2017 г. се стабилизира и от м. март се наблюдава спад на стойностите. Трендът отново се обръща през април, за да достигне през септември максималните за последните три години стойности. През м. октомври за първи път от пролетта на същата година е регистриран спад на индекса, който продължава и през следващите месеци до м. януари 2018 г. (фиг.6)

Фиг. 5

Фиг. 6

Стойностните колебания на цените на **месото и месните произведения** през м. юни спрямо предходния месец са преобладаващо възходящи и са в диапазона 1-5%. Поскъпване на месечна база има свинското месо с 5%, пилето и пелешките разфасовки с 1-2% и трайния салам с 2%. Поскъпване с 3-4% има и при някои от рибите (скуприя, копърка, хек, пангасиус). (табл. 1, фиг.11,28-37)

ИТЦ на **месото, месните произведения и рибата**⁵ е относителен измерител на общото състояние на пазара на едро на този вид хранителни стоки. С най-голямо тегло в тази група е цената на пилешкото месо. (фиг. 7,8)

Индексът на месото и месните произведения от началото на тази година има лек възходящ тренд. През последната седмица на януари кривата се стабилизира и през следващите два месеца остава на ниво от около 1.280. В края на м. март стойностите са 1.292 пункта, което е по-високо ниво в сравнение със същия период на предходната година. Това е в резултат на много ниската база на индекса в началото на 2017 г. През м. април индексът има лек възходящ тренд, който се дължи на покачването на цените на някои от месата и месните продукти. В края на месеца кривата стъпва на ниво от 1,316 пункта. Повишението спрямо предходния месец е 2%, а в сравнение със същия период на миналата година стойностите са с 6% по-високи. В резултат на спада на цените на голяма част от месата и месните произведения, през м. май кривата на индекса има низходящ тренд. През последната седмица на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.295

пункта и въпреки наблюдавания спад, те остават все още над нивото от същия период на предходната година. През м. юни, в резултат на поскъпването на някои меса и месни произведения, индексът има възходящ тренд. В края на месеца той стъпва на ниво от 1.293 пункта, като остава на малко по-високо ниво спрямо същия период на миналата година.

Фиг. 7

В периода 2006 – 2008 г. индексът на тази стокова група имаше устойчив възходящ тренд. През следващите години кривата следва разнопосочни тенденции. През 2014 г. стойностите трайно се движат надолу, а през 2015 и 2016 г. индексът се стабилизира на ниво от около 1.300 пункта.

През първите три месеца на 2017 г. се наблюдава рязък спад на стойностите, което се дължи на поевтиняването на месото и някои месни произведения. През следващите месеци на годината кривата има стабилен характер и стойностите се движат в тесен диапазон от 1.20 – 1.25 пункта. Като цяло тенденцията от началото на тази година е преобладаващо възходяща. (фиг.8)

⁵ В структурата на индекса влизат стоките: пиле, колбаси малотрайни и шпеков салам; кренвирши; кайма и риба (скуприя).

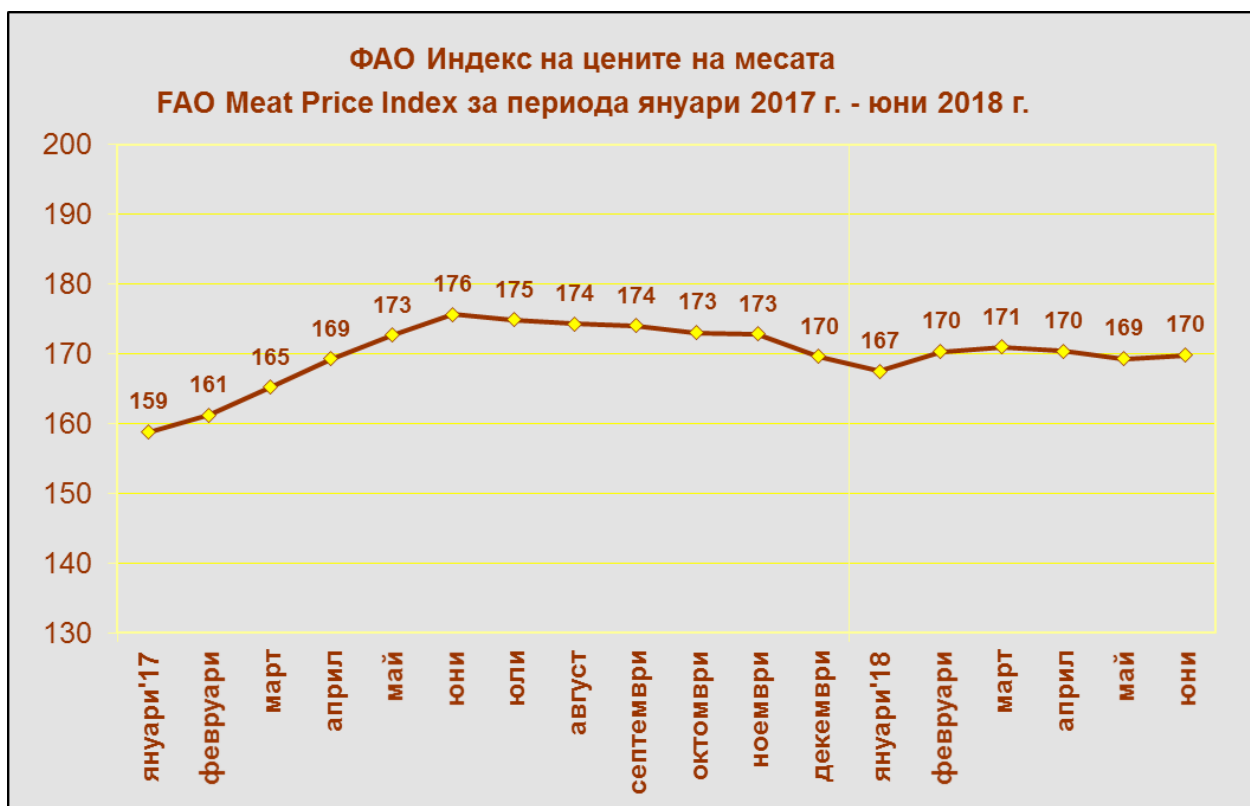
Фиг. 8

Анализът по данни на ФАО⁶ за състоянието на пазара на месо през последните години показва, че от 2009 г. цените на месните продукти започват да растат, като плавната възходяща тенденция се запазва до пролетта на 2011 г. Следва стабилизиране на кривата, като тенденцията се запазва в началото на 2014 г, но стойностите остават на високото ниво от 2011 г. От средата на 2014 г. се заражда устойчив низходящ тренд, който продължава до м. март 2016 г. С известни колебания в двете посоки кривата на този индекс през 2016 и 2017 г. има стабилен характер. (фиг. 9, 10)

Средната стойност на индекса на цените на месото на ФАО през юни е 169,8 пункта, малко по-висока (0,3%) е от тази през м. май, но е с 3,3% по-ниска от нивото през юни 2017 г. Това леко увеличение в сравнение с предходния месец се дължи най-вече на внезапното увеличение на цените на агнешкото месо, както и на лекото повишение на цените на свинското месо. Котиروвете на говеждото месо и пилешкото месо леко се понижават. Повишеното търсене на фона на слабото предлагане в страните от Океания води до повишаване на цените на агнешкото месо, а голямото вътрешно търсене (особено в Европа) предизвиква повишаване на цените на свинското месо. Големият обем на експортната оферта

⁶ ФАО – Food and Agriculture Organization United Nations

от страна на Австралия се превърна в един от факторите, понижаващи цените на говеждото месо, а значителният износ (особено от Бразилия) на фона на слабо търсене на вноса допринесе за намаляване на цените на птичето месо.

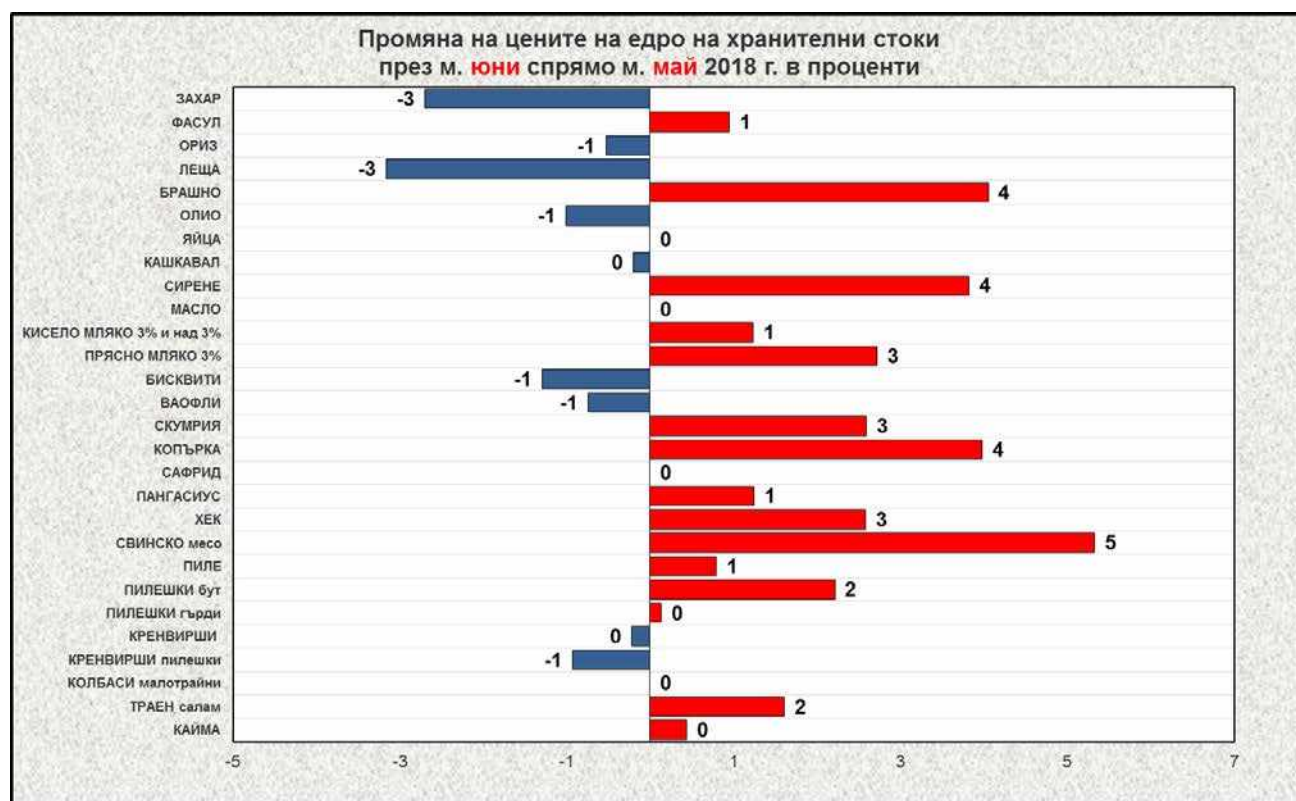
Фиг.9

Фиг.10

Таблица 1

СТОКА	май'18	юни'18	промяна в %	промяна в лв.	юни'17	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЗАХАР	1,11	1,08	-2,7	-0,03	1,59	-32,1	-0,51
ФАСУЛ	3,15	3,18	1,0	0,03	3,49	-8,9	-0,31
ОРИЗ	1,89	1,88	-0,5	-0,01	1,83	2,7	0,05
ЛЕЩА	2,85	2,76	-3,2	-0,09	3,22	-14,3	-0,46
БРАШНО	0,74	0,77	4,1	0,03	0,79	-2,5	-0,02
ОЛИО	1,99	1,97	-1,0	-0,02	2,10	-6,2	-0,13
ЯЙЦА	0,18	0,18	0,0	0,00	0,17	5,9	0,01
КАШКАВАЛ	10,02	10,00	-0,2	-0,02	9,85	1,5	0,15
СИРЕНЕ	5,76	5,98	3,8	0,22	5,75	4,0	0,23
МАСЛО	2,20	2,20	0,0	0,00	1,63	35,0	0,57
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,81	0,82	1,2	0,01	0,75	9,3	0,07
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,47	1,51	2,7	0,04	1,55	-2,6	-0,04
БИСКВИТИ	1,55	1,53	-1,3	-0,02	1,59	-3,8	-0,06
ВАОФЛИ	2,69	2,67	-0,7	-0,02	2,58	3,5	0,09
СКУМРИЯ	3,86	3,96	2,6	0,10	3,82	3,7	0,14
КОПЪРКА	2,01	2,09	4,0	0,08	2,02	3,5	0,07
САФРИД	3,20	3,20	0,0	0,00	3,36	-4,8	-0,16
ПАНГАСИУС	4,01	4,06	1,2	0,05	3,72	9,1	0,34
ХЕК	4,64	4,76	2,6	0,12	5,24	-9,2	-0,48
СВИНСКО месо	6,38	6,72	5,3	0,34	6,85	-1,9	-0,13
ПИЛЕ	3,77	3,80	0,8	0,03	3,66	3,8	0,14
ПИЛЕШКИ бут	2,71	2,77	2,2	0,06	2,77	0,0	0,00
ПИЛЕШКИ гърди	7,27	7,28	0,1	0,01	7,04	3,4	0,24
КРЕНВИРШИ	4,59	4,58	-0,2	-0,01	4,37	4,8	0,21
КРЕНВИРШИ пилешки	3,24	3,21	-0,9	-0,03	3,25	-1,2	-0,04
КОЛБАСИ малотрайни	4,54	4,54	0,0	0,00	4,28	6,1	0,26
ТРАЕН салам	8,06	8,19	1,6	0,13	8,21	-0,2	-0,02
КАЙМА	4,53	4,55	0,4	0,02	4,65	-2,2	-0,10

Фиг. 11

Спрямо същия месец на миналата година при цените на едро на по-голяма част от хранителните стоки се наблюдава низходящ тренд. (табл. 1, фиг. 12)

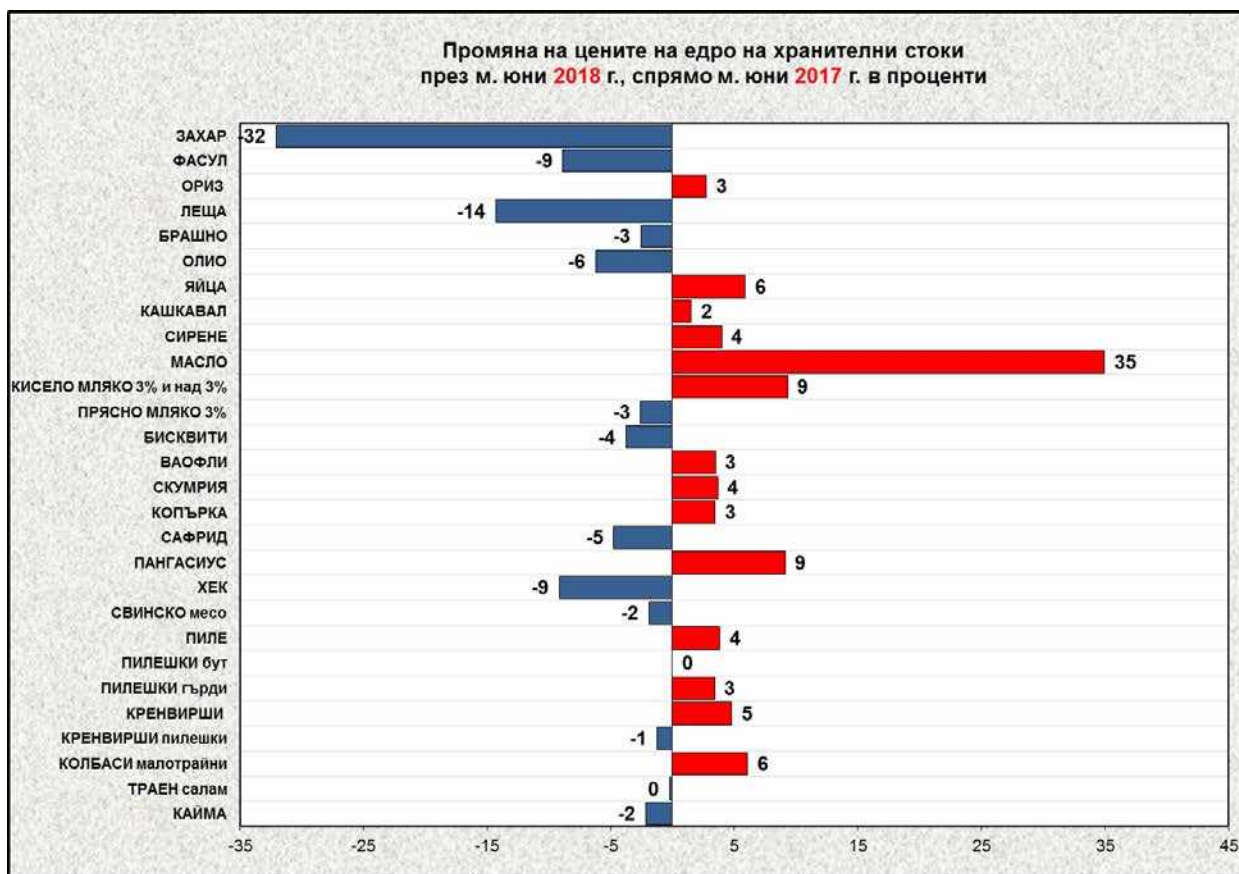
Най-силен спад на годишна база има при цената на захарта (32%), който се дължи на изключително устойчивата и силна низходяща тенденция през цялата 2017 г. и през първите месеци на настоящата година. Поевтиняване спрямо миналата година в диапазона 6-14% има при олиото и варивата, а поевтиняването спрямо същия месец на миналата година при брашното е 3%. Лек ръст на годишна база от 3% има при цената на ориза. След рязкото поскъпване на яйцата през есента на миналата година, още през зимата стойностите се стабилизираха, но през м. юни тази година цената им е с 6% по-висока спрямо същия месец на предходната година.

В резултат на поскъпването на млечните произведения и особено на кравето масло през есента и зимата на 2017 г., през м. юни 2018 г. е отчетен ръст на годишна база при маслото от 35%, а цените на останалите млечни произведения отбелязват покачване от 2-4%. Цената на едро на киселото мляко е с 9% по-висока, а цената на прясното мляко е малко под нивото от същия месец на миналата година.

Тенденциите при движението на цените на месото и месните произведения през м. юни тази година спрямо същия месец на предходната година са преобладаващо възходящи, но ценовите колебания са в тесен диапазон. Поскъпване на годишна база в интервала 3-6% е отчетено при пилешкото месо, пилешките разфасовки, кренвиршите и малотрайните колбаси.

Наблюденията на цените на рибата на годишна база показват разнопосочни тенденции, като положителните колебания са при скумрията, копърката и пангасиуса, а низходящите, съответно при хека и сафрида.

Цените на захарните изделия също са разнопосочни, като поскъпване има при вафлите (3%), а цената на бисквитите леко пада с 4%. (фиг. 12)

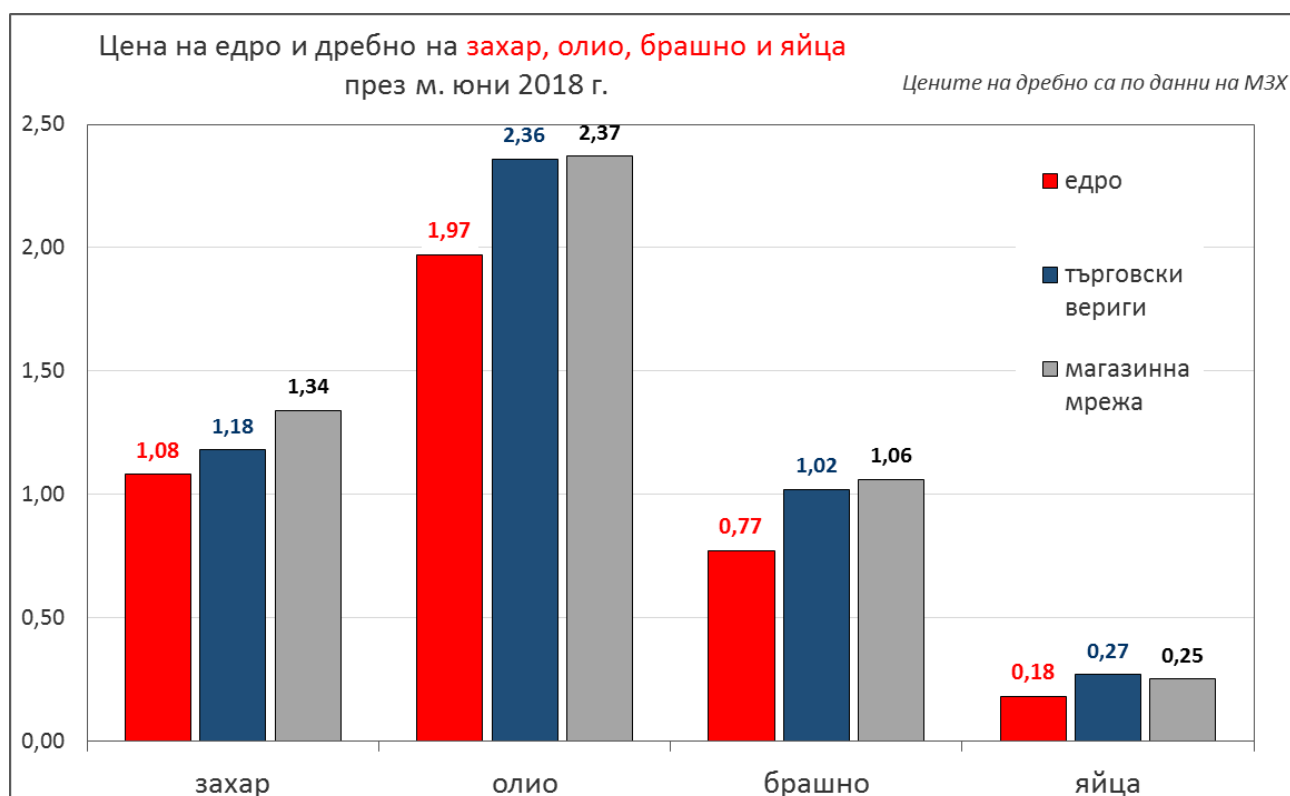

Фиг.12

Наблюдението на цените на **дребно** на основните хранителни продукти: захар, олио, брашно и яйца показва, че през м. юни надценките на цените на дребно, спрямо цените на едро в големите търговски вериги са в диапазона 9 – 50%, като най-голямата надценка е отчетена при яйцата, а най-малка съответно при захарта. В магазинната мрежа най-големите надценки от 38-39% са при брашното и яйцата, при олиото тя 20% и при захарта 24%. (табл.2 и фиг.13)

Таблица 2

СТОКА	цени на едро на тържищата	цени на дребно в търговските вериги	надценка в %	надценка в лв.	цени на дребно в магазинната мрежа	надценка в %	надценка в лв.
захар	1,08	1,18	9	0,10	1,34	24	0,26
олио	1,97	2,36	20	0,39	2,37	20	0,40
брашно	0,77	1,02	32	0,25	1,06	38	0,29
яйца	0,18	0,27	50	0,09	0,25	39	0,07

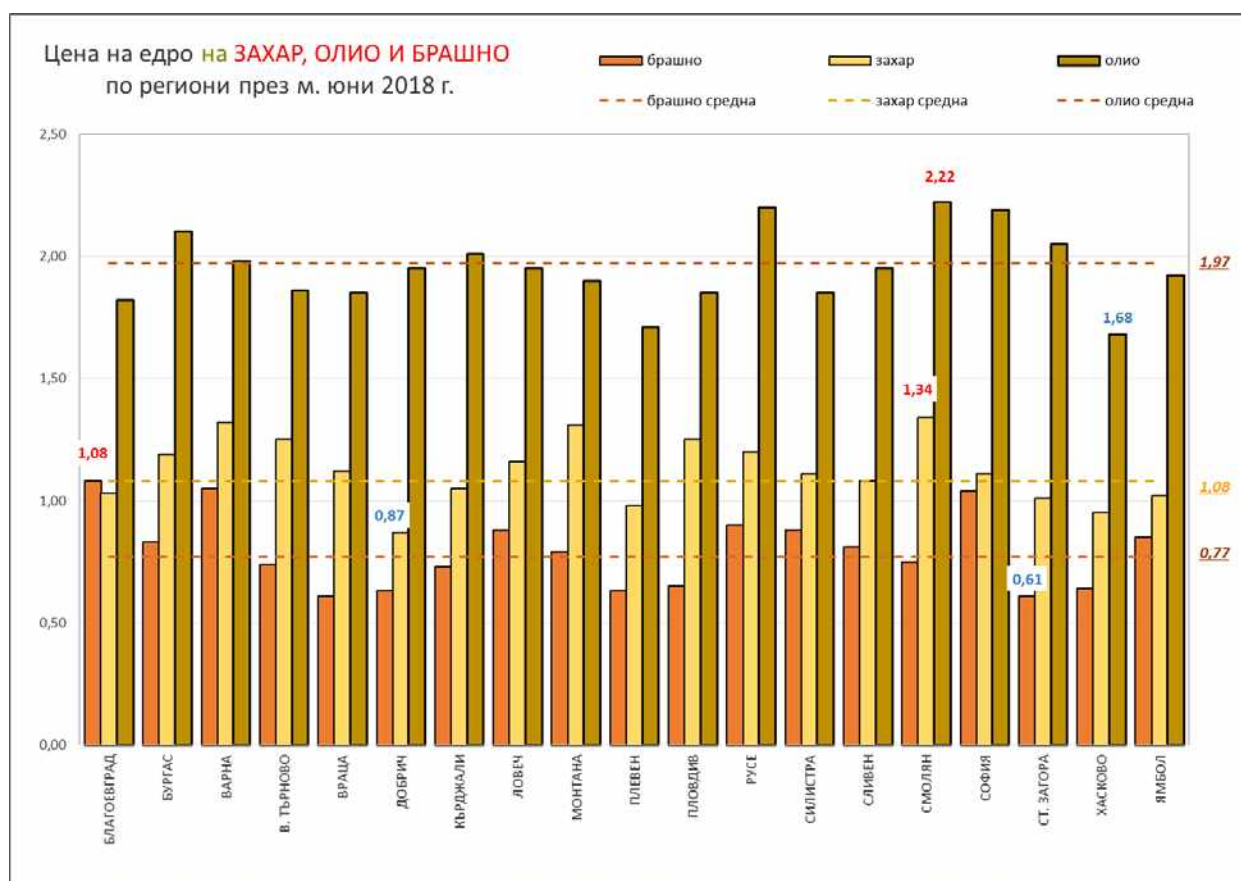
Фиг. 13

Анализът на цените на едро на основните хранителни стоки: брашно, захар и олио по **региони** показва, че отклоненията в цените в различните региони от средната за страната цена са в диапазона $\pm 15 - 40\%$.

При средна цена за страната през м. юни на брашното 0.77 лв./кг, средната цена на брашното на тържищата в област Благоевград е 1.08 лв./кг, а в област Стара Загора и Враца цената е 0.61 лв./кг.

Най-високи цени на едро на захарта през юни са отчетени в област Смолян 1,34 лв./кг, а най-ниски в област Добрич – 0.87 лв./кг, при средна цена на едро за страната 1.08 лв./кг.

Най-скъпо се е търгуvalo през месеца олиото на тържищата в област Смолян - 2.22 лв./л, най-евтино е било то в Хасковска област – 1.68 лв./л, а средната за страната цена на олиото през месеца е 1.97 лв./л. (фиг.14)

Фиг.14

Таблица 3 Цени на едро на хранителни стоки през м. юни 2013/2018 г.

юни	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО МЕСО	ПИЛЕ	КАЙМА
година													
2013	1,92	3,28	1,89	0,97	2,58	0,15	10,47	5,36	1,27	3,96	6,98	4,06	5,00
2014	1,35	4,33	2,02	0,85	1,99	0,15	10,65	5,66	1,33	4,33	6,93	3,98	4,95
2015	1,22	3,38	2,09	0,82	2,19	0,16	9,66	5,46	1,40	4,00	6,99	3,83	4,68
2016	1,46	2,91	1,90	0,81	2,08	0,16	9,37	5,44	1,23	3,87	6,53	3,68	4,57
2017	1,59	3,49	1,83	0,79	2,10	0,17	9,85	5,75	1,63	3,82	6,85	3,66	4,65
2018	1,08	3,18	1,88	0,77	1,97	0,18	10,00	5,98	2,20	3,96	6,72	3,80	4,55

Анализът на цените на хранителните стоки през м. юни 2018 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2014 - 2018 г.) показва, че цените на основните хранителни стоки (захар, ориз, брашно и олио) са около и под нивата от

същия месец на периода 2014 – 2017 г. Въпреки краткотрайното поскъпване на яйцата през м. ноември 2017 г., тяхната цена през тази година се доближава до нивата от същия месец на предходните години

При млечните продукти се наблюдава ръст на годишна база спрямо предходните 3 години, а цените на кравето сирене и маслото през м. юни тази година са най-високи спрямо същия месец на предходните пет години. Цените на пилешкото месо, месните произведения и рибата се доближават и са малко над нивата от същия месец на 2013/2017 г. Цената на свинското месо остава под нивата от 2013-2017 г., като е по-висока от цената през същия месец на 2016 г. (табл.3 и фиг.15)

- През 2011 г. цената на *захарта* бележи драстичен скок и за шест месеца се покачва със 70%. В резултат на този скок цената на захарта през м. юни 2013 г. е най-висока в сравнение със същия месец на следващите години. През м. юни 2018 г. цената на захарта остава на по-ниско ниво спрямо периода 2014 - 2017 г. (фиг.16,17)

- В периода 2011 – 2013 г. цената на *фасула* расте и през м. юни 2014 г. тя е най-висока за последния шестгодишен период. От средата на същата година трендът се обръща, в резултат на което цената през юни 2016 г. е най-ниска. През м. юни 2018 г. цената на фасула е малко над нивото от същия месец на 2016 г., като остава под нивото от м. юни на останалите години от анализирания период. (фиг. 24,25)

- Цената на *ориза* през последните години остава сравнително стабилна и се движи на ниво от около и малко под 1,80-2,00 лв./кг. През месец юни настоящата година цената на ориза у нас се доближава до нивото от предходните години, като остава под нивата от 2013 - 2015 г. и е малко по-висока от периода 2016 - 2017 г. Стабилният характер на цената на ориза се дължи на това, че производството на ориз в страната особено в периода след 2007 г. е в известен възход и тенденциите на световния пазар на ориз не дават силно отражение върху нашия пазар. (фиг. 26,27)

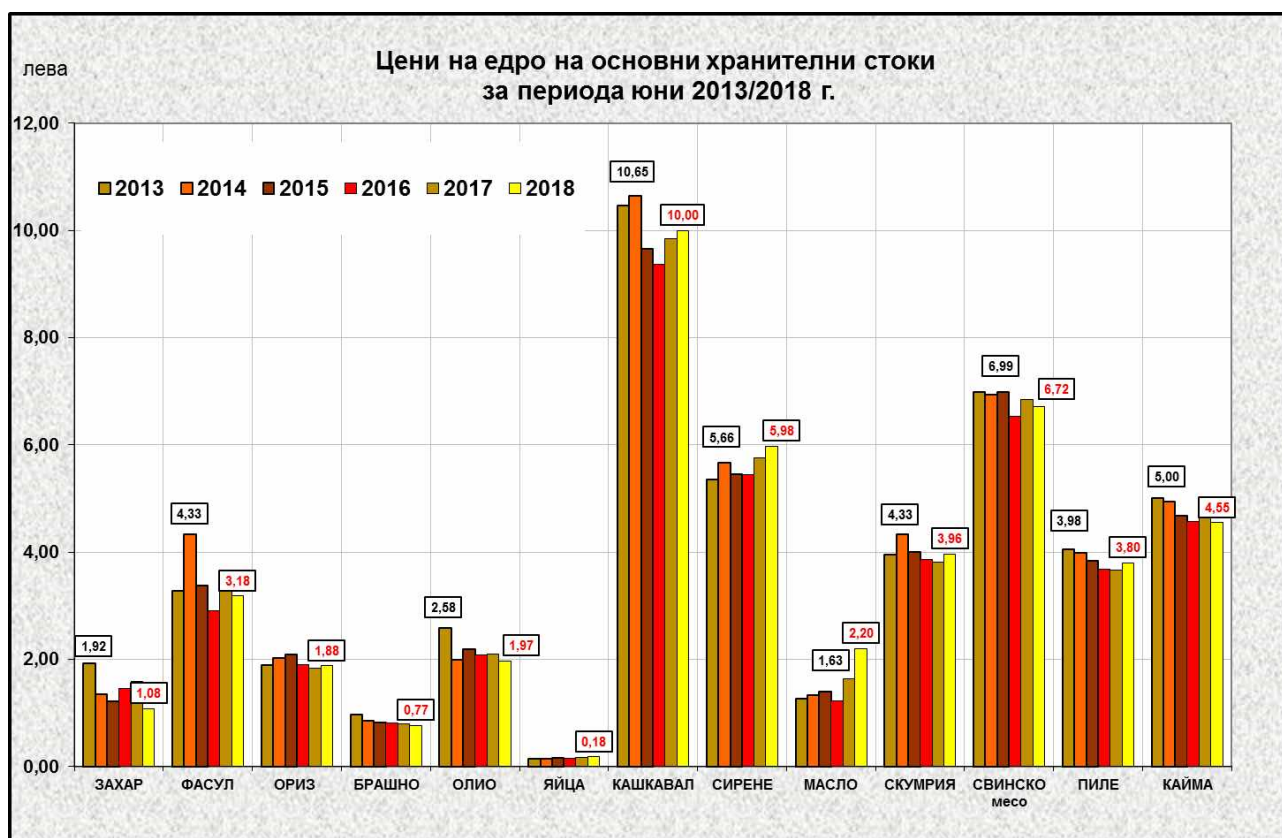
- От началото на 2013 г. кривата на цената на *брашното* има низходящ тренд, а в периода 2014 – 2017 г. цената е стабилна и се движи около ниво от 0.90лв./кг. През м. юни настоящата година цената на брашното е най-ниска спрямо предходния пет годишен период. (фиг.20,21)

- Наред с други хранителни стоки и при *олиото* през 2012 г. се наблюдаваше трайно поскъпване, а в периода 2013 – 2015 г. цената се

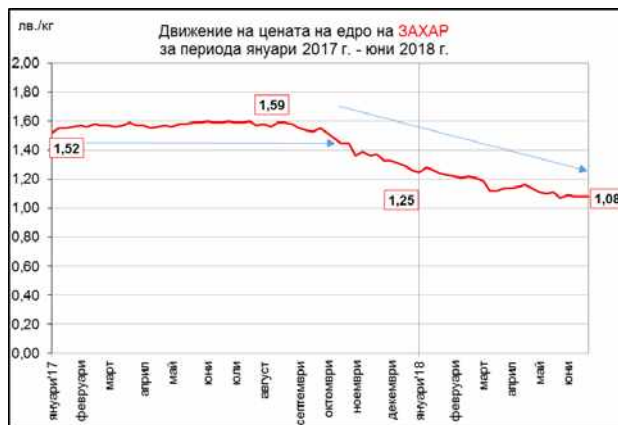
стабилизира и кривата тръгва надолу. През 2016 и 2017 г. стойностите са стабилни, а в края на 2017 г. цената на едро на олиото минава под 2.00 лв./л. По тази причина през м. юни 2013 г. цената на олиото има най-високи стойности в сравнение със същия месец на другите години от периода. През следващите години цената на олиото има плавен и устойчив низходящ тренд. (фиг.18,19)

- През есента на 2017 г. цените на *млечните произведения* се покачиха и въпреки стабилизирането им в края на годината, през м. юни тази година стойностите са на по-високи нива, което е най-силно изразено при кравето масло. (фиг.38-43)

- В периода 2013 – 2017 г. цените на *месото и месните изделия* имат траен и плавен низходящ тренд. През юни 2013 - 2015 г. са отчетни най-високите стойности на цената на свинското месо. Тогава се наблюдаваше и голям скок на цената на месото на световния пазар. Трендът на цените на пилешкото месо, каймата и скумрията в периода 2013 – 2017 г. е устойчиво низходящ, а през м. юни 2018 г. са отчетени малко по-високи средно месечни цени.

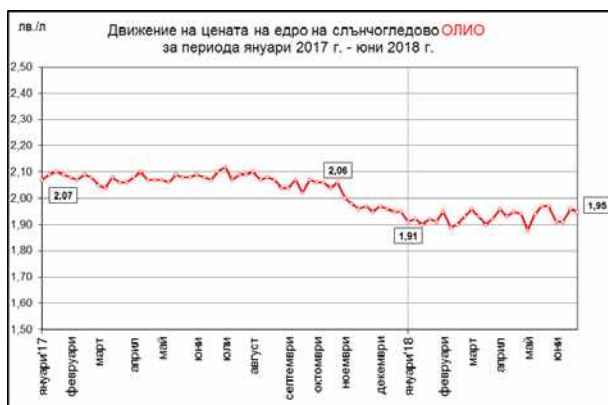
Фиг. 15

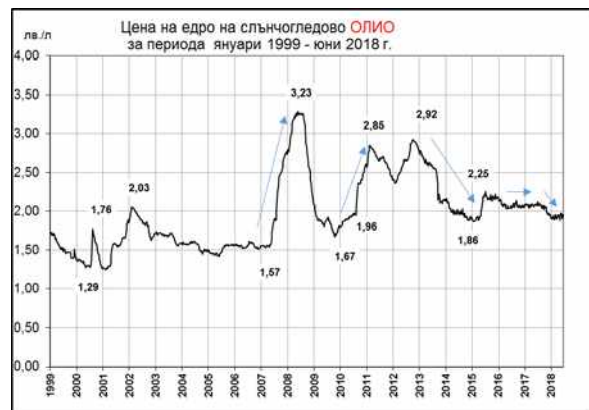
Фиг. 16

Фиг.17

Фиг. 18

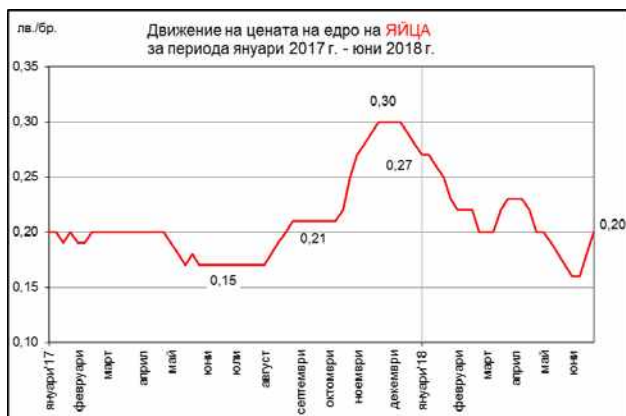
Фиг. 19

Фиг. 20

Фиг. 21

Фиг. 22

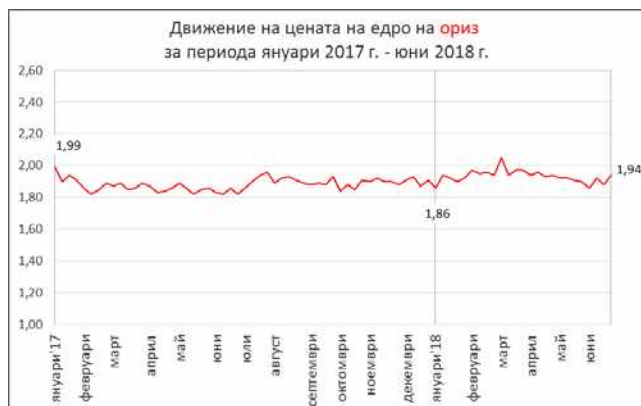
Фиг. 23

Фиг. 24

Фиг. 25

Фиг. 26

Фиг. 27

Фиг. 28

Фиг. 29

Фиг. 30

Фиг. 31

Фиг. 32

Фиг. 33

Фиг. 34

Фиг. 35

Фиг. 36

Фиг. 37

Фиг. 38

Фиг. 39

Фиг. 40

Фиг. 41

Фиг. 42

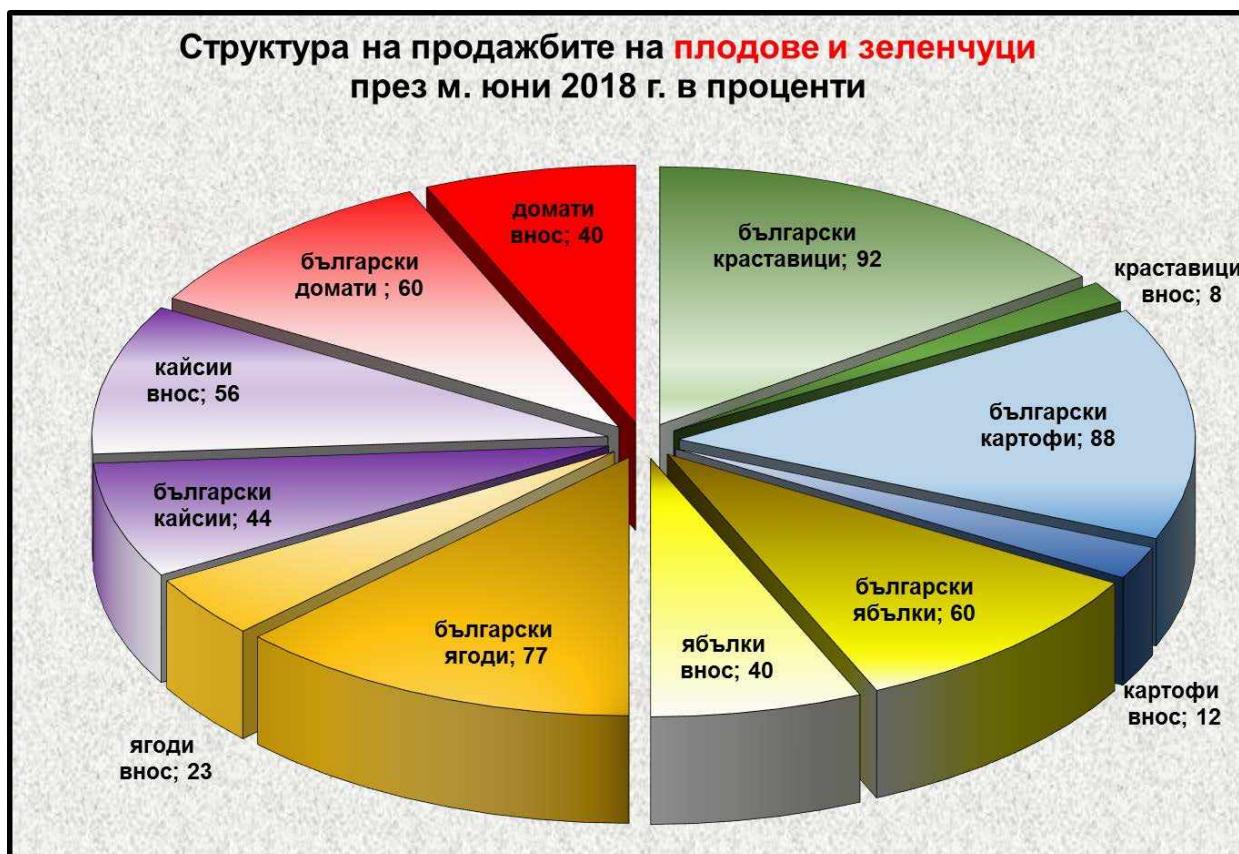

Фиг. 43

2. Плодове и зеленчуци

От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци на пазара е изключително нисък, но през летните месеци количествата българска продукция се увеличават. Наблюденията върху пазара на плодове и зеленчуци през м. юни показват, че предлаганите количества българската продукция представляват преобладаващ дял от общите продажби. (фиг. 44)

Съотношението между продажбите на български домати и домати от внос през месеца показва превес на количествата български домати, като съотношението е 60% към 40%. През м. юни 92% от предлаганата продукция на пазара на краставици е българска. По-голям е относителният дял на пазара и на българските картофи, който е 88%. Количествата български ягоди през месеца също надвишават тези от внос, като съотношението е 77:23. Количествата български кайсии, предлагани на пазара се доближават до тези от внос. (фиг. 44)

Фиг. 44

Движението на кривата на ИТЦ⁷ на плодовете и зеленчуците следва характерните за тези продукти сезонни тенденции. Максимални зимни стойности се наблюдават обикновено в периода януари – февруари, а минималните летни стойности, в зависимост от конкретните метеорологични стойности се регистрират през август. (фиг.45)

В началото на тази година индексът на плодовете и зеленчуците стартира от ниво 1.385 пункта и през последната седмица на януари кривата стъпва на ниво от 1.394 пункта. През същия месец стойностите запазват стабилния си характер от края на миналата година. Не се наблюдава тенденцията от същия месец на 2017, когато кривата рязко тръгва нагоре още от първата седмица на януари.

От началото на м. февруари трендът се обръща и стойностите започват да намаляват. През последната седмица на февруари индексът стъпва на ниво от 1,464 пункта, като понижението на месечна база е 1.8%.

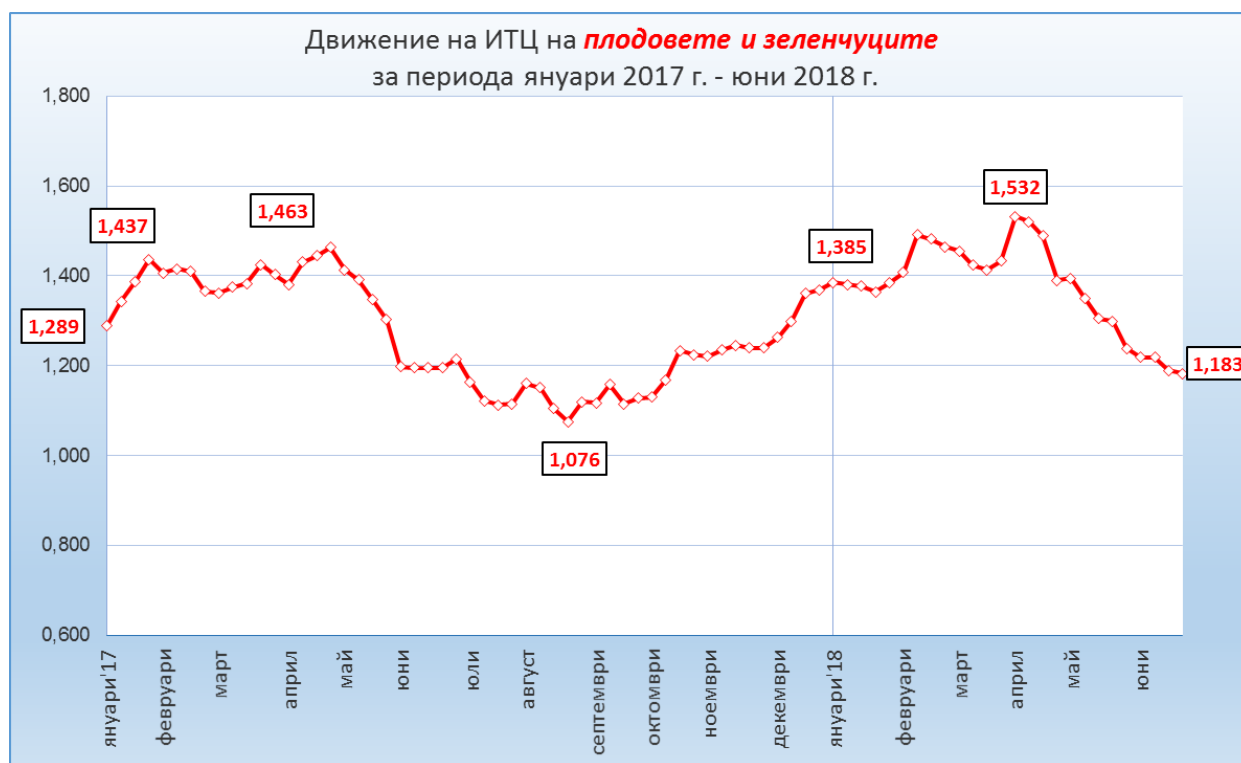
През м. март се запазва низходящият тренд на кривата. През последната седмица на месеца индексът леко се покачва, но остава под нивата от

⁷ В състава на този индекс са включени следните стоки: ябълки български и ябълки от внос, картофи български и от внос, лук зрял, чесън зрял, домати оранжерийни и домати от внос, краставици оранжерийни и от внос, пипер зелен, зеле, банани, портокали и лимони

м. февруари и се доближава до стойностите от същия период на миналата година.

В началото на м. април се запазва възходящата тенденция при движението на кривата, но от средата на месеца стойностите бързо се понижават и стъпват на ниво от 1.389 пункта и се доближават до нивата от същия период на предходната година.

През м. май се запазва низходящият тренд на индекса, наблюдаван от средата на м. март. През последната седмица на май кривата стъпва на ниво от 1.239 пункта и се доближава до нивото от същия период на миналата година. През месец юни се запазва устойчивият низходящ тренд, като кривата стъпва в края на периода на ниво от 1.183 пункта. Тези стойности на индекса са близки до нивата от същия период на миналата година.

Фиг. 45

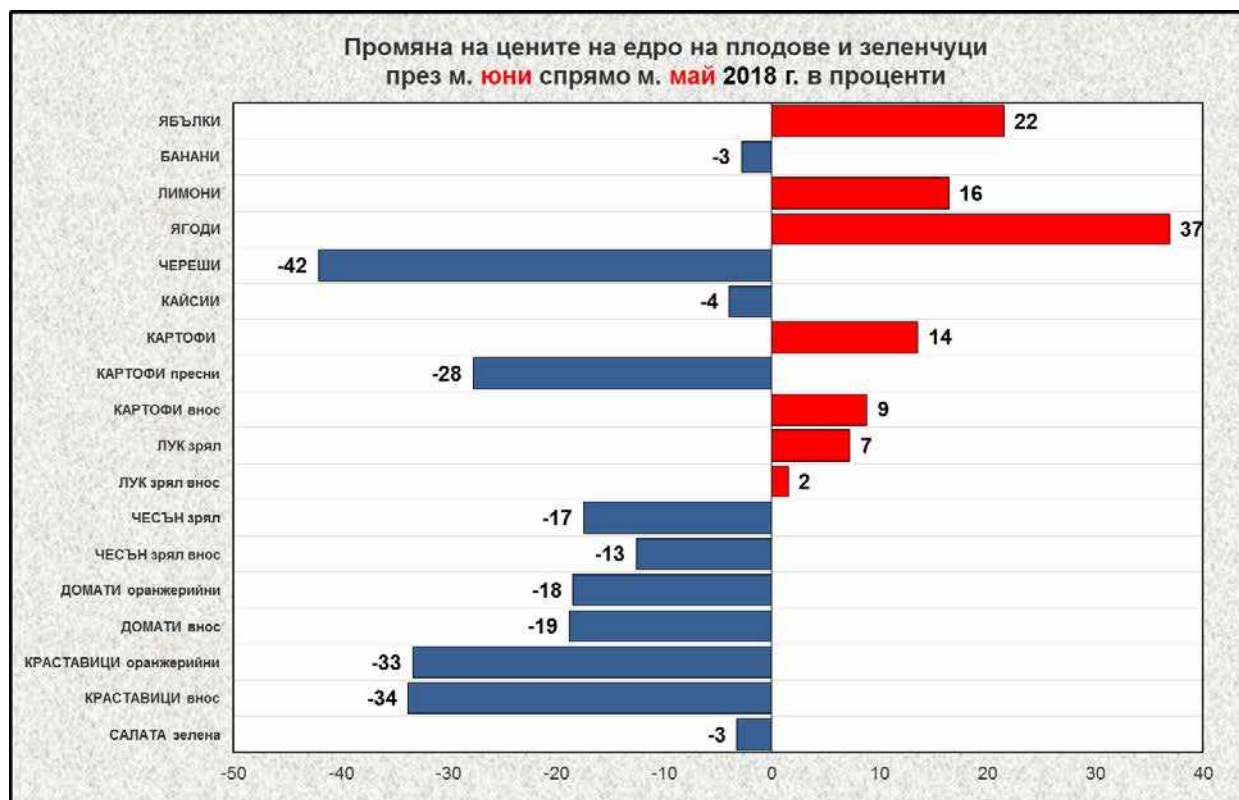
Анализът на движението на кривата на индекса през годините показва, че най-високи зимни стойности са отчетени през 2008 г., а на най-ниско ниво индексът се е стабилизирал през лятото на 2006 г. (фиг. 46)

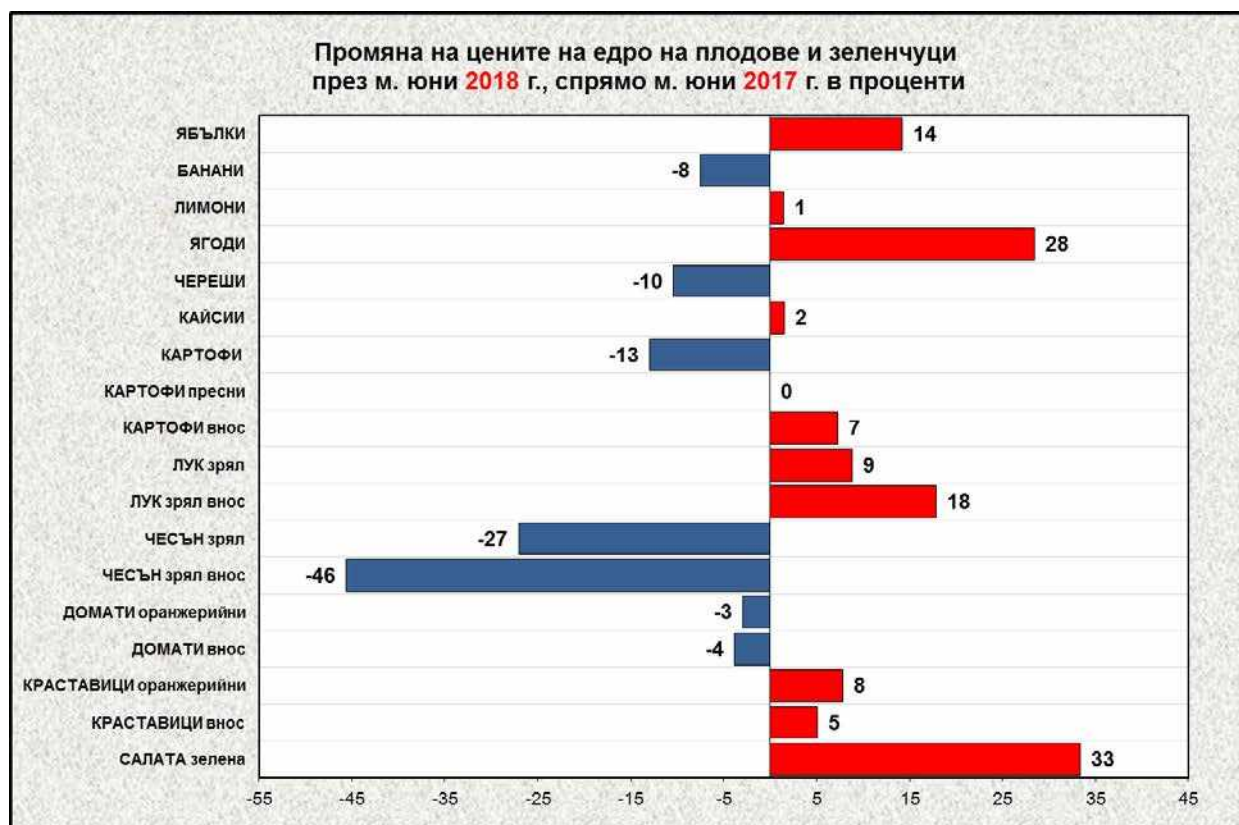
Фиг. 46

Таблица 4

СТОКА	май'18	юни'18	промяна в %	промяна в лв.	юни'17	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЯБЪЛКИ	1,39	1,69	22	0,30	1,48	14	0,21
БАНАНИ	2,15	2,09	-3	-0,06	2,26	-8	-0,17
ЛИМОНИ	2,37	2,76	16	0,39	2,72	1	0,04
ЯГОДИ	3,03	4,15	37	1,12	3,23	28	0,92
ЧЕРЕШИ	3,85	2,23	-42	-1,62	2,49	-10	-0,26
КАЙСИИ	2,03	1,95	-4	-0,08	1,92	2	0,03
КАРТОФИ	0,59	0,67	14	0,08	0,77	-13	-0,10
КАРТОФИ пресни	1,19	0,86	-28	-0,33	0,86	0	0,00
КАРТОФИ внос	0,68	0,74	9	0,06	0,69	7	0,05
ЛУК зрял	0,69	0,74	7	0,05	0,68	9	0,06
ЛУК зрял внос	0,65	0,66	2	0,01	0,56	18	0,10
ЧЕСЪН зрял	4,18	3,45	-17	-0,73	4,73	-27	-1,28
ЧЕСЪН зрял внос	3,57	3,12	-13	-0,45	5,74	-46	-2,62
ДОМАТИ оранжевийни	2,06	1,68	-18	-0,38	1,73	-3	-0,05
ДОМАТИ внос	1,54	1,25	-19	-0,29	1,30	-4	-0,05
КРАСТАВИЦИ оранжевийни	1,86	1,24	-33	-0,62	1,15	8	0,09
КРАСТАВИЦИ внос	1,57	1,04	-34	-0,53	0,99	5	0,05
САЛАТА зелена	0,62	0,60	-3	-0,02	0,45	33	0,15
МОРКОВИ	1,05	1,36	30	0,31	0,94	45	0,42

Фиг. 47

Фиг. 48

При движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. юни спрямо м. май се наблюдава лек превес на низходящите тенденции. (табл. 4 и фиг.47)

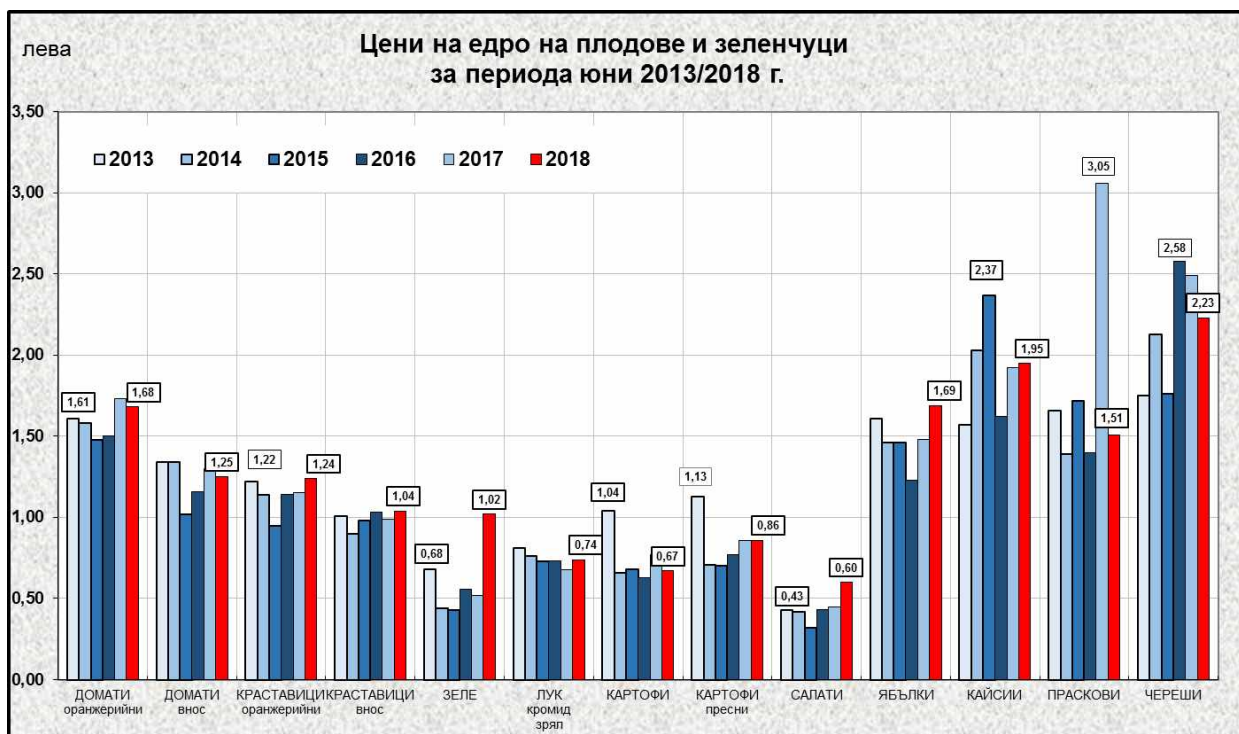
Цените на едро на оранжерийните краставици и домати бележат спад на месечна база от 20-35%. (фиг.51,60) Леко поевтиняване на седмична база има и при зелената салата. Осезателно поскъпване спрямо предходния месец има при зелето (96%). Сезонно поевтиняване е отчетено при пресните картофи (28%). (фиг. 54-62) При цените на плодовете се наблюдава покачване на стойностите на месечна база при лимоните, ябълките и ягодите, които са в края на сезона на производство и предлагане. Поевтиняване спрямо м. май с 42% има при черешите, а кайсиите и бананите поевтиняват на месечна база с 3-4%. (фиг.61-66)

В сравнение със същия месец на миналата година при цените на плодовете и зеленчуци наблюдаваните тенденции са разнопосочни. Най-голямо намаление на годишна база има при зрелия чесън (27-46%) и картофите (13%). Поскъпване на годишна база има при краставиците, а цените на домати бележат лек спад от 3-4%.

Наблюдава се поскъпване спрямо миналата година на зелената салата и зелето. При плодовете, предмет на този анализ се наблюдава поскъпване на годишна база на ябълките и ягодите, а бананите и черешите са по-евтини спрямо миналата година с 8-10%. (табл.4 и фиг.48)

Таблица 5 Цени на едро на зеленчуци и плодове през м. юни 2013/2018г.

ЮНИ	ДОМАТИ оранжерийни	ДОМАТИ в нос	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	КРАСТАВИЦИ в нос	ЗЕЛЕ	ЛУК кромид зрял	КАРТОФИ	КАРТОФИ пресни	САЛАТИ	ЯБЪЛКИ	КАЙСИИ	ПРАСКОВИ	ЧЕРЕШИ
година													
2013	1,61	1,34	1,22	1,01	0,68	0,81	1,04	1,13	0,43	1,61	1,57	1,66	1,75
2014	1,58	1,34	1,14	0,90	0,44	0,76	0,66	0,71	0,42	1,46	2,03	1,39	2,13
2015	1,48	1,02	0,95	0,98	0,43	0,73	0,68	0,70	0,32	1,46	2,37	1,72	1,76
2016	1,50	1,16	1,14	1,03	0,56	0,73	0,63	0,77	0,43	1,23	1,62	1,40	2,58
2017	1,73	1,30	1,15	0,99	0,52	0,68	0,77	0,86	0,45	1,48	1,92	3,06	2,49
2018	1,68	1,25	1,24	1,04	1,02	0,74	0,67	0,86	0,60	1,69	1,95	1,51	2,23

Фиг. 49

Анализът на движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. юни 2018 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2013 – 2018 г.) показва следните тенденции: (табл. 5 и фиг. 49)

- Плодовете и зеленчуците имат изцяло сезонен характер, а цените им силно се влияят от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази причина цените на тези стоки са силно чувствителни и варират в сравнително големи диапазони за кратки времеви периоди.

- По същата причина относителният дял на количествата българска продукция през м. юни на последните шест години е функция и от конкретните метеорологични условия.

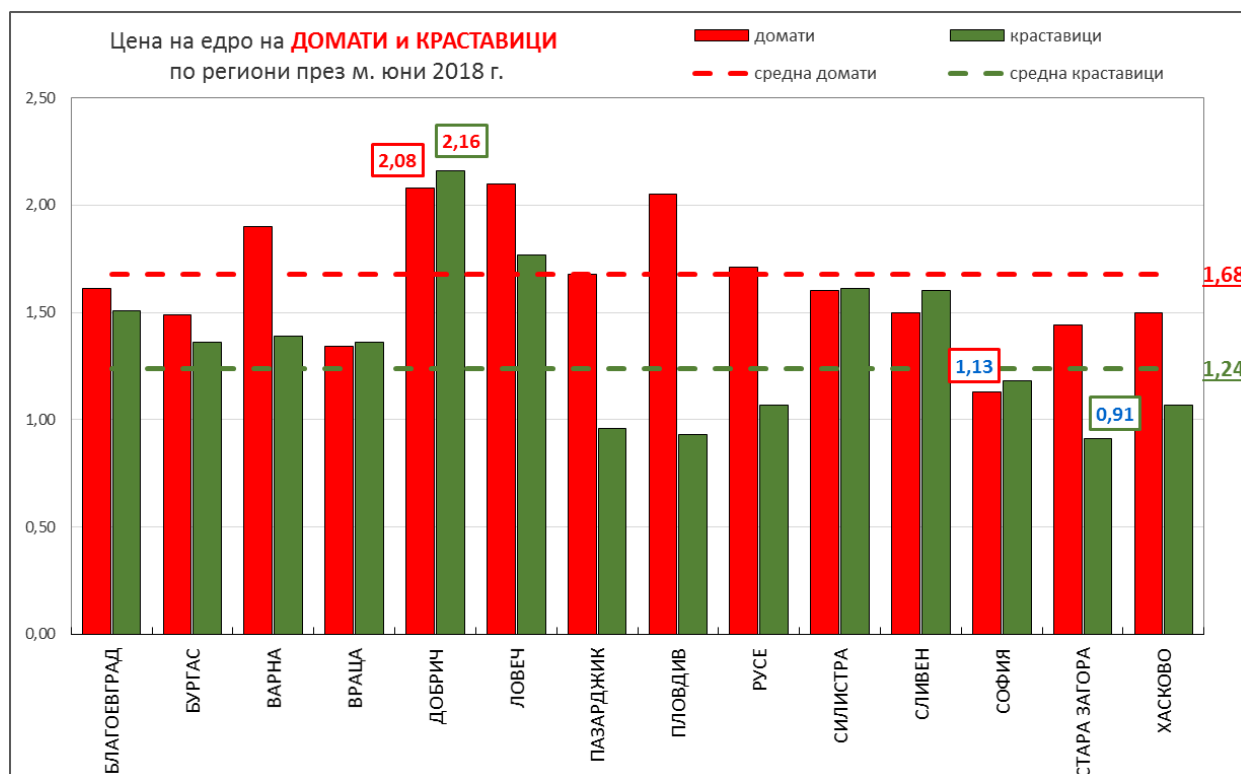
- Цените на българските домати и на тези от внос през м. юни 2018 г. се движат около нивата от предходните години.

- Цените на оранжерийни краставиците през м. юни на настоящата година са най-високи спрямо същия месец на предходния пет годишен период.

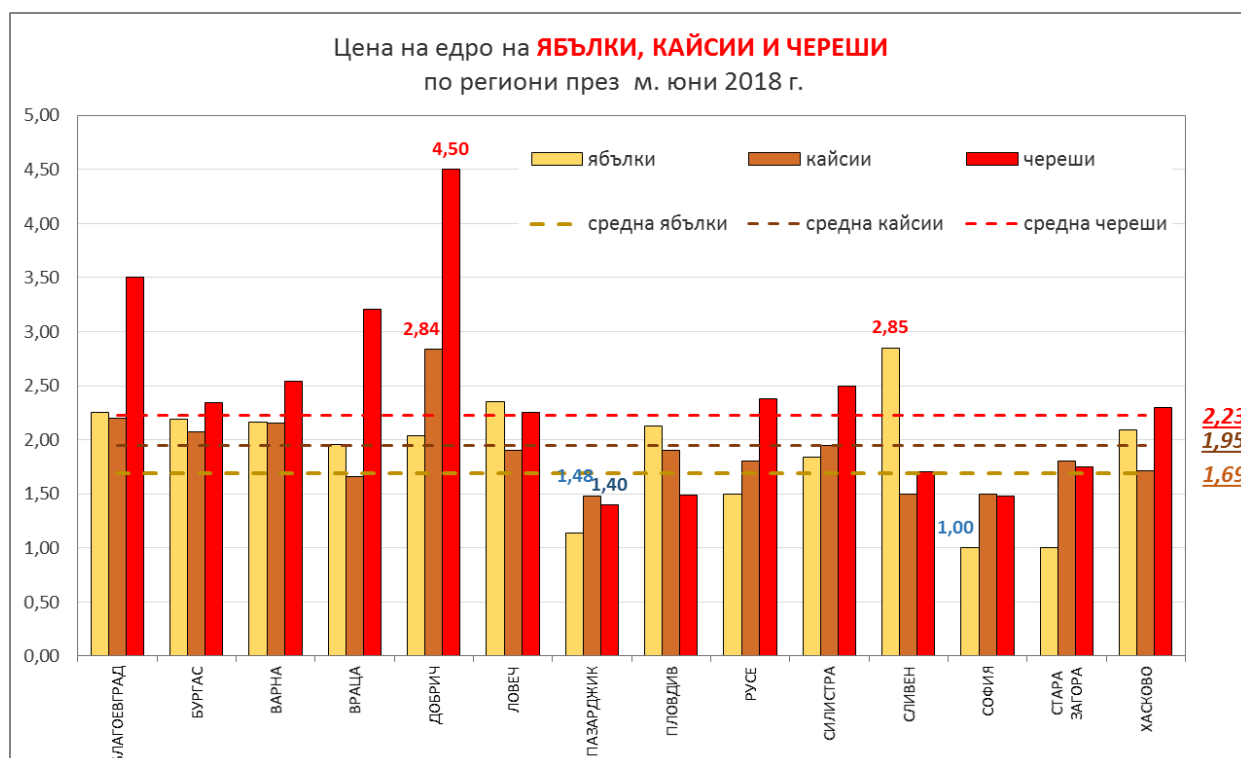
- Цената на картофите през тази година е близка до нивата от 2015 г. и остава под нивата от м. май 2013, 2014, 2016 и 2017 г.

- Цените на зелето и салатите през тази година са на най-високи ниво, а цените на зрелия лук и ранните картофи са около и под нивата от предходните години.

- Цените на едро на ябълките са на най-високо ниво през тази година и се доближава до нивото от 2013 г. а черешите, прасковите и кайсиите се търгуват на по-ниски нива от миналата година. Цената на кайсиите е била най-висока през м. юни 2015 г., а тази на прасковите през 2017 г.

Фиг. 50

Фиг. 50а

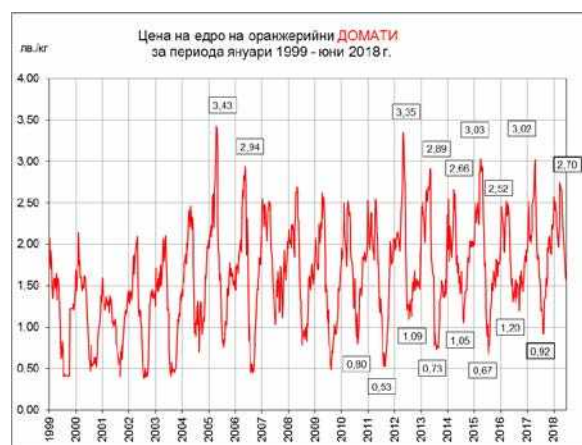
Анализът на цените на едро на плодовете и зеленчуците по *региони* показва, че отклоненията на цените в различните региони от средната за страната цена са 30-70%. (фиг.50)

При средна за страната цена на едро на домати 1,68 лв./кг, цената на тържищата в област Добрич е 2,08 лв./кг, а в област София тяхната цена през месеца е била 1,13 лв./кг. Най-висока цена на краставиците през м. юни е регистрирана отново в област Добрич – 2,16 лв./кг, най-ниска е била в Стара Загора – 0,91 лв./кг, а средната цена за страната на краставиците през месеца е 1,24 лв./кг. (фиг. 50)

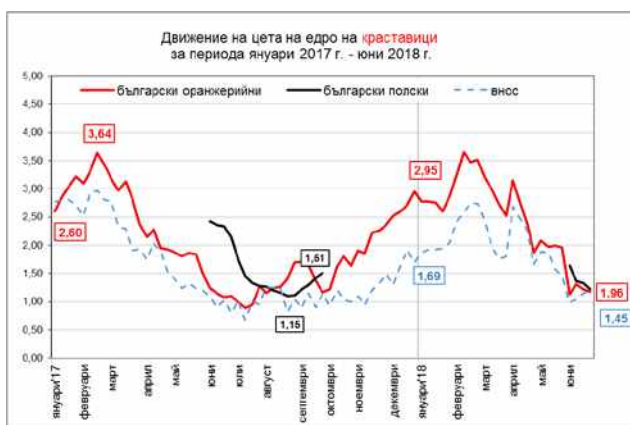
Средната за месеца цена на черешите е 2,23 лв./кг и най-високите стойности са отчетени в Добрич, а най-ниските в Пазарджик.. Средно месечната цена на ябълките за страната е 1.69 лв./кг. Максималните цени са регистрирани в област Сливен – 2,85 лв./кг, а минималните съответно в София – 1.00 лв./кг. Кайсиите са се търгували през месеца на цена 1,95 лв./кг, като максималните стойности са регистрирани в Добрич, а минималните съответно в Пазарджик.

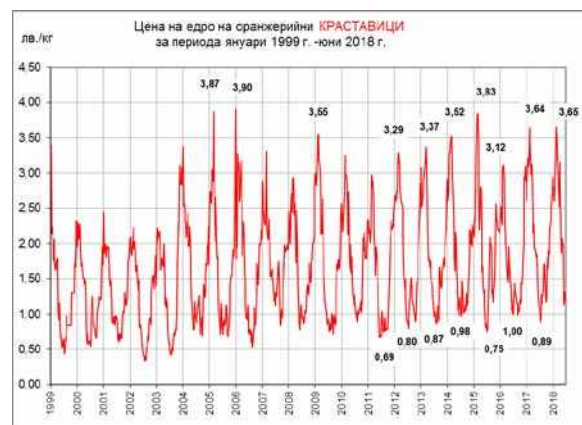
Фиг. 51

Фиг. 52

Фиг. 53

Фиг. 54

Фиг. 55

Фиг. 56

Фиг. 57

Фиг. 58

Фиг. 59

Фиг. 60

Фиг. 61

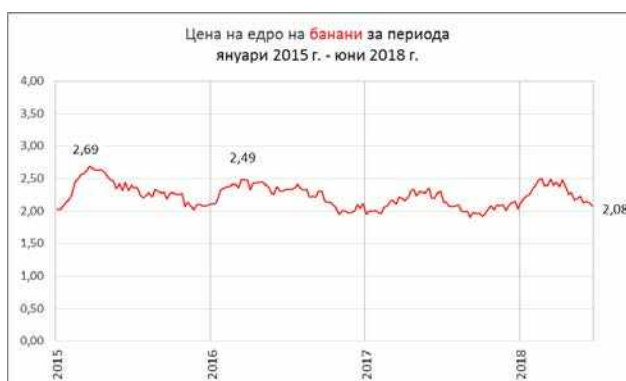
Фиг. 62

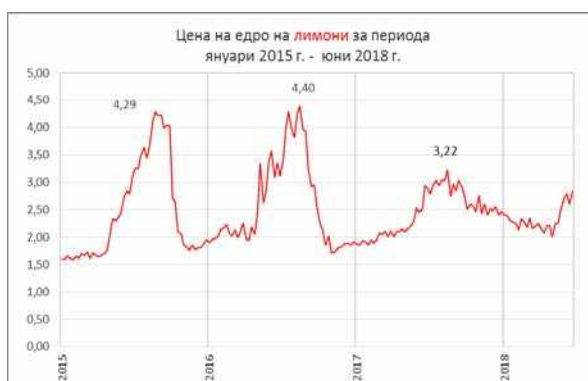
Фиг. 63

Фиг. 64

Фиг. 65

Фиг. 66

3. Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

След Коледните празниците през декември, още в края на годината се забелязва намаляване на търговската активност. През първия месец на 2018 г. пазарът на едро на храни в известна степен е по-вял, без значителни колебания на цените, а кривата на индекса на тържищните цени има низходящ тренд. В началото на януари стойностите стартират от 1.489 пункта и се стабилизират през последната седмица на ниво от 1.462 пункта. Понижението на индекса на месечна база е 1.8% и се доближава до стойностите от същия период на предходната година. В началото на м. февруари се наблюдава стабилизиране на кривата на индекса, а през следващите седмици започва плавно низходящо движение. В края на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.482 пункта, като понижението на месечна база е 1.7%. През първата седмица на март кривата запазва низходяща тенденция, но през следващия период трендът се обръща и стойностите започват да растат. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.483 пункта. (фиг.67) През м. март 2018 г. кривата на Индекса на тържищните цени остава над нивата от същия месец на 2012, 2015 и 2016 г., доближава се до нивото от 2014 и 2017 г. и е под нивото от същия месец на 2013 г. След наблюдавания устойчив възходящ

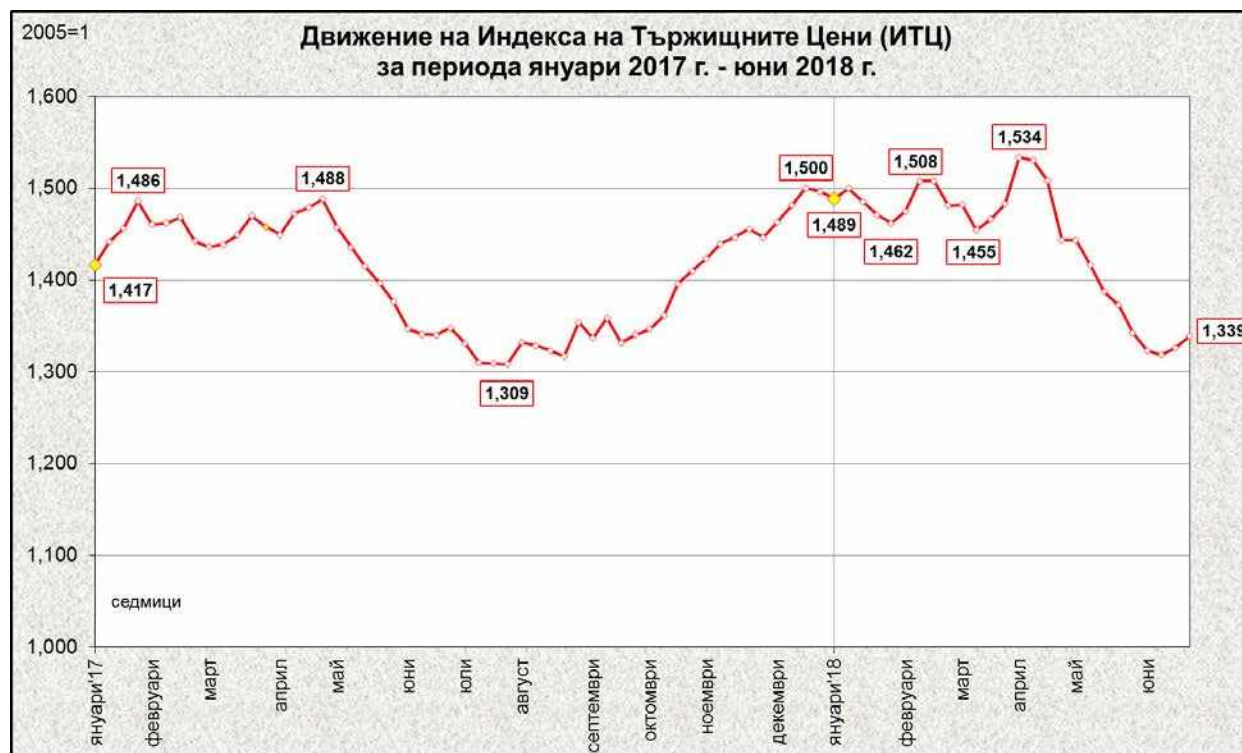
тренд при движението на индекса през м. март, от началото на м. април стойностите се започват да падат. Задържането и лекото понижение на индекса се дължи на стабилните цени на хранителните стоки и лекото поевтиняване на зеленчуците. В края на месеца ИТЦ стъпва на ниво от 1,444 пункта, като отбелязва спад спрямо началото на април от 6% и се доближава до нивото от същия период на миналата година.

През м. май се запазва устойчивият низходящ тренд при движението на индекса. В края на месеца той стъпва на ниво от 1,342 пункта, близо до нивото от 2017 г..

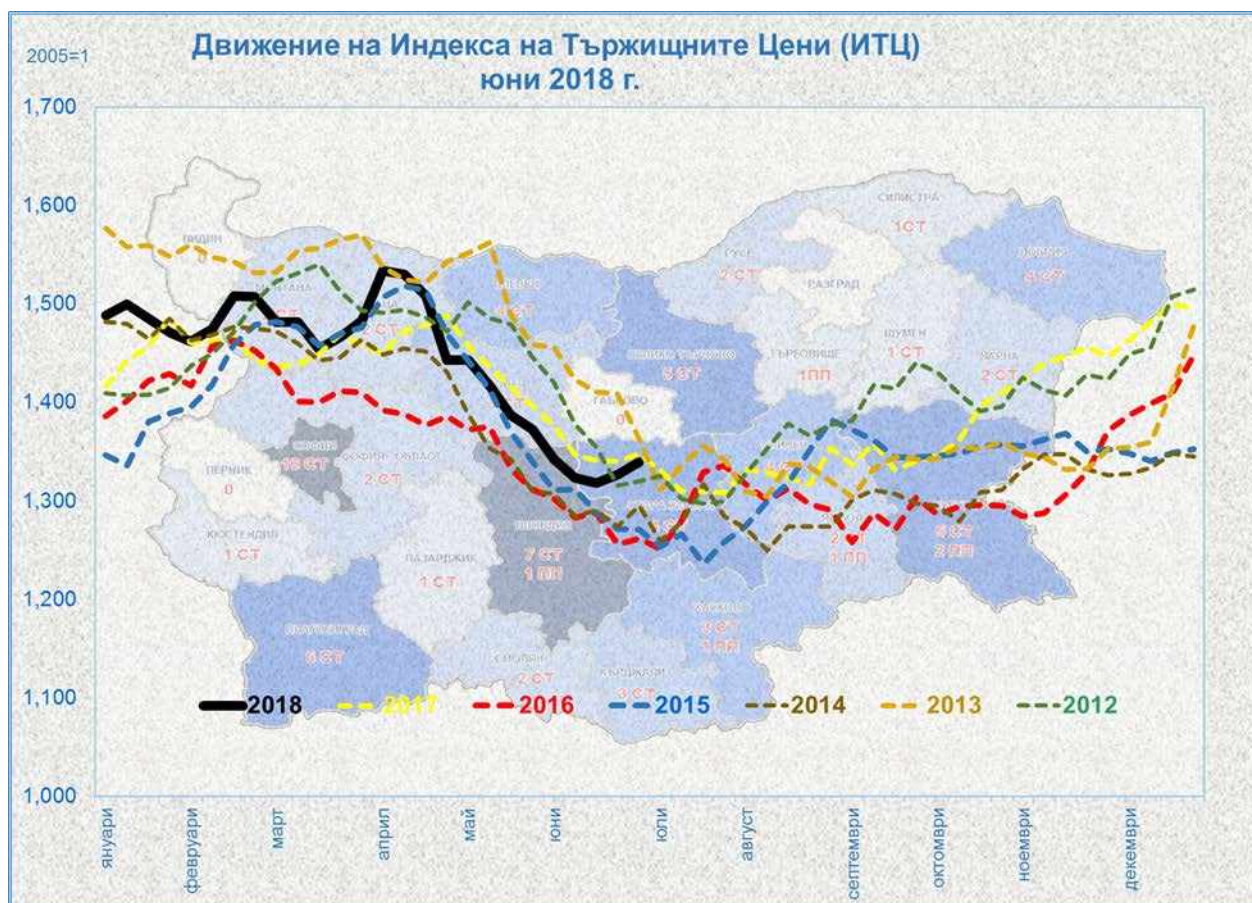
В началото на м. юни се запазва тенденцията от предходните месеци, но в средата на месеца трендът се обръща и кривата тръгва нагоре. В края на месеца тя стъпва на ниво от 1,339 пункта и се доближава до стойностите от същия период на предходната година. (фиг.67)

През м. юни 2018 г. кривата на Индекса на тържищните цени остава над нивата от същия месец на 2014 и 2016 г., доближава се до нивото от 2015 г. и остава под нивото от 2012, 2013 г. и 2017 г. (фиг.68)

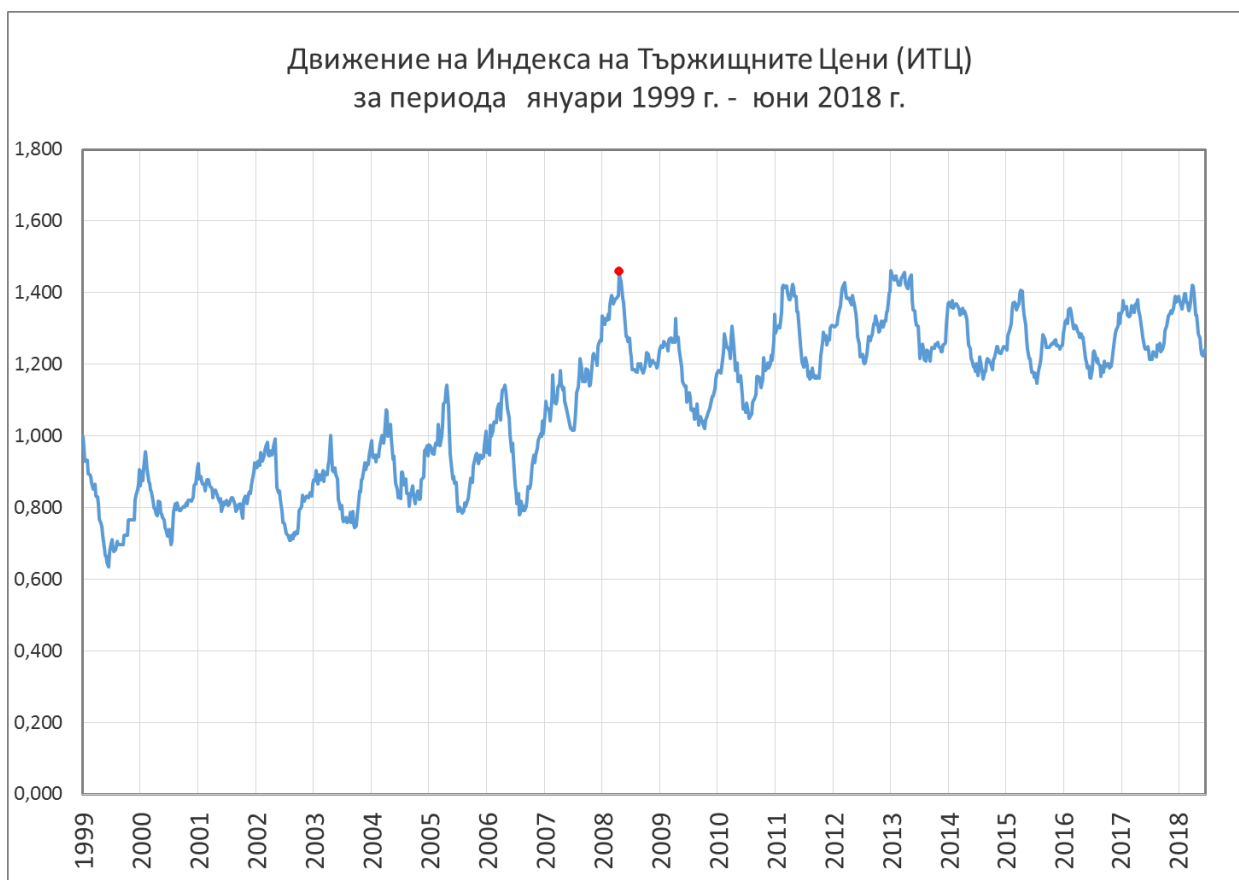
Движението на ИТЦ в периода януари 1999 г. – юни 2018 г. следва определени тенденции на силен ръст на стойностите през зимата и ниски нива през лятото. Най-високите стойности за този период индексът достига през зимата на 2008 г. (фиг. 69)

Фиг. 67

Фиг. 68

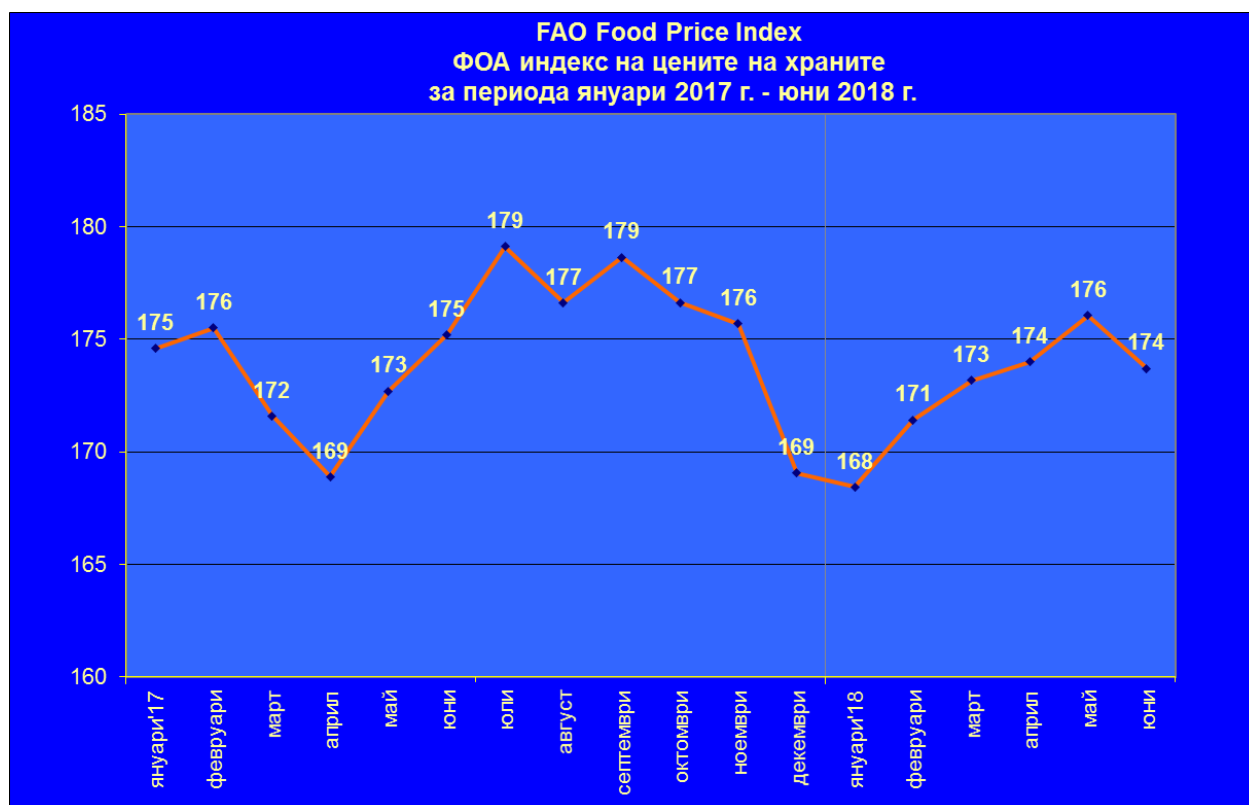
Фиг. 69

4. *Международни цени*

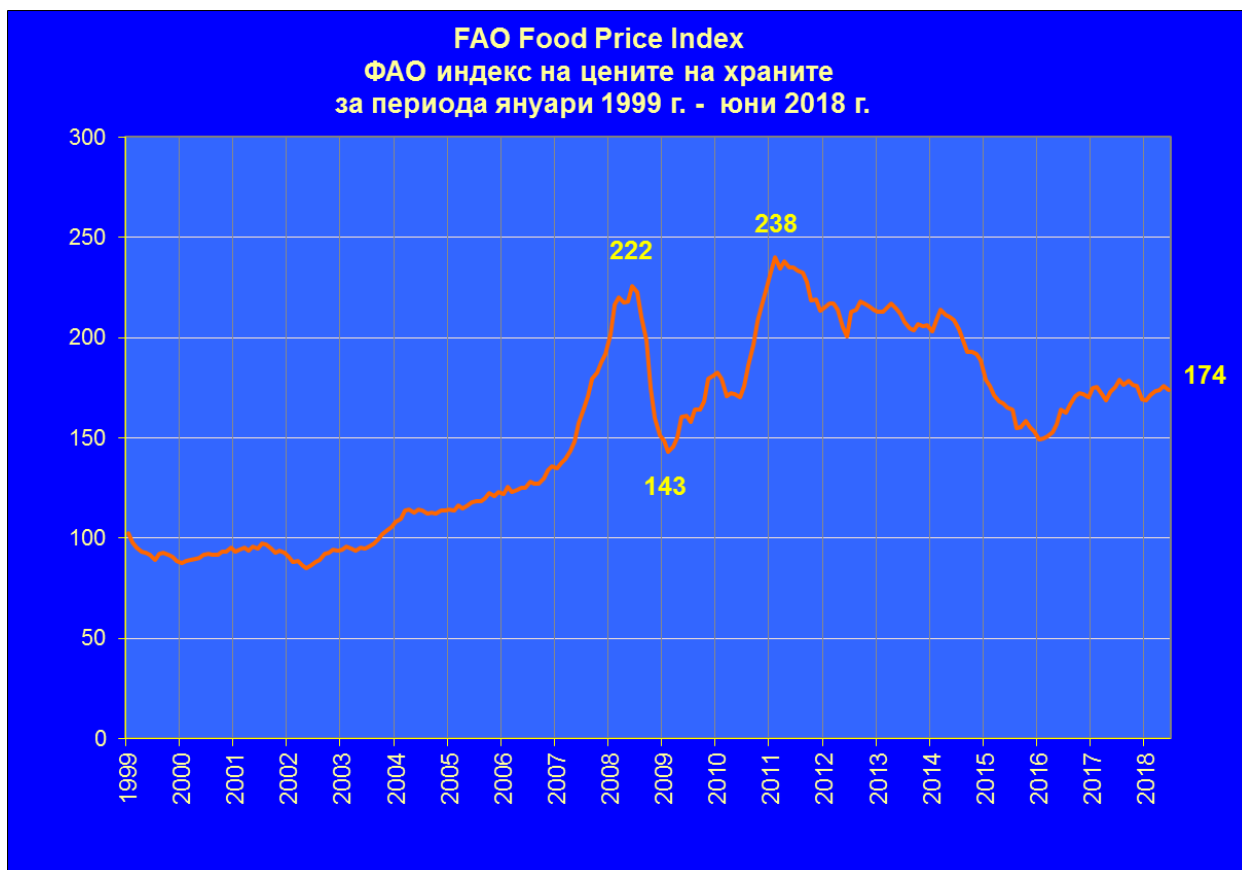
Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари. Цените на стоки като олио, захар, брашно, ориз и др. са силно зависими от борсовите цените на тези стоки на големите световни и европейски стокови борси.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (фиг.70-73)

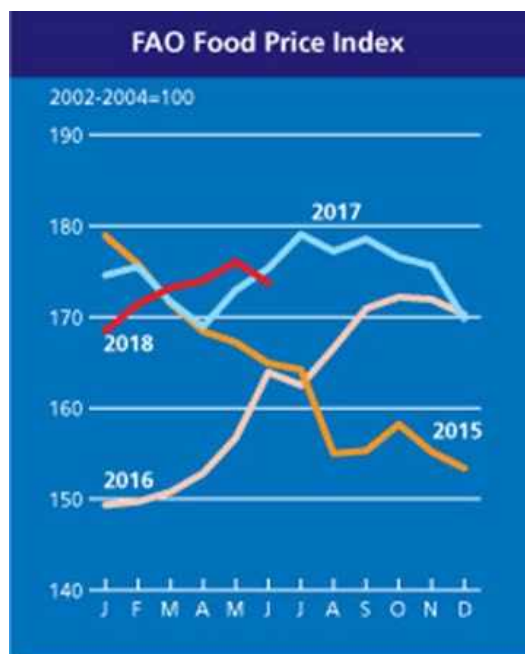
Средната стойност на индекса на цените на храните на ФАО през юни 2018 г. е 173,7 пункта, която е с 2,4 пункта (1,3 %) по-ниска от стойността му през м. май, когато беше най-значителното месечно увеличение от началото на тази година. Напоследък на повечето пазари има лек спад на котировките, главно поради засиленото напрежение в международните търговски отношения. (фиг.70).

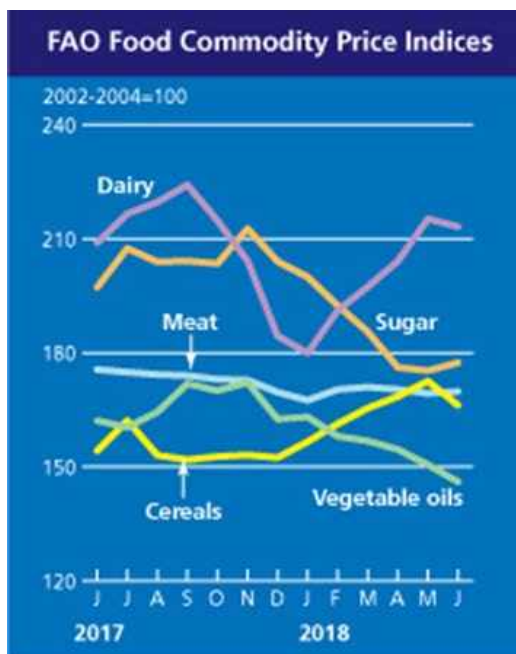
Фиг. 70

Фиг. 71

Фиг. 72

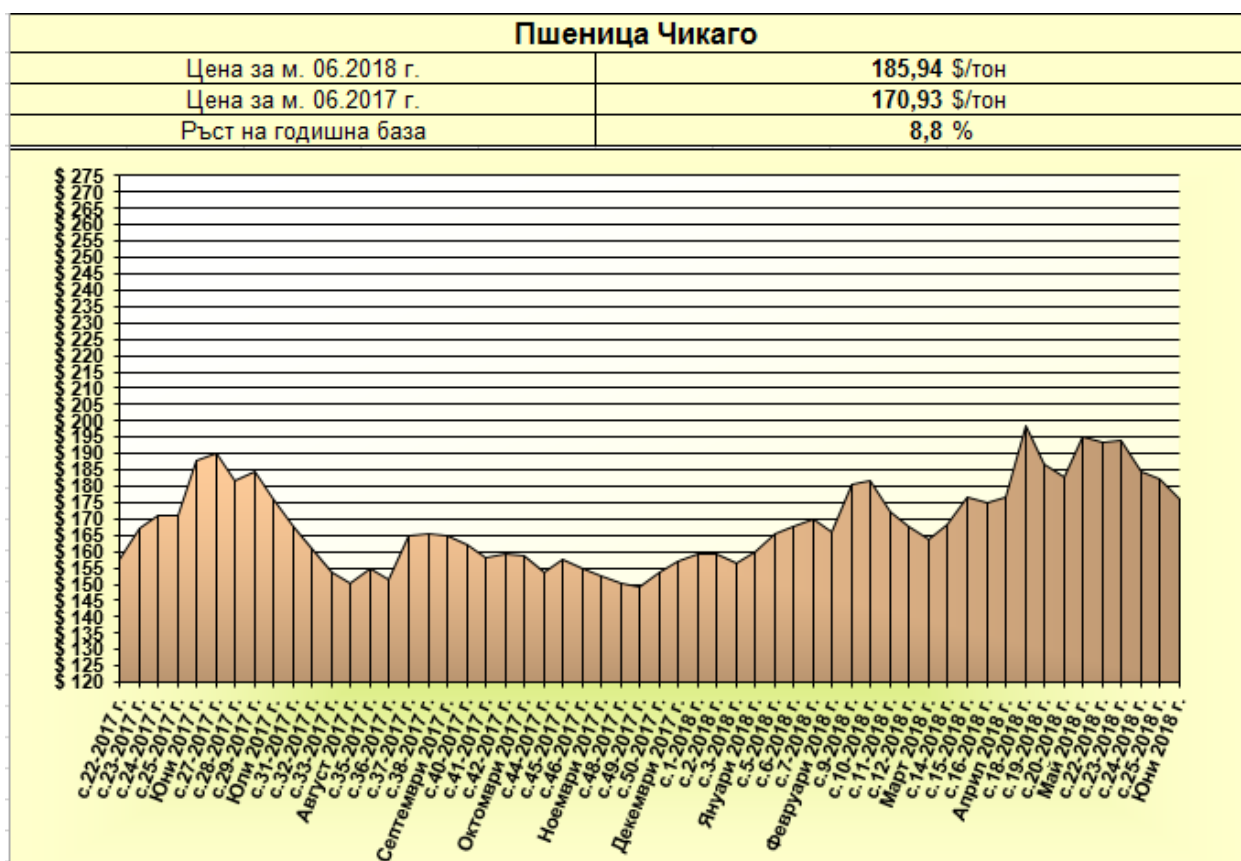
Фиг. 73

Средната стойност на индекса на цените на зърното на ФАО през юни е 166,2 пункта, която е с 6,4 пункта по-ниска (3,7%) спрямо май, но с 8% по-висока в сравнение със същия месец на миналата година. Този спад през юни се дължи на

относително резкия спад на цените на царевицата и пшеницата, докато цените на ориза се повишават. През юни, въпреки общото влошаване на реколтата, цените на пшеницата и царевицата падат, като за повечето продукти се наблюдават подобни тенденции, дължащи се на засилено напрежение в търговските отношения. Въпреки спада на цените на индийските оризови сортове, световните цени на ориза се повишиха, тъй като недостигът на снабдяване провокира растежа на японския и ароматните сортове ориз.

През м. юни 2018 г при цената на **пшеницата** на стоковата борса в Чикаго е отчетен рът на годишна база от 8,8%. (фиг.74)

Наблюденията за последните години показват, че цената на пшеницата през м. август 2016 г. е на най-ниското ниво от 2009 г., а най-високите стойности за периода са регистрирани в през лятото на 2012 г. (фиг. 75)

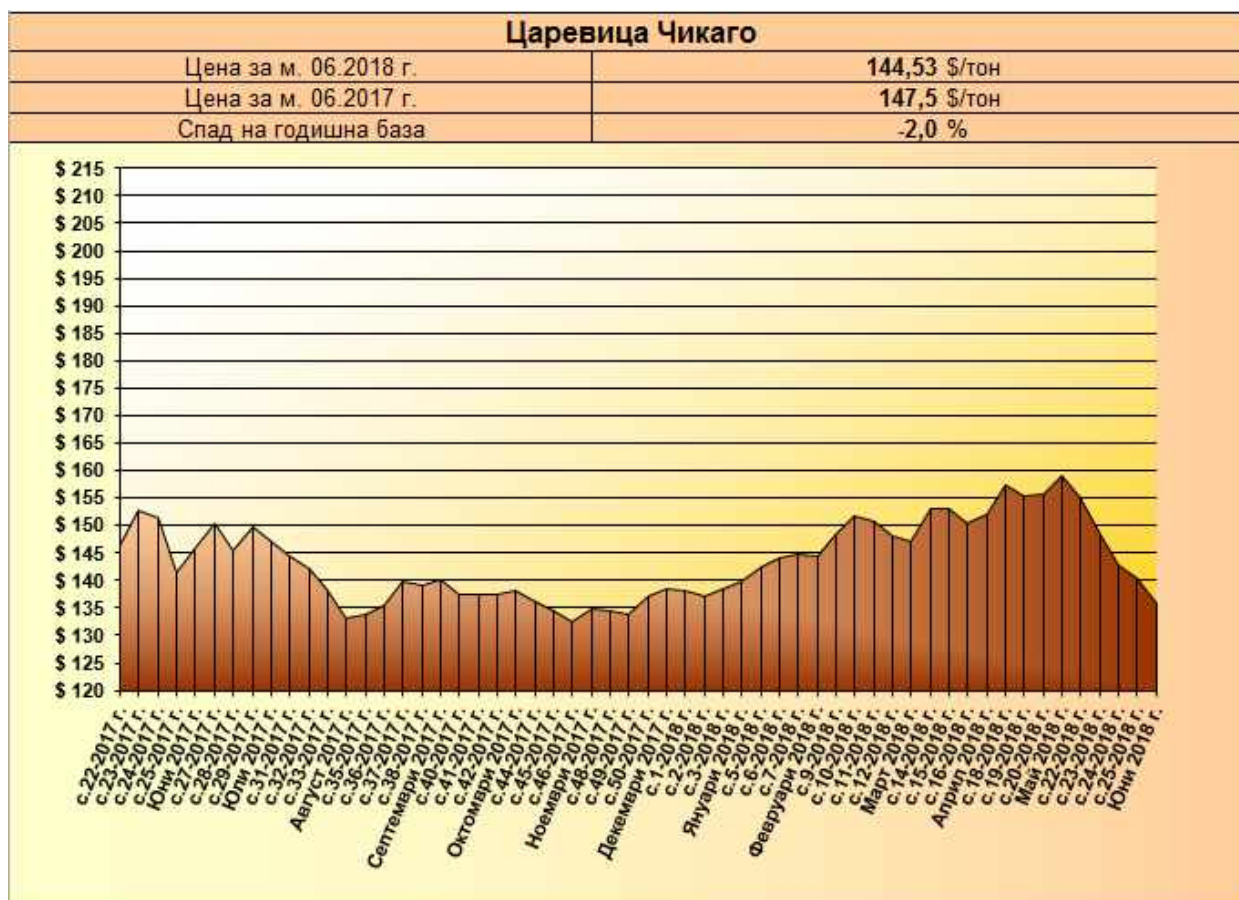
Фиг. 74

Wheat Front Month Futures

Wc1:CBT

Фиг. 75 Цена на пшеницата на стоковата борса в Чикаго за периода 2009г. – юни 2018г.

Фиг. 76

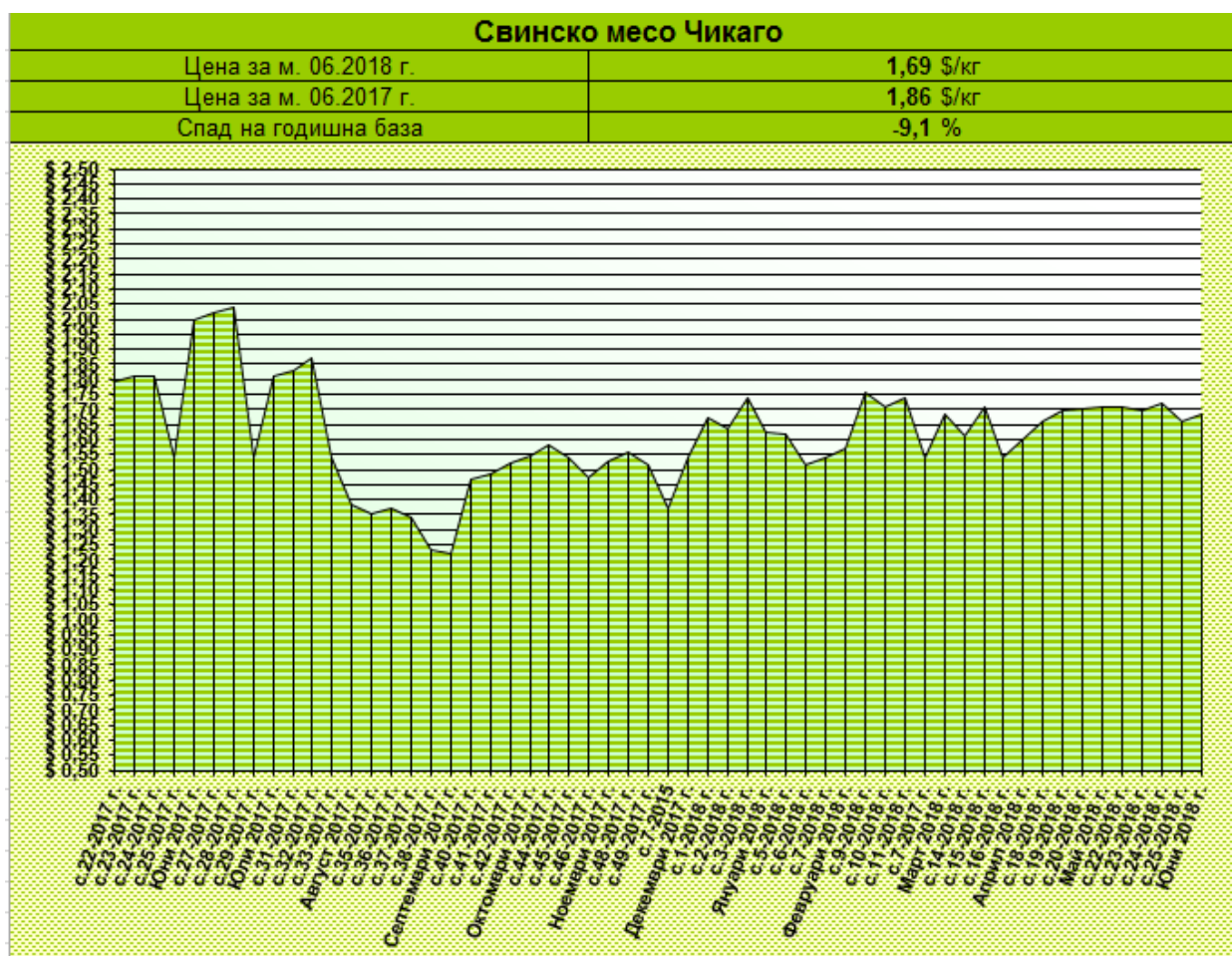
Цената на *царевицата* в Чикаго през м. юни 2018 г. бележи спад на годишна база от 2% и се стабилизира на ниво от 144,53 \$/тон. (фиг.76)

Наблюденията за последните 10 години показват, че цената на царевицата на стоковата борса в Чикаго е била най-ниска през лятото на 2016 г., а най-висока през 2012 г. (фиг. 77)

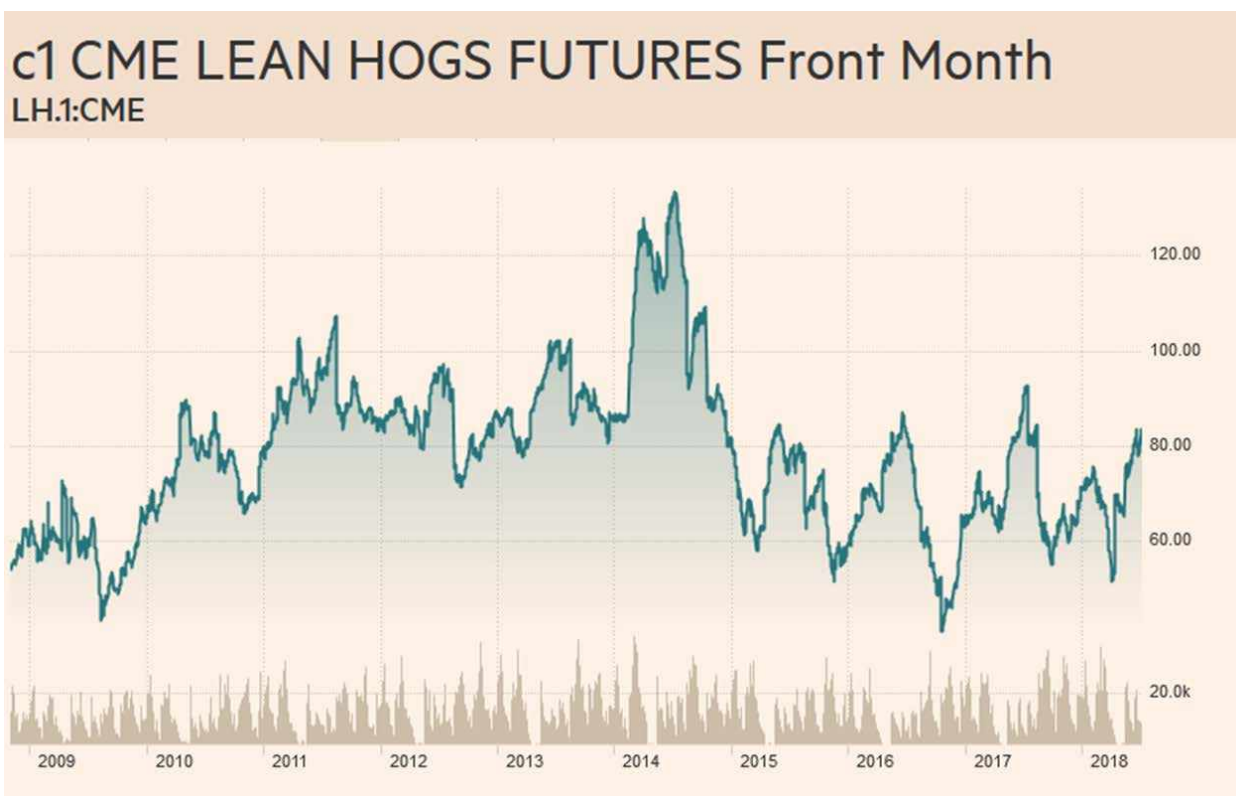

Фиг. 77 Цена на царевицата на стоковата борса в Чикаго за периода 2009г. – юни 2018 г.

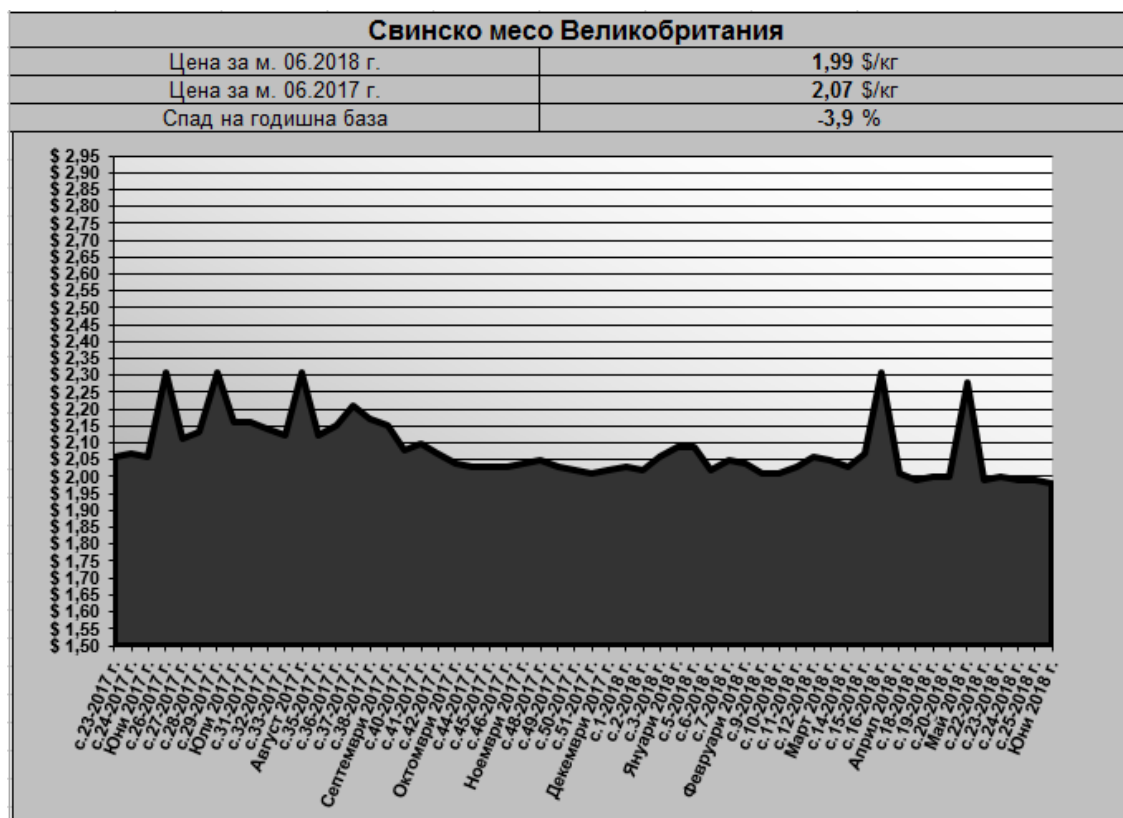
През м. юни тази година в сравнение със същия месец на миналата година цената на свинското месо на борсата в Чикаго е отчетен спад от 9.1%, а във Великобритания отчетеният спад на годишна база от 3,9%. (фиг. 78 и 80) През 2014 г. беше отбелязан пик на цената на свинското месо на борсата в Чикаго. (фиг.79)

Фиг. 78

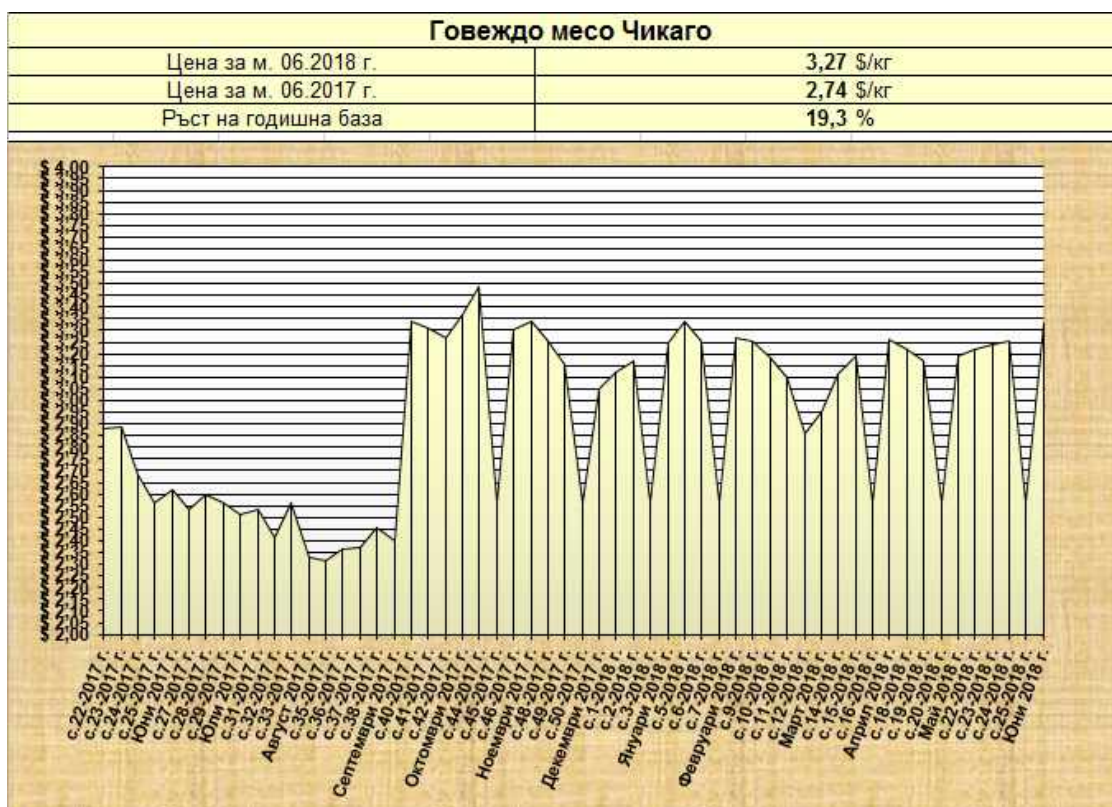

Фиг. 79

Фиг. 80

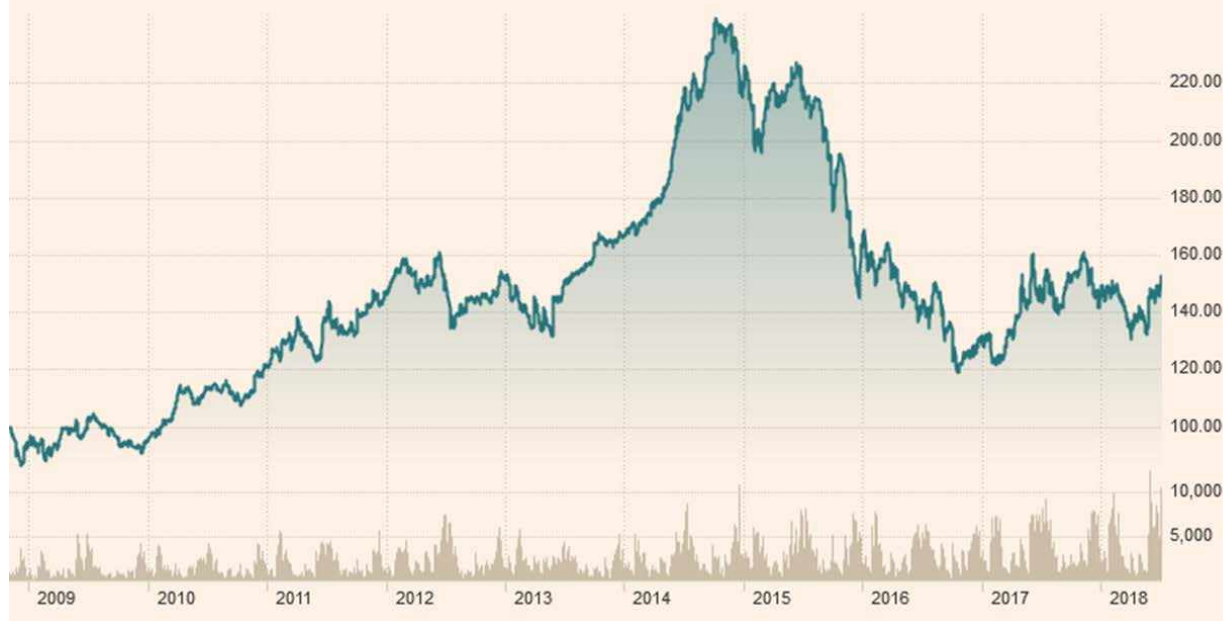
При цената на **говеждото месо** има ръст на годишна база от 19,3% на стоковата борса в Чикаго и 5,6% във Великобритания. И при говеждото месо имаше пик на цената на борсата в Чикаго през 2014 г. (фиг. 81, 82, 83)

Фиг. 81

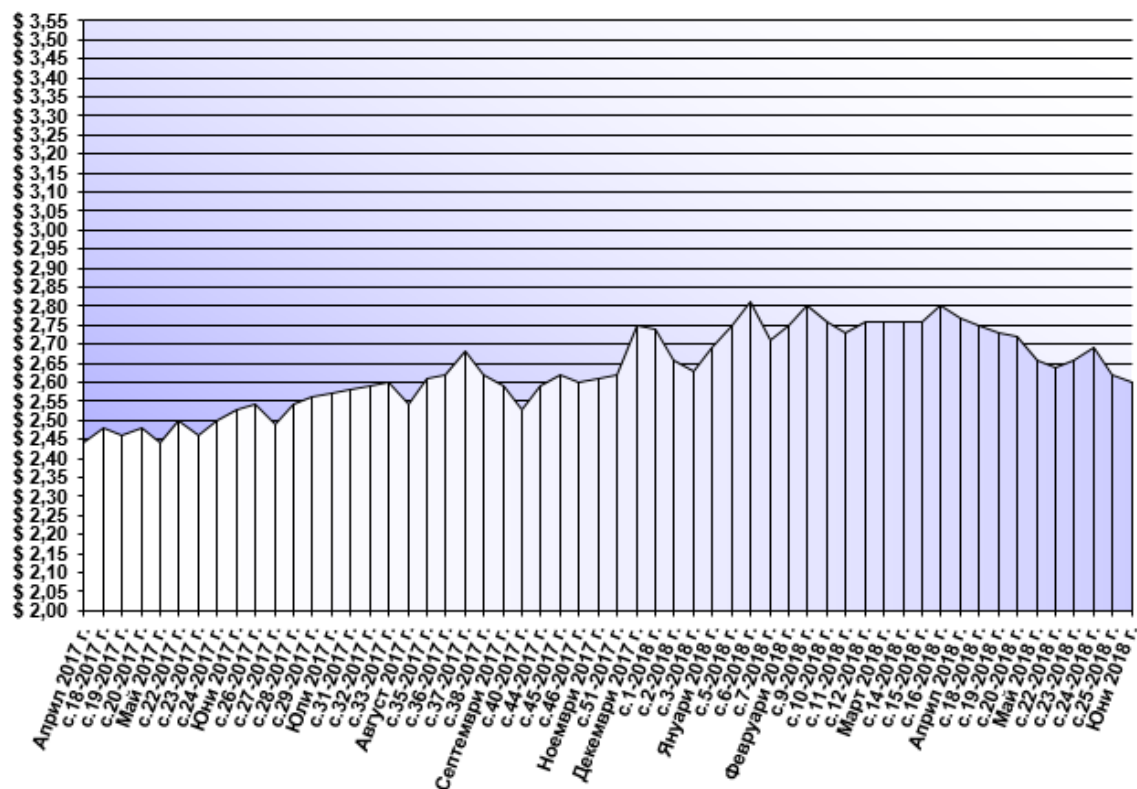
c1 CME FEEDER CATTLE FUTURES CHAIN

FC.1:CME

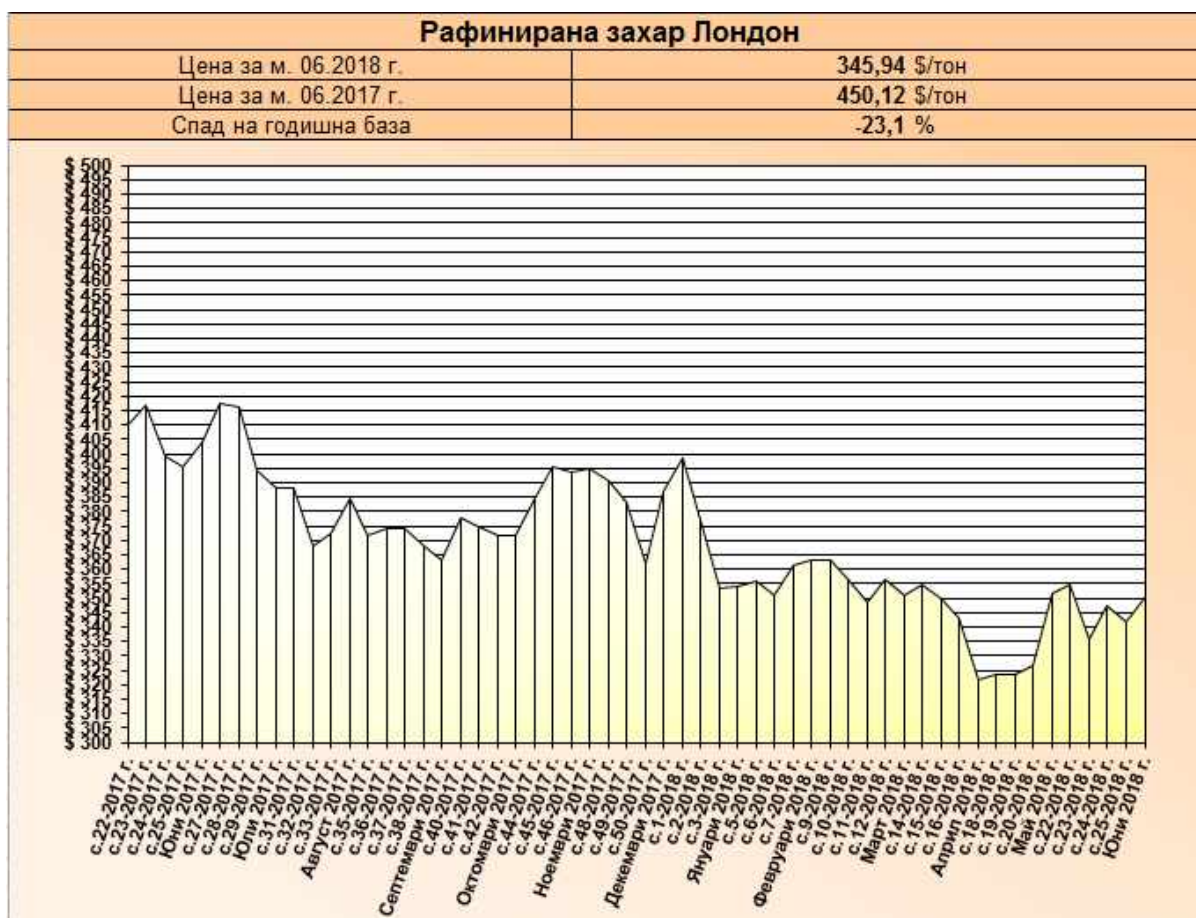
Фиг. 82

Говеждо месо Великобритания	
Цена за м. 06.2018 г.	2,64 \$/кг
Цена за м. 06.2017 г.	2,5 \$/кг
Ръст на годишна база	5,6 %

Фиг. 83

На годишна база е отчетен спад на цената на рафинираната захар на борсата в Лондон от 23,1%. (фиг. 84) (фиг. 85)

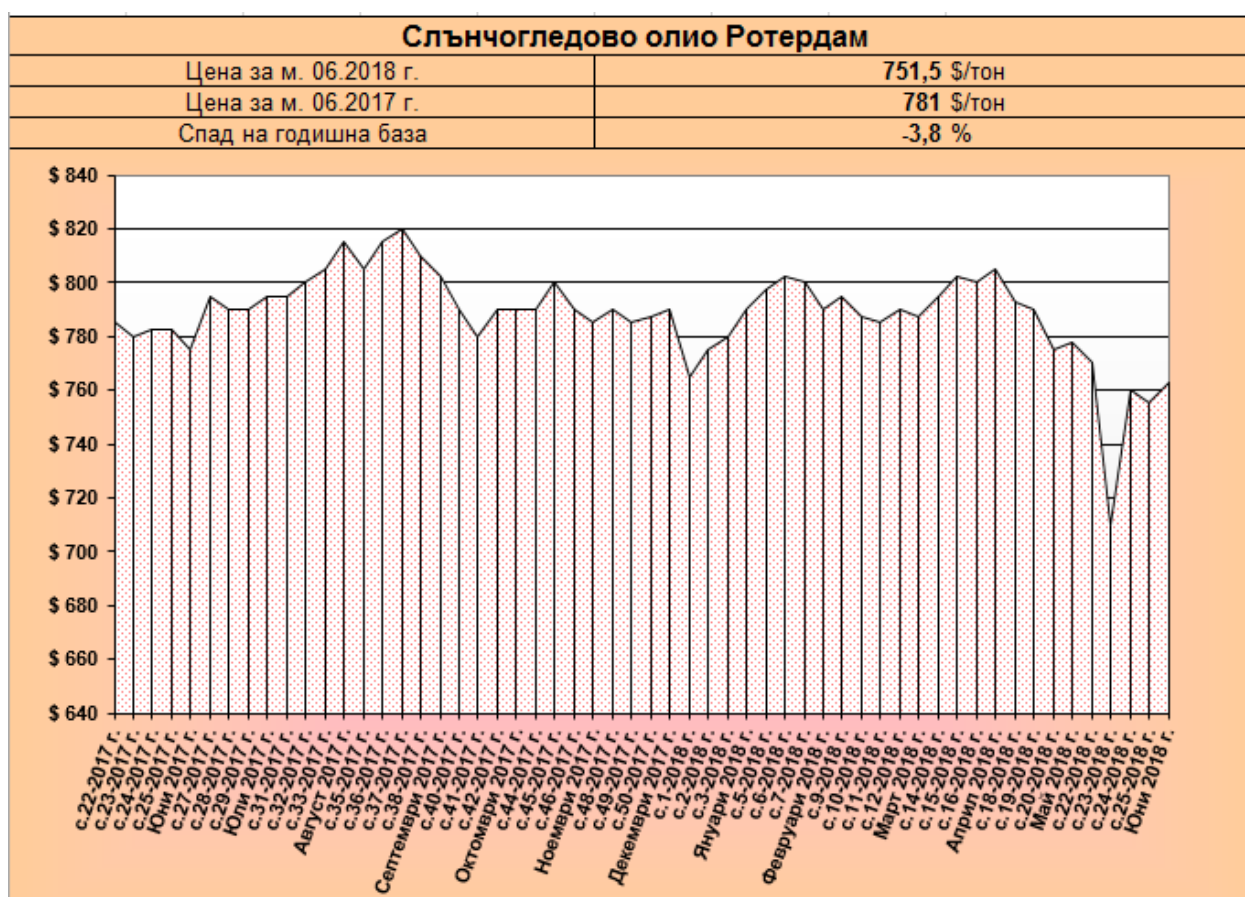
Фиг. 84

Фиг. 85 Цена на рафинирана захар на стоковата борса в Лондон за периода 2009 – 2018г.

Средната стойност на индекса на цената на захарта на ФАО през юни е 177.4 пункта, която е 2.1 пункта (1,2%) по-висока от стойността през май и това е първият ръст след шестмесечен период на непрекъснато падане. Ръстът на цените на захарта в световен мащаб се дължи главно на притесненията за реколтата в най-големият производител и износител на страната захар в света - Бразилия, като сухото време продължава да има неблагоприятен ефект върху реколтата от захарна тръстика. Нарастването на световните цени на захарта също е подкрепено от информация, показваща увеличаване на използването на захарна тръстика за производството на етанол в Бразилия.

Месечната цена на нерафинираното слънчогледово олио на борсата в Ротердам през м. юни 2018 г. стъпва на ниво от 751,5 \$/тон и бележи спад на годишна база от 3,8%. (фиг.86)

Фиг.86

Като цяло през последните две години цената на слънчогледовото олио на международния пазар е стабилна, а от края на 2016 г. се наблюдава плавен и устойчив низходящ тренд. В края на м. септември 2015 г. има краткотраен пик на

стойностите, когато цената достига 1010 долара/тон. Следва бърз спад, последван от устойчива тенденция на стабилизиране на кривата. (фиг.87)

Фиг.87

С уважение,
ВЛАДИМИР ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ

Месечен бюлетин

за цените на едро на хранителни продукти
на стоковите тържища в България

м. юли 2018 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

През месец юли пазарът на храни остава сравнително спокоен и балансиран, като се отчитат леки възходящи тенденции при цените на някои основни хранителни стоки и месата, както и характерните сезонни колебания на цените на плодовете и зеленчуците.

На **месечна база** промяната на цените на хранителните стоки са с малки ценови отклонения, като преобладават възходящите тенденции.

През месеца е отчетен лек ръст на **годишна база** при млечните произведения, който е по-силно изразен при кравето масло. Запазва се низходящият тренд при цената на захарта, при която е отчетен значителен спад спрямо същия месец на миналата година.

През месец юли цените на плодовете и зеленчуците следват характерните сезонни трендове и колебания и пазарът при тях също остава сравнително спокоен, с преобладаващи низходящи тенденции. На годишна база отклоненията са предимно нагоре, като при някои стоки те са около 50%.

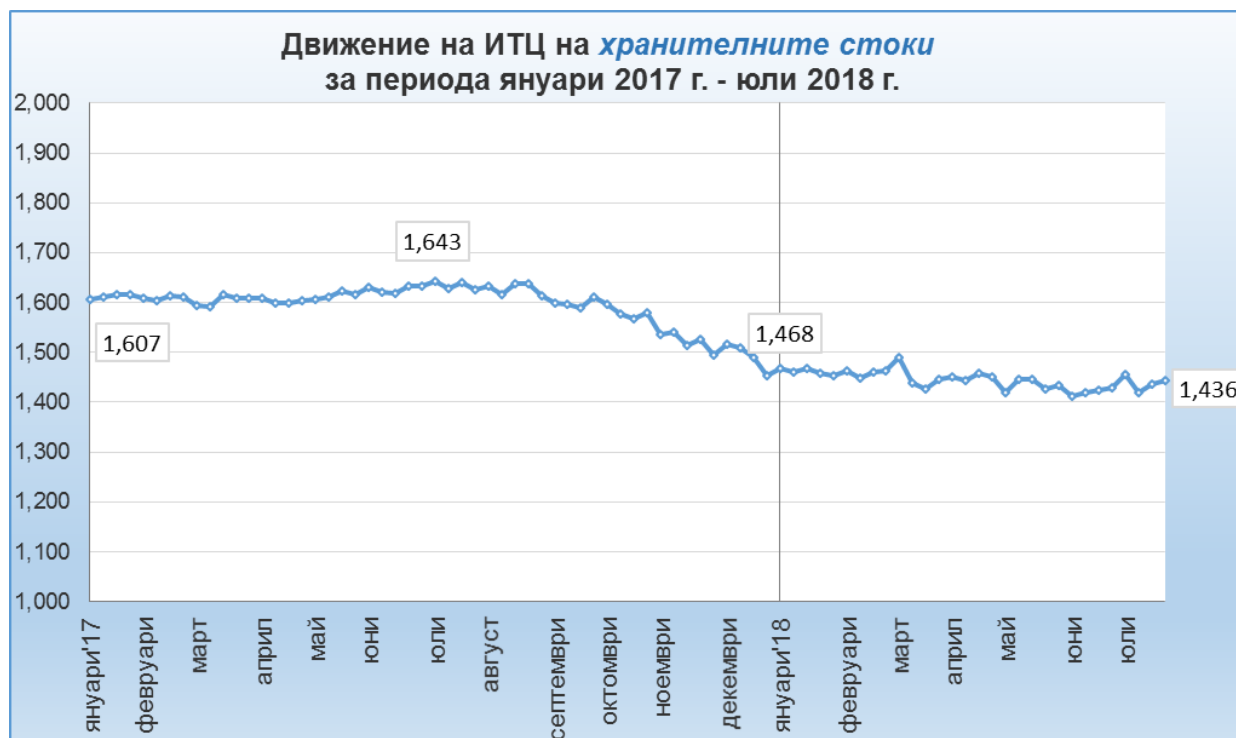
Ретроспективният анализ на движението на цените през месец юли в **периода 2013 – 2018 г.** показва, че през тази година цените на хранителните продукти са около нивата спрямо същия месец на предходните две - три години. Цените на повечето млечни продукти са на малко по-високи нива спрямо същия месец на предходните три години, а цените на сиренето и маслото са най-високи през тази година. Тенденциите при движението на цените на зеленчуците са разнопосочни, в зависимост от конкретните метеорологични условия през м. юли на шестгодишния период. По-високи стойности през тази година са отчетени при оранжерийните краставици, корнишоните и кайсиите.

През м. юли 2018 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** остава над нивата от същия месец на 2012, 2014 и 2017 г., доближава се и е малко под нивата от 2013 и 2016 г.

През месеца на **международния пазар** се наблюдава лек спад на цените на всички групи стоки, който е най-силно изразен при цените на млечните продукти.

Хранителни стоки

Тенденциите при движението на цените на едро на хранителните стоки през м. юли са разнопосочни с ценови колебания в диапазон $\pm 7\text{-}14\%$. Спад от 1-3% спрямо м. юни е отбелязан при цената на захарта и олиото. Цената на брашното се покачва на месечна база с 5%, оризът и варивата поскъпват леко с 1-2%, а цената на яйцата се повишава с 11%. (фиг.11)

Фиг. 1

Конструираният от Комисията групов Индекс на тържищните цени на хранителните стоки илюстрира общото относително изменение на цените на едро на хранителните стоки, които влизат в неговия състав¹. (фиг.1)

В началото на годината кривата стартира от ниво 1.468 пункта и през първите седмици на януари стойностите имат стабилен характер, който се задържа и през м. февруари. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.464 пункта, което е почти без промяна спрямо началото на годината. В началото на м. март се наблюдава краткотраен ръст на стойностите, след което кривата отново се връща на нивата от предходния месец. В края на март индексът стъпва на ниво от 1.445 пункта. През м. април и май кривата се задържа на нивото от месец

¹ Този индекс отразява цените на следните стоки: захар, фасул, ориз, леща, брашно и олио

март, като стойностите през последната седмица на май са 1.435 пункта. Спрямо същия период на миналата година стойностите са на много по-ниско ниво, като отчетеният спад на годишна база е близо 12%. През м. юни се наблюдава лек възходящ тренд, който се дължи на поскъпването през месеца на брашното и някои млечни продукти. През последната седмица на юни индексът стъпва на ниво от 1.429 пункта. Покачването на месечна база е 1,13%, а на годишна база има спад на индекса от 13%. През м. юли стойностите се задържат около и малко над нивата от предходния месец. През последната седмица на юли индексът стъпва на ниво от 1.436 пункта, като остава много под нивата от същия период на миналата година.

Наблюденията от предходните години показват, че най-високи стойности индексът на хранителните стоки е имал през 2008 г., 2011 г. и 2012 г., когато се наблюдаваше повишаване на цените на голяма част от основните хранителни стоки. (фиг. 2)

Фиг. 2

Колебанията през месец юли при цените на **млечните произведения** са разнопосочни, като ръст на месечна база от 2-4% има при маслото и прясното мляко. Цената на кашкавала се понижава на месечна база с 4%, а цените на кравето сирене и киселото мляко са без промяна в сравнение с предходния месец. (табл. 1, фиг.11,34-39)

Наблюденията от предходни години показват, че при движението на цените на млечните произведения се наблюдават определени сезонни тенденции, изразяващи се в по-високи есенно-зимни стойности и спад на цените през пролетта и лятото. През последните три – четири години тези сезонни колебания са все по-слабо изразени.

Движението на кривата на Индекса на Тържищните Цени на млечните произведения се обуславя от движението на цените на стоките, които влизат в неговата структура² .(фиг.3)

Фиг. 3

През м. януари 2018 г. кривата на този индекс се стабилизира на нивото от м. декември, а през февруари стойностите отбелязват спад и стъпват на ниво от 1.832 пункта. Намалението на индекса спрямо началото на годината е около 1,5%. През м. март индексът се стабилизира и се доближава до нивото от предходния месец. В края на м. март стойностите стъпват на ниво от 1.818 пункта. В началото на месец април кривата има лек възходящ тренд, но през последната седмица стойностите се стабилизират на по-ниското ниво от 1.801 пункта. В сравнение със същия период на 2017 г. индексът е на по-високо ниво, което е в резултат на

² Стоките, които влизат в структурата на този индекс са сирене – краве и овче, кашкавал "Витоша" и краве масло

високата база от м. ноември 2017 г. През м. май низходящият тренд се запазва, като е отчетен нов спад на месечна база от 1.4% и индексът се доближава до стойностите от същия период на миналата година. През м. юни индексът има слаб възходящ тренд, който се дължи на покачването на цената на кравето и овчето сирене и млеката. През последната седмица на месеца кривата стъпва на ниво от 1,803 пункта и остава на малко по-високо ниво спрямо м. юни 2017 г. През първите седмици на м. юли кривата има низходящ характер, но в края на месеца стойностите отново се покачват и стъпват на нивото от м. юни.

Като цяла кривата на индекса през първите седем месеца има низходящ тренд и се движи под нивата от същия период на предходната година.

Ретроспективният анализ на цените на млечните произведения показва, че индексът на тази група стоки е най-висок в края на миналата година и в началото на 2014 г. Рязък скок на стойностите беше наблюдаван през лятото на 2007 г. и през 2010 г. В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на индекса на млечните продукти имаше устойчив възходящ тренд. Въпреки покачването на индекса през последните месеци на 2016 г., през първите десет месеца на 2017 година, стойностите остават под пиковите нива от 2014 г. През м. ноември'17 стойностите на индекса минават над нивото от 2014 г. и достигат пикови стойности за последните 10 години. (фиг. 4)

Фиг. 4

Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари.

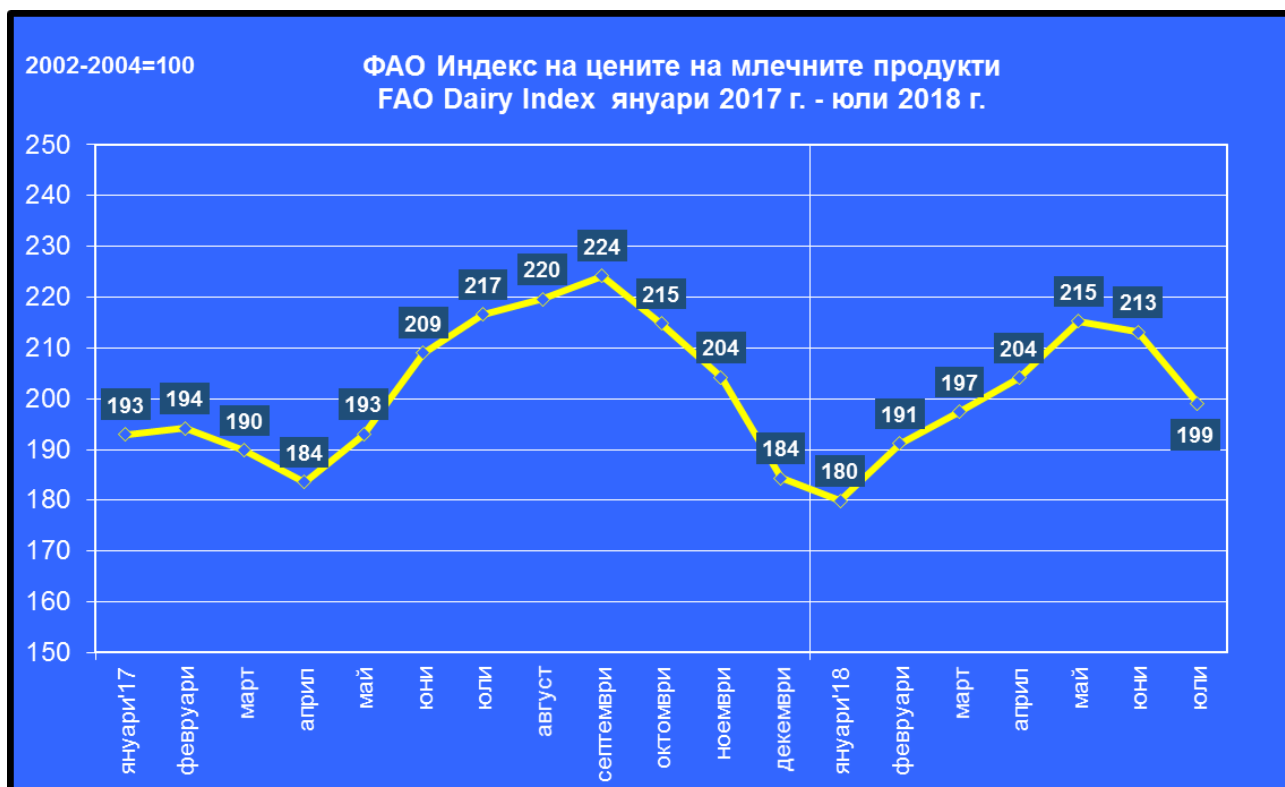
ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (Индекс на цените на храните³ на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (ФАО FAO)⁴

Средната стойност на индекса на цените на млечните продукти на ФАО през юли е 199,1 пункта, което е с 14,1 пункта (6,6%) под равнището от юни. В сравнение с януари 2018 г. стойността му е с 10,7% по-висока, но все пак 8% под нивото от съответния период на миналата година. Намаление има на международните котировки за всички видове млечни продукти, включени в състава на този индекс, но цените на маслото и сирената най-много намаляват. Цените за пълномаслено и обезмаслено мляко на прах също леко се понижават. Намаляващата тенденция на пазарите на млечни продукти е свързана с наличието на достатъчно предлагане на износ и очакваното високо ниво на производство в Нова Зеландия. (фиг.5)

В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на ФАО индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд и през м.февруари 2014 г. достига пиковите си за последните години стойности. Следва почти двугодишен низходящ тренд. Тенденцията се обръща през 2016 г, а в началото на 2017 г. се стабилизира и от м. март се наблюдава спад на стойностите. Трендът отново се обръща през април, за да достигне през септември максималните за последните три години стойности. През м. октомври за първи път от пролетта на същата година е регистриран спад на индекса, който продължава и през следващите месеци до м. януари 2018 г. (фиг.6)

³ FFPI – FAO Food Price Index

⁴ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

Фиг. 5

Фиг. 6

Стойностните колебания на цените на **месото и месните произведения** през м. юли спрямо предходния месец са преобладаващо възходящи и са в диапазона 3-14%. Поскъпване на месечна база има свинското месо с 14%, пилето и пилешките гърди с 1-3% и трайния салам с 1%. Цените на месните произведения се задържат около нивата от предходния месец. Поскъпване с 10% има при рибата хек, а цените на останалите риби, предмет на този анализ бележат спад в интервала 2-7%. (табл. 1, фиг.11,28-33)

ИТЦ на **месото, месните произведения и рибата**⁵ е относителен измерител на общото състояние на пазара на едро на този вид хранителни стоки. С най-голямо тегло в тази група е цената на пилешкото месо. (фиг. 7,8)

Индексът на месото и месните произведения от началото на тази година има лек възходящ тренд. През последната седмица на януари кривата се стабилизира и през следващите два месеца остава на ниво от около 1.280.

В края на м. март стойностите са 1.292 пункта, което е по-високо ниво в сравнение със същия период на предходната година. Това е в резултат на много ниската база на индекса в началото на 2017 г.

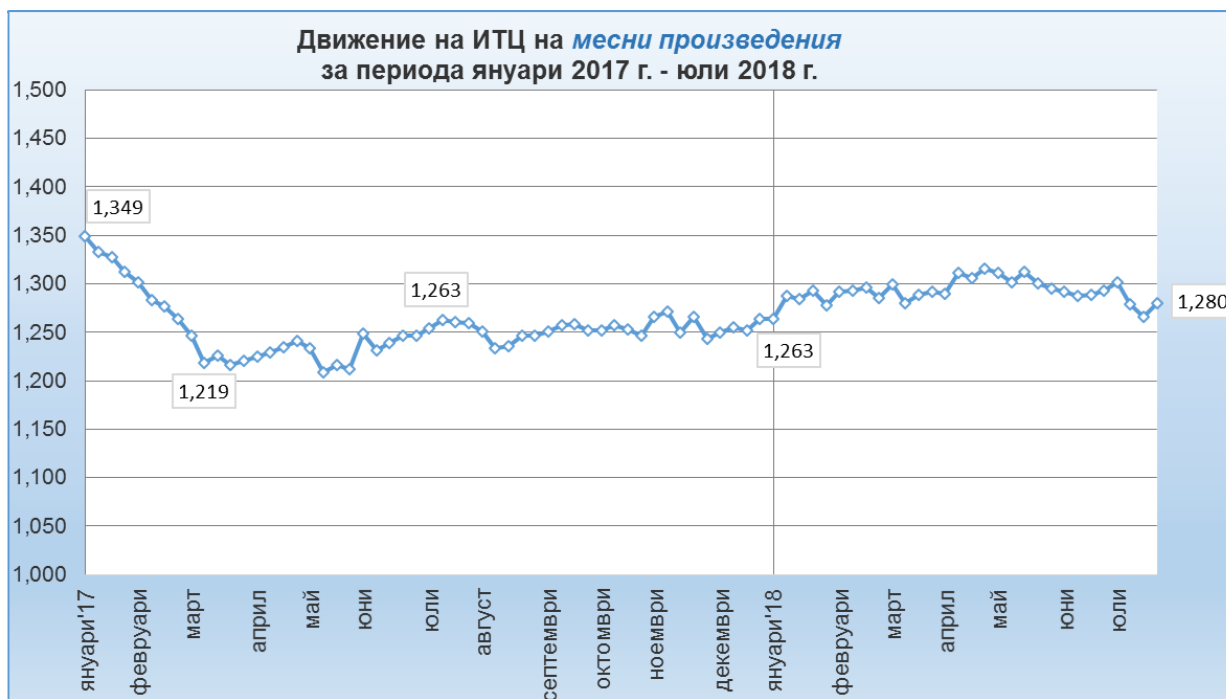
През м. април индексът има лек възходящ тренд, който се дължи на покачването на цените на някои от месата и месните продукти. В края на месеца кривата стъпва на ниво от 1,316 пункта. Повишението спрямо предходния месец е 2%, а на годишна база повишението е 6%.

В резултат на спада на цените на голяма част от месата и месните произведения, през м. май кривата на индекса има низходящ тренд. През последната седмица на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.295 пункта и въпреки наблюдавания спад, те остават все още над нивото от същия период на предходната година.

През м. юни, в резултат на поскъпването на някои меса и месни произведения, индексът има възходящ тренд. В края на месеца той стъпва на ниво от 1.293 пункта, като остава на малко по-високо ниво спрямо миналата година.

През м. юли като цяло кривата има низходящ характер, като само през последната седмица на месеца стойностите се покачват и стъпват на ниво от 1.280 пункта и се доближават до стойностните от същия период на предходната година.

⁵ В структурата на индекса влизат стоките: пиле, колбаси малотрайни и шпеков салам; кренвирши; кайма и риба (скуприя).

Фиг. 7

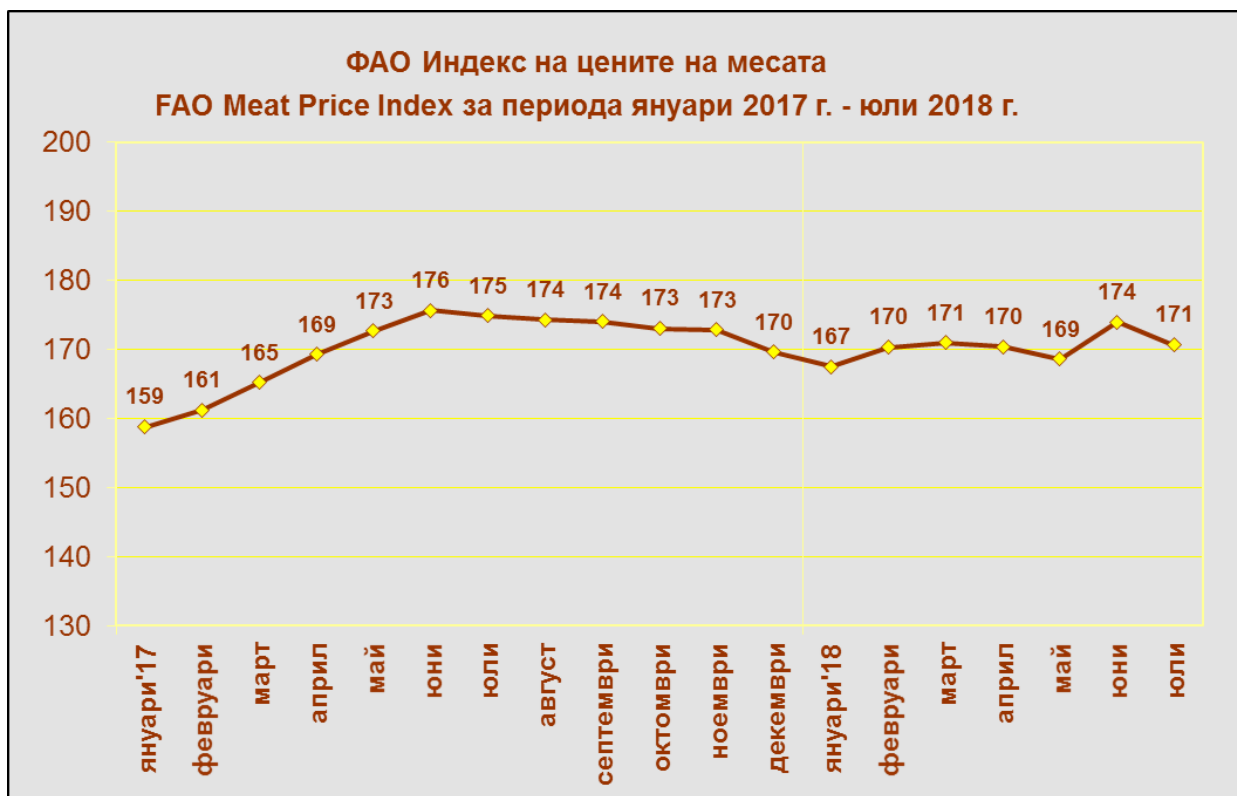
В периода 2006 – 2008 г. индексът на тази стокова група имаше устойчив възходящ тренд. През следващите години кривата следва разнопосочни тенденции. През 2014 г. стойностите трайно се движат надолу, а през 2015 и 2016 г. индексът се стабилизира на ниво от около 1.300 пункта. (фиг.8)

Фиг. 8

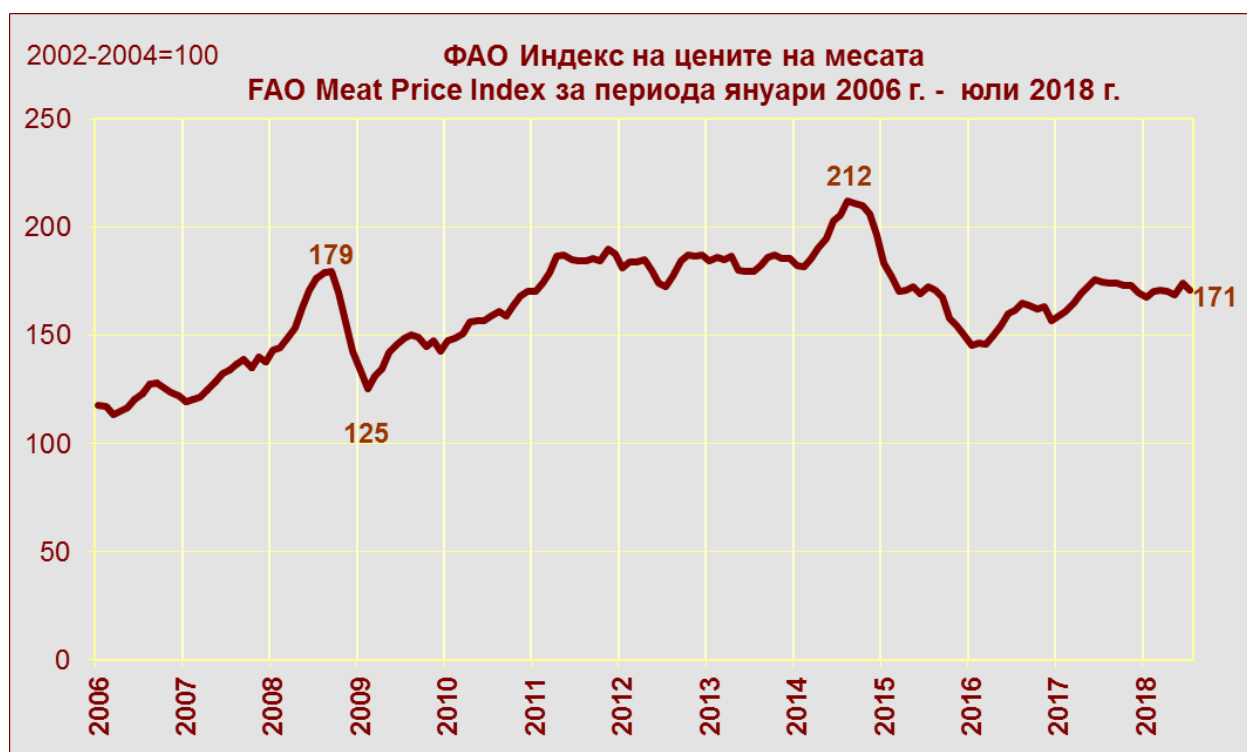
Анализът по данни на ФАО⁶ за състоянието на пазара на месо през последните години показва, че от 2009 г. цените на месните продукти започват да растат, като плавната възходяща тенденция се запазва до пролетта на 2011 г. Следва стабилизиране на кривата, като тенденцията се запазва в началото на 2014 г, но стойностите остават на високото ниво от 2011 г. От средата на 2014 г. се заражда устойчив низходящ тренд, който продължава до м. март 2016 г. С известни колебания в двете посоки кривата на този индекс през 2016 и 2017 г. има стабилен характер. (фиг. 9, 10)

Средната стойност на индекса на цените на месото на ФАО през юли е 170,7 пункта, което е с 3,3 пункта (1,9%) по-ниско от юнската стойност. Прогнозата за юни бе ревизирана нагоре поради рязкото покачване на цените на бразилското говеждо месо, предизвикано от намаления износ в резултат на продължителната стачка на шофьорите на товарни автомобили. През юли стойността на този индекс се понижи с няколко пункта, включително и поради постепенното нормализиране на ситуацията с износа на месо от Бразилия. Намаляването се отрази не само на цените на говеждо месо, но и на свинското и пилешкото месо, макар и по-слабо. Същевременно котировките на овнешко месо се покачиха слабо под въздействието на голямото търсене на внос, особено от Китай и САЩ.

Фиг.9

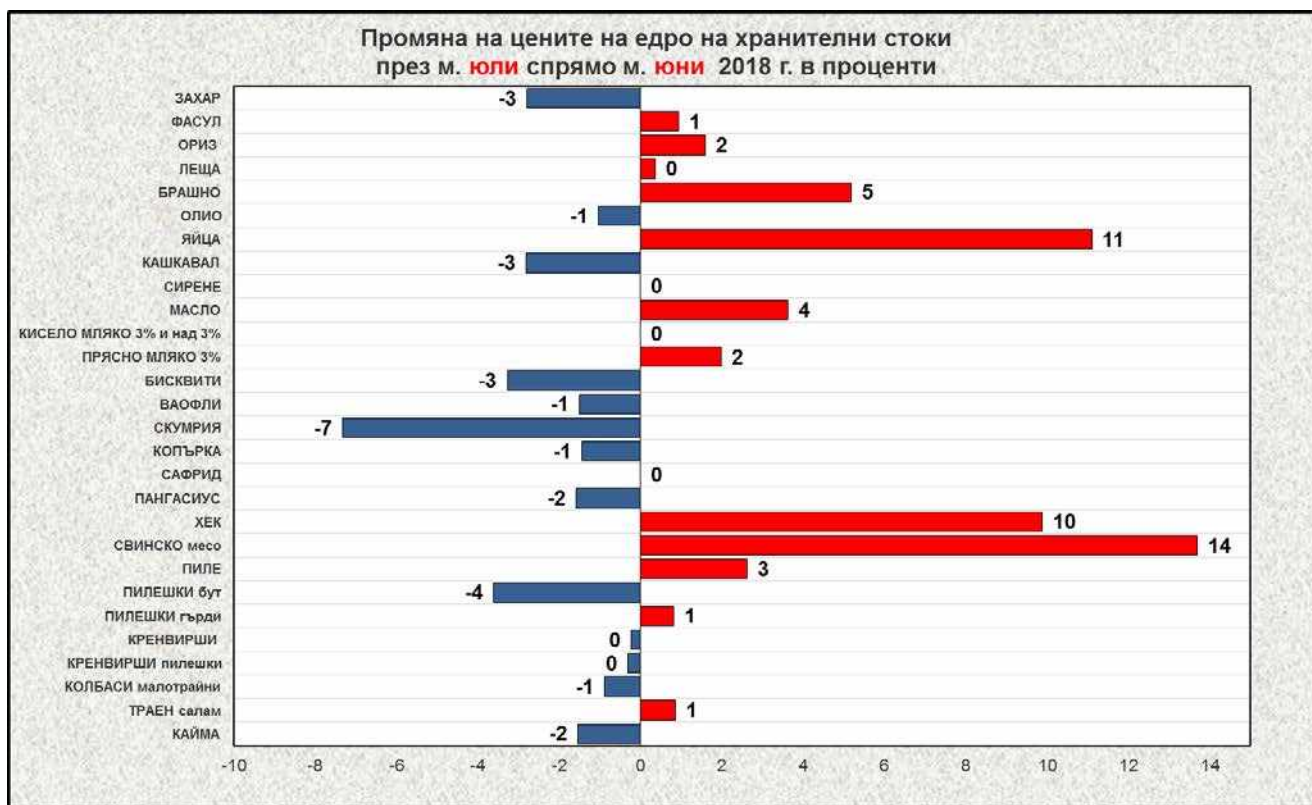
⁶ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

Фиг.10

Таблица 1

СТОКА	юни'18	юли'18	промяна в %	промяна в лв.	юли'17	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЗАХАР	1,08	1,05	-2,8	-0,03	1,58	-33,5	-0,53
ФАСУЛ	3,18	3,21	0,9	0,03	3,48	-7,8	-0,27
ОРИЗ	1,88	1,91	1,6	0,03	1,91	0,0	0,00
ЛЕЩА	2,76	2,77	0,4	0,01	3,26	-15,0	-0,49
БРАШНО	0,77	0,81	5,2	0,04	0,80	1,3	0,01
ОЛИО	1,97	1,95	-1,0	-0,02	2,13	-8,5	-0,18
ЯЙЦА	0,18	0,20	11,1	0,02	0,17	17,6	0,03
КАШКАВАЛ	10,00	9,72	-2,8	-0,28	9,93	-2,1	-0,21
СИРЕНЕ	5,98	5,98	0,0	0,00	5,85	2,2	0,13
МАСЛО	2,20	2,28	3,6	0,08	1,76	29,5	0,52
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,82	0,82	0,0	0,00	0,76	7,9	0,06
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,51	1,54	2,0	0,03	1,60	-3,8	-0,06
БИСКВИТИ	1,53	1,48	-3,3	-0,05	1,65	-10,3	-0,17
ВАОФЛИ	2,67	2,63	-1,5	-0,04	2,72	-3,3	-0,09
СКУМРИЯ	3,96	3,67	-7,3	-0,29	3,69	-0,5	-0,02
КОПЪРКА	2,09	2,06	-1,4	-0,03	2,13	-3,3	-0,07
САФРИД	3,20	3,20	0,0	0,00	3,34	-4,2	-0,14
ПАНГАСИУС	4,45	4,38	-1,6	-0,07	3,77	16,2	0,61
ХЕК	4,76	5,23	9,9	0,47	5,21	0,4	0,02
СВИНСКО месо	6,72	7,64	13,7	0,92	6,80	12,4	0,84
ПИЛЕ	3,80	3,90	2,6	0,10	3,72	4,8	0,18
ПИЛЕШКИ бут	2,77	2,67	-3,6	-0,10	2,86	-6,6	-0,19
ПИЛЕШКИ гърди	7,28	7,34	0,8	0,06	7,09	3,5	0,25
КРЕНВИРШИ	4,58	4,57	-0,2	-0,01	4,47	2,2	0,10
КРЕНВИРШИ пилешки	3,21	3,20	-0,3	-0,01	3,24	-1,2	-0,04
КОЛБАСИ малотрайни	4,54	4,50	-0,9	-0,04	4,36	3,2	0,14
ТРАЕН салам	8,19	8,26	0,9	0,07	7,95	3,9	0,31
КАЙМА	4,55	4,48	-1,5	-0,07	4,71	-4,9	-0,23

Фиг. 11

Спрямо същия месец на миналата година при цените на едро на по-голяма част от хранителните стоки се наблюдава низходящ тренд. (табл. 1, фиг. 12)

Най-силен спад на годишна база има при цената на захарта (34%), който се дължи на изключително устойчивата и силна низходяща тенденция през цялата 2017 г. и през първите месеци на настоящата година.

Поевтиняване спрямо миналата година в диапазона 8-15% има при олиото и варивата, а цената на ориза е без промяна. Лек ръст на годишна база от 1% има при цената на брашното. През м. юли тази година цената на яйцата е с 18% по-висока спрямо същия месец на предходната година.

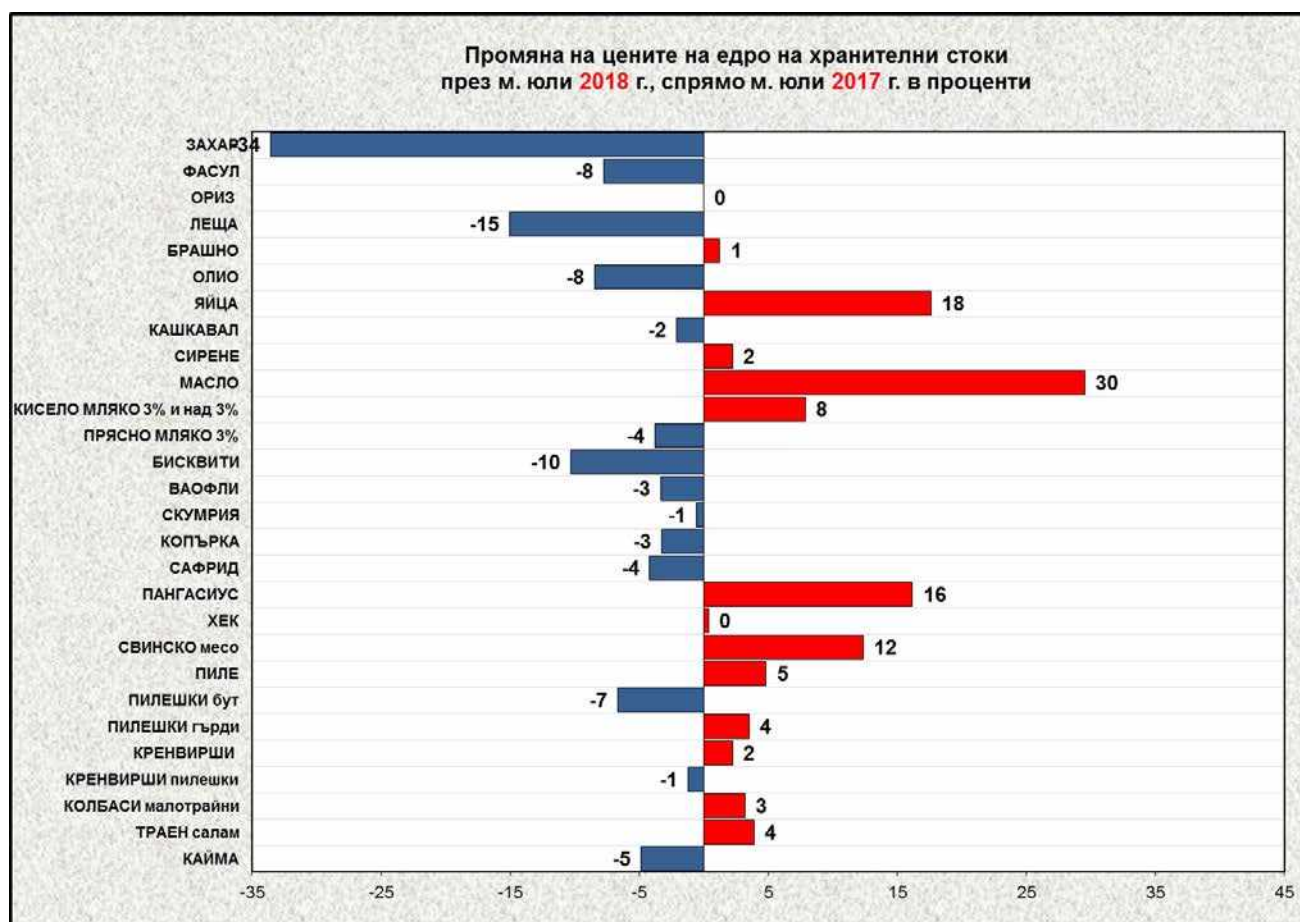
В резултат на поскъпването на млечните произведения и особено на кравето масло през есента и зимата на 2017 г., през м. юли 2018 г. е отчетен ръст на годишна база при маслото от 30%. Колебанията на цените на кравето сирене и кашкавала са в диапазона ± 2 . Прясното мляко поевтинява на годишна база с 4%, а киселото мляко поскъпва с 8%.

Тенденциите при движението на цените на месото и месните произведения през м. юли тази година спрямо същия месец на предходната година са преобладаващо възходящи, но ценовите колебания са в тесен диапазон.

Поскъпване на годишна база в интервала 3-6% е отчетено при пилешкото месо, пилешките разфасовки, кренвиршите и малотрайните колбаси.

Наблюденията на цените на рибата на годишна база показват преобладаващи низходящи тенденции, като само при пангасиуса е отчетен ръст на цената на годишна база от 16%.

Цените на захарните изделия също са като цяло по-ниски спрямо същия месец на предходната година, като отрицателните колебания са около 3-10%. (фиг. 12)

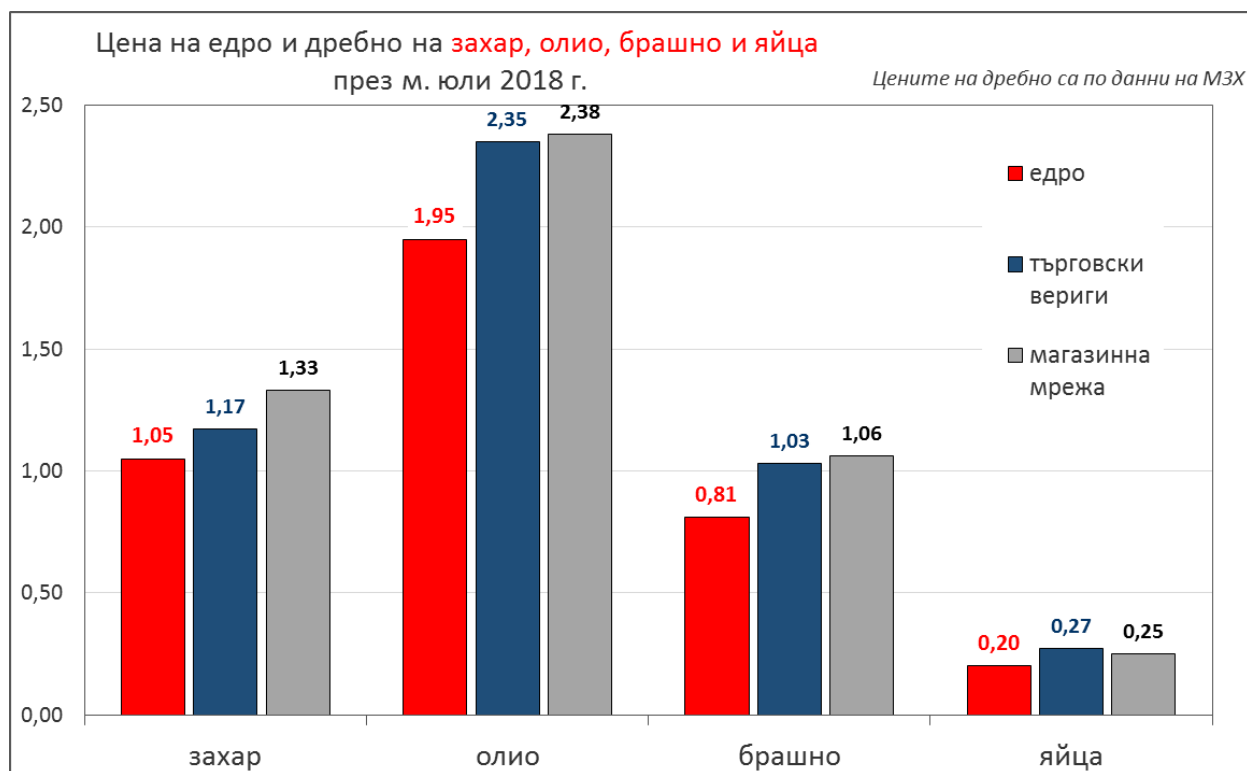

Фиг.12

Наблюдението на цените на **дребно** на основните хранителни продукти: захар, олио, брашно и яйца показва, че през м. юли надценките на цените на дребно, спрямо цените на едро в големите търговски вериги са в диапазона 11 – 35%, като най-голямата надценка е отчетена при яйцата, а най-малка съответно при захарта. В магазинната мрежа най-големите надценки от 31-27% са при захарта и брашното, при олиото те са 22% и при яйцата 25%. (табл.2 и фиг.13)

Таблица 2

СТОКА	цени на едро на тържищата	цени на дребно в търговските вериги	надценка в %	надценка в лв.	цени на дребно в магазинната мрежа	надценка в %	надценка в лв.
захар	1,05	1,17	11	0,12	1,33	27	0,28
олио	1,95	2,35	21	0,40	2,38	22	0,43
брашно	0,81	1,03	27	0,22	1,06	31	0,25
яйца	0,20	0,27	35	0,07	0,25	25	0,05

Фиг. 13

Анализът на цените на едро на основните хранителни стоки: брашно, захар и олио по **региони** показва, че отклоненията в цените в различните региони от средната за страната цена са в диапазона $\pm 15 - 40\%$.

При средна цена за страната през м. юли на брашното 0.81 лв./кг, средната цена на тържищата в област София е 1.09 лв./кг, а в област Плевен цената е 0.60 лв./кг.

Най-високи цени на едро на захарта през юли са отчетени в област Варна 1,36 лв./кг, а най-ниски в област Добрич – 0.86 лв./кг, при средна цена на едро за страната 1.05 лв./кг.

Най-скъпо се е търгуvalo през месеца олиото на тържищата в област Смолян - 2.22 лв./л, най-евтино е било то в Хасковска област – 1.69 лв./л, а средната за страната цена на олиото през месеца е 1.95 лв./л. (фиг.14)

Фиг.14

Таблица 3 Цени на едро на хранителни стоки през м. юли 2013/2018 г.

юли	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО МЕСО	ПИЛЕ	КАЙМА
година													
2013	1,89	3,39	1,89	0,94	2,55	0,16	10,57	5,40	1,24	4,02	7,35	4,04	4,98
2014	1,30	4,29	2,02	0,85	1,98	0,17	10,54	5,77	1,31	4,23	7,03	3,98	4,95
2015	1,24	3,41	2,12	0,83	2,22	0,19	9,77	5,58	1,40	4,03	7,00	3,84	4,64
2016	1,49	3,11	1,88	0,80	2,09	0,15	9,15	5,46	1,24	3,70	6,60	3,75	4,54
2017	1,58	3,48	1,91	0,80	2,13	0,17	9,93	5,85	1,76	3,69	6,80	3,72	4,71
2018	1,05	3,21	1,91	0,81	1,95	0,20	9,72	5,98	2,28	3,67	7,64	3,90	4,48

Анализът на цените на хранителните стоки през м. юли 2018 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2014 - 2018 г.) показва, че цените на основните хранителни стоки (захар, ориз, брашно и олио) са около и под нивата от същия месец на периода 2014 – 2017 г. Въпреки краткотрайното поскъпване на яйцата през м. ноември 2017 г., тяхната цена през тази година се доближава до нивата от същия месец на предходните години

При млечните продукти се наблюдава ръст на годишна база спрямо предходните 3 години, а цените на кравето сирене и маслото през м. юли тази година са най-високи спрямо същия месец на предходните пет години. Цените на пилешкото и свинското месо през тази година са по-високи спрямо предходните 4 години, като цената на свинското месо през м. юли тази година е най-висока.. (табл.3 и фиг.15)

- През 2011 г. цената на *захарта* бележи драстичен скок и за шест месеца се покачва със 70%. В резултат на този скок цената на захарта през м. юли 2013 г. е най-висока в сравнение със същия месец на следващите години. През м. юли 2018 г. цената на захарта остава на по-ниско ниво спрямо периода 2014 - 2017 г. (фиг.16,17)

- В периода 2011 – 2013 г. цената на *фасула* расте и през м. юли 2014 г. тя е най-висока за последния шестгодишен период. От средата на същата година трендът се обръща, в резултат на което цената през юли 2016 г. е най-ниска. През м. юли 2018 г. цената на фасула е малко над нивото от същия месец на 2016 г., като остава под нивото от м. юли на останалите години от анализирания период. (фиг. 24,25)

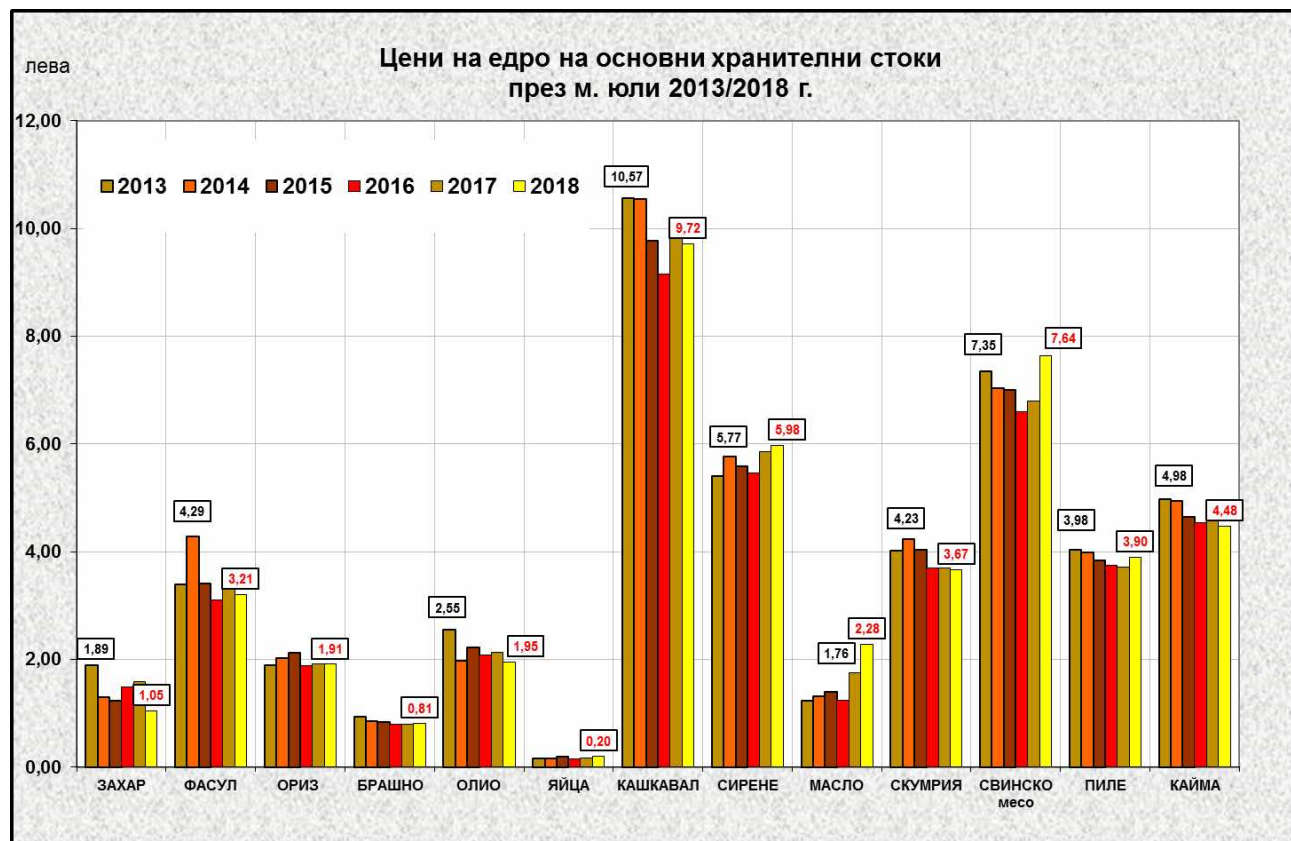
- Цената на *ориза* през последните години остава сравнително стабилна и се движи на ниво от около и малко под 1,80-2,00 лв./кг. През месец юли настоящата година цената на ориза у нас се доближава до нивото от предходните години, като остава под нивата от 2013 - 2015 г. и е малко по-висока от периода 2016 - 2017 г. Стабилният характер на цената на ориза се дължи на това, че производството на ориз в страната особено в периода след 2007 г. е в известен възход и тенденциите на световния пазар на ориз не дават силно отражение върху нашия пазар. (фиг. 26,27)

- От началото на 2013 г. кривата на цената на *брашното* има низходящ тренд, а в периода 2014 – 2017 г. цената е стабилна и се движи около ниво от 0.90лв./кг. През м. юли настоящата година цената на брашното е около нивата от предходните две години. (фиг.20,21)

- Наред с други хранителни стоки и при *олиото* през 2012 г. се наблюдаваше трайно поскъпване, а в периода 2013 – 2015 г. цената се стабилизира и кривата тръгва надолу. През 2016 и 2017 г. стойностите са стабилни, а в края на 2017 г. цената на едро на олиото минава под 2.00 лв./л. По тази причина през м. юли 2013 г. цената на олиото има най-високи стойности в сравнение със същия месец на другите години от периода. През следващите години цената на олиото има плавен и устойчив низходящ тренд. (фиг.18,19)

- През есента на 2017 г. цените на *млечните произведения* се покачиха и въпреки стабилизирането им в края на годината, през м. юли тази година стойностите са на по-високи нива, което е най-силно изразено при кравето масло. (фиг.38-43)

- В периода 2013 – 2017 г. цените на *месото и месните изделия* имат траен и плавен низходящ тренд. През юли 2018 г. са отчетни най-високите стойности на цената на свинското месо. Цената на пилето също е по-висока през тази година, но остава под нивото от 2013 и 2014 г. Цените на каймата и скумрията в периода 2013 – 2017 г. имат устойчиво низходящ тренд и през м. юли 2018 г. са отчетените цени, които се доближават до нивата от предходните 4 години.

Фиг. 15

Фиг. 16

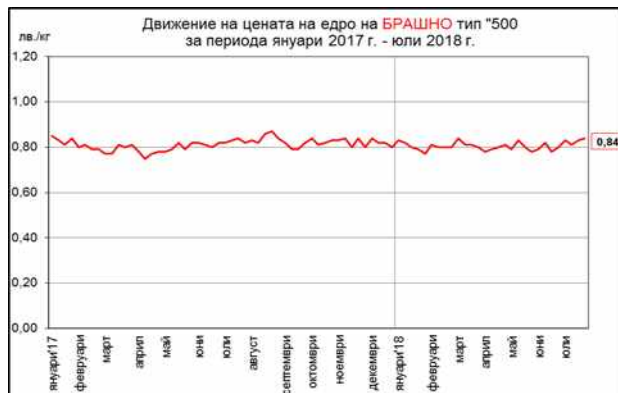
Фиг.17

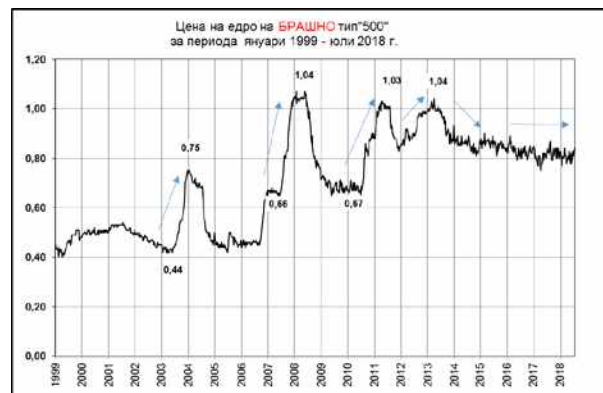
Фиг. 18

Фиг. 19

Фиг. 20

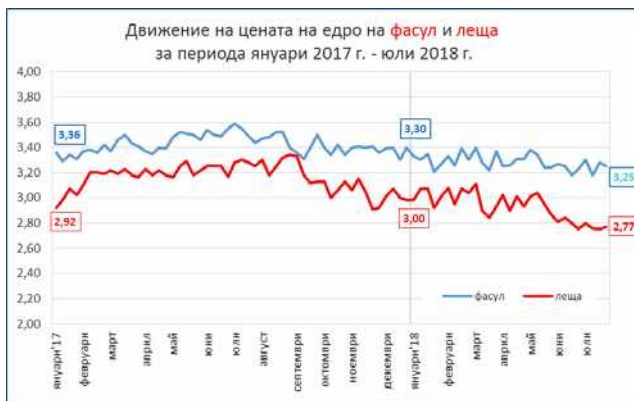
Фиг. 21

Фиг. 22

Фиг. 23

Фиг. 24

Фиг. 25

Фиг. 26

Фиг. 27

Фиг. 28

Фиг. 29

Фиг. 30

Фиг. 31

Фиг. 32

Фиг. 33

Фиг. 34

Фиг. 35

Фиг. 36

Фиг. 37

Фиг. 38

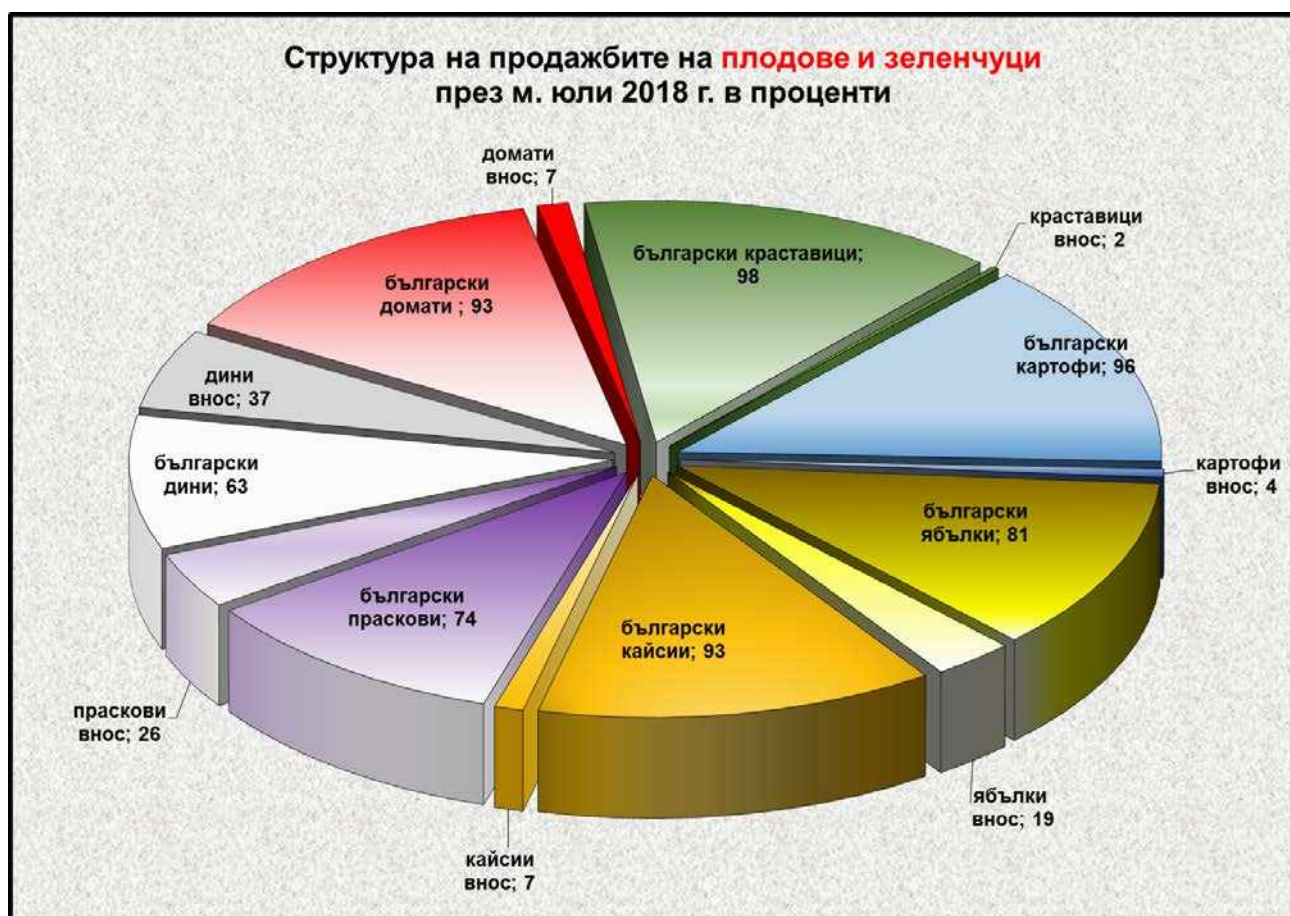

Фиг. 39

Плодове и зеленчуци

От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци на пазара е изключително нисък, но през летните месеци количествата българска продукция се увеличават. Наблюденията върху пазара на плодове и зеленчуци през м. юни показват, че предлаганите количества българската продукция представляват преобладаващ дял от общите продажби. (фиг. 40)

Съотношението между продажбите на български домати и домати от внос през месеца показва превес на количествата български домати, като съотношението е 93% към 7%. През м. юли 98% от предлаганата продукция на пазара на краставици е българска. По-голям е относителният дял на пазара и на българските картофи, който е 96%. Количествата български плодове надвишават тези от внос, като количествата българска продукция е в диапазона 60 – 90%. (фиг. 40)

Фиг. 40

Движението на кривата на ИТЦ⁷ на плодовете и зеленчуците следва характерните за тези продукти сезонни тенденции. Максимални зимни стойности се наблюдават обикновено в периода януари – февруари, а минималните летни стойности, в зависимост от конкретните метеорологични стойности се регистрират през август. (фиг.41)

В началото на тази година индексът на плодовете и зеленчуците стартира от ниво 1.385 пункта и през последната седмица на януари кривата стъпва на ниво от 1.394 пункта. През същия месец стойностите запазват стабилния си характер от края на миналата година. Не се наблюдава тенденцията от същия месец на 2017, когато кривата рязко тръгва нагоре още от първата седмица на януари.

От началото на м. февруари трендът се обръща и стойностите започват да намаляват. През последната седмица на февруари индексът стъпва на ниво от 1,464 пункта, като понижението на месечна база е 1.8%.

През м. март се запазва низходящият тренд на кривата. През последната седмица на месеца индексът леко се покачва, но остава под нивата от м. февруари и се доближава до стойностите от същия период на миналата година.

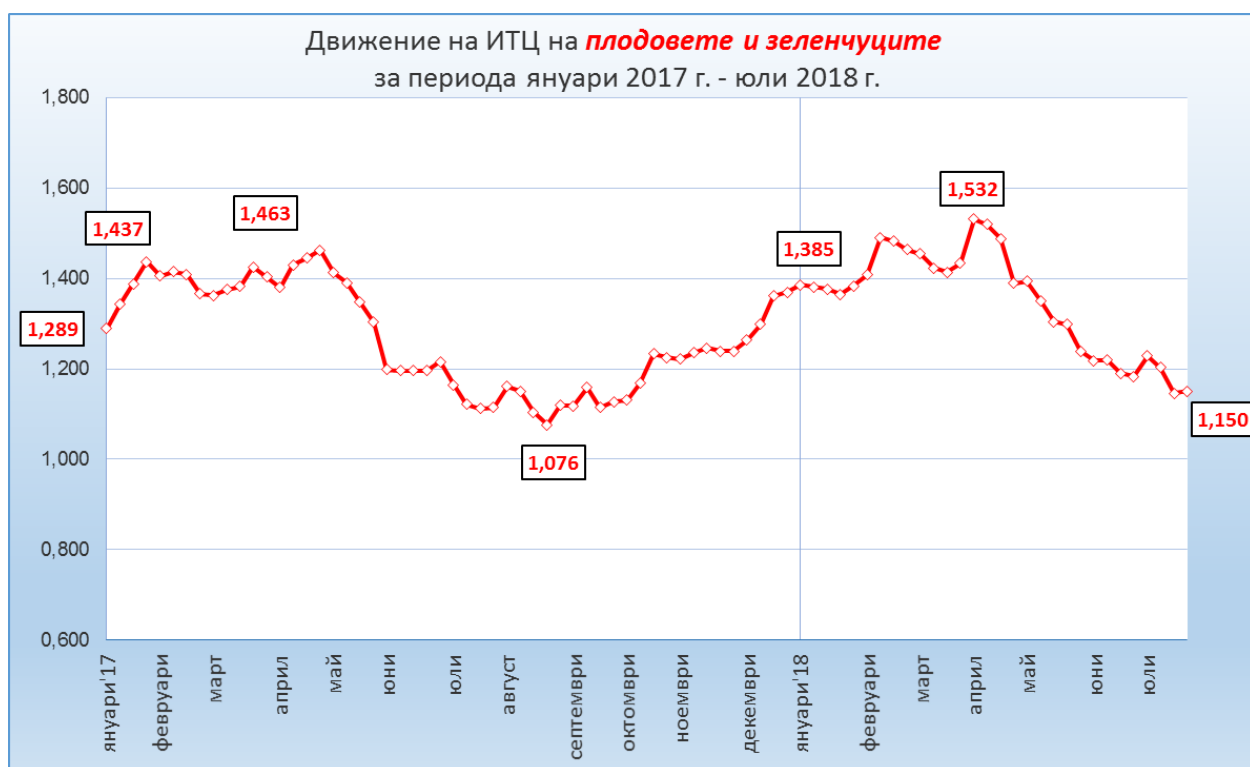
В началото на м. април се запазва възходящата тенденция при движението на кривата, но от средата на месеца стойностите бързо се понижават и стъпват на ниво от 1.389 пункта.

През м. май се запазва низходящият тренд на индекса, наблюдаван от средата на м. март. През последната седмица на май кривата стъпва на ниво от 1.239 пункта и се доближава до нивото от същия период на миналата година.

През месец юни се запазва устойчивият низходящ тренд, като кривата стъпва в края на периода на ниво от 1.183 пункта. Тези стойности на индекса са близки до миналогодишните.

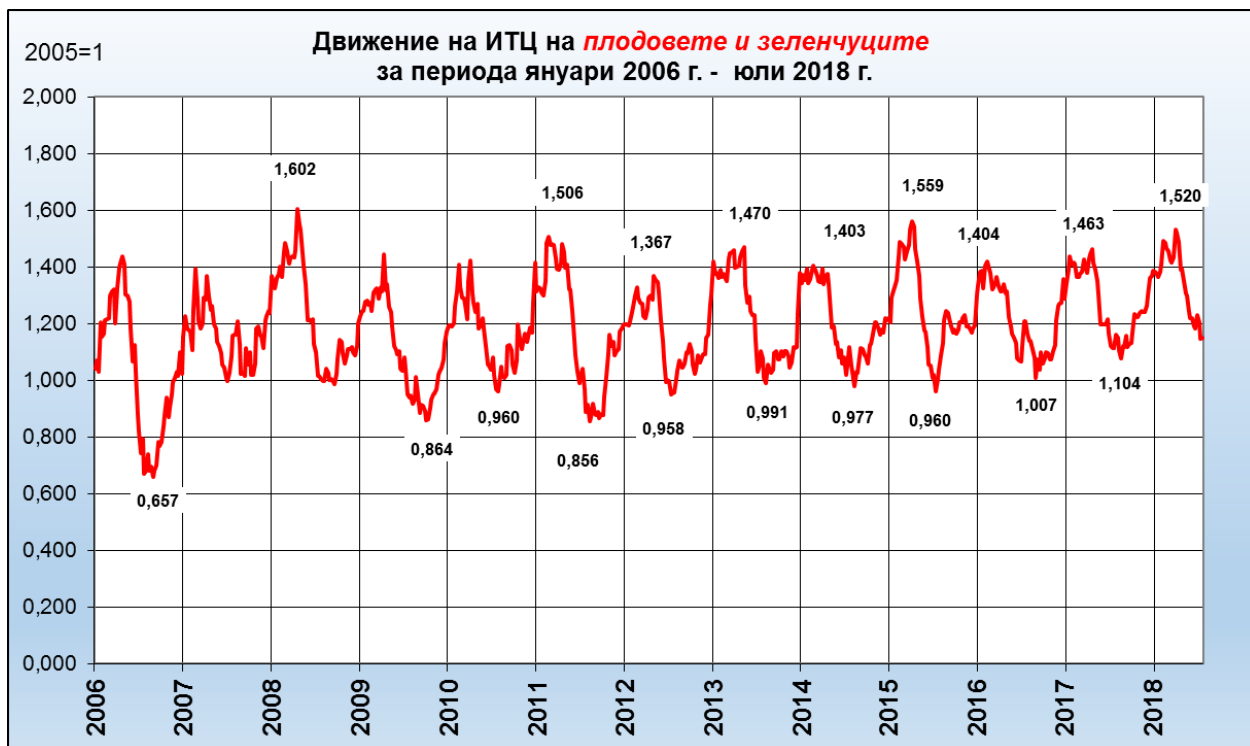
След краткотрайно покачване на индекса през първата седмица на юли, кривата отново придобива плавен низходящ тренд. През последната седмица на месеца стойностите се стабилизират на ниво от 1.150 пункта.

⁷ В състава на този индекс са включени следните стоки: ябълки български и ябълки от внос, картофи български и от внос, лук зрял, чесън зрял, домати оранжерийни и домати от внос, краставици оранжерийни и от внос, пипер зелен, зеле, банани, портокали и лимони

Фиг. 41

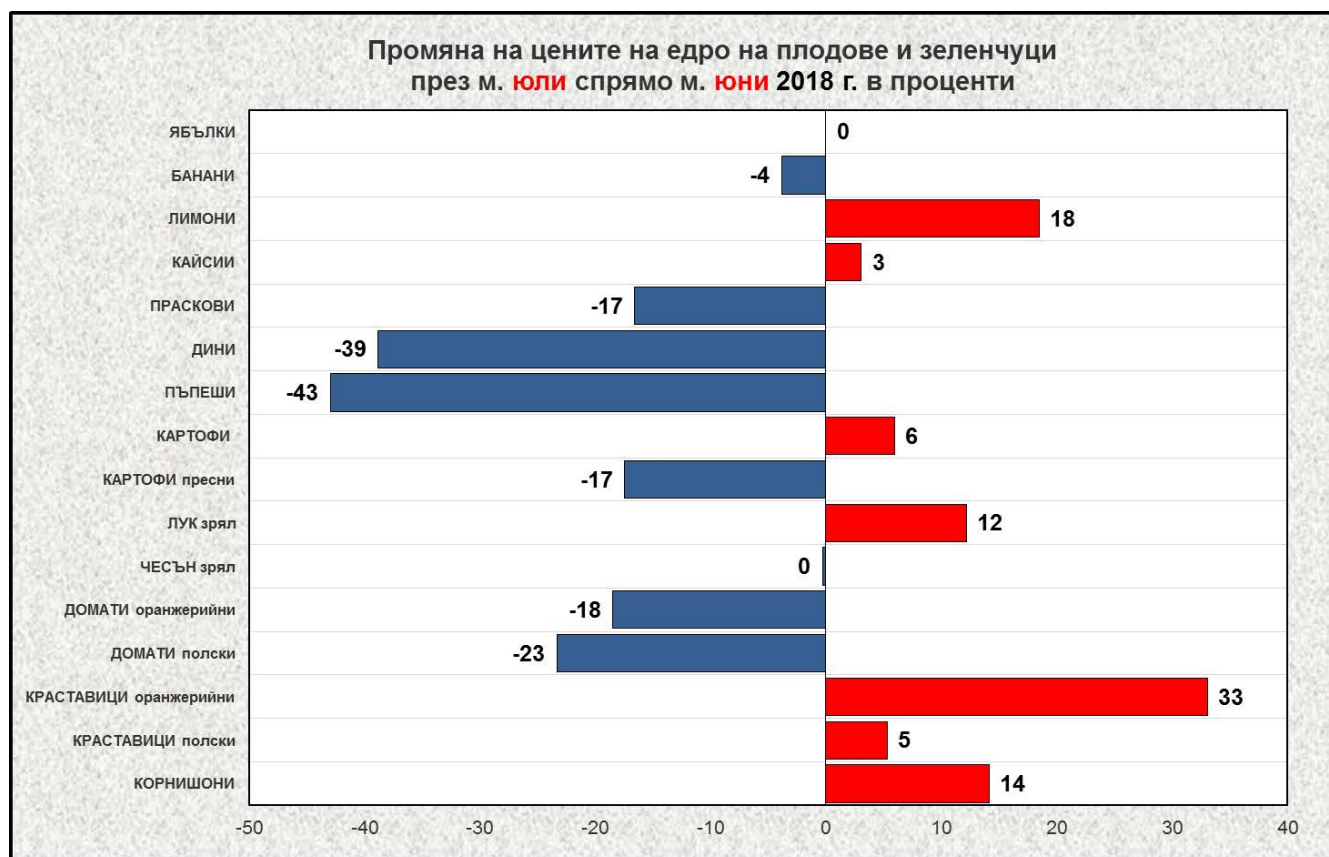
Анализът на движението на кривата на индекса през годините показва, че най-високи зимни стойности са отчетени през 2008 г., а на най-ниско ниво индексът се е стабилизирал през лятото на 2006 г. (фиг. 42)

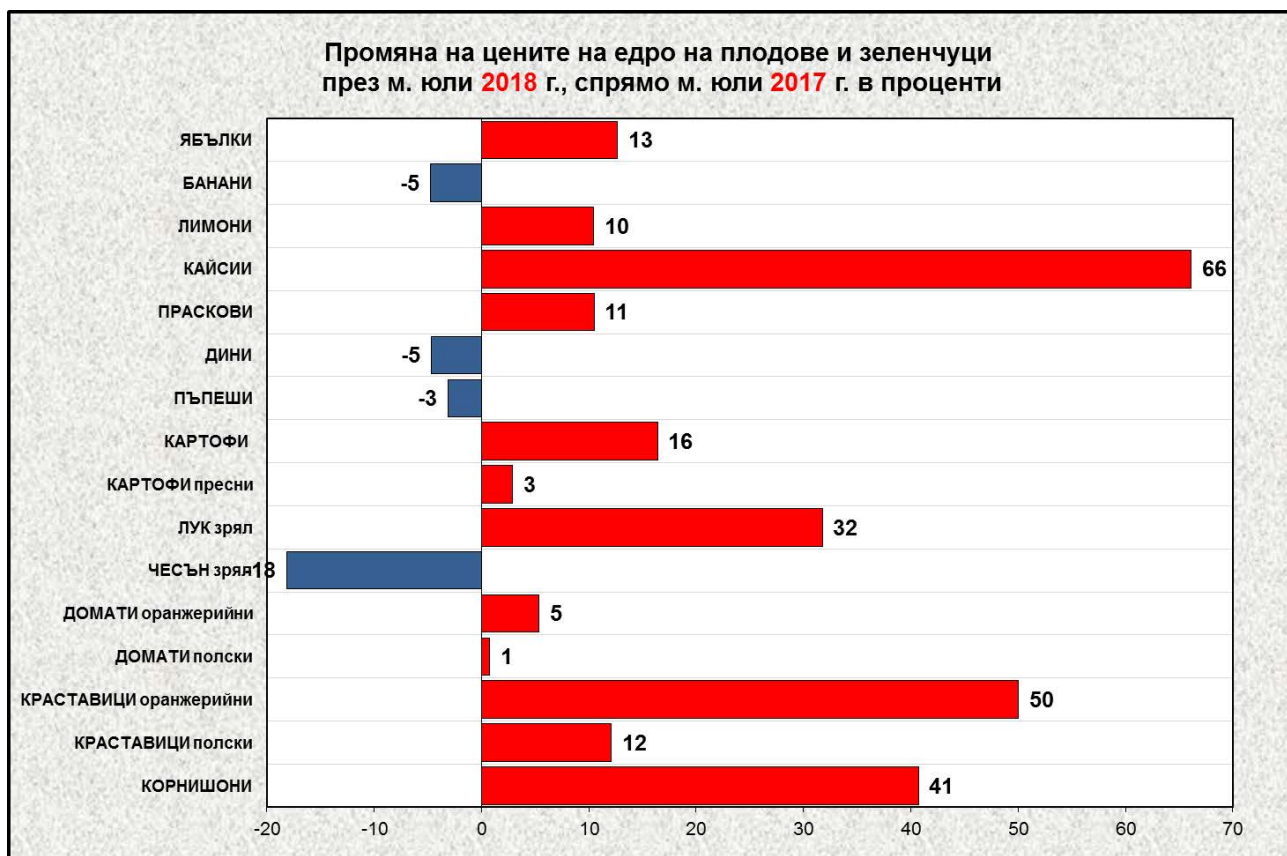
Фиг. 42

Таблица 4

СТОКА	юни'18	юли'18	промяна в%	промяна в лв.	юли'17	промяна в%	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЯБЪЛКИ	1,69	1,69	0	0,00	1,50	13	0,19
БАНАНИ	2,09	2,01	-4	-0,08	2,11	-5	-0,10
ЛИМОНИ	2,76	3,27	18	0,51	2,96	10	0,31
КАЙСИИ	1,95	2,01	3	0,06	1,21	66	0,80
ПРАСКОВИ	1,51	1,26	-17	-0,25	1,14	11	0,12
ДИНИ	0,67	0,41	-39	-0,26	0,43	-5	-0,02
ПЪПЕШИ	1,63	0,93	-43	-0,70	0,96	-3	-0,03
КАРТОФИ	0,67	0,71	6	0,04	0,61	16	0,10
КАРТОФИ пресни	0,86	0,71	-17	-0,15	0,69	3	0,02
ЛУК зрял	0,74	0,83	12	0,09	0,63	32	0,20
ЧЕСЪН зрял	3,45	3,44	0	-0,01	4,20	-18	-0,76
ДОМАТИ оранжерийни	1,68	1,37	-18	-0,31	1,30	5	0,07
ДОМАТИ полски	1,76	1,35	-23	-0,41	1,34	1	0,01
КРАСТАВИЦИ оранжерийни	1,24	1,65	33	0,41	1,10	50	0,55
КРАСТАВИЦИ полски	1,32	1,39	5	0,07	1,24	12	0,15
КОРНИШОНИ	1,06	1,21	14	0,15	0,86	41	0,35
ПИПЕР зелен	1,96	1,41	-28	-0,55	1,46	-3	-0,05
ТИКВИЧКИ	0,86	0,73	-15	-0,13	0,65	12	0,08
ПАТЛАДЖАНИ	2,06	1,13	-45	-0,93	1,09	4	0,04
МОРКОВИ	1,36	1,18	-13	-0,18	0,79	49	0,39

Фиг. 43

Фиг. 44

При движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. юли спрямо м. юни се наблюдава лек превес на низходящите тенденции. (табл. 4 и фиг.43)

Цените на едро на краставиците бележат ръст на месечна база от 5-33%, като по-голямото поскъпване е при оранжерийните краставици. (фиг.51,50) Поевтиняване на седмична база има при доматиите – 18-23% и при ранните картофи – 17%. (фиг. 48,49) При цените на плодовете се наблюдава покачване на стойностите на месечна база при лимоните и леко поскъпване при кайсиите. Поевтиняване спрямо м. юни около 40% има при дините и пъпешите, а прасковите поевтиняват на месечна база със 17%. (фиг.56-61)

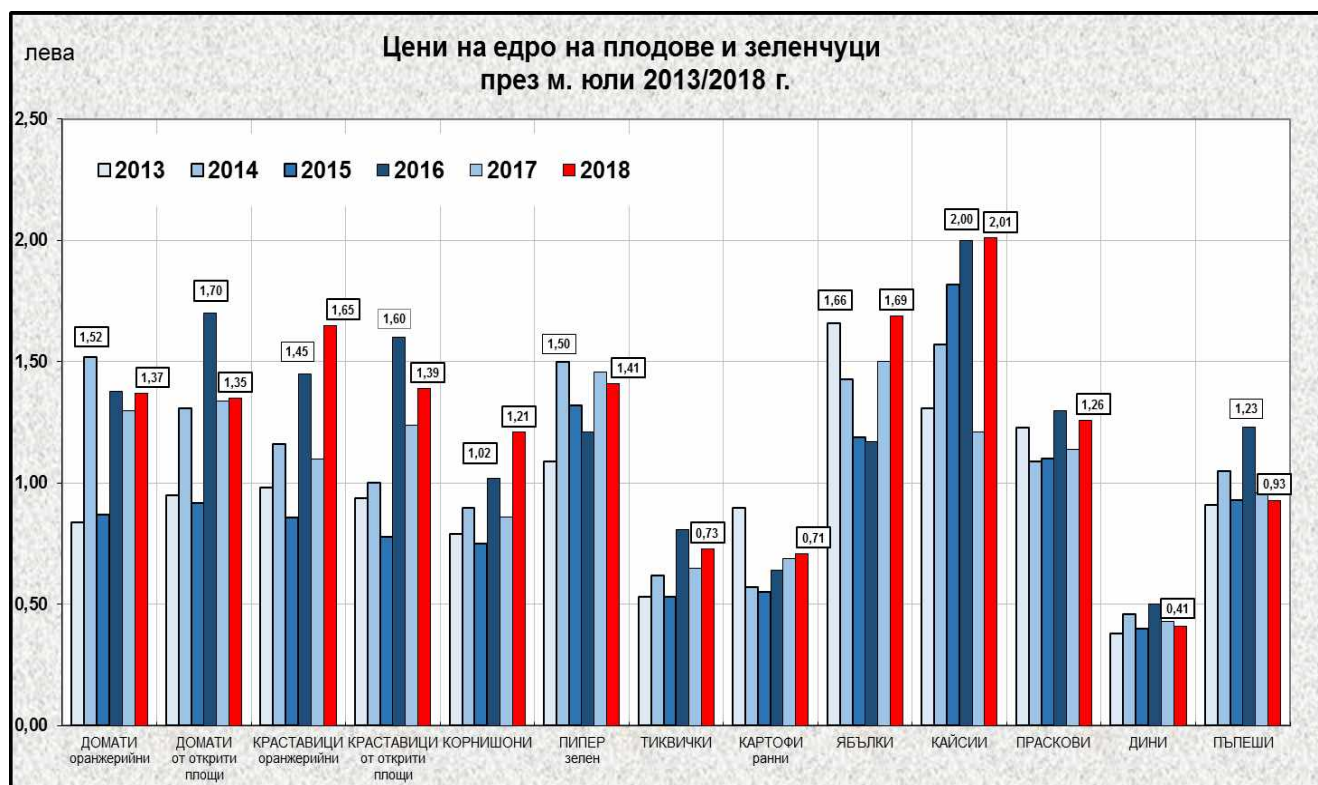
В сравнение със същия месец на миналата година при цените на плодовете и зеленчуци наблюдаваните тенденции са преобладаващо възходящи. Най-голямо поскъпване на годишна база има при оранжерийните краставици, корнишоните, зрелия лук и картофите от старата реколта. зрелия чесън (27-46%) и картофите (13%). Цените на доматиите са близки до тези от миналото лято.

При плодовете, предмет на този анализ се наблюдава поскъпване на годишна база на кайсиите с 66% и на ябълките, прасковите, и ябълките с около

10%. Поевтиняване на годишна база, макар и слабо, има при дините, пъпешите и бананите. (табл.4 и фиг.47)

Таблица 5 Цени на едро на зеленчуци и плодове през м. юли 2013/2018г.

юли	ДОМАТИ оранжерийни	ДОМАТИ от открити площи	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	КРАСТАВИЦИ от открити площи	КОРНИШОНИ	ПИПЕР зелен	ТИКВИЧКИ	КАРТОФИ ранни	ЯБЪЛКИ	КАЙСИИ	ПРАСКОВИ	ДИНИ	ПЪПЕШИ
година													
2013	0,84	0,95	0,98	0,94	0,79	1,09	0,53	0,90	1,66	1,31	1,23	0,38	0,91
2014	1,52	1,31	1,16	1,00	0,90	1,50	0,62	0,57	1,43	1,57	1,09	0,46	1,05
2015	0,87	0,92	0,86	0,78	0,75	1,32	0,53	0,55	1,19	1,82	1,10	0,40	0,93
2016	1,38	1,70	1,45	1,60	1,02	1,21	0,81	0,64	1,17	2,00	1,30	0,50	1,23
2017	1,30	1,34	1,10	1,24	0,86	1,46	0,65	0,69	1,50	1,21	1,14	0,43	0,96
2018	1,37	1,35	1,65	1,39	1,21	1,41	0,73	0,71	1,69	2,01	1,26	0,41	0,93

Фиг. 45

Анализът на движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. юли 2018 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2013 – 2018 г.) показва следните тенденции: (табл. 5 и фиг. 45)

- Плодовете и зеленчуците имат изцяло сезонен характер, а цените им силно се влияят от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази причина цените на тези стоки са силно чувствителни и варират в сравнително големи диапазони за кратки времеви периоди.

- По същата причина относителният дял на количествата българска продукция през м. юли на последните шест години е функция и от конкретните метеорологични условия.

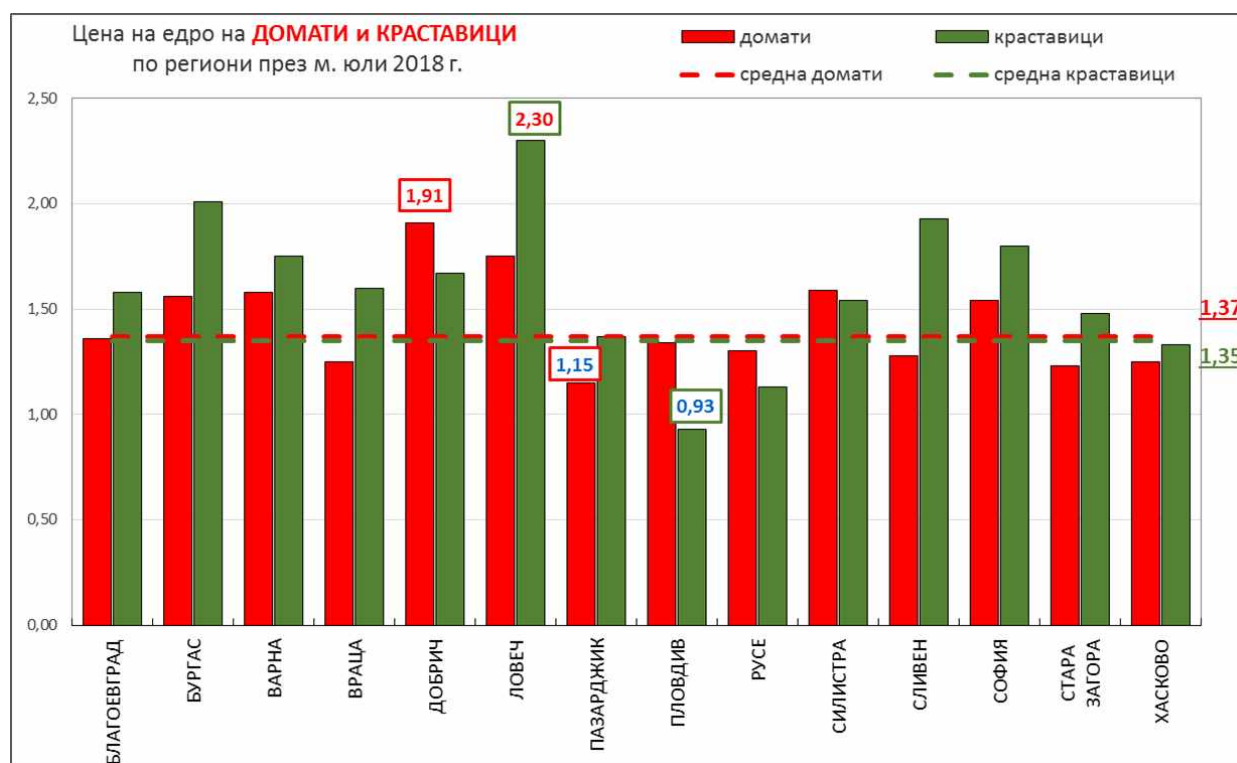
- Цените на домати през м. юли 2018 г. се движат около нивата от предходните години.

- Цените на оранжерийни краставиците и на корнишоните през м. юли на настоящата година са най-високи спрямо същия месец на предходния пет годишен период, а на полските краставици остават под нивото от 2016 г.

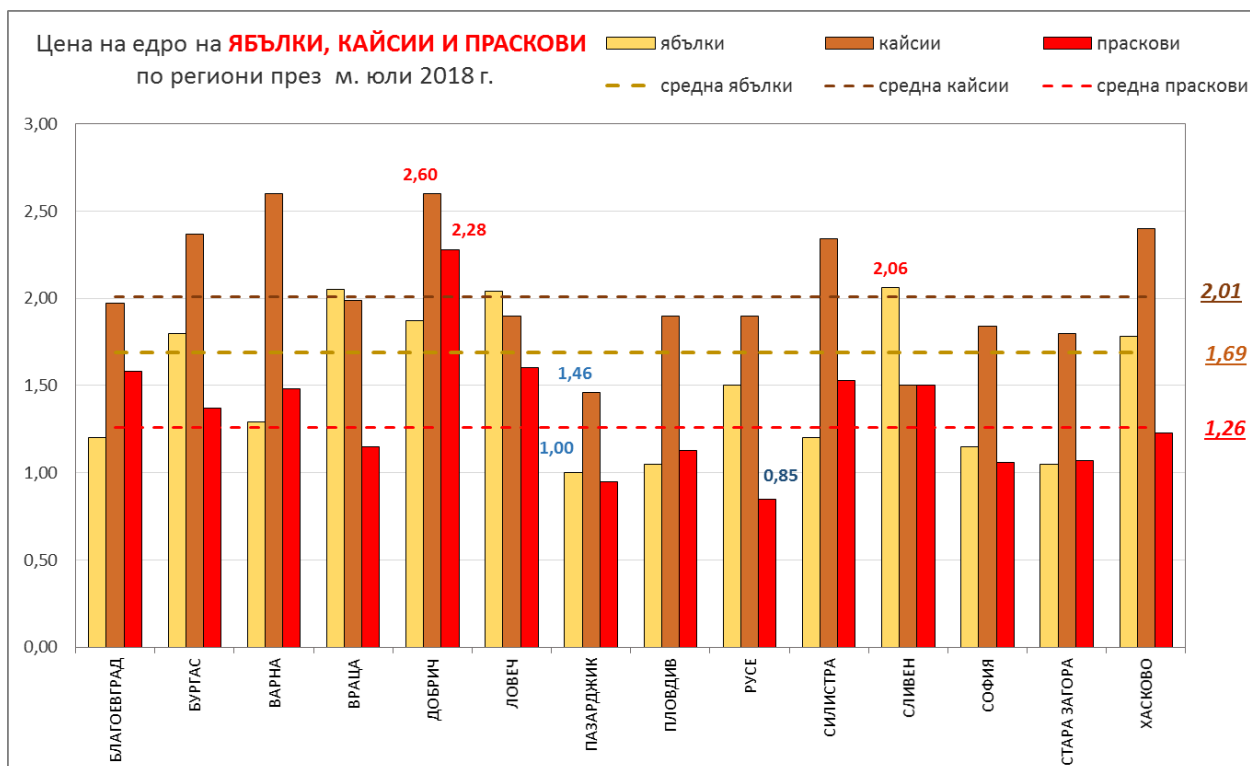
- Цената на картофите през тази година е близка до нивата от 2016 г. остава над нивата от м. юли 2014, 2016 и 2017 г. и е по-ниска от м. юли 2013 г.

- Цената на зеления пипер е по-ниска от 2017 и 2014 г., а цената на тиквичките е по-висока спрямо предходните години, като само през 2016 г. стойностите са били по-високи.

- Цените на едро на ябълките се доближават по стойност до 2013 г. Кайсиите се търгуват през този юли на цени, близки до 2016 г., а цената на прасковите е близка до цената от 2103 и 2016 г.

Фиг. 46

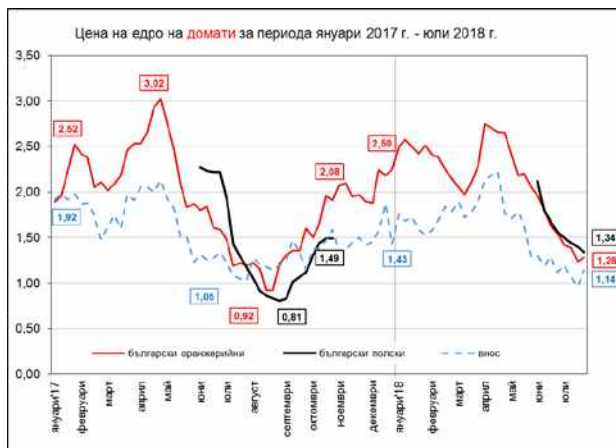

Фиг. 47

Анализът на цените на едро на плодовете и зеленчуците по *региони* показва, че отклоненията на цените в различните региони от средната за страната цена са значителни и достигат на места до 100%. (фиг.46,47)

При средна за страната цена на едро на домати 1,37 лв./кг, цената на тържищата в област Добрич е 1,91 лв./кг, а в област Пазарджик тяхната цена през месеца е била 1,15 лв./кг. Най-висока цена на краставиците през м. юли е регистрирана в област Ловеч – 2,30 лв./кг, най-ниска е била в Пловдив – 0,93 лв./кг, а средната цена за страната на краставиците през месеца е 1,35 лв./кг. (фиг. 46)

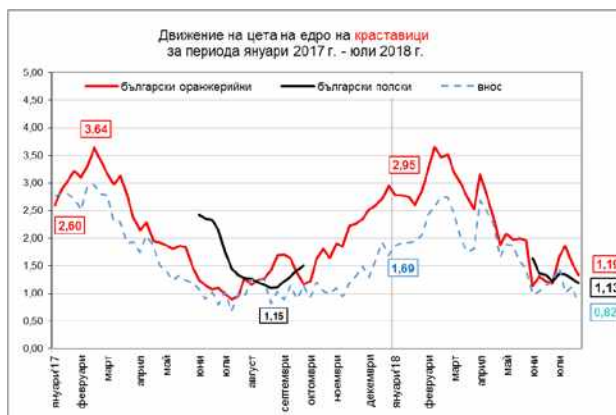
Средната за месеца цена на прасковите е 1,26 лв./кг и най-високите стойности са отчетени в Добрич, а най-ниските в Русе. Средно месечната цена на ябълките за страната е 1,69 лв./кг. Максималните цени са регистрирани в област Сливен – 2,06 лв./кг, а минималните съответно в София – 1,00 лв./кг. Кайсиите са се търгували през месеца на цена 2,01 лв./кг, като максималните стойности са регистрирани в Добрич, а минималните съответно в Пазарджик. (фиг. 47)

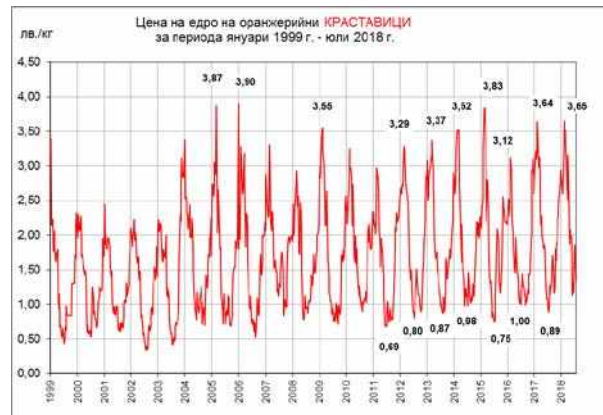
Фиг. 48

Фиг. 49

Фиг. 50

Фиг. 51

Фиг. 52

Фиг. 53

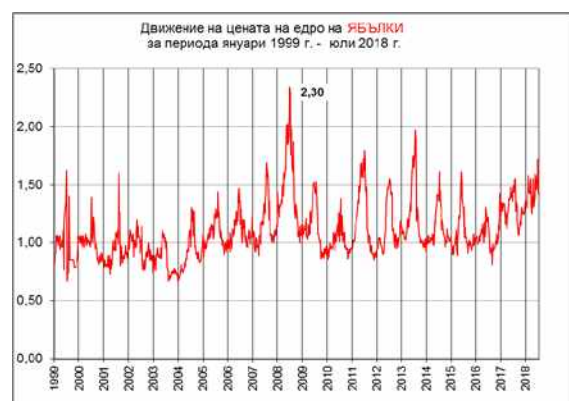
Фиг. 54

Фиг. 55

Фиг. 56

Фиг. 57

Фиг. 58

Фиг. 59

Фиг. 60

Фиг. 61

Фиг. 62

Фиг. 63

1. Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

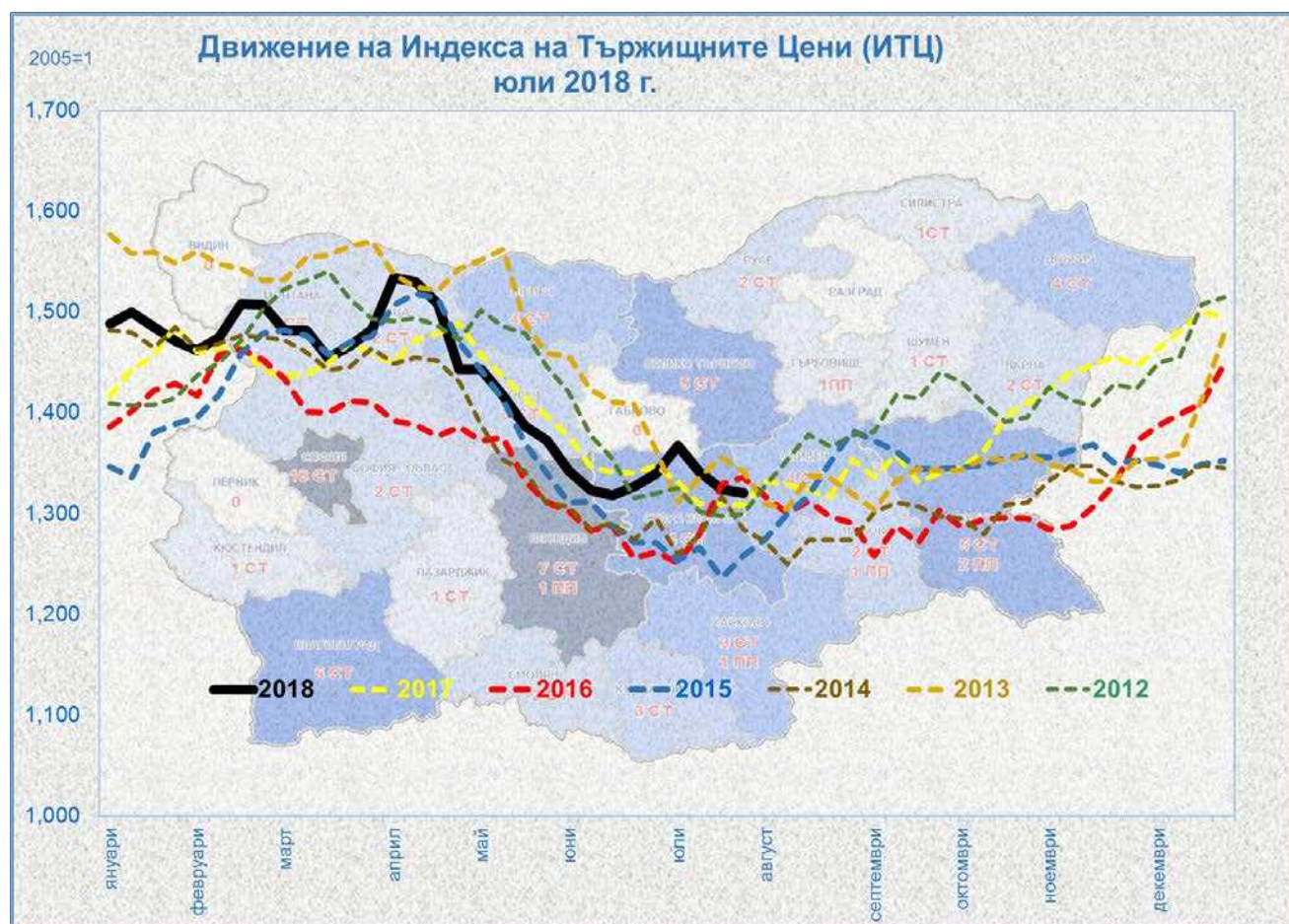
След Коледните празниците през декември, още в края на годината се забелязва намаляване на търговската активност. През първия месец на 2018 г. пазарът на едро на храни в известна степен е по-вял, без значителни колебания на цените, а кривата на индекса на тържищните цени има низходящ тренд. В началото на януари стойностите стартират от 1.489 пункта и се стабилизират през последната седмица на ниво от 1.462 пункта. Понижението на индекса на месечна база е 1.8% и се доближава до стойностите от същия период на предходната година. В началото на м. февруари се наблюдава стабилизиране на кривата на индекса, а през следващите седмици започва плавно низходящо движение. В края на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.482 пункта, като понижението на месечна база е 1.7%. През първата седмица на март кривата запазва низходяща тенденция, но през следващия период трендът се обръща и стойностите започват да растат. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.483 пункта. (фиг.65) През м. март 2018 г. кривата на Индекса на тържищните цени остава над нивата от същия месец на 2012, 2015 и 2016 г., доближава се до нивото от 2014 и 2017 г. и е под нивото от същия месец на 2013 г. След наблюдавания устойчив възходящ тренд при движението на индекса през м. март, от началото на м. април стойностите се започват да падат. Задържането и лекото понижение на индекса се дължи на стабилните цени на хранителните стоки и лекото поевтиняване на зеленчуците. В края на месеца ИТЦ стъпва на ниво от 1,444 пункта, като отбелязва спад спрямо началото на април от 6% и се доближава до нивото от същия период на миналата година.

През м. май се запазва устойчивият низходящ тренд при движението на индекса. В края на месеца той стъпва на ниво от 1,342 пункта, близо до нивото от 2017 г..

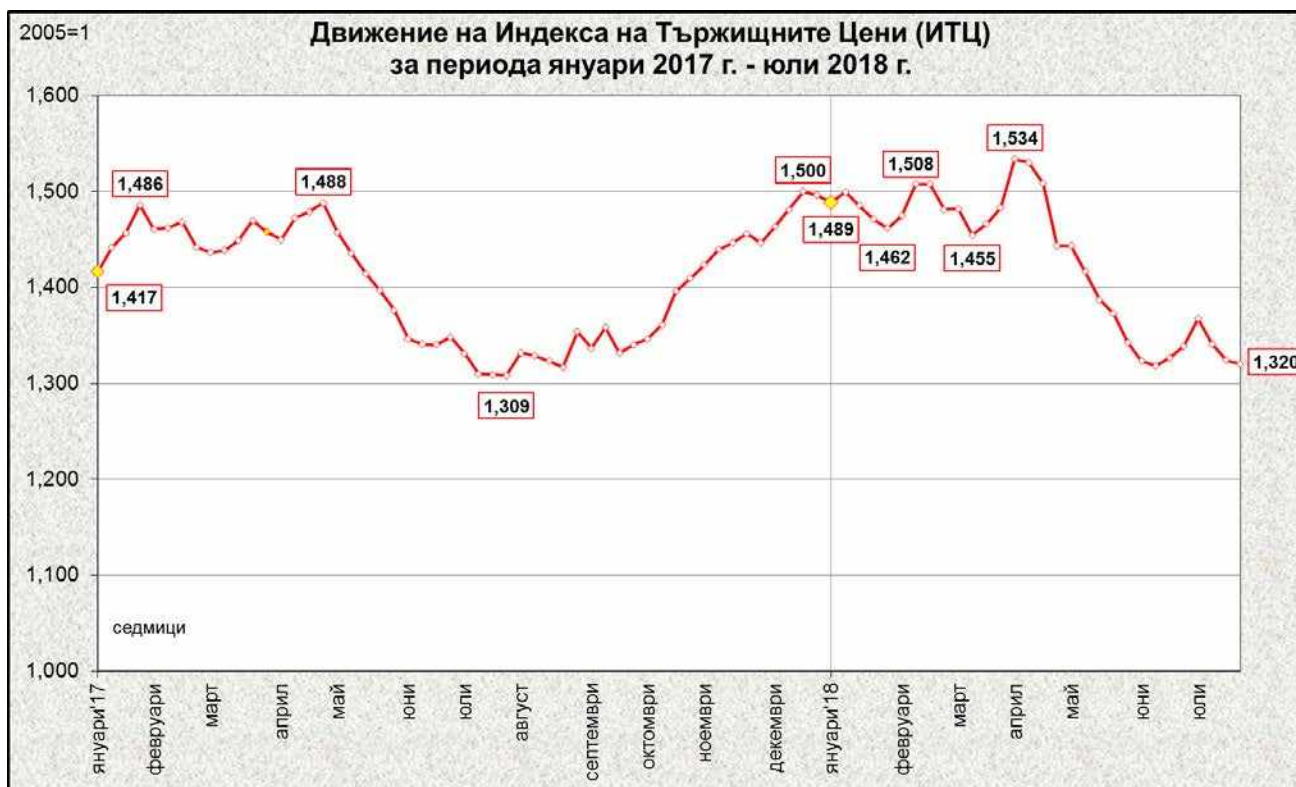
В началото на м. юни се запазва тенденцията от предходните месеци, но в средата на месеца трендът се обръща и кривата тръгва нагоре. В края на месеца тя стъпва на ниво от 1,339 пункта и се доближава до стойностите от същия период на предходната година.

През м. юни 2018 г. кривата на Индекса на тържищните цени остава над нивата от същия месец на 2014 и 2016 г., доближава се до нивото от 2015 г. и остава под нивото от 2012, 2013 г. и 2017 г. (фиг.64)

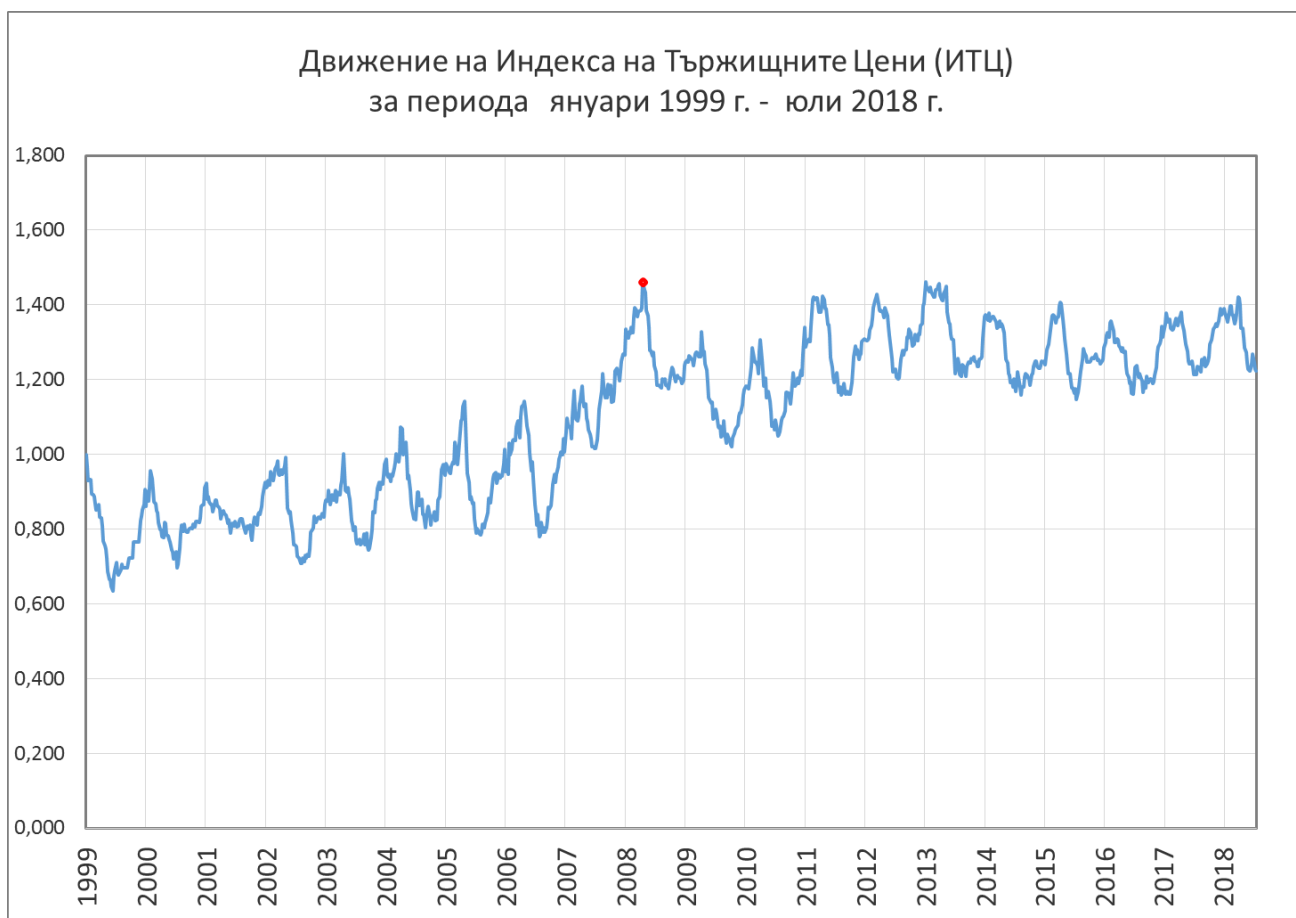
Движението на ИТЦ в периода януари 1999 г. – юли 2018 г. следва определени тенденции на силен ръст на стойностите през зимата и ниски нива през лятото. Най-високите стойности за този период индексът достига през зимата на 2008 г. (фиг. 66)

Фиг. 64

Фиг. 65

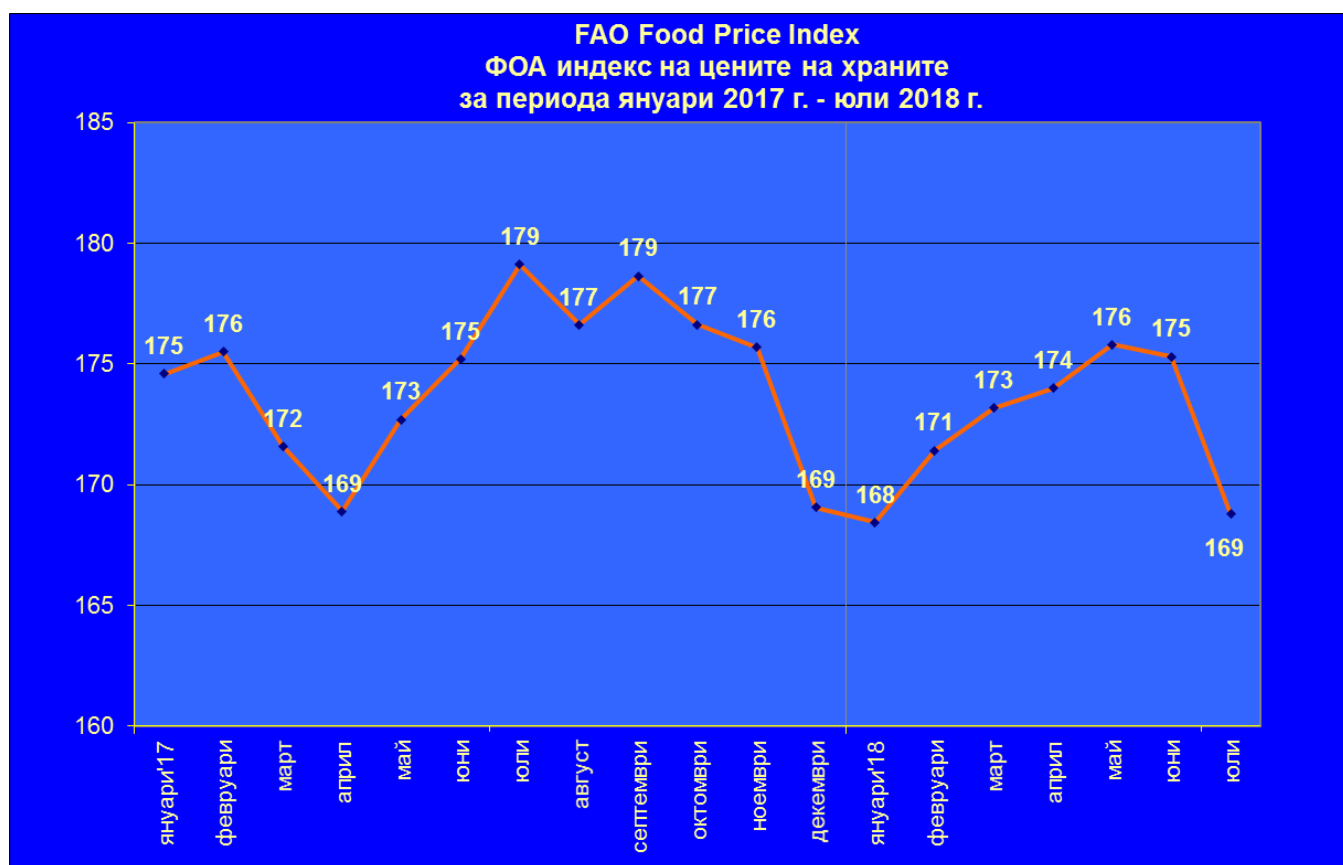
Фиг. 66

2. Международни цени

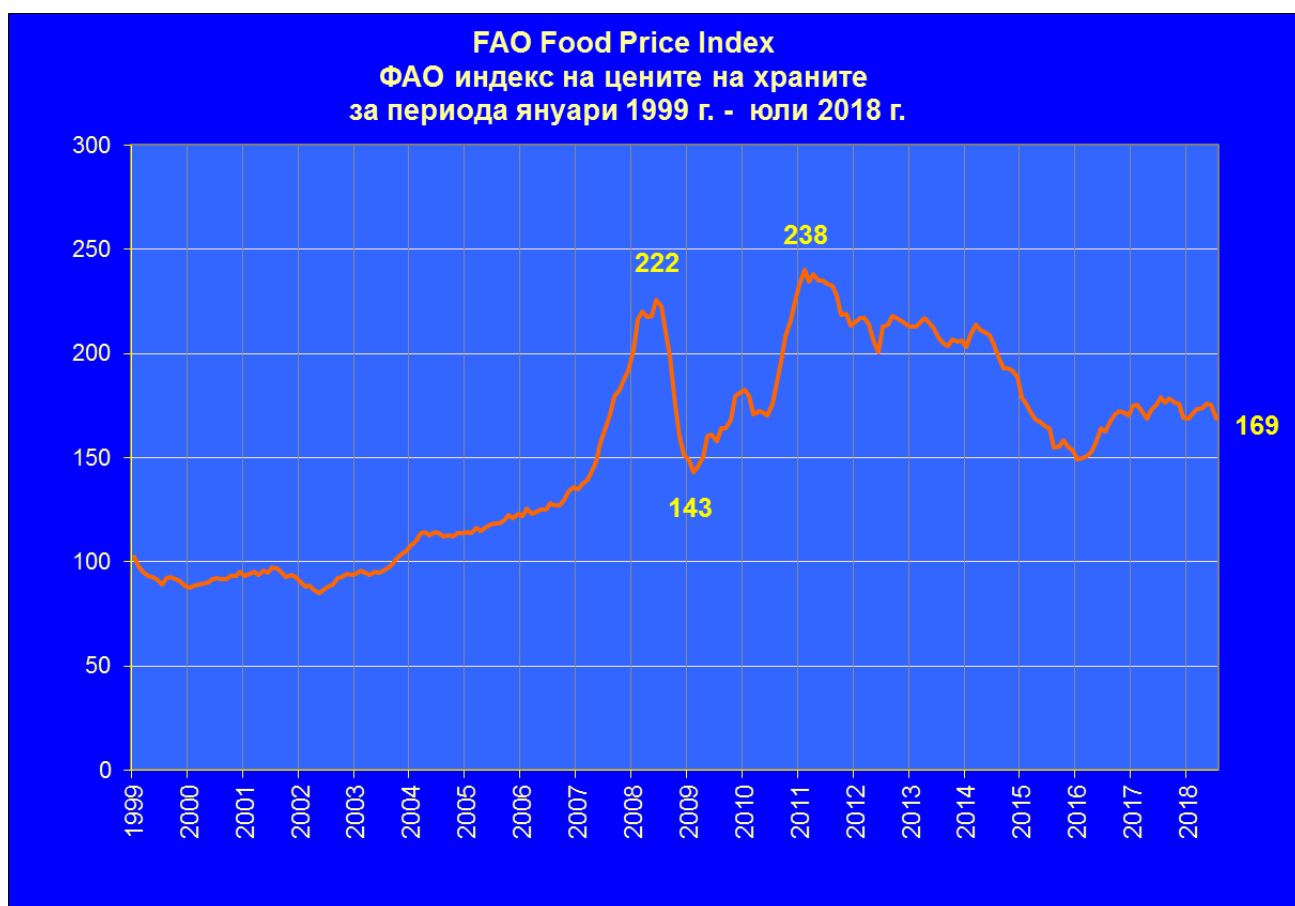
Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари. Цените на стоки като олио, захар, брашно, ориз и др. са силно зависими от борсовите цените на тези стоки на големите световни и европейски стокови борси.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (фиг.67-72)

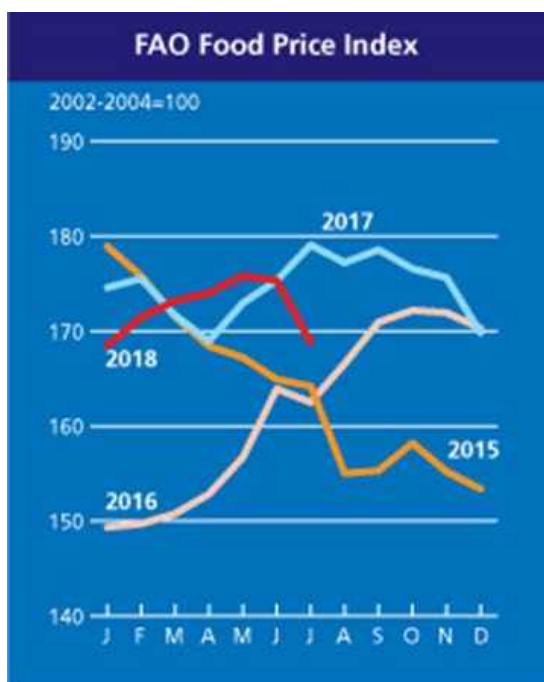
През юли 2018 г. средната стойност на индекса на цените на храните на ФАО е 168,8 пункта, което е с 6,5 пункта (3,7%) по-ниско в сравнение с юни и с 10,3 пункта (3,7%) по-ниско от съответния период на предходната година. През юли е регистриран първият, толкова значителен спад на месечна база от декември 2017 г. Причина за този спад е понижението на стойностите на всички групови индекси, влизащи в неговия състав. (фиг.72)

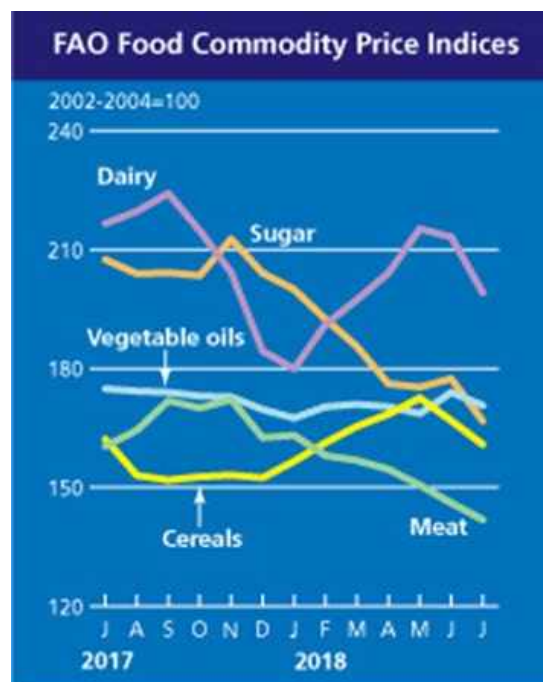
Фиг. 67

Фиг. 70

Фиг. 71

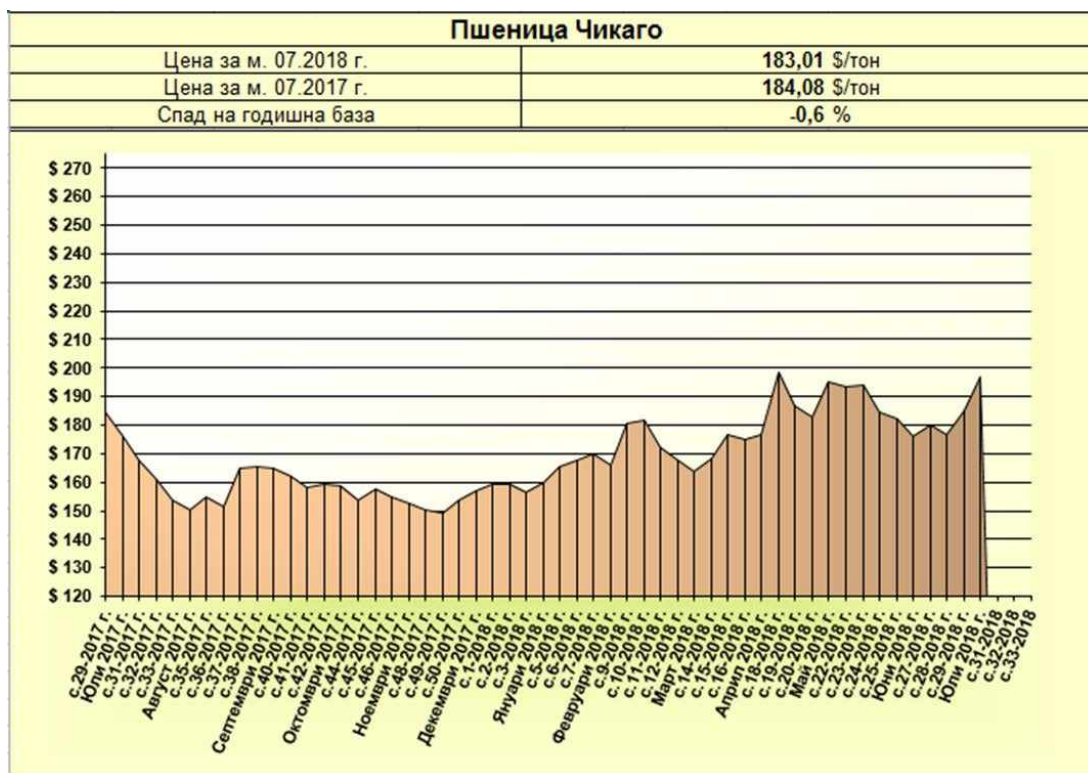

Фиг. 72

Средната стойност за индекса на зърнените храни на ФАО през юли е 160.9 пункта, почти с 6 пункта (3.6%) по-ниска от индекса през юни и с около 1,3 пункта (0,8%) по-ниска от нивото на съответния период на предходната година. Намалението на индекса през м. юли се дължи на спада на коефициентите за износ на пшеница, царевица и ориз. Международните цени на пшеницата като цяло показват тенденция на спад през първата половина на месеца, но към края на месеца експортните цени започнаха да се покачват на фона на страховете от слабата реколтата в ЕС и Русия. Цените на царевицата също се понижиха под въздействието на ниското търсене и добри добиви в Съединените щати. В същото време, както в случая с пшеницата, до края на месеца цената на царевицата започна да се възстановява, както поради неблагоприятните метеорологични прогнози, така и поради засилване на износа. Международните цени на ориза паднаха рязко под въздействието на слабото търсене на индийски и ароматни оризови сортове, както и на промените в обменния курс на националните валути в някои от водещите страни износители. (фиг.72)

През м. юли 2018 г при цената на **пшеницата** на стоковата борса в Чикаго е отчетен минимален спад на годишна база от 0,6%%. (фиг.73)

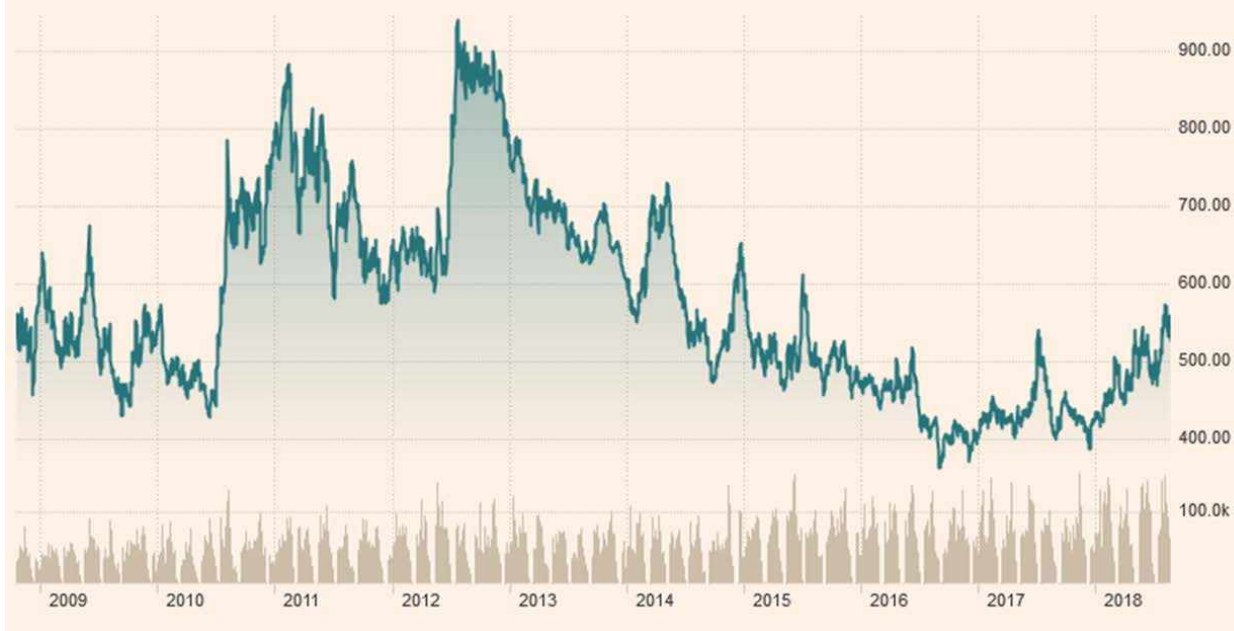
Наблюденията за последните години показват, че цената на пшеницата през м. август 2016 г. е на най-ниското ниво от 2009 г., а най-високите стойности за периода са регистрирани в през лятото на 2012 г. (фиг. 74)

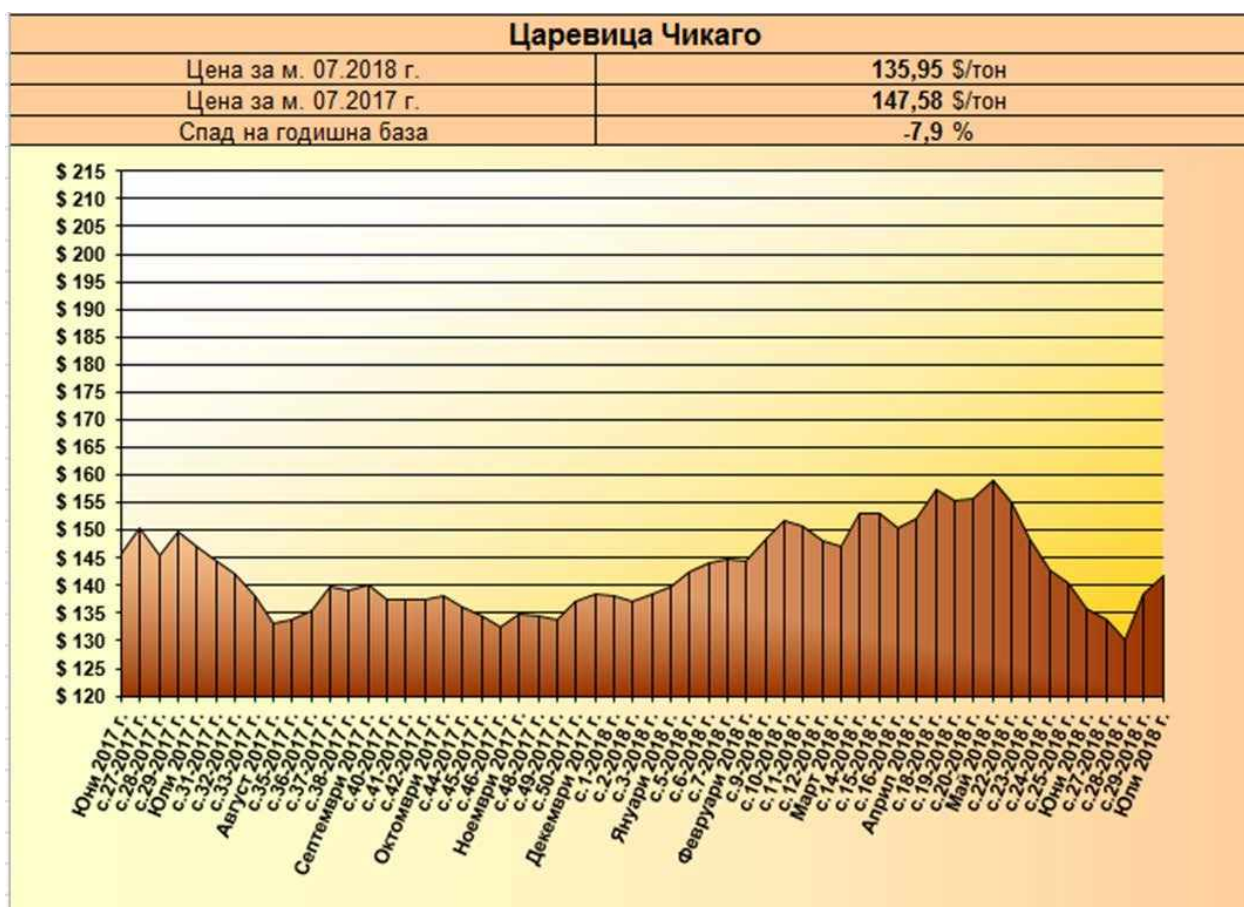
Фиг. 73

Wheat Front Month Futures

Wc1:CBT

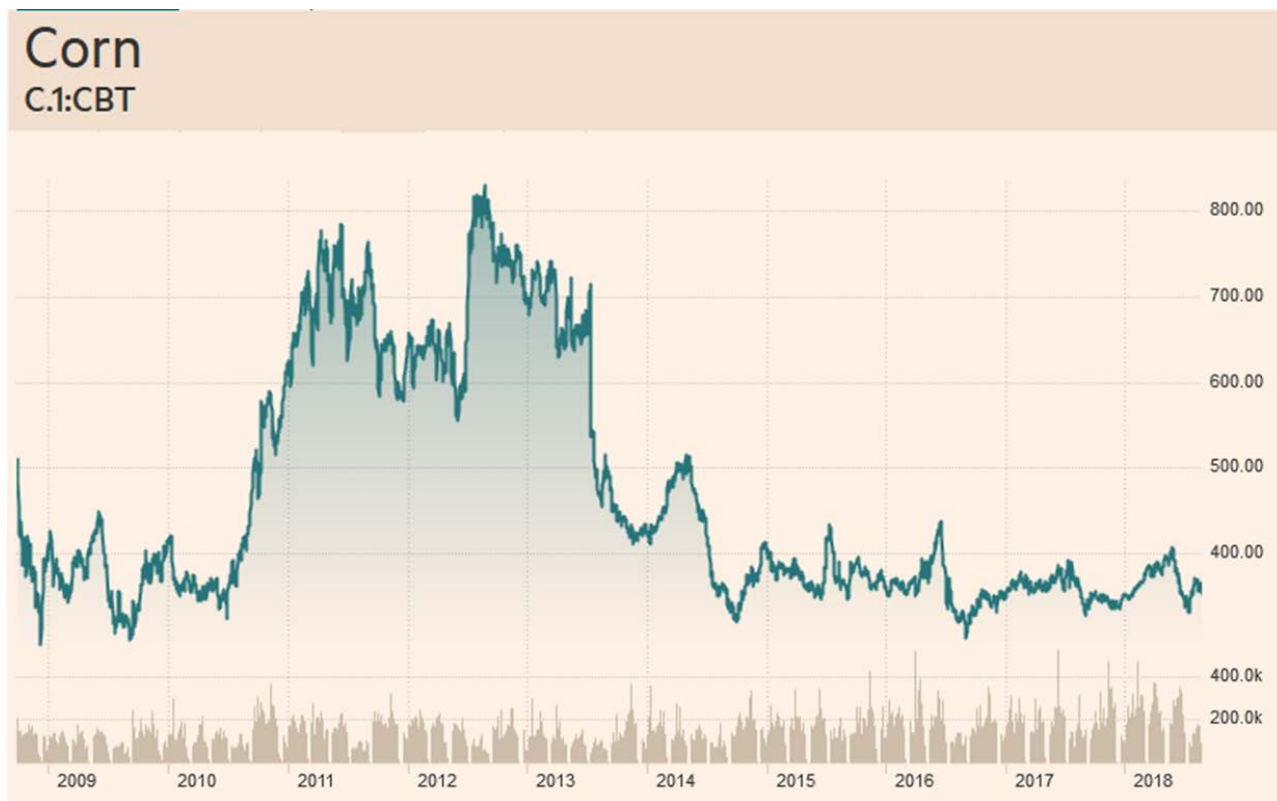
Фиг. 74 Цена на пшеницата на стоковата борса в Чикаго за периода 2009г. – юли 2018г.

Фиг. 75

Цената на *царевицата* в Чикаго през м. юли 2018 г. бележи спад на годишна база от близо 8% и се стабилизира на ниво от 136,95 \$/тон. (фиг.75)

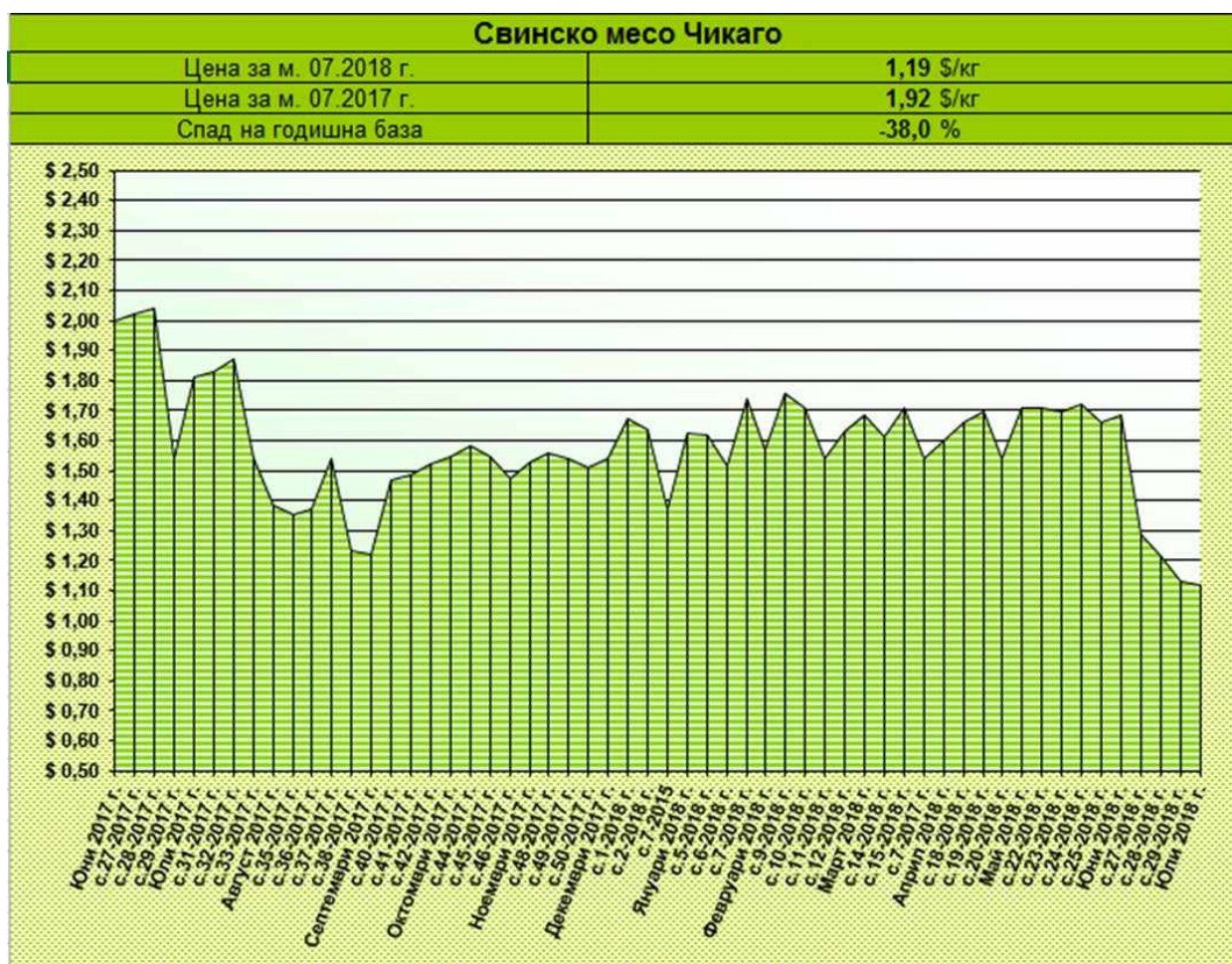
Наблюденията за последните 10 години показват, че цената на царевицата на стоковата борса в Чикаго е била най-ниска през лятото на 2016 г., а най-висока през 2012 г. (фиг. 76)

Фиг. 76 Цена на царевицата на стоковата борса в Чикаго за периода 2009г. – юли 2018 г.

През м. юли тази година в сравнение със същия месец на миналата година цената на свинското месо на борсата в Чикаго е отчетен спад от 38%, а във Великобритания отчетеният спад на годишна база е 7%. (фиг. 77 и 79)

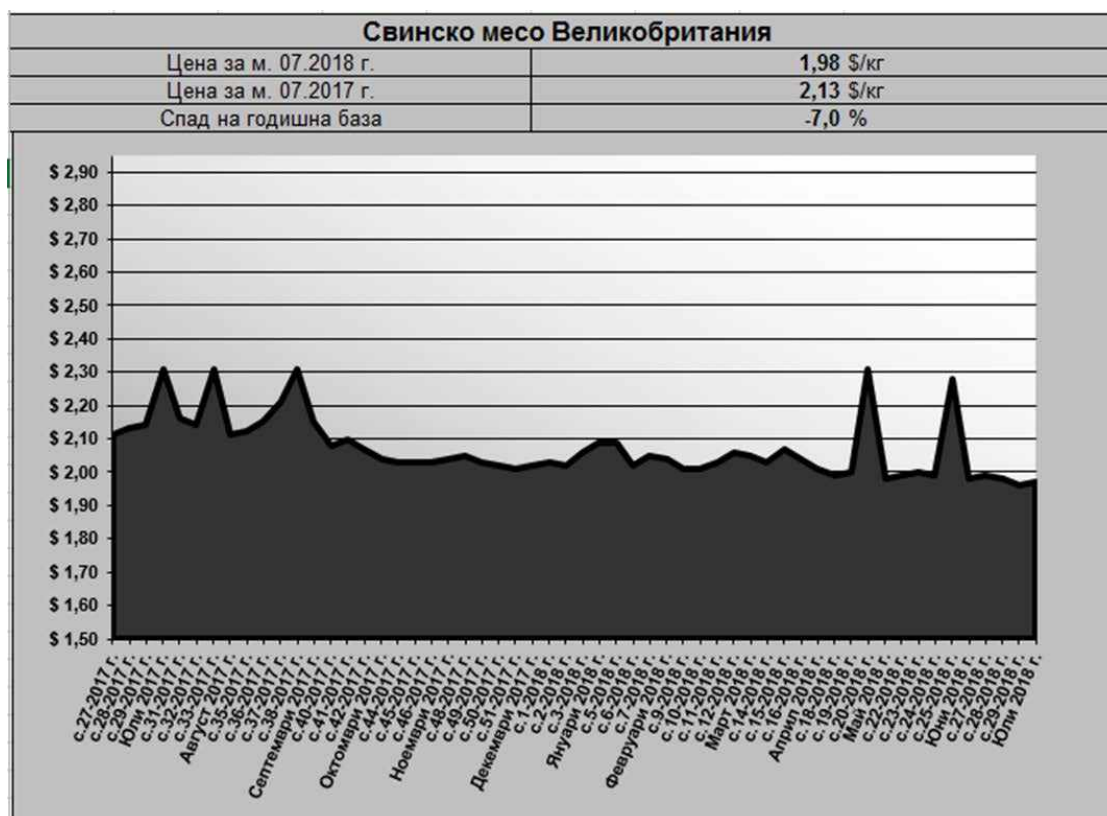
През 2014 г. беше отбелязан пик на цената на свинското месо на борсата в Чикаго. (фиг.78)

Фиг. 77

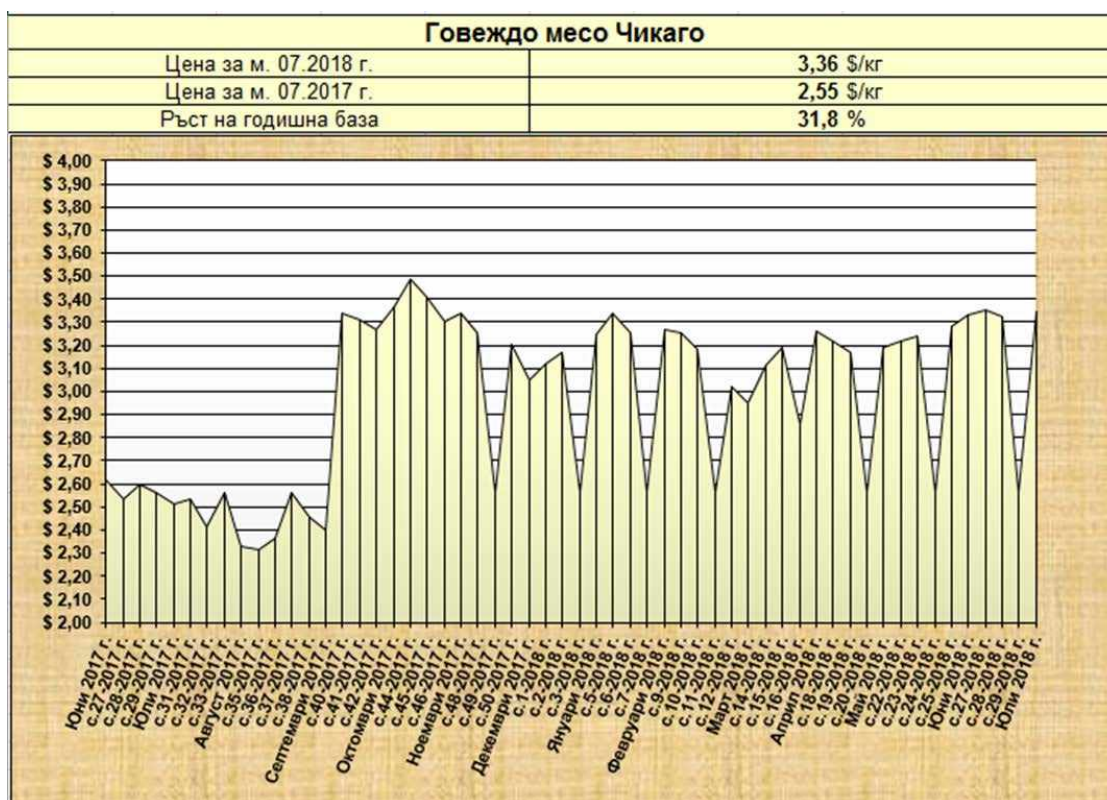

Фиг. 78

Фиг. 79

При цената на **говеждото месо** има ръст на годишна база от 31,8% на стоковата борса в Чикаго и спад от 0,8% във Великобритания. И при говеждото месо имаше пик на цената на борсата в Чикаго през 2014 г. (фиг. 81, 82, 80)

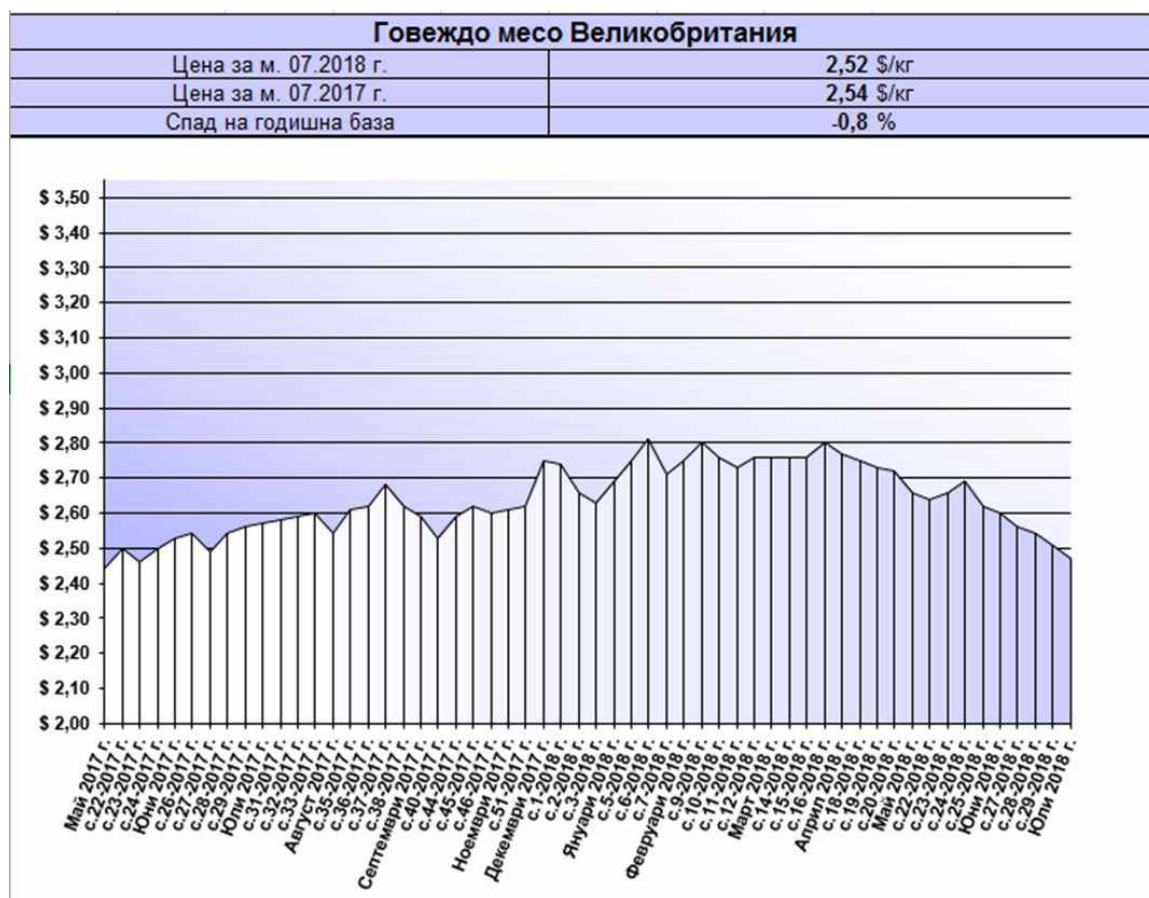
Фиг. 80

c1 CME FEEDER CATTLE FUTURES CHAIN

FC.1:CME

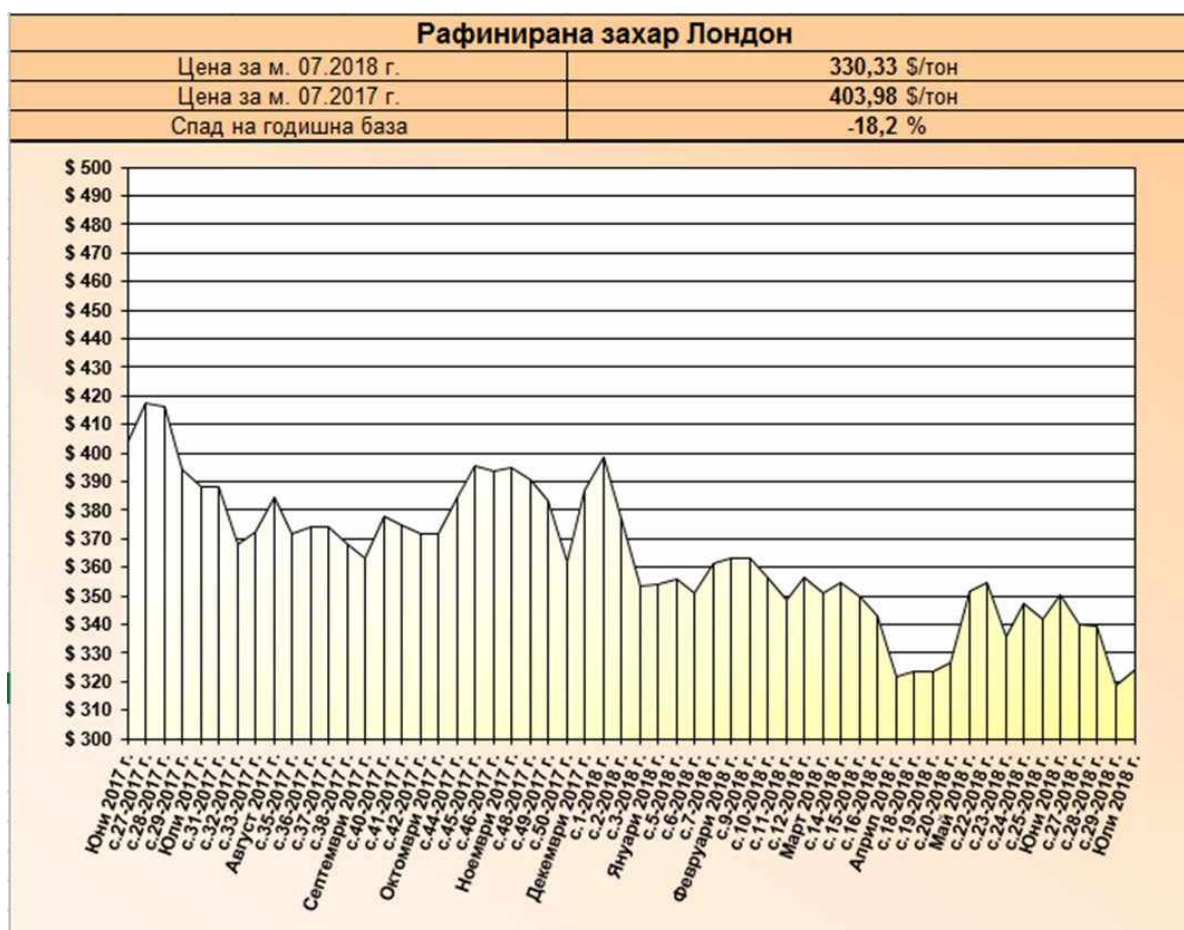

Фиг. 81

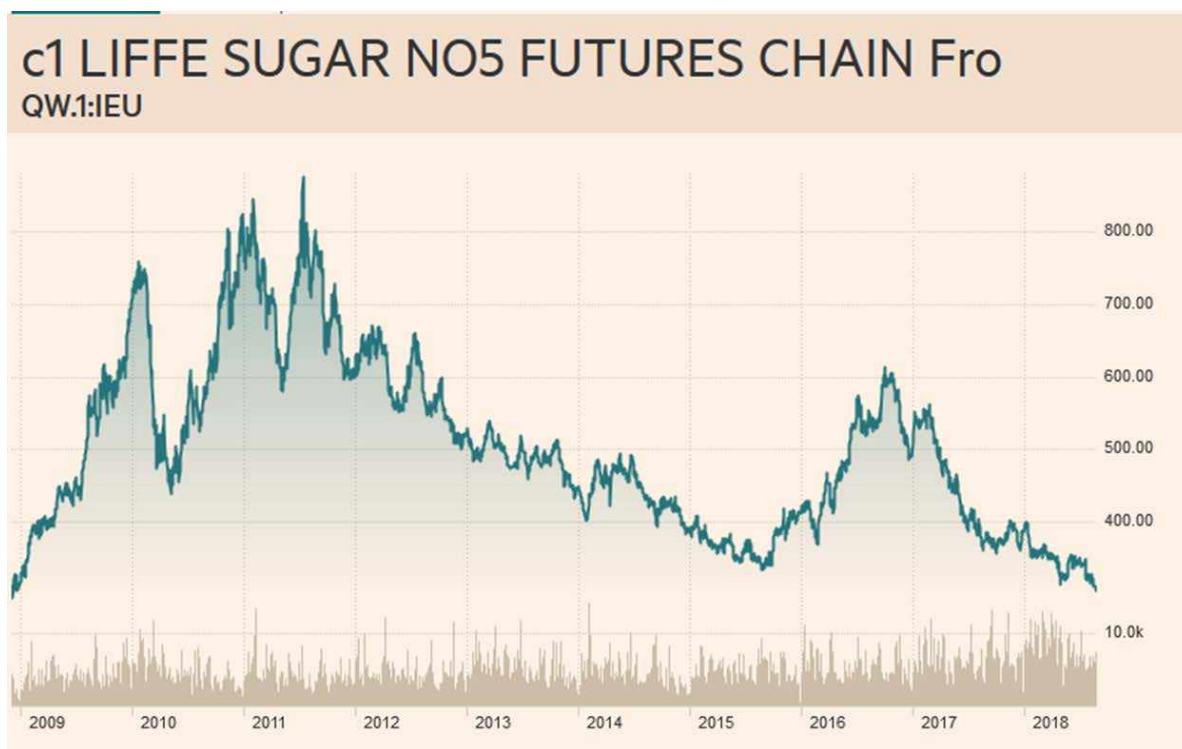

Фиг. 82

На годишна база е отчетен спад на цената на рафинираната захар на борсата в Лондон от 18,2%. (фиг. 83,84)

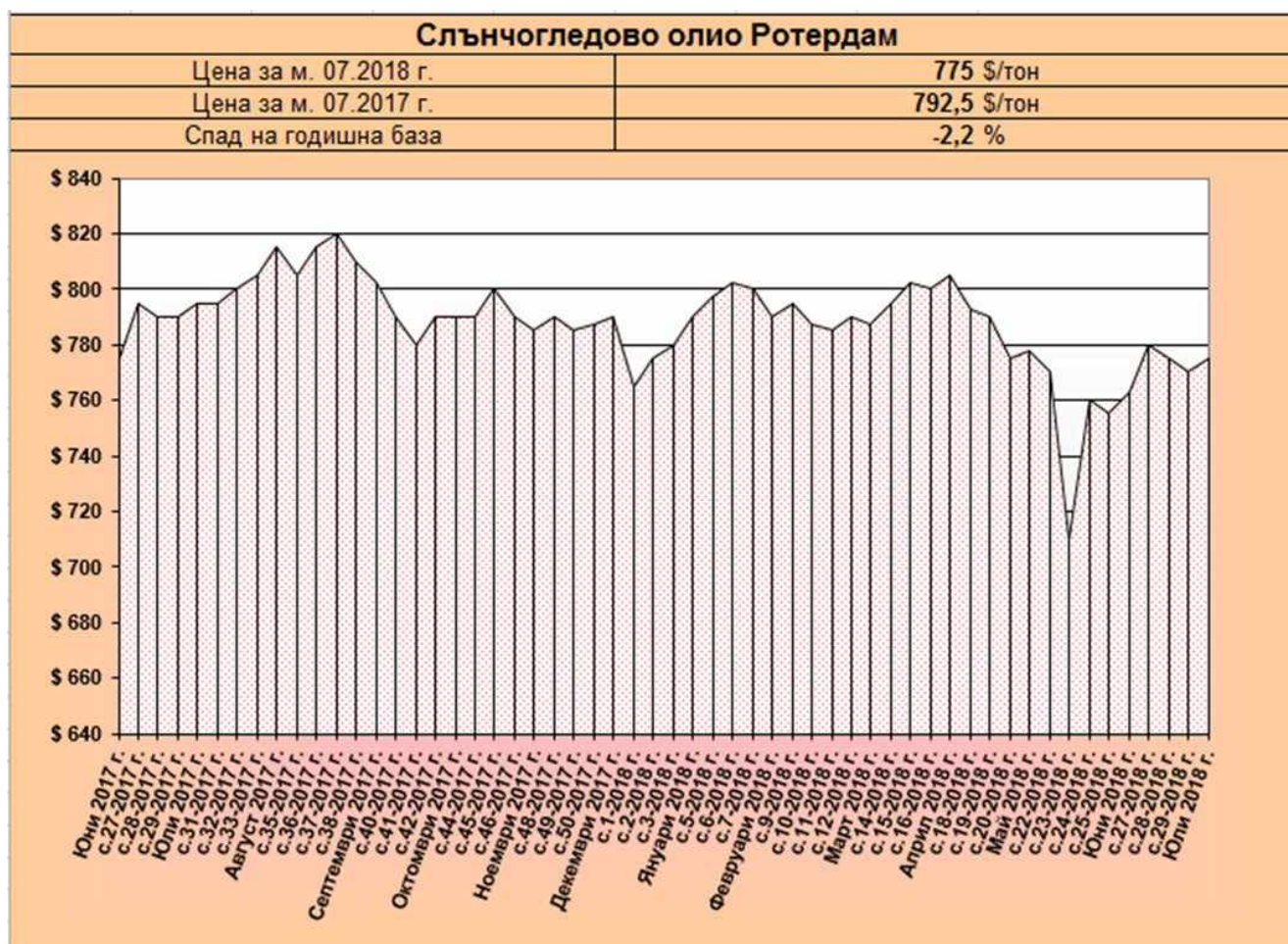
Фиг. 83

Фиг. 84 Цена на рафинирана захар на стоковата борса в Лондон за периода 2009 – 2018г.

Средната стойност на индекса на захарта на ФАО през юли падна до 166,7 пункта, която е с 10.7 пункта (6%) по-ниска спрямо юни и почти 20% по-ниска в сравнение със същия период на миналата година. Този рязък спад, регистриран през юли, се дължи на по-добри прогнози за обемите на производство в основните страни производителки, предимно в Индия и Тайланд. Спадът на производството на захар в Бразилия (най-големият производител в света) в резултат на продължително засушаване, както и увеличеното използване на захарна тръстика за производство на етанол, има възпиращ ефект върху намаляването на международните цени на захарта. (фиг.72)

Месечната цена на нерафинираното слънчогледово олио на борсата в Ротердам през м. юли 2018 г. стъпва на ниво от 775 \$/тон и бележи спад на годишна база от 2,2%. (фиг.85)

Фиг.85

Като цяло през последните две години цената на слънчогледовото олио на международния пазар е стабилна, а от края на 2016 г. се наблюдава плавен и устойчив низходящ тренд. В края на м. септември 2015 г. има краткотраен пик на стойностите, когато цената достига 1010 долара/тон. Следва бърз спад, последван от устойчива тенденция на стабилизиране на кривата. (фиг.86)

Фиг.86

С уважение,
ВЛАДИМИР ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ

Месечен бюлетин

за цените на едро на хранителни продукти
на стоковите тържища в България

м. август 2018 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

През месец август пазарът на храни остава сравнително спокоен и балансиран, като се отчитат леки низходящи тенденции при цените на някои основни хранителни стоки и месата, както и характерните сезонни колебания на цените на плодовете и зеленчуците.

На **месечна база** промяната на цените на хранителните стоки са с малки ценови отклонения, като преобладават низходящите тенденции.

През месеца е отчетен лек ръст на **годишна база** при някои млечни произведения, който е по-силно изразен при кравето масло. Запазва се низходящият тренд при цената на захарта, при която е отчетен значителен спад спрямо същия месец на миналата година.

През месец август цените на плодовете и зеленчуците следват характерните сезонни трендове и колебания и пазарът при тях също остава сравнително спокоен, с преобладаващи низходящи тенденции. На годишна база отклоненията са предимно нагоре, като при някои стоки те са около 50%.

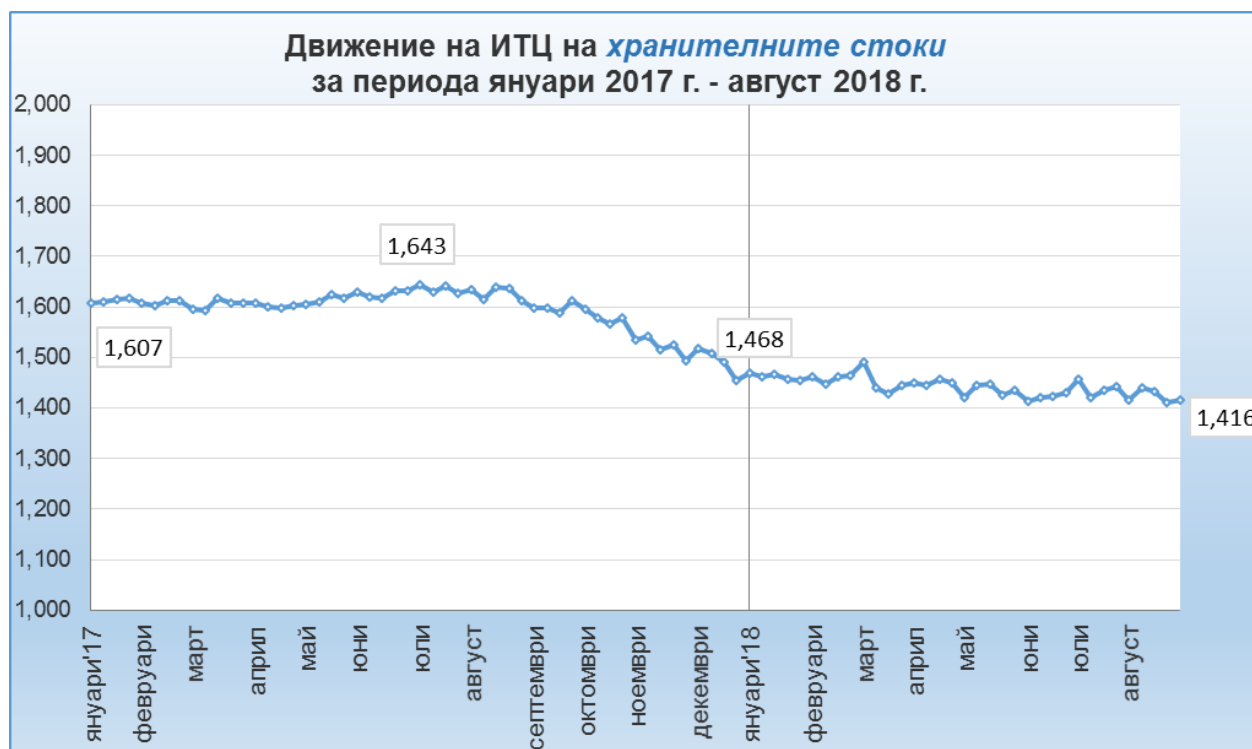
Ретроспективният анализ на движението на цените през месец август в **периода 2013 – 2018 г.** показва, че през тази година цените на хранителните продукти са около нивата спрямо същия месец на предходните две - три години. Цените на повечето млечни продукти са на малко по-високи нива спрямо същия месец на предходните три години, а цената на сиренето и маслото са най-високи през тази година. Тенденциите при движението на цените на зеленчуците са разнопосочни, в зависимост от конкретните метеорологични условия през м. август на шестгодишния период. По-високи стойности през тази година са отчетени при голяма част от зеленчуците и някои плодове.

През м. август 2018 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** остава над нивата от същия месец на 2014 г., доближава се до 2016 г. и е малко под нивата от 2013 и 2015 г.

През месеца на **международния пазар** се наблюдава задържане на цените на зърнените храни и месото, а цените на захарта, растителните масла и млечните продукти се понижават.

Хранителни стоки

Тенденциите при движението на цените на едро на хранителните стоки през м. август са преобладаващо низходящи с ценови колебания в диапазон 3-15%. Спад от 1-3% спрямо м. юли е отбелязан при цената на варивата, олиото и яйцата. Цената на брашното и захарта се задържат около нивата от предходния месец. (фиг.11)

Фиг. 1

Конструираният от Комисията групов Индекс на тържищните цени на хранителните стоки илюстрира общото относително изменение на цените на едро на хранителните стоки, които влизат в неговия състав¹. (фиг.1)

В началото на годината кривата стартира от ниво 1.468 пункта и през първите седмици на януари стойностите имат стабилен характер, който се задържа и през м. февруари. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.464 пункта, което е почти без промяна спрямо началото на годината. В началото на м. март се наблюдава краткотраен ръст на стойностите, след което кривата отново се връща на нивата от предходния месец. В края на март индексът стъпва на ниво от 1.445 пункта. През м. април и май кривата се задържа на нивото от месец март, като стойностите през последната седмица на май са 1.435 пункта. Спрямо

¹ Този индекс отразява цените на следните стоки: захар, фасул, ориз, леща, брашно и олио

същия период на миналата година стойностите са на много по-ниско ниво, като отчетеният спад на годишна база е близо 12%. През м. юни се наблюдава лек възходящ тренд, който се дължи на поскъпването през месеца на брашното и някои млечни продукти. През последната седмица на юни индексът стъпва на ниво от 1.429 пункта. Покачването на месечна база е 1,13%, а на годишна база има спад на индекса от 13%. През м. юли и август стойностите се стабилизират на нива от около 1.450 пункта и са много под нивата от същия период на миналата година.

Наблюденията от предходните години показват, че най-високи стойности индексът на хранителните стоки е имал през 2008 г., 2011 г. и 2012 г., когато се наблюдаваше повишаване на цените на голяма част от основните хранителни стоки. (фиг. 2)

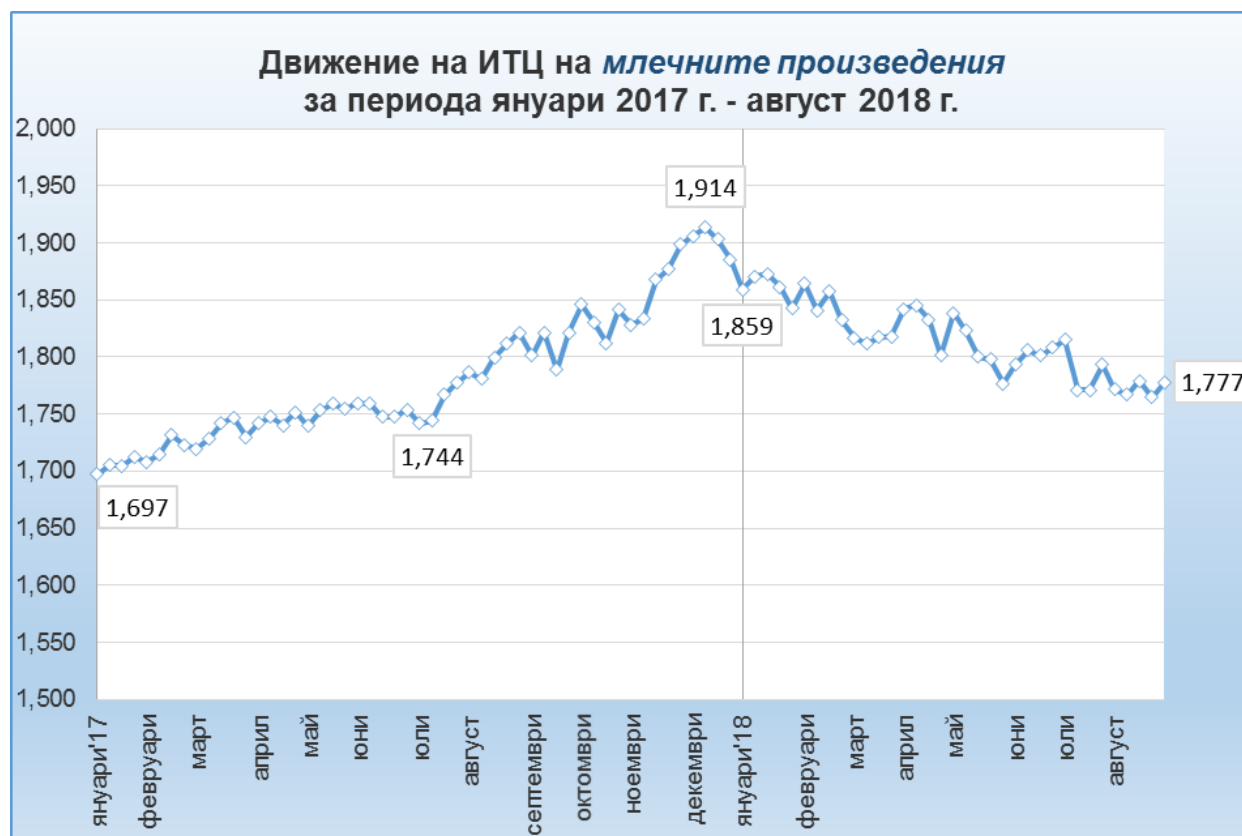
Фиг. 2

През месец август се наблюдава стабилизиране на цените на **млечните произведения**. Цената на кашкавала има незначителен ръст от 1%, а млеката и сиренето слабо поевтиняват. Цената на маслото остава без промяна. (табл. 1, фиг.11,34-39)

Наблюденията от предходни години показват, че при движението на цените на млечните произведения се наблюдават определени сезонни тенденции, изразяващи се в по-високи есенно-зимни стойности и спад на цените през

пролетта и лятото. През последните три – четири години тези сезонни колебания са все по-слабо изразени.

Движението на кривата на Индекса на Тържищните Цени на млечните произведения се обуславя от движението на цените на стоките, които влизат в неговата структура² .(фиг.3)

Фиг. 3

През м. януари 2018 г. кривата на този индекс се стабилизира на нивото от м. декември, а през февруари стойностите отбелязват спад и стъпват на ниво от 1.832 пункта. Намалението на индекса спрямо началото на годината е около 1,5%. През м. март индексът се стабилизира и се доближава до нивото от предходния месец. В края на м. март стойностите стъпват на ниво от 1.818 пункта. В началото на месец април кривата има лек възходящ тренд, но през последната седмица стойностите се стабилизират на по-ниското ниво от 1.801 пункта. В сравнение със същия период на 2017 г. индексът е на по-високо ниво, което е в резултат на високата база от м. ноември 2017 г. През м. май низходящият тренд се запазва, като е отчетен нов спад на месечна база от 1.4% и индексът се доближава до стойностите от същия период на миналата година. През м. юни индексът има слаб

² Стоките, които влизат в структурата на този индекс са сирене – краве и овче, кашкавал "Витоша" и краве масло

възходящ тренд, който се дължи на покачването на цената на кравето и овчето сирене и млеката. През последната седмица на месеца кривата стъпва на ниво от 1,803 пункта и остава на малко по-високо ниво спрямо м. юни 2017 г. През първите седмици на м. юли кривата има низходящ характер, но в края на месеца стойностите отново се покачват и стъпват на нивото от м. юни. През м. август кривата запазва стабилния си характер от предходните месеци.

Като цяла кривата на индекса през първите осем месеца има низходящ тренд и се движи под нивата от същия период на предходната година.

Ретроспективният анализ на цените на млечните произведения показва, че индексът на тази група стоки е най-висок в края на миналата година и в началото на 2014 г. Рязък скок на стойностите беше наблюдаван през лятото на 2007 г. и през 2010 г. В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд. Въпреки покачването на индекса през последните месеци на 2016 г., през първите десет месеца на 2017 година, стойностите остават под пиковите нива от 2014 г. През м. ноември'17 стойностите на индекса минават над нивото от 2014 г. и достигат пикови стойности за последните 10 години. (фиг. 4)

Фиг. 4

Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари.

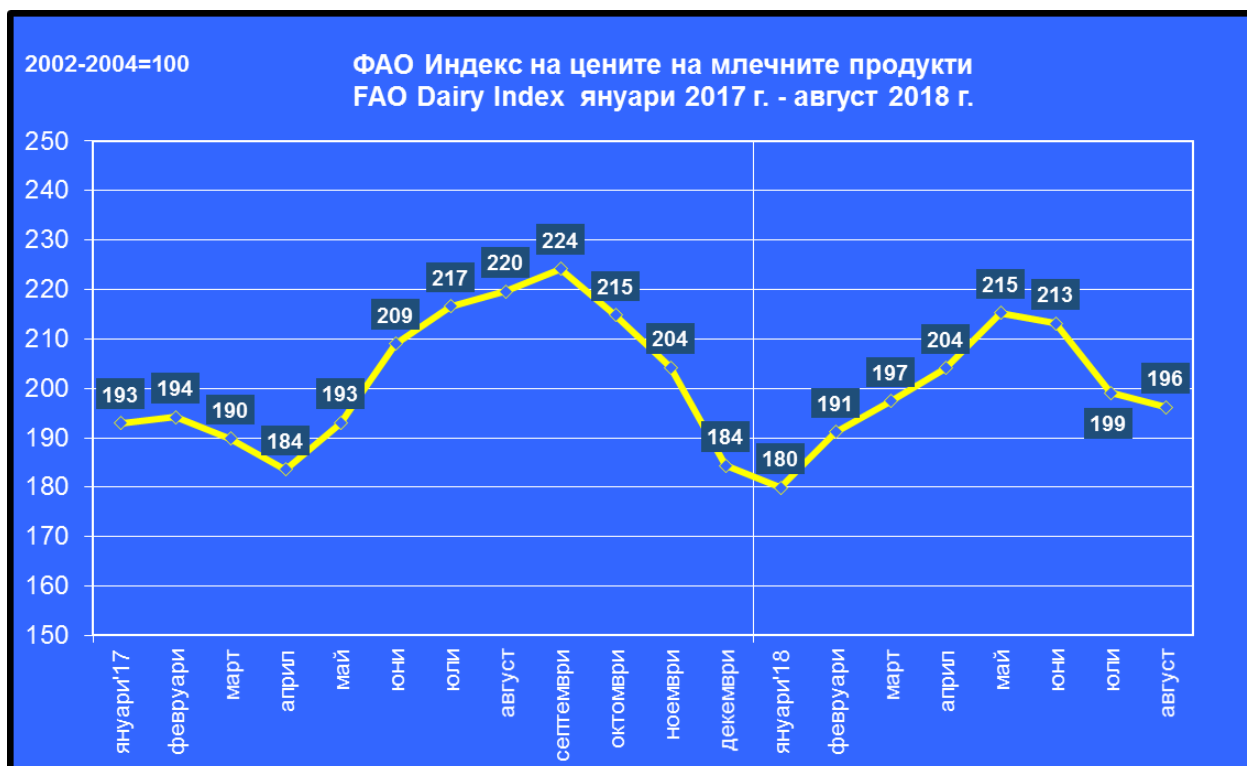
ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (Индекс на цените на храните³ на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (ФАО FAO)⁴

За трети пореден месец средната стойност на индекса на цените на млечните продукти на ФАО продължава да намалява. През м. август кривата стъпва на ниво от 196,2 пункта, което е почти три пункта (1,5%) под равнището от м. юли. Цените на маслото, обезмасленото мляко на прах и пълномасленото мляко на прах продължават да намаляват за втори пореден месец, докато цените на сиренето са се повишили леко след резкия спад през юли. Последните тенденции в цените отразяват типичния за този сезон спад, както и несигурността на пазара по отношение на евентуално предложение за износ. Сушата може да повлияе неблагоприятно на увеличението на производството на мляко в някои части на Европа и Австралия, а в Нова Зеландия, според прогнозите, ще произвеждат повече мляко от очакваното през сезона 2018-2019 година. (фиг.5)

В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на ФАО индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд и през м.февруари 2014 г. достига пиковите си за последните години стойности. Следва почти двугодишен низходящ тренд. Тенденцията се обръща през 2016 г, а в началото на 2017 г. се стабилизира и от м. март се наблюдава спад на стойностите. Трендът отново се обръща през април, за да достигне през септември максималните за последните три години стойности. През м. октомври за първи път от пролетта на същата година е регистриран спад на индекса, който продължава и през следващите месеци до м. януари 2018 г. (фиг.6)

³ FFPI – FAO Food Price Index

⁴ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

Фиг. 5

Фиг. 6

Стойностните колебания на цените на **месото и месните произведения** през м. август спрямо предходния месец са разнопосочни и са в диапазона $\pm 2-3\%$. Поскъпване на месечна база от 2% има при каймата, кренвиршите и пилешките гърди. Лек спад на цените спрямо предходния месец има при пилешкия бут и

колбасите. Поевтиняване с 16% има при свинското месо и рибата. (табл. 1, фиг.11,28-33)

ИТЦ на **месото, месните произведения и рибата**⁵ е относителен измерител на общото състояние на пазара на едро на този вид хранителни стоки. С най-голямо тегло в тази група е цената на пилешкото месо. (фиг. 7,8)

Индексът на месото и месните произведения от началото на тази година има лек възходящ тренд. През последната седмица на януари кривата се стабилизира и през следващите два месеца остава на ниво от около 1.280.

В края на м. март стойностите са 1.292 пункта, което е по-високо ниво в сравнение със същия период на предходната година. Това е в резултат на много ниската база на индекса в началото на 2017 г.

През м. април индексът има лек възходящ тренд, който се дължи на покачването на цените на някои от месата и месните продукти. В края на месеца кривата стъпва на ниво от 1,316 пункта. Повишението спрямо предходния месец е 2%, а на годишна база повишението е 6%.

В резултат на спада на цените на голяма част от месата и месните произведения, през м. май кривата на индекса има низходящ тренд. През последната седмица на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.295 пункта и въпреки наблюдавания спад, те остават все още над нивото от същия период на предходната година.

През м. юни, в резултат на поскъпването на някои меса и месни произведения, индексът има възходящ тренд. В края на месеца той стъпва на ниво от 1.293 пункта, като остава на малко по-високо ниво спрямо миналата година.

През м. юли като цяло кривата има низходящ характер, като само през последната седмица на месеца стойностите се покачват и стъпват на ниво от 1.280 пункта и се доближават до стойностните от същия период на предходната година.

За кратко през м. август се наблюдаваше покачване на този индекс, но в средата на месеца кривата отново се стабилизира на нивата от предходния месец.

⁵ В структурата на индекса влизат стоките: пиле, колбаси малотрайни и шпеков салам; кренвирши; кайма и риба (скуприя).

Фиг. 7

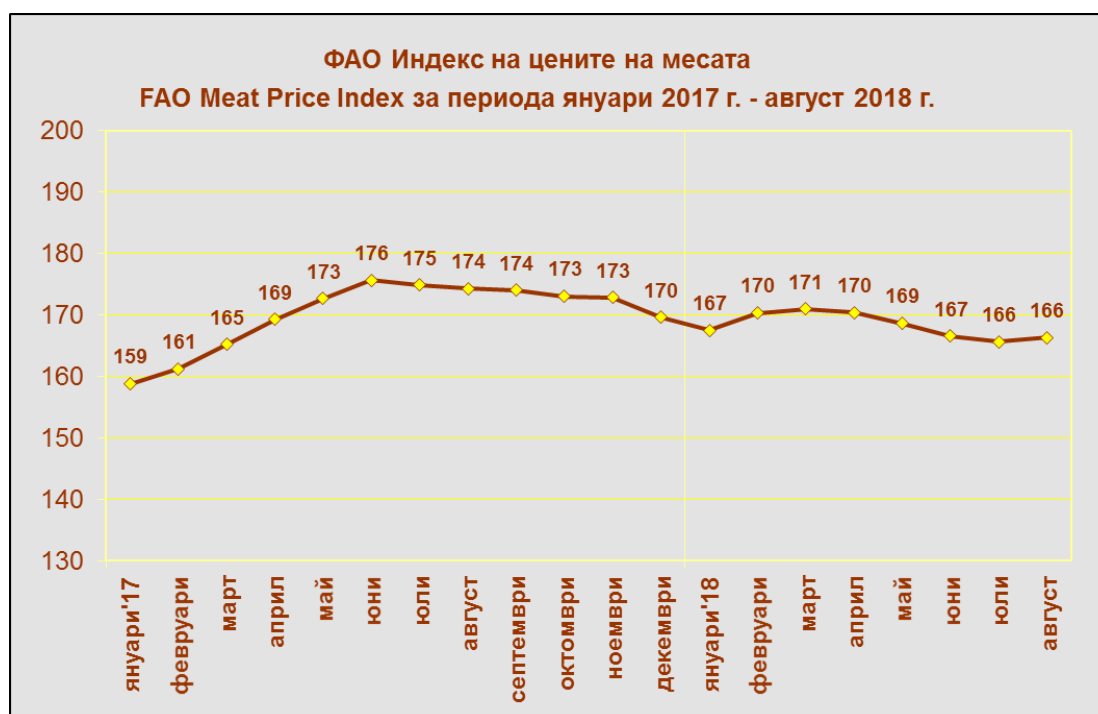
В периода 2006 – 2008 г. индексът на тази стокова група имаше устойчив възходящ тренд. През следващите години кривата следва разнопосочни тенденции. През 2014 г. стойностите трайно се движат надолу, а през 2015 и 2016 г. индексът се стабилизира на ниво от около 1.300 пункта. (фиг.8)

Фиг. 8

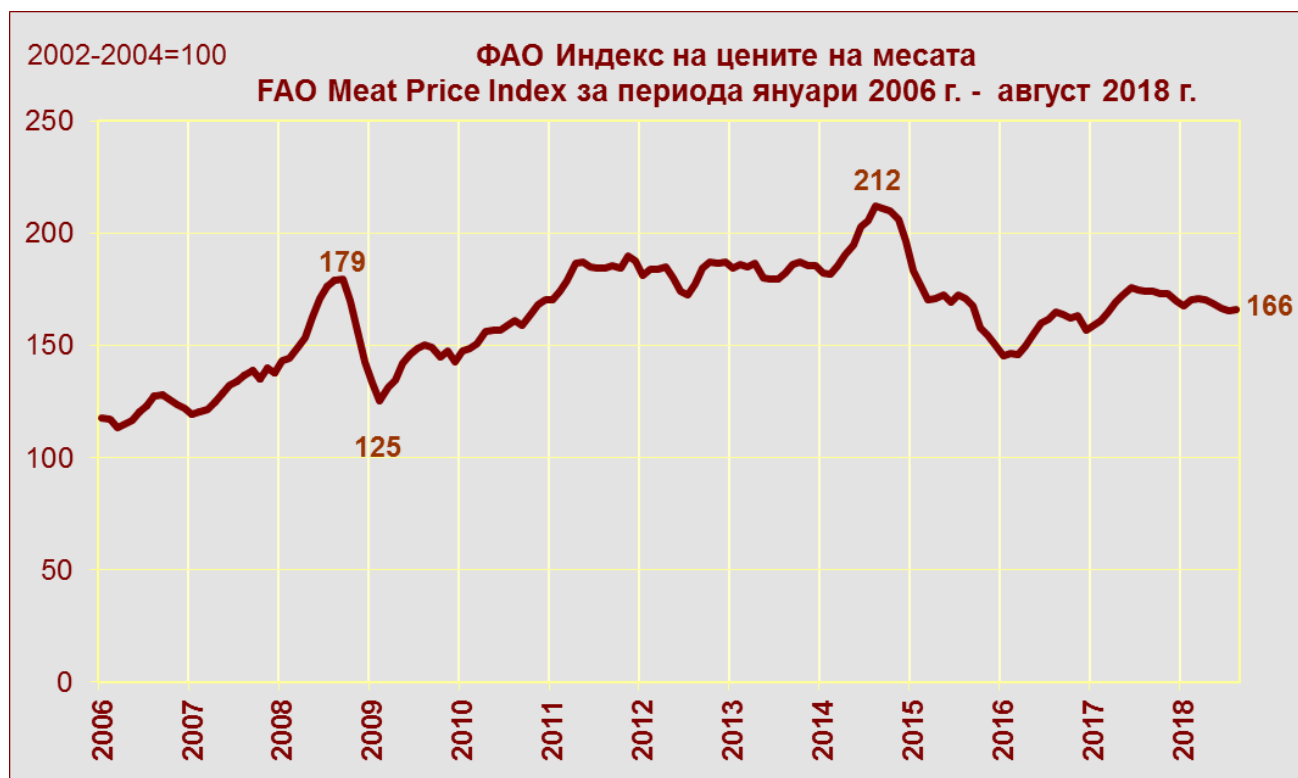
Анализът по данни на ФАО⁶ за състоянието на пазара на месо през последните години показва, че от 2009 г. цените на месните продукти започват да растат, като плавната възходяща тенденция се запазва до пролетта на 2011 г. Следва стабилизиране на кривата, като тенденцията се запазва в началото на 2014 г, но стойностите остават на високото ниво от 2011 г. От средата на 2014 г. се заражда устойчив низходящ тренд, който продължава до м. март 2016 г. С известни колебания в двете посоки кривата на този индекс през 2016 и 2017 г. има стабилен характер. (фиг. 9, 10)

През август средната стойност на индекса на цените на месото на ФАО е 166.3 пункта, практически непроменена спрямо стойността за юли и е с 4,6% по-ниска от съответния показател за предходната година. През август ръстът на котировките за цените на свинското и агнешкото месо беше компенсирал от леко понижение на котировките за птиче месо и говеждо месо. Трети месец продължава растежът на цените на агнешкото, дължащи се на високо търсене на внос на фона на все още слабото предлагане в страните от Океания. Цената на свинското месо се увеличи под влияние на високото търсене на внос от Китай и слабото взаимодействие на европейските износители. Големи обеми на доставките при износ от САЩ стана един от факторите за намаление на цените за говеждо, а намаленото търсене допринесе за спада в цените на птичето месо.

Фиг.9

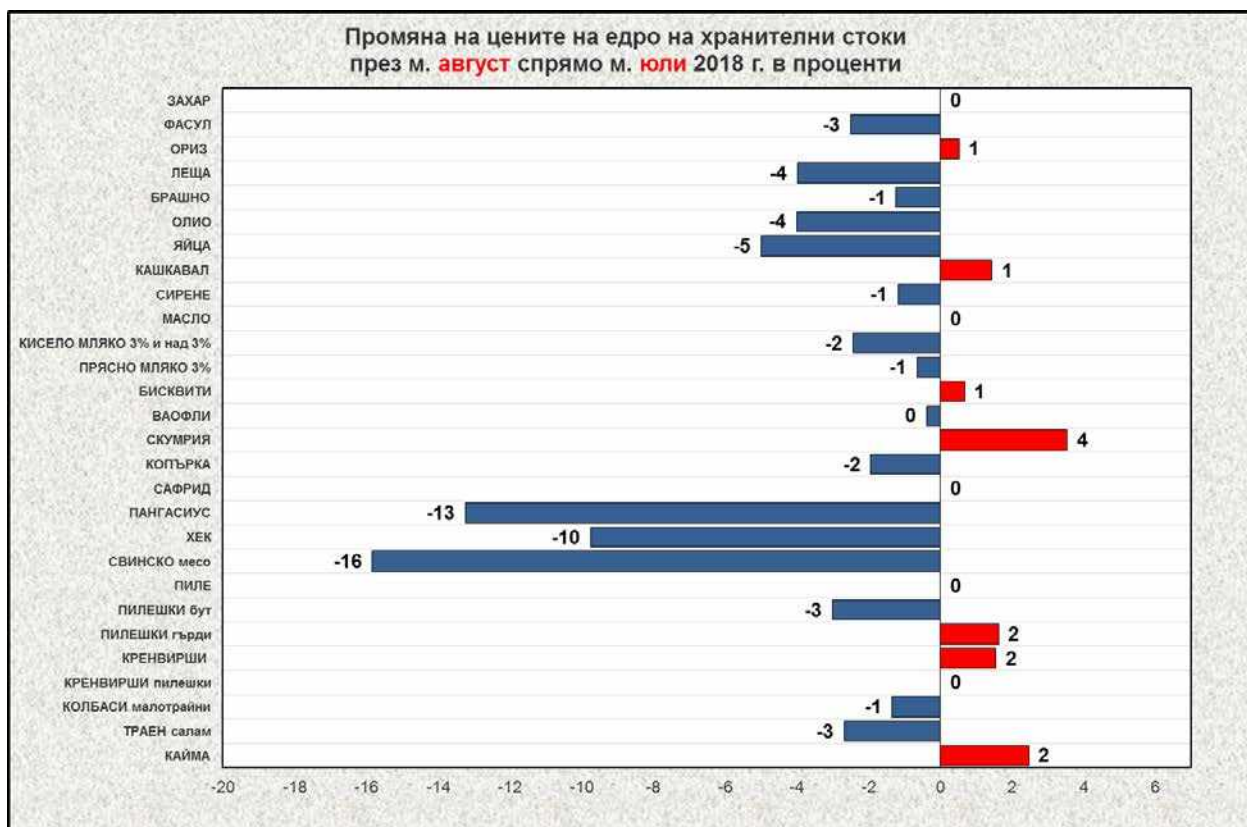
⁶ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

Фиг.10

Таблица 1

СТОКА	юли'18	август'18	промяна в %	промяна в лв.	август'17	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЗАХАР	1,05	1,05	0,0	0,00	1,57	-33,1	-0,52
ФАСУЛ	3,20	3,12	-2,5	-0,08	3,44	-9,3	-0,32
ОРИЗ	1,91	1,92	0,5	0,01	1,89	1,6	0,03
ЛЕЩА	2,76	2,65	-4,0	-0,11	3,25	-18,5	-0,60
БРАШНО	0,81	0,80	-1,2	-0,01	0,82	-2,4	-0,02
ОЛИО	2,00	1,92	-4,0	-0,08	2,09	-8,1	-0,17
ЯЙЦА	0,20	0,19	-5,0	-0,01	0,19	0,0	0,00
КАШКАВАЛ	9,73	9,87	1,4	0,14	10,15	-2,8	-0,28
СИРЕНЕ	5,96	5,89	-1,2	-0,07	5,97	-1,3	-0,08
МАСЛО	2,27	2,27	0,0	0,00	1,86	22,0	0,41
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,82	0,80	-2,4	-0,02	0,76	5,3	0,04
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,54	1,53	-0,6	-0,01	1,60	-4,4	-0,07
БИСКВИТИ	1,48	1,49	0,7	0,01	1,65	-9,7	-0,16
ВАОФЛИ	2,64	2,63	-0,4	-0,01	2,76	-4,7	-0,13
СКУМРИЯ	3,67	3,80	3,5	0,13	3,62	5,0	0,18
КОПЪРКА	2,06	2,02	-1,9	-0,04	2,10	-3,8	-0,08
САФРИД	3,20	3,20	0,0	0,00	3,35	-4,5	-0,15
ПАНГАСИУС	4,38	3,80	-13,2	-0,58	3,74	1,6	0,06
ХЕК	5,23	4,72	-9,8	-0,51	5,14	-8,2	-0,42
СВИНСКО месо	7,64	6,43	-15,8	-1,21	6,66	-3,5	-0,23
ПИЛЕ	3,90	3,90	0,0	0,00	3,71	5,1	0,19
ПИЛЕШКИ бут	2,66	2,58	-3,0	-0,08	2,93	-11,9	-0,35
ПИЛЕШКИ гърди	7,35	7,47	1,6	0,12	6,98	7,0	0,49
КРЕНВИРШИ	4,52	4,59	1,5	0,07	4,60	-0,2	-0,01
КРЕНВИРШИ пилешки	3,18	3,18	0,0	0,00	3,23	-1,5	-0,05
КОЛБАСИ малотрайни	4,48	4,42	-1,3	-0,06	4,31	2,6	0,11
ТРАЕН салам	8,23	8,01	-2,7	-0,22	7,87	1,8	0,14
КАЙМА	4,46	4,57	2,5	0,11	4,54	0,7	0,03

Фиг. 11

Спрямо същия месец на миналата година при цените на едро на по-голяма част от хранителните стоки се наблюдава низходящ тренд. (табл. 1, фиг. 12)

Най-силен спад на годишна база има при цената на захарта (33%), който се дължи на изключително устойчивата и силна низходяща тенденция през цялата 2017 г. и през първите месеци на настоящата година.

Поевтиняване спрямо миналата година в диапазона 8-18% има при олиото и варивата, цената на брашното има спад от 2%, а цената на яйцата е без промяна. Лек ръст на годишна база от 2% има при цената на ориза.

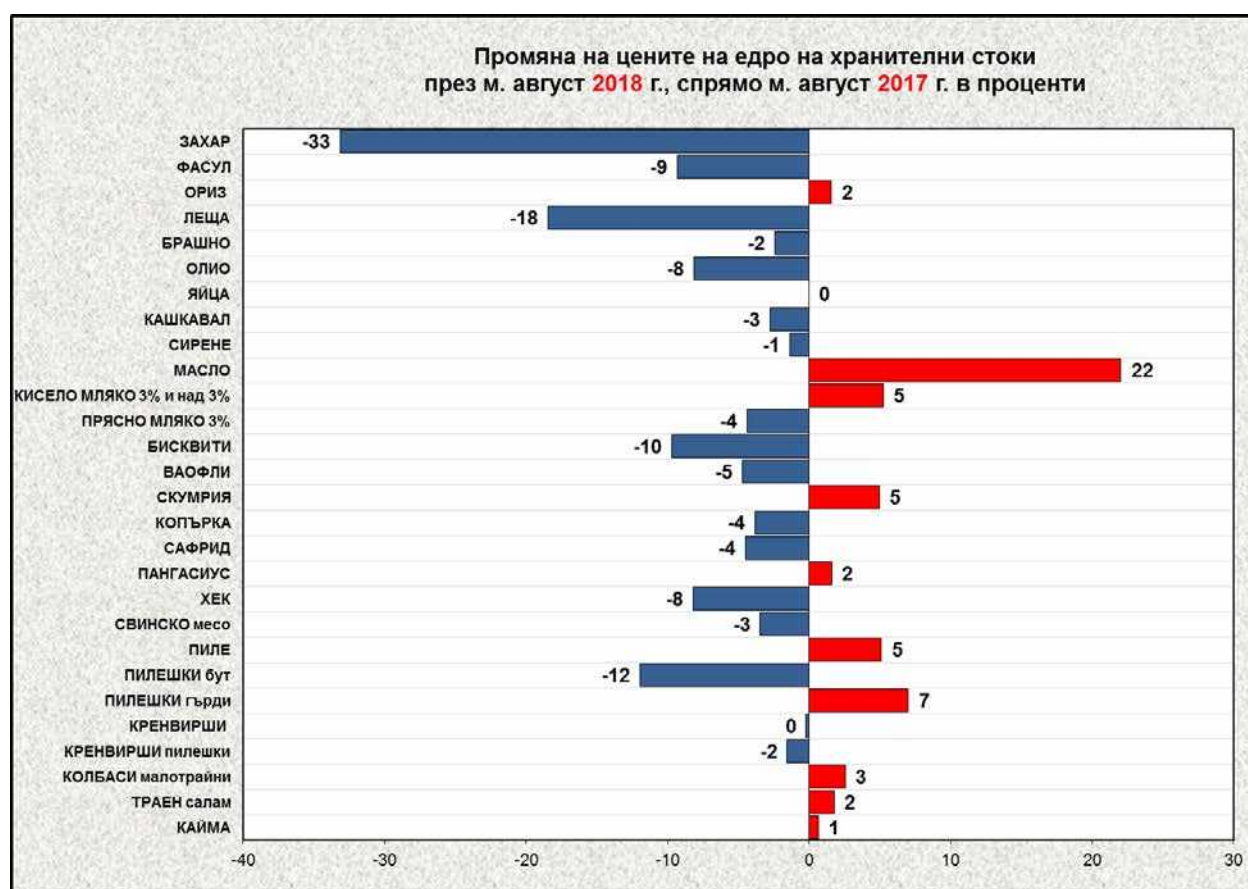
В резултат на поскъпването на млечните произведения и особено на кравето масло през есента и зимата на 2017 г., през м. август 2018 г. е отчетен ръст на годишна база при маслото от 22%. Цените на кравето сирене и кашкавала поевтиняват спрямо същия месец на предходната година с 1-3%. Прясното мляко поевтинява на годишна база с 4%, а киселото мляко поскъпва с 5%.

Тенденциите при движението на цените на месото и месните произведения през м. август тази година спрямо същия месец на предходната година са разнопосочни, а ценовите колебания са в диапазон $\pm 5-10\%$. Поскъпване на

годишна база в интервала 2-7% е отчетено при пилешкото месо, пилешките гърди, колбасите и каймата.

Наблюденията на цените на рибата на годишна база показват преобладаващи низходящи тенденции, като при пангасиуса и скумрията е отчетен ръст на цената на годишна база от 2-5%.

Цените на захарните изделия също са като цяло по-ниски спрямо същия месец на предходната година, като отрицателните колебания са около 5-10%. (фиг. 12)

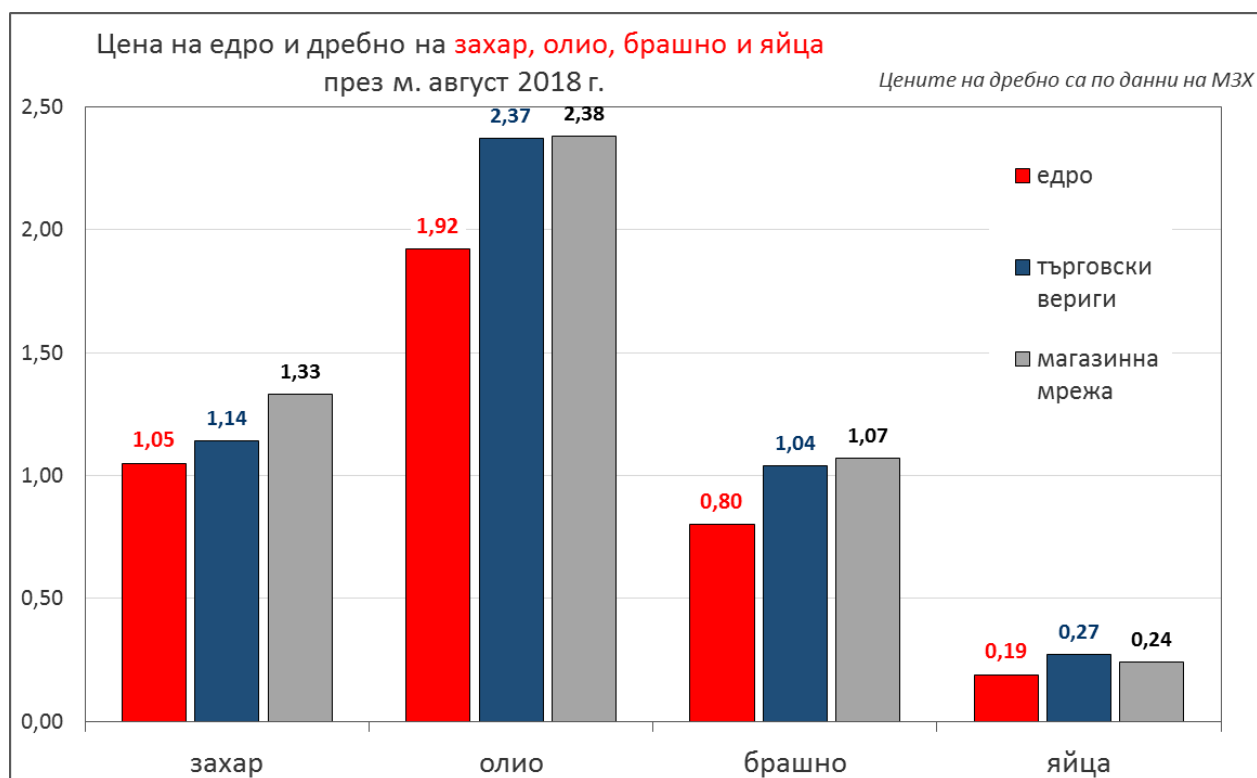

Фиг.12

Наблюдението на цените на **дребно** на основните хранителни продукти: захар, олио, брашно и яйца показва, че през м. август надценките на цените на дребно, спрямо цените на едро в големите търговски вериги са в диапазона 9 – 42%, като най-голямата надценка е отчетена при яйцата, а най-малка съответно при захарта. В магазинната мрежа най-големите надценки от 34-27% са при захарта и брашното, при олиото те са 24% и при яйцата 26%. (табл.2 и фиг.13)

Таблица 2

СТОКА	цени на едро на тържищата	цени на дребно в търговските вериги	надценка в %	надценка в лв.	цени на дребно в магазинната мрежа	надценка в %	надценка в лв.
захар	1,05	1,14	9	0,09	1,33	27	0,28
олио	1,92	2,37	23	0,45	2,38	24	0,46
брашно	0,80	1,04	30	0,24	1,07	34	0,27
яйца	0,19	0,27	42	0,08	0,24	26	0,05

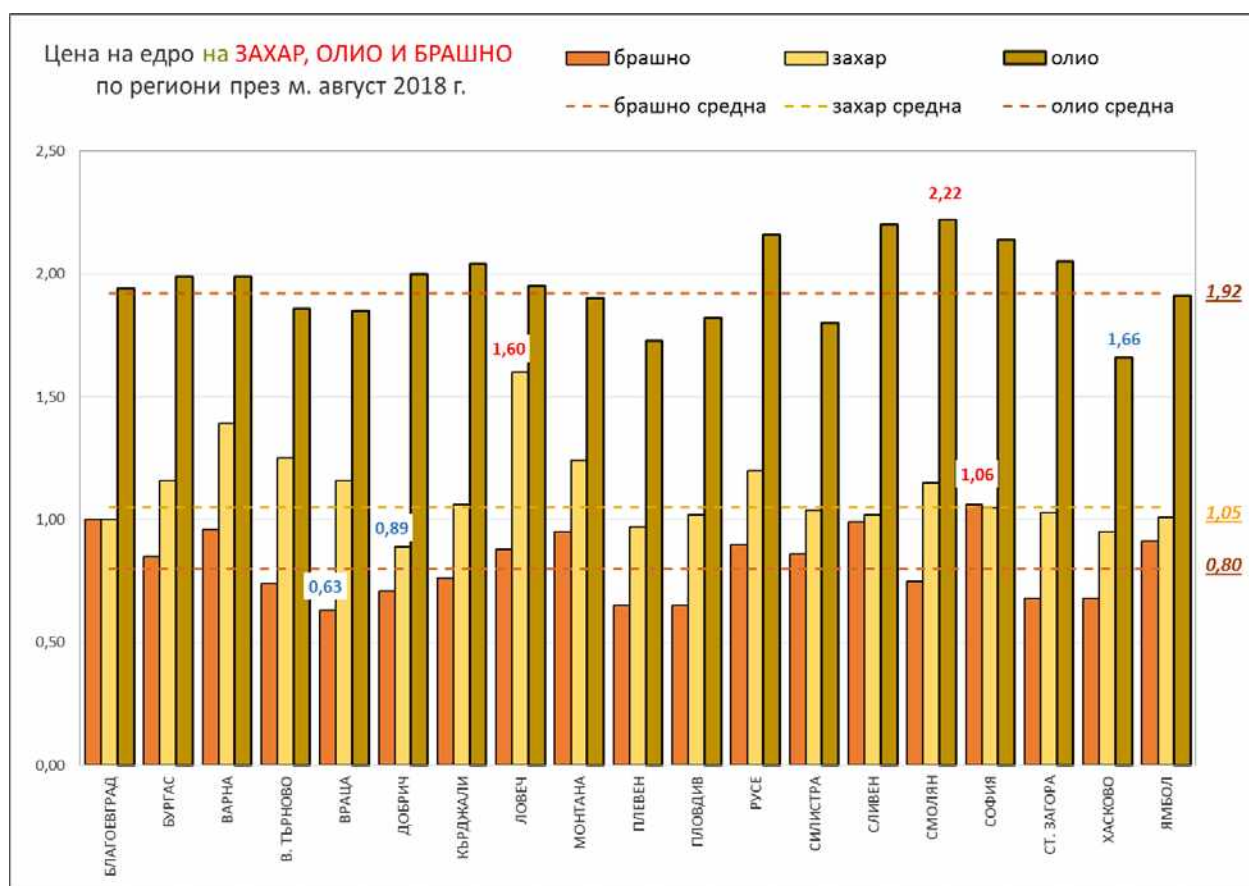
Фиг. 13

Анализът на цените на едро на основните хранителни стоки: брашно, захар и олио по **региони** показва, че отклоненията в цените в различните региони от средната за страната цена са в диапазона $\pm 15 - 40\%$.

При средна цена за страната през м. август на брашното 0.80 лв./кг, средната цена на тържищата в област София е 1.06 лв./кг, а в област Враца цената е 0.63 лв./кг.

Най-високи цени на едро на захарта през август са отчетени в област Ловеч 1,60 лв./кг, а най-ниски в област Добрич – 0.89 лв./кг, при средна цена на едро за страната 1.05 лв./кг.

Най-скъпо се е търгувало през месеца олиото на тържищата в област Смолян - 2.22 лв./л, най-евтино е било то в Хасковска област – 1.66 лв./л, а средната за страната цена на олиото през месеца е 1.92 лв./л. (фиг.14)

Фиг.14

Таблица 3 Цени на едро на хранителни стоки през м. август 2013/2018 г.

август	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО месо	ПИЛЕ	КАЙМА
година													
2013	1,87	3,63	1,93	0,92	2,49	0,16	10,59	5,53	1,25	4,09	7,41	4,09	5,09
2014	1,05	1,50	0,93	0,56	1,65	0,14	8,25	3,10	0,87	2,90	6,60	3,40	3,40
2015	1,25	3,28	2,15	0,81	2,19	0,19	9,85	5,60	1,34	4,00	6,98	3,84	4,73
2016	1,52	3,17	1,93	0,81	2,14	0,17	9,32	5,52	1,29	3,71	6,77	3,77	4,65
2017	1,57	3,44	1,89	0,82	2,09	0,19	10,15	5,97	1,86	3,62	6,66	3,71	4,54
2018	1,05	3,12	1,92	0,80	1,92	0,19	9,87	5,89	2,27	3,80	6,43	3,90	4,57

Анализът на цените на хранителните стоки през м. август 2018 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2014 - 2018 г.) показва, че цените на основните хранителни стоки (захар, ориз, брашно и олио) са около и под нивата от същия месец на периода 2014 – 2017 г. Въпреки краткотрайното поскъпване на яйцата през м. ноември 2017 г., тяхната цена през тази година се доближава до нивата от същия месец на предходните години

При млечните продукти се наблюдава ръст на годишна база спрямо периода 2014-2016, но са под нивата от 2017 г. Цената на маслото през м. август тази година е най-висока спрямо същия месец на предходните пет години. Цените на пилешкото и свинското месо през тази година се доближават до нивата от предходните 4 години и са по-ниски спрямо 2013 г. (табл.3 и фиг.15)

- През 2011 г. цената на *захарта* бележи драстичен скок и за шест месеца се покачва със 70%. В резултат на този скок цената на захарта през м. август 2013 г. е най-висока в сравнение със същия месец на следващите години. През м. август 2018 г. цената на захарта остава на най-ниско ниво спрямо периода 2014 - 2017 г. (фиг.16,17)

- В периода 2011 – 2013 г. цената на *фасула* расте и през м. август 2014 г. тя е най-висока за последния шестгодишен период. От средата на същата година трендът се обръща, в резултат на което цената през август 2016 г. е най-ниска. През м. август 2018 г. цената на фасула е малко над нивото от същия месец на 2015-2017 г. (фиг. 24,25)

- Цената на *ориза* през последните години остава сравнително стабилна и се движи на ниво от около и малко под 1,80-2,00 лв./кг. През месец август настоящата година цената на ориза у нас се доближава до нивото от предходните години. Стабилният характер на цената на ориза се дължи на това, че производството на ориз в страната особено в периода след 2007 г. е в известен възход и тенденциите на световния пазар на ориз не дават силно отражение върху нашия пазар. (фиг. 26,27)

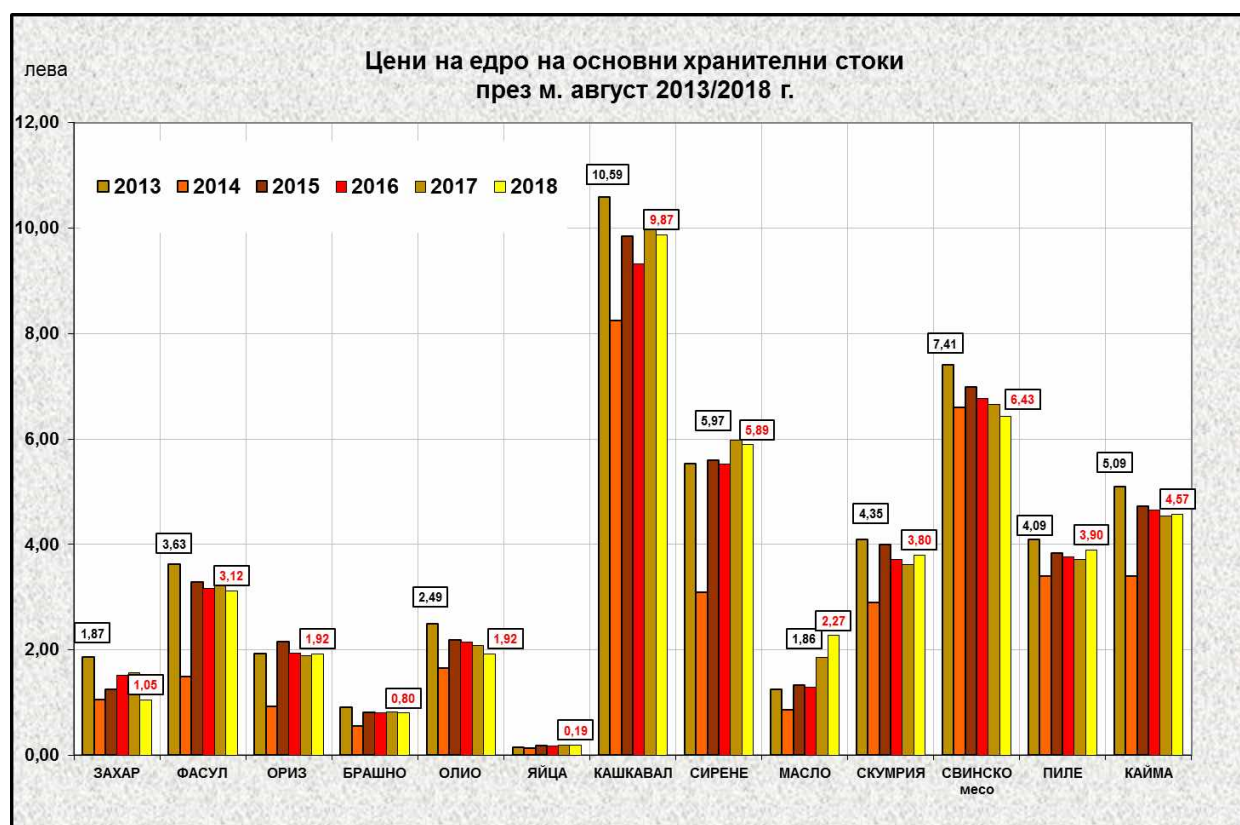
- От началото на 2013 г. кривата на цената на *брашното* има низходящ тренд, а в периода 2014 – 2017 г. цената е стабилна и се движи около ниво от 0.90лв./кг. През м. август настоящата година цената на брашното е около нивата от предходните три години. (фиг.20,21)

- Наред с други хранителни стоки и при *олиото* през 2012 г. се наблюдаваше трайно поскъпване, а в периода 2013 – 2015 г. цената се стабилизира и кривата тръгва надолу. През 2016 и 2017 г. стойностите са

стабилни, а в края на 2017 г. цената на едро на олиото минава под 2.00 лв./л. По тази причина през м. август 2013 г. цената на олиото има най-високи стойности в сравнение със същия месец на другите години от периода. През следващите години цената на олиото има плавен и устойчив низходящ тренд. (фиг.18,19)

- През есента на 2017 г. цените на *млечните произведения* се покачиха и въпреки стабилизирането им в края на годината, през м. август тази година цената на кравето масло е най-висока. (фиг.38-43)

- В периода 2013 – 2017 г. цените на *месото и месните изделия* имат траен и плавен низходящ тренд. През август 2013 г. са отчетни най-високите стойности на цената на свинското месо. Цената на пилето е по-висока през тази година, но остава под нивото от 2013 г. Цените на каймата и скумрията в периода 2013 – 2017 г. имат устойчиво низходящ тренд и през м. август 2018 г. са отчетените цени, които се доближават до нивата от предходните 4 години.

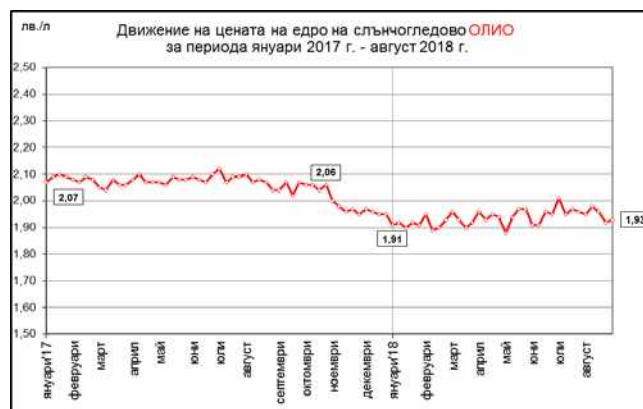
Фиг. 15

Фиг. 16

Фиг.17

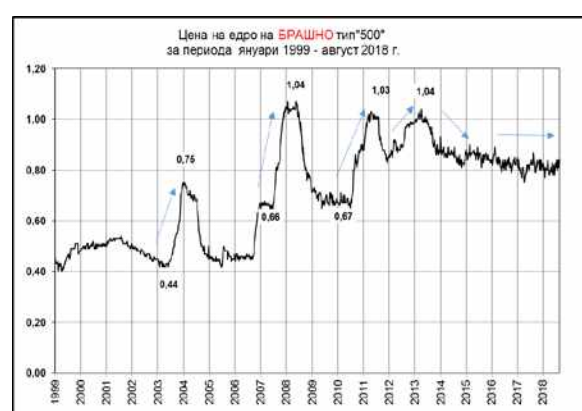
Фиг. 18

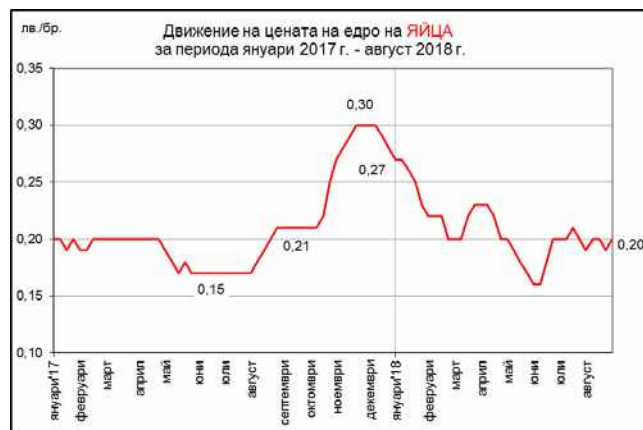
Фиг. 19

Фиг. 20

Фиг. 21

Фиг. 22

Фиг. 23

Фиг. 24

Фиг. 25

Фиг. 26

Фиг. 27

Фиг. 28

Фиг. 29

Фиг. 30

Фиг. 31

Фиг. 32

Фиг. 33

Фиг. 34

Фиг. 35

Фиг. 36

Фиг. 37

Плодове и зеленчуци

От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци на пазара е изключително нисък, но през летните месеци количествата българска продукция се увеличават. Наблюденията върху пазара на плодове и зеленчуци през м. август показват, че предлаганите количества българската продукция представляват преобладаващ дял от общите продажби. (фиг. 38)

Съотношението между продажбите на български домати и домати от внос през месеца показва превес на количествата български домати, като съотношението е 92% към 8%. През м. август 99% от предлаганата продукция на пазара на краставици е българска, а количествата вносни краставици са символични. По-голям е относителният дял на пазара и на българските картофи, който е 94%. Количествата български плодове надвишават тези от внос, като относителният дял на българска продукция е в диапазона 70 – 90%. (фиг. 38)

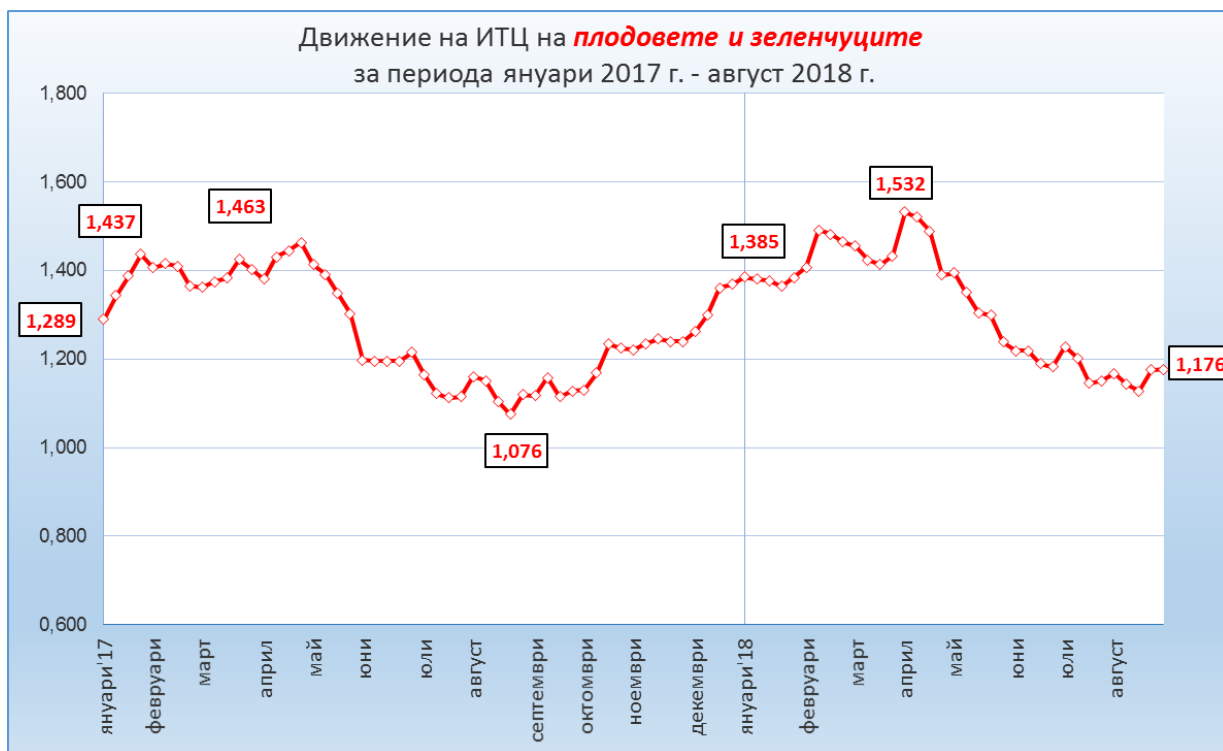
Фиг. 38

Движението на кривата на ИТЦ⁷ на плодовете и зеленчуците следва характерните за тези продукти сезонни тенденции. Максимални зимни стойности се наблюдават обикновено в периода януари – февруари, а минималните летни стойности, в зависимост от конкретните метеорологични стойности се регистрират през август. (фиг.39)

В началото на тази година индексът на плодовете и зеленчуците стартира от ниво 1.385 пункта и през последната седмица на януари кривата стъпва на ниво от 1.394 пункта. През същия месец стойностите запазват

⁷ В състава на този индекс са включени следните стоки: ябълки български и ябълки от внос, картофи български и от внос, лук зрял, чесън зрял, домати оранжерийни и домати от внос, краставици оранжерийни и от внос, пипер зелен, зеле, банани, портокали и лимони

стабилния си характер от края на миналата година. Не се наблюдава тенденцията от същия месец на 2017, когато кривата рязко тръгва нагоре още от първата седмица на януари. От началото на м. февруари трендът се обръща и стойностите започват да намаляват. През последната седмица на февруари индексът стъпва на ниво от 1,464 пункта, като понижението на месечна база е 1.8%. През м. март се запазва низходящият тренд на кривата. През последната седмица на месеца индексът леко се покачва, но остава под нивата от м. февруари и се доближава до стойностите от същия период на миналата година. В началото на м. април се запазва възходящата тенденция при движението на кривата, но от средата на месеца стойностите бързо се понижават и стъпват на ниво от 1.389 пункта. През м. май се запазва низходящият тренд на индекса, наблюдаван от средата на м. март. През последната седмица на май кривата стъпва на ниво от 1.239 пункта и се доближава до нивото от същия период на миналата година. През месец юни се запазва устойчивият низходящ тренд, като кривата стъпва в края на периода на ниво от 1.183 пункта. Тези стойности на индекса са близки до миналогодишните. След краткотрайно покачване на индекса през първата седмица на юли, кривата отново придобива плавен низходящ тренд. През последната седмица на месеца стойностите се стабилизират на ниво от 1.150 пункта. С известни колебания в двете посоки кривата на индекса през м. август се доближава до стойностите от предходния месец.

Фиг. 39

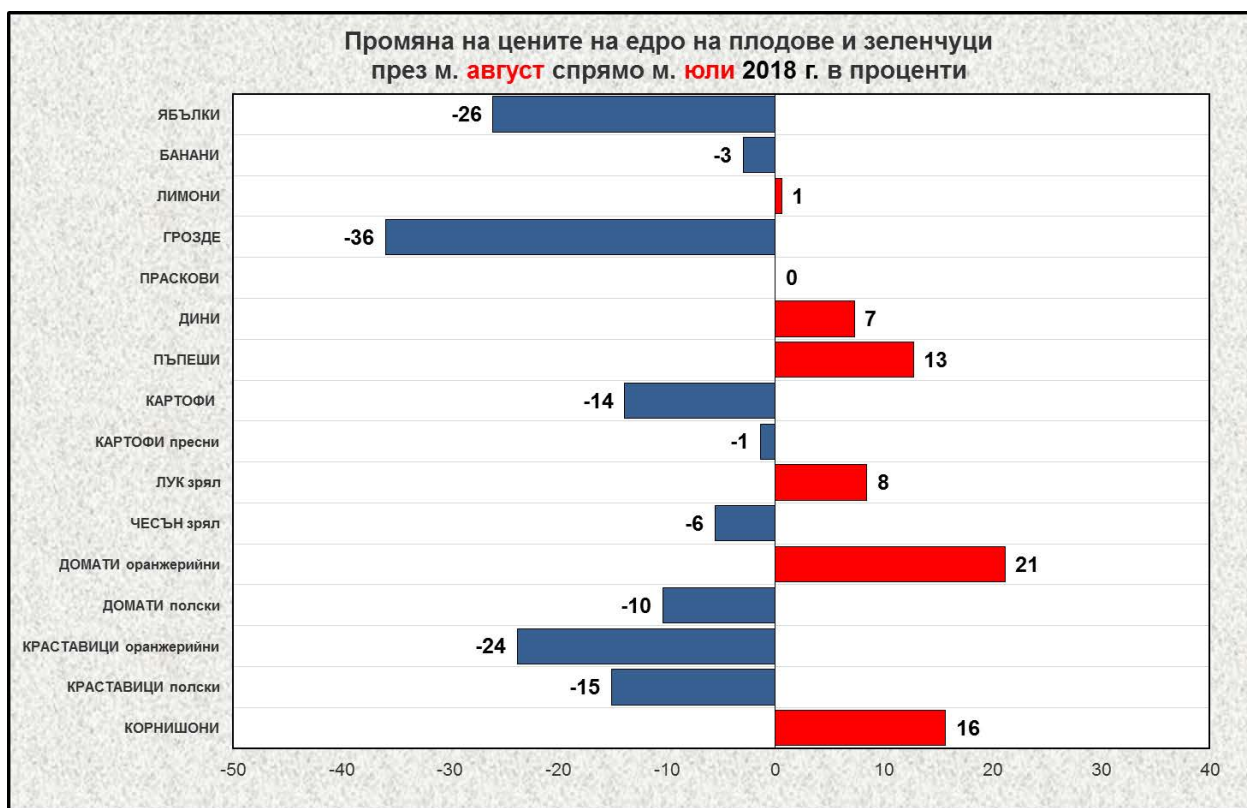
Анализът на движението на кривата на индекса през годините показва, че най-високи зимни стойности са отчетени през 2008 г., а на най-ниско ниво индексът се е стабилизирал през лятото на 2006 г. (фиг. 40)

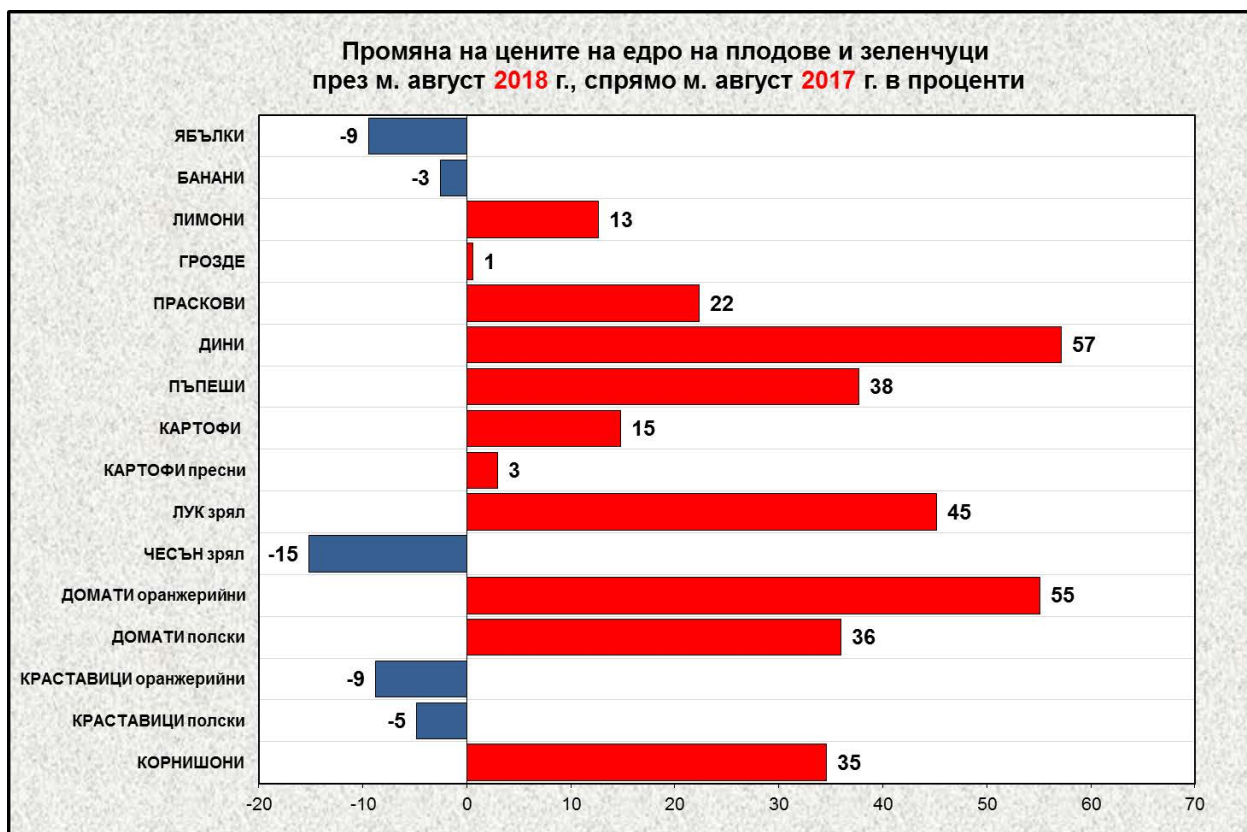
Фиг. 40

Таблица 4

СТОКА	юли '18	август '18	промяна в %	промяна в лв.	август '17	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЯБЪЛКИ	1,69	1,25	-26	-0,44	1,38	-9	-0,13
БАНАНИ	2,01	1,95	-3	-0,06	2,00	-3	-0,05
ЛИМОНИ	3,27	3,29	1	0,02	2,92	13	0,37
ГРОЗДЕ	2,70	1,73	-36	-0,97	1,72	1	0,01
ПРАСКОВИ	1,26	1,26	0	0,00	1,03	22	0,23
ДИНИ	0,41	0,44	7	0,03	0,28	57	0,16
ПЪПЕШИ	0,94	1,06	13	0,12	0,77	38	0,29
КАРТОФИ	0,72	0,62	-14	-0,10	0,54	15	0,08
КАРТОФИ пресни	0,71	0,70	-1	-0,01	0,68	3	0,02
ЛУК зрял	0,83	0,90	8	0,07	0,62	45	0,28
ЧЕСЪН зрял	3,43	3,24	-6	-0,19	3,82	-15	-0,58
ДОМАТИ оранжерийни	1,37	1,66	21	0,29	1,07	55	0,59
ДОМАТИ полски	1,35	1,21	-10	-0,14	0,89	36	0,32
КРАСТАВИЦИ оранжерийни	1,64	1,25	-24	-0,39	1,37	-9	-0,12
КРАСТАВИЦИ полски	1,39	1,18	-15	-0,21	1,24	-5	-0,06
КОРНИШОНИ	1,21	1,40	16	0,19	1,04	35	0,36
ПИПЕР зелен	1,40	1,06	-24	-0,34	1,02	4	0,04
ПИПЕР червен	2,10	1,48	-30	-0,62	1,42	4	0,06
ЗЕЛЕ	0,73	0,75	3	0,02	0,47	60	0,28
ТИКВИЧКИ	0,74	0,94	27	0,20	0,71	32	0,23
ПАТЛАДЖАНИ	1,12	0,87	-22	-0,25	0,70	24	0,17
МОРКОВИ	1,17	0,85	-27	-0,32	0,72	18	0,13

Фиг. 41

Фиг. 42

При движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. август спрямо м. юли се наблюдава лек превес на низходящите тенденции. (табл. 4 и фиг.41)

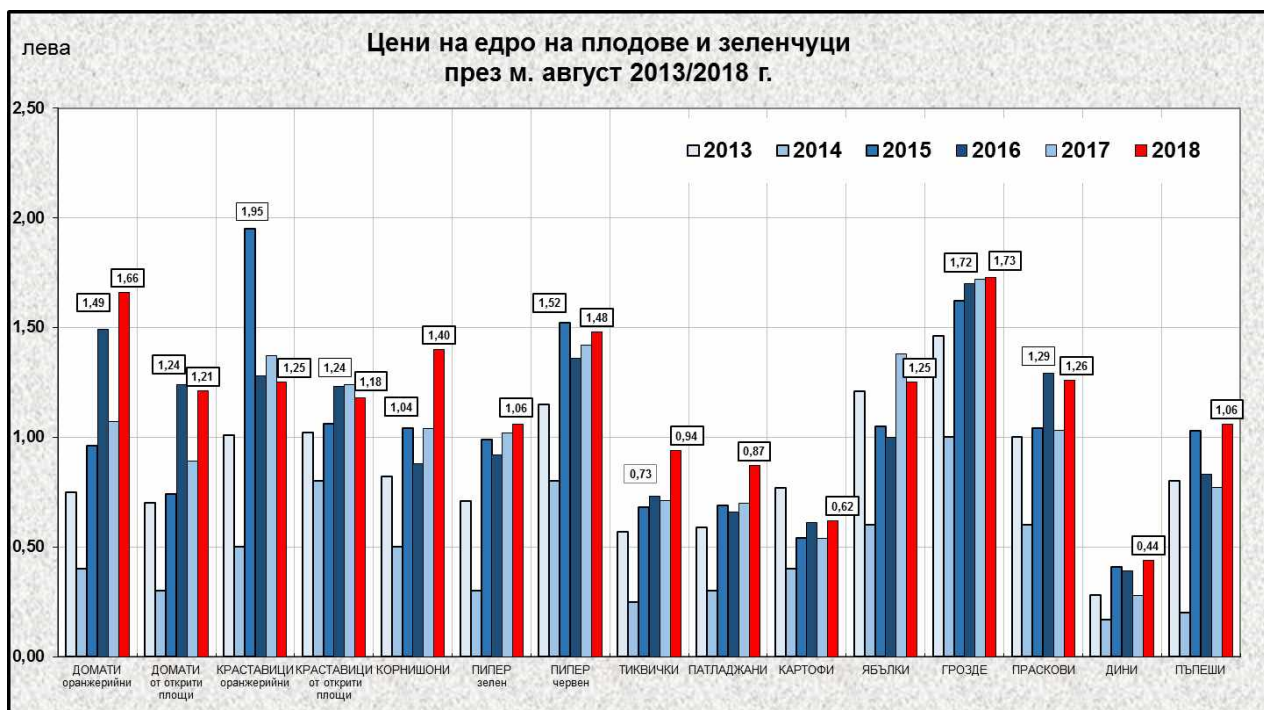
Цените на едро на краставиците бележат спад на месечна база от 15-24%, като по-голямото поскъпване е при оранжерийните краставици. (фиг.51,50) Поевтиняване на седмична база има при полските домати – 10%, а оранжерийните поскъпват с 21%. Намаление на месечна база има зрелия чесън (6%) и картофите (14%) (фиг. 49, 50) При цените на плодовете се наблюдава покачване на стойностите на месечна база при дините и пъпешите. Поевтиняване спрямо м. юли около 30% има при ябълките и гроздето, а прасковите и лимоните задържат цените си от предходния месец. (фиг.55-62)

В сравнение със същия месец на миналата година при цените на плодовете и зеленчуци наблюдаваните тенденции са преобладаващо възходящи. Най-голямо поскъпване на годишна база има при домати, корнишоните, зрелия лук и картофите. Цените на краставиците са малко по-ниски, средно с около 5-9%. Поевтиняване на годишна база има при зрелия чесън.

При плодовете, предмет на този анализ се наблюдава поскъпване на годишна база на лимоните с 13%, на прасковите с 22% и дините и пъпешите с 40-57%. Поевтиняване на годишна база, макар и слабо, има при ябълките и бананите. Гроздето през тази година се търгува на миналогодишните цени. (табл.4 и фиг.42)

Таблица 5 Цени на едро на зеленчуци и плодове през м. август 2013/2018г.

август	ДОМАТИ оранжерийни	ДОМАТИ от открити площи	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	КРАСТАВИЦИ от открити площи	КОРНИШОНИ	ПИПЕР зелен	ПИПЕР червен	ТИКВИЧКИ	ПАТЛАДЖАНИ	КАРТОФИ	ЯБЪЛКИ	ГРОЗДЕ	ПРАСКОВИ	ДИНИ	ПЪПЕШИ
година															
2013	0,75	0,70	1,01	1,02	0,82	0,71	1,15	0,57	0,59	0,77	1,21	1,46	1,00	0,28	0,80
2014	0,40	0,30	0,50	0,80	0,50	0,30	0,80	0,25	0,30	0,40	0,60	1,00	0,60	0,17	0,20
2015	0,96	0,74	1,95	1,06	1,04	0,99	1,52	0,68	0,69	0,54	1,05	1,62	1,04	0,41	1,03
2016	1,49	1,24	1,28	1,23	0,88	0,92	1,36	0,73	0,66	0,61	1,00	1,70	1,29	0,39	0,83
2017	1,07	0,89	1,37	1,24	1,04	1,02	1,42	0,71	0,70	0,54	1,38	1,72	1,03	0,28	0,77
2018	1,66	1,21	1,25	1,18	1,40	1,06	1,48	0,94	0,87	0,62	1,25	1,73	1,26	0,44	1,06

Фиг. 43

Анализът на движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. август 2018 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2013 – 2018 г.) показва следните тенденции: (табл. 5 и фиг. 43)

- Плодовете и зеленчуците имат изцяло сезонен характер, а цените им силно се влияят от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази причина цените на тези стоки са силно чувствителни и варират в сравнително големи диапазони за кратки времеви периоди.

- По същата причина относителният дял на количествата българска продукция през м. август на последните шест години е функция и от конкретните метеорологични условия.

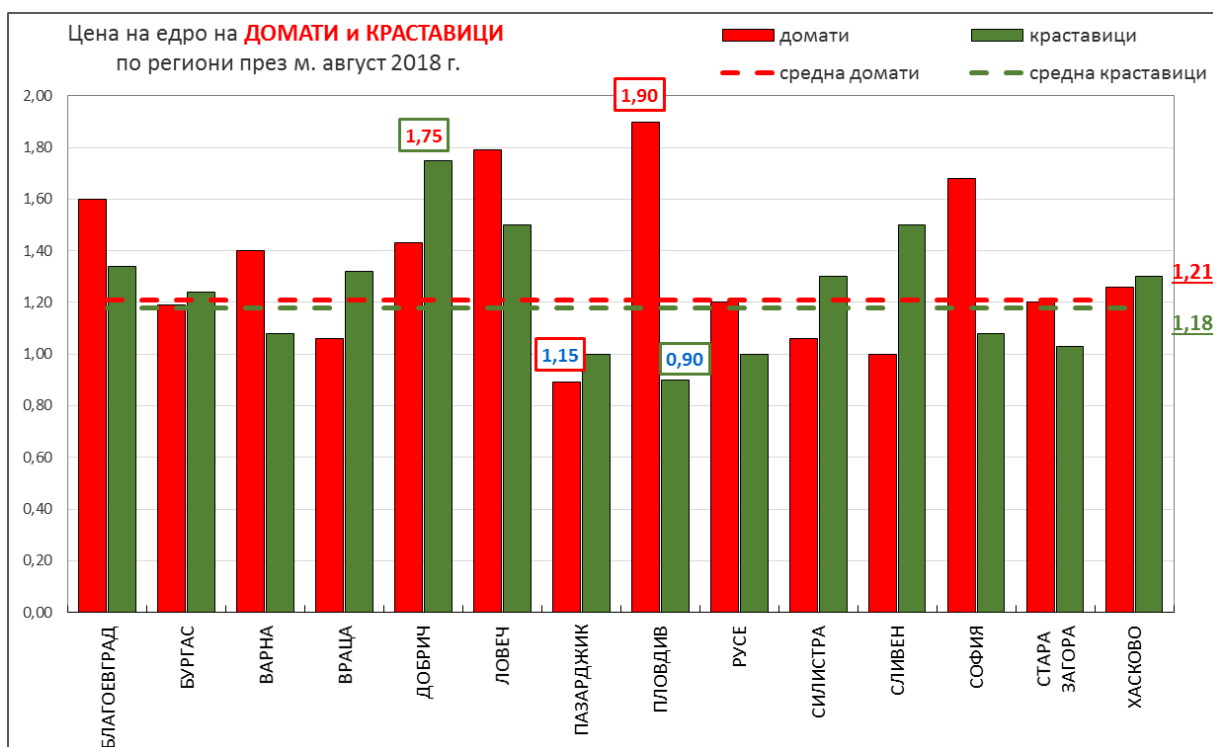
- Цените на доматиите през м. август 2018 г. са по-високи спрямо предходните години, като се доближават до нивата от 2016 г.

- Цените на краставиците през м. август на настоящата година са по-ниски в сравнение със същия месец на предходните 2-3 години, но цената на корнишоните е на най-високо ниво.

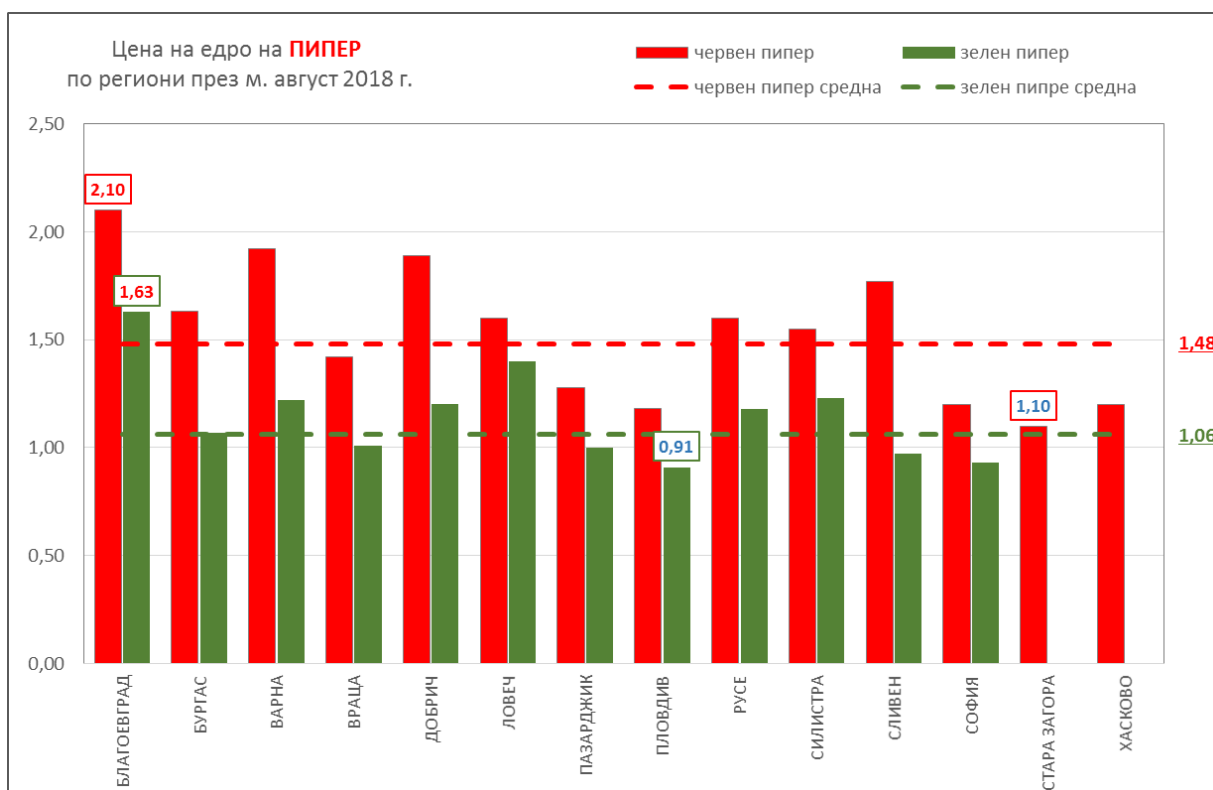
- Цената на картофите през тази година е близка до нивата от 2016 г. остава над нивата от м. август 2014, 2016 и 2017 г. и е по-ниска от 2013 г.

- Цените на зеления и червения пипер са по-високи, като цената на зеления пипер е най-високата за м. август през анализирания период. Цените на тиквичките и патладжаните също са най-високи през м. август 2018 г.

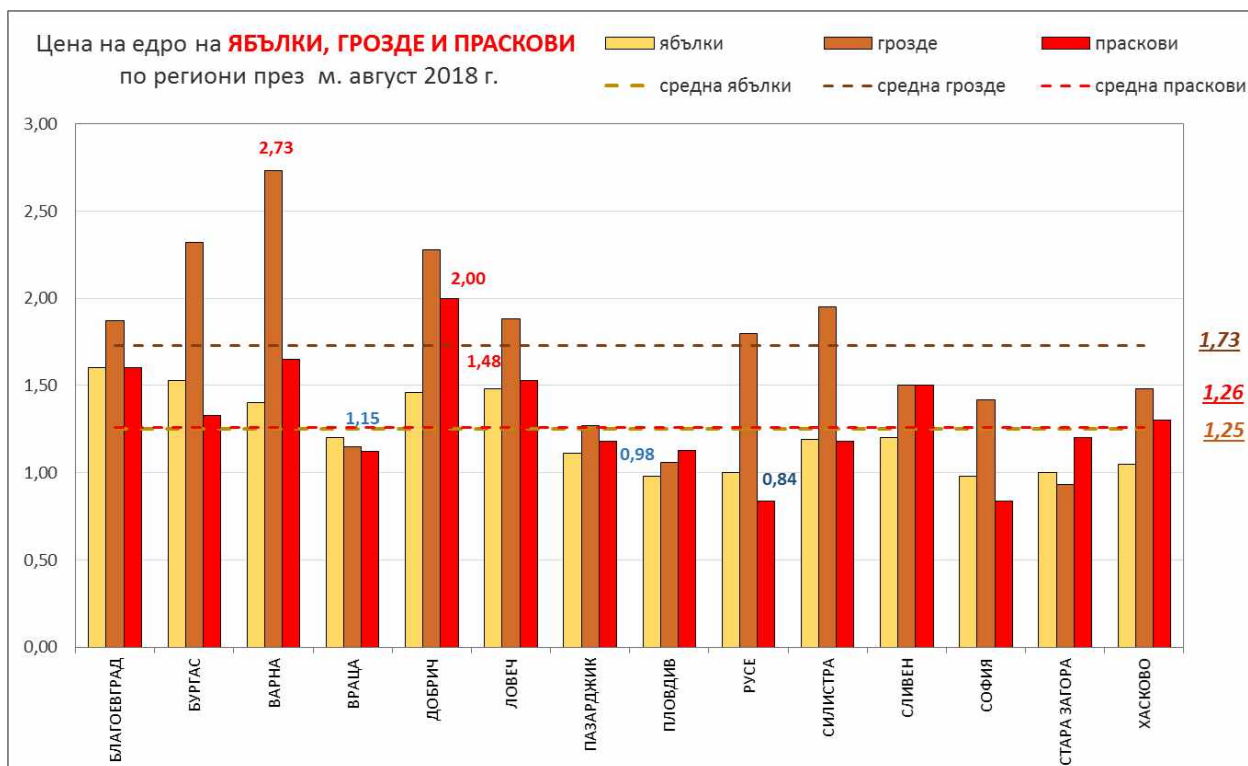
- Цените на едро на ябълките се доближават по стойност до 2013 г. Гроздето се търгува през този август на цени около нивата от предходните 2-3 години. А цените на прасковите, дините и пъпешите са високи, като се доближават до цените от м. август на периода 2014-2016 г.

Фиг. 44

Фиг. 45

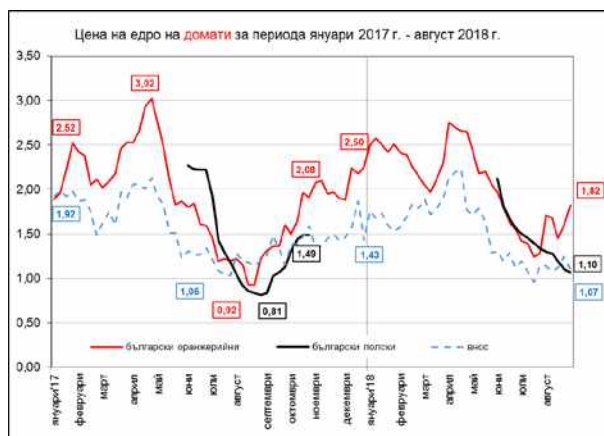
Фиг. 46

Анализът на цените на едро на плодовете и зеленчуците по *региони* показва, че отклоненията на цените в различните региони от средната за страната цена са значителни и достигат на места до 100%. (фиг.44,45,46)

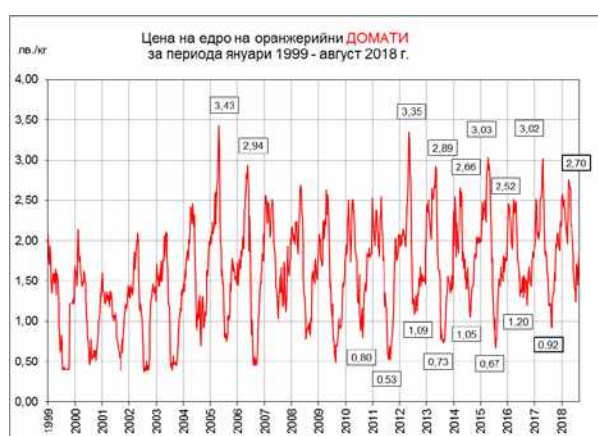
При средна за страната цена на едро на домати 1,21 лв./кг, цената на тържищата в област Пловдив е 1,90 лв./кг, а в област Пазарджик тяхната цена през месеца е била 1,15 лв./кг. Най-висока цена на краставиците през м. август е регистрирана в област Добрич – 1,75 лв./кг, най-ниска е била в Пловдив – 0,90 лв./кг, а средната цена за страната на краставиците през месеца е 1,18 лв./кг. (фиг. 44)

Средната цена на червения пипер през м. август е 1.48 лв./кг и най-високата цена е отчетена в област Благоевград, а минималната стойност е била в Стара Загора. Зеленият пипер се е търгуval през месеца на цена от 1.06 лв./кг, като максималната стойност е регистрирана отново в област Благоевград. Най-евтин зеленият пипер през месеца е бил в област Пловдив.(фиг. 45)

Средната за месеца цена на прасковите е 1,26 лв./кг и най-високите стойности са отчетени в Добрич, а най-ниските в Русе. Средно месечната цена на ябълките за страната е 1.25 лв./кг. Максималните цени са регистрирани в област Ловеч – 1,48 лв./кг, а минималните съответно във Враца – 1.15 лв./кг. Гроздето се е търгувало през месеца на цена от 1.73 лв./кг. Най-висока тази цена е била във Варна, а най-ниска във Враца. (фиг. 46)

Фиг. 47

Фиг. 48

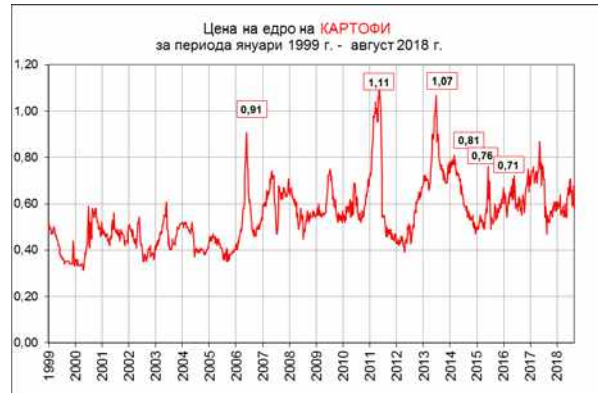
Фиг. 49

Фиг. 50

Фиг. 51

Фиг. 52

Фиг. 53

Фиг. 54

Фиг. 55

Фиг. 56

Фиг. 57

Фиг. 58

Фиг. 59

Фиг. 60

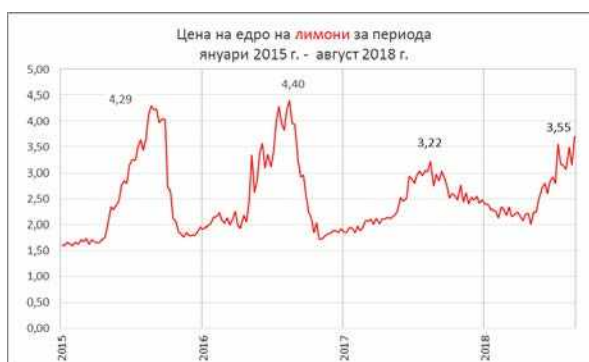
Фиг. 61

Фиг. 62

Фиг. 63

Фиг. 64

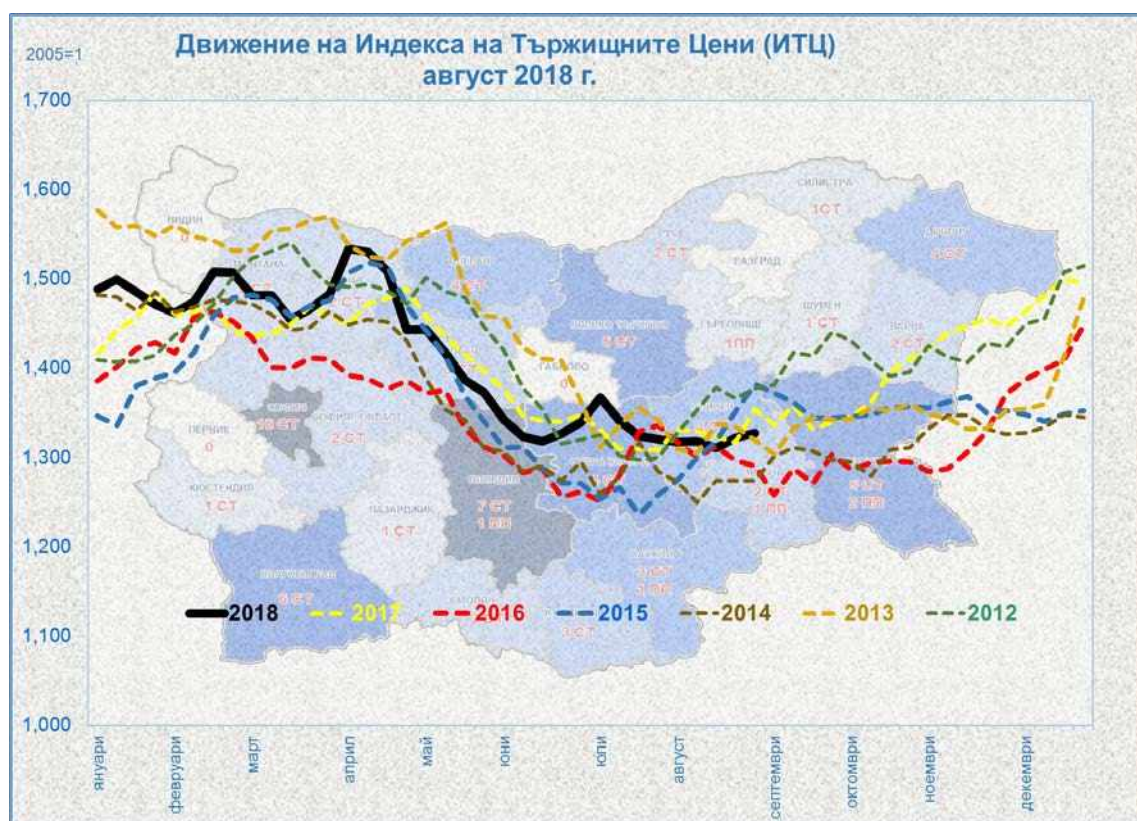
Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

След Коледните празниците през декември, още в края на годината се забелязва намаляване на търговската активност. През първия месец на 2018 г. пазарът на едро на храни в известна степен е по-вял, без значителни колебания на цените, а кривата на индекса на тържищните цени има низходящ тренд. В началото на януари стойностите стартират от 1.489 пункта и се стабилизират през последната седмица на ниво от 1.462 пункта. Понижението на индекса на месечна база е 1.8% и се доближава до стойностите от същия период на предходната година. В началото на м. февруари се наблюдава стабилизиране на кривата на индекса, а през следващите седмици започва плавно низходящо движение. В края на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.482 пункта, като понижението на месечна база е 1.7%. През първата седмица на март кривата запазва низходяща тенденция, но през следващия период трендът се обръща и стойностите започват да растат. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.483 пункта. През м. март 2018 г. кривата на Индекса на тържищните цени остава над нивата от същия месец на 2012, 2015 и 2016 г., доближава се до нивото от 2014 и 2017 г. и е под нивото от същия месец на 2013 г. След наблюдавания устойчив възходящ тренд при движението на индекса през м. март, от началото на м. април стойностите се започват да падат. Задържането и лекото понижение на индекса се дължи на стабилните цени на хранителните стоки и лекото поевтиняване на зеленчуците. В края на месеца ИТЦ стъпва на ниво от 1,444 пункта, като отбелязва спад спрямо началото на април от 6% и се доближава до нивото от същия период на миналата година. През м. май се запазва устойчивият низходящ тренд при движението на индекса. В края на месеца той стъпва на ниво от 1,342 пункта, близко до нивото от 2017 г. В началото на м. юни се запазва тенденцията от предходните месеци, но в

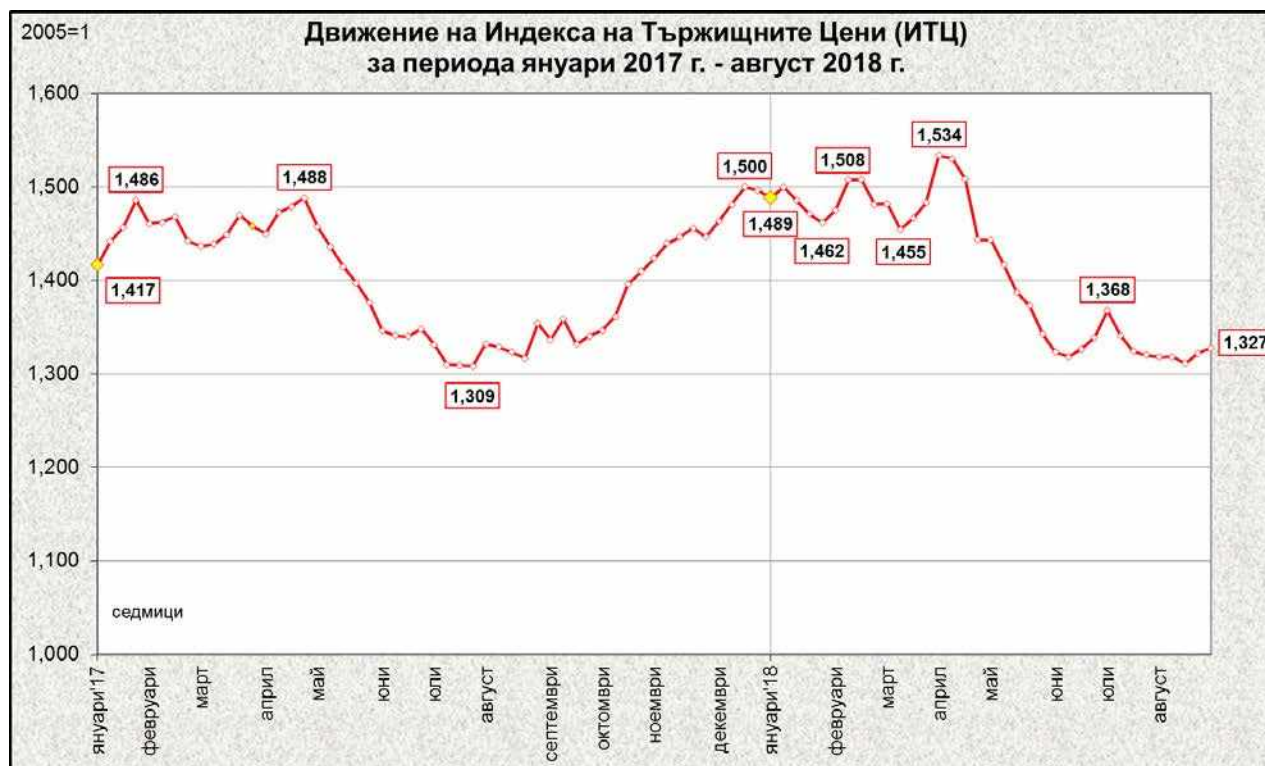
средата на месеца трендът се обръща и кривата тръгва нагоре. В края на месеца тя стъпва на ниво от 1,339 пункта и се доближава до стойностите от същия период на предходната година. През м. юни 2018 г. кривата на Индекса на тържищните цени остава над нивата от същия месец на 2014 и 2016 г., доближава се до нивото от 2015 г. и остава под нивото от 2012, 2013 г. и 2017 г. (фиг.65) След наблюдаваното покачване на индекса през втората половина на юни, през м. юли кривата тръгва надолу, стъпва на нивото от началото на юни, след което стойностите се стабилизират. Отчетените стойности през последната седмица на юли са 1.320 и се доближават до нивата от същия период на миналата година. През м. август се наблюдава задържане на стойностите на кривата около нивата от предходния месец. През последната седмица на месеца кривата стъпва на ниво от 1.327 пункта. (фиг. 66)

През м. август 2018 г. кривата на Индекса на тържищните цени остава над нивата от същия месец на 2014 г., доближава се до 2016 г. и е малко под нивата от 2013 и 2015 г. (фиг. 65)

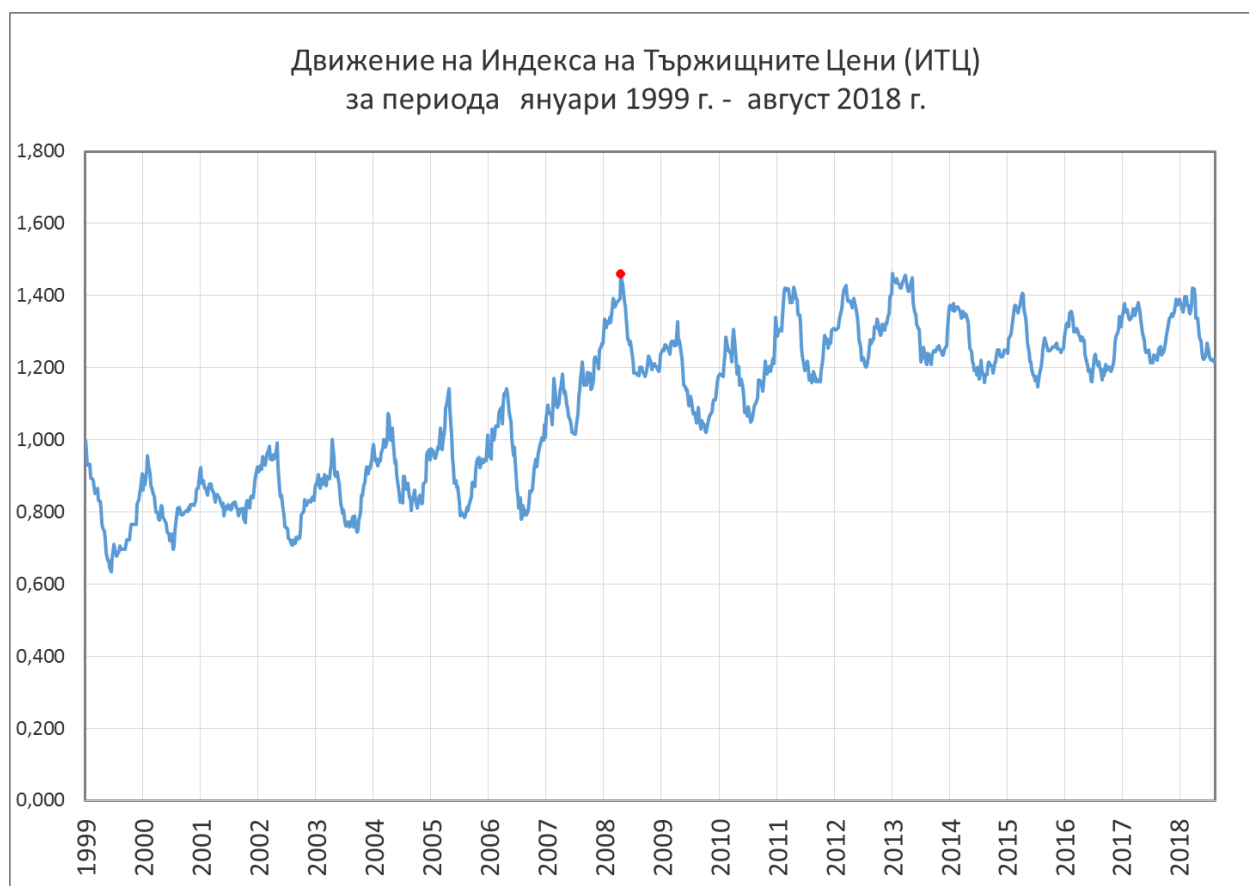
Движението на ИТЦ в периода януари 1999 г. – август 2018 г. следва определени тенденции на силен ръст на стойностите през зимата и ниски нива през лятото. Най-високите стойности за този период индексът достига през зимата на 2008 г. (фиг. 67)

Фиг. 65

Фиг. 66

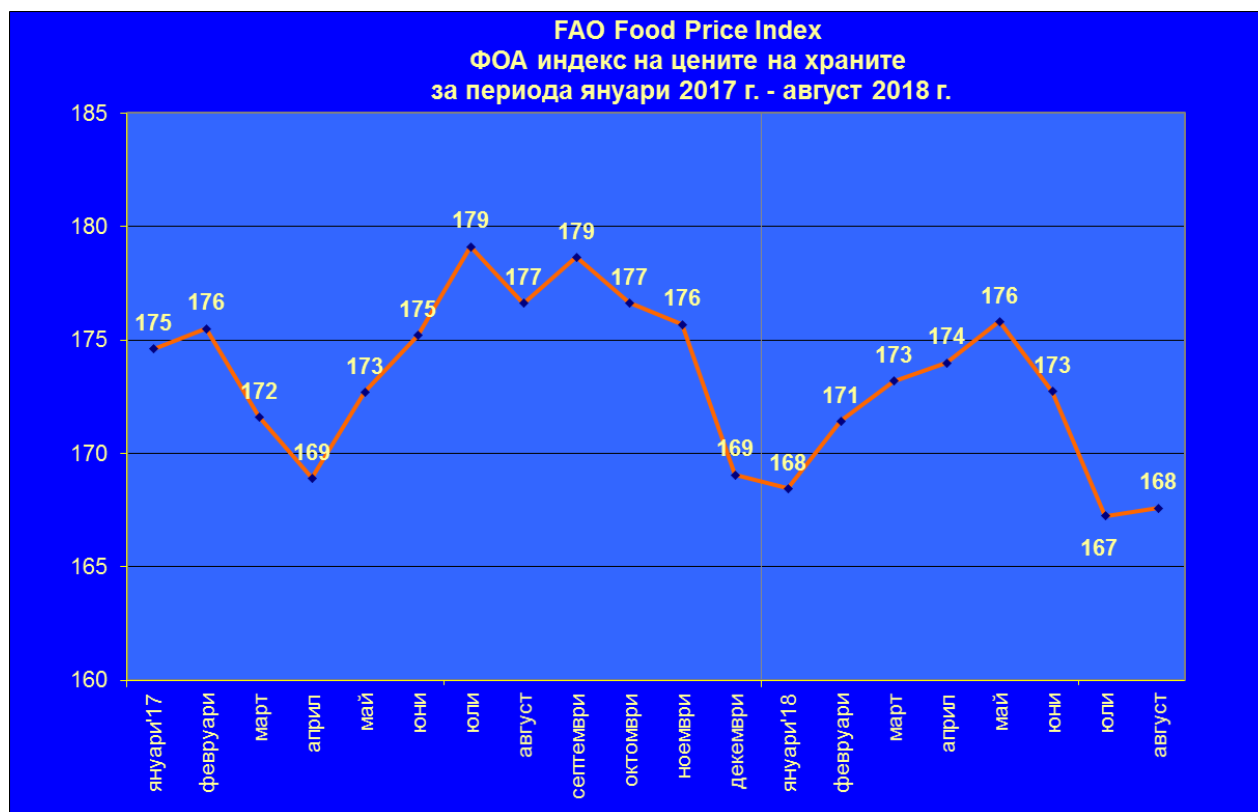
Фиг. 67

Международни цени

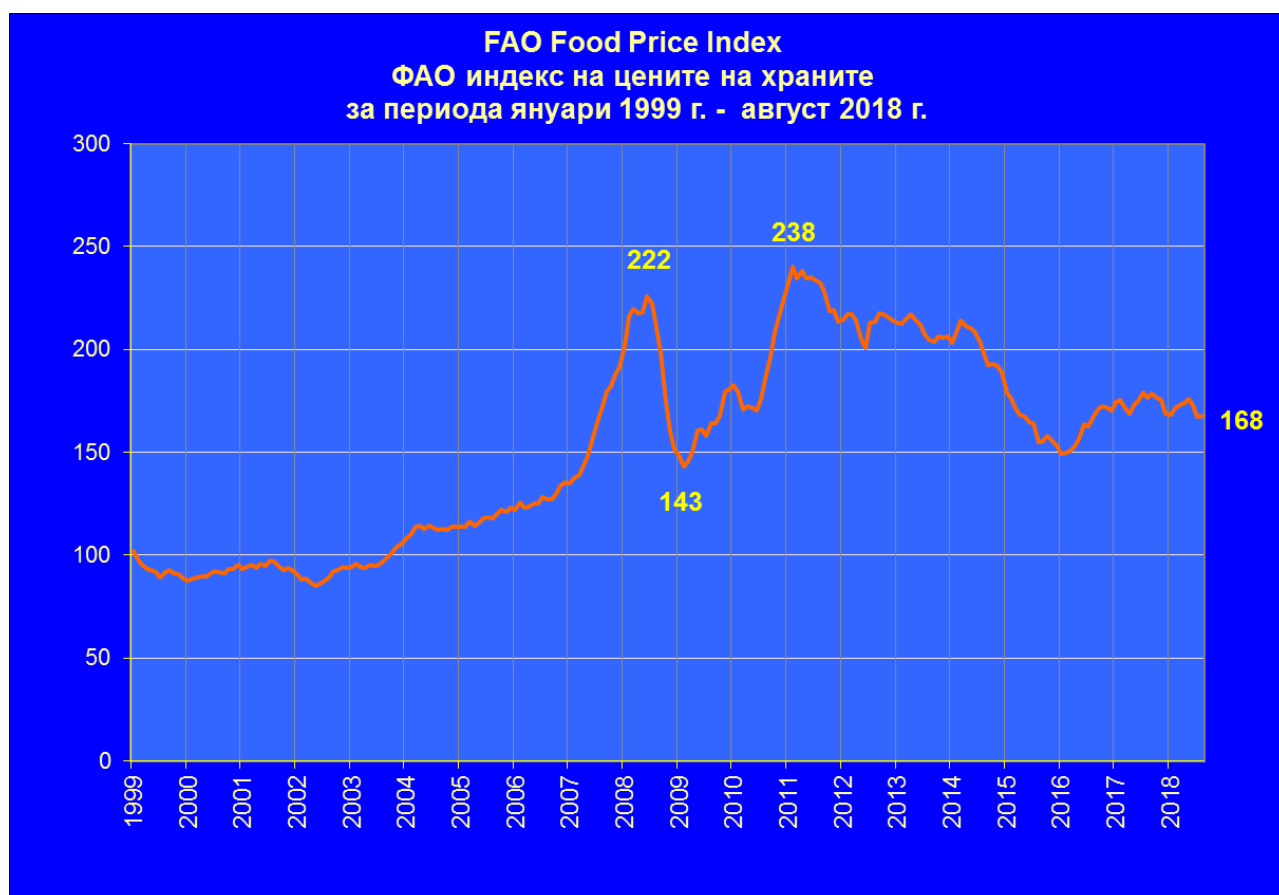
Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари. Цените на стоки като олио, захар, брашно, ориз и др. са силно зависими от борсовите цените на тези стоки на големите световни и европейски стокови борси.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (фиг.68-71)

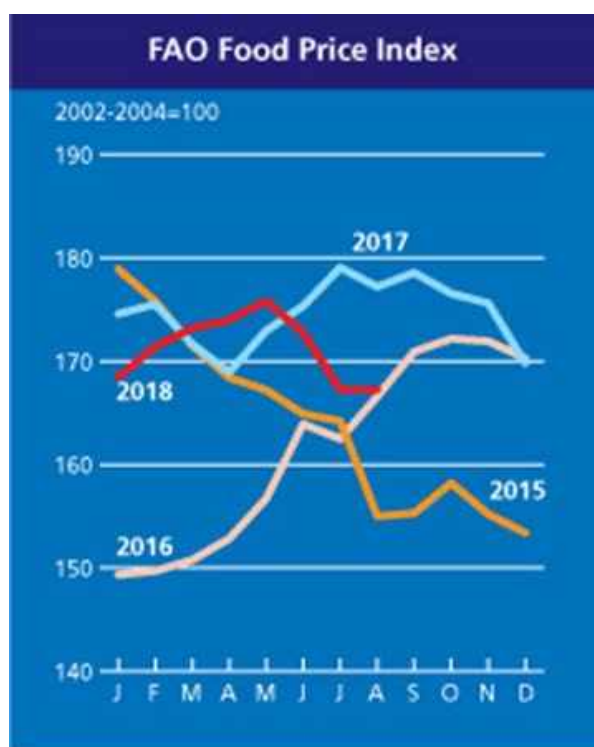
През август 2018 г. средната стойност на индекса на цените на храните на ФАО е 167,6 пункта, която е почти непроменена спрямо м. юли и е с 9,6 пункта (5,4%) по-ниска в сравнение с нивото на същия месец на предходната година. През август цените на зърнените култури, а в по-малка степен на месото, се повишават, докато цените на захарта, растителните масла и млечните продукти, намаляват. (фиг.72)

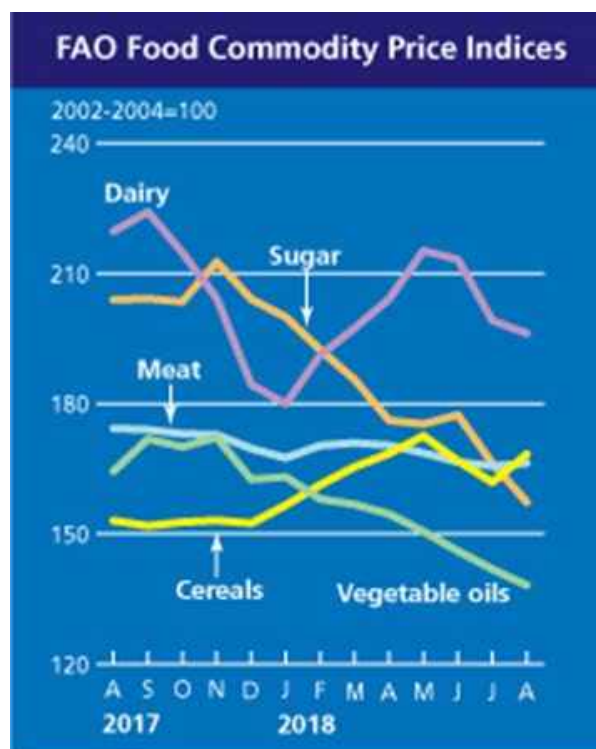
Фиг. 68

Фиг. 69

Фиг. 70

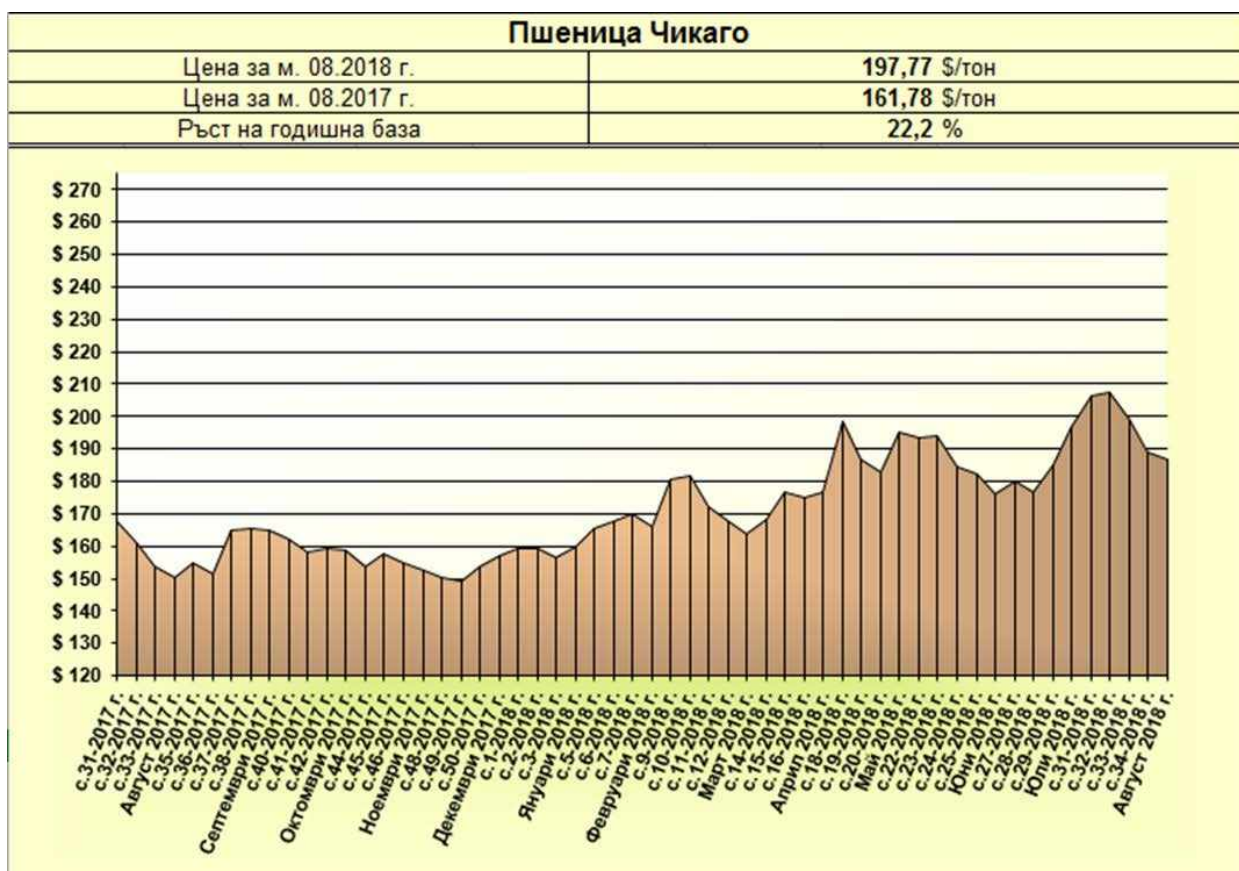

Фиг. 71

През август средната стойност на индекса на зърнени култури ФАО е 168.4 пункта, което е с 6.5 пункта (4.0%) по-висока, отколкото през юли и с 15 пункта (10%) по-висока, отколкото през август 2017 г. Цената на пшеницата има покачване на месечна база от 8% в сравнение с предходния месец, което се дължи най-вече на ограниченото търсене на износа на фона на слабата реколта, особено в рамките на ЕС и Руската федерация. Международните цени на царевичната също се покачват с повече от 3%, което е резултат от намалените продажби в Аржентина и Бразилия, както и на по-високите цени на пшеницата. Световните цени на ориза намаляват в резултат на усилията за привличане на купувачи и освобождаване на складови площи. (фиг.71)

През м. август 2018 г при цената на **пшеницата** на стоковата борса в Чикаго е отчетен ръст на годишна база от 22%. (фиг.72)

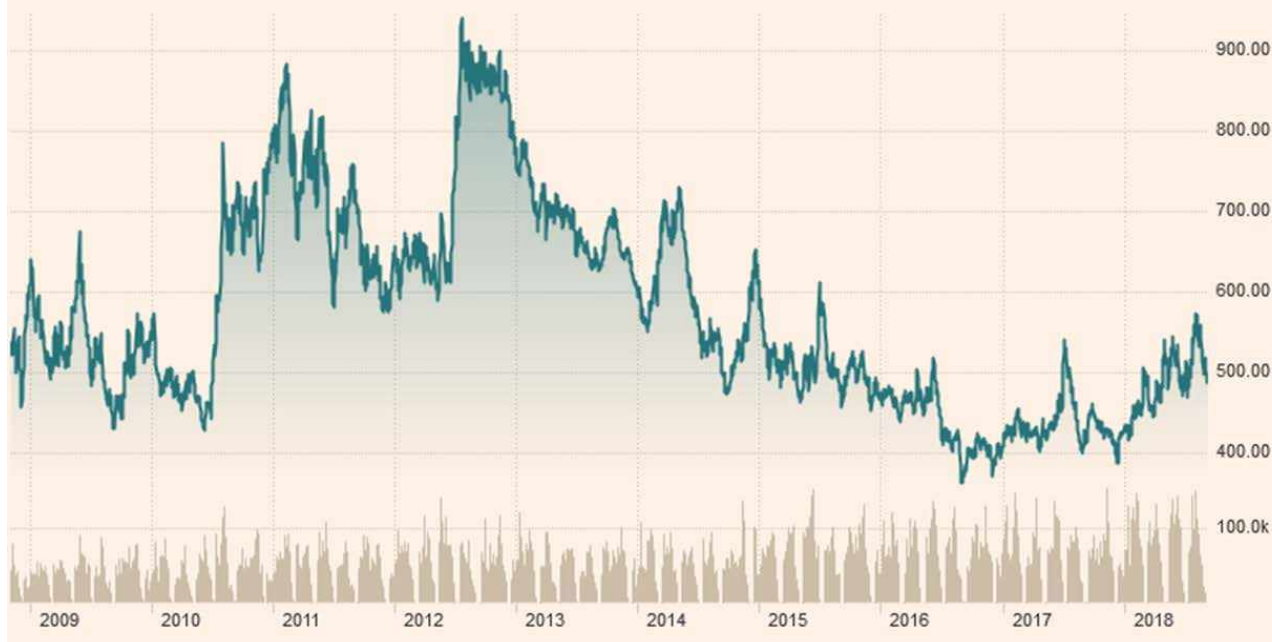
Наблюденията за последните години показват, че цената на пшеницата през м. август 2016 г. е на най-ниското ниво от 2009 г., а най-високите стойности за периода са регистрирани в през лятото на 2012 г. (фиг. 73)

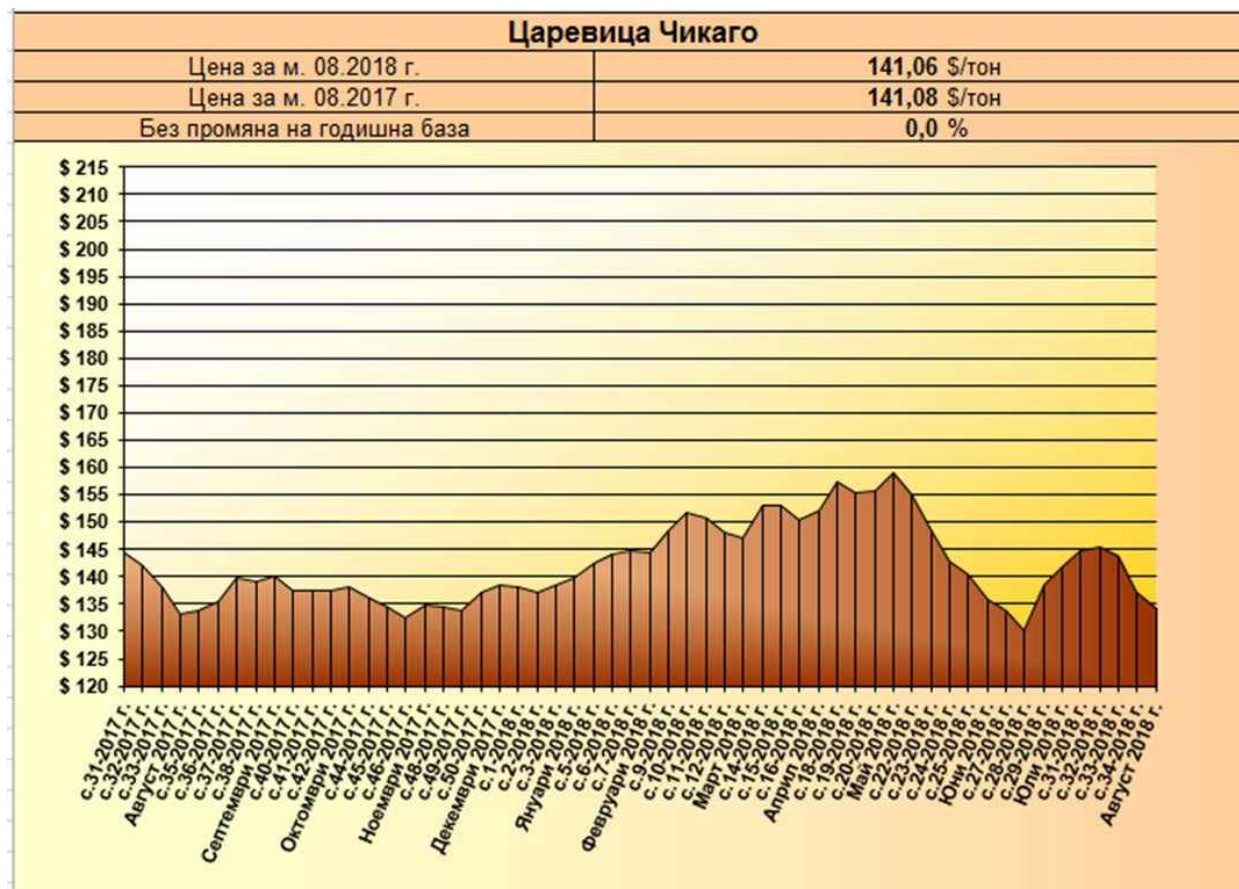
Фиг. 72

Wheat Front Month Futures

Wc1:CBT

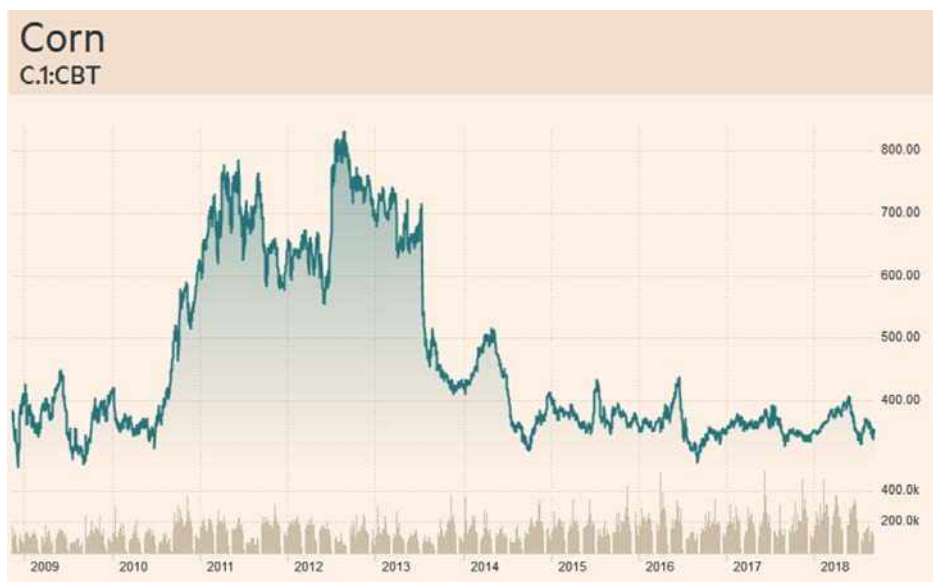
Фиг. 73 Цена на пшеницата на стоковата борса в Чикаго за периода 2009г. – август 2018г.

Фиг. 74

Цената на *царевицата* в Чикаго през м. август 2018 г. остава почти непроменена и се стабилизира на ниво от 141,06 \$/тон. (фиг.74)

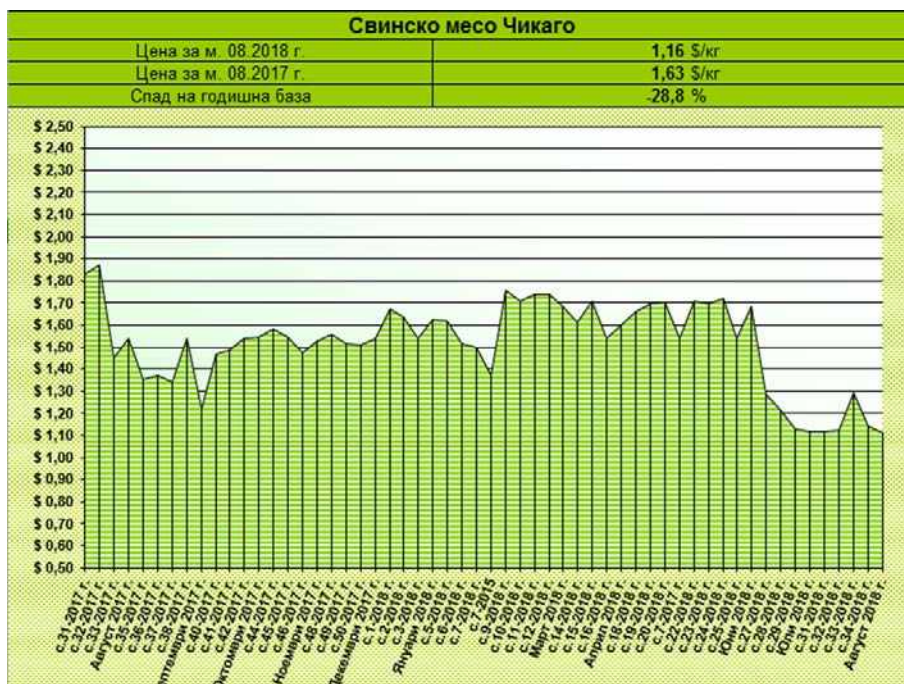
Наблюденията за последните 10 години показват, че цената на царевицата на стоковата борса в Чикаго е била най-ниска през лятото на 2016 г., а най-висока през 2012 г. (фиг. 75)

Фиг. 75 Цена на царевицата на стоковата борса в Чикаго за периода 2009г. – август 2018 г.

През м. август тази година в сравнение със същия месец на миналата година цената на свинското месо на борсата в Чикаго е отчетен спад от 28,8%, а във Великобритания отчетеният спад на годишна база е 9,9%. (фиг. 76 и 78)

През 2014 г. беше отбелязан пик на цената на свинското месо на борсата в Чикаго. (фиг.77)

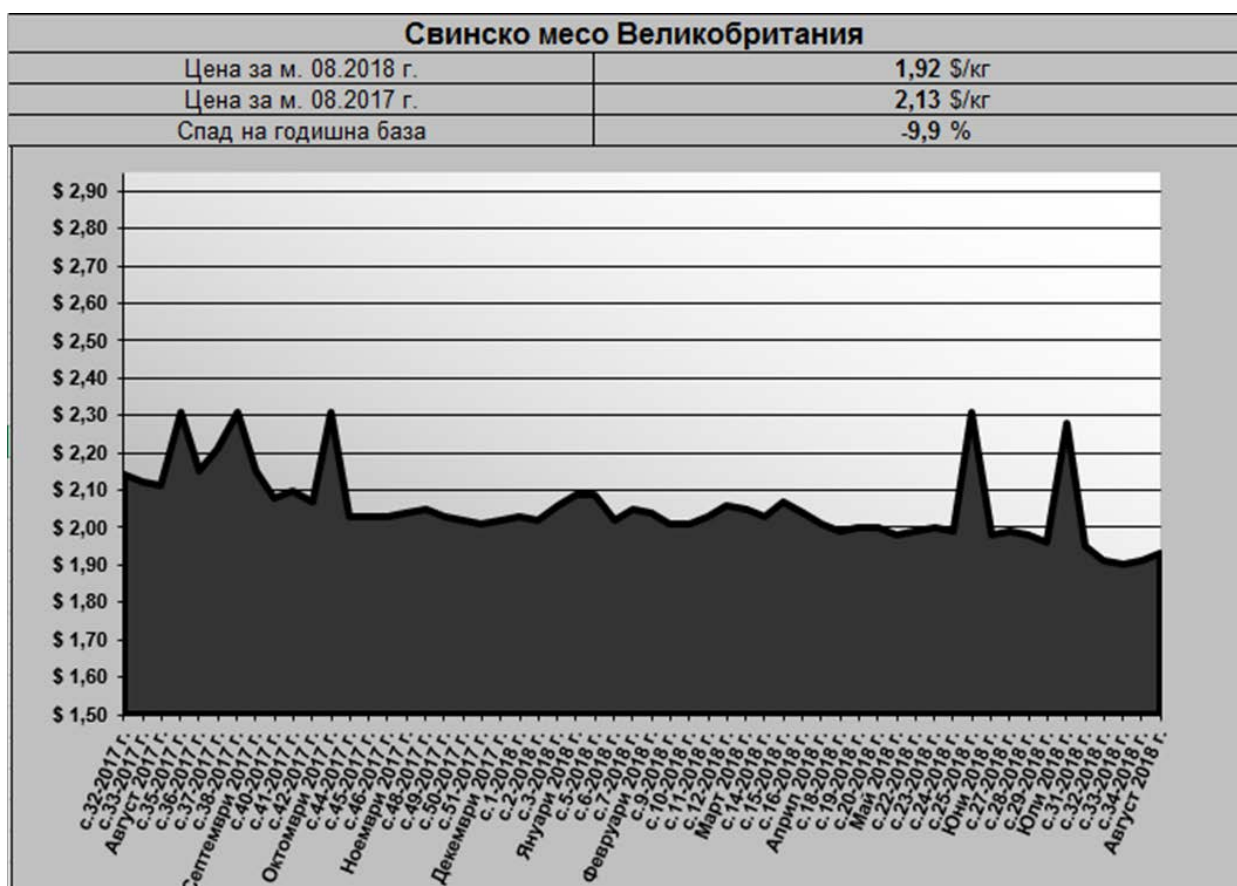

Фиг. 76

c1 CME LEAN HOGS FUTURES Front Month LH:1:CME

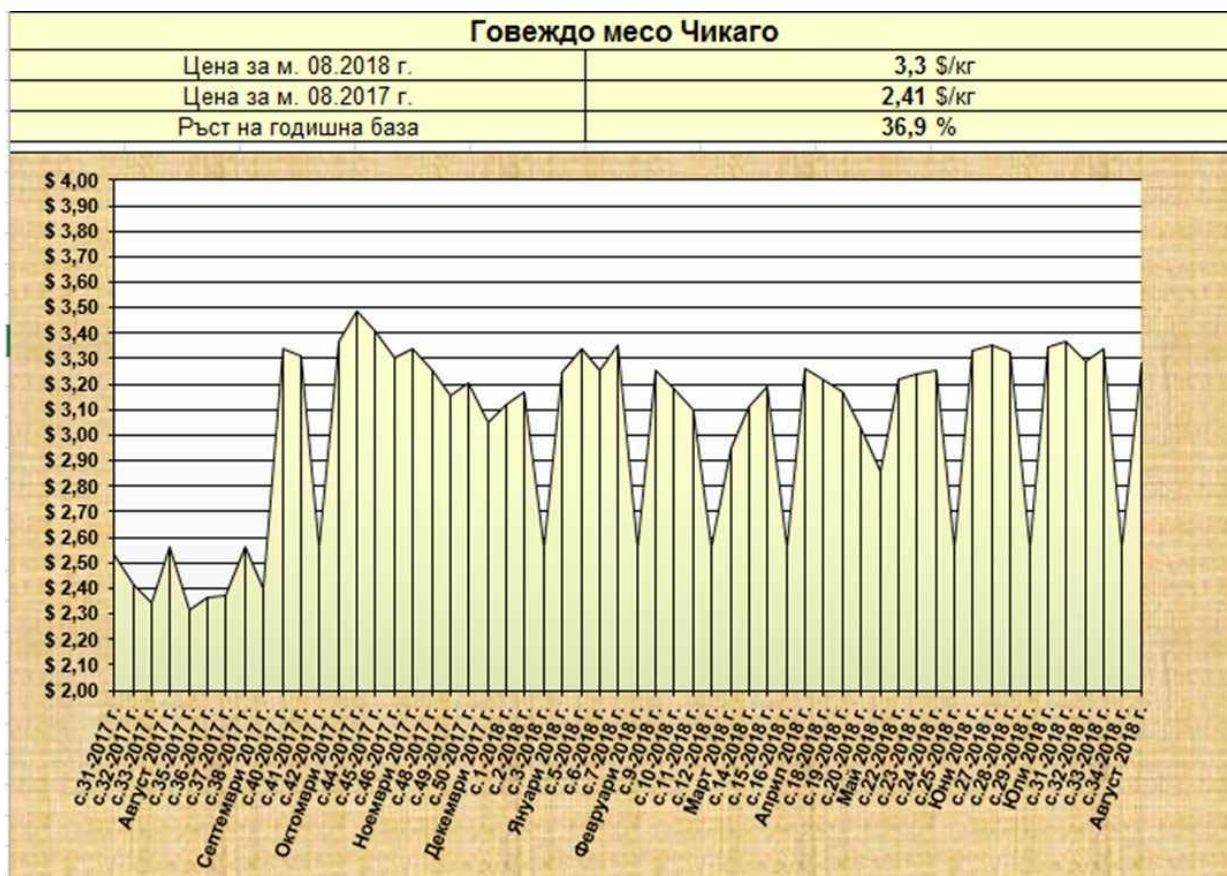

Фиг. 77

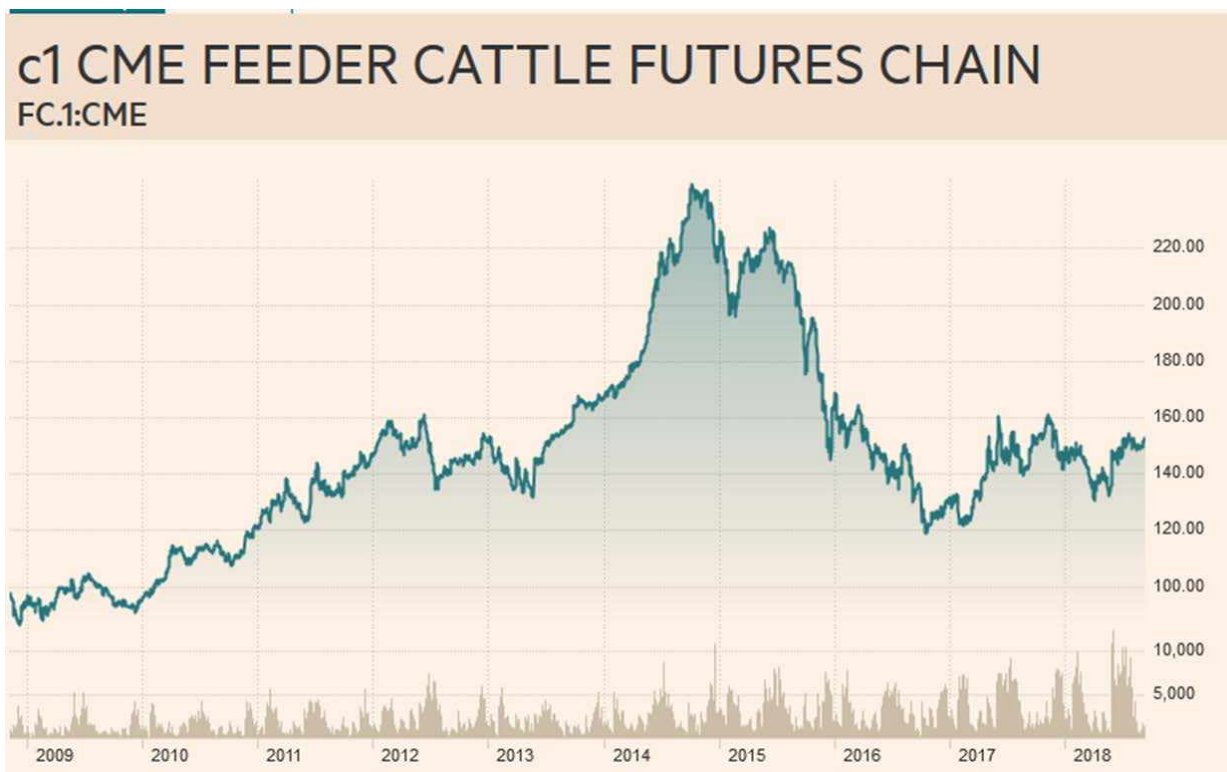

Фиг. 78

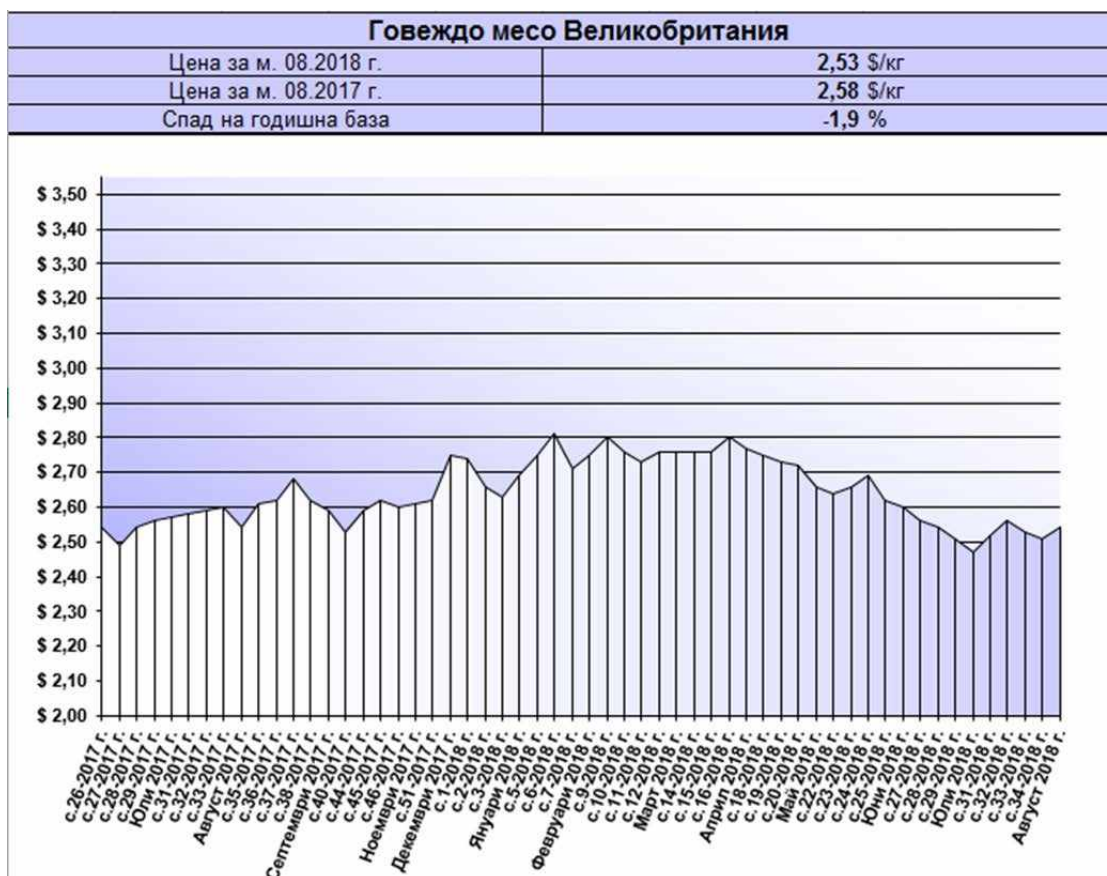
При цената на **говеждото месо** има ръст на годишна база от 36,9% на стоковата борса в Чикаго и спад от 1,9% във Великобритания. И при говеждото месо имаше пик на цената на борсата в Чикаго през 2014 г. (фиг. 79,80,81)

Фиг. 79

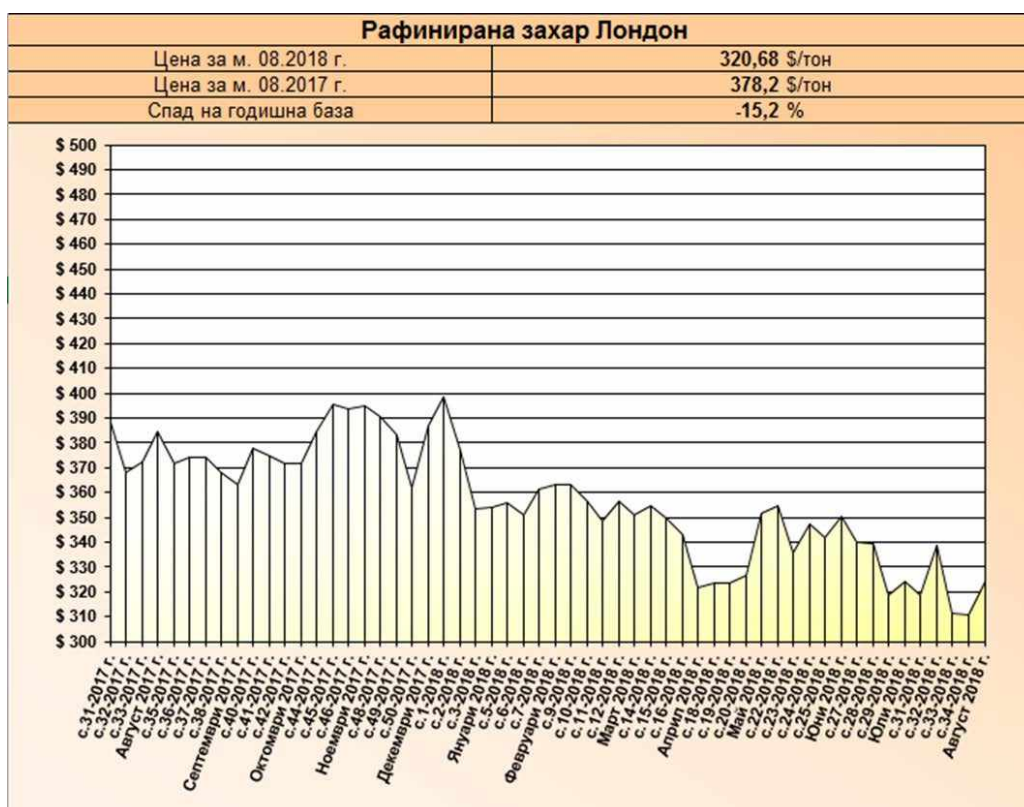

Фиг. 80

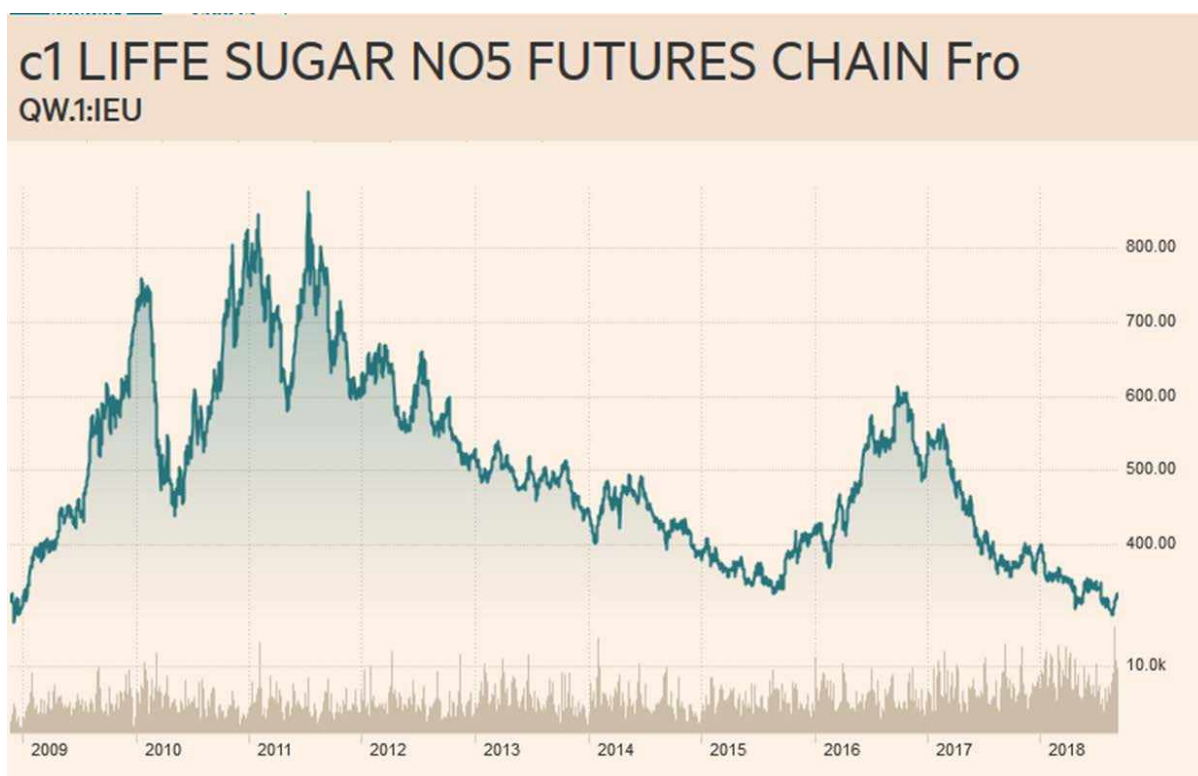

Фиг. 81

На годишна база е отчетен спад на цената на рафинираната захар на борсата в Лондон от 15,2%. (фиг. 83,84)

Фиг. 82

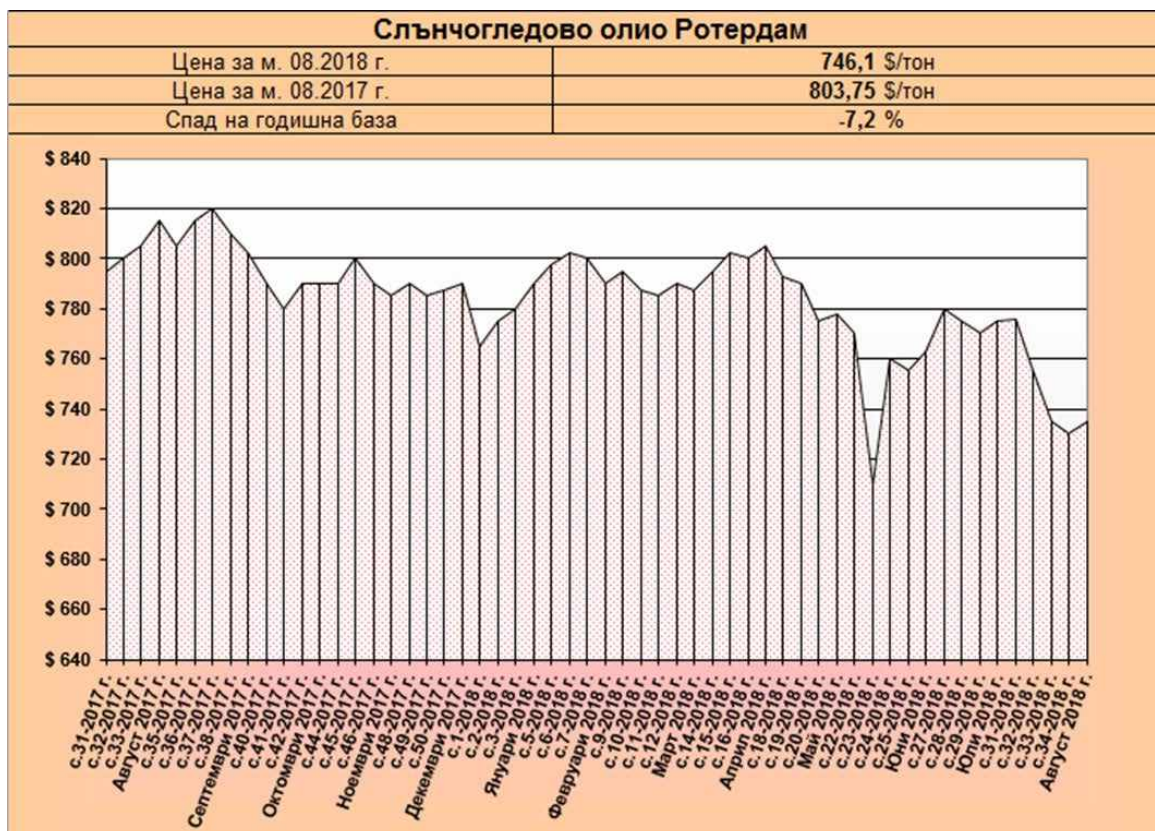

Фиг. 83 Цена на рафинирана захар на стоковата борса в Лондон за периода 2009 – 2018г.

Средната стойност на индекса на цените на захарта на ФАО през август е 157,3 пункта, което е с 8,9 пункта (5,4%) по-ниско от равнището през юли и това е най-ниското ниво за последните 10 години. Спадът в цените през август се дължи основно на продължаващия спад в темпа на бразилския реал и индийската рупия спрямо щатския долар. Отслабването на националната валута на основните износители на захар Бразилия и Индия допринася за нарастването на конкуренцията между тях, а резултатът е увеличаване на предлагането на захар на световния пазар. Спадът в международните цени на захарта, причинен от отслабването на националната валута, не беше повлиян от опасенията, свързани с моделите на прибиране на реколтата в ЕС и Азия, особено в Индия и Индонезия. (фиг.71)

Месечната цена на нерафинираното слънчогледово олио на борсата в Ротердам през м. август 2018 г. стъпва на ниво от 746,1 \$/тон и бележи спад на годишна база от 7,2%. (фиг.84)

Като цяло през последните две години цената на слънчогледовото олио на международния пазар е стабилна, а от края на 2016 г. се наблюдава плавен и устойчив низходящ тренд. В края на м. септември 2015 г. има краткотраен пик на стойностите, когато цената достига 1010 долара/тон. Следва бърз спад, последван от устойчива тенденция на стабилизиране на кривата. (фиг.85)

Фиг.84

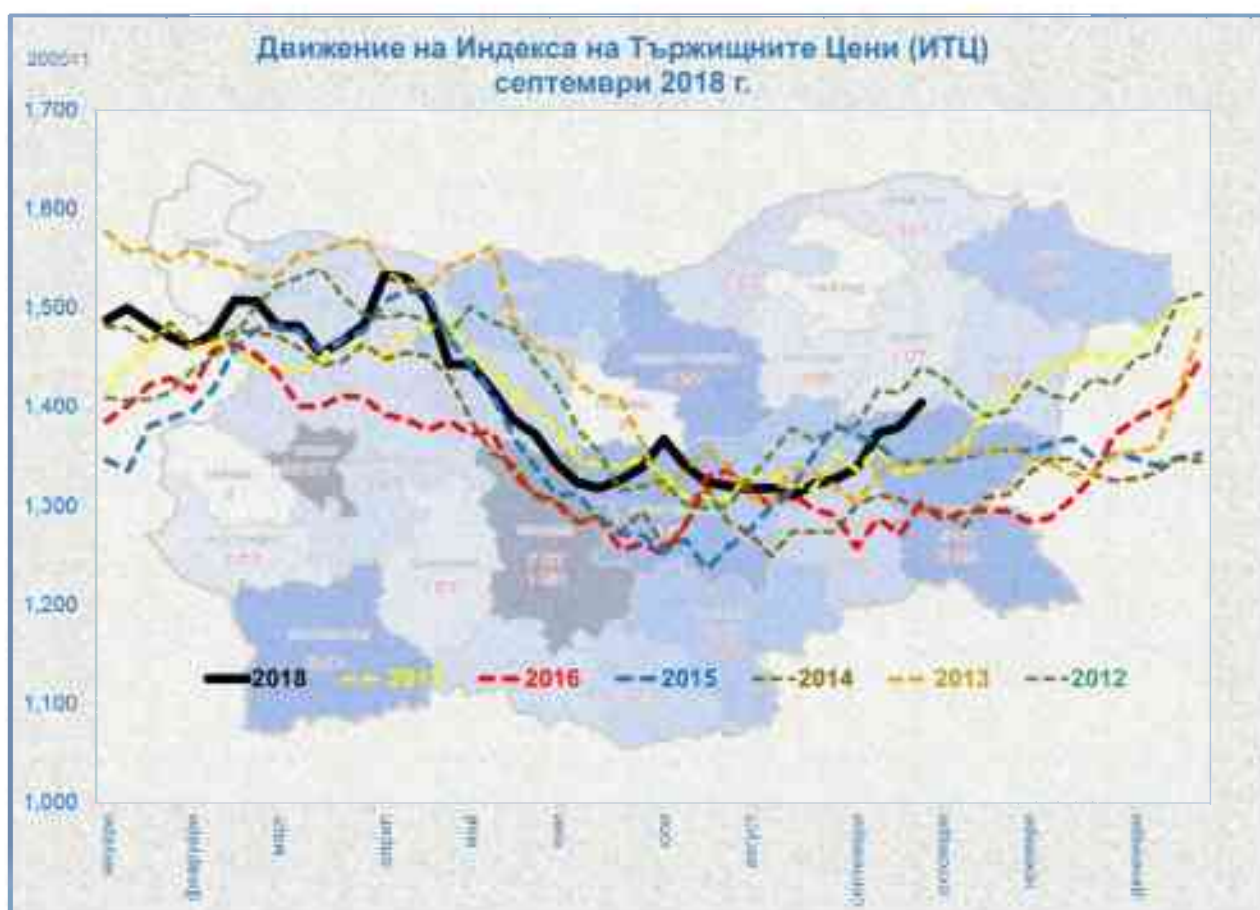

Фиг.85

С уважение,
ВЛАДИМИР ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ

Месечен бюлетин

за цените на едро на хранителни продукти
на стоковите тържища в България

м. септември 2018 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

През месец септември пазарът на храни остава сравнително спокоен и балансиран, но се отчитат известни колебания нагоре при цените на основните хранителни стоки. По-силно изразен е ръстът при цените на плодовете и зеленчуците, което е резултат от неблагоприятните природни и климатични условия през м. юли.

На **месечна база** промяната на цените на хранителните стоки са с малки ценови отклонения, като преобладават низходящите тенденции.

През месеца е отчетен лек ръст на **годишна база** при някои млечни произведения, който е по-силно изразен при кравето масло. Запазва се низходящият тренд при цената на захарта, при която е отчетен значителен спад спрямо същия месец на миналата година.

През месец септември цените на плодовете и зеленчуците следват характерните сезонни трендове и колебания с преобладаващи възходящи тенденции. На годишна база отклоненията са предимно нагоре, като при някои стоки те са около и над 50%.

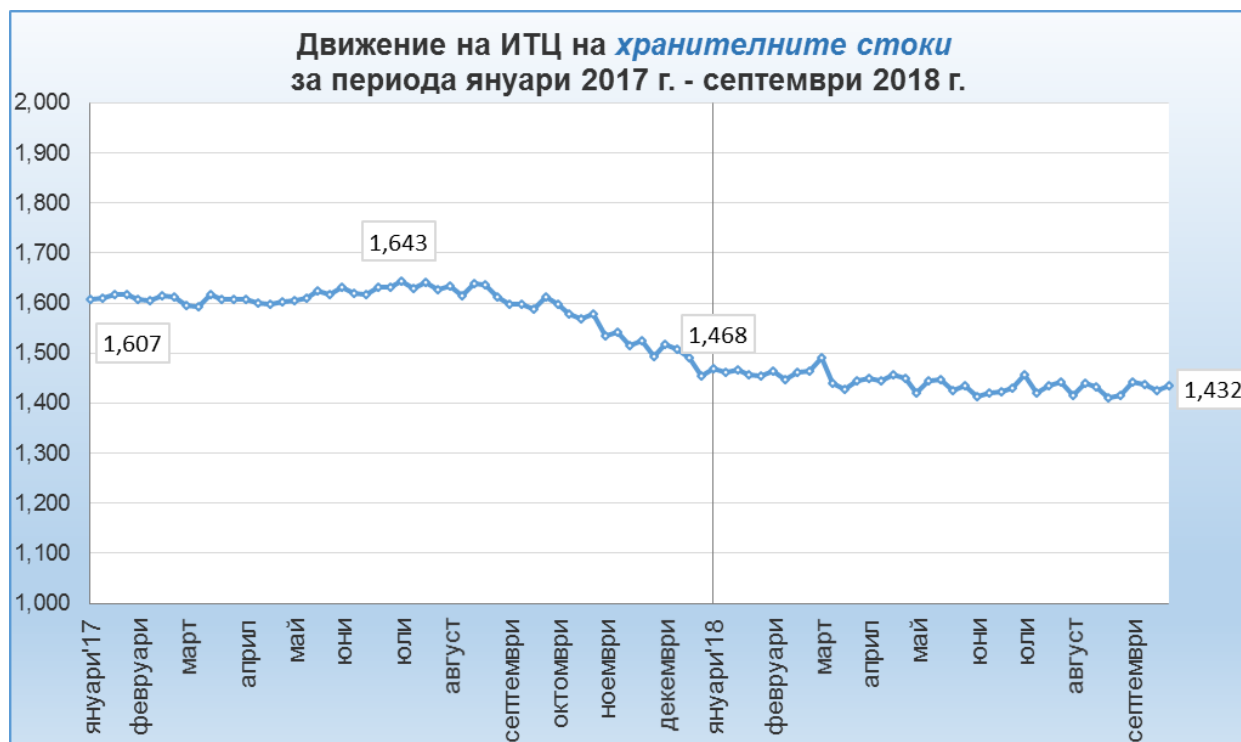
Ретроспективният анализ на движението на цените през месец септември в **периода 2013 – 2018 г.** показва, че през тази година цените на хранителните продукти са около нивата спрямо същия месец на предходните две - три години. Цените на млечни продукти са на малко по-ниски нива спрямо същия месец на предходната година, но са по-високи спрямо периода 2013-2016 г. Цената на кравето масло е най-висока през тази година. Тенденциите при движението на цените на зеленчуците са възходящи, като за голяма част от тях са отчетени най-високи стойности за периода. Цените на плодове през м. септември тази година се доближават до нивата от предходните години.

През м. септември 2018 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** минава над нивата от същия месец на периода 2013 – 2017 г. и остава под нивото единствено от 2012 г.

През месеца на **международния пазар** се наблюдава задържане на цените на повечето борсови стоки, като само при цената на захарта има леко покачване.

Хранителни стоки

Тенденциите при движението на цените на едро на хранителните стоки през м. септември са разнопосочни с ценови колебания в диапазон 1-6%. Спад от 1-2% спрямо м. август е отбелязан при цената на варивата. Цената на брашното, олиото и захарта се задържат около нивата от предходния месец, като имат незначително увеличение от 1-2%. Цената на яйцата е без промяна на месечна база. (фиг.11)

Фиг. 1

Конструираният от Комисията групов Индекс на тържищните цени на хранителните стоки илюстрира общото относително изменение на цените на едро на хранителните стоки, които влизат в неговия състав¹. (фиг.1)

В началото на годината кривата стартира от ниво 1.468 пункта и през първите седмици на януари стойностите имат стабилен характер, който се задържа и през м. февруари. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.464 пункта, което е почти без промяна спрямо началото на годината. В началото на м. март се наблюдава краткотраен ръст на стойностите, след което кривата отново се връща на нивата от предходния месец. В края на март индексът стъпва на ниво от 1.445 пункта. През м. април и май кривата се задържа на нивото от месец

¹ Този индекс отразява цените на следните стоки: захар, фасул, ориз, леща, брашно и олио

март, като стойностите през последната седмица на май са 1.435 пункта. Спрямо същия период на миналата година стойностите са на много по-ниско ниво, като отчетеният спад на годишна база е близо 12%. През м. юни се наблюдава лек възходящ тренд, който се дължи на поскъпването през месеца на брашното и някои млечни продукти. През последната седмица на юни индексът стъпва на ниво от 1.429 пункта. Покачването на месечна база е 1,13%, а на годишна база има спад на индекса от 13%. През последните три месеца стойностите се стабилизират на нива от около 1.450 пункта и са много под нивата от същия период на миналата година.

Наблюденията от предходните години показват, че най-високи стойности индексът на хранителните стоки е имал през 2008 г., 2011 г. и 2012 г., когато се наблюдаваше повишаване на цените на голяма част от основните хранителни стоки. (фиг. 2)

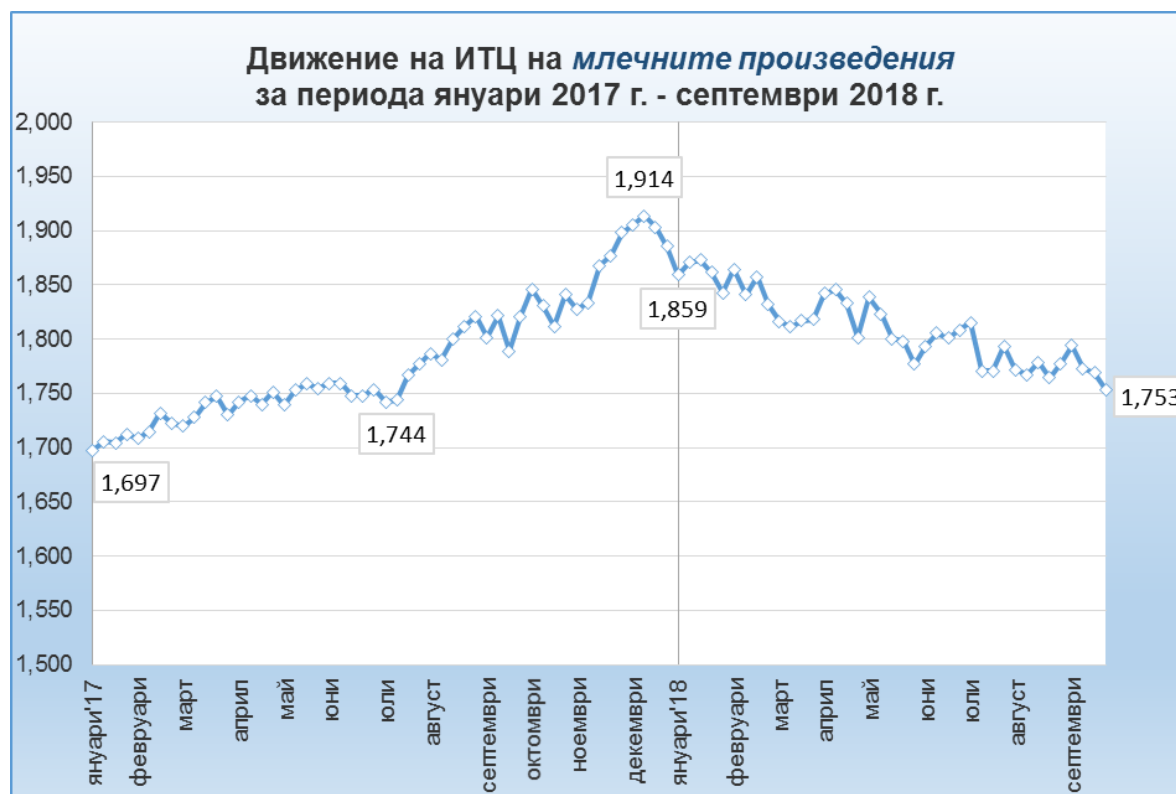
Фиг. 2

През месец септември се наблюдава стабилизиране на цените на **млечните произведения**. Цената на кашкавала е без промяна спрямо предходния месец. Лек ръст има при маслото и киселото мляко, а сиренето и прясното мляко поевтиняват с 1-3%. (табл. 1, фиг.11,34-39)

Наблюденията от предходни години показват, че при движението на цените на млечните произведения се наблюдават определени сезонни тенденции,

изразяващи се в по-високи есенно-зимни стойности и спад на цените през пролетта и лятото. През последните три – четири години тези сезонни колебания са все по-слабо изразени.

Движението на кривата на Индекса на Тържищните Цени на млечните произведения се обуславя от движението на цените на стоките, които влизат в неговата структура² .(фиг.3)

Фиг. 3

През м. януари 2018 г. кривата на този индекс се стабилизира на нивото от м. декември, а през февруари стойностите отбелязват спад и стъпват на ниво от 1.832 пункта. Намалението на индекса спрямо началото на годината е около 1,5%. През м. март индексът се стабилизира и се доближава до нивото от предходния месец. В края на м. март стойностите стъпват на ниво от 1.818 пункта. В началото на месец април кривата има лек възходящ тренд, но през последната седмица стойностите се стабилизират на по-ниското ниво от 1.801 пункта. В сравнение със същия период на 2017 г. индексът е на по-високо ниво, което е в резултат на високата база от м. ноември 2017 г. През м. май низходящият тренд се запазва, като е отчетен нов спад на месечна база от 1.4% и индексът се доближава до стойностите от същия период на миналата година. През м. юни индексът има слаб

² Стоките, които влизат в структурата на този индекс са сирене – краве и овче, кашкавал "Витоша" и краве масло

възходящ тренд, който се дължи на покачването на цената на кравето и овчето сирене и млеката. През последната седмица на месеца кривата стъпва на ниво от 1,803 пункта и остава на малко по-високо ниво спрямо м. юни 2017 г. През първите седмици на м. юли кривата има низходящ характер, но в края на месеца стойностите отново се покачват и стъпват на нивото от м. юни. През м. август кривата запазва стабилния си характер от предходните месеци. През м. септември се наблюдава леко понижение на стойностите и кривата стъпва на ниво от 1.753 пункта.

Като цяла кривата на индекса през първите девет месеца има низходящ тренд и се движи под нивата от същия период на предходната година.

Ретроспективният анализ на цените на млечните произведения показва, че индексът на тази група стоки е най-висок в края на миналата година и в началото на 2014 г. Рязък скок на стойностите беше наблюдаван през лятото на 2007 г. и през 2010 г. В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд. Въпреки покачването на индекса през последните месеци на 2016 г., през първите десет месеца на 2017 година, стойностите остават под пиковите нива от 2014 г. През м. ноември'17 стойностите на индекса минават над нивото от 2014 г. и достигат пикови стойности за последните 10 години. (фиг. 4)

Фиг. 4

Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари.

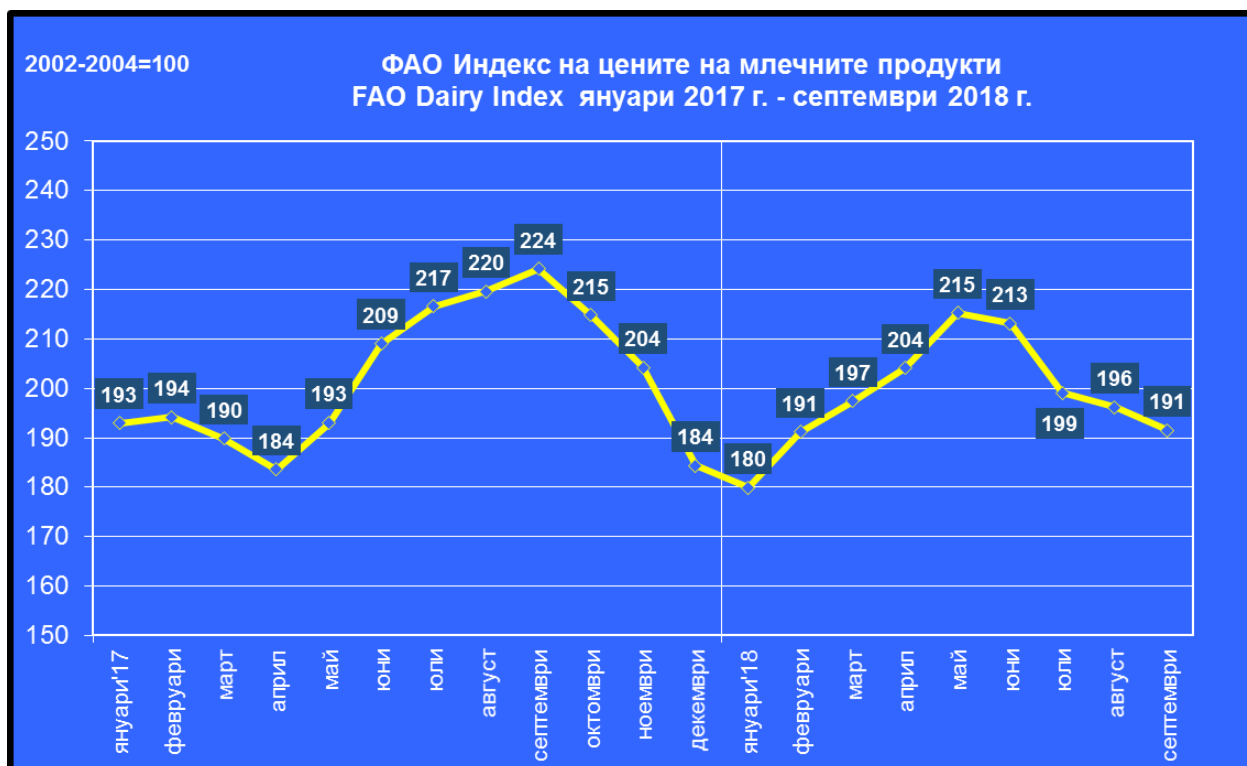
ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (Индекс на цените на храните³ на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (ФАО FAO)⁴

Средната стойност на индекса на цените на млечните продукти на ФАО през септември е 191,5 пункта, което е с 4,7 пункта (2,4%) по-ниско от август, като низходящият тренд се запазва четвърти пореден месец. През септември международните цени за маслото, сиренето и пълномасленото мляко на прах намаляват, а цената на обезмасленото мляко на прах се върна на нивото си от предходния месец. Един от факторите, който води до намаляването на световните цени на тези продукти е очакването на много по-големи обеми за износ. Въпреки това, цените на обезмасленото мляко на прах през септември отново се увеличават с 16,2% в сравнение с началото на годината, главно поради увеличаването на търсенето на сухо мляко. (фиг.5)

В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на ФАО индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд и през м.февруари 2014 г. достига пиковите си за последните години стойности. Следва почти двугодишен низходящ тренд. Тенденцията се обръща през 2016 г, а в началото на 2017 г. се стабилизира и от м. март се наблюдава спад на стойностите. Трендът отново се обръща през април, за да достигне през септември максималните за последните три години стойности. През м. октомври за първи път от пролетта на същата година е регистриран спад на индекса, който продължава и през следващите месеци до м. януари 2018 г. (фиг.6)

³ FFPI – FAO Food Price Index

⁴ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

Фиг. 5

Фиг. 6

Стойностните колебания на цените на **месото и месните произведения** през м. септември спрямо предходния месец са разнопосочни и са в диапазона $\pm 2-5\%$. Поскъпване на месечна база от 2-3% има при каймата, пилешкия бутт, свинското месо и трайния салам. Лек спад на цените спрямо предходния месец

има при пилето и пилешките гърди, кренвиршите. и колбасите. Поевтиняване с 2-6% има при рибата. (табл. 1, фиг.11,28-33)

ИТЦ на **месото, месните произведения и рибата**⁵ е относителен измерител на общото състояние на пазара на едро на този вид хранителни стоки. С най-голямо тегло в тази група е цената на пилешкото месо. (фиг. 7,8)

Индексът на месото и месните произведения от началото на тази година има лек възходящ тренд. През последната седмица на януари кривата се стабилизира и през следващите два месеца остава на ниво от около 1.280.

В края на м. март стойностите са 1.292 пункта, което е по-високо ниво в сравнение със същия период на предходната година. Това е в резултат на много ниската база на индекса в началото на 2017 г.

През м. април индексът има лек възходящ тренд, който се дължи на покачването на цените на някои от месата и месните продукти. В края на месеца кривата стъпва на ниво от 1,316 пункта. Повишението спрямо предходния месец е 2%, а на годишна база повишението е 6%.

В резултат на спада на цените на голяма част от месата и месните произведения, през м. май кривата на индекса има низходящ тренд. През последната седмица на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.295 пункта и въпреки наблюдавания спад, те остават все още над нивото от същия период на предходната година.

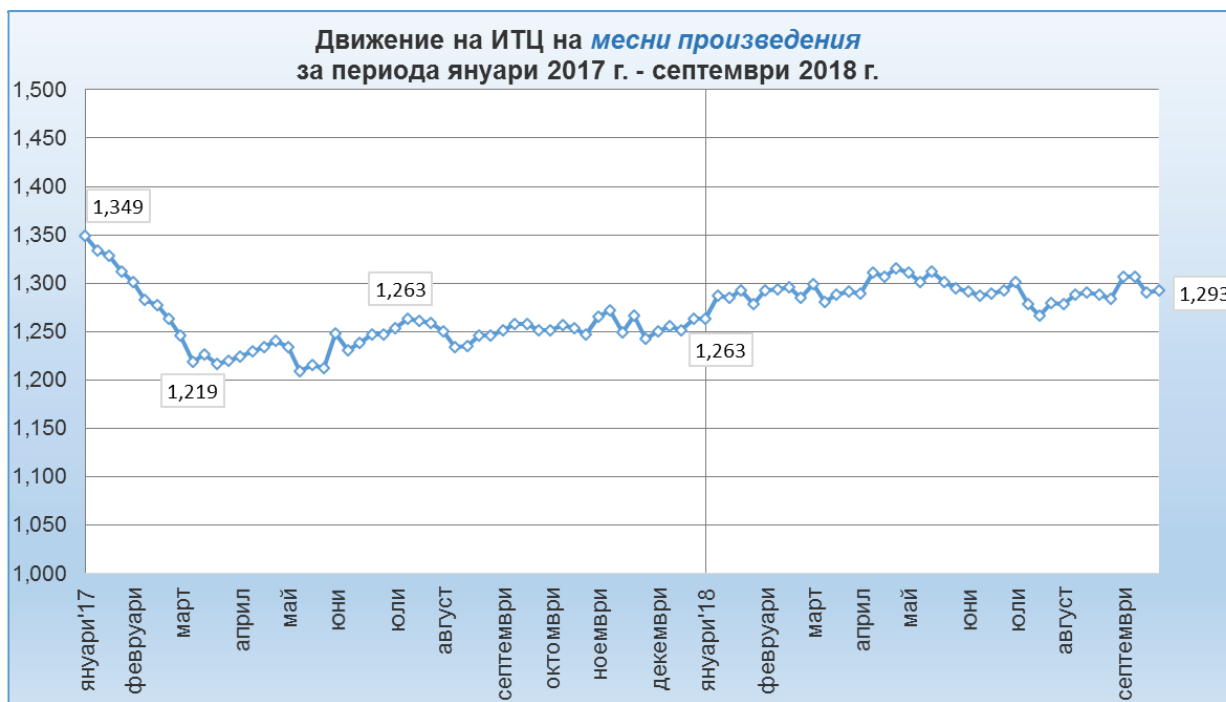
През м. юни, в резултат на поскъпването на някои меса и месни произведения, индексът има възходящ тренд. В края на месеца той стъпва на ниво от 1.293 пункта, като остава на малко по-високо ниво спрямо миналата година.

През м. юли като цяло кривата има низходящ характер, като само през последната седмица на месеца стойностите се покачват и стъпват на ниво от 1.280 пункта и се доближават до стойностните от същия период на предходната година.

За кратко през м. август се наблюдаваше покачване на индекса, но в средата на месеца кривата отново се стабилизира на нивата от предходния месец.

През м. септември кривата на този индекс има стабилен характер и в края на месеца стъпва на ниво от 1.293 пункта.

⁵ В структурата на индекса влизат стоките: пиле, колбаси малотрайни и шпеков салам; кренвирши; кайма и риба (скуприя).

Фиг. 7

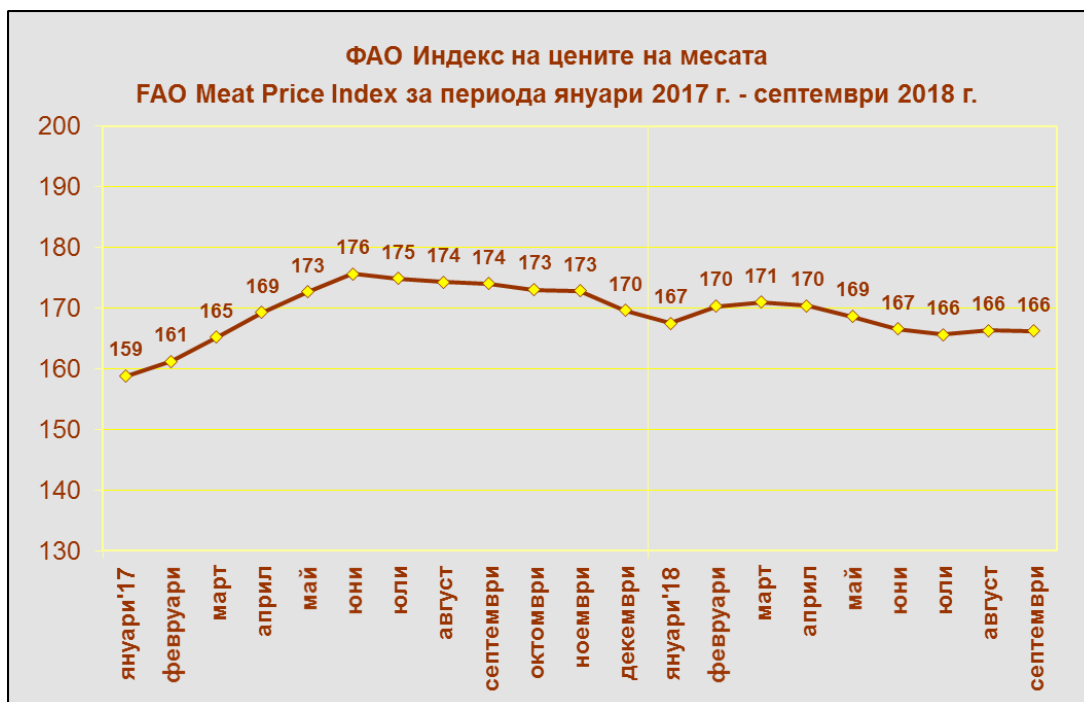
В периода 2006 – 2008 г. индексът на тази стокова група имаше устойчив възходящ тренд. През следващите години кривата следва разнопосочни тенденции. През 2014 г. стойностите трайно се движат надолу, а през 2015 и 2016 г. индексът се стабилизира на ниво от около 1.300 пункта. (фиг.8)

Фиг. 8

Анализът по данни на ФАО⁶ за състоянието на пазара на месо през последните години показва, че от 2009 г. цените на месните продукти започват да растат, като плавната възходяща тенденция се запазва до пролетта на 2011 г. Следва стабилизиране на кривата, като тенденцията се запазва в началото на 2014 г, но стойностите остават на високото ниво от 2011 г. От средата на 2014 г. се заражда устойчив низходящ тренд, който продължава до м. март 2016 г. С известни колебания в двете посоки кривата на този индекс през 2016 и 2017 г. има стабилен характер. (фиг. 9, 10)

Средната стойност на индекса на месото на ФАО през септември е 166,2 пункта, което е малко по-ниско от стойността му за август. Световните цени на говеждото и свинското месо остават стабилни, а цените на агнешкото и пилешкото месо се увеличават. Международните цени на агнешкото месо се повишават за четвърти пореден месец, поради продължаващия недостиг на доставки от тихоокеанските страни и голямото търсене на внос от азиатските страни. Постоянно високото търсене в контекста на краткосрочния недостиг на доставки, особено в Бразилия, също допринася за известно увеличение на цените на птичето месо. Голямото предлагане от страните от Тихия океан и Съединените американски щати предотвратиха ръста на цените на говеждото месо, а появата на нови огнища на африканска чума по свинете и съответните ограничения върху вноса доведоха до намаляване на цените на свинското месо.

Фиг.9

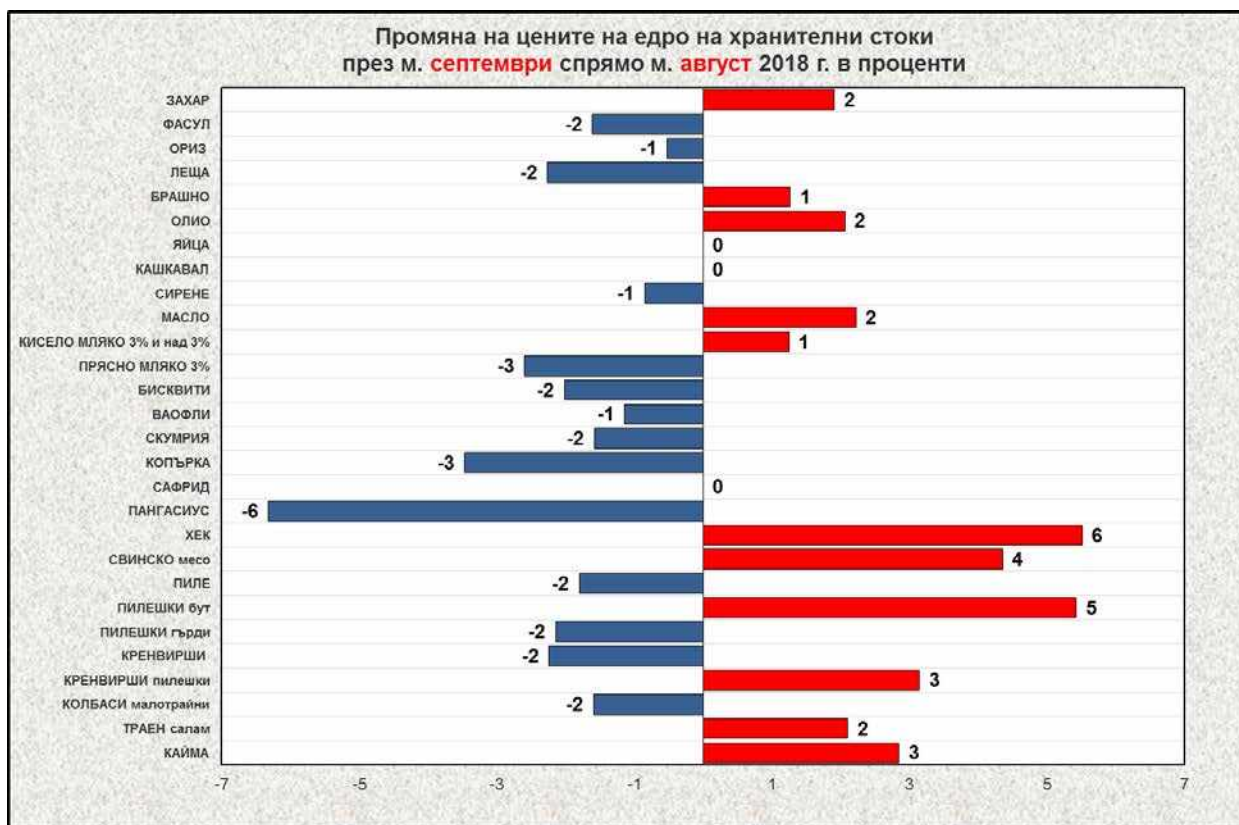
⁶ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

Фиг.10

Таблица 1

СТОКА	август '18	септември '18	промяна в %	промяна в лв.	септември '17	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЗАХАР	1,05	1,07	1,9	0,02	1,54	-30,5	-0,47
ФАСУЛ	3,11	3,06	-1,6	-0,05	3,40	-10,0	-0,34
ОРИЗ	1,92	1,91	-0,5	-0,01	1,88	1,6	0,03
ЛЕЩА	2,65	2,59	-2,3	-0,06	3,16	-18,0	-0,57
БРАШНО	0,79	0,80	1,3	0,01	0,78	2,6	0,02
ОЛИО	1,94	1,98	2,1	0,04	2,07	-4,3	-0,09
ЯЙЦА	0,19	0,19	0,0	0,00	0,21	-9,5	-0,02
КАШКАВАЛ	9,82	9,82	0,0	0,00	10,40	-5,6	-0,58
СИРЕНЕ	5,88	5,83	-0,9	-0,05	6,04	-3,5	-0,21
МАСЛО	2,25	2,30	2,2	0,05	1,86	23,7	0,44
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,80	0,81	1,3	0,01	0,79	2,5	0,02
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,54	1,50	-2,6	-0,04	1,62	-7,4	-0,12
БИСКВИТИ	1,49	1,46	-2,0	-0,03	1,60	-8,8	-0,14
ВАОФЛИ	2,63	2,60	-1,1	-0,03	2,60	0,0	0,00
СКУМРИЯ	3,80	3,74	-1,6	-0,06	3,72	0,5	0,02
КОПЪРКА	2,02	1,95	-3,5	-0,07	2,25	-13,3	-0,30
САФРИД	3,20	3,20	0,0	0,00	3,20	0,0	0,00
ПАНГАСИУС	3,80	3,56	-6,3	-0,24	3,71	-4,0	-0,15
ХЕК	4,72	4,98	5,5	0,26	5,39	-7,6	-0,41
СВИНСКО месо	6,43	6,71	4,4	0,28	7,08	-5,2	-0,37
ПИЛЕ	3,89	3,82	-1,8	-0,07	3,68	3,8	0,14
ПИЛЕШКИ бут	2,58	2,72	5,4	0,14	2,90	-6,2	-0,18
ПИЛЕШКИ гърди	7,46	7,30	-2,1	-0,16	7,00	4,3	0,30
КРЕНВИРШИ	4,46	4,36	-2,2	-0,10	4,51	-3,3	-0,15
КРЕНВИРШИ пилешки	3,18	3,28	3,1	0,10	3,22	1,9	0,06
КОЛБАСИ малотрайни	4,40	4,33	-1,6	-0,07	4,37	-0,9	-0,04
ТРАЕН салам	8,09	8,26	2,1	0,17	7,90	4,6	0,36
КАЙМА	4,57	4,70	2,8	0,13	4,58	2,6	0,12

Фиг. 11

Спрямо същия месец на миналата година при цените на едро на по-голяма част от хранителните стоки се наблюдава низходящ тренд. (табл. 1, фиг. 12)

Най-силен спад на годишна база има при цената на захарта (31%), който се дължи на изключително устойчивата и силна низходяща тенденция през цялата 2017 г. и през първите месеци на настоящата година.

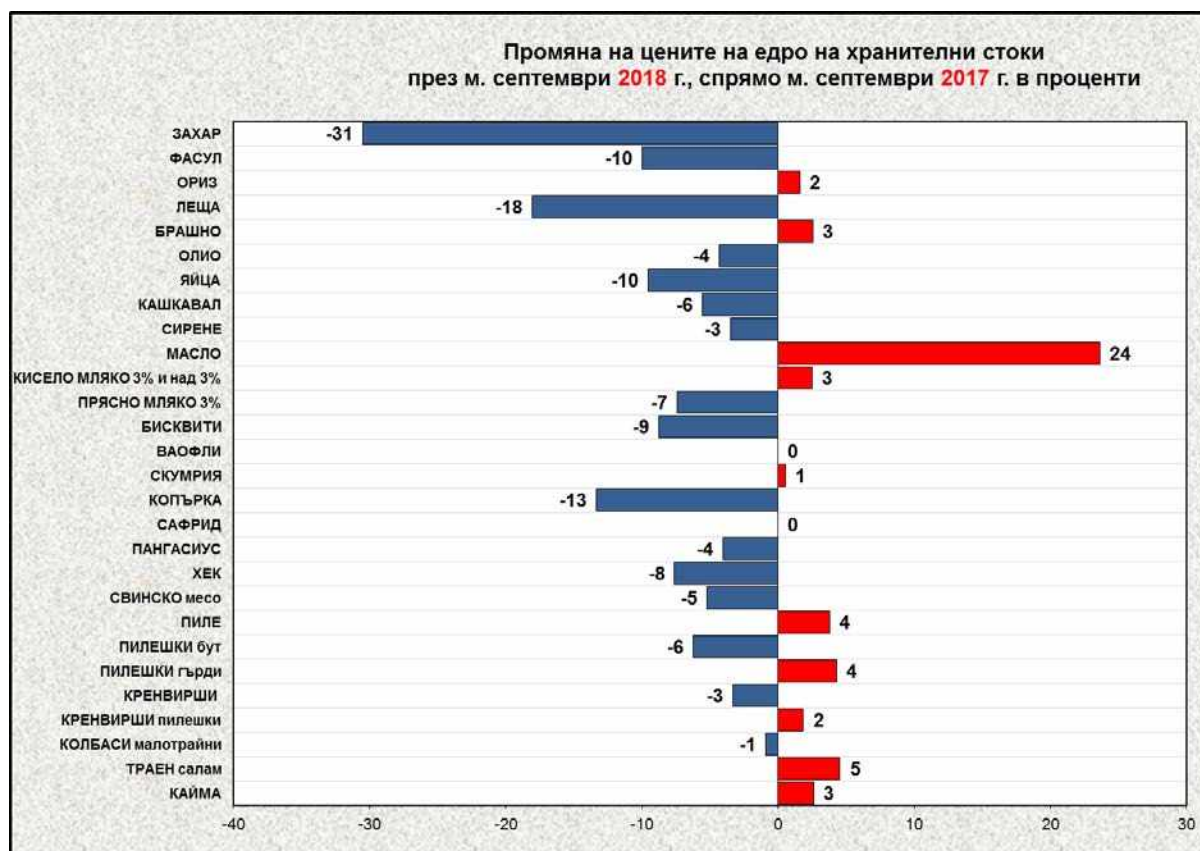
Поевтиняване спрямо миналата година в диапазона 8-18% има при яйцата и варивата, цената на олиото има спад от 4%. Лек ръст на годишна база от 2% има при цената на брашното.

В резултат на поскъпването на млечните произведения и особено на кравето масло през есента и зимата на 2017 г., през м. септември 2018 г. е отчетен ръст на годишна база при маслото от 24%. Цените на кравето сирене и кашкавала поевтиняват спрямо същия месец на предходната година с 3-6%. Прясното мляко поевтинява на годишна база със 7%, а киселото мляко поскъпва с 3%.

Тенденциите при движението на цените на месото и месните произведения през м. септември тази година спрямо същия месец на предходната година са разнопосочни, а ценовите колебания са в диапазон ± 3 -5%. Поскъпване на годишна база в интервала 3-4% е отчетено при пилешкото месо, пилешките гърди, колбасите и каймата.

Наблюденията на цените на рибата на годишна база показват преобладаващи низходящи тенденции, които са около 4-9%.

При цените на захарните изделия се наблюдава поевтиняване на годишна база при бисквитите, а цената на вафлите е без промяна. (фиг. 12)

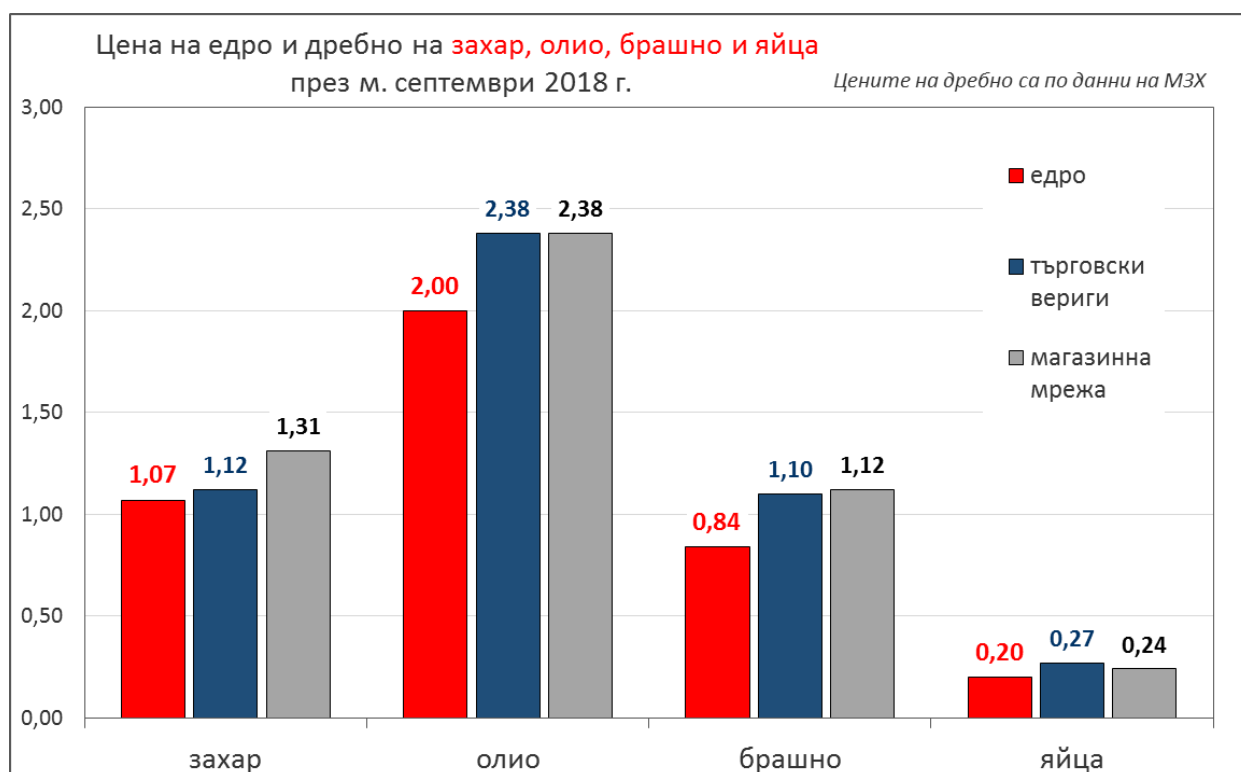

Фиг.12

Наблюдението на цените на **дребно** на основните хранителни продукти: захар, олио, брашно и яйца показва, че през м. септември надценките на цените на дребно, спрямо цените на едро в големите търговски вериги са в диапазона 5 – 35%, като най-голямата надценка е отчетена при яйцата, а най-малка съответно при захарта. В магазинната мрежа най-големите надценки от 20-30% са при захарта, брашното и яйцата, а при олиото те са 19%. (табл.2 и фиг.13)

Таблица 2

СТОКА	цени на едро на тържищата	цени на дребно в търговските вериги	надценка в %	надценка в лв.	цени на дребно в магазинната мрежа	надценка в %	надценка в лв.
захар	1,07	1,12	5	0,05	1,31	22	0,24
олио	2,00	2,38	19	0,38	2,38	19	0,38
брашно	0,84	1,10	31	0,26	1,12	33	0,28
яйца	0,20	0,27	35	0,07	0,24	20	0,04

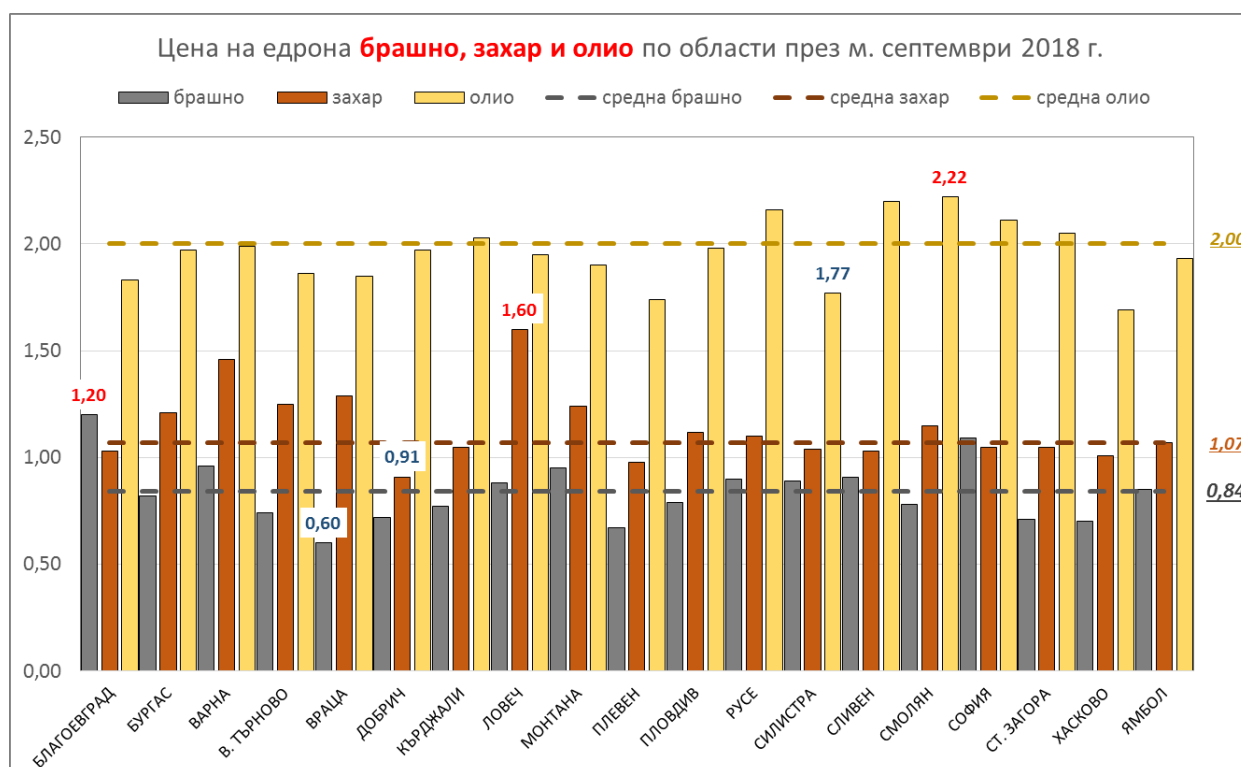
Фиг. 13

Анализът на цените на едро на основните хранителни стоки: брашно, захар и олио по **региони** показва, че отклоненията в цените в различните региони от средната за страната цена са в диапазона $\pm 15 - 40\%$.

При средна цена за страната през м. септември на брашното 0.84 лв./кг, средната цена на тържищата в област Благоевград е 1.20 лв./кг, а в област Враца цената е 0.60 лв./кг.

Най-високи цени на едро на захарта през септември са отчетени в област Ловеч 1,60 лв./кг, а най-ниски в област Добрич – 0.91 лв./кг, при средна цена на едро за страната 1.07 лв./кг.

Най-скъпо се е търгувало през месеца олиото на тържищата в област Смолян - 2.22 лв./л, най-евтино е било то в област Силистра – 1.77 лв./л, а средната за страната цена на олиото през месеца е 2.00 лв./л. (фиг.14)

Фиг.14

Таблица 3 Цени на едро на хранителни стоки през м. септември 2013/2018 г.

септември	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО месо	ПИЛЕ	КАЙМА
година													
2013	1,84	3,90	1,92	0,87	2,18	0,19	10,74	5,59	1,26	4,23	7,48	4,14	4,98
2014	1,23	4,16	2,07	0,80	1,94	0,18	10,80	5,73	1,35	4,15	7,41	3,98	4,66
2015	1,34	3,00	2,11	0,83	2,20	0,20	10,11	5,34	1,32	4,19	6,95	3,83	4,60
2016	1,56	3,18	1,89	0,79	2,12	0,18	9,42	5,44	1,35	3,88	6,34	3,74	4,74
2017	1,53	3,40	1,88	0,81	2,10	0,21	10,65	6,08	2,00	3,74	6,84	3,65	4,68
2018	1,07	3,13	1,96	0,84	2,00	0,20	10,03	5,97	2,36	3,67	7,15	3,84	4,74

Анализът на цените на хранителните стоки през м. септември 2018 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2014 - 2018 г.) показва, че цените на основните хранителни стоки (захар, ориз, брашно и олио) са около и под нивата от същия месец на периода 2014 – 2017 г. Въпреки краткотрайното поскъпване на яйцата през м. ноември 2017 г., тяхната цена през тази година се доближава до нивата от същия месец на предходните години

При млечните продукти се наблюдава ръст на цените на годишна база спрямо периода 2014-2016, но са под нивата от 2017 г. Цената на маслото през м. септември тази година е най-висока спрямо същия месец на предходните пет години. Цените на пилешкото и свинското месо през тази година се доближават до нивата от предходните 4 години и са по-високи спрямо 2017 г. (табл.3 и фиг.15)

- През 2011 г. цената на *захарта* бележи драстичен скок и за шест месеца се покачва със 70%. В резултат на този скок цената на захарта през м. септември 2013 г. е най-висока в сравнение със същия месец на следващите години. През м. септември 2018 г. цената на захарта остава на най-ниско ниво спрямо периода 2014 - 2017 г. (фиг.16,17)

- В периода 2011 – 2013 г. цената на *фасула* расте и през м. септември 2014 г. тя е най-висока за последния шестгодишен период. От средата на същата година трендът се обръща, в резултат на което цената през септември 2016 г. е най-ниска. През м. септември 2018 г. цената на фасула остава под нивата от същия месец на 2013-2017 г. и се доближава до стойностите от 2015 г. (фиг. 24,25)

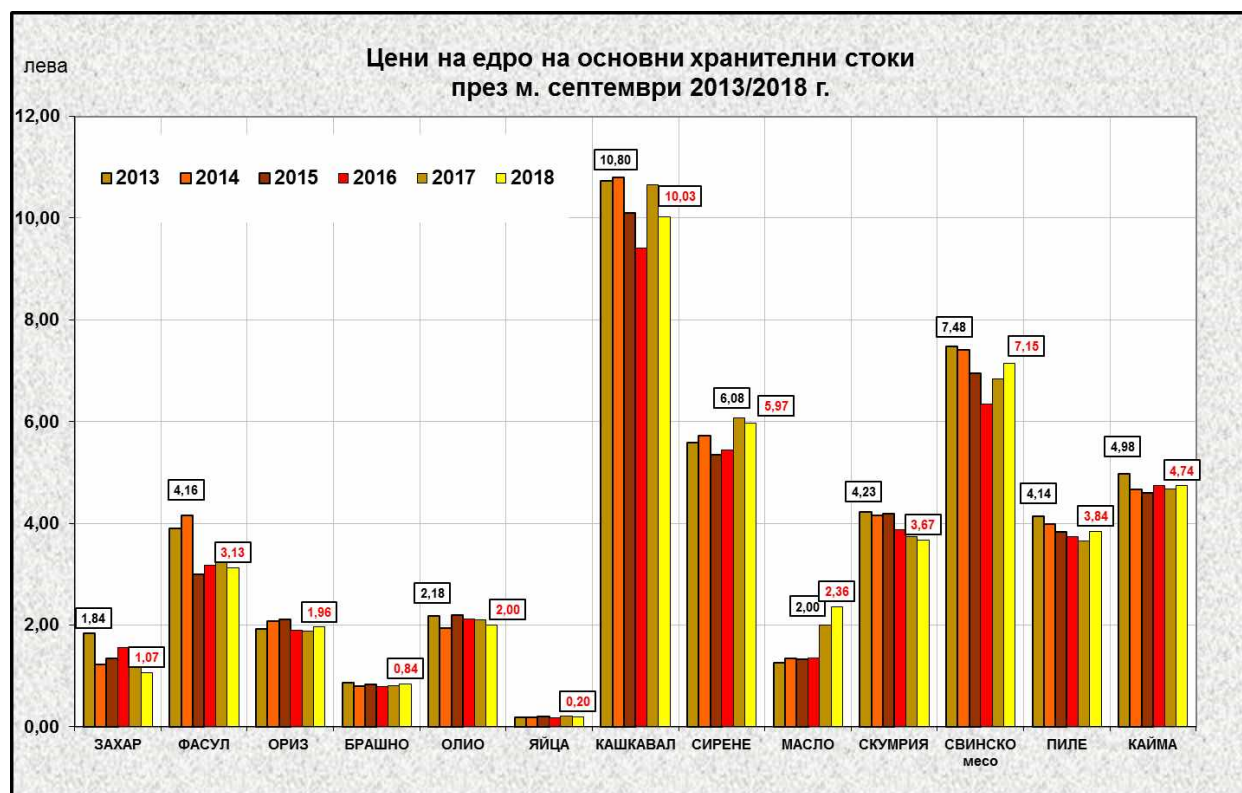
- Цената на *ориза* през последните години остава сравнително стабилна и се движи на ниво от около и малко под 1,80-2,00 лв./кг. През месец септември настоящата година цената на ориза у нас се доближава до нивото от предходните години. Стабилният характер на цената на ориза се дължи на това, че производството на ориз в страната особено в периода след 2007 г. е в известен възход и тенденциите на световния пазар на ориз не дават силно отражение върху нашия пазар. (фиг. 26,27)

- От началото на 2013 г. кривата на цената на *брашното* има низходящ тренд, а в периода 2014 – 2017 г. цената е стабилна и се движи около ниво от 0.90лв./кг. През м. септември настоящата година цената на брашното е около нивата от предходните години. (фиг.20,21)

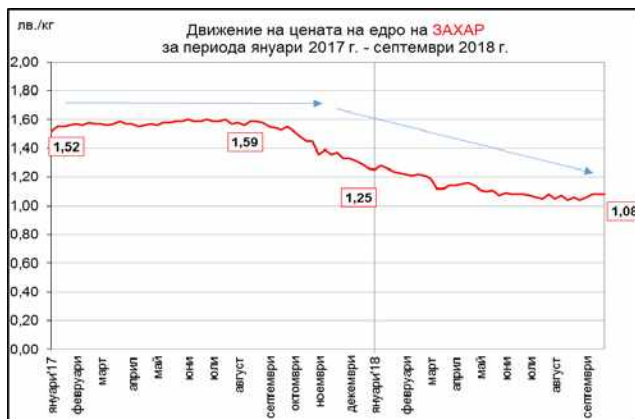
- Наред с други хранителни стоки и при *олиото* през 2012 г. се наблюдаваше трайно поскъпване, а в периода 2013 – 2015 г. цената се стабилизира и кривата тръгва надолу. През 2016 и 2017 г. стойностите са стабилни, а в края на 2017 г. цената на едро на олиото минава под 2.00 лв./л. По тази причина през м. септември 2013 г. цената на олиото има най-високи стойности в сравнение със същия месец на другите години от периода. През следващите години цената на олиото има плавен и устойчив низходящ тренд. (фиг.18,19)

- През есента на 2017 г. цените на *млечните произведения* се покачиха и въпреки стабилизирането им в края на годината, през м. септември тази година цената на кравето масло е най-висока. (фиг.38-43)

- В периода 2013 – 2017 г. цените на *месото и месните изделия* имат траен и плавен низходящ тренд. През август 2013 г. са отчетни най-високите стойности на цената на свинското месо. Цената на пилето е по-висока през тази година, но остава под нивото от 2013 г. Цените на каймата и скумрията в периода 2013 – 2017 г. имат устойчиво низходящ тренд и през м. септември 2018 г. са отчетените цени, които се доближават до нивата от предходните 4 години.

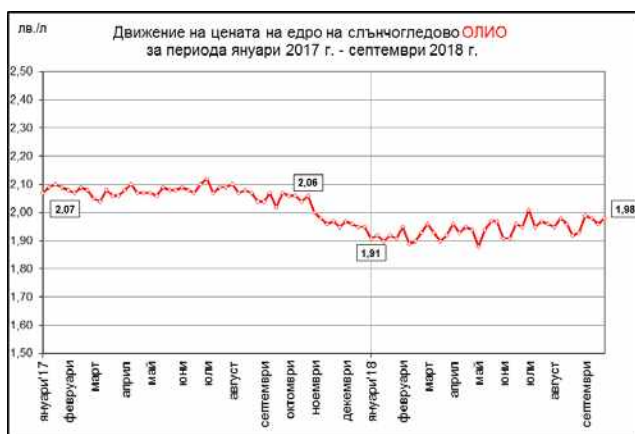
Фиг. 15

Фиг. 16

Фиг.17

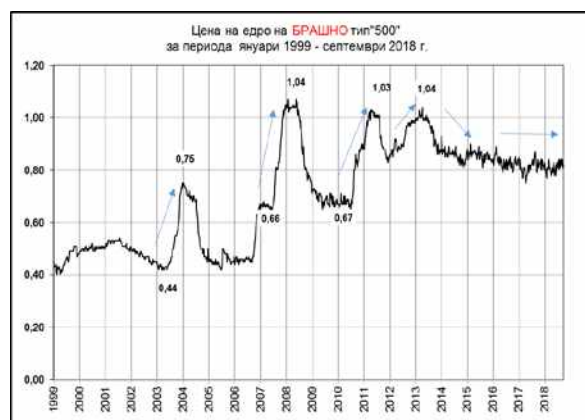
Фиг. 18

Фиг. 19

Фиг. 20

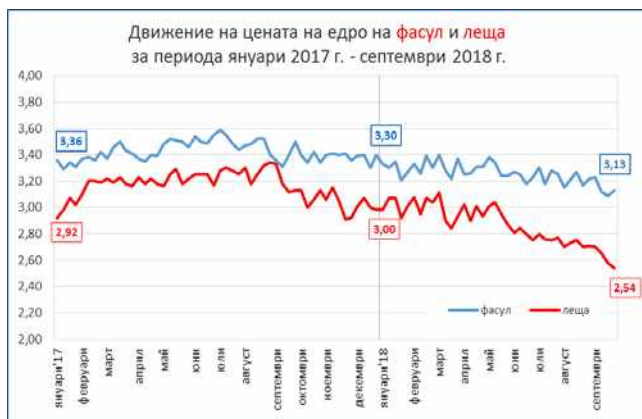
Фиг. 21

Фиг. 22

Фиг. 23

Фиг. 24

Фиг. 25

Фиг. 26

Фиг. 27

Фиг. 28

Фиг. 29

Фиг. 30

Фиг. 31

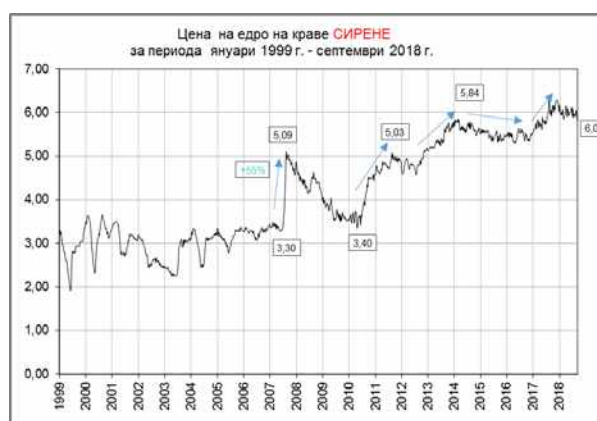
Фиг. 32

Фиг. 33

Фиг. 34

Фиг. 35

Фиг. 36

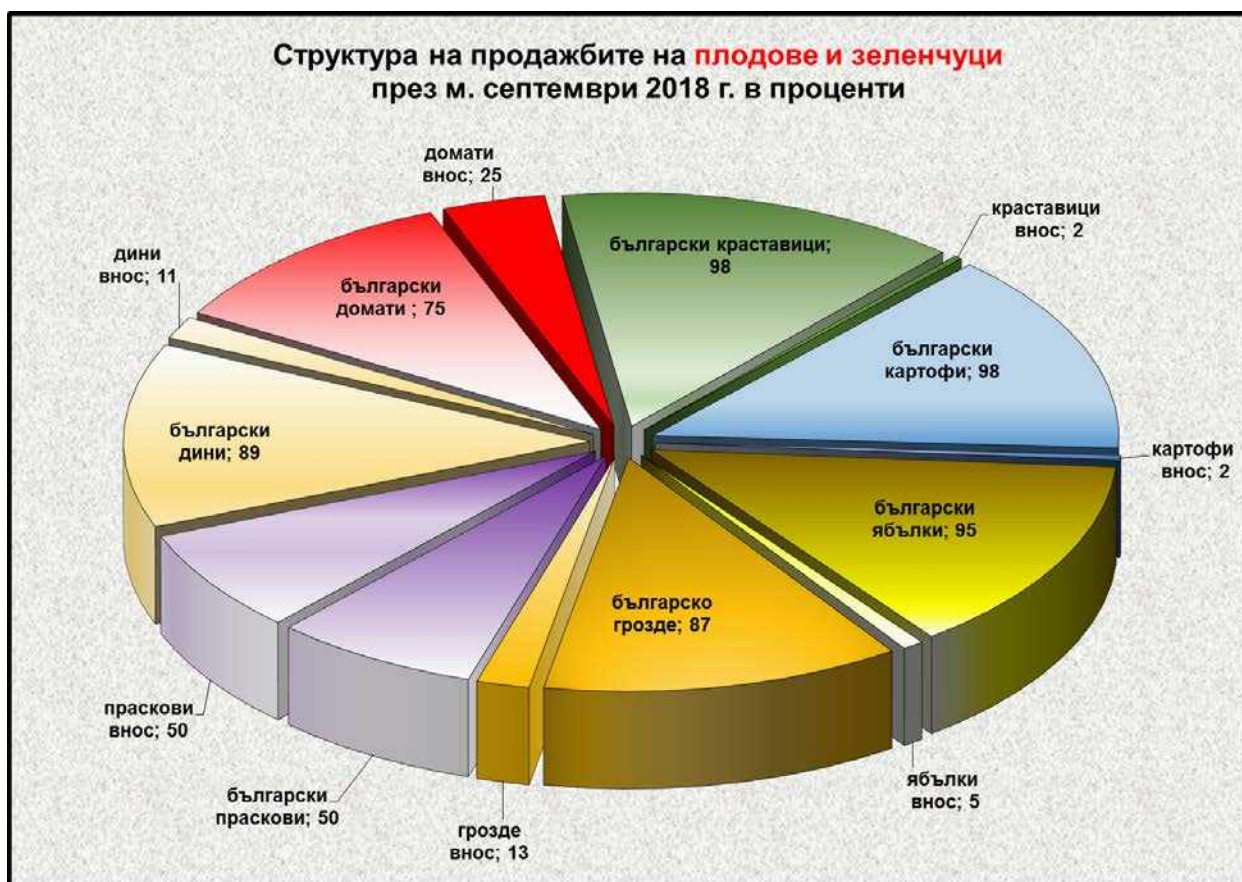

Фиг. 37

Плодове и зеленчуци

От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци на пазара е изключително нисък, но през летните месеци количествата българска продукция се увеличават. Наблюденията върху пазара на плодове и зеленчуци през м. септември показват, че предлаганите количества българската продукция представляват преобладаващ дял от общите продажби. (фиг. 38)

Съотношението между продажбите на български домати и домати от внос през месеца показва превес на количествата български домати, като съотношението е 75% към 25%. През м. септември 98% от предлаганата продукция на пазара на краставици е българска, а количествата вносни краставици са символични. По-голям е относителният дял на пазара и на българските картофи, който е 98%. Количествата български плодове надвишават тези от внос, като относителният дял на българска продукция е в диапазона 70 – 90%, а количествата български праскови са около 50%. (фиг. 38)

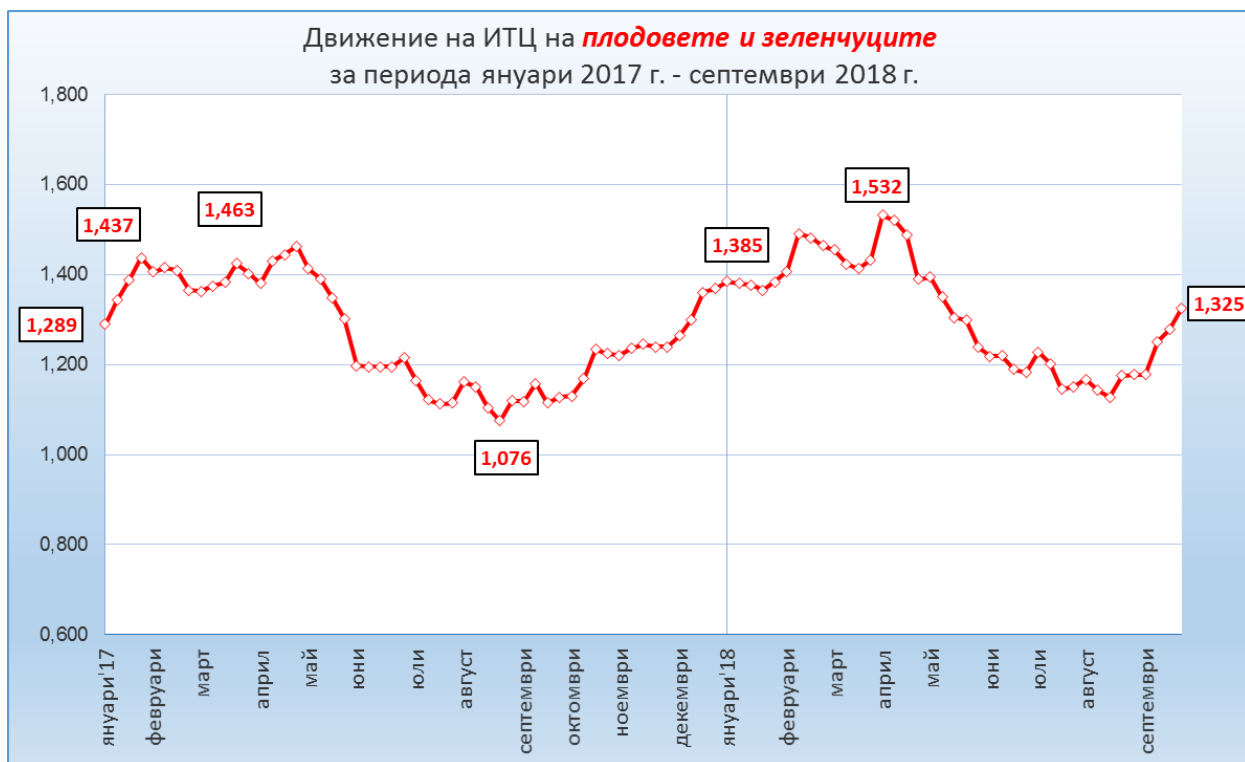
Фиг. 38

Движението на кривата на ИТЦ⁷ на плодовете и зеленчуците следва характерните за тези продукти сезонни тенденции. Максимални зимни стойности се наблюдават обикновено в периода януари – февруари, а минималните летни стойности, в зависимост от конкретните метеорологични стойности се регистрират през август. (фиг.39)

⁷ В състава на този индекс са включени следните стоки: ябълки български и ябълки от внос, картофи български и от внос, лук зрял, чесън зрял, домати оранжерийни и домати от внос, краставици оранжерийни и от внос, пипер зелен, зеле, банани, портокали и лимони

В началото на тази година индексът на плодовете и зеленчуците стартира от ниво 1.385 пункта и през последната седмица на януари кривата стъпва на ниво от 1.394 пункта. През същия месец стойностите запазват стабилния си характер от края на миналата година. Не се наблюдава тенденцията от същия месец на 2017, когато кривата рязко тръгва нагоре още от първата седмица на януари. От началото на м. февруари трендът се обръща и стойностите започват да намаляват. През последната седмица на февруари индексът стъпва на ниво от 1,464 пункта, като понижението на месечна база е 1.8%. През м. март се запазва низходящият тренд на кривата. През последната седмица на месеца индексът леко се покачва, но остава под нивата от м. февруари и се доближава до стойностите от същия период на миналата година. В началото на м. април се запазва възходящата тенденция при движението на кривата, но от средата на месеца стойностите бързо се понижават и стъпват на ниво от 1.389 пункта. През м. май се запазва низходящият тренд на индекса, наблюдаван от средата на м. март. През последната седмица на май кривата стъпва на ниво от 1.239 пункта и се доближава до нивото от същия период на миналата година. През месец юни се запазва устойчивият низходящ тренд, като кривата стъпва в края на периода на ниво от 1.183 пункта. Тези стойности на индекса са близки до миналогодишните. След краткотрайно покачване на индекса през първата седмица на юли, кривата отново придобива плавен низходящ тренд. През последната седмица на месеца стойностите се стабилизират на ниво от 1.150 пункта. С известни колебания в двете посоки кривата на индекса през м. август се доближава до стойностите от предходния месец.

В резултат на покачването на цените, основно на зеленчуците през м. септември, стойностите на индекса на плодовете и зеленчуците рязко се покачва и стъпва в края на месеца на ниво от 1.325 пункта. Повишението на индекса спрямо началото на месеца е 12.5%, а на годишна база покачването на стойностите е близо 15%.

Фиг. 39

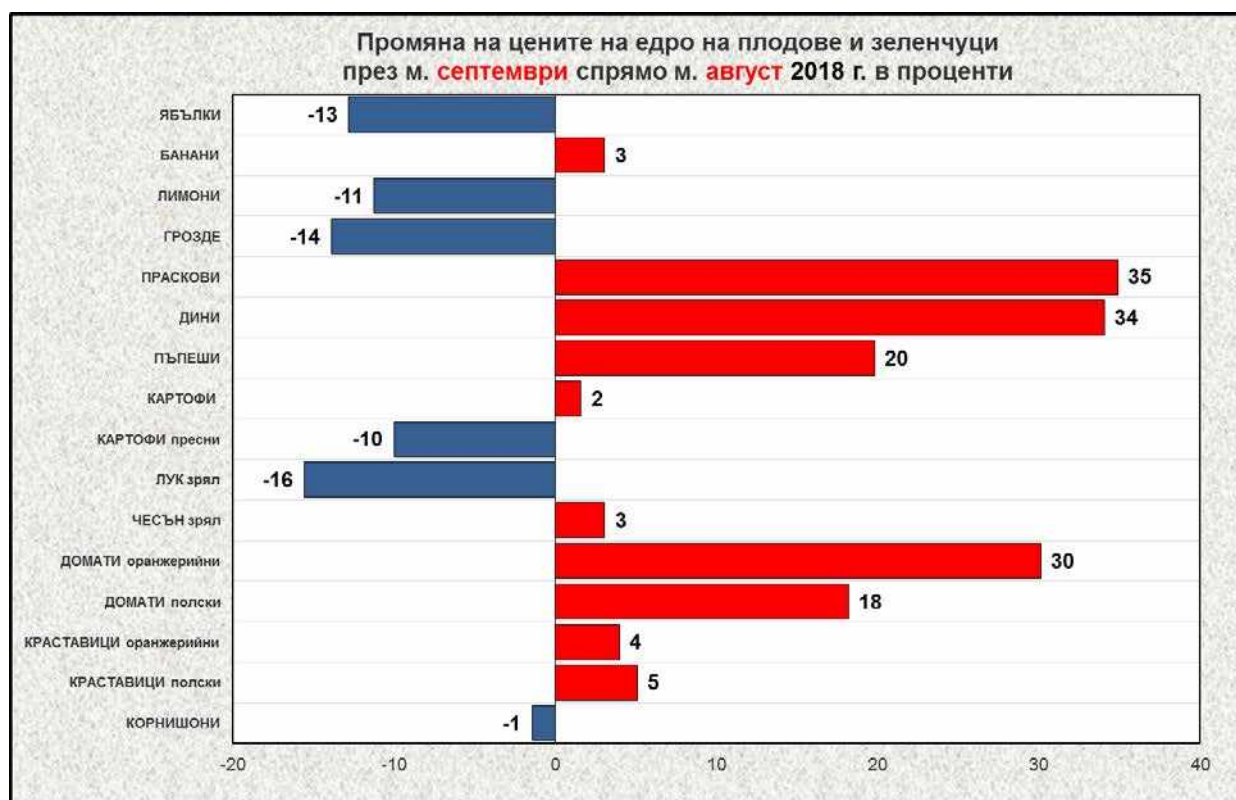
Анализът на движението на кривата на индекса през годините показва, че най-високи зимни стойности са отчетени през 2008 г., а на най-ниско ниво индексът се е стабилизирал през лятото на 2006 г. (фиг. 40)

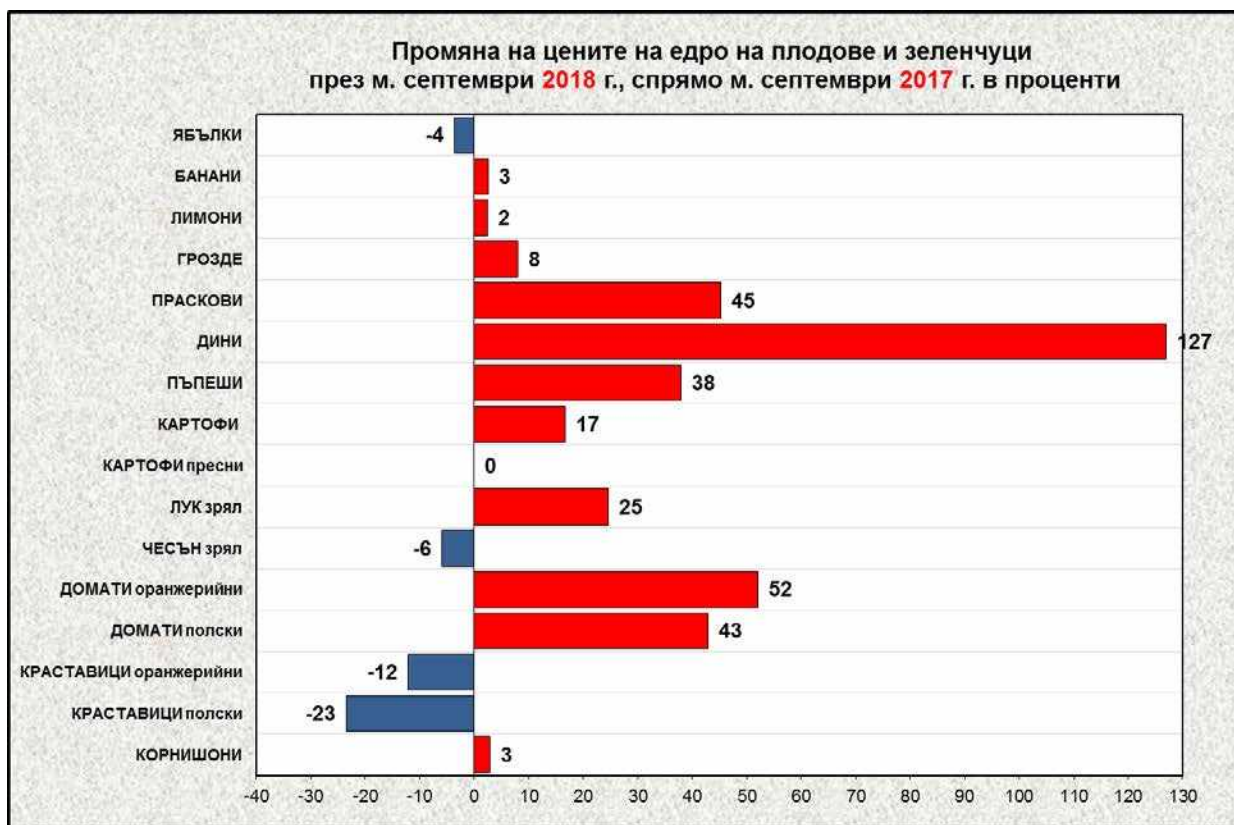
Фиг. 40

Таблица 4

СТОКА	август '18	септември '18	промяна в %	промяна в лв.	септември '17	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЯБЪЛКИ	1,25	1,09	-13	-0,16	1,13	-4	-0,04
БАНАНИ	1,95	2,01	3	0,06	1,96	3	0,05
ЛИМОНИ	3,29	2,92	-11	-0,37	2,85	2	0,07
ГРОЗДЕ	1,73	1,49	-14	-0,24	1,38	8	0,11
ПРАСКОВИ	1,26	1,70	35	0,44	1,17	45	0,53
ДИНИ	0,44	0,59	34	0,15	0,26	127	0,33
ПЪПЕШИ	1,06	1,27	20	0,21	0,92	38	0,35
КАРТОФИ	0,62	0,63	2	0,01	0,54	17	0,09
КАРТОФИ пресни	0,70	0,63	-10	-0,07	0,63	0	0,00
ЛУК зрял	0,90	0,76	-16	-0,14	0,61	25	0,15
ЧЕСЪН зрял	3,24	3,34	3	0,10	3,55	-6	-0,21
ДОМАТИ оранжевийни	1,66	2,16	30	0,50	1,42	52	0,74
ДОМАТИ полски	1,21	1,43	18	0,22	1,00	43	0,43
КРАСТАВИЦИ оранжевийни	1,25	1,30	4	0,05	1,48	-12	-0,18
КРАСТАВИЦИ полски	1,18	1,24	5	0,06	1,62	-23	-0,38
КОРНИШОНИ	1,40	1,38	-1	-0,02	1,34	3	0,04
ПИПЕР зелен	1,06	1,28	21	0,22	0,95	35	0,33
ПИПЕР червен	1,48	1,45	-2	-0,03	1,14	27	0,31
ЗЕЛЕ	0,75	0,66	-12	-0,09	0,52	27	0,14
ТИКВИЧКИ	0,94	0,82	-13	-0,12	0,85	-4	-0,03
ПАТЛАДЖАНИ	0,87	0,89	2	0,02	0,77	16	0,12
МОРКОВИ	0,85	0,76	-11	-0,09	0,70	9	0,06

Фиг. 41

Фиг. 42

При движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. септември спрямо м. август се наблюдава превес на възходящите тенденции. (табл. 4 и фиг.41)

Цените на едро на домати бележат значителен ръст спрямо предходния месец, като при оранжерийните домати поскъпването е 30%, а при домати от открити площи то е 18%. Краставиците поскъпват на месечна база с 4-5%. Поевтиняване спрямо. август има при картофите и зрелия лук. Цената на корнишоните се задържа около нивото от предходния месец. (фиг. 49, 50)

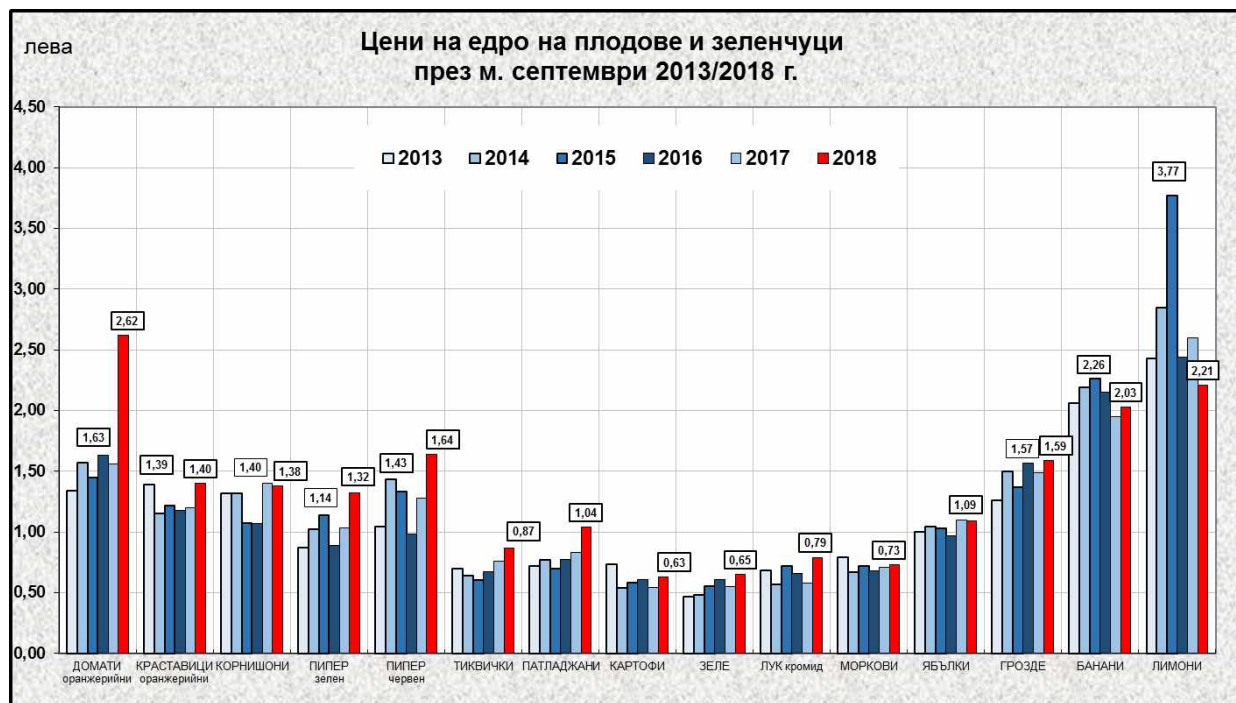
При цените на плодовете се наблюдава покачване на стойностите на месечна база при дините, пъпешите и прасковите, като поскъпването на месечна база е в диапазона 20 – 35%. Поевтиняване спрямо м. август с 11-14% има при ябълките, гроздето и лимоните. (фиг.55-62)

В сравнение със същия месец на миналата година при цените на плодовете и зеленчуци наблюдаваните тенденции са преобладаващо възходящи. Най-голямо поскъпване на годишна база има при домати, зрелия лук и картофите. Цените на краставиците са по-ниски, средно с около 12-23%. Поевтиняване на годишна база има при зрелия чесън.

При почти всички плодове, предмет на този анализ се наблюдава поскъпване на годишна база, като най-голямо то е при дините – 127%. Повишаването на цените на годишна база при пъпешите и прасковите е 38-45%, на гроздето – 8%, а цените на ябълките, бананите и лимоните са близки до тези от същия месец на миналата година. (табл.4 и фиг.42)

Таблица 5 Цени на едро на зеленчуци и плодове през м. септември 2013/2018г.

септември	ДОМАТИ оранжерийни	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	КОРНИШОНИ	ПИПЕР зелен	ПИПЕР червен	ТИКВИЧКИ	ПАТЛАДЖАНИ	КАРТОФИ	ЗЕЛЕ	ЛУК кромид	МОРКОВИ	ЯБЪЛКИ	ГРОЗДЕ	БАНАНИ	ЛИМОНИ
година															
2013	1,34	1,39	1,32	0,87	1,04	0,70	0,72	0,73	0,47	0,68	0,79	1,00	1,26	2,06	2,43
2014	1,57	1,15	1,32	1,02	1,43	0,64	0,77	0,54	0,48	0,57	0,67	1,04	1,50	2,19	2,85
2015	1,45	1,22	1,07	1,14	1,33	0,60	0,70	0,58	0,55	0,72	0,72	1,03	1,37	2,26	3,77
2016	1,63	1,18	1,07	0,89	0,98	0,67	0,77	0,61	0,61	0,66	0,68	0,97	1,57	2,15	2,44
2017	1,56	1,20	1,40	1,03	1,28	0,76	0,83	0,54	0,55	0,58	0,71	1,10	1,49	1,95	2,60
2018	2,62	1,40	1,38	1,32	1,64	0,87	1,04	0,63	0,65	0,79	0,73	1,09	1,59	2,03	2,21

Фиг. 43

Анализът на движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. септември 2018 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2013 – 2018 г.) показва следните тенденции: (табл. 5 и фиг. 43)

- Плодовете и зеленчуците имат изцяло сезонен характер, а цените им силно се влияят от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази причина цените на тези стоки са силно чувствителни и варират в сравнително големи диапазони за кратки времеви периоди.

- По същата причина относителният дял на количествата българска продукция през м. септември на последните шест години е функция и от конкретните метеорологични условия.

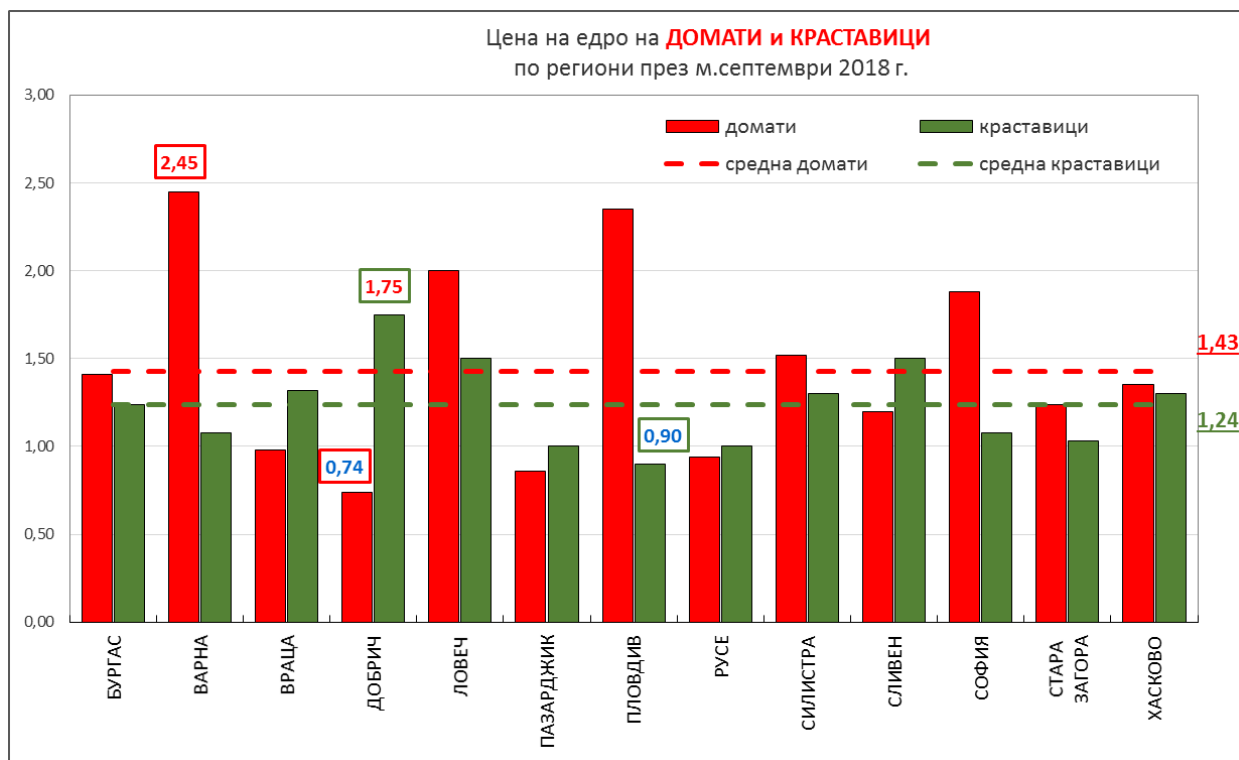
- Цените на домати през м. септември 2018 г. са най-високи спрямо предходните години.

- Цените на краставиците през м. септември на настоящата година са по-високи в сравнение със същия месец на предходните 4 години, и се доближават до нивото от 2013 г.

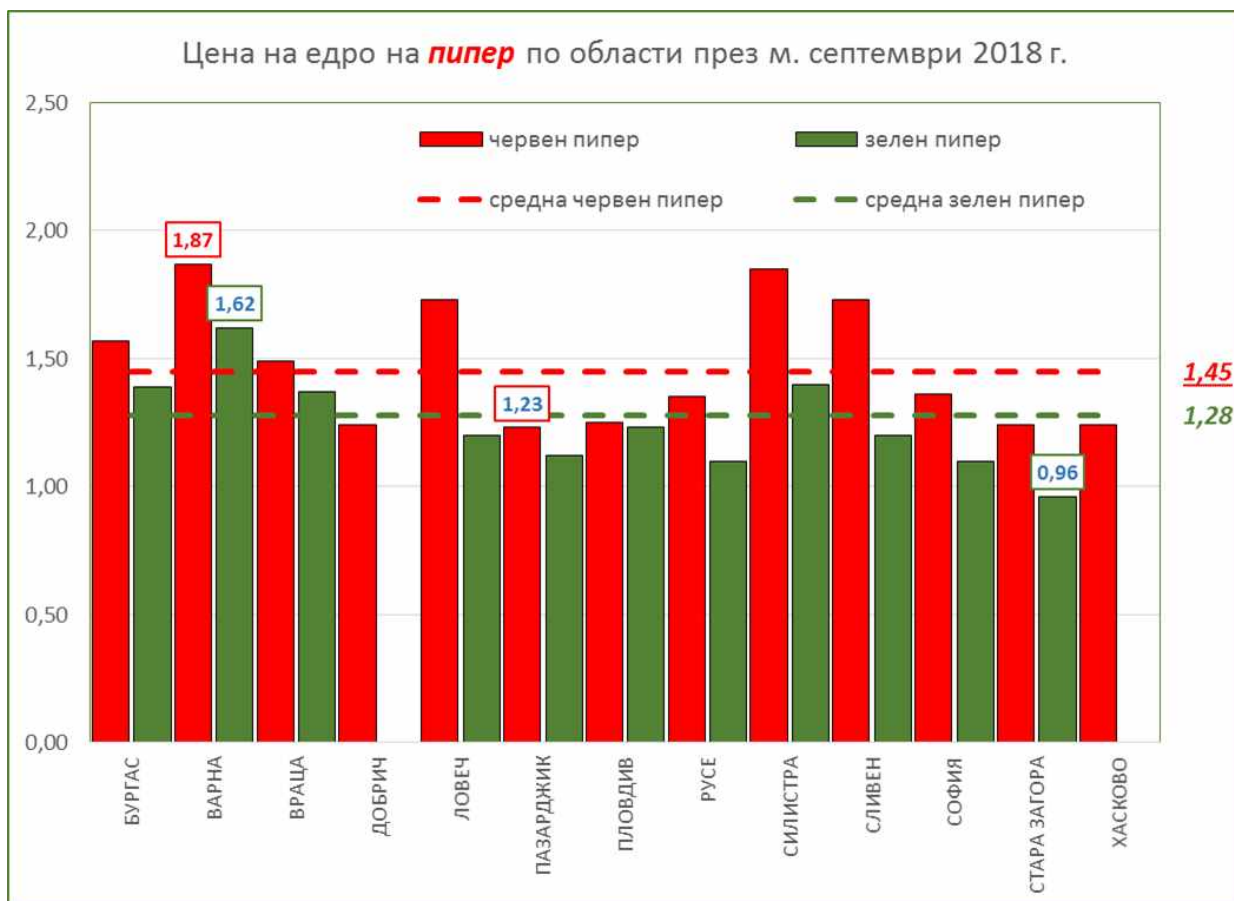
- Цената на картофите през тази година е близка до нивата от предходните четири години и остава под нивото от 2013 г.

- Цените на зеления и червения пипер са най-високите за анализирания период. Аналогични са наблюденията и върху цените на тиквичките и патладжаните, които също са най-високи през м. септември 2018 г.

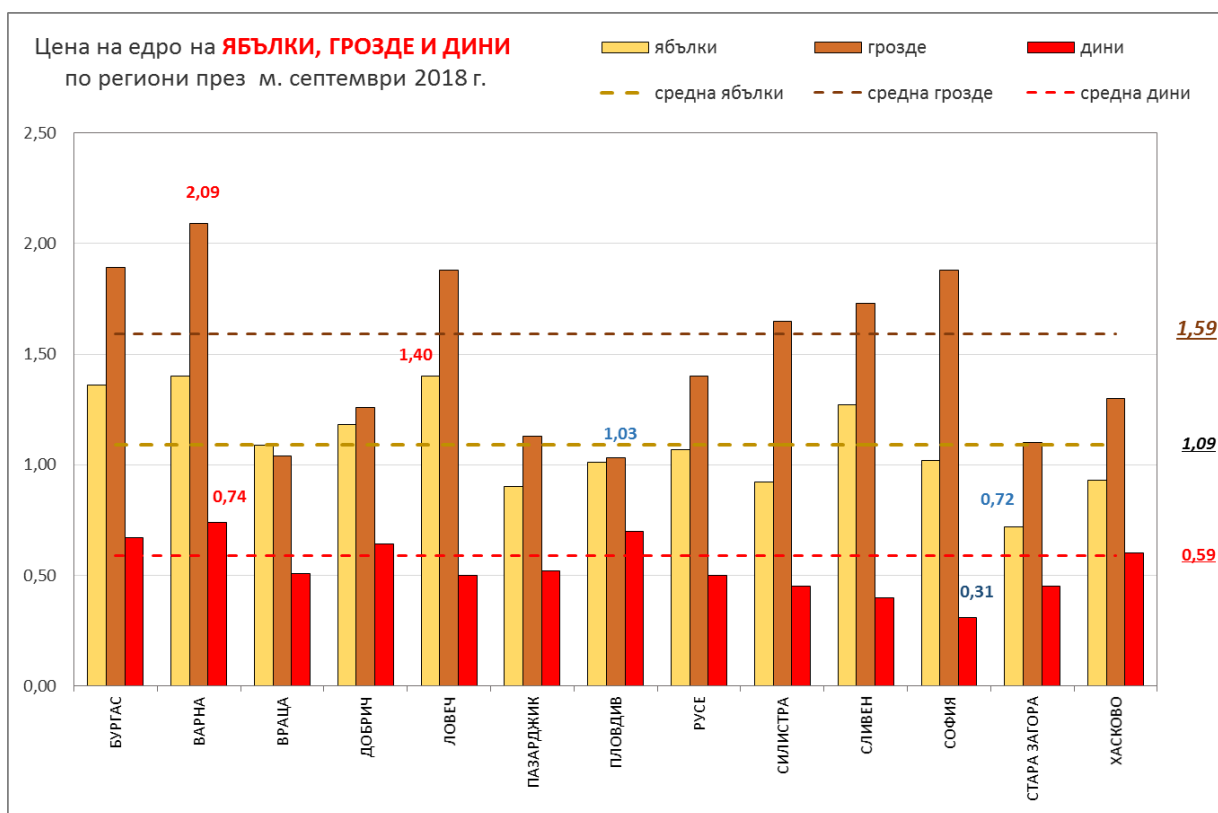
- Цените на едро на ябълките и гроздето се доближават по стойност до нивата от предходните години. Цените на бананите и лимоните са на по-ниски нива в сравнение със същия месец на миналите години.

Фиг. 44

Фиг. 45

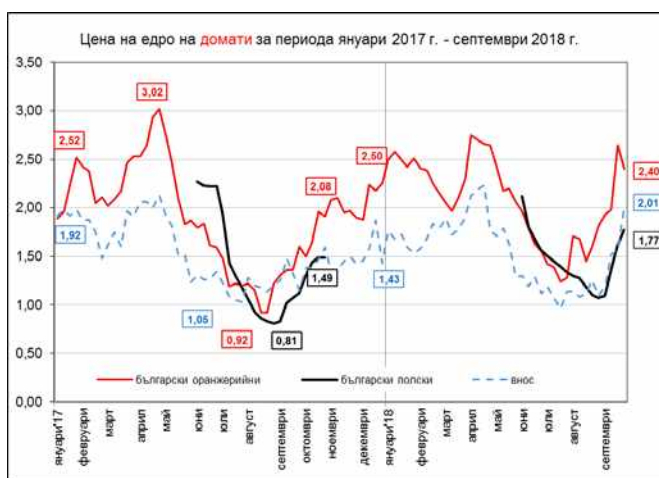
Фиг. 46

Анализът на цените на едро на плодовете и зеленчуците по *региони* показва, че отклоненията на цените в различните региони от средната за страната цена са значителни и достигат на места до 100%. (фиг.44,45,46)

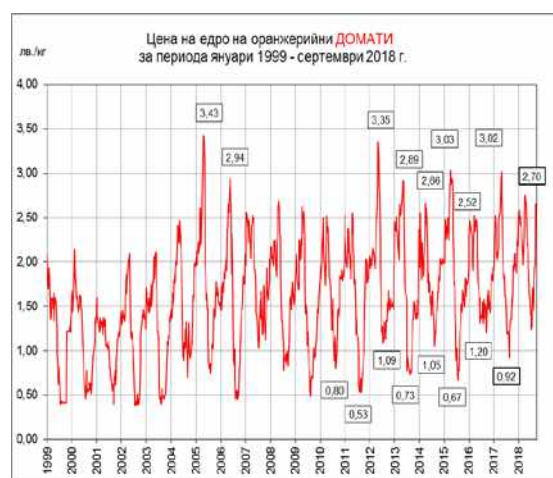
При средна за страната цена на едро на домати 1,43 лв./кг, цената на тържищата в област Варна е 2,45 лв./кг, а в област Добрич тяхната цена през месеца е била 0,74 лв./кг. Най-висока цена на краставиците през м. септември е регистрирана в област Добрич – 1,75 лв./кг, най-ниска е била в Пловдив – 0,90 лв./кг, а средната цена за страната на краставиците през месеца е 1,24 лв./кг. (фиг. 44)

Средната цена на червения пипер през м. септември е 1.45 лв./кг и най-високата цена е отчетена в област Варна, а минималната стойност е била в Пазарджик. Зеленият пипер се е търгувал през месеца на цена от 1.28 лв./кг, като максималната стойност е регистрирана отново в област Варна. Най-евтин зеленият пипер през месеца е бил в област Стара Загора.(фиг. 45)

Средно месечната цена на ябълките за страната е 1.09 лв./кг. Максималните цени са регистрирани в област Ловеч – 1,40 лв./кг, а минималните съответно Стара Загора – 0,72 лв./кг. Гроздето се е търгувало през месеца на цена от 1.59 лв./кг. Най-висока тази цена е била във Варна, а най-ниска във Пловдив. Цената на дините през м. септември е 0.59лв./кг и най-високите. (фиг. 46)

Фиг. 47

Фиг. 48

Фиг. 49

Фиг. 50

Фиг. 51

Фиг. 52

Фиг. 53

Фиг. 54

Фиг. 55

Фиг. 56

Фиг. 57

Фиг. 58

Фиг. 59

Фиг. 60

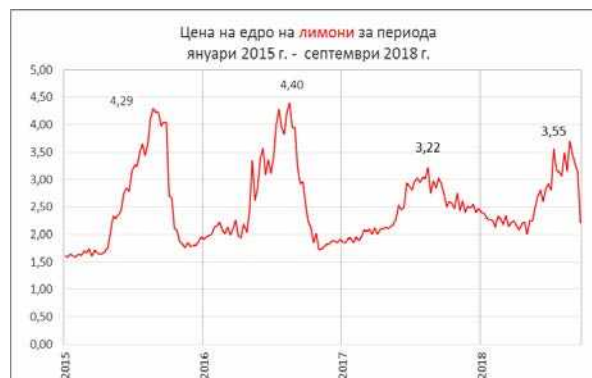
Фиг. 61

Фиг. 62

Фиг. 63

Фиг. 64

Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

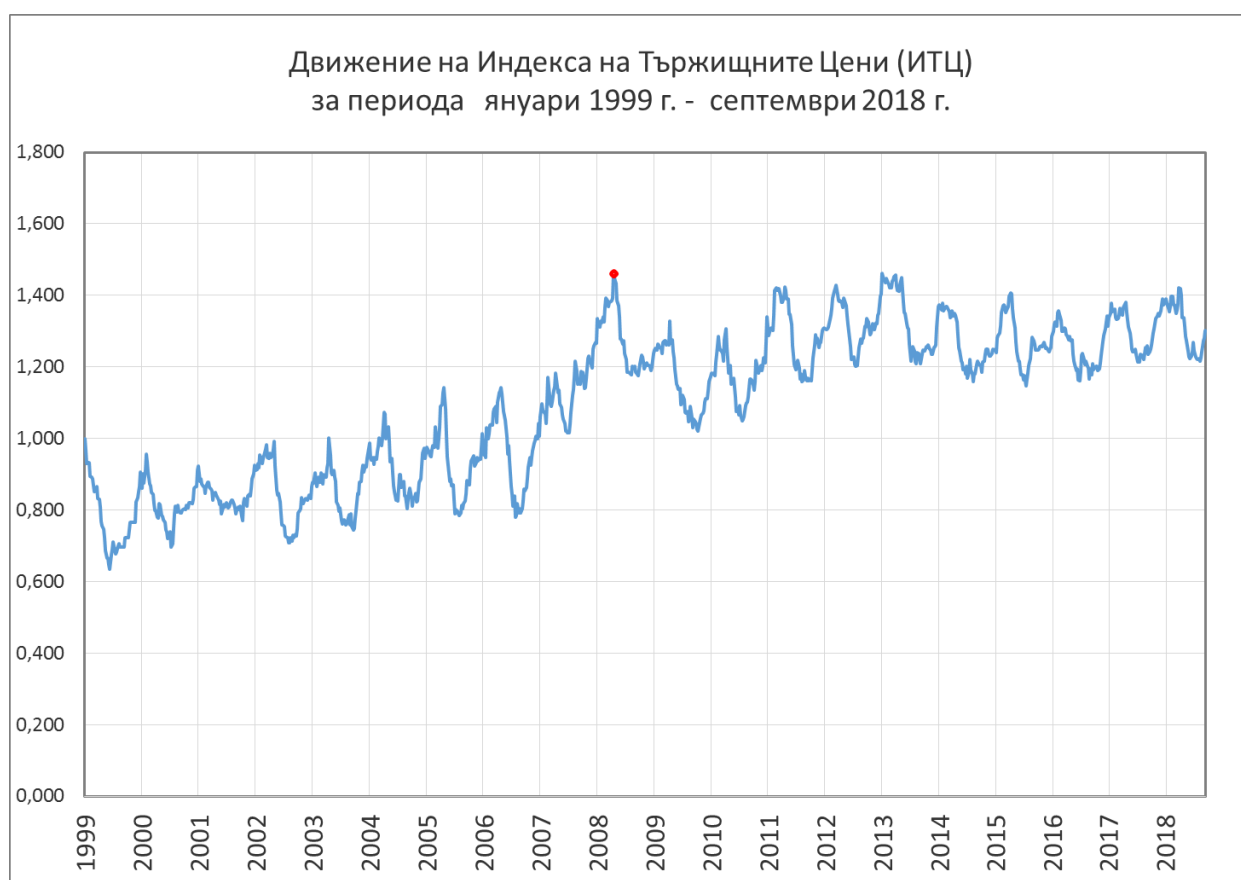
След Коледните празниците през декември, още в края на годината се забелязва намаляване на търговската активност. През първия месец на 2018 г. пазарът на едро на храни в известна степен е по-вял, без значителни колебания на цените, а кривата на индекса на тържищните цени има низходящ тренд. В началото на януари стойностите стартират от 1.489 пункта и се стабилизират през последната седмица на ниво от 1.462 пункта. Понижението на индекса на месечна база е 1.8% и се доближава до стойностите от същия период на предходната година. В началото на м. февруари се наблюдава стабилизиране на кривата на индекса, а през следващите седмици започва плавно низходящо движение. В края на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.482 пункта, като понижението на месечна база е 1.7%. През първата седмица на март кривата запазва низходяща тенденция, но през следващия период трендът се обръща и стойностите започват да растат. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.483 пункта. През м. март 2018 г. кривата на Индекса на тържищните цени остава над нивата от същия месец на 2012, 2015 и 2016 г., доближава се до нивото от 2014 и 2017 г. и е под нивото от същия месец на 2013 г. След наблюдавания устойчив възходящ тренд при движението на индекса през м. март, от началото на м. април стойностите се започват да падат. Задържането и лекото понижение на индекса се дължи на стабилните цени на хранителните стоки и лекото поевтиняване на зеленчуците. В края на месеца ИТЦ стъпва на ниво от 1,444 пункта, като отбелязва спад спрямо началото на април от 6% и се доближава до нивото от същия период на миналата година. През м. май се запазва устойчивият низходящ тренд при движението на индекса. В края на месеца той стъпва на ниво от 1,342 пункта, близо до нивото от 2017 г. В началото на м. юни се запазва тенденцията от предходните месеци, но в средата на месеца трендът се обръща и кривата тръгва нагоре. В края на месеца тя стъпва на ниво от 1,339 пункта и се доближава до стойностите от същия период на предходната година. През м. юни 2018 г. кривата на Индекса на тържищните цени остава над нивата от същия месец на 2014 и 2016 г., доближава се до нивото от 2015 г. и остава под нивото от 2012, 2013 г. и 2017 г. (фиг.65) След наблюдаваното покачване на индекса през втората половина на юни, през м. юли кривата тръгва надолу, стъпва на нивото от началото на юни, след което стойностите се стабилизират. Отчетените стойности през последната седмица на юли са 1.320 и се доближават до нивата от същия период на

Движението на ИТЦ в периода януари 1999 г. – септември 2018 г. следва определени тенденции на силен ръст на стойностите през зимата и ниски нива през лятото. Най-високите стойности за този период индексът достига през зимата на 2008 г. (фиг. 67)

Фиг. 66

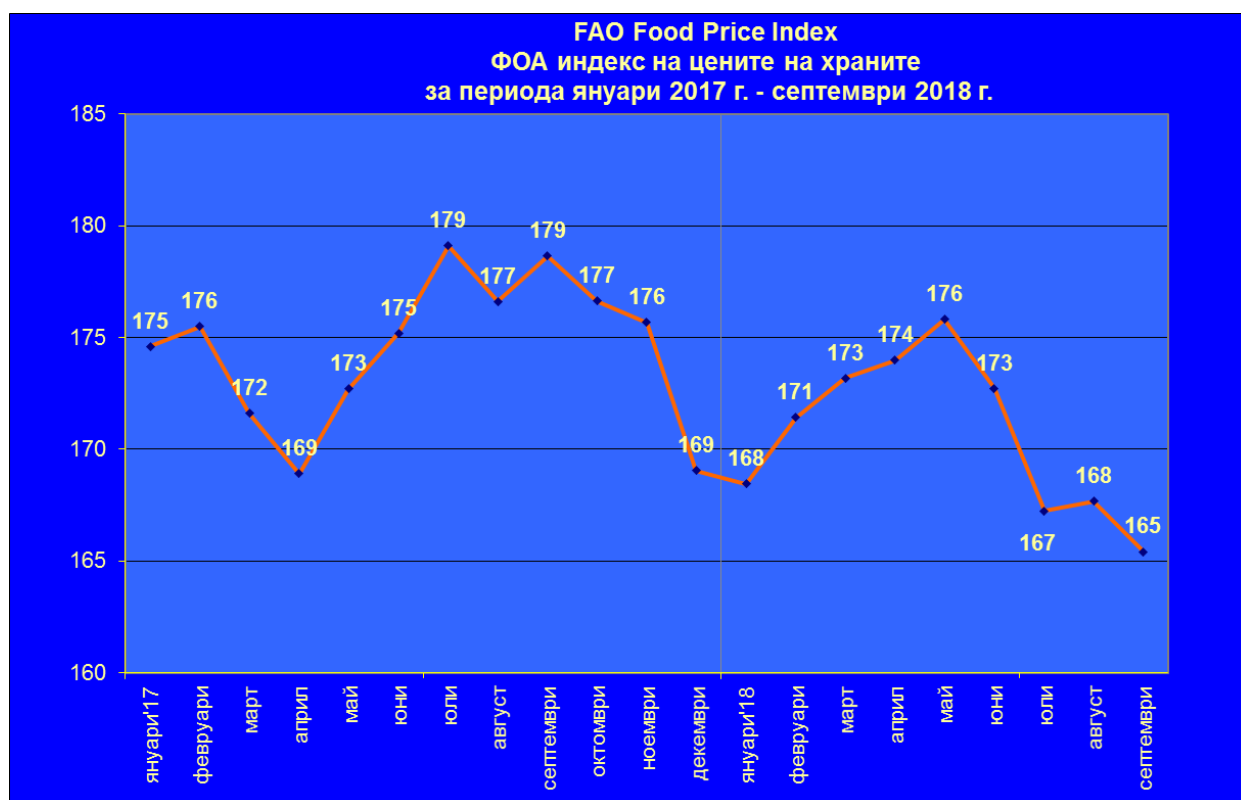
Фиг. 67

Международни цени

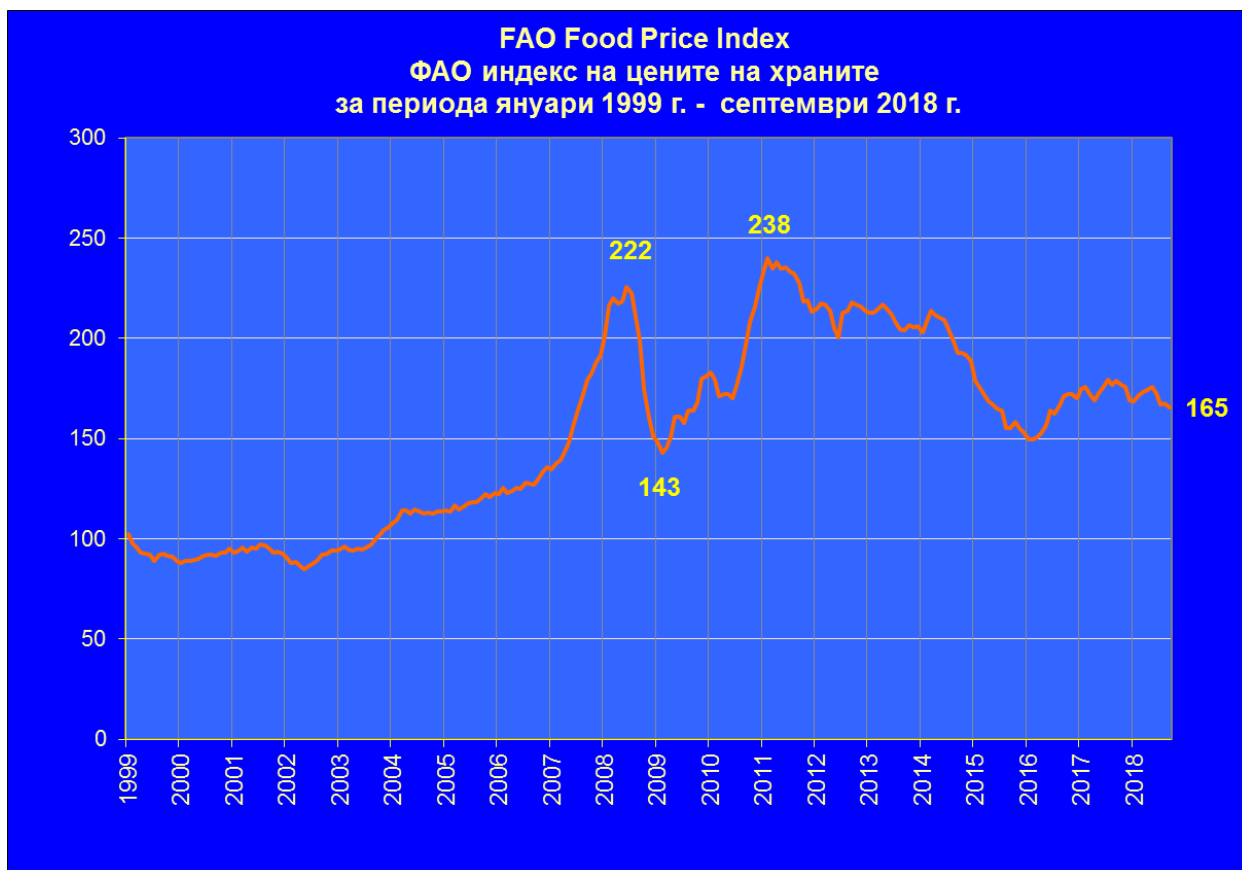
Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари. Цените на стоки като олио, захар, брашно, ориз и др. са силно зависими от борсовите цените на тези стоки на големите световни и европейски стокови борси.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (фиг.68-71)

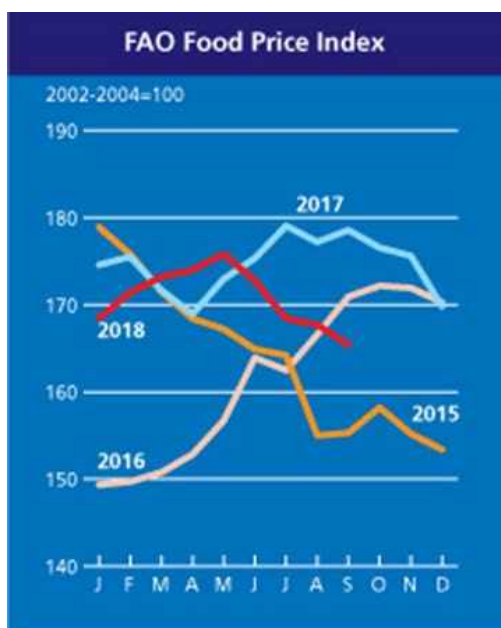
През септември 2018 г. средната стойност на индекса на цените на храните на ФАО е 165.4 пункта, което е с 2.3 пункта (1.4%) по-ниско в сравнение с август и с около 13 пункта (7.4%) по - ниско от същия период на миналата година. През септември се увеличава само индексът на цените на захарта, а индексите на цените за другите стоки, които влизат в състава му се понижават в сравнение с предходния месец, което и най-силно изразено при зърнените култури. (фиг.72)

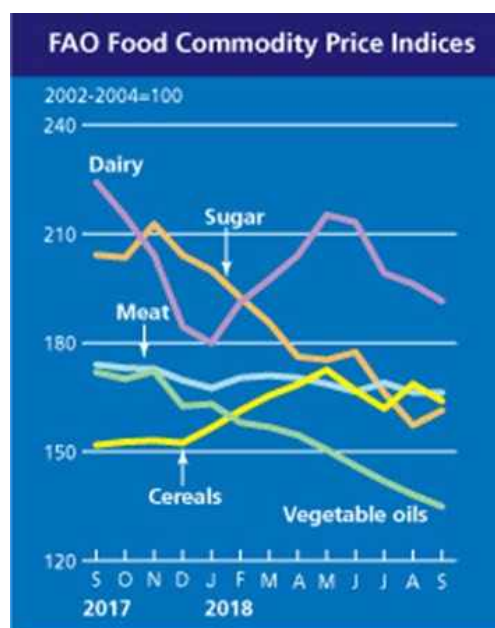
Фиг. 68

Фиг. 69

Фиг. 70

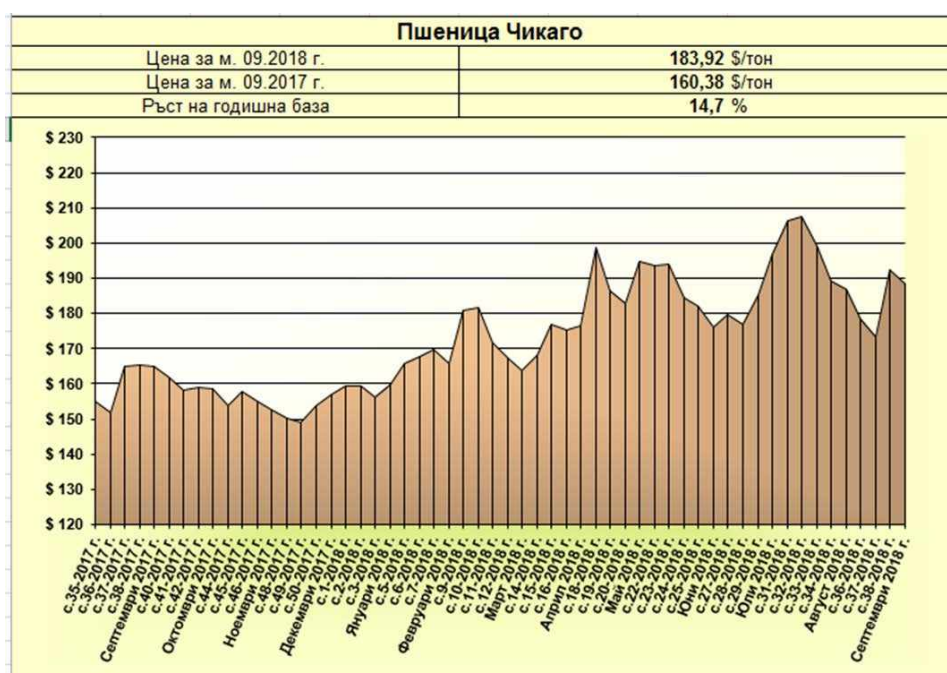
Фиг. 71

През септември средната стойност на индекса на цените на зърното на ФАО е 164 пункта, което е с 4,7 пункта (2,8%) по-ниско от август, но с 12 пункта (8%) по-високо от септември 2017 г. Най-голям спад в сравнение с август бе наблюдаван в котировките на царевичата – 4%, което е главно в резултат на

много високия добив в Съединените щати и поради очакваните големи обеми на предлагане в световен мащаб. Цената на пшеницата, която скочи рязко през август, през септември бележи спад, главно поради запазването на големите обеми на продажби и доставки от Руската федерация. Трети пореден месец световните цени на ориза продължават да спадат бавно въпреки укрепването на тайландския бат и очакваните доставки до Филипините. (фиг.71)

През м. септември 2018 г при цената на **пшеницата** на стоковата борса в Чикаго е отчетен ръст на годишна база от 14,7%. (фиг.72)

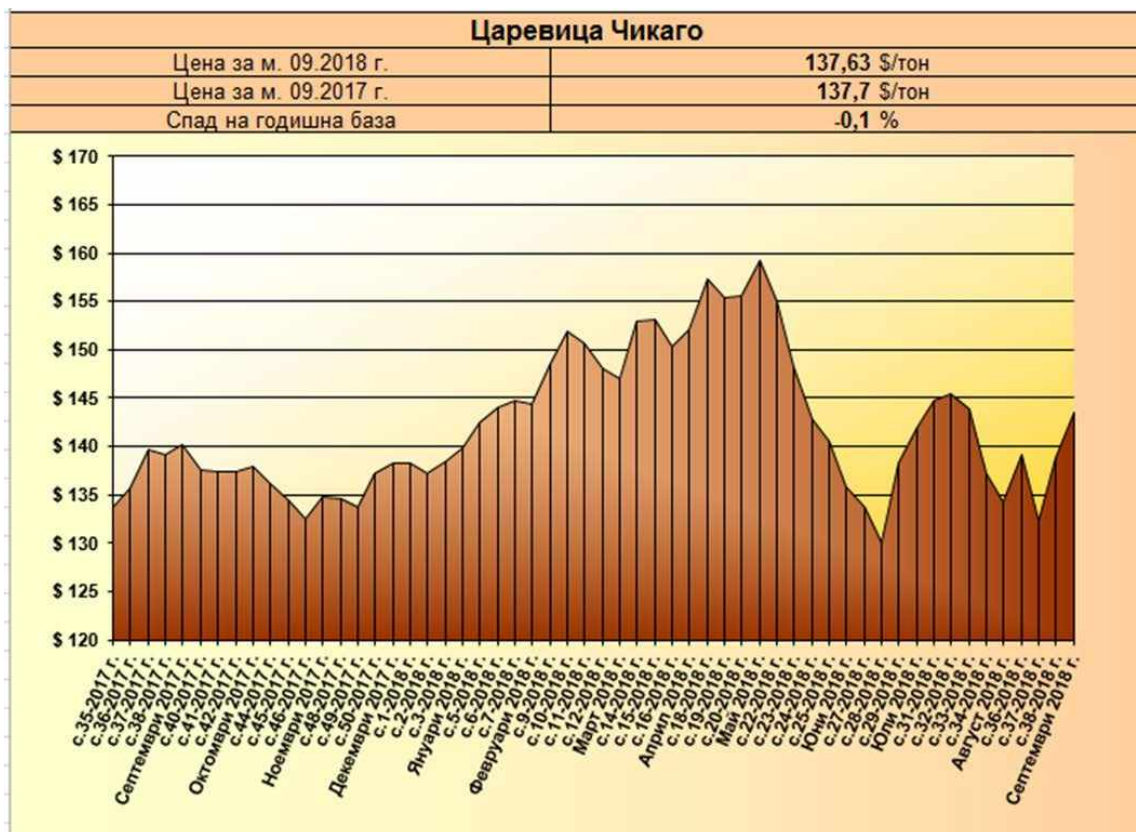
Наблюденията за последните години показват, че цената на пшеницата през м. август 2016 г. е на най-ниското ниво от 2009 г., а най-високите стойности за периода са регистрирани в през лятото на 2012 г. (фиг. 73)

Фиг. 72

Фиг. 73 Цена на пшеницата на стоковата борса в Чикаго за периода 2009г. – септември 2018г.

Фиг. 74

Цената на *царевицата* в Чикаго през м. септември 2018 г. остава почти непроменена и се стабилизира на ниво от 137,63 \$/тон. (фиг.74)

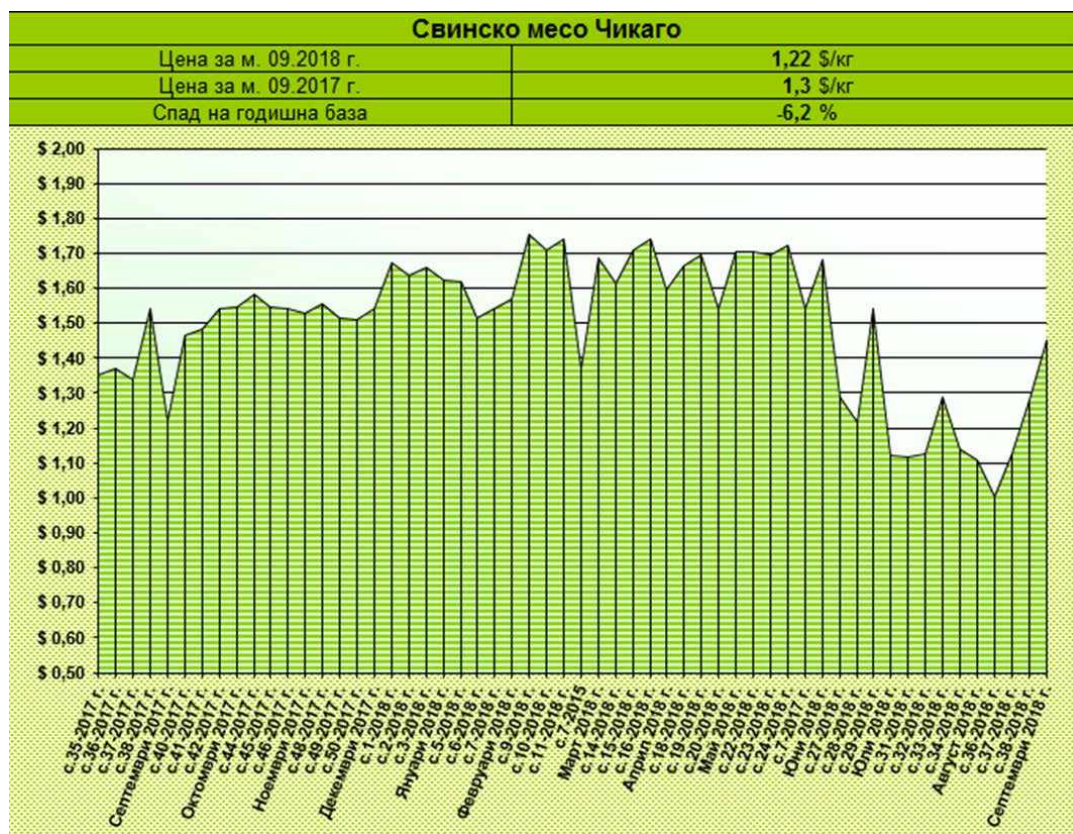
Наблюденията за последните 10 години показват, че цената на *царевицата* на стоковата борса в Чикаго е била най-ниска през лятото на 2016 г., а най-висока през 2012 г. (фиг. 75)

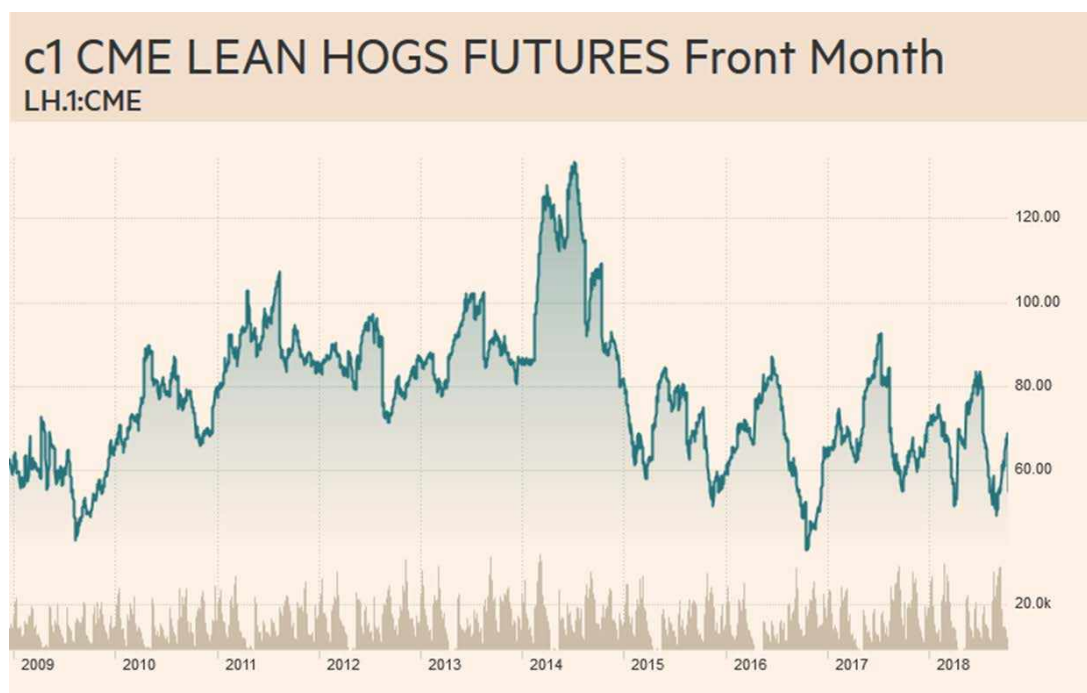
Фиг. 75 Цена на *царевицата* на стоковата борса в Чикаго за периода 2009г. – септември 2018г

През м. септември тази година в сравнение със същия месец на миналата година цената на свинското месо на борсата в Чикаго е отчетен спад от 6,2%, а във Великобритания отчетеният спад на годишна база е 10,6%. (фиг. 76 и 78)

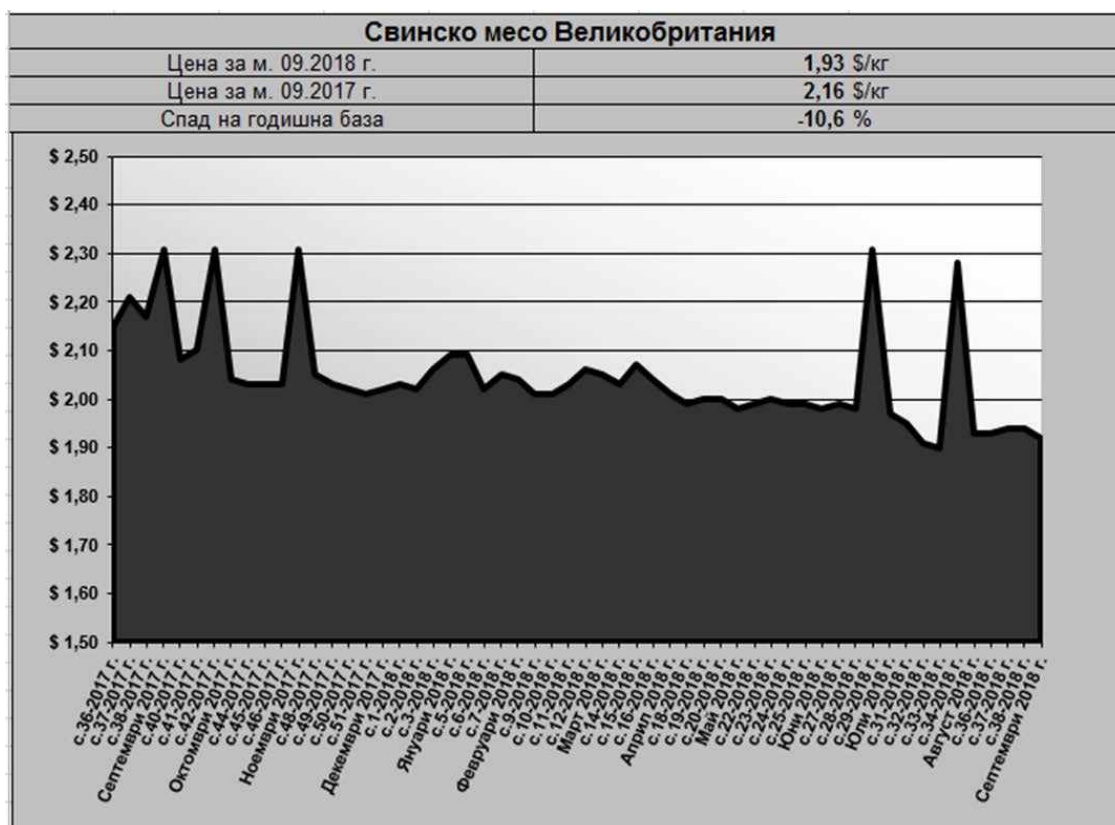
През 2014 г. беше отбелязан пик на цената на свинското месо на борсата в Чикаго. (фиг.77)

Фиг. 76

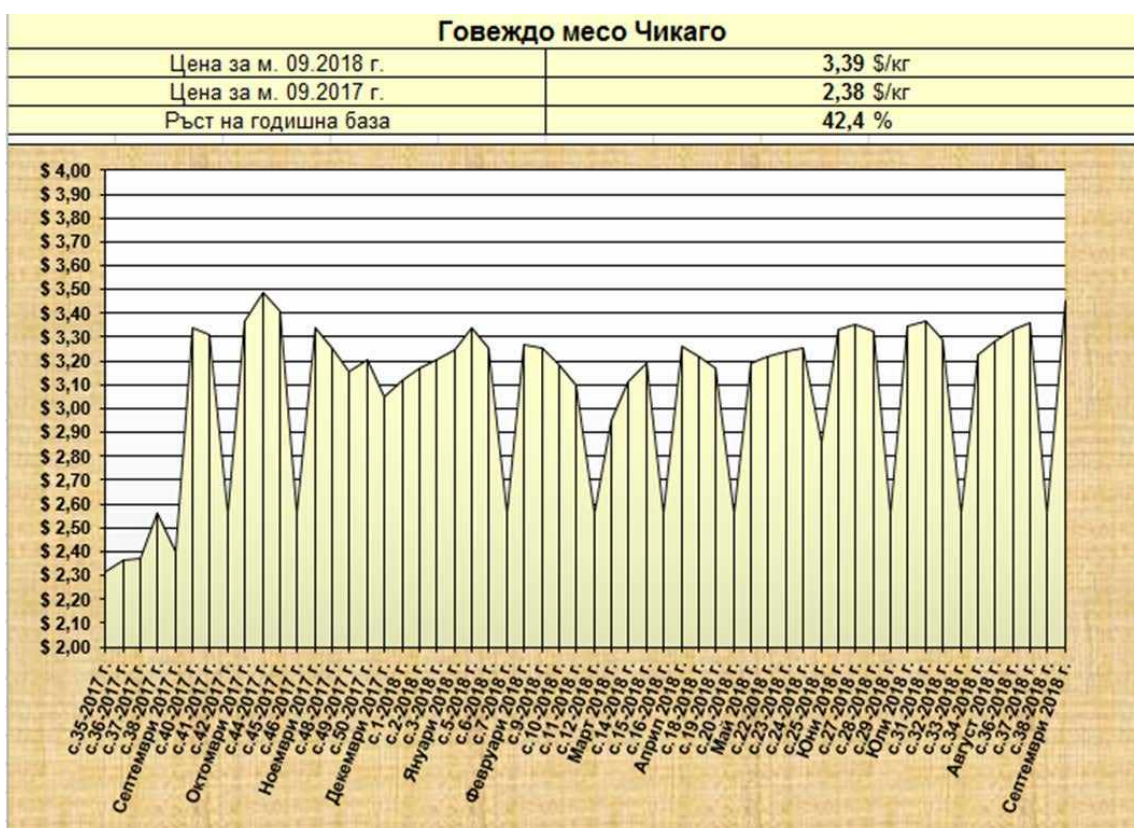

Фиг. 77

Фиг. 78

При цената на **говеждото месо** има ръст на годишна база от 42,4% на стоквата борса в Чикаго и спад от 3,1% във Великобритания. И при говеждото месо имаше пик на цената на борсата в Чикаго през 2014 г. (фиг. 79,80,81)

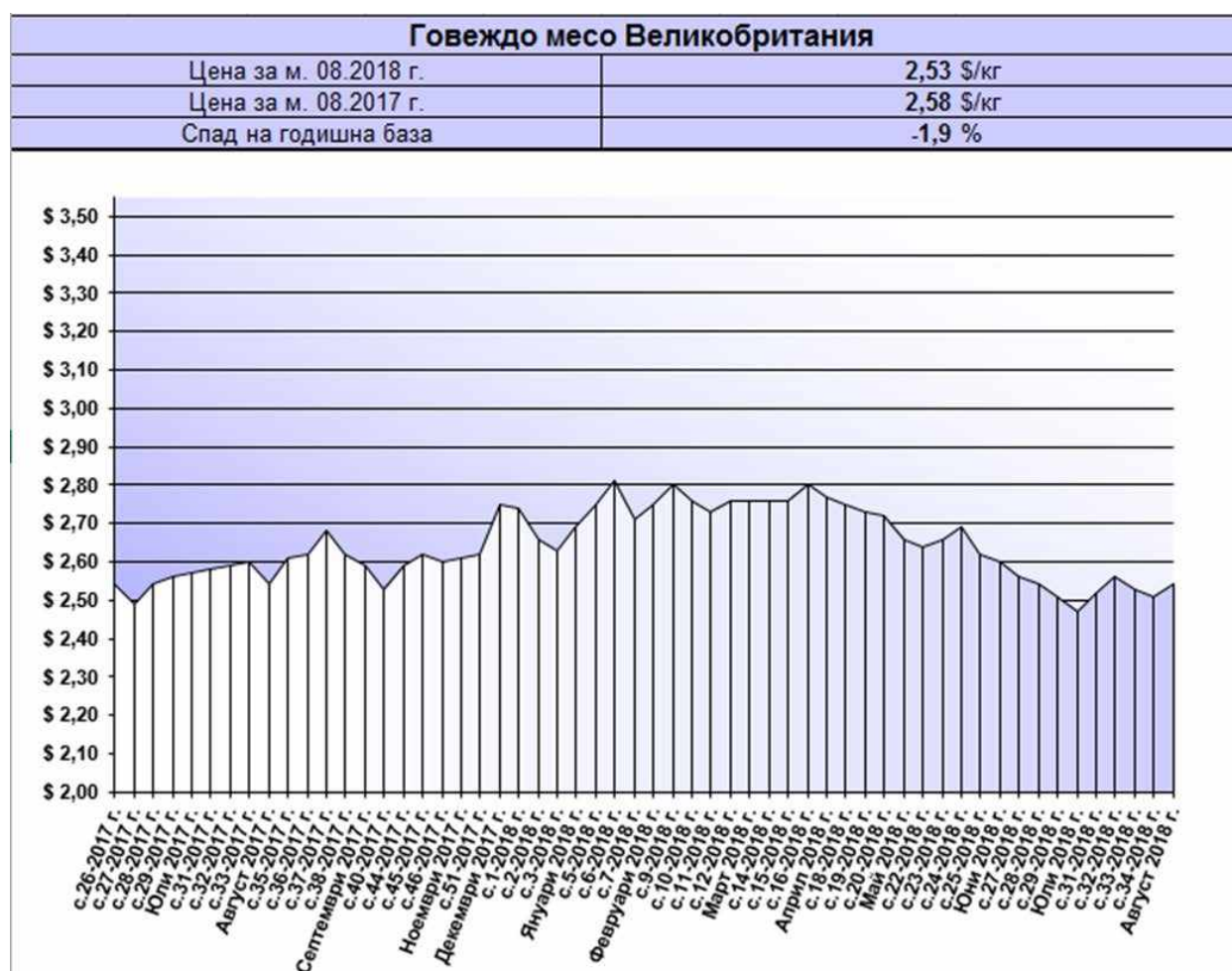
Фиг. 79

c1 CME FEEDER CATTLE FUTURES CHAIN

FC.1:CME

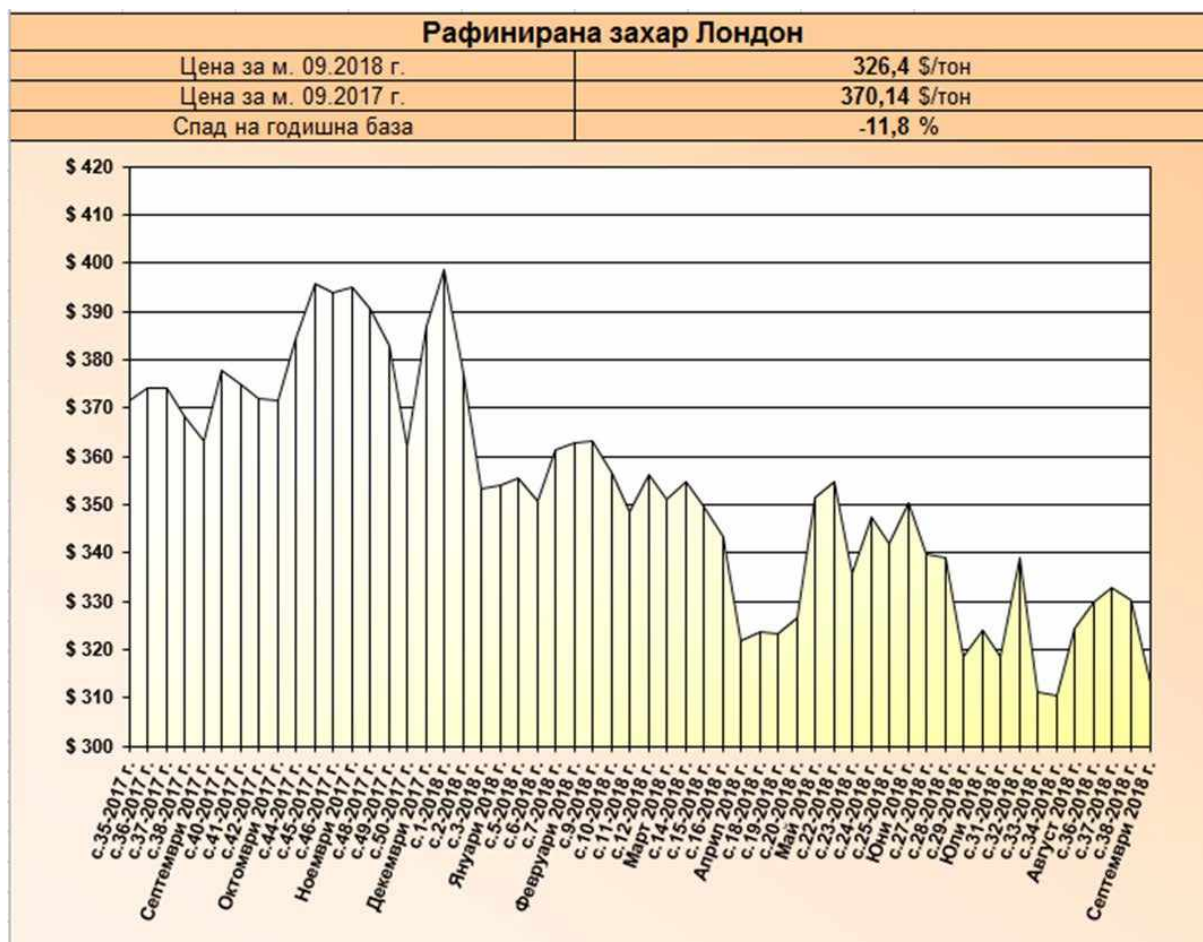

Фиг. 80

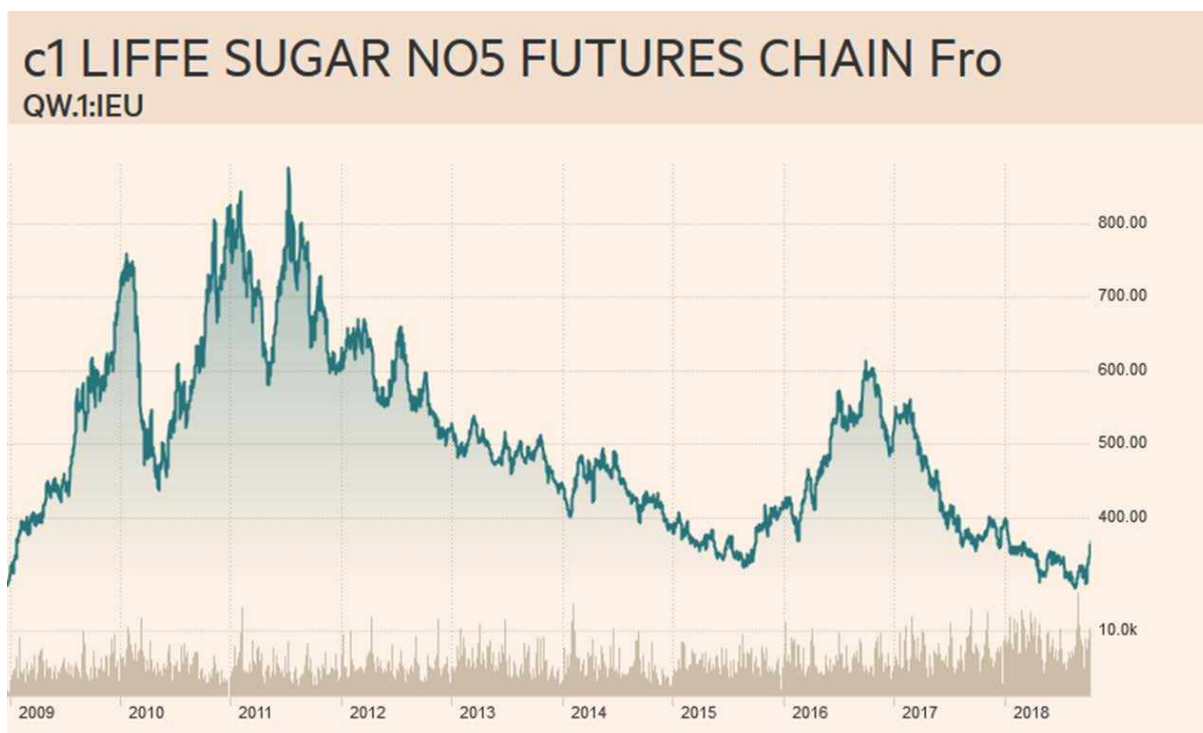

Фиг. 81

На годишна база е отчетен спад на цената на рафинираната захар на борсата в Лондон от 11,8%. (фиг. 83,84)

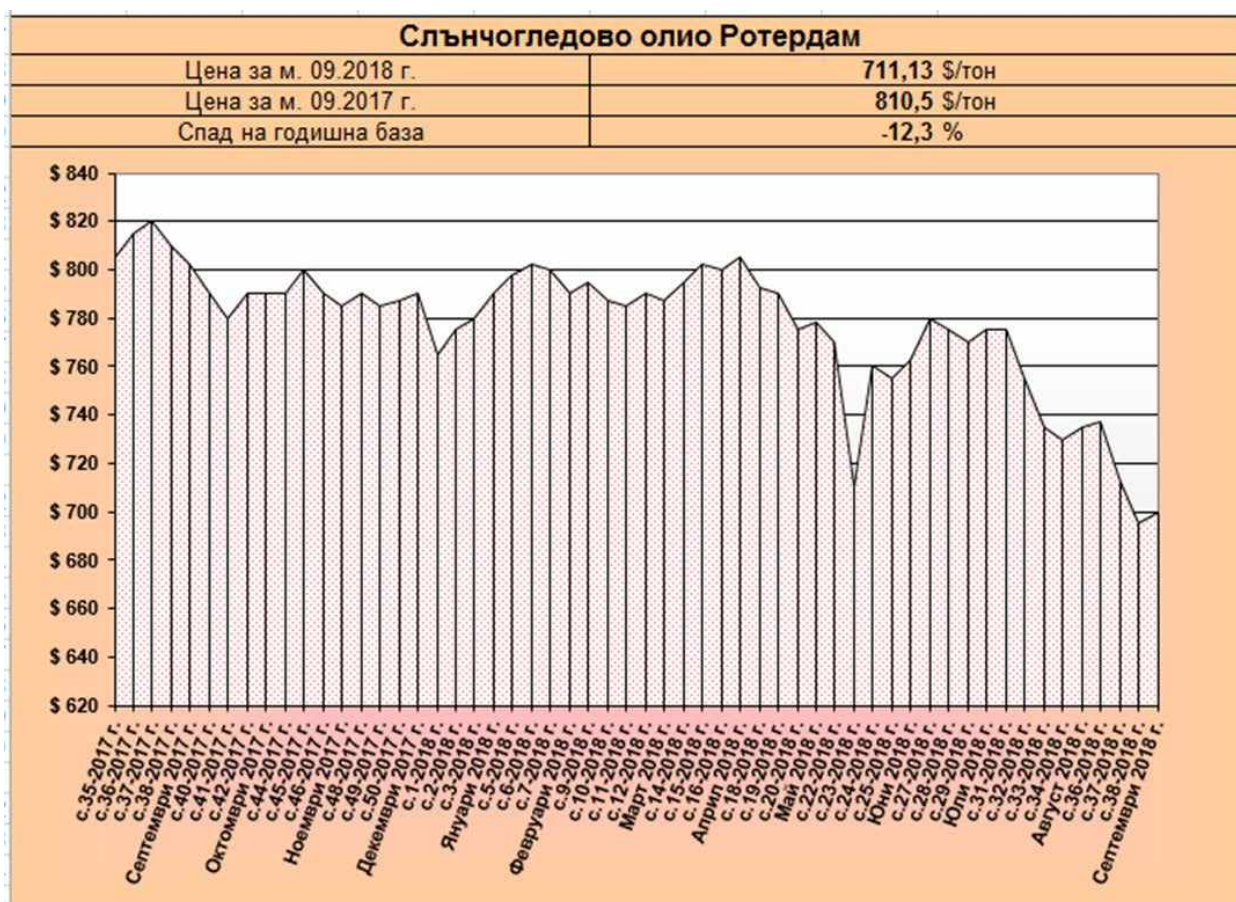

Фиг. 82

Фиг. 83 Цена на рафинирана захар на стоковата борса в Лондон за периода 2009 – 2018г.

Средната стойност на индекса на цените на захарта на ФАО през септември е 161,4 пункта, което е с 4 пункта (2,6%) по-висока от тази през м. август и с 43% по-висока в сравнение със същия месец на миналата година. Това увеличение през септември се дължи основно на сезона на прибиране на реколтата в Бразилия, най-големият производител и износител на захар. Суровото време в Бразилия по време на критичния вегетационен период имаше отрицателно въздействие върху добива на захарна тръстика, поради което обемите на прибиране на реколтата бяха по-ниски от очакваното. Освен това нарастващата загриженост за добивите на култури в регионите на Южна и Югоизточна Азия, особено в Индия и Индонезия, поради недостатъчните валежи през периода на мусоните, беше един от факторите, стимулиращ растежа на цените на захарта на световните пазари. (фиг.71)

Фиг.84

Месечната цена на нерафинираното слънчогледово олио на борсата в Ротердам през м. септември 2018 г. стъпва на ниво от 711,13 \$/тон и бележи спад на годишна база от 12,3%. (фиг.84)

Като цяло през последните две години цената на слънчогледовото олио на международния пазар е стабилна, а от края на 2016 г. се наблюдава плавен и устойчив низходящ тренд. В края на м. септември 2015 г. има краткотраен пик на стойностите, когато цената достига 1010 долара/тон. Следва бърз спад, последван от устойчива тенденция на стабилизиране на кривата. (фиг.85)

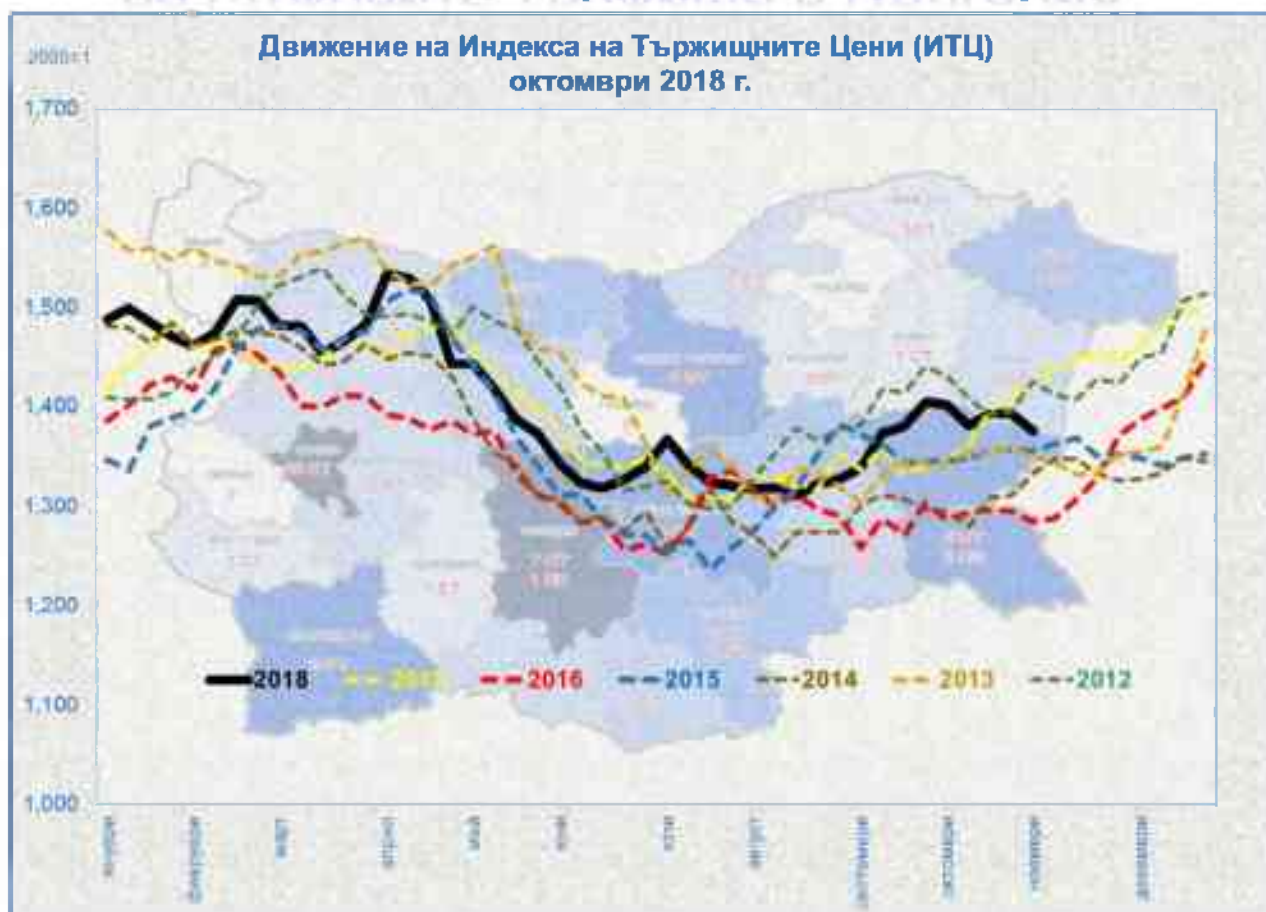

Фиг.85

С уважение,
ВЛАДИМИР ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ

Месечен бюлетин

за цените на едро на хранителни продукти
на стоковите тържища в България

м. октомври 2018 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

През месец октомври пазарът на храни остава сравнително спокоен и балансиран, като колебанията при цените на основните хранителни стоки, млечните и месните произведения са в тесни ценови диапазони. При цените на плодовете и зеленчуците се наблюдават типичните сезонни колебания, като преобладават възходящите тенденции.

На **месечна база** промяната на цените на хранителните стоки са с малки ценови отклонения, като преобладават низходящите тенденции.

През месеца е отчетен лек ръст на **годишна база** при някои млечни и месни произведения, но отклоненията варират в тесен стойностен интервал. Запазва се низходящият тренд при цената на захарта, при която е отчетен значителен спад спрямо същия месец на миналата година.

През месец октомври цените на плодовете и зеленчуците следват характерните сезонни трендове и колебания с преобладаващи възходящи тенденции. На годишна база се наблюдават отклонения в двете посоки и са в диапазон $\pm 25\%$.

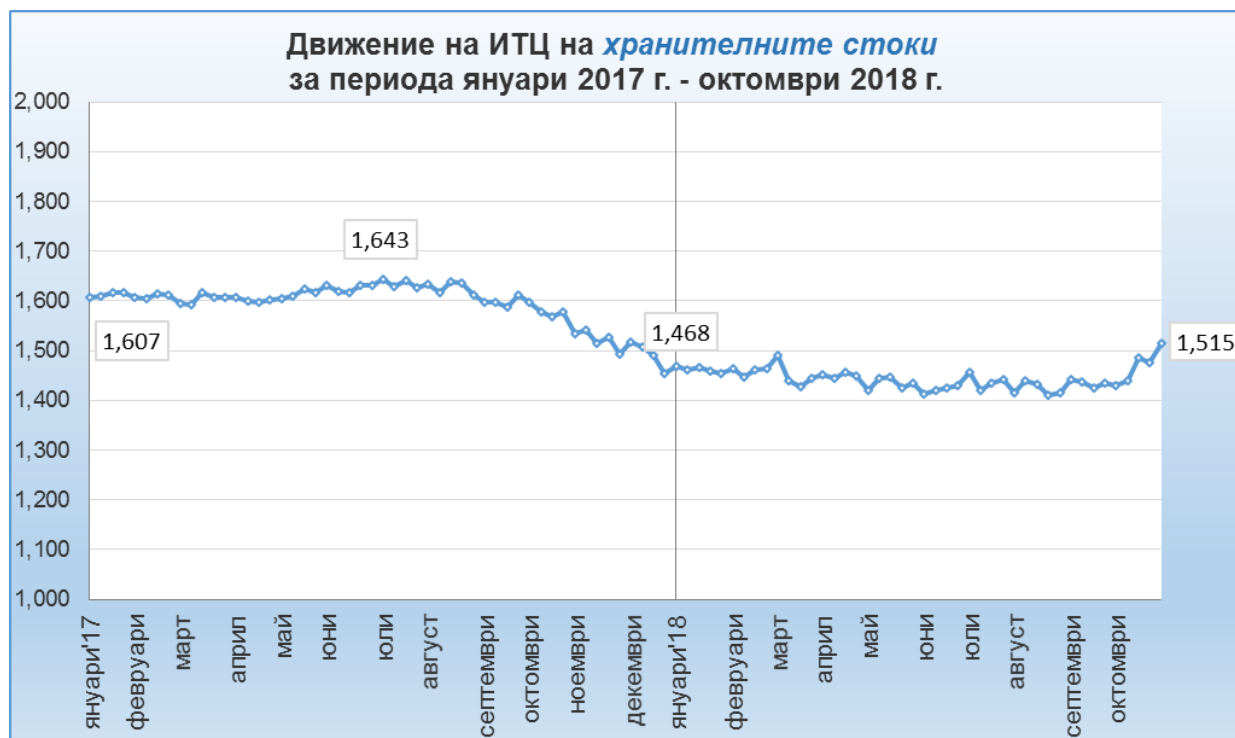
Ретроспективният анализ на движението на цените през месец октомври в **периода 2013 – 2018 г.** показва, че през тази есен цените на хранителните продукти са около нивата спрямо същия месец на предходните две - три години. Цените на млечни продукти са на малко по-ниски нива спрямо същия месец на предходната година, но са по-високи спрямо периода 2013-2016 г. Цената на кравето масло е най-висока през тази година. Тенденциите при движението на цените на зеленчуците са възходящи, като за голяма част от тях са отчетени най-високи стойности за периода. Цените на плодове през м. октомври тази година се доближават до нивата от предходните години.

През м. октомври 2018 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** минава над нивата от същия месец на периода 2013 – 2017 г. и се доближава до стойностите от 2012 г.

През месеца на **международния пазар** се наблюдава спад на цените на млечните продукти, месата и растителните масла и е отчетен ръст на захарта и зърнените култури.

Хранителни стоки

Тенденциите при движението на цените на едро на хранителните стоки през м. октомври са разнопосочни с ценови колебания в диапазон 1-6%. Спад от 1-2% спрямо м. септември е отбелязан при цените на варивата. Цените на олиото и захарта се покачват с 1-5%, а цените на яйцата и брашното са без промяна спрямо предходния месец. (фиг.11)

Фиг. 1

Конструираният от Комисията групов Индекс на тържищните цени на хранителните стоки илюстрира общото относително изменение на цените на едро на хранителните стоки, които влизат в неговия състав¹. (фиг.1)

В началото на годината кривата стартира от ниво 1.468 пункта и през първите седмици на януари стойностите имат стабилен характер, който се задържа и през м. февруари. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.464 пункта, което е почти без промяна спрямо началото на годината. В началото на м. март се наблюдава краткотраен ръст на стойностите, след което кривата отново се връща на нивата от предходния месец. В края на март индексът стъпва на ниво от 1.445 пункта. През м. април и май кривата се задържа на нивото от месец

¹ Този индекс отразява цените на следните стоки: захар, фасул, ориз, леща, брашно и олио

март, като стойностите през последната седмица на май са 1.435 пункта. Спрямо същия период на миналата година стойностите са на много по-ниско ниво, като отчетеният спад на годишна база е близо 12%. През м. юни се наблюдава лек възходящ тренд, който се дължи на поскъпването през месеца на брашното и някои млечни продукти. През последната седмица на юни индексът стъпва на ниво от 1.429 пункта. Покачването на месечна база е 1,13%, а на годишна база има спад на индекса от 13%. В периода юли - септември стойностите се стабилизират на нива от около 1.450 пункта и са много под нивата от същия период на миналата година. През м. октомври се наблюдава лек възходящ тренд и през последната седмица на месеца кривата се стабилизира на ниво от 1.515 пункта.

Наблюденията от предходните години показват, че най-високи стойности индексът на хранителните стоки е имал през 2008 г., 2011 г. и 2012 г., когато се наблюдаваше повишаване на цените на голяма част от основните хранителни стоки. (фиг. 2)

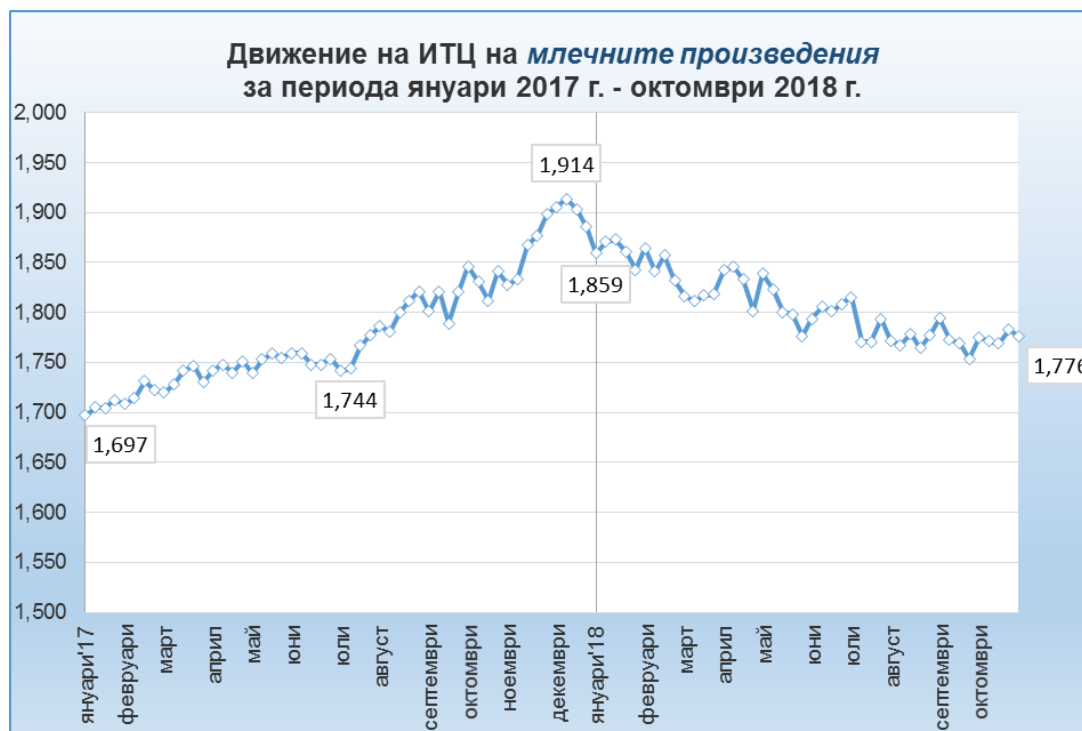

Фиг. 2

През месец октомври се наблюдава стабилизиране на цените на **млечните произведения**. Цените на кашкавала, сиренето и маслото бележат спад в интервала 1-3%, а при прясното мляко е отчетен незначителен ръст от 2%. (табл. 1, фиг.11,27-30)

Наблюденията от предходни години показват, че при движението на цените на млечните произведения се наблюдават определени сезонни тенденции, изразяващи се в по-високи есенно-зимни стойности и спад на цените през пролетта и лятото. През последните три – четири години тези сезонни колебания са все по-слабо изразени.

Движението на кривата на Индекса на Тържищните Цени на млечните произведения се обуславя от движението на цените на стоките, които влизат в неговата структура² .(фиг.3)

Фиг. 3

През м. януари 2018 г. кривата на този индекс се стабилизира на нивото от м. декември, а през февруари стойностите отбелязват спад и стъпват на ниво от 1.832 пункта. Намалението на индекса спрямо началото на годината е около 1,5%. През м. март индексът се стабилизира и се доближава до нивото от предходния месец. В края на м. март стойностите стъпват на ниво от 1.818 пункта. В началото на месец април кривата има лек възходящ тренд, но през последната седмица стойностите се стабилизират на по-ниското ниво от 1.801 пункта. В сравнение със същия период на 2017 г. индексът е на по-високо ниво, което е в резултат на високата база от м. ноември 2017 г. През м. май низходящият тренд се запазва, като е отчетен нов спад на месечна база от 1.4% и индексът се доближава до

² Стоките, които влизат в структурата на този индекс са сирене – краве и овче, кашкавал "Витоша" и краве масло

стойностите от същия период на миналата година. През м. юни индексът има слаб възходящ тренд, който се дължи на покачването на цената на кравето и овчето сирене и млеката. През последната седмица на месеца кривата стъпва на ниво от 1,803 пункта и остава на малко по-високо ниво спрямо м. юни 2017 г. През първите седмици на м. юли кривата има низходящ характер, но в края на месеца стойностите отново се покачват и стъпват на нивото от м. юни. През м. август кривата запазва стабилния си характер от предходните месеци. През м. септември се наблюдава леко понижение на стойностите и кривата стъпва на ниво от 1.753 пункта, а през октомври кривата се връща на нивото от предходните месеци.

Като цяла кривата на индекса от началото на годината има низходящ тренд и се движи под нивата от същия период на предходната година.

Ретроспективният анализ на цените на млечните произведения показва, че индексът на тази група стоки е най-висок в края на миналата година и в началото на 2014 г. Рязък скок на стойностите беше наблюдаван през лятото на 2007 г. и през 2010 г. В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на индекса на млечните продукти имаше устойчив възходящ тренд. Въпреки покачването на индекса през последните месеци на 2016 г., през първите десет месеца на 2017 година, стойностите остават под пиковите нива от 2014 г. През м. ноември'17 стойностите на индекса минават над нивото от 2014 г. и достигат пикови стойности за последните 10 години. (фиг. 4)

Фиг. 4

Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (Индекс на цените на храните³ на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (ФАО FAO)⁴

Средната стойност на индекса на цените на млечните продукти на ФАО продължава да намалява за пети пореден месец и достига през октомври на ниво от 181,8 пункта, което е с 9,2 пункта (4,8%) по-ниско в сравнение с предходния месец. През октомври ценовите оферти за всички видове млечни продукти, включени в този индекс, се понижават, което води до намаление с 15.3% спрямо същия период на миналата година и с 34% в сравнение с максималната стойност, достигната през февруари 2014 г. Спадът на цените през октомври се дължи на увеличения обем на експортните пратки на всички основни видове млечни продукти, особено от Нова Зеландия. (фиг.5)

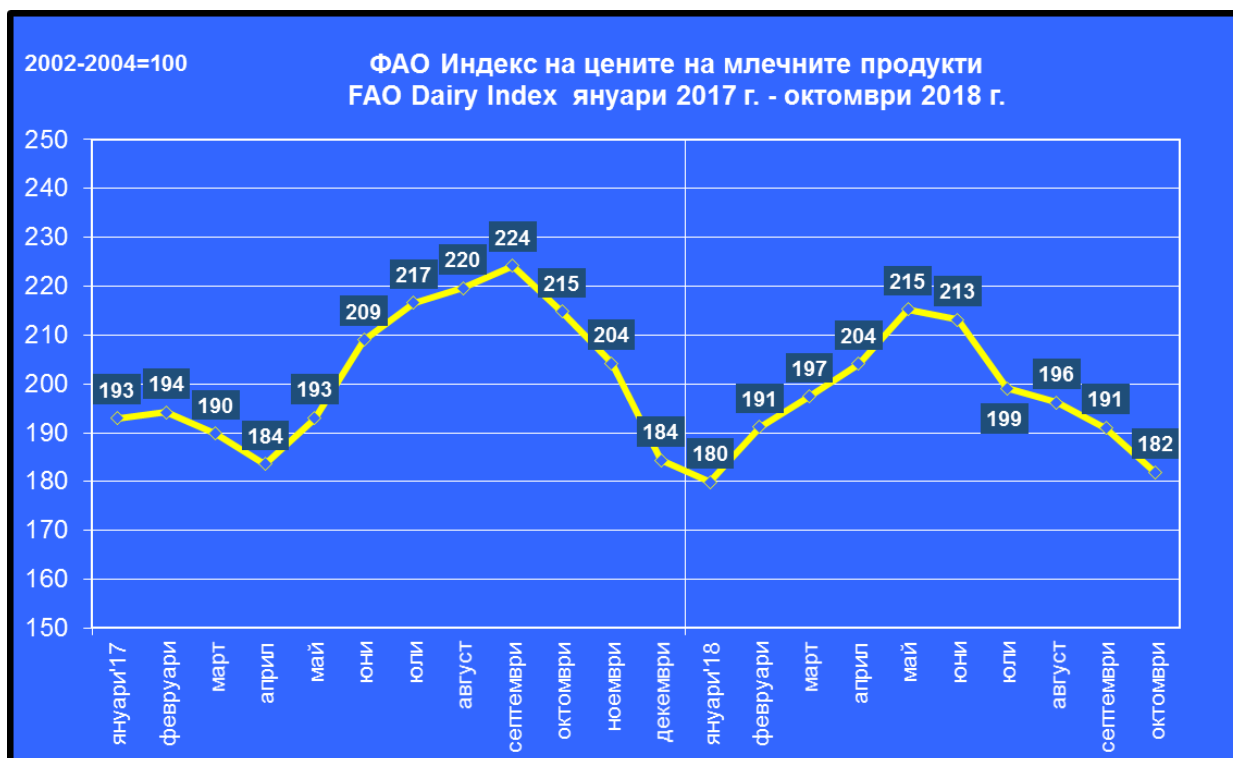
В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на ФАО индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд и през м.февруари 2014 г. достига пиковите си за последните години стойности.

Следва почти двугодишен низходящ тренд. Тенденцията се обръща през 2016 г, а в началото на 2017 г. се стабилизира и от м. март се наблюдава спад на стойностите. Трендът отново се обръща през април, за да достигне през септември максималните за последните три години стойности.

През м. октомври за първи път от пролетта на същата година е регистриран спад на индекса, който продължава и през следващите месеци до м. януари 2018 г. (фиг.6)

³ FFPI – FAO Food Price Index

⁴ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

Фиг. 5

Фиг. 6

Стойностните колебания на цените на **месото и месните произведения** през м. октомври спрямо предходния месец са разнопосочни и са в диапазона $\pm 2-3\%$. Поскъпване на месечна база от 2-3% има при пилешките гърди и колбасите. Лек спад на цените спрямо предходния месец има при пилето и пилешкия бут,

кренвиршите и каймата. Цените на рибата се задържат около нивата от предходния месец. (табл. 1, фиг.11,25-26)

ИТЦ на **месото, месните произведения и рибата**⁵ е относителен измерител на общото състояние на пазара на едро на този вид хранителни стоки. С най-голямо тегло в тази група е цената на пилешкото месо. (фиг. 7,8)

Индексът на месото и месните произведения от началото на тази година има лек възходящ тренд. През последната седмица на януари кривата се стабилизира и през следващите два месеца остава на ниво от около 1.280.

В края на м. март стойностите са 1.292 пункта, което е по-високо ниво в сравнение със същия период на предходната година. Това е в резултат на много ниската база на индекса в началото на 2017 г.

През м. април индексът има лек възходящ тренд, който се дължи на покачването на цените на някои от месата и месните продукти. В края на месеца кривата стъпва на ниво от 1,316 пункта. Повишението спрямо предходния месец е 2%, а на годишна база повишението е 6%.

В резултат на спада на цените на голяма част от месата и месните произведения, през м. май кривата на индекса има низходящ тренд. През последната седмица на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.295 пункта и въпреки наблюдавания спад, те остават все още над нивото от същия период на предходната година.

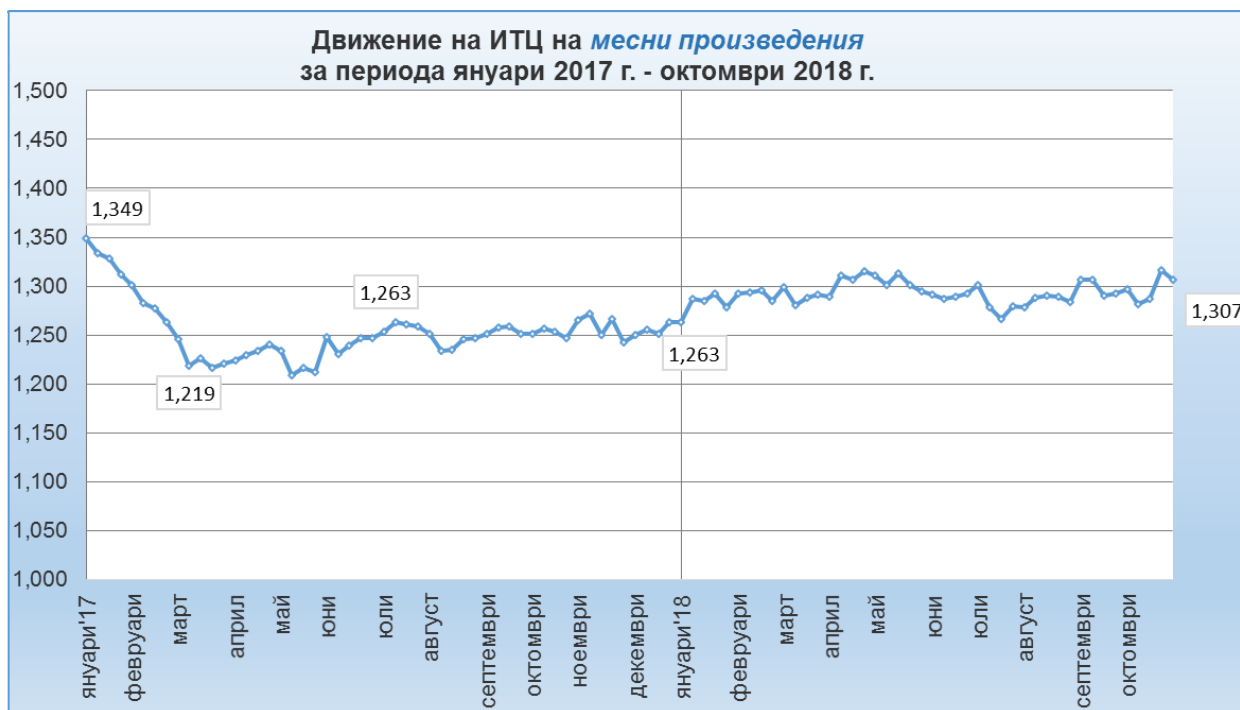
През м. юни, в резултат на поскъпването на някои меса и месни произведения, индексът има възходящ тренд. В края на месеца той стъпва на ниво от 1.293 пункта, като остава на малко по-високо ниво спрямо миналата година.

През м. юли като цяло кривата има низходящ характер, като само през последната седмица на месеца стойностите се покачват и стъпват на ниво от 1.280 пункта и се доближават до стойностните от същия период на предходната година.

За кратко през м. август се наблюдаваше покачване на индекса, но в средата на месеца кривата отново се стабилизира на нивата от предходния месец.

През м. септември и октомври кривата на този индекс има стабилен характер и в края на периода стъпва на ниво от 1.307 пункта.

⁵ В структурата на индекса влизат стоките: пиле, колбаси малотрайни и шпеков салам; кренвирши; кайма и риба (скуприя).

Фиг. 7

В периода 2006 – 2008 г. индексът на тази стокова група имаше устойчив възходящ тренд. През следващите години кривата следва разнопосочни тенденции. През 2014 г. стойностите трайно се движат надолу, а през 2015 и 2016 г. индексът се стабилизира на ниво от около 1.300 пункта. (фиг.8)

Фиг. 8

Анализът по данни на ФАО⁶ за състоянието на пазара на месо през последните години показва, че от 2009 г. цените на месните продукти започват да растат, като плавната възходяща тенденция се запазва до пролетта на 2011 г. Следва стабилизиране на кривата, като тенденцията се запазва в началото на 2014 г, но стойностите остават на високото ниво от 2011 г. От средата на 2014 г. се заражда устойчив низходящ тренд, който продължава до м. март 2016 г. С известни колебания в двете посоки кривата на този индекс през 2016 и 2017 г. има стабилен характер. (фиг. 9, 10)

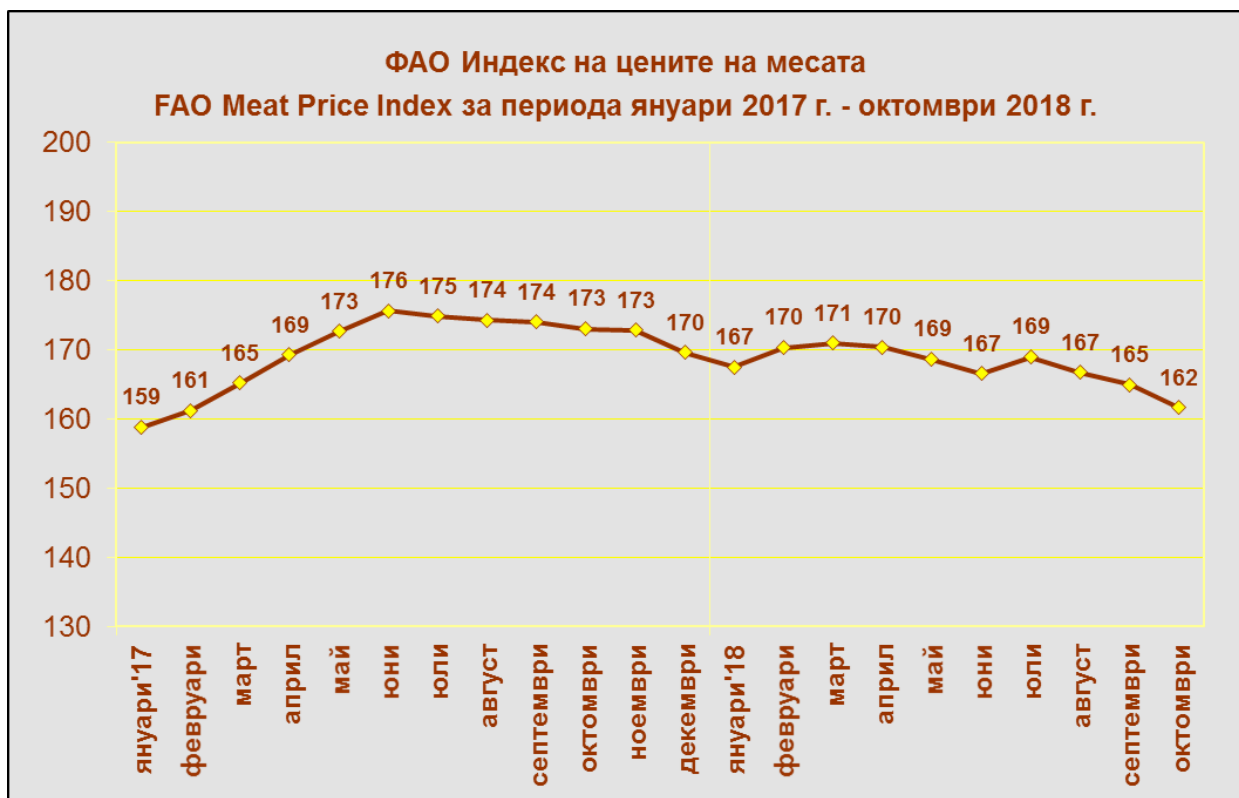
Средната стойност на индекса на цените на месото на ФАО през октомври е 161,6 пункта, като е с 3,3 пункта (2,0%) по-ниска от тази през септември и с 11 пункта по-ниска от стойността за същия период на миналата година. През октомври цените на всички основни видове месо, включени в този индекс, намаляват, което е най-силно изразено при агнешко месо и малко по-малко при свинско, говеждо и птичето месо.

След четиримесечен непрекъснат растеж, цените на овнешкото месо намаляват поради появата на нови сезонни пратки от Океания.

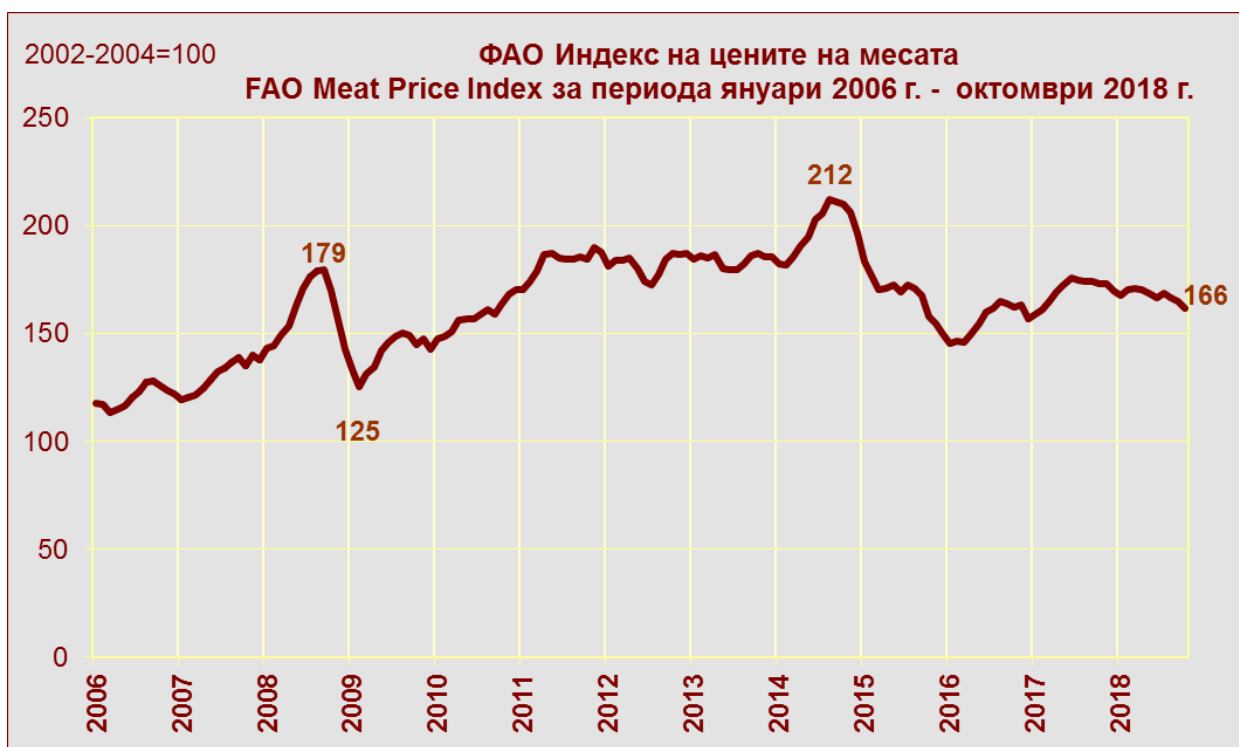
Цените на свинското месо продължават да намаляват поради ограничения на вноса, свързани с появата на нови огнища на африканска чума по свинете и увеличения износ от основните страни производителки.

Цените на говеждото месо намаляват за трети пореден месец, поради наличието на значителни износни запаси, докато цените на птичето месо се понижават под въздействието на текущия спад на пазарната активност.

⁶ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

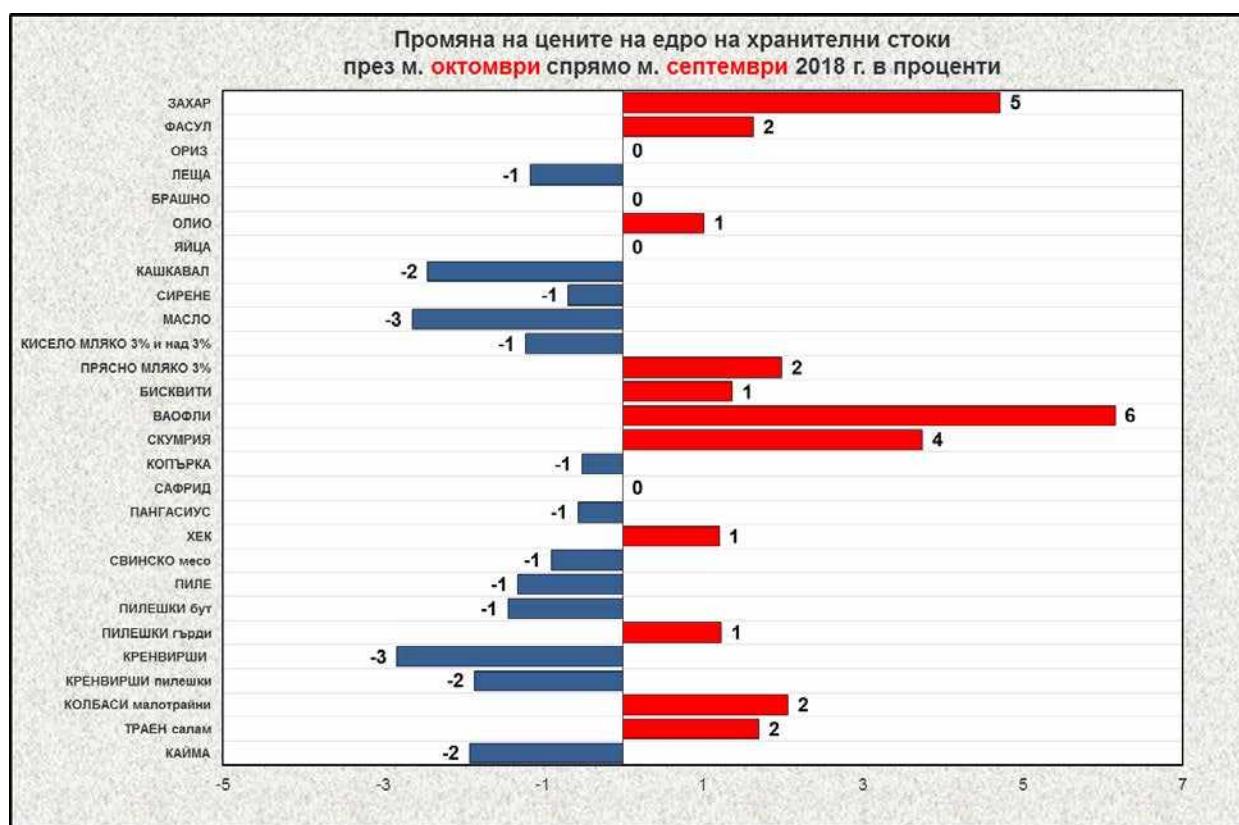
Фиг.9

Фиг.10

Таблица 1

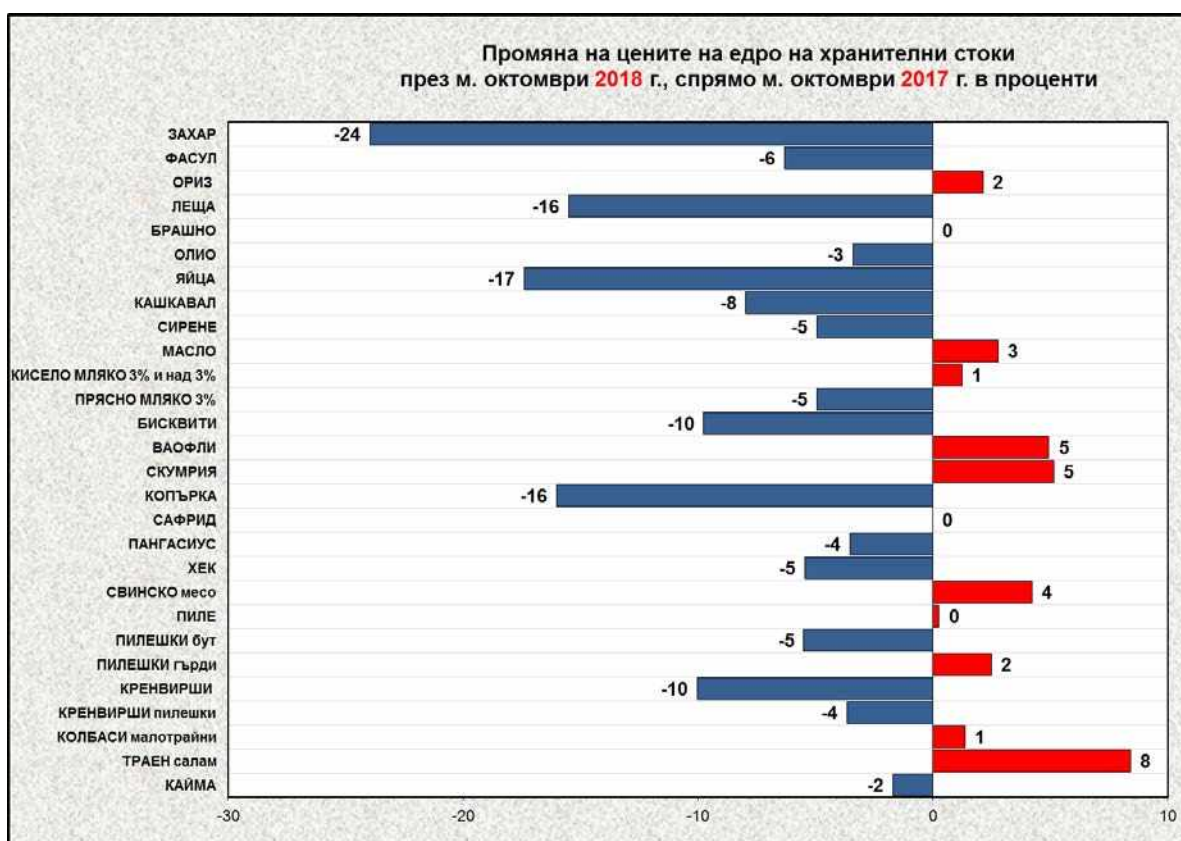
СТОКА	септември'18	октомври'18	промяна в %	промяна в лв.	октомври'17	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЗАХАР	1,06	1,11	4,7	0,05	1,46	-24,0	-0,35
ФАСУЛ	3,06	3,11	1,6	0,05	3,32	-6,3	-0,21
ОРИЗ	1,91	1,91	0,0	0,00	1,87	2,1	0,04
ЛЕЩА	2,59	2,56	-1,2	-0,03	3,03	-15,5	-0,47
БРАШНО	0,80	0,80	0,0	0,00	0,80	0,0	0,00
ОЛИО	1,97	1,99	1,0	0,02	2,06	-3,4	-0,07
ЯЙЦА	0,19	0,19	0,0	0,00	0,23	-17,4	-0,04
КАШКАВАЛ	9,83	9,59	-2,4	-0,24	10,42	-8,0	-0,83
СИРЕНЕ	5,83	5,79	-0,7	-0,04	6,09	-4,9	-0,30
МАСЛО	2,28	2,22	-2,6	-0,06	2,16	2,8	0,06
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,82	0,81	-1,2	-0,01	0,80	1,3	0,01
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,51	1,54	2,0	0,03	1,62	-4,9	-0,08
БИСКВИТИ	1,46	1,48	1,4	0,02	1,64	-9,8	-0,16
ВАОФЛИ	2,60	2,76	6,2	0,16	2,63	4,9	0,13
СКУМРИЯ	3,74	3,88	3,7	0,14	3,69	5,1	0,19
КОПЪРКА	1,95	1,94	-0,5	-0,01	2,31	-16,0	-0,37
САФРИД	3,20	3,20	0,0	0,00	3,20	0,0	0,00
ПАНГАСИУС	3,56	3,54	-0,6	-0,02	3,67	-3,5	-0,13
ХЕК	4,98	5,04	1,2	0,06	5,33	-5,4	-0,29
СВИНСКО месо	6,71	6,65	-0,9	-0,06	6,38	4,2	0,27
ПИЛЕ	3,81	3,76	-1,3	-0,05	3,75	0,3	0,01
ПИЛЕШКИ бут	2,79	2,75	-1,4	-0,04	2,91	-5,5	-0,16
ПИЛЕШКИ гърди	7,30	7,39	1,2	0,09	7,21	2,5	0,18
КРЕНВИРШИ	4,25	4,13	-2,8	-0,12	4,59	-10,0	-0,46
КРЕНВИРШИ пилешки	3,23	3,17	-1,9	-0,06	3,29	-3,6	-0,12
КОЛБАСИ малотрайни	4,36	4,45	2,1	0,09	4,39	1,4	0,06
ТРАЕН салам	8,23	8,37	1,7	0,14	7,72	8,4	0,65
КАЙМА	4,70	4,61	-1,9	-0,09	4,69	-1,7	-0,08

Фиг. 11

Спрямо същия месец на миналата година при цените на едро на по-голяма част от хранителните стоки се наблюдава низходящ тренд. (табл. 1, фиг. 12)

Най-силен спад на годишна база има при цената на захарта (24%), който се дължи на изключително устойчивата и силна низходяща тенденция през цялата 2017 г. и през първите месеци на настоящата година. Поевтиняване спрямо миналата година в диапазона 16% има при яйцата и варивата, цената на олиото има спад от 3%. Лек ръст на годишна база от 2% има при цената на ориза, а цената на брашното е без промяна. Цените на кравето сирене и кашкавала поевтиняват спрямо същия месец на предходната година с 5-8%. Прясното мляко поевтинява на годишна база с 5%, а киселото мляко и маслото поскъпват с 1-3%. Тенденциите при движението на цените на месото и месните произведения през м. октомври тази година спрямо същия месец на предходната година са разнопосочни, а ценовите колебания са в диапазон ± 3 -8%. Поскъпване на годишна база в интервала 1-6% е отчетено при свинското месо, пилешките гърди и трайния салам. Поевтиняване спрямо същия месец на предходната година има при кренвиршите, пилешкия бут и каймата. Наблюденията на цените на рибата на годишна база показват преобладаващи низходящи тенденции, които са около 4-16%. При цените на захарните изделия се наблюдава поскъпване на годишна база от 5%. (фиг. 12)

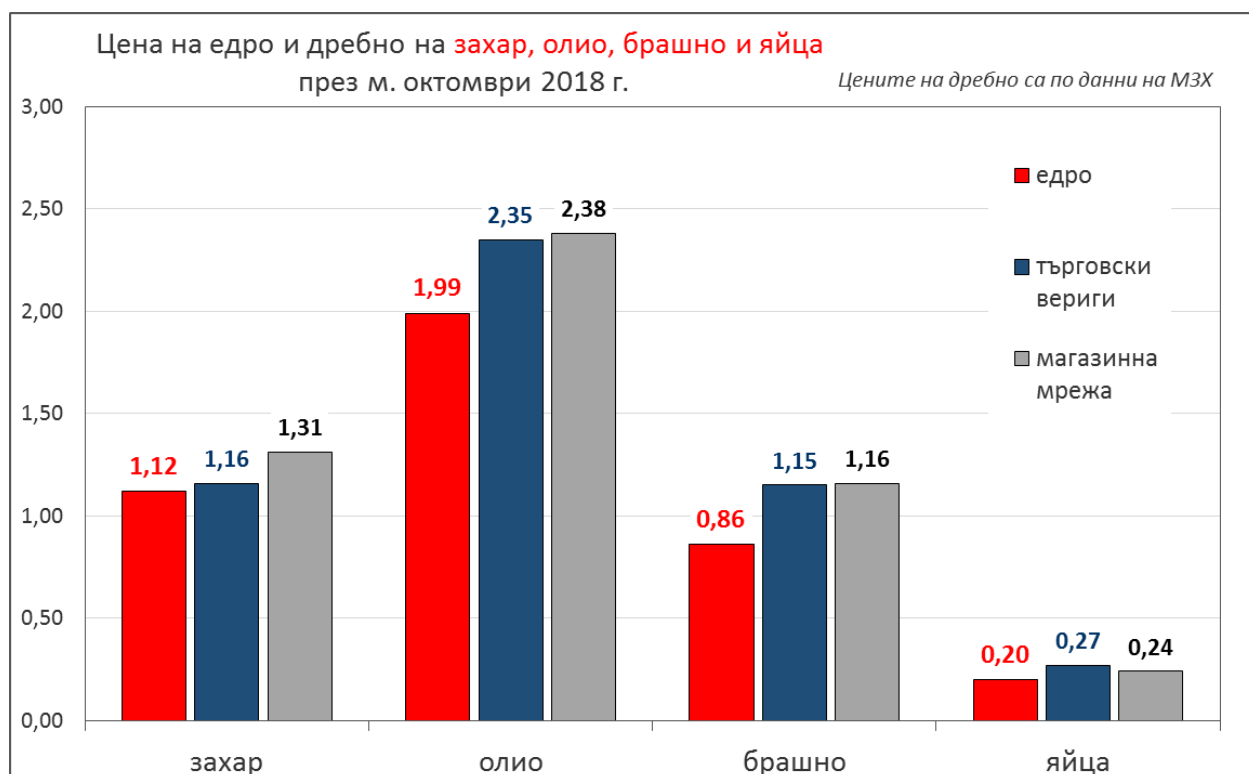
Фиг.12

Наблюдението на цените на **дребно** на основните хранителни продукти: захар, олио, брашно и яйца показва, че през м. октомври надценките на цените на дребно, спрямо цените на едро в големите търговски вериги са в диапазона 4 – 35%, като най-голямата надценка е отчетена при яйцата, а най-малка съответно при захарта.

В магазинната мрежа най-големите надценки от 20-35% са при захарта, брашното и яйцата, а при олиото те са 17%. (табл.2 и фиг.13)

Таблица 2

СТОКА	цени на едро на тържищата	цени на дребно в търговските вериги	надценка в %	надценка в лв.	цени на дребно в магазинната мрежа	надценка в %	надценка в лв.
захар	1,12	1,16	4	0,04	1,31	17	0,19
олио	1,99	2,35	18	0,36	2,38	20	0,39
брашно	0,86	1,15	34	0,29	1,16	35	0,30
яйца	0,20	0,27	35	0,07	0,24	20	0,04

Фиг. 13

Таблица 3 Цени на едро на хранителни стоки през м. октомври 2013/2018 г.

ОКТОМВРИ	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО месо	ПИЛЕ	КАЙМА
година													
2013	1,81	4,08	1,93	0,85	2,15	0,19	10,90	5,54	1,30	4,22	7,30	4,18	4,98
2014	1,20	4,11	2,07	0,80	1,90	0,19	10,73	5,57	1,35	4,04	7,36	3,97	4,72
2015	1,33	3,23	2,03	0,84	2,24	0,20	10,01	5,23	1,32	3,80	7,01	3,81	4,61
2016	1,54	3,20	1,95	0,81	2,10	0,17	9,77	5,40	1,36	3,66	6,49	3,79	4,74
2017	1,43	3,32	1,87	0,80	2,02	0,24	10,42	6,19	2,23	3,70	6,21	3,76	4,67
2018	1,12	3,33	1,97	0,86	1,99	0,20	9,80	5,89	2,34	3,72	7,50	3,85	4,69

Анализът на цените на хранителните стоки през м. октомври 2018 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2013 - 2018 г.) показва, че цените на основните хранителни стоки (захар, ориз, брашно и олио) са около и под нивата от същия месец на периода 2014 – 2017 г. Въпреки краткотрайното поскъпване на яйцата през м. ноември 2017 г., тяхната цена през тази година се доближава до нивата от същия месец на предходните години

При млечните продукти се наблюдава ръст на цените на годишна база спрямо периода 2014-2016, но са под нивата от 2017 г. Цената на маслото през м. октомври тази година е най-висока спрямо същия месец на предходните пет години. Цената на пилешкото се доближава до нивата от предходните 5 години, а цената на свинското месо е най-висока в сравнение със същия месец на анализирания период (табл.3 и фиг.14)

- През 2011 г. цената на *захарта* бележи драстичен скок и за шест месеца се покачва със 70%. В резултат на този скок цената на захарта през м. октомври 2013 г. е най-висока в сравнение със същия месец на следващите години. През м. октомври 2018 г. цената на захарта остава на най-ниско ниво спрямо периода 2014 - 2017 г. (фиг.15,16)

- В периода 2011 – 2013 г. цената на *фасула* расте и през м. октомври 2014 г. тя е най-висока за последния шестгодишен период. От средата на същата година трендът се обръща, в резултат на което цената през октомври 2016 г. е най-ниска. През м. октомври 2018 г. цената на фасула остава под нивата от същия месец на 2013-2017 г. и се доближава до стойностите от 2015 г.

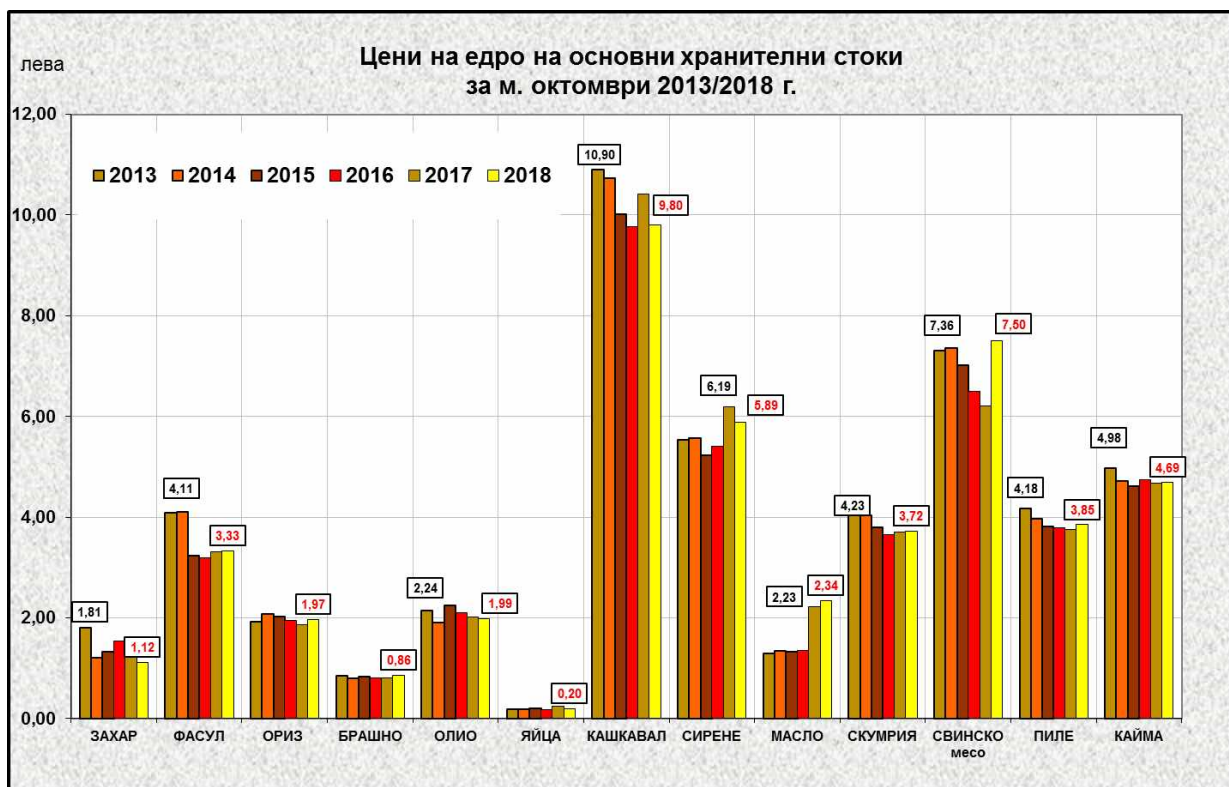
- Цената на *ориза* през последните години остава сравнително стабилна и се движи на ниво от около и малко под 1,80-2,00 лв./кг. През месец октомври настоящата година цената на ориза у нас се доближава до нивото от предходните години. Стабилният характер на цената на ориза се дължи на това, че производството на ориз в страната особено в периода след 2007 г. е в известен възход и тенденциите на световния пазар на ориз не дават силно отражение върху нашия пазар. (фиг. 23,24)

- От началото на 2013 г. кривата на цената на *брашното* има низходящ тренд, а в периода 2014 – 2017 г. цената е стабилна и се движи около ниво от 0.90лв./кг. През м. октомври настоящата година цената на брашното е около нивата от предходните години. (фиг.19,20)

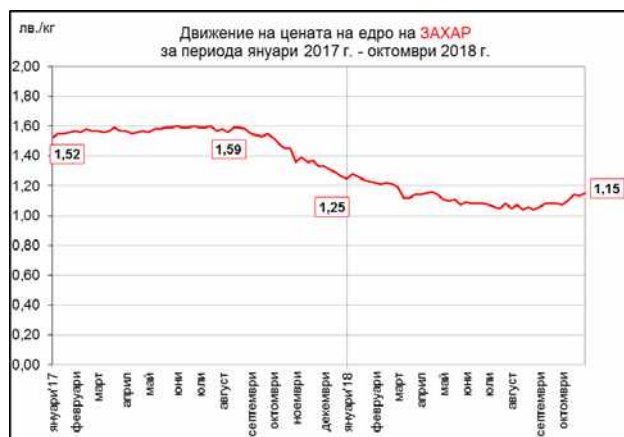
- Наред с други хранителни стоки и при *олиото* през 2012 г. се наблюдаваше трайно поскъпване, а в периода 2013 – 2015 г. цената се стабилизира и кривата тръгва надолу. През 2016 и 2017 г. стойностите са стабилни, а в края на 2017 г. цената на едро на олиото минава под 2.00 лв./л. По тази причина през м. октомври 2013 г. цената на олиото има най-високи стойности в сравнение със същия месец на другите години от периода. През следващите години цената на олиото има плавен и устойчив низходящ тренд. (фиг.17,18)

- През есента на 2017 г. цените на *млечните произведения* се покачиха и въпреки стабилизирането им в края на годината, през м. октомври тази година цената на кравето масло е най-висока.

- В периода 2013 – 2017 г. цените на *месото и месните изделия* имат траен и плавен низходящ тренд. Цената на пилето е по-висока през тази година, но остава под нивото от 2013 г. Цената на свинското месо през м. октомври тази година е на малко по-високи нива спрямо предходните години от периода. Цените на каймата и скумрията в периода 2013 – 2017 г. имат устойчиво низходящ тренд и през м. октомври 2018 г. са отчетените цени, които се доближават до нивата от предходните 4 години.

Фиг. 14

Фиг. 15

Фиг.16

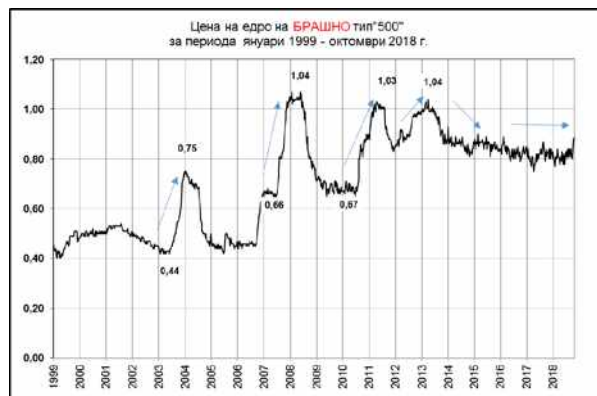
Фиг. 17

Фиг. 18

Фиг. 19

Фиг. 20

Фиг. 21

Фиг. 22

Фиг. 23

Фиг. 24

Фиг. 25

Фиг. 26

Фиг. 27

Фиг. 28

Фиг. 29

Фиг. 30

Плодове и зеленчуци

От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци на пазара е изключително нисък, но през летните месеци количествата българска продукция се увеличават. Наблюденията върху пазара на плодове и голяма част от зеленчуците през м. октомври показват, че предлаганите количества българската продукция представляват преобладаващ дял от общите продажби. (фиг. 31)

Съотношението между продажбите на български домати и домати от внос през месеца показва лек превес на вносните домати, като съотношението е 54% към 46%. През м. октомври 87% от предлаганата продукция на пазара на краставици е българска, а количествата вносни краставици са едва 13%. По-голям е относителният дял на пазара и на българските картофи, който е 92%. Количествата български плодове надвишават тези от внос, като относителният дял на българските ябълки е 94%, а на българското грозде съответно 67%. (фиг. 31)

Фиг. 31

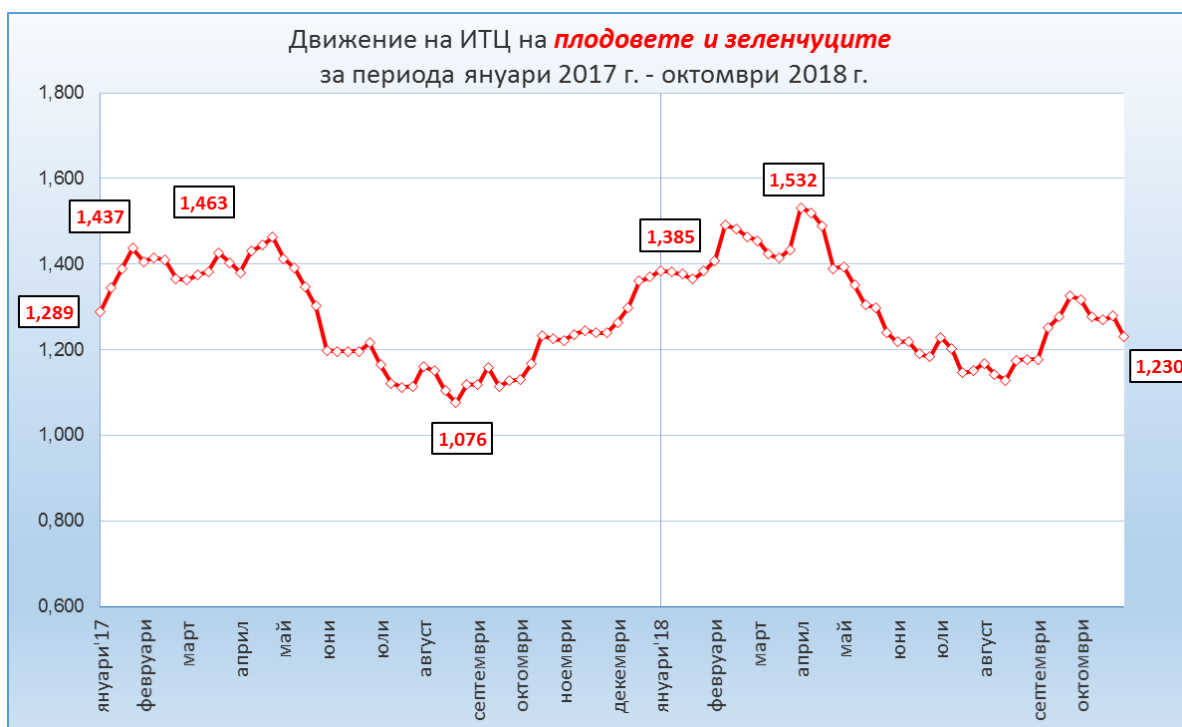
Движението на кривата на ИТЦ⁷ на плодовете и зеленчуците следва характерните за тези продукти сезонни тенденции. Максимални зимни стойности се наблюдават обикновено в периода януари – февруари, а минималните летни стойности, в зависимост от конкретните метеорологични стойности се регистрират през август. (фиг.33)

В началото на тази година индексът на плодовете и зеленчуците стартира от ниво 1.385 пункта и през последната седмица на януари кривата стъпва на ниво от 1.394 пункта. През същия месец стойностите запазват стабилния си характер от края на миналата година. Не се наблюдава тенденцията от същия месец на 2017, когато кривата рязко тръгва нагоре още от първата седмица на януари. От началото на м. февруари трендът се обръща и стойностите започват да намаляват. През последната седмица на февруари индексът стъпва на ниво от 1,464 пункта, като понижението на месечна база е 1.8%. През м. март се запазва низходящият тренд на кривата. През последната

⁷ В състава на този индекс са включени следните стоки: ябълки български и ябълки от внос, картофи български и от внос, лук зрял, чесън зрял, домати оранжерийни и домати от внос, краставици оранжерийни и от внос, пипер зелен, зеле, банани, портокали и лимони

седмица на месеца индексът леко се покачва, но остава под нивата от м. февруари и се доближава до стойностите от същия период на миналата година. В началото на м. април се запазва възходящата тенденция при движението на кривата, но от средата на месеца стойностите бързо се понижават и стъпват на ниво от 1.389 пункта. През м. май се запазва низходящият тренд на индекса, наблюдаван от средата на м. март. През последната седмица на май кривата стъпва на ниво от 1.239 пункта и се доближава до нивото от същия период на миналата година. През месец юни се запазва устойчивият низходящ тренд, като кривата стъпва в края на периода на ниво от 1.183 пункта. Тези стойности на индекса са близки до миналогодишните. След краткотрайно покачване на индекса през първата седмица на юли, кривата отново придобива плавен низходящ тренд. През последната седмица на месеца стойностите се стабилизират на ниво от 1.150 пункта. С известни колебания в двете посоки кривата на индекса през м. август се доближава до стойностите от предходния месец.

В резултат на покачването на цените, основно на зеленчуците през м. септември, стойностите на индекса на плодовете и зеленчуците рязко се покачва и стъпва в края на месеца на ниво от 1.325 пункта. Повишението на индекса спрямо началото на месеца е 12.5%, а на годишна база покачването на стойностите е близо 15%. През м. октомври се наблюдава стабилизиране и спад на стойностите на индекса. В края на периода кривата стъпва на ниво от 1.230 пункта.(фиг.32)

Фиг. 32

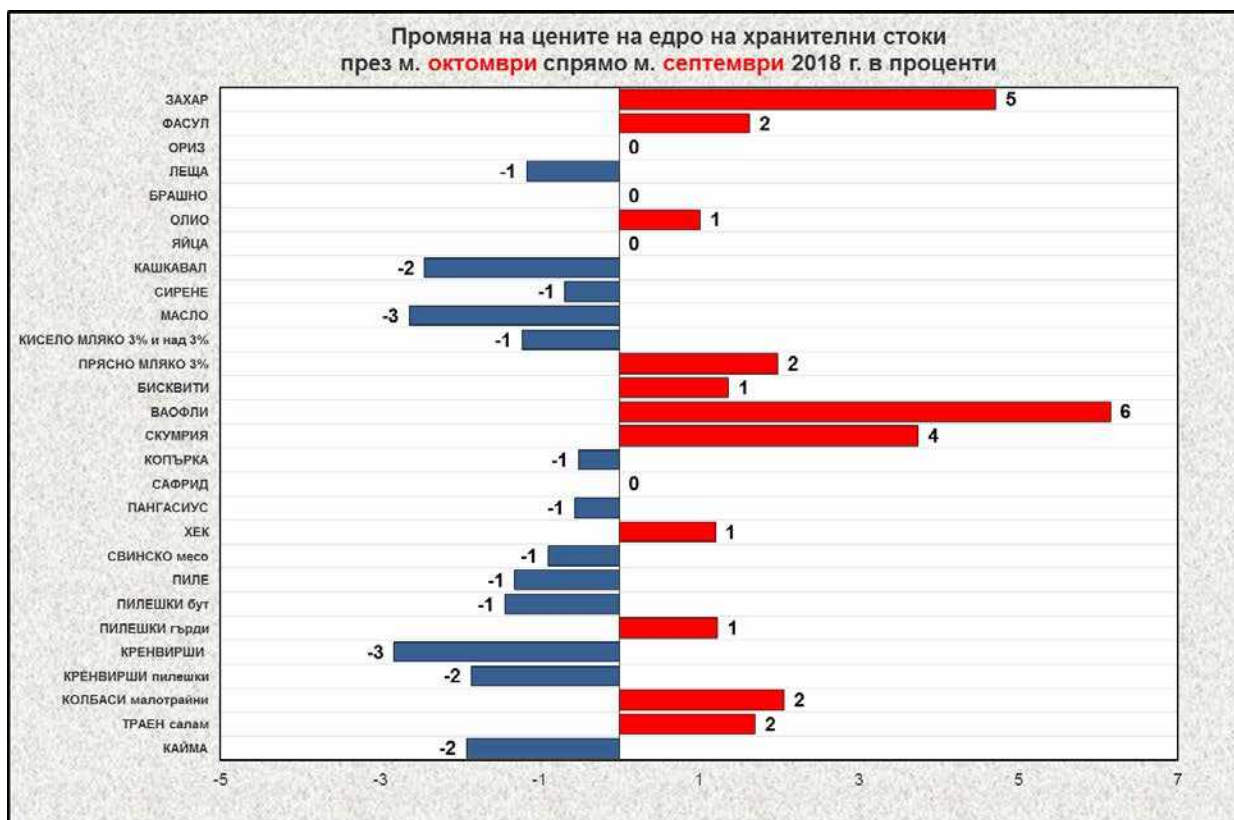
Анализът на движението на кривата на индекса през годините показва, че най-високи зимни стойности са отчетени през 2008 г., а на най-ниско ниво индексът се е стабилизирал през лятото на 2006 г. (фиг. 33)

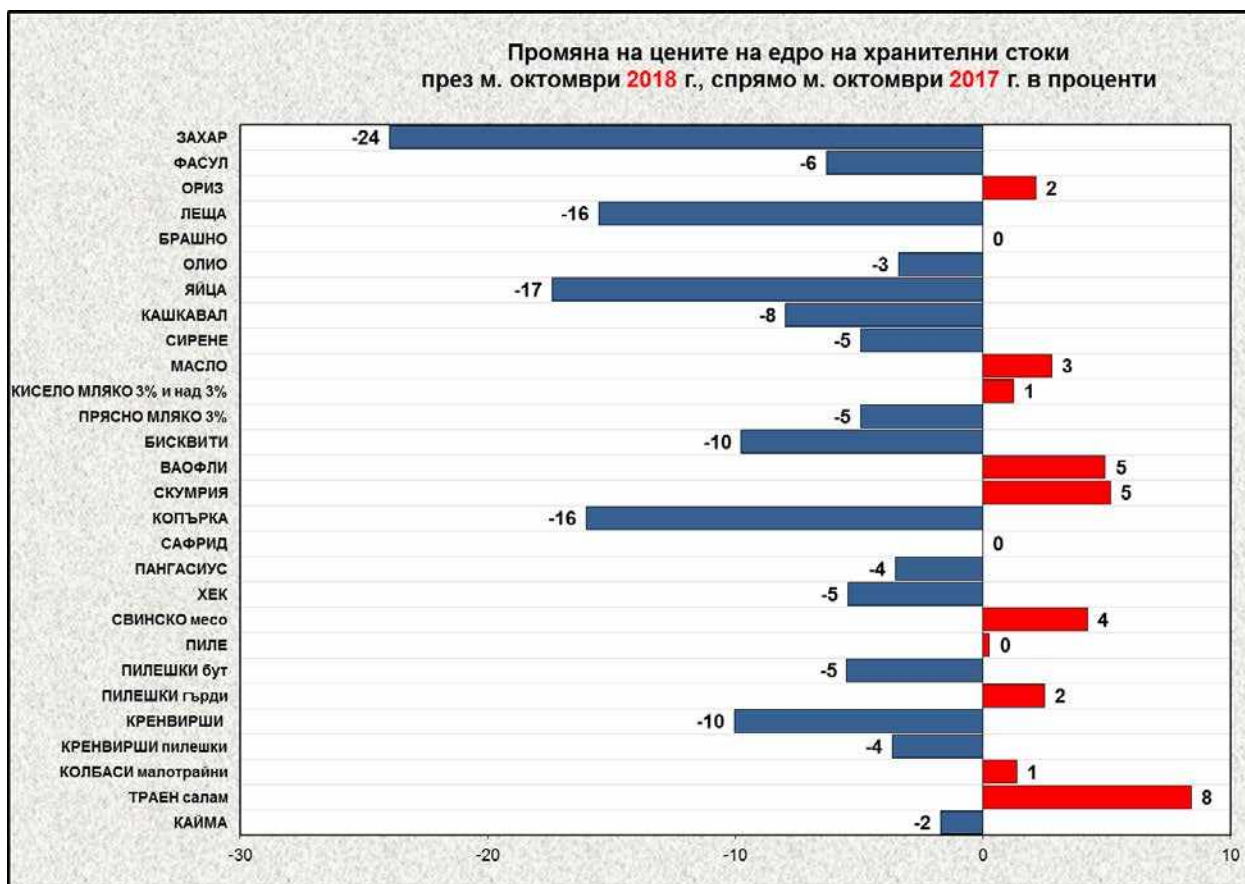
Фиг. 33

Таблица 4

СТОКА	септември'18	октомври'18	промяна в %	промяна в лв.	октомври'17	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЗАХАР	1,06	1,11	4,7	0,05	1,46	-24,0	-0,35
ФАСУЛ	3,06	3,11	1,6	0,05	3,32	-6,3	-0,21
ОРИЗ	1,91	1,91	0,0	0,00	1,87	2,1	0,04
ЛЕЩА	2,59	2,56	-1,2	-0,03	3,03	-15,5	-0,47
БРАШНО	0,80	0,80	0,0	0,00	0,80	0,0	0,00
ОЛИО	1,97	1,99	1,0	0,02	2,06	-3,4	-0,07
ЯЙЦА	0,19	0,19	0,0	0,00	0,23	-17,4	-0,04
КАШКАВАЛ	9,83	9,59	-2,4	-0,24	10,42	-8,0	-0,83
СИРЕНЕ	5,83	5,79	-0,7	-0,04	6,09	-4,9	-0,30
МАСЛО	2,28	2,22	-2,6	-0,06	2,16	2,8	0,06
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,82	0,81	-1,2	-0,01	0,80	1,3	0,01
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,51	1,54	2,0	0,03	1,62	-4,9	-0,08
БИСКВИТИ	1,46	1,48	1,4	0,02	1,64	-9,8	-0,16
ВАОФЛИ	2,60	2,76	6,2	0,16	2,63	4,9	0,13
СКУМРИЯ	3,74	3,88	3,7	0,14	3,69	5,1	0,19
КОПЪРКА	1,95	1,94	-0,5	-0,01	2,31	-16,0	-0,37
САФРИД	3,20	3,20	0,0	0,00	3,20	0,0	0,00
ПАНГАСИУС	3,56	3,54	-0,6	-0,02	3,67	-3,5	-0,13
ХЕК	4,98	5,04	1,2	0,06	5,33	-5,4	-0,29
СВИНСКО месо	6,71	6,65	-0,9	-0,06	6,38	4,2	0,27
ПИЛЕ	3,81	3,76	-1,3	-0,05	3,75	0,3	0,01
ПИЛЕШКИ бут	2,79	2,75	-1,4	-0,04	2,91	-5,5	-0,16
ПИЛЕШКИ гърди	7,30	7,39	1,2	0,09	7,21	2,5	0,18
КРЕНВИРШИ	4,25	4,13	-2,8	-0,12	4,59	-10,0	-0,46
КРЕНВИРШИ пилешки	3,23	3,17	-1,9	-0,06	3,29	-3,6	-0,12
КОЛБАСИ малотрайни	4,36	4,45	2,1	0,09	4,39	1,4	0,06
ТРАЕН салам	8,23	8,37	1,7	0,14	7,72	8,4	0,65
КАЙМА	4,70	4,61	-1,9	-0,09	4,69	-1,7	-0,08

Фиг. 34

Фиг. 35

При движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. октомври спрямо м. септември се наблюдава превес на възходящите тенденции. (табл. 4 и фиг.34)

Цените на едро на българските домати бележат ръст спрямо предходния месец, като поскъпването е 6%, а цените на домати от внос са близки до нивата от предходния месец. Краставиците поскъпват на месечна база с 24-28%. Зрелият лук, чесънът и картофите поскъпват с 2-7%, а корнишоните леко поевтиняват на месечна база. (фиг. 37-44)

При цените на плодовете се наблюдава покачване на стойностите на месечна база при портокалите и гроздето, а лимоните поевтиняват с 34%. Лек спад на месечна база има и при цените на ябълките и бананите. (фиг.45-48)

В сравнение със същия месец на миналата година при цените на зеленчуците наблюдаваните тенденции са преобладаващо възходящи, а при плодовете се наблюдава обратната тенденция. Най-голямо поскъпване на годишна база има при българските домати, краставиците от внос и зрелия лук, като поскъпването при тях на годишна база е в диапазона 24-42%. С около 10-15% поскъпват картофите и домати от внос. Поевтиняване на годишна база има при корнишоните (17%) и при зрелия чесън (6%)

При почти всички плодове, предмет на този анализ се наблюдава поевтиняване на годишна база, като най-голямо то е при лимоните – 22%. Намалението на цените на годишна база при ябълките, бананите, портокалите и гроздето е 3-9%. (табл.4 и фиг.35)

Таблица 5 Цени на едро на зеленчуци и плодове през м. октомври 2013/2018г.

октомври	ДОМАТИ оранжерийни	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	КОРНИШОНИ	ПИПЕР зелен	ПИПЕР червен	ЧЕСЪН зрял	ПАТЛАДЖАНИ	КАРТОФИ	ЗЕЛЕ	ЛУК кромид	МОРКОВИ	ЯБЪЛКИ	ГРОЗДЕ	БАНАНИ	ЛИМОНИ
година															
2013	1,49	1,69	1,55	1,35	1,47	2,75	1,11	0,71	0,43	0,69	0,80	1,01	1,47	1,96	1,90
2014	1,75	1,76	1,47	1,17	1,53	3,01	0,85	0,53	0,48	0,56	0,70	0,99	1,76	2,18	2,23
2015	1,57	1,80	1,43	1,08	1,31	3,94	0,72	0,59	0,53	0,77	0,69	0,99	1,65	2,27	2,09
2016	1,54	1,41	1,43	0,88	1,09	3,16	0,89	0,58	0,58	0,70	0,69	0,98	1,56	2,03	1,95
2017	1,91	1,72	1,57	1,09	1,39	3,64	0,95	0,56	0,57	0,56	0,71	1,17	1,75	2,06	2,49
2018	2,25	1,79	1,43	1,15	1,92	3,52	1,23	0,65	0,60	0,84	0,70	1,00	1,45	1,93	2,03

Фиг. 36

Анализът на движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. октомври 2018 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2013 – 2018 г.) показва следните тенденции: (табл. 5 и фиг. 36)

- Плодовете и зеленчуците имат изцяло сезонен характер, а цените им силно се влияят от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази причина цените на тези стоки са силно чувствителни и варират в сравнително големи диапазони за кратки времеви периоди.

- По същата причина относителният дял на количествата българска продукция през м. октомври на последните шест години е функция и от конкретните метеорологични условия.

- Цените на домати през м. октомври 2018 г. са най-високи спрямо предходните години.

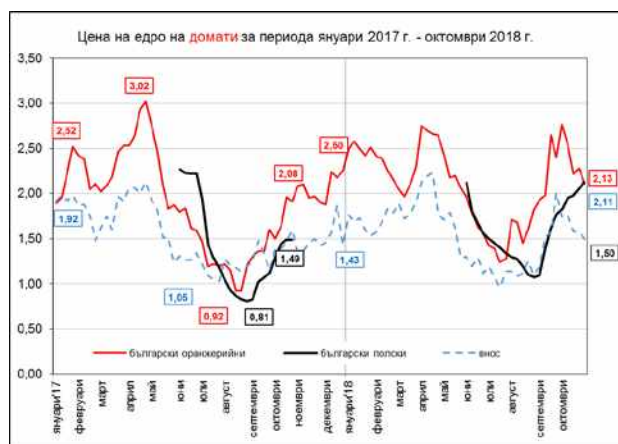
- Цените на краставиците през м. октомври на настоящата година са по-високи в сравнение със същия месец на предходните 4 години, и се доближават до нивото от 2015 г.

- Цената на картофите през тази година е близка до нивата от предходните четири години и остава под нивото от 2013 г.

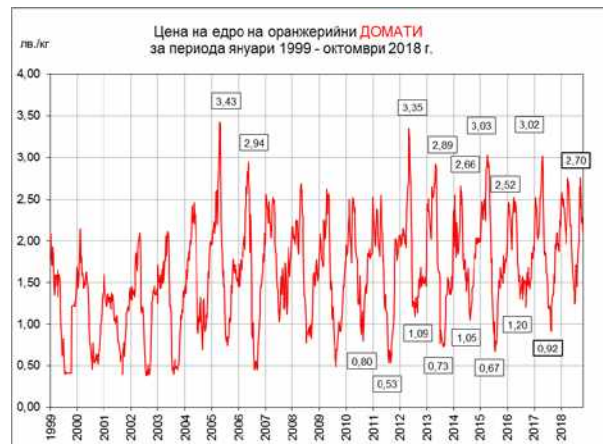
- Цената на червения пипер е най-висока за анализирания период., а цената на зеления пипер се доближава до нивото от 2014 г. Аналогични са

наблюденията и върху цените на патладжаните, които също са най-високи през м. октомври 2018 г.

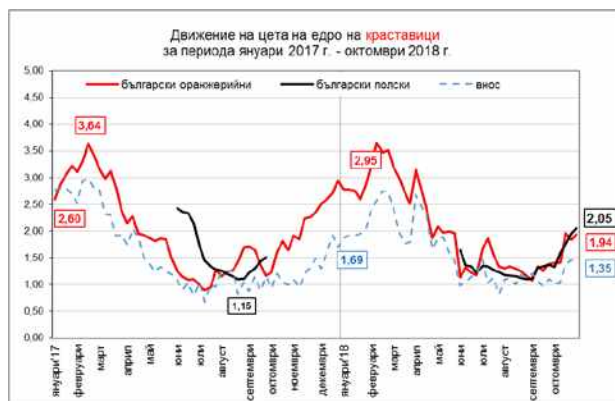
- Цените на едро на ябълките и гроздето се доближават по стойност до нивата от предходните години, като цената на гроздето е малко под нивата от предходните години. Цените на бананите и лимоните са на по-ниски нива в сравнение със същия месец на миналите години.

Фиг. 37

Фиг. 38

Фиг. 39

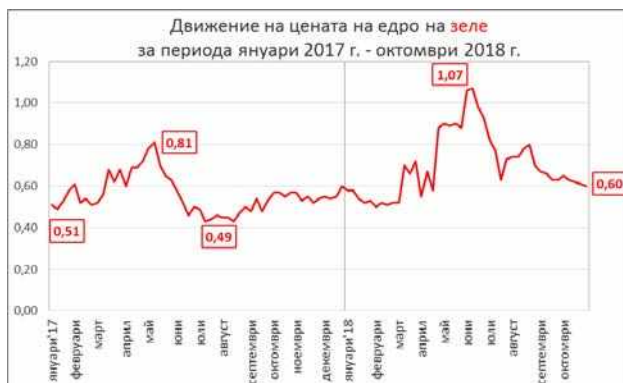
Фиг. 40

Фиг. 41

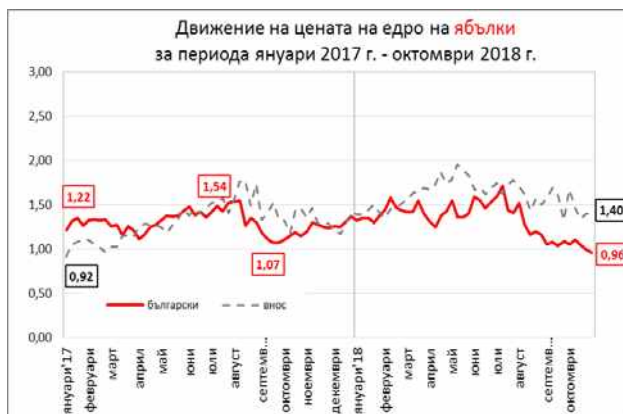
Фиг. 42

Фиг. 43

Фиг. 44

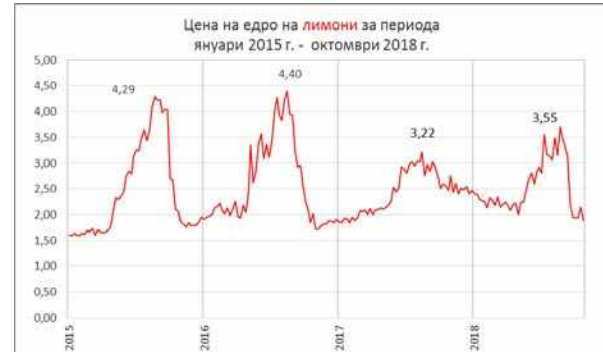
Фиг. 45

Фиг. 46

Фиг. 47

Фиг. 48

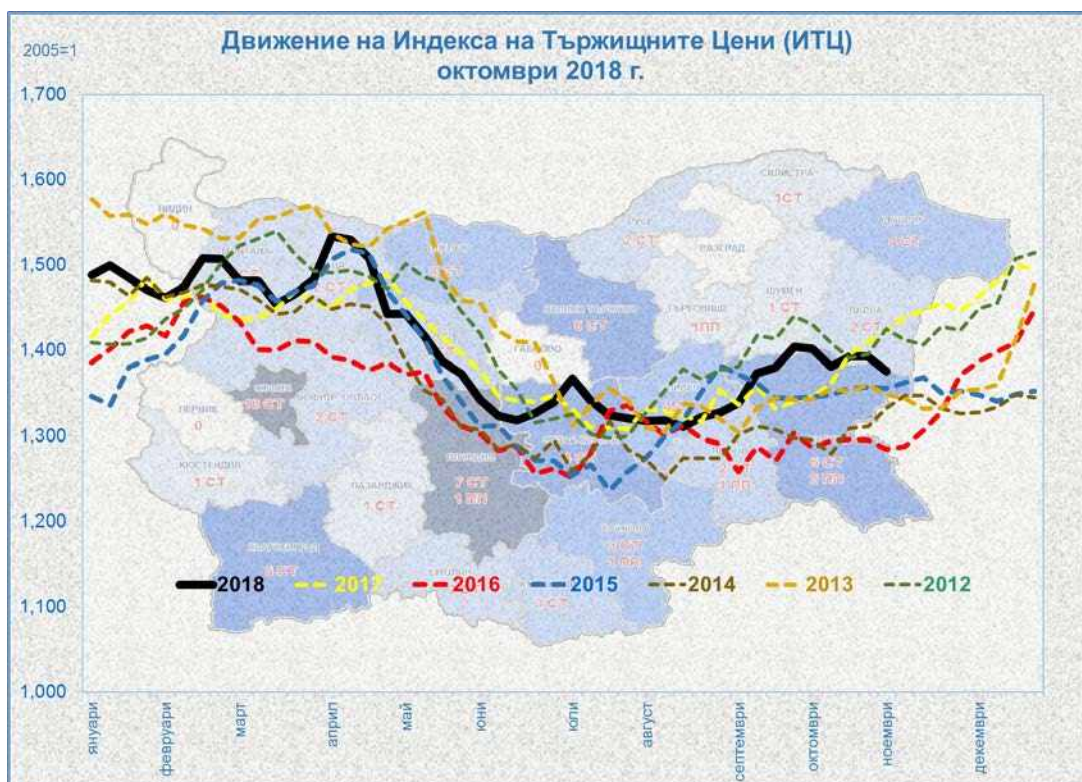
Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

След Коледните празниците през декември, още в края на годината се забелязва намаляване на търговската активност. През първия месец на 2018 г. пазарът на едро на храни в известна степен е по-вял, без значителни колебания на цените, а кривата на индекса на тържищните цени има низходящ тренд. В началото на януари стойностите стартират от 1.489 пункта и се стабилизират през последната седмица на ниво от 1.462 пункта. Понижението на индекса на месечна база е 1.8% и се доближава до стойностите от същия период на предходната

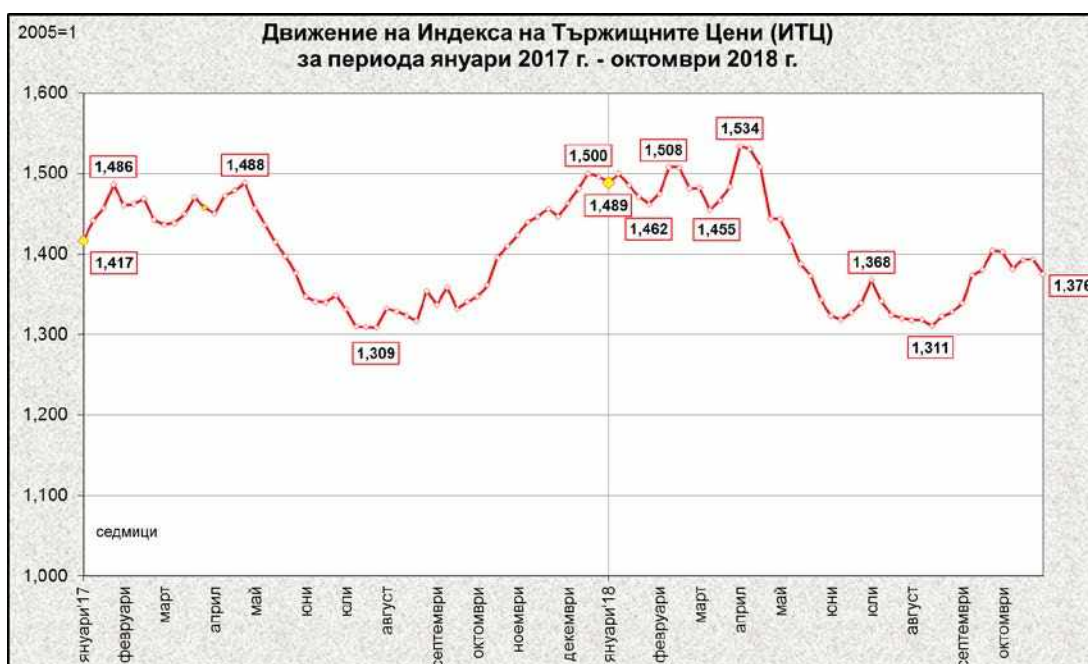
година. В началото на м. февруари се наблюдава стабилизиране на кривата на индекса, а през следващите седмици започва плавно низходящо движение. В края на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.482 пункта, като понижението на месечна база е 1.7%. През първата седмица на март кривата запазва низходяща тенденция, но през следващия период трендът се обръща и стойностите започват да растат. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.483 пункта. През м. март 2018 г. кривата на Индекса на тържищните цени остава над нивата от същия месец на 2012, 2015 и 2016 г., доближава се до нивото от 2014 и 2017 г. и е под нивото от същия месец на 2013 г. След наблюдавания устойчив възходящ тренд при движението на индекса през м. март, от началото на м. април стойностите се започват да падат. Задържането и лекото понижение на индекса се дължи на стабилните цени на хранителните стоки и лекото поевтиняване на зеленчуците. В края на месеца ИТЦ стъпва на ниво от 1,444 пункта, като отбелязва спад спрямо началото на април от 6% и се доближава до нивото от същия период на миналата година. През м. май се запазва устойчивият низходящ тренд при движението на индекса. В края на месеца той стъпва на ниво от 1,342 пункта, близо до нивото от 2017 г. В началото на м. юни се запазва тенденцията от предходните месеци, но в средата на месеца трендът се обръща и кривата тръгва нагоре. В края на месеца тя стъпва на ниво от 1,339 пункта и се доближава до стойностите от същия период на предходната година. През м. юни 2018 г. кривата на Индекса на тържищните цени остава над нивата от същия месец на 2014 и 2016 г., доближава се до нивото от 2015 г. и остава под нивото от 2012, 2013 г. и 2017 г. (фиг.65) След наблюдаваното покачване на индекса през втората половина на юни, през м. юли кривата тръгва надолу, стъпва на нивото от началото на юни, след което стойностите се стабилизират. Отчетените стойности през последната седмица на юли са 1.320 и се доближават до нивата от същия период на миналата година. В началото на м. август се наблюдава задържане на стойностите на кривата около нивата от предходния месец. През втората половина на месеца се наблюдава зараждане на плавна възходяща тенденция и през последната седмица на месеца кривата стъпва на ниво от 1.327 пункта. Възходящият тренд от август се запазва и леко се усилва през м. септември и стойностите минават над нивото от същия период на предходната година. Повишението на индекса през м. септември 2018 г. и на годишна база е 4.8%. От началото на м. октомври се наблюдава спад на стойностите на индекса, като намалението на месечна база е 2%.(фиг. 50)

През м. октомври 2018 г. кривата на Индекса на тържищните цени минава над нивата от същия месец на периода 2013 – 2017 г. и се доближава до стойностите от 2012 г. (фиг. 49)

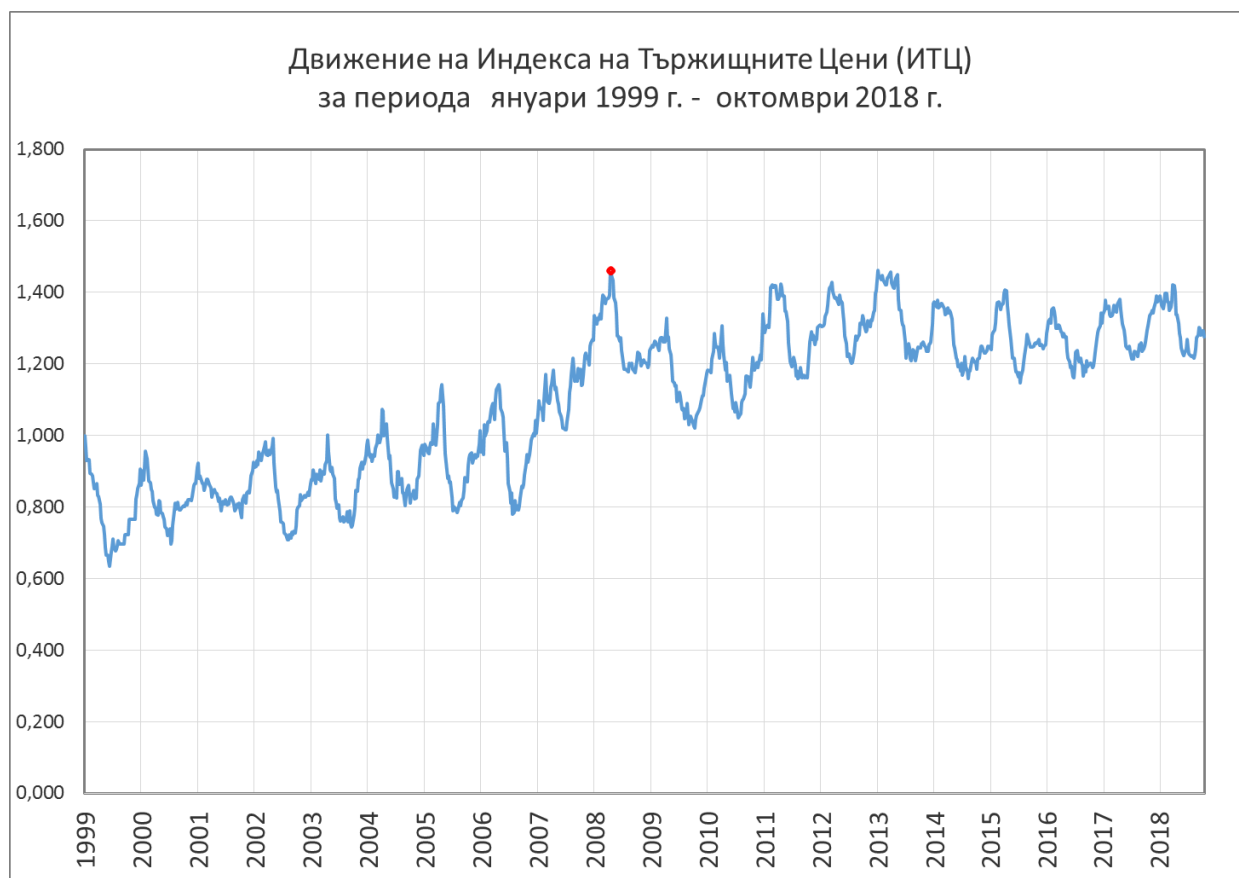
Движението на ИТЦ в периода януари 1999 г. – октомври 2018 г. следва определени тенденции на силен ръст на стойностите през зимата и ниски нива през лятото. Най-високите стойности за този период индексът достига през зимата на 2008 г. (фиг. 51)

Фиг. 49

Фиг. 50

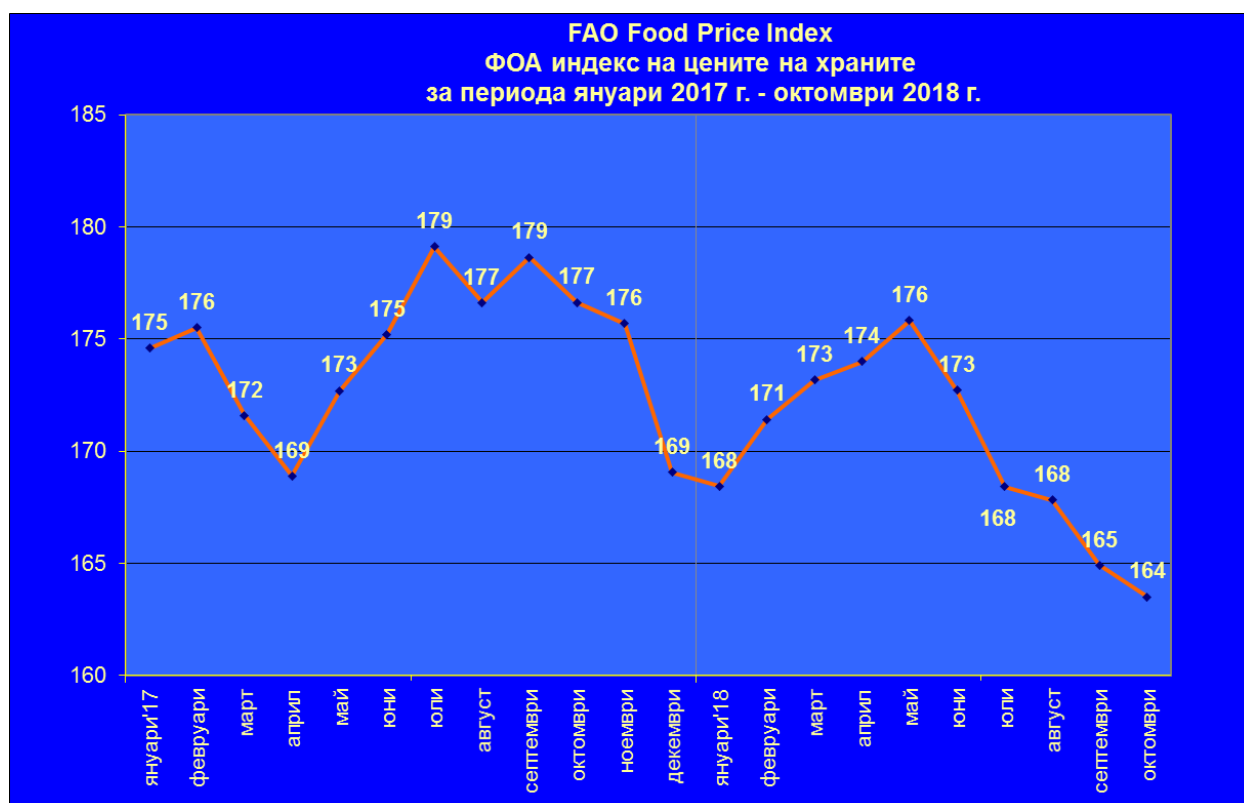
Фиг. 51

Международни цени

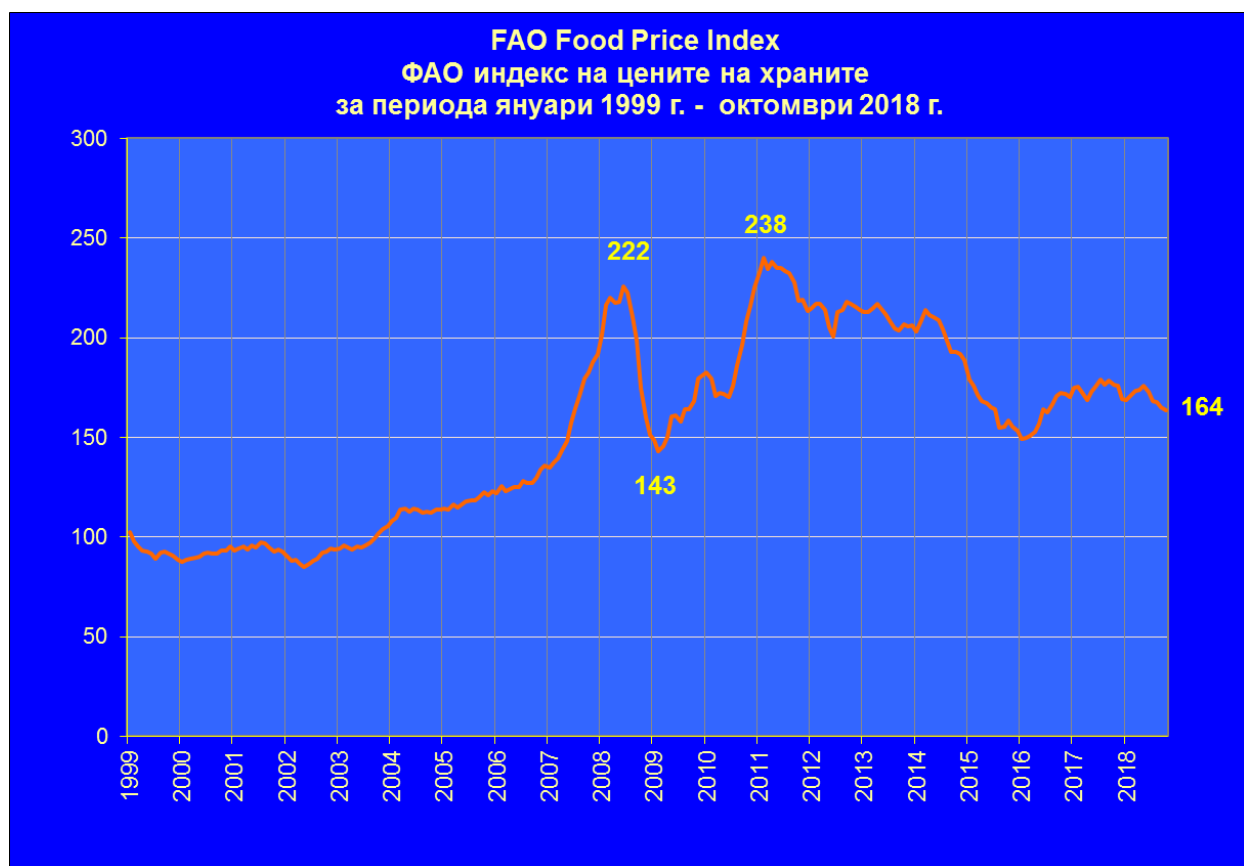
Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари. Цените на стоки като олио, захар, брашно, ориз и др. са силно зависими от борсовите цените на тези стоки на големите световни и европейски стокови борси.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (фиг.52-55)

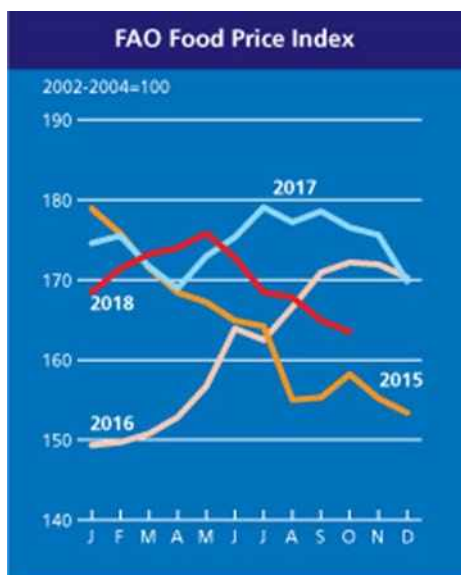
През октомври 2018 г. средната стойност на индекса на цените на храните на ФАО (CPIF) е 163,5 пункта, като е с 1,4 пункта (0,9%) по-ниска в сравнение със септември и с 13 пункта (7,4%) по-ниска от същия месец на миналата година. Спадът в индекса на потребителските цени през октомври е в резултат от намалението на цените на млечните продукти, месото и растителните масла и е отчетен ръст на захарта и зърнените култури. През октомври ФАО индексът достигна най-ниското си ниво от май. (фиг.52)

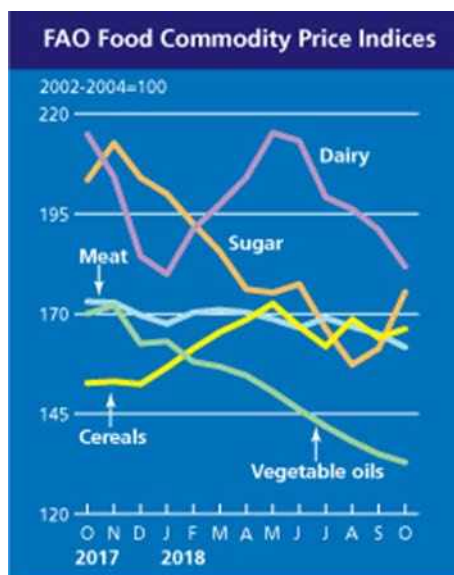
Фиг. 52

Фиг. 53

Фиг. 54

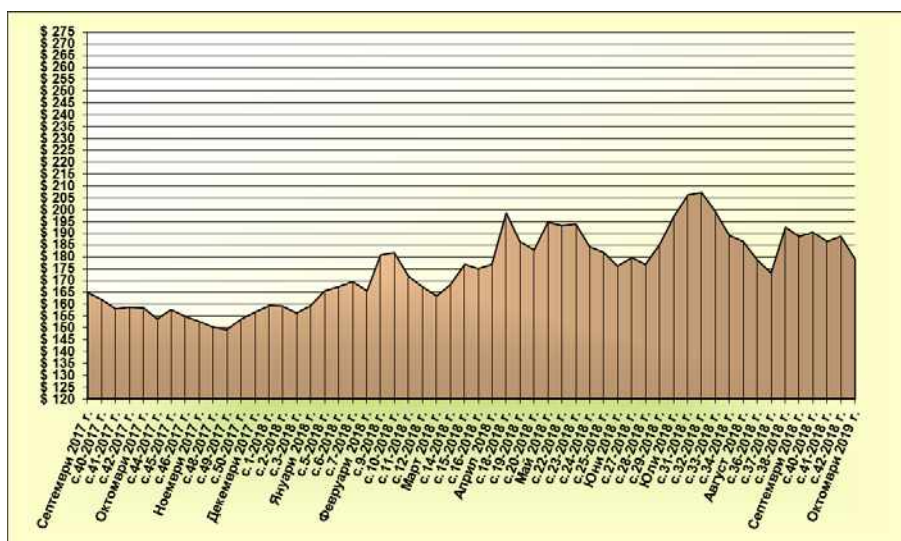

Фиг. 55

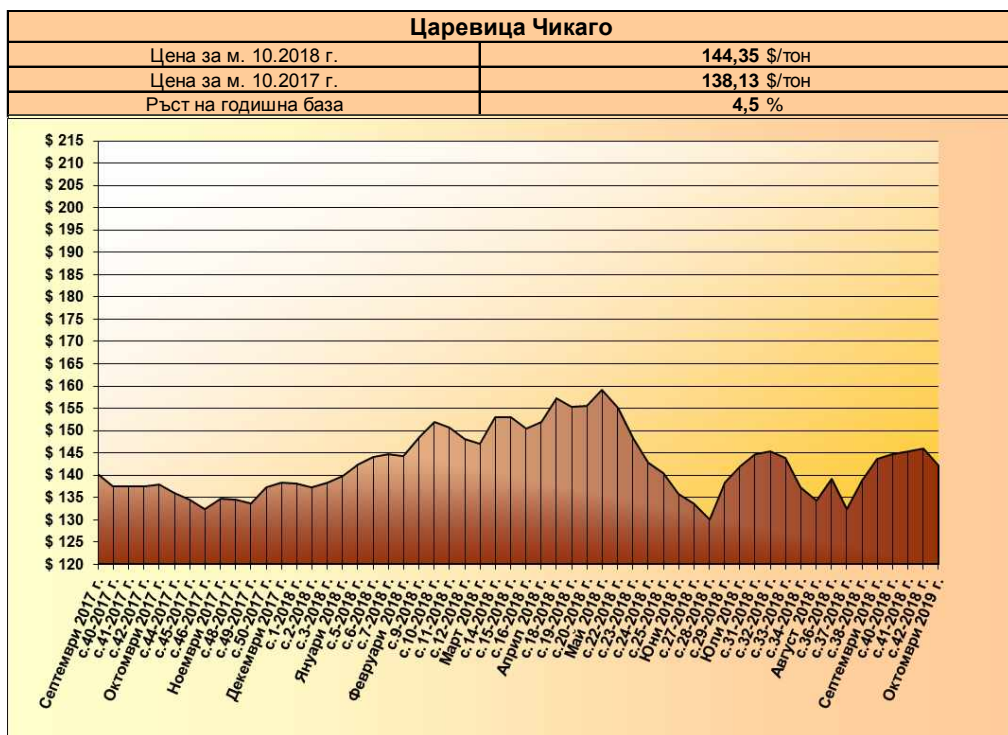
Средната стойност на индекса на цените на зърното на ФАО през октомври е 166.3 пункта, като е с 2.2 пункта (1.3%) по-висока от септемврийската и с 13.6 пункта (8.9%) по-висока от тази за същия период на миналата година. Цените на царевичата в Съединените щати се увеличиха най-много благодарение на стабилните експортни продажби. Цените на пшеницата също бяха по-високи поради прогнозираните ограничения на предлагането, особено на фона на намаляващата реколта в Австралия. Цените на ориза се обуславят от по-ниските цени на японския ориз и ароматните оризови сортове, конкуренцията между износителите и колебанията на валутата. (фиг.55)

През м. октомври 2018 г при цената на **пшеницата** на стоковата борса в Чикаго е отчетен ръст на годишна база от 16,2%. (фиг.56)

Пшеница Чикаго	
Цена за м. 10.2018 г.	186,61 \$/тон
Цена за м. 10.2017 г.	160,57 \$/тон
Ръст на годишна база	16,2 %

Фиг. 56

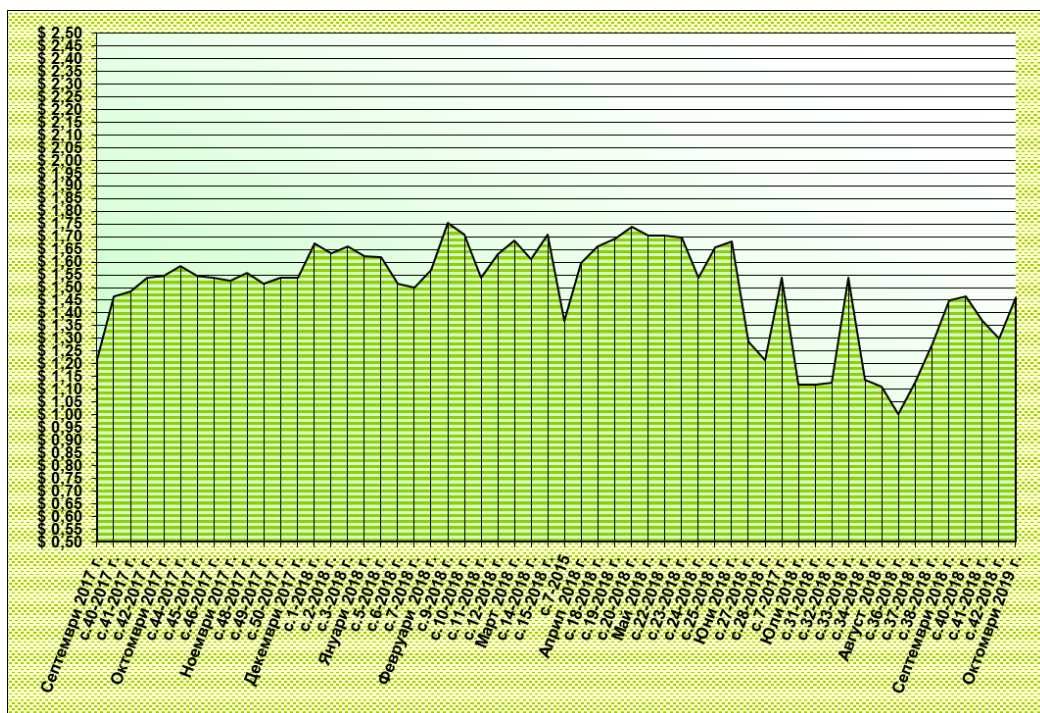

Фиг. 57

Цената на *царевицата* в Чикаго през м. октомври 2018 г. бележи ръст от 4.5% (фиг.57)

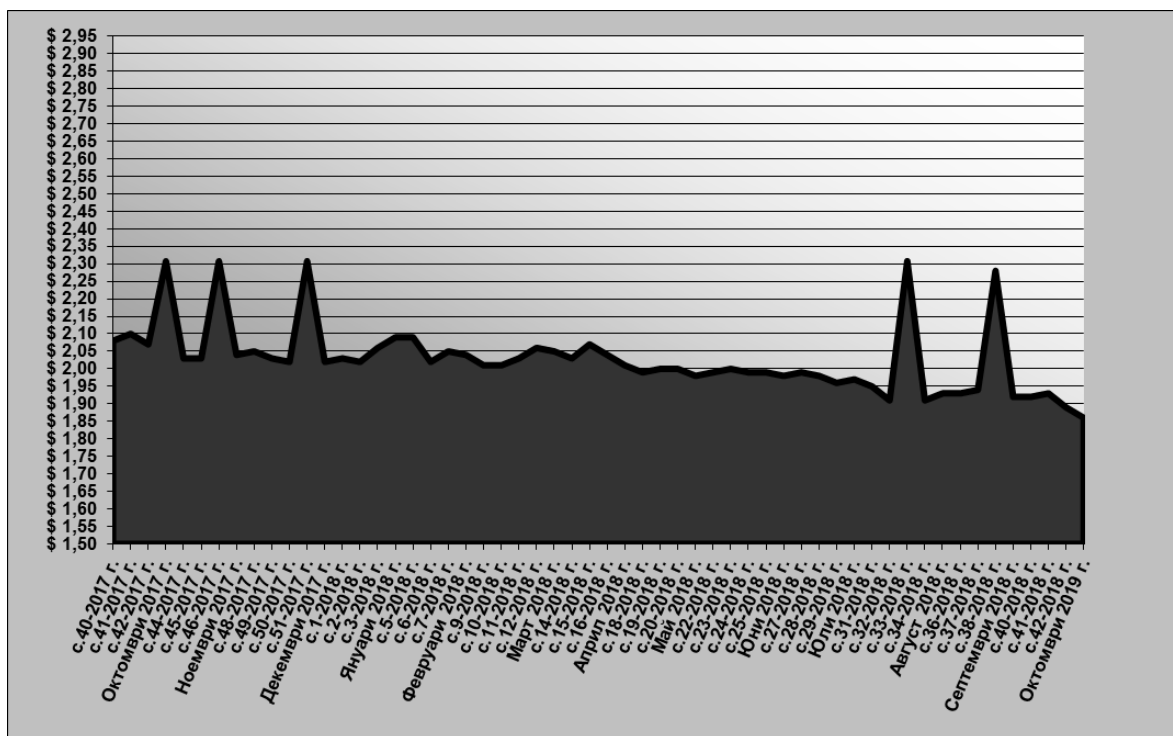
През м. октомври тази година в сравнение със същия месец на миналата година цената на свинското месо на борсата в Чикаго е отчетен спад от 6,7%, а във Великобритания отчетеният спад на годишна база е 8,2%. (фиг. 58,59)

Свинско месо Чикаго	
Цена за м. 10.2018 г.	1,4 \$/кг
Цена за м. 10.2017 г.	1,5 \$/кг
Спад на годишна база	-6,7 %

Фиг. 58

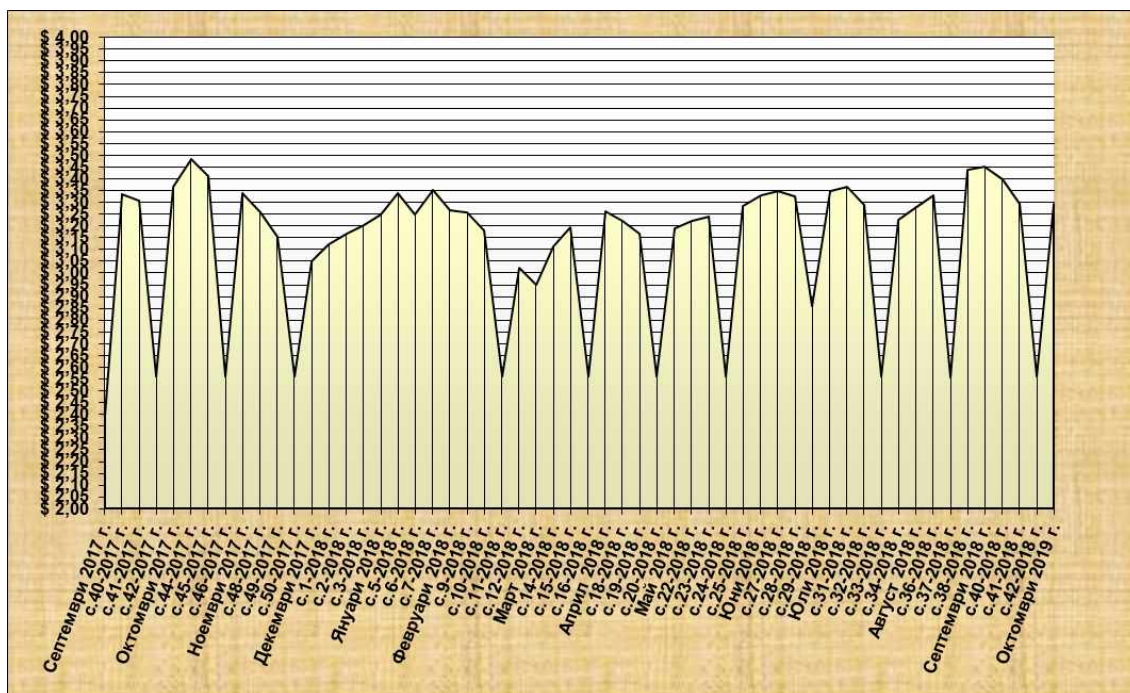
Свинско месо Великобритания	
Цена за м. 10.2018 г.	1,9 \$/кг
Цена за м. 10.2017 г.	2,07 \$/кг
Спад на годишна база	-8,2 %

Фиг. 59

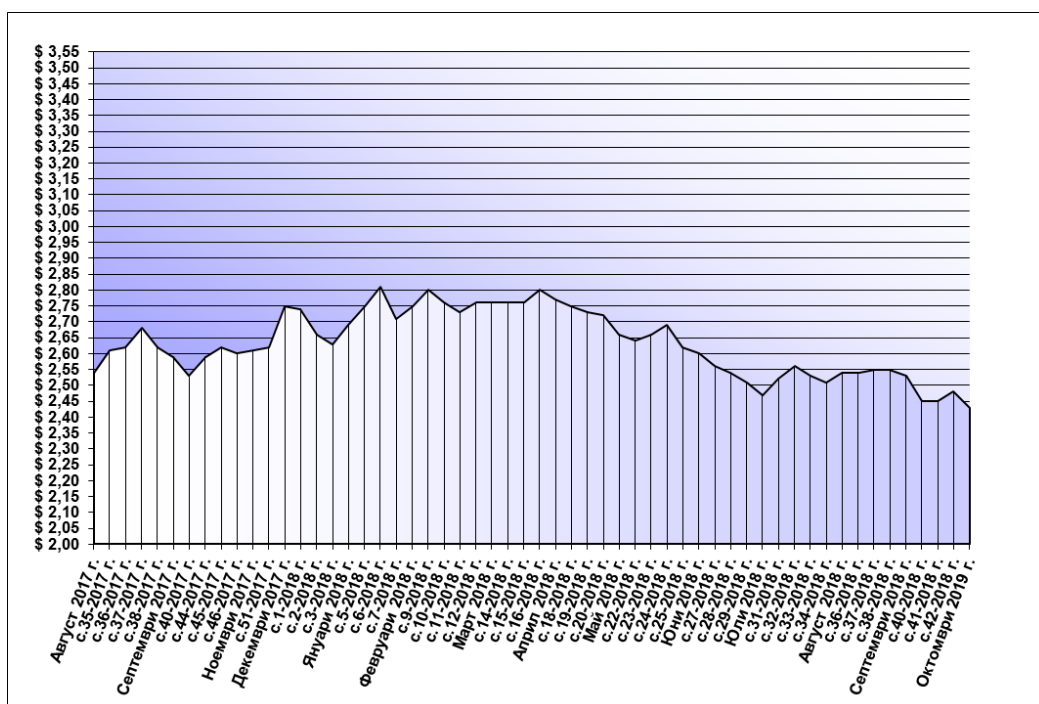
При цената на **говеждото месо** има незначителен спад от 0.3% на стоквата борса в Чикаго и спад от 5.4% във Великобритания. (фиг. 60,61)

Говеждо месо Чикаго	
Цена за м. 10.2018 г.	3,31 \$/кг
Цена за м. 10.2017 г.	3,32 \$/кг
Спад на годишна база	-0,3 %

Фиг. 60

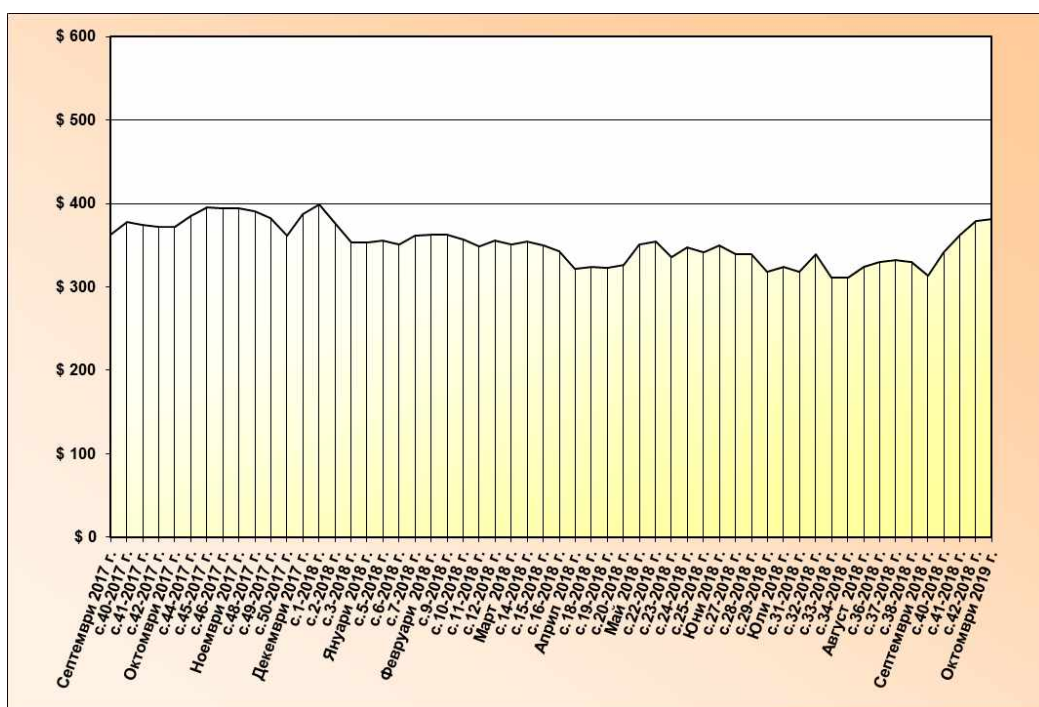
Говеждо месо Великобритания	
Цена за м. 10.2018 г.	2,45 \$/кг
Цена за м. 10.2017 г.	2,59 \$/кг
Спад на годишна база	-5,4 %

Фиг. 61

На годишна база е отчетен спад на цената на рафинираната захар на борсата в Лондон от 2.1%. (фиг. 62)

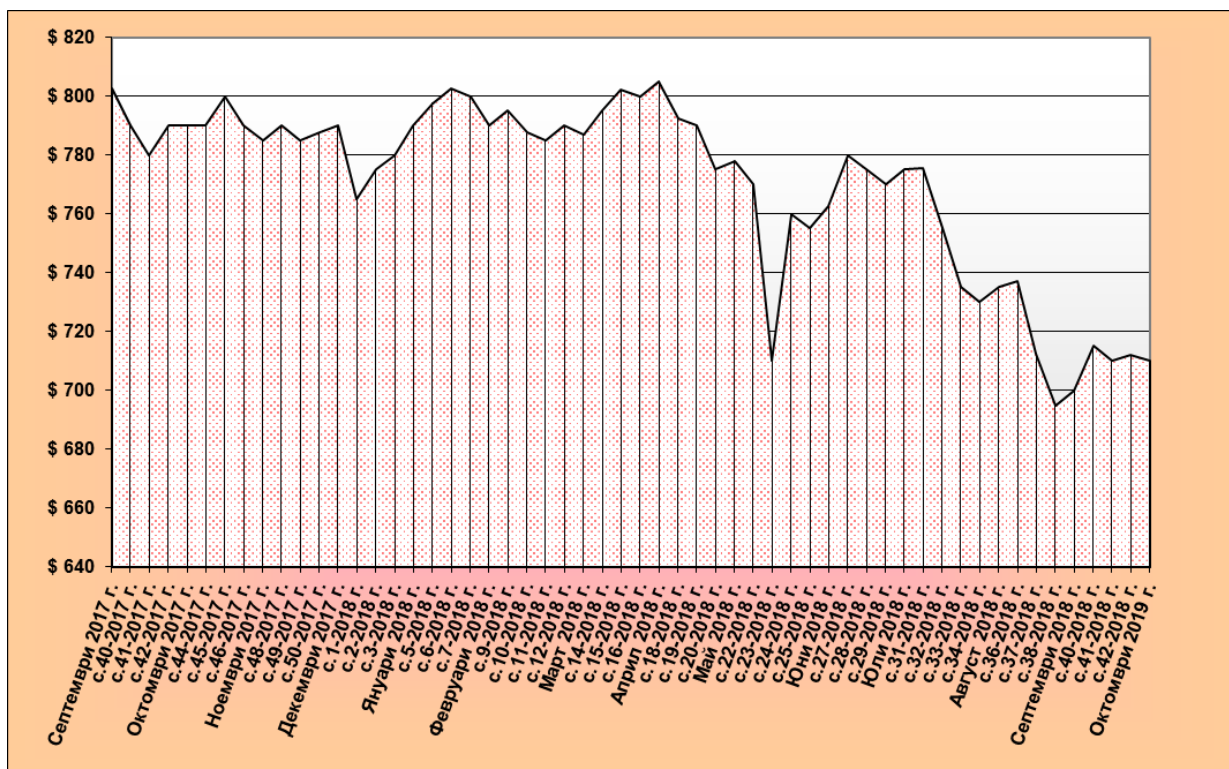
Рафинирана захар Лондон	
Цена за м. 10.2018 г.	366,13 \$/тон
Цена за м. 10.2017 г.	373,95 \$/тон
Спад на годишна база	-2,1 %

Фиг. 62

Средната стойност на индекса на цените на захарта на ФАО през октомври е 175.4 пункта, като е с 14 пункта (8.7%) по-висока от тази през септември, а растежът продължава за втори пореден месец. Бързото увеличение на цените на захарта се обяснява с неблагоприятните прогнози за производството в основните региони за производство на захар, особено в Индия и Индонезия, главно поради климатичните условия. Световните цени на захарта също се увеличават на фона на последните данни, че в Бразилия, която е най-големият производител и износител на захар в света, се използва все по-голяма част от захарната тръстика за производството на етанол. (фиг.55)

Слънчогледово олио Ротердам	
Цена за м. 10.2018 г.	711,75 \$/тон
Цена за м. 10.2017 г.	787,5 \$/тон
Спад на годишна база	-9,6 %

Фиг.63

Месечната цена на нерафинираното слънчогледово олио на борсата в Ротердам през м. септември 2018 г. стъпва на ниво от 711,75 \$/тон и бележи спад на годишна база от 9.6%. (фиг.63)

Като цяло през последните две години цената на слънчогледовото олио на международния пазар е стабилна, а от края на 2016 г. се наблюдава плавен и устойчив низходящ тренд. В края на м. септември 2015 г. има краткотраен пик на стойностите, когато цената достига 1010 долара/тон. Следва бърз спад, последван от устойчива тенденция на стабилизиране на кривата. (фиг.64)

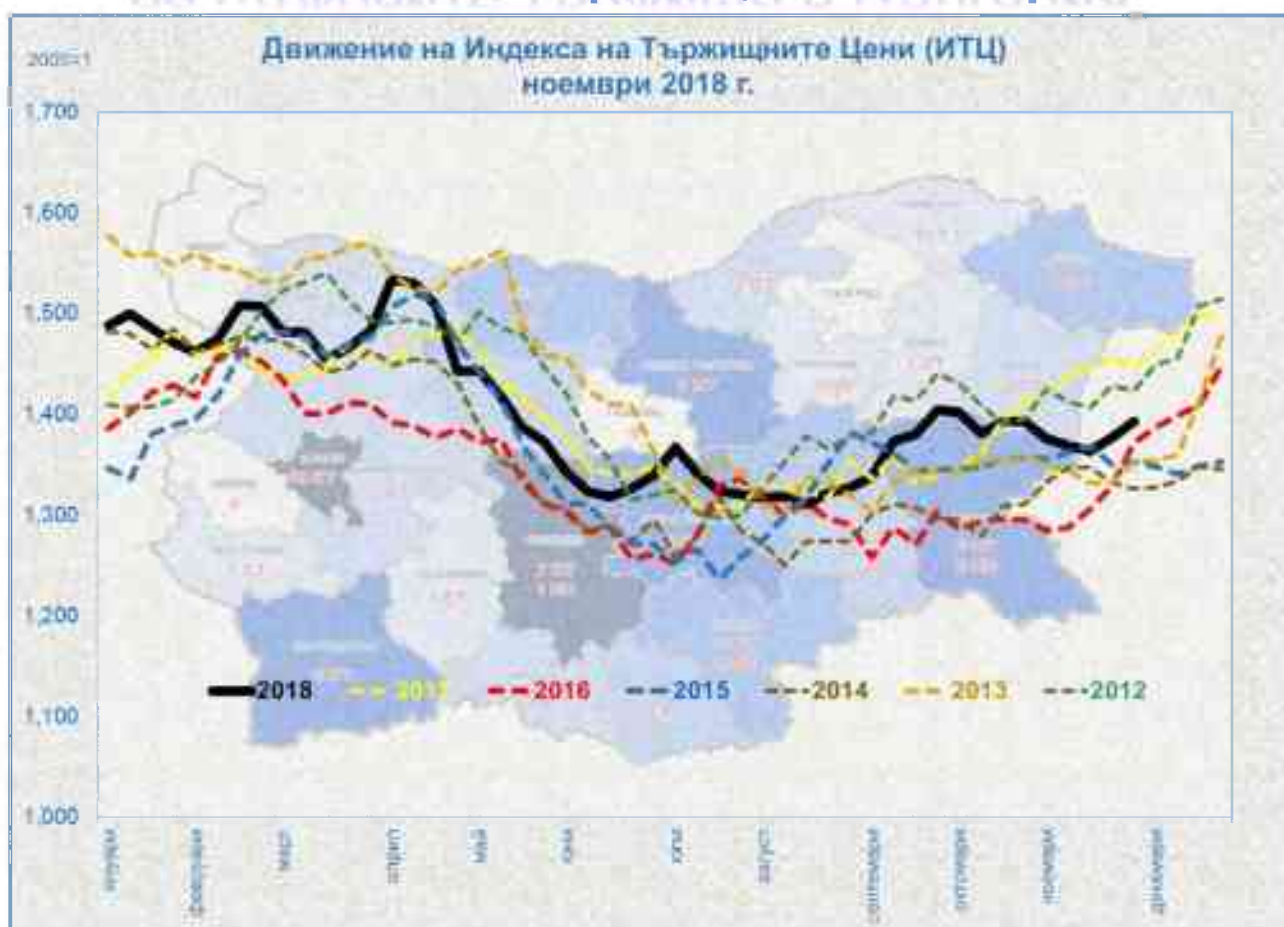

Фиг.64

С уважение,
ВЛАДИМИР ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ

Месечен бюлетин

за цените на едро на хранителни продукти
на стоковите тържища в България

м. ноември 2018 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

През месец ноември на пазара на храни се наблюдават леки възходящи тенденции, като поскъпват част от основните хранителни стоки, млечните произведения, месото и някои месни продукти. Колебанията нагоре при тези стоки са в сравнително тесни ценови диапазони.

При цените на плодовете и зеленчуците се наблюдават типичните сезонни колебания, като преобладават възходящите тенденции при цените на зеленчуците и спад на цените на плодовете.

На **месечна база** цените на хранителните стоки като цяло бележат ръст, но колебанията нагоре са незначителни. Поскъпване се наблюдава и при млечните произведения и месото. На **годишна база** при цените на храните преобладават низходящите тенденции. Известно поскъпване спрямо същия месец на миналата година има при брашното, олиото и месата. Низходящ тренд на годишна база има при цената на захарта и яйцата. Миналата година имаше сериозно поскъпване на яйцата, макар и за кратък период от време.

През месец ноември цените на плодовете и зеленчуците следват характерните сезонни трендове, като на месечна база се наблюдава поскъпване на зеленчуците и спад на цените на плодовете, който е най-силно изразен при цитрусовите плодове. Аналогични са наблюденията при изменението на цените на плодовете и зеленчуците на годишна база.

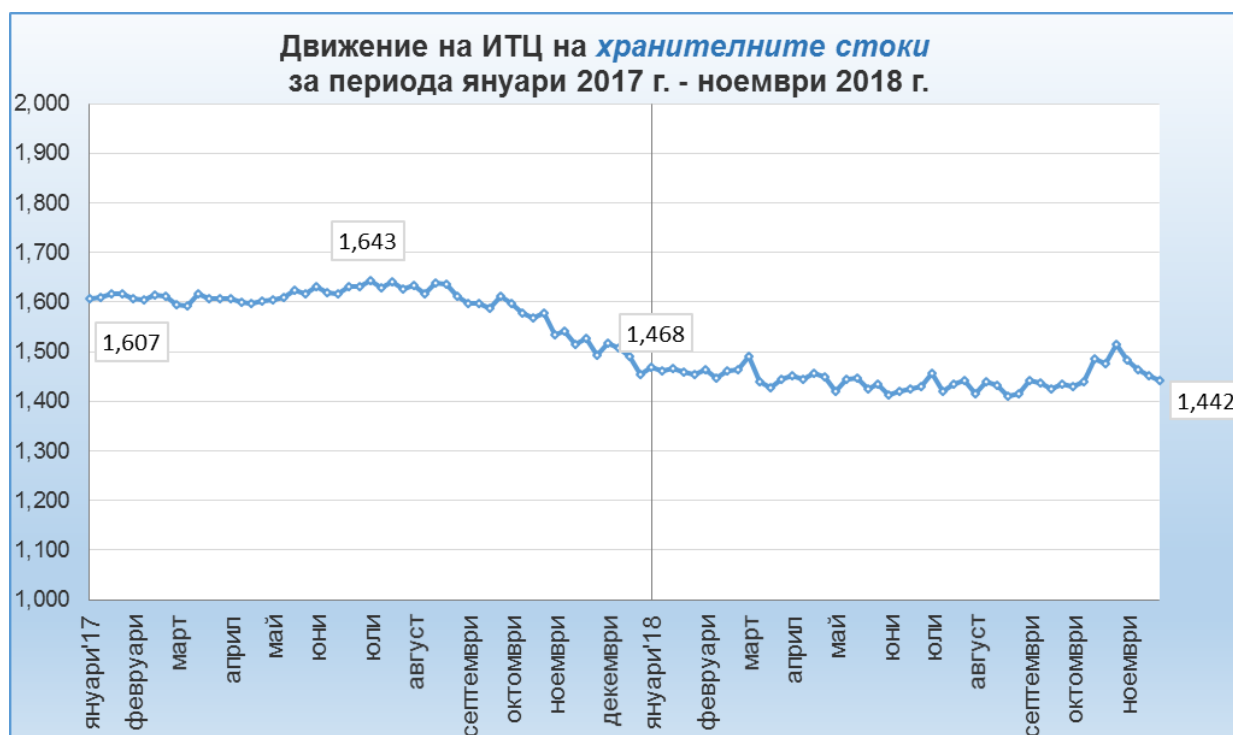
Ретроспективният анализ на движението на цените през месец ноември в **периода 2013 – 2018 г.** показва, че през тази есен цените на хранителните продукти са около нивата спрямо същия месец на предходните две - три години. Цените на млечни продукти са по-ниски в сравнение със същия месец на 2013 и 2014 г., остават на по-високи нива спрямо 2015 и 2016 г. Тенденциите при движението на цените на зеленчуците са възходящи, като за голяма част от тях са отчетени най-високи стойности за периода. Цените на плодове през м. ноември тази година са около и под нивата от предходните години.

През м. ноември 2018 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** минава над нивата от същия месец на 2013 и 2016 г. Стойностите през тази година са по-ниски от 2012 и 2017 г.

През месеца на **международния пазар** се наблюдава спад на цените на повечето борсови стоки, като ръст е отчетен само при захарта.

Хранителни стоки

Тенденциите при движението на цените на едро на хранителните стоки през м. ноември, спрямо предходния месец са преобладаващо възходящи, като колебанията нагоре са 1-2%. Цените на олиото и яйцата остават на нивата от м. октомври. (фиг.11)

Фиг. 1

Конструираният от Комисията групов Индекс на тържищните цени на хранителните стоки илюстрира общото относително изменение на цените на едро на хранителните стоки, които влизат в неговия състав¹. (фиг.1)

В началото на годината кривата стартира от ниво 1.468 пункта и през първите седмици на януари стойностите имат стабилен характер, който се задържа и през м. февруари. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.464 пункта, което е почти без промяна спрямо началото на годината. В началото на м. март се наблюдава краткотраен ръст на стойностите, след което кривата отново се връща на нивата от предходния месец. В края на март индексът стъпва на

¹ Този индекс отразява цените на следните стоки: захар, фасул, ориз, леща, брашно и олио

ниво от 1.445 пункта. През м. април и май кривата се задържа на нивото от месец март, като стойностите през последната седмица на май са 1.435 пункта. Спрямо същия период на миналата година стойностите са на много по-ниско ниво, като отчетеният спад на годишна база е близо 12%. През м. юни се наблюдава лек възходящ тренд, който се дължи на поскъпването през месеца на брашното и някои млечни продукти. През последната седмица на юни индексът стъпва на ниво от 1.429 пункта. Покачването на месечна база е 1,13%, а на годишна база има спад на индекса от 13%. В периода юли - септември стойностите се стабилизират на нива от около 1.450 пункта и са много под нивата от същия период на миналата година. През м. октомври се наблюдава лек възходящ тренд и през последната седмица на месеца кривата се стабилизира на ниво от 1.515 пункта. Възходящият тренд се запазва и в началото на ноември, но през последните седмици на месеца стойностите се стабилизират и се връщат на нивата от началото на октомври.

Наблюденията от предходните години показват, че най-високи стойности индексът на хранителните стоки е имал през 2008 г., 2011 г. и 2012 г., когато се наблюдаваше повишаване на цените на голяма част от основните хранителни стоки. (фиг. 2)

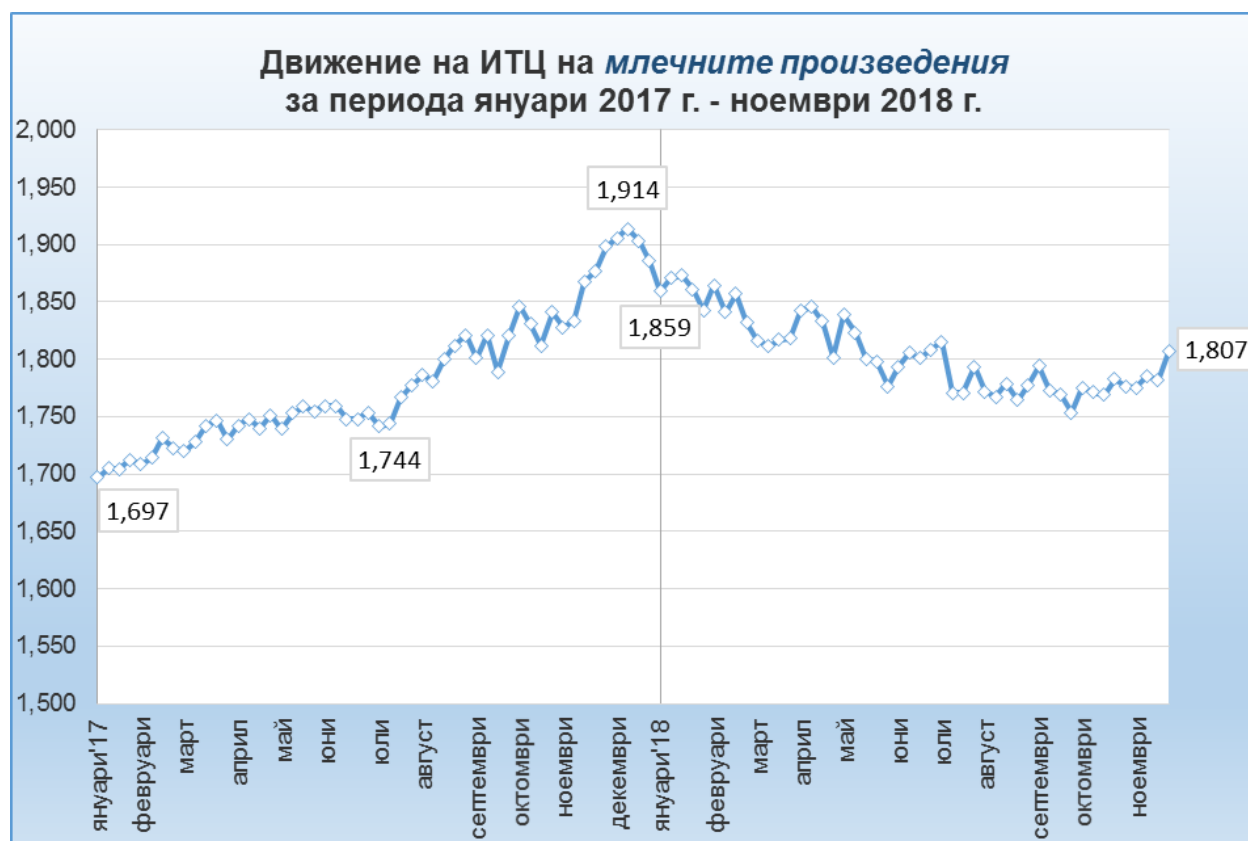

Фиг. 2

През месец ноември се наблюдава покачване на цените на **млечните произведения**, като кашкавалът и прясното мляко поскъпват с 4-5%, сиренето и маслото съответно с 1-2%, а цената на киселото мляко остава без промяна спрямо предходния месец. (табл. 1, фиг.11,29-34)

Наблюденията от предходни години показват, че при движението на цените на млечните произведения се наблюдават определени сезонни тенденции, изразяващи се в по-високи есенно-зимни стойности и спад на цените през пролетта и лятото. През последните три – четири години тези сезонни колебания са все по-слабо изразени.

Движението на кривата на Индекса на Тържищните Цени на млечните произведения се обуславя от движението на цените на стоките, които влизат в неговата структура². (фиг.3)

Фиг. 3

През м. януари 2018 г. кривата на този индекс се стабилизира на нивото от м. декември, а през февруари стойностите отбелязват спад и стъпват на ниво от

² Стоките, които влизат в структурата на този индекс са сирене – краве и овче, кашкавал "Витоша" и краве масло

1.832 пункта. Намалението на индекса спрямо началото на годината е около 1,5%. През м. март индексът се стабилизира и се доближава до нивото от предходния месец. В края на м. март стойностите стъпват на ниво от 1.818 пункта. В началото на месец април кривата има лек възходящ тренд, но през последната седмица стойностите се стабилизират на по-ниското ниво от 1.801 пункта. В сравнение със същия период на 2017 г. индексът е на по-високо ниво, което е в резултат на високата база от м. ноември 2017 г. През м. май низходящият тренд се запазва, като е отчетен нов спад на месечна база от 1.4% и индексът се доближава до стойностите от същия период на миналата година. През м. юни индексът има слаб възходящ тренд, който се дължи на покачването на цената на кравето и овчето сирене и млеката. През последната седмица на месеца кривата стъпва на ниво от 1,803 пункта и остава на малко по-високо ниво спрямо м. юни 2017 г. През първите седмици на м. юли кривата има низходящ характер, но в края на месеца стойностите отново се покачват и стъпват на нивото от м. юни. През м. август кривата запазва стабилен си характер от предходните месеци. През м. септември се наблюдава леко понижение на стойностите и кривата стъпва на ниво от 1.753 пункта, а през октомври кривата се връща на нивото от предходните месеци. През м. ноември кривата придобива по-силно изразен възходящ тренд и в края на месеца стъпва на ниво от 1.807 пункта.

Като цяла кривата на индекса от началото на годината има низходящ тренд и се движи под нивата от същия период на предходната година.

Ретроспективният анализ на цените на млечните произведения показва, че индексът на тази група стоки е най-висок в края на миналата година и в началото на 2014 г. Рязък скок на стойностите беше наблюдаван през лятото на 2007 г. и през 2010 г. В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на индекса на млечните продукти имаше устойчив възходящ тренд. Въпреки покачването на индекса през последните месеци на 2016 г., през първите десет месеца на 2017 година, стойностите остават под пиковите нива от 2014 г. През м. ноември'17 стойностите на индекса минават над нивото от 2014 г. и достигат пикови стойности за последните 10 години. (фиг. 4)

Фиг. 4

Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари.

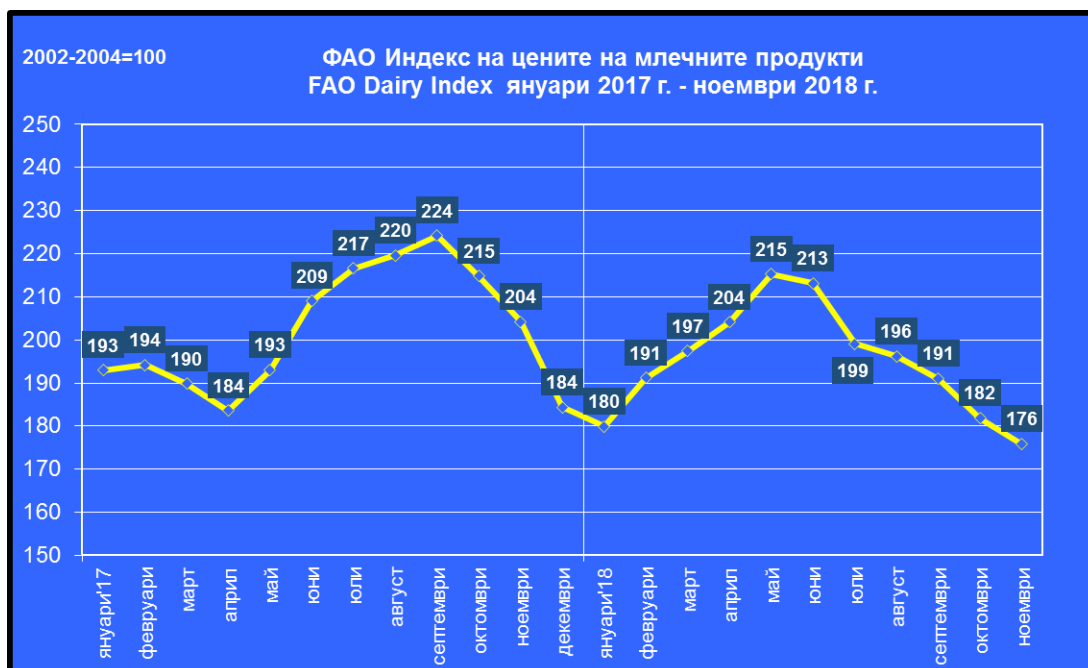
ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (Индекс на цените на храните³ на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (ФАО FAO)⁴

Средната стойност на индекса на цените на млечните продукти на ФАО през ноември продължава да намалява за шести пореден месец и възлиза на 175,8 пункта, което е с 6 пункта (3,3%) по-ниско от нивото през октомври. Това е с 13,9% по-ниско в сравнение с ноември миналата година и с 18,3% по-ниско от най-високото му ниво през май тази година. През ноември световните котировки на масло, сирене и пълномаслено мляко на прах спадат поради големите запаси, съчетани с увеличаването на предлагането на износ, особено от Нова Зеландия. Цените на обезмасленото мляко на прах, до известна степен се възстановяват през ноември, главно поради активните импортни покупки с незабавна доставка. (фиг.5)

³ FFPI – FAO Food Price Index

⁴ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

В периода средата на 2012 г. и цялата 2013 г. кривата на ФАО индекса на млечните продукти имаше устойчив въходящ тренд и през м.февруари 2014 г. достига пиковите си за последните години стойности. Следва почти двугодишен низходящ тренд. Тенднецията се обръща през 2016 г, а в началото на 2017 г. се стабилизира и от м. март се наблюдава спад на стойностите. Трендът отново се обръща през април, за да достигне през септември максималните за последните три години стойности. През м. октомври за първи път от пролетта на същата година е регистриран спад на индекса, който продължава и през следващите месеци до м. януари 2018 г. (фиг.6)

Фиг. 5

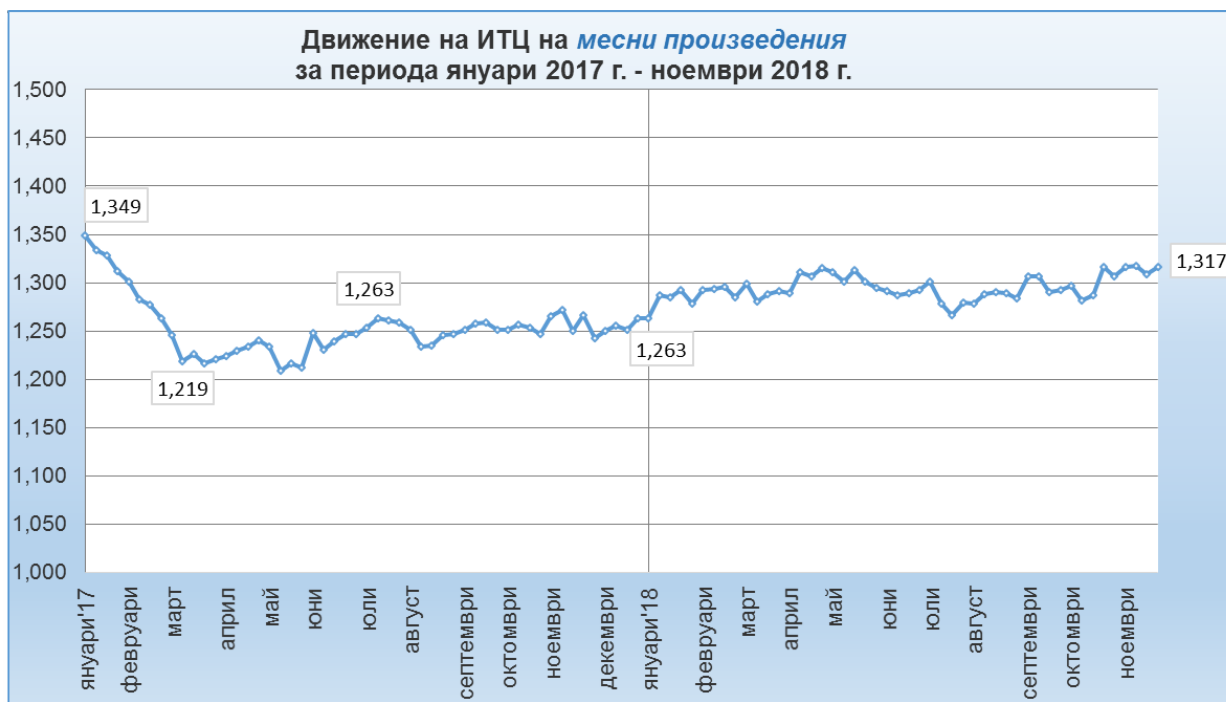
Фиг. 6

Стойностните колебания на цените на **месото и месните произведения** през м. ноември спрямо предходния месец също са преобладаващо възходящи. Поскъпване на месечна база от 11% има при свинското месо, с 2-4% е поскъпването на пилето, кренвиршите и малотрайните колбаси. Лек спад на цените спрямо предходния месец има при трайния салам, пилешките кренвирши и каймата. При цените на рибата се наблюдава поскъпване на месечна база при пангасиуса, хека и копърката, а скумрията поевтинява с 5%. (табл.1, фиг.11,35-40)

ИТЦ на **месото, месните произведения и рибата**⁵ е относителен измерител на общото състояние на пазара на едро на този вид хранителни стоки. С най-голямо тегло в тази група е цената на пилешкото месо. (фиг. 7,8)

Индексът на месото и месните произведения от началото на тази година има лек възходящ тренд. През последната седмица на януари кривата се стабилизира и през следващите два месеца остава на ниво от около 1.280. В края на м. март стойностите са 1.292 пункта, което е по-високо ниво в сравнение със същия период на предходната година. Това е в резултат на много ниската база на индекса в началото на 2017 г. През м. април индексът има лек възходящ тренд, който се дължи на покачването на цените на някои от месата и месните продукти. В края на месеца кривата стъпва на ниво от 1,316 пункта. Повишението спрямо предходния месец е 2%, а на годишна база повишението е 6%. В резултат на спада на цените на голяма част от месата и месните произведения, през м. май кривата на индекса има низходящ тренд. През последната седмица на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.295 пункта и въпреки наблюдавания спад, те остават все още над нивото от същия период на предходната година. През м. юни, в резултат на поскъпването на някои меса и месни произведения, индексът има възходящ тренд. В края на месеца той стъпва на ниво от 1.293 пункта, като остава на малко по-високо ниво спрямо миналата година. През м. юли като цяло кривата има низходящ характер, като само през последната седмица на месеца стойностите се покачват и стъпват на ниво от 1.280 пункта и се доближават до стойностните от същия период на предходната година. За кратко през м. август се наблюдаваше покачване на индекса, но в средата на месеца кривата отново се стабилизира на нивата от предходния месец. През следващите три месеца кривата на този индекс има стабилен характер с лек и плавен възходящ тренд и в края на периода стъпва на ниво от 1.317 пункта.

⁵ В структурата на индекса влизат стоките: пиле, колбаси малотрайни и шпеков салам; кренвирши; кайма и риба (скумрия).

Фиг. 7

В периода 2006 – 2008 г. индексът на тази стокова група имаше устойчив възходящ тренд. През следващите години кривата следва разнопосочни тенденции. През 2014 г. стойностите трайно се движат надолу, а през 2015 и 2016 г. индексът се стабилизира на ниво от около 1.300 пункта. (фиг.8)

Фиг. 8

Анализът по данни на ФАО⁶ за състоянието на пазара на месо през последните години показва, че от 2009 г. цените на месните продукти започват да растат, като плавната възходяща тенденция се запазва до пролетта на 2011 г.

Следва стабилизиране на кривата, като тенденцията се запазва в началото на 2014 г, но стойностите остават на високото ниво от 2011 г.

От средата на 2014 г. се заражда устойчив низходящ тренд, който продължава до м. март 2016 г.

С известни колебания в двете посоки кривата на този индекс през 2016 и 2017 г. има стабилен характер. (фиг. 9, 10)

През ноември средната стойност на индекса на цените на месото на ФАО е 160 пункта, която е малко по-ниска от стойността през октомври и със 7.4% по-ниска от същия месец на миналата година.

Световните цени на птичето месо, свинското и агнешкото месо продължават да падат, което е най-силно изразено при цените на агнешкото месо.

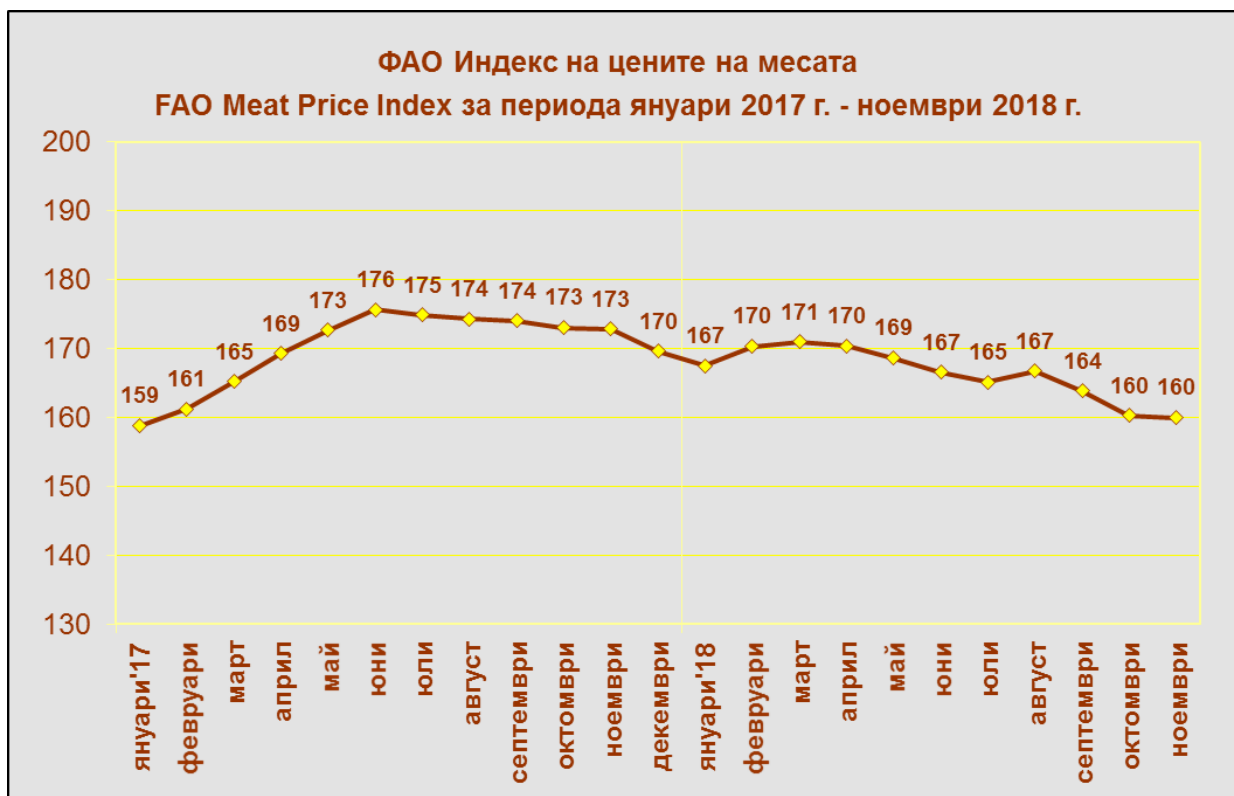
Цените на говеждото месо леко се повишават. Въпреки нарастването на търсенето в Азия, цените на овнешкото месо се понижават поради големия обем доставки от страните от Океания.

Цените на свинското месо намаляват за трети пореден месец под влиянието на големите обеми на износ от основните производствени региони и продължаващите ограничения върху търговията, поради избухването на африканска чума по свинете.

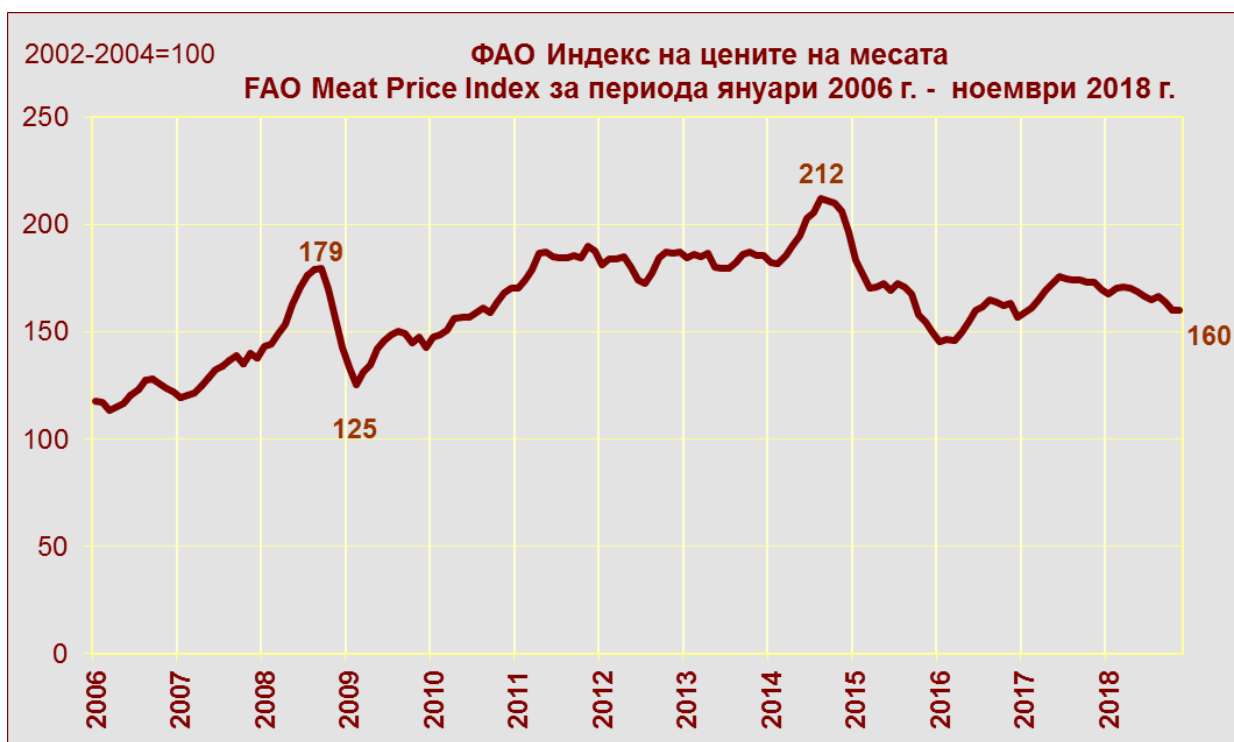
Цените на птичето месо продължават да намаляват поради слабото търсене.

Цените на говеждо месо, след пет месеца спад, леко се повишават поради ограниченото предлагане на спот пазарите и силното търсене на азиатските пазари.

⁶ FAO – Food and Agriculture Organization United Nations

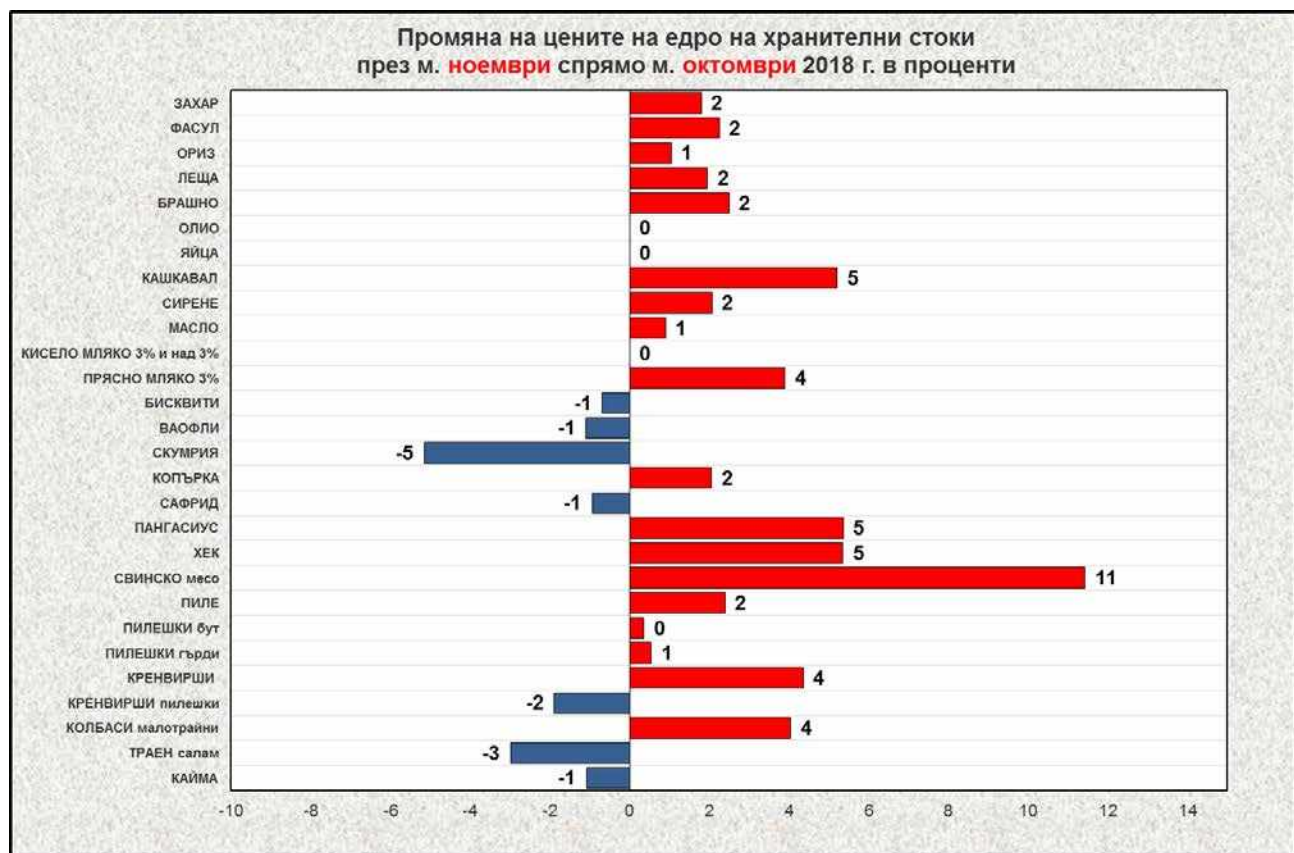
Фиг.9

Фиг.10

Таблица 1

СТОКА	октомври'18	ноември'18	промяна в %	промяна в лв.	ноември'17	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЗАХАР	1,11	1,13	1,8	0,02	1,35	-16,3	-0,22
ФАСУЛ	3,11	3,18	2,3	0,07	3,24	-1,9	-0,06
ОРИЗ	1,91	1,93	1,0	0,02	1,89	2,1	0,04
ЛЕЩА	2,56	2,61	2,0	0,05	2,93	-10,9	-0,32
БРАШНО	0,80	0,82	2,5	0,02	0,77	6,5	0,05
ОЛИО	1,99	1,99	0,0	0,00	1,96	1,5	0,03
ЯЙЦА	0,19	0,19	0,0	0,00	0,29	-34,5	-0,10
КАШКАВАЛ	9,59	10,09	5,2	0,50	10,56	-4,5	-0,47
СИРЕНЕ	5,79	5,91	2,1	0,12	6,08	-2,8	-0,17
МАСЛО	2,22	2,24	0,9	0,02	2,27	-1,3	-0,03
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,81	0,81	0,0	0,00	0,81	0,0	0,00
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,54	1,60	3,9	0,06	1,61	-0,6	-0,01
БИСКВИТИ	1,48	1,47	-0,7	-0,01	1,66	-11,4	-0,19
ВАОФЛИ	2,76	2,73	-1,1	-0,03	2,67	2,2	0,06
СКУМРИЯ	3,88	3,68	-5,2	-0,20	3,86	-4,7	-0,18
КОПЪРКА	1,94	1,98	2,1	0,04	2,26	-12,4	-0,28
САФРИД	3,20	3,17	-0,9	-0,03	3,20	-0,9	-0,03
ПАНГАСИУС	3,54	3,73	5,4	0,19	3,59	3,9	0,14
ХЕК	5,04	5,31	5,4	0,27	5,26	1,0	0,05
СВИНСКО месо	6,65	7,41	11,4	0,76	6,33	17,1	1,08
ПИЛЕ	3,76	3,85	2,4	0,09	3,74	2,9	0,11
ПИЛЕШКИ бут	2,75	2,76	0,4	0,01	2,78	-0,7	-0,02
ПИЛЕШКИ гърди	7,39	7,43	0,5	0,04	7,37	0,8	0,06
КРЕНВИРШИ	4,13	4,31	4,4	0,18	4,78	-9,8	-0,47
КРЕНВИРШИ пилешки	3,17	3,11	-1,9	-0,06	3,31	-6,0	-0,20
КОЛБАСИ малотрайни	4,45	4,63	4,0	0,18	4,37	5,9	0,26
ТРАЕН салам	8,37	8,12	-3,0	-0,25	8,12	0,0	0,00
КАЙМА	4,61	4,56	-1,1	-0,05	4,58	-0,4	-0,02

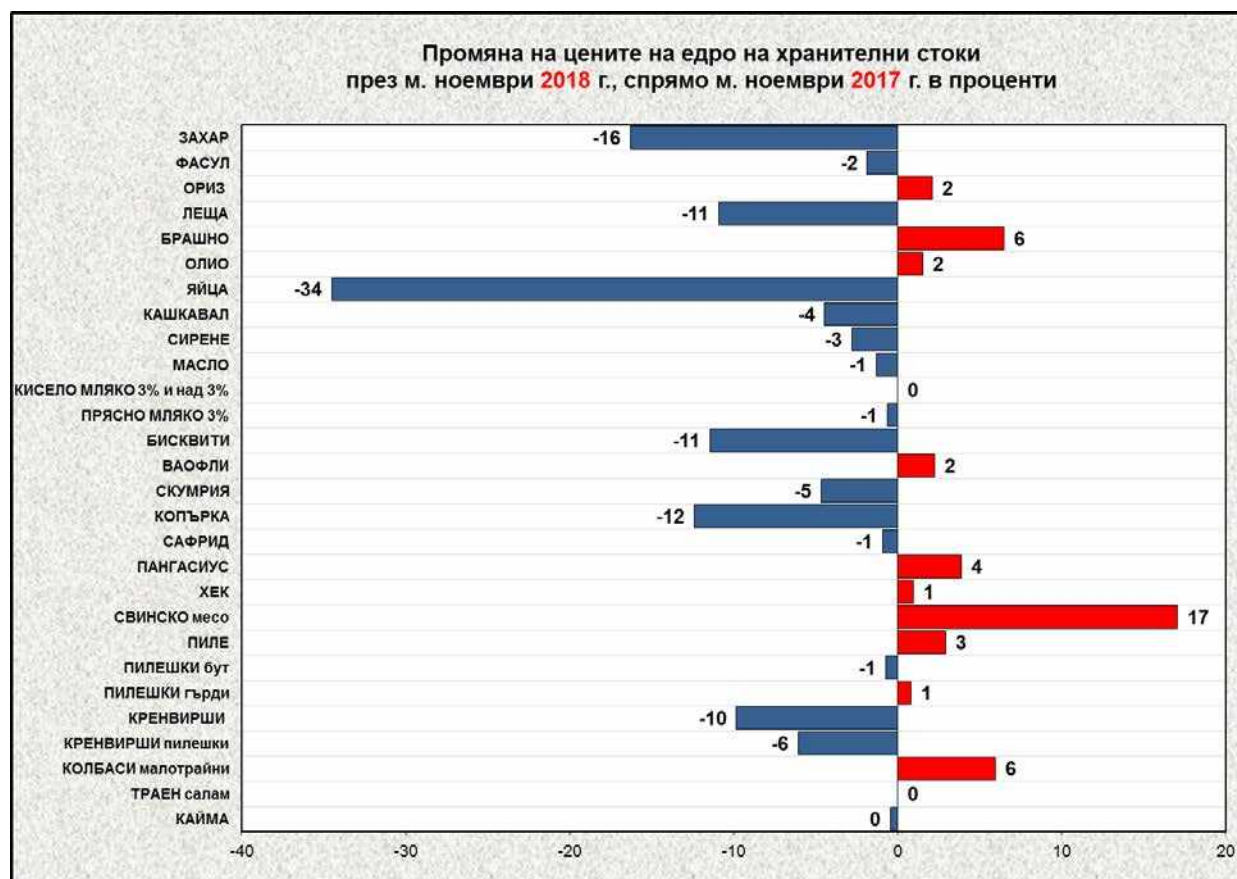

Фиг. 11

Спрямо същия месец на миналата година при цените на едро на по-голяма част от хранителните стоки се наблюдава низходящ тренд. (табл. 1, фиг. 12)

Най-силен спад на годишна база има при цената на яйцата и захарта (16-34%), който се дължи на изключително устойчивата и силна низходяща тенденция на цената на захарта през цялата 2017 г. и през първите месеци на настоящата година и високата цена на яйцата през същия месец на миналата година. Поевтиняване спрямо миналата година с 11% има при лещата. Цените на олиото, брашното и ориза се повишават на годишна база с 2-6%.

Цените на млечните произведения поевтиняват спрямо същия месец на предходната година с 1-4%. Тенденциите при движението на цените на месото и месните произведения през м. ноември тази година спрямо същия месец на предходната година са разнопосочни, а ценовите колебания са в диапазон $\pm 5-10\%$. Поскъпване на годишна база със 17% е отчетено при свинското месо. Поевтиняване спрямо същия месец на предходната година има при кренвиршите и колбасите. Наблюденията на цените на рибата на годишна база показват преобладаващи низходящи тенденции, които са около 4-12%. При цените на захарните изделия се наблюдава поскъпване на годишна база на вафлите от 2%, а бисквитите поевтиняват с 11%. (фиг. 12)

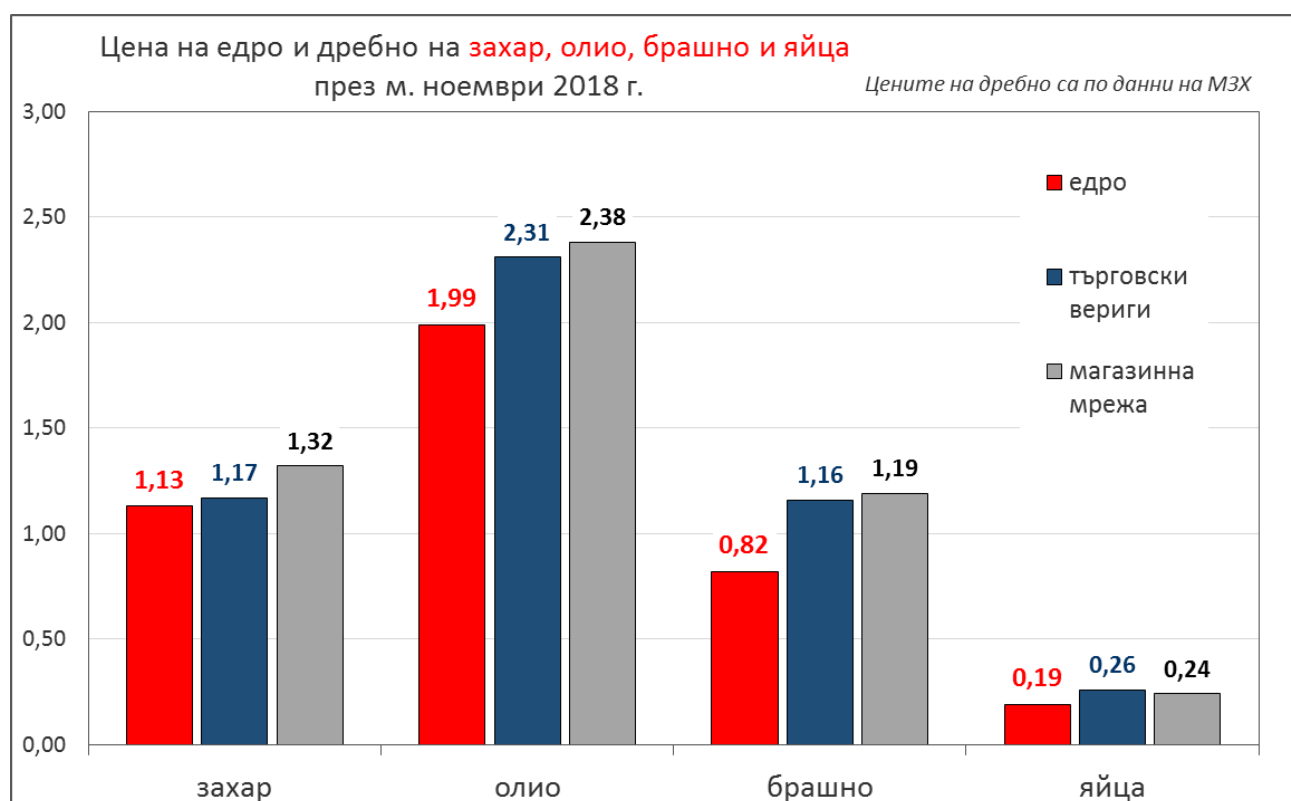
Фиг.12

Наблюдението на цените на **дребно** на основните хранителни продукти: захар, олио, брашно и яйца показва, че през м. ноември надценките на цените на дребно, спрямо цените на едро в големите търговски вериги са в диапазона 4 – 41%, като най-голямата надценка е отчетена при брашното, а най-малка съответно при захарта.

В магазинната мрежа най-голямата надценка от 45% е при брашното, а при захарта тя е 17%. (табл.2 и фиг.13)

Таблица 2

СТОКА	цени на едро на тържищата	цени на дребно в търговските вериги	надценка в %	надценка в лв.	цени на дребно в магазинната мрежа	надценка в %	надценка в лв.
захар	1,13	1,17	4	0,04	1,32	17	0,19
олио	1,99	2,31	16	0,32	2,38	20	0,39
брашно	0,82	1,16	41	0,34	1,19	45	0,37
яйца	0,19	0,26	37	0,07	0,24	26	0,05

Фиг. 13

Таблица 3 Цени на едро на хранителни стоки през м. ноември 2013/2018 г.

ноември	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО месо	ПИЛЕ	КАЙМА
година													
2013	1,79	4,14	1,92	0,85	2,15	0,19	10,94	5,69	1,30	4,24	6,82	4,10	5,02
2014	1,19	4,07	2,06	0,81	1,88	0,19	10,59	5,62	1,33	4,03	7,23	3,94	4,67
2015	1,34	3,04	2,08	0,83	2,21	0,19	9,82	5,34	1,33	3,94	7,05	3,79	4,67
2016	1,56	3,17	1,94	0,80	2,10	0,17	9,77	5,38	1,37	3,82	6,75	3,75	4,61
2017	1,35	3,24	1,89	0,77	1,96	0,29	10,56	6,08	2,27	3,86	6,33	3,74	4,58
2018	1,13	3,18	1,93	0,82	1,99	0,19	10,09	5,91	2,24	3,68	7,41	3,85	4,56

Анализът на цените на хранителните стоки през м. ноември 2018 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2013 - 2018 г.) показва, че цените на основните хранителни стоки (захар, ориз, брашно и олио) са около и под нивата от същия месец на периода 2014 – 2017 г. Въпреки краткотрайното поскъпване на яйцата през м. ноември 2017 г., тяхната цена през тази година се доближава до нивата от същия месец на предходните години

При млечните продукти се наблюдава ръст на цените на годишна база спрямо м. ноември на 2015 и 2016 г., но са по-ниски спрямо миналата година. Цената на пилешкото се доближава до нивата от предходните 5 години, а цената на свинското месо е най-висока в сравнение със същия месец на анализирания период (табл.3 и фиг.14)

- През 2011 г. цената на *захарта* бележи драстичен скок и за шест месеца се покачва със 70%. В резултат на този скок цената на захарта през м. ноември 2013 г. е най-висока в сравнение със същия месец на следващите години. През м. ноември 2018 г. цената на захарта остава на най-ниско ниво спрямо периода 2014 - 2017 г. (фиг.15,16)

- В периода 2011 – 2013 г. цената на *фасула* расте и през м. ноември 2014 г. тя е най-висока за последния шестгодишен период. От средата на същата година трендът се обръща, в резултат на което цената през ноември 2016 г. е

най-ниска. През м. ноември 2018 г. цената на фасула остава около нивата от същия месец на 2013-2017 г. (фиг.21,22)

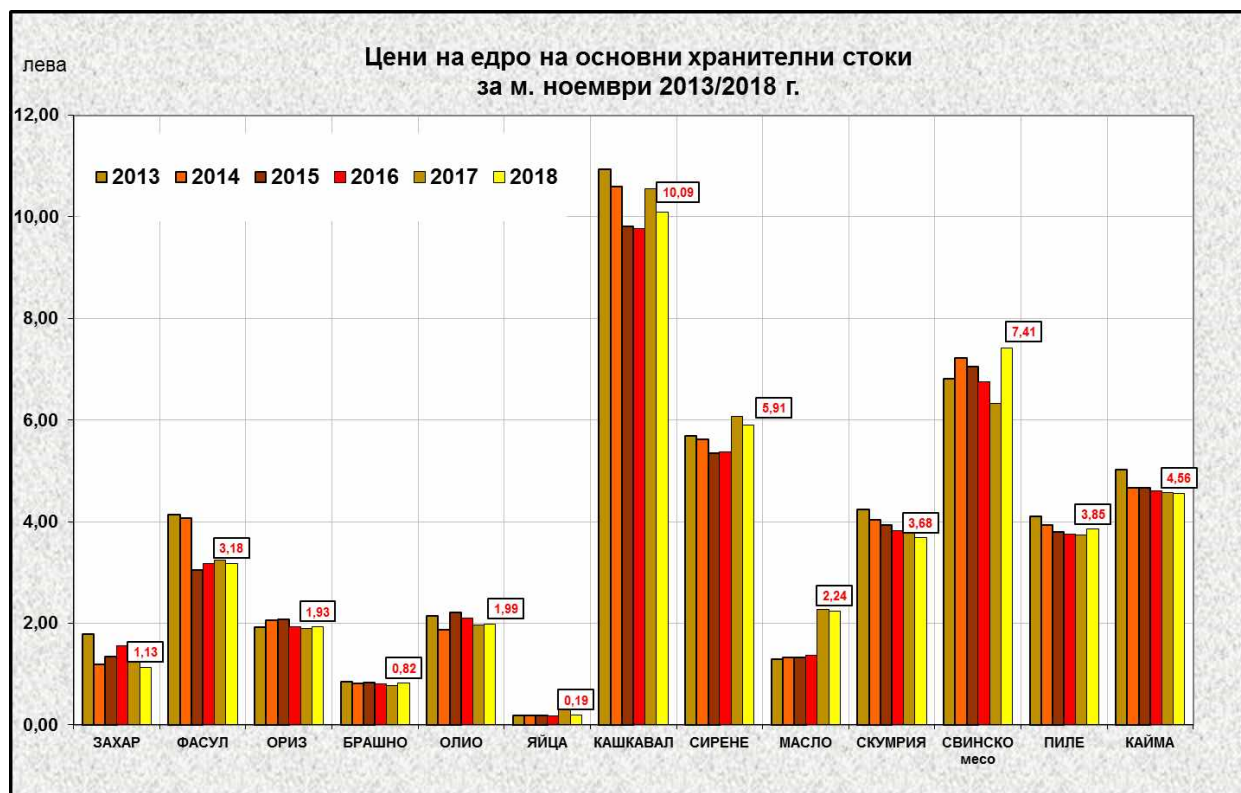
- Цената на *ориза* през последните години остава сравнително стабилна и се движи на ниво от около и малко под 1,80-2,00 лв./кг. През месец ноември настоящата година цената на ориза у нас се доближава до нивото от предходните години. Стабилният характер на цената на ориза се дължи на това, че производството на ориз в страната особено в периода след 2007 г. е в известен възход и тенденциите на световния пазар на ориз не дават силно отражение върху нашия пазар. (фиг. 25,26)

- От началото на 2013 г. кривата на цената на *брашното* има низходящ тренд, а в периода 2014 – 2017 г. цената е стабилна и се движи около ниво от 0.90лв./кг. През м. ноември настоящата година цената на брашното е около нивата от предходните години. (фиг.19,20)

- Наред с други хранителни стоки и при *олиото* през 2012 г. се наблюдаваше трайно поскъпване, а в периода 2013 – 2015 г. цената се стабилизира и кривата тръгва надолу. През 2016 и 2017 г. стойностите са стабилни, а в края на 2017 г. цената на едро на олиото минава под 2.00 лв./л. По тази причина през м. ноември 2013 г. и 2015 г. цената на олиото има най-високи стойности в сравнение със същия месец на другите години от периода. През следващите години цената на олиото има плавен и устойчив низходящ тренд. (фиг.17,18)

- През есента на 2017 г. цените на *млечните произведения* се покачиха и през м. ноември тази година цените им остават на по-високи нива спрямо 2015 и 2016 г.

- В периода 2013 – 2017 г. цените на *месото и месните изделия* имат траен и плавен низходящ тренд. Цената на пилето е по-висока през тази година, но остава под нивото от 2013 г. Цената на свинското месо през м. ноември тази година е на малко по-високи нива спрямо предходните години от периода. Цените на каймата и скумрията в периода 2013 – 2017 г. имат устойчиво низходящ тренд и през м. ноември 2018 г. са отчетените цени, които се доближават до нивата от предходните 4 години.

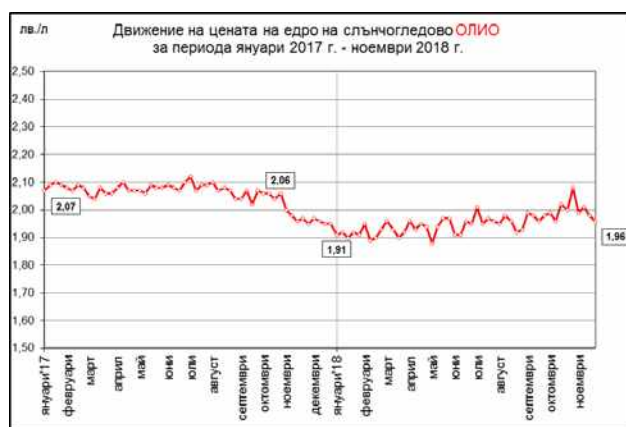
Фиг. 14

Фиг. 15

Фиг. 16

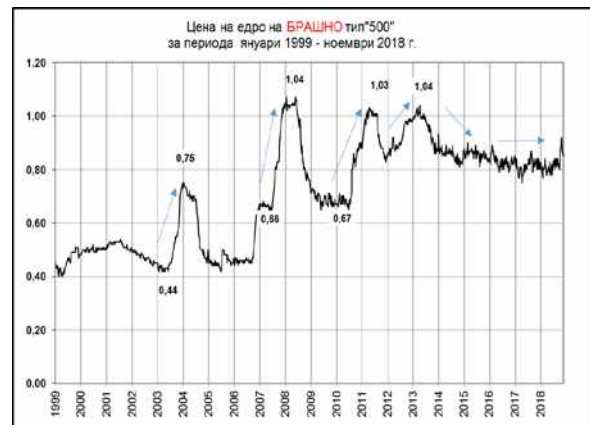
Фиг. 17

Фиг. 18

Фиг. 19

Фиг. 20

Фиг. 21

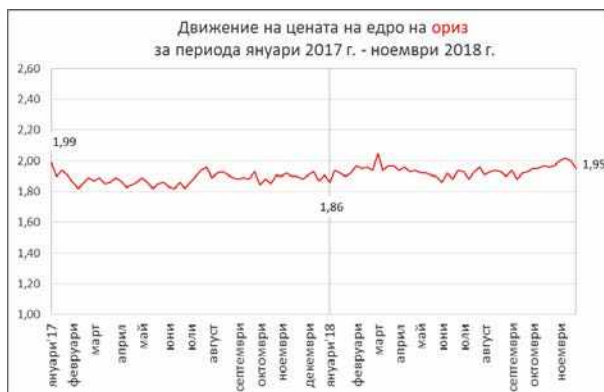
Фиг. 22

Фиг. 23

Фиг. 24

Фиг. 25

Фиг. 26

Фиг. 27

Фиг. 28

Фиг. 29

Фиг. 30

Фиг. 31

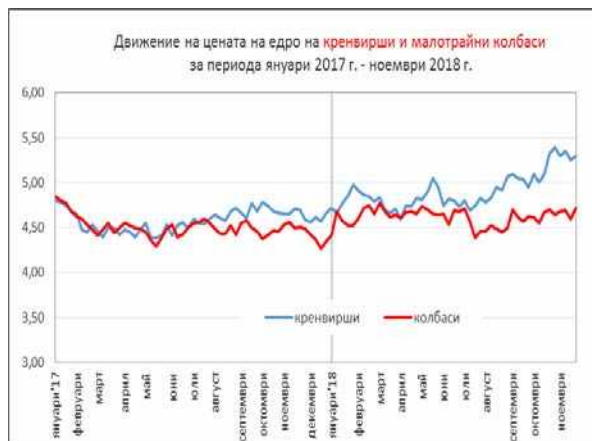
Фиг. 32

Фиг. 33

Фиг. 34

Фиг. 35

Фиг. 36

Фиг. 37

Фиг. 38

Фиг. 39

Фиг. 40

Плодове и зеленчуци

От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци на пазара е изключително нисък, но през летните месеци количествата българска продукция се увеличават. Наблюденията върху пазара на плодове и голяма част от зеленчуците през м. ноември показват, че предлаганите количества българската продукция започват да намаляват и се увеличава дялът на продукцията от внос. (фиг. 41)

Съотношението между продажбите на български домати и домати от внос през месеца показва превес на вносните домати, като съотношението е 72% към 28%. През м. ноември 47% от предлаганата продукция на пазара на краставици е българска, а количествата вносни краставици са 53%. По-голям е относителният дял на пазара и на българските картофи, който е 87%. Количествата български ябълки надвишават тези от внос, като относителният им дял е 80%. (фиг. 41)

Фиг. 41

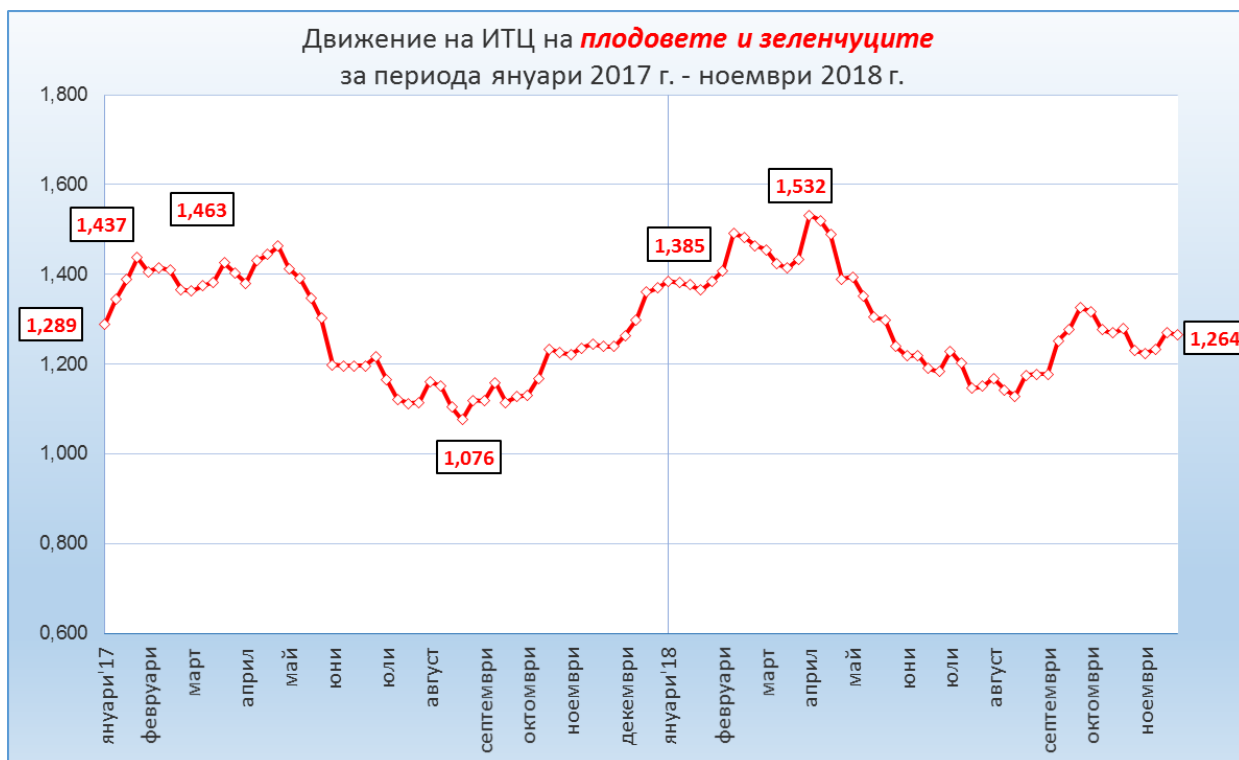
Движението на кривата на ИТЦ⁷ на плодовете и зеленчуците следва характерните за тези продукти сезонни тенденции. Максимални зимни стойности

⁷ В състава на този индекс са включени следните стоки: ябълки български и ябълки от внос, картофи български и от внос, лук зрял, чесън зрял, домати оранжерийни и домати от внос, краставици оранжерийни и от внос, пипер зелен, зеле, банани, портокали и лимони

се наблюдават обикновено в периода януари – февруари, а минималните летни стойности, в зависимост от конкретните метеорологични стойности се регистрират през август. (фиг.42,43)

В началото на тази година индексът на плодовете и зеленчуците стартира от ниво 1.385 пункта и през последната седмица на януари кривата стъпва на ниво от 1.394 пункта. През същия месец стойностите запазват стабилния си характер от края на миналата година. Не се наблюдава тенденцията от същия месец на 2017, когато кривата рязко тръгва нагоре още от първата седмица на януари. От началото на м. февруари трендът се обръща и стойностите започват да намаляват. През последната седмица на февруари индексът стъпва на ниво от 1,464 пункта, като понижението на месечна база е 1.8%. През м. март се запазва низходящият тренд на кривата. През последната седмица на месеца индексът леко се покачва, но остава под нивата от м. февруари и се доближава до стойностите от същия период на миналата година. В началото на м. април се запазва възходящата тенденция при движението на кривата, но от средата на месеца стойностите бързо се понижават и стъпват на ниво от 1.389 пункта. През м. май се запазва низходящият тренд на индекса, наблюдаван от средата на м. март. През последната седмица на май кривата стъпва на ниво от 1.239 пункта и се доближава до нивото от същия период на миналата година. През месец юни се запазва устойчивият низходящ тренд, като кривата стъпва в края на периода на ниво от 1.183 пункта. Тези стойности на индекса са близки до миналогодишните. След краткотрайно покачване на индекса през първата седмица на юли, кривата отново придобива плавен низходящ тренд. През последната седмица на месеца стойностите се стабилизират на ниво от 1.150 пункта. С известни колебания в двете посоки кривата на индекса през м. август се доближава до стойностите от предходния месец.

В резултат на покачването на цените, основно на зеленчуците през м. септември, стойностите на индекса на плодовете и зеленчуците рязко се покачва и стъпва в края на месеца на ниво от 1.325 пункта. Повишението на индекса спрямо началото на месеца е 12.5%, а на годишна база покачването на стойностите е близо 15%. През м. октомври се наблюдава стабилизиране и спад на стойностите на индекса. В края на периода кривата стъпва на ниво от 1.230 пункта. През ноември кривата има лек възходящ тренд и през последната седмица на месеца се стабилизира на ниво от 1.264 пункта.(фиг.42)

Фиг. 42

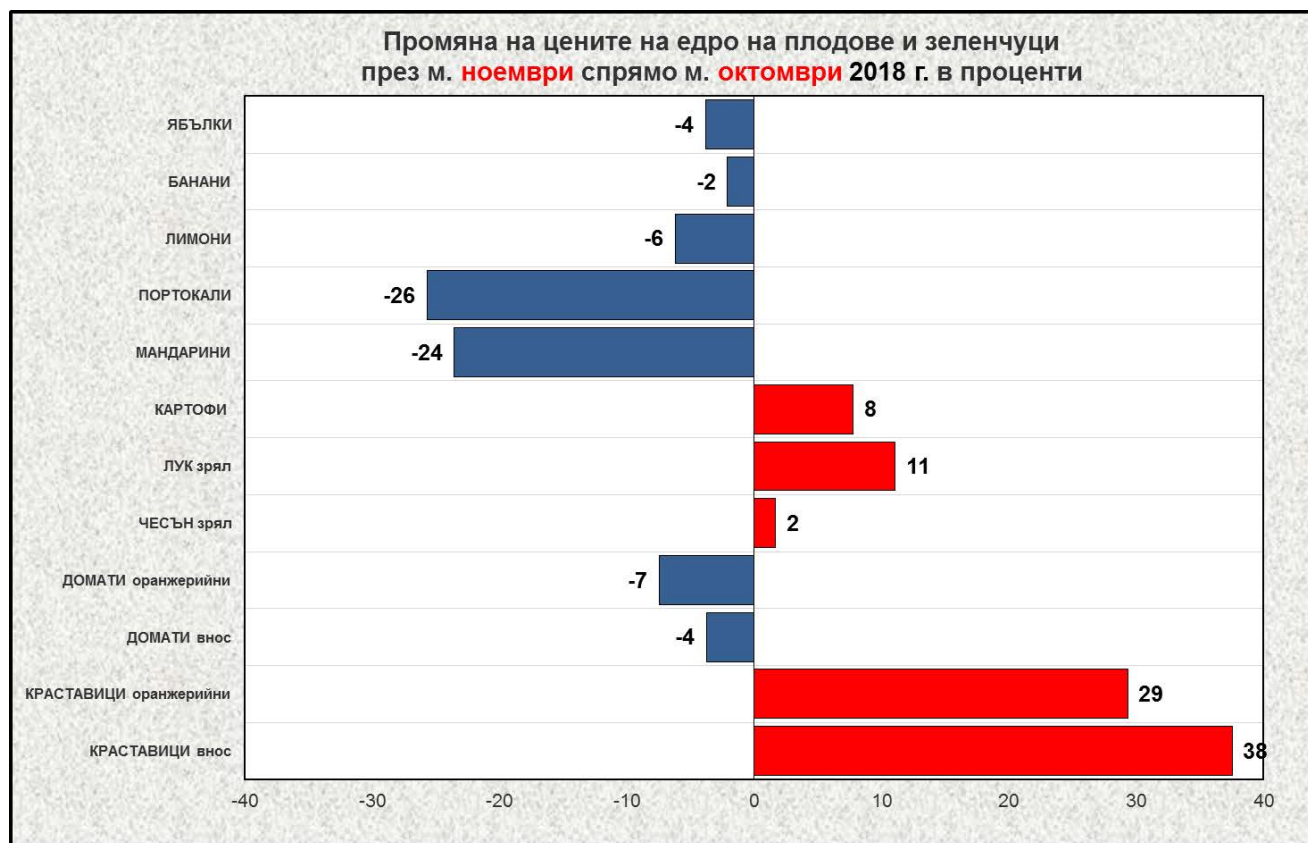
Анализът на движението на кривата на индекса през годините показва, че най-високи зимни стойности са отчетени през 2008 г., а на най-ниско ниво индексът се е стабилизирал през лятото на 2006 г. (фиг. 43)

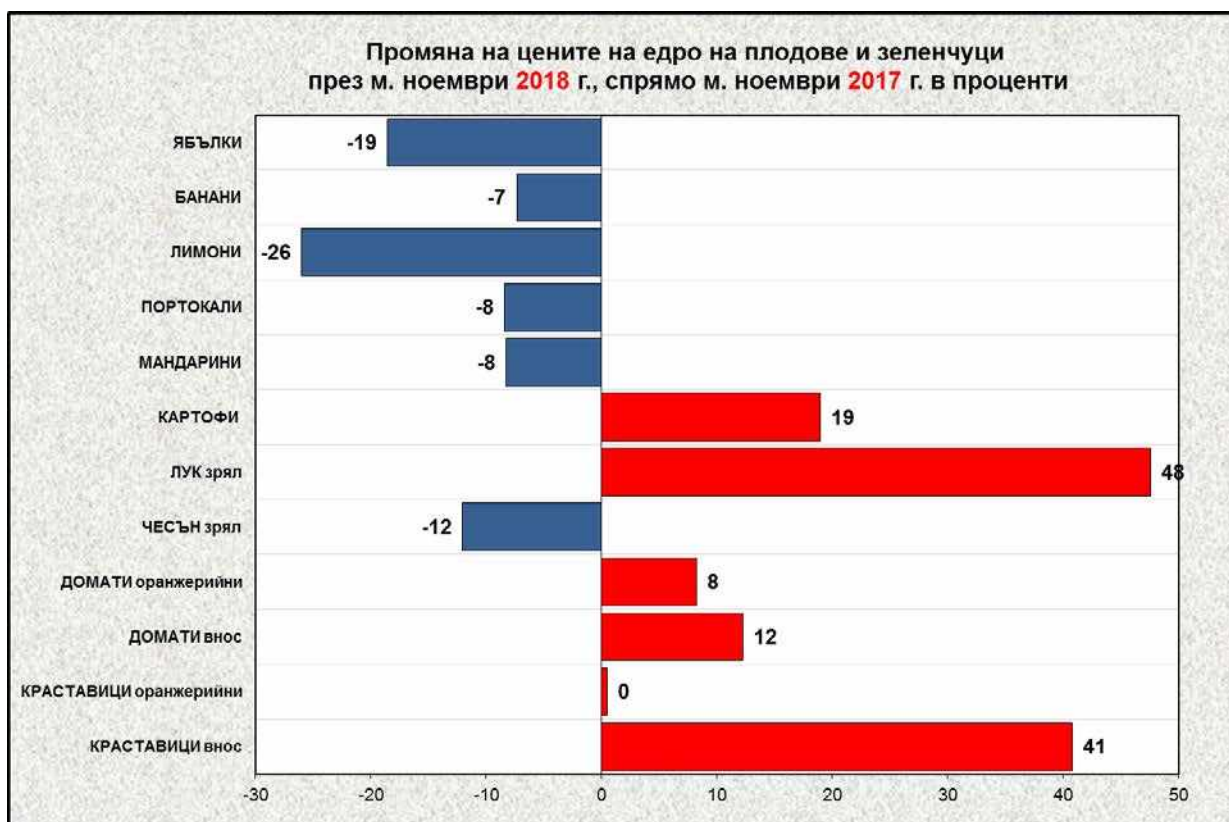
Фиг. 43

Таблица 4

СТОКА	октомври'18	ноември'18	промяна в %	промяна в лв.	ноември'17	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЯБЪЛКИ	1,05	1,01	-4	-0,04	1,24	-19	-0,23
БАНАНИ	1,93	1,89	-2	-0,04	2,04	-7	-0,15
ЛИМОНИ	1,94	1,82	-6	-0,12	2,46	-26	-0,64
ПОРТОКАЛИ	1,91	1,42	-26	-0,49	1,55	-8	-0,13
МАНДАРИНИ	2,04	1,56	-24	-0,48	1,70	-8	-0,14
КАРТОФИ	0,64	0,69	8	0,05	0,58	19	0,11
ЛУК зрял	0,81	0,90	11	0,09	0,61	48	0,29
ЧЕСЪН зрял	3,52	3,58	2	0,06	4,07	-12	-0,49
ДОМАТИ оранжерийни	2,28	2,11	-7	-0,17	1,95	8	0,16
ДОМАТИ внос	1,62	1,56	-4	-0,06	1,39	12	0,17
КРАСТАВИЦИ оранжерийни	1,67	2,16	29	0,49	2,15	0	0,01
КРАСТАВИЦИ внос	1,33	1,83	38	0,50	1,30	41	0,53
ЗЕЛЕ	0,63	0,62	-2	-0,01	0,54	15	0,08
МОРКОВИ	0,70	0,68	-3	-0,02	0,69	-1	-0,01

Фиг. 44

Фиг. 45

При движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. ноември спрямо м. октомври се наблюдава превес на възходящите тенденции на цените на зеленчуците и спад на цените на плодовете, който е по-силно изразен при цитрусовите плодове. (табл. 4 и фиг.44)

Цените на едро на българските домати бележат слаб спад от 7%, а домати от внос поевтиняват на месечна база с 4%. Краставиците поскъпват на месечна база с 29-38%. Зрелият лук, чесънът и картофите поскъпват с 2-11%. (фиг. 47-54)

При цените на плодовете се наблюдава намаляване на стойностите на месечна база на портокалите и мандарините с 24-26%, на лимоните с 6%, а бананите и ябълките поевтиняват с 2-4%. (фиг.55-59)

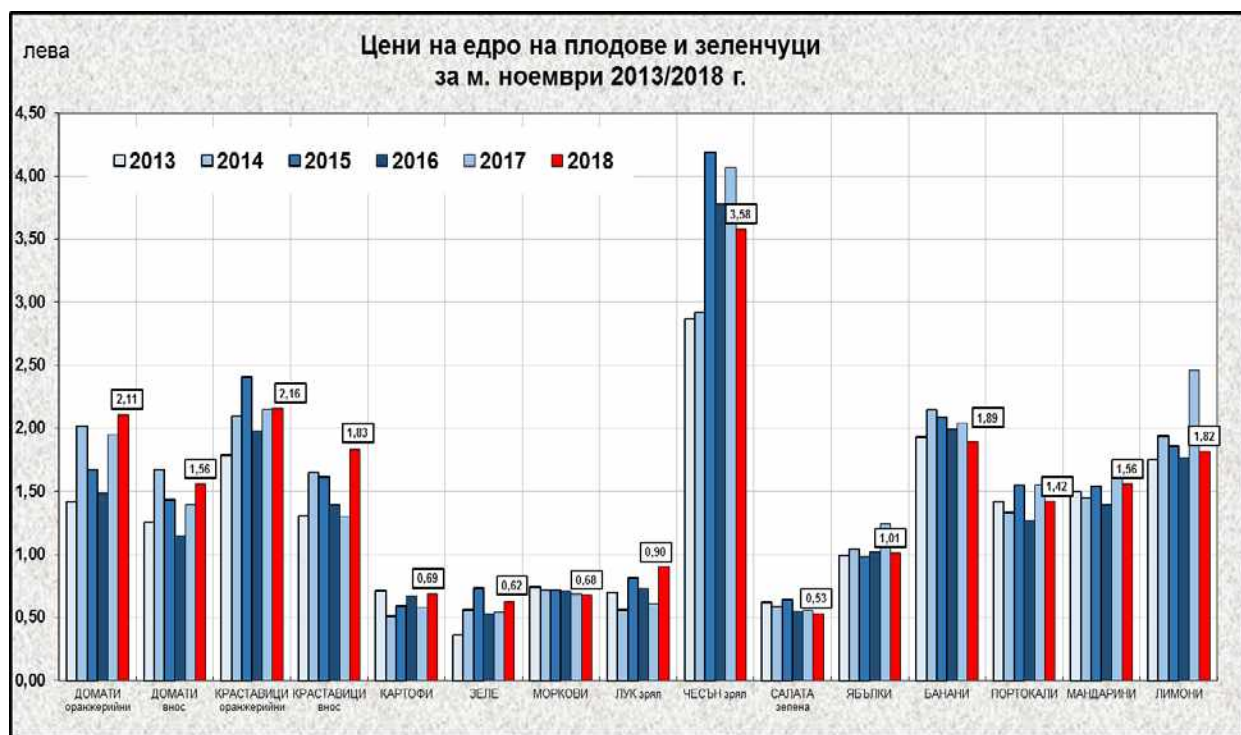
В сравнение със същия месец на миналата година при цените на зеленчуците наблюдаваните тенденции са преобладаващо възходящи, а при плодовете се наблюдава обратната тенденция. Най-голямо поскъпване на годишна база има при зрелия лук и краставиците от внос.(40-48%). С около 10-15% поскъпват картофите и домати. Поевтиняване на годишна база има при зрелия чесън (12%)

При почти всички плодове, предмет на този анализ се наблюдава поевтиняване на годишна база, като най-голямо то е при лимоните – 26%.

Намалението на цените на годишна база при бананите, портокалите и мандарините е 7-8%, ябълките поевтиняват с 19%. (табл.4 и фиг.45)

Таблица 5 Цени на едро на зеленчуци и плодове през м. ноември 2013/2018г.

ноември	ДОМАТИ оранжерийни	ДОМАТИ внос	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	КРАСТАВИЦИ внос	КАРТОФИ	ЗЕЛЕ	МОРКОВИ	ЛУК зрял	ЧЕСЪН зрял	САЛАТА зелена	ЯБЪЛКИ	БАНАНИ	ПОРТОКАЛИ	МАНДАРИНИ	ЛИМОНИ
година															
2013	1,42	1,25	1,79	1,30	0,71	0,36	0,74	0,70	2,87	0,62	0,99	1,93	1,42	1,50	1,75
2014	2,02	1,67	2,10	1,65	0,51	0,56	0,72	0,56	2,92	0,58	1,04	2,15	1,33	1,45	1,94
2015	1,67	1,43	2,41	1,61	0,59	0,73	0,72	0,81	4,19	0,64	0,98	2,09	1,55	1,54	1,86
2016	1,49	1,15	1,98	1,39	0,67	0,53	0,71	0,73	3,78	0,55	1,02	1,99	1,27	1,39	1,77
2017	1,95	1,39	2,15	1,30	0,58	0,54	0,69	0,61	4,07	0,56	1,24	2,04	1,55	1,70	2,46
2018	2,11	1,56	2,16	1,83	0,69	0,62	0,68	0,90	3,58	0,53	1,01	1,89	1,42	1,56	1,82

Фиг. 46

Анализът на движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. ноември 2018 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2013 – 2018 г.) показва следните тенденции: (табл. 5 и фиг. 46)

- Плодовете и зеленчуците имат изцяло сезонен характер, а цените им силно се влияят от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази

причина цените на тези стоки са силно чувствителни и варират в сравнително големи диапазони за кратки времеви периоди.

- По същата причина относителният дял на количествата българска продукция през м. ноември на последните шест години е функция и от конкретните метеорологични условия.

- Цените на българските домати през м. ноември 2018 г. са най-високи спрямо предходните години.

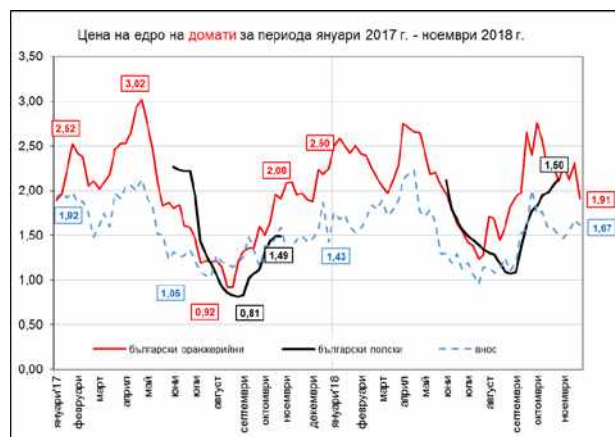
- Цените на краставиците през м. ноември на настоящата година се доближават до нивото от 2014 и 2017 г.

- Цената на картофите през тази година е близка до нивата от 2013 г. и е на по-високо ниво спрямо предходните 4 години.

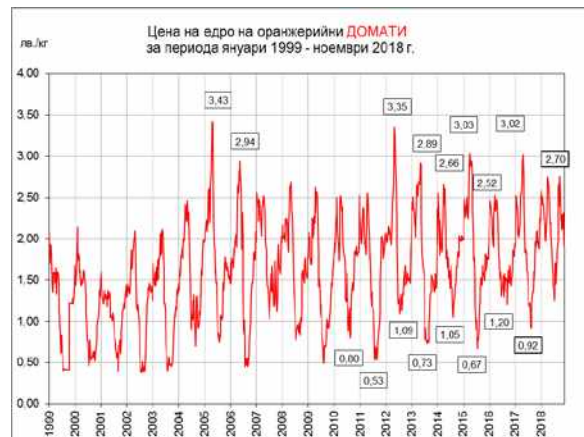
- Цената на зелето през тази есен е по-висока от предходните две години, но значително по-ниска в сравнение със същия месец на 2015 г. Морковите и зелената салата се търгуват на нива, близки до предходния пет годишен период.

- През тази есен е отбелязана най-високата цена на зрелия лук, а зрелият чесън е по-евтин спрямо предходните три години.

- Цените на едро на ябълките, бананите и цитрусовите плодове през ноември 2018 г. са по-ниски спрямо същия месец на периода 2013 – 2017 г.

Фиг. 47

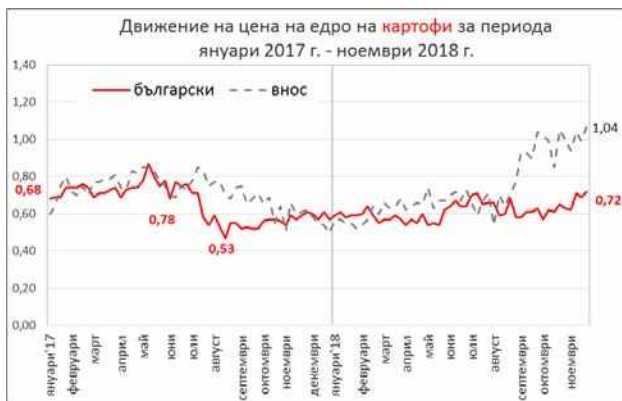
Фиг. 48

Фиг. 49

Фиг. 50

Фиг. 51

Фиг. 52

Фиг. 53

Фиг. 54

Фиг. 55

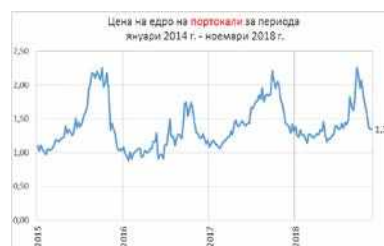
Фиг. 56

Фиг. 57

Фиг. 58

Фиг. 59

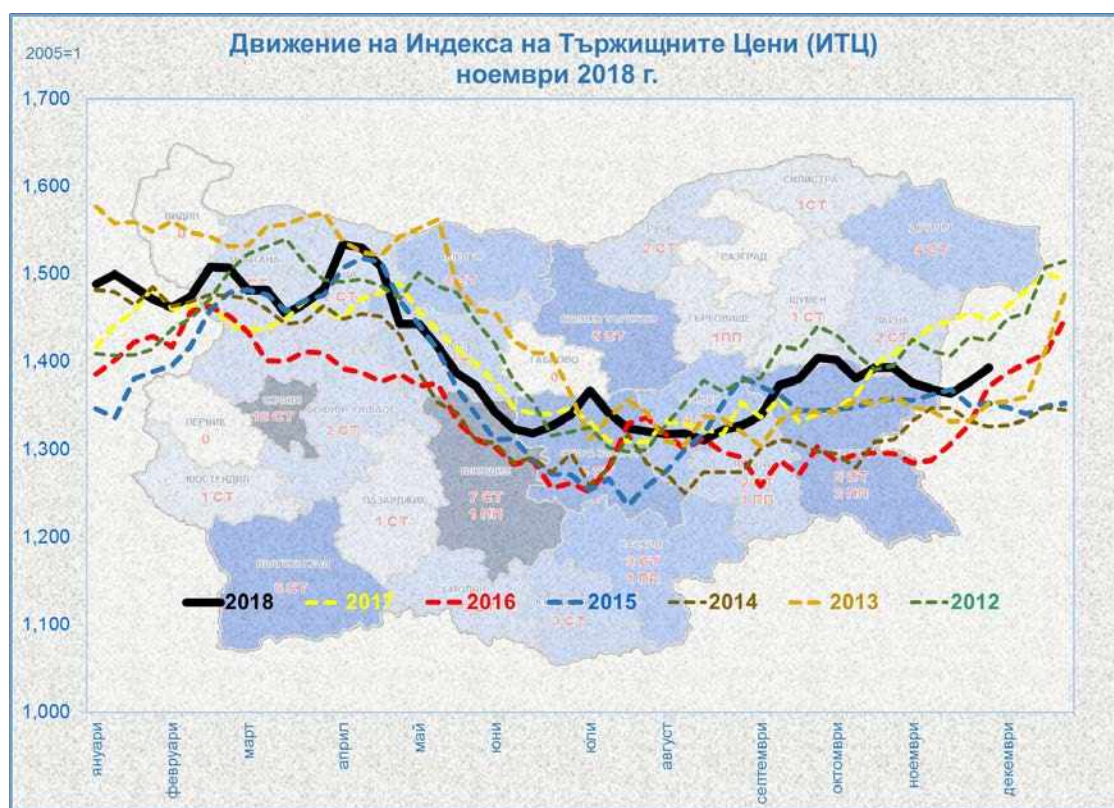
Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

След Коледните празниците през декември, още в края на годината се забелязва намаляване на търговската активност. През първия месец на 2018 г. пазарът на едро на храни в известна степен е по-вял, без значителни колебания на цените, а кривата на индекса на тържищните цени има низходящ тренд. В началото на януари стойностите стартират от 1.489 пункта и се стабилизират през последната седмица на ниво от 1.462 пункта. Понижението на индекса на месечна база е 1.8% и се доближава до стойностите от същия период на предходната година. В началото на м. февруари се наблюдава стабилизиране на кривата на индекса, а през следващите седмици започва плавно низходящо движение. В края на месеца стойностите стъпват на ниво от 1.482 пункта, като понижението на месечна база е 1.7%. През първата седмица на март кривата запазва низходяща тенденция, но през следващия период трендът се обръща и стойностите започват да растат. В края на месеца индексът стъпва на ниво от 1.483 пункта. През м. март 2018 г. кривата на Индекса на тържищните цени остава над нивата от същия месец на 2012, 2015 и 2016 г., доближава се до нивото от 2014 и 2017 г. и е под нивото от същия месец на 2013 г. След наблюдавания устойчив възходящ тренд при движението на индекса през м. март, от началото на м. април стойностите се започват да падат. Задържането и лекото понижение на индекса се дължи на стабилните цени на хранителните стоки и лекото поевтиняване на зеленчуците. В края на месеца ИТЦ стъпва на ниво от 1,444 пункта, като отбелязва спад спрямо началото на април от 6% и се доближава до нивото от същия период на миналата година. През м. май се запазва устойчивият низходящ тренд при движението на индекса. В края на месеца той стъпва на ниво от 1,342 пункта, близо до нивото от 2017 г. В началото на м. юни се запазва тенденцията от предходните месеци, но в средата на месеца трендът се обръща и кривата тръгва нагоре. В края на месеца тя стъпва на ниво от 1,339 пункта и се доближава до стойностите от същия период на предходната година. През м. юни 2018 г. кривата на Индекса на тържищните цени остава над нивата от същия месец на 2014 и 2016 г., доближава се до нивото от 2015 г. и остава под нивото от 2012, 2013 г. и 2017 г. (фиг.65) След наблюдаваното покачване на индекса през втората половина на юни, през м. юли кривата тръгва надолу, стъпва на нивото от началото на юни, след което стойностите се стабилизират. Отчетените стойности през последната седмица на юли са 1.320 и се доближават до нивата от същия период на миналата година. В началото на м. август се наблюдава задържане на

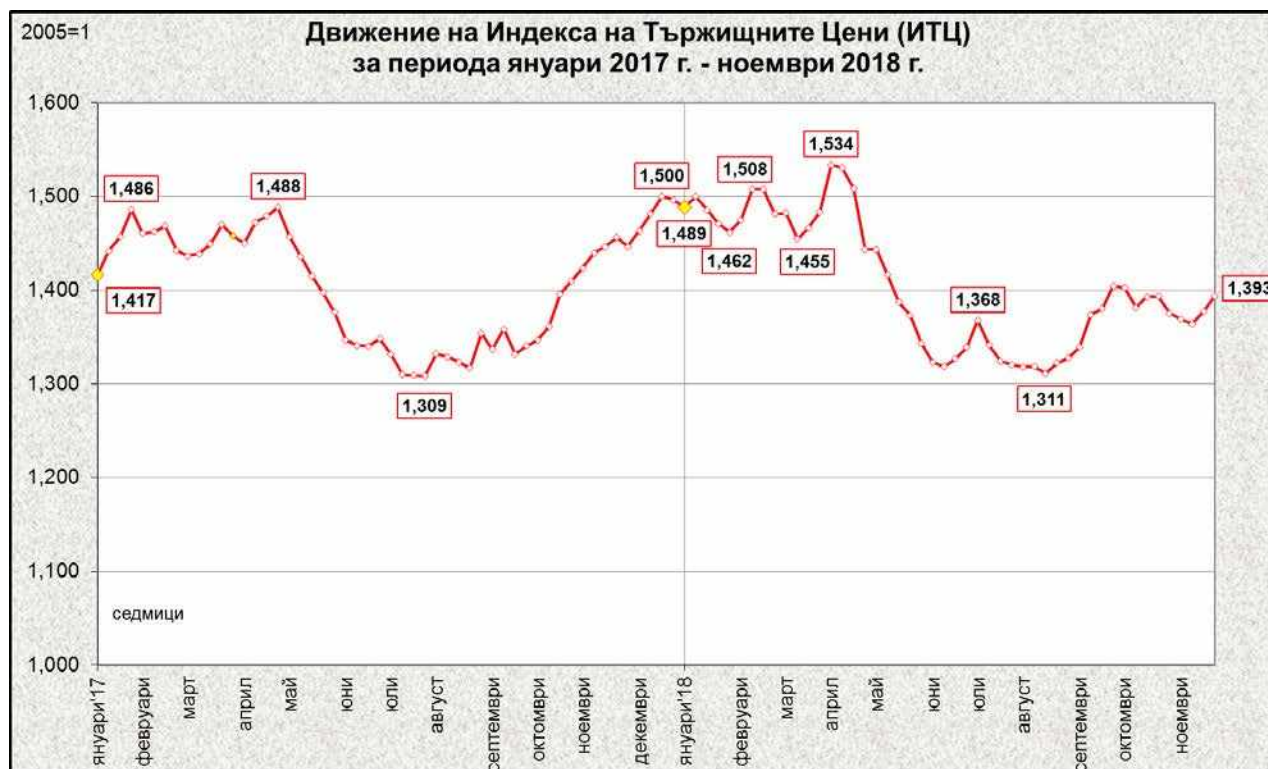
стойностите на кривата около нивата от предходния месец. През втората половина на месеца се наблюдава зараждане на плавна възходяща тенденция и през последната седмица на месеца кривата стъпва на ниво от 1.327 пункта. Възходящият тренд от август се запазва и леко се усилва през м. септември и стойностите минават над нивото от същия период на предходната година. Повишението на индекса през м. септември 2018 г. и на годишна база е 4.8%. От началото на м. октомври се наблюдава спад на стойностите на индекса, като намалението на месечна база е 2%. Още от началото на м. ноември трендът на кривата се обръща и през последната седмица на месеца индексът стъпва на ниво от 1.393 пункта. Повишението на стойностите спрямо края на предходния месец е 2.2%, като се доближава до нивото от м. ноември миналата година. (фиг. 61)

През м. ноември 2018 г. кривата на Индекса на тържищните цени минава над нивата от същия месец на 2013 и 2016 г. Стойностите през тази година са по-ниски от 2012 и 2017 г. (фиг. 60)

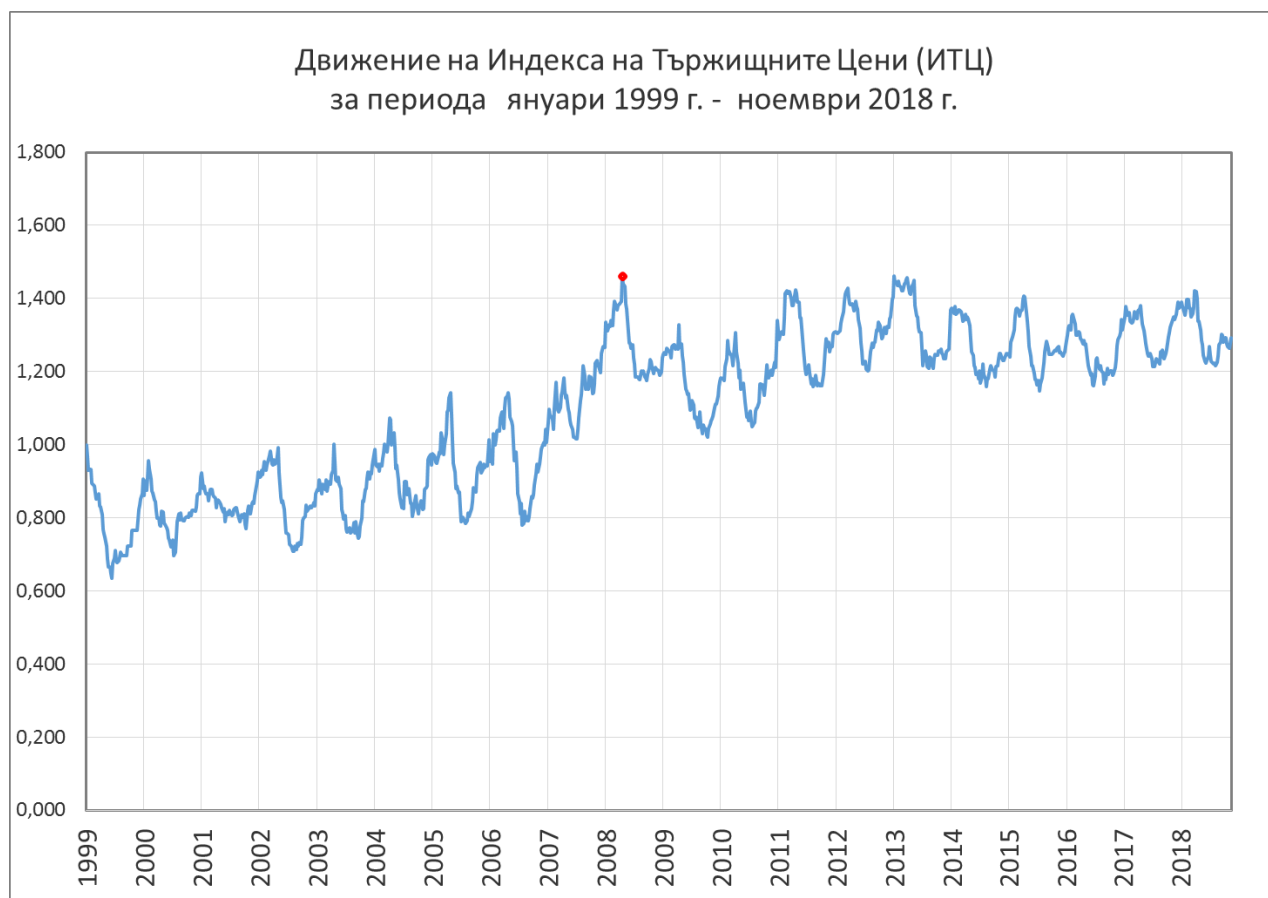
Движението на ИТЦ в периода януари 1999 г. – ноември 2018 г. следва определени тенденции на силен ръст на стойностите през зимата и ниски нива през лятото. Най-високите стойности за този период индексът достига през зимата на 2008 г. (фиг. 62)

Фиг. 60

Фиг. 61

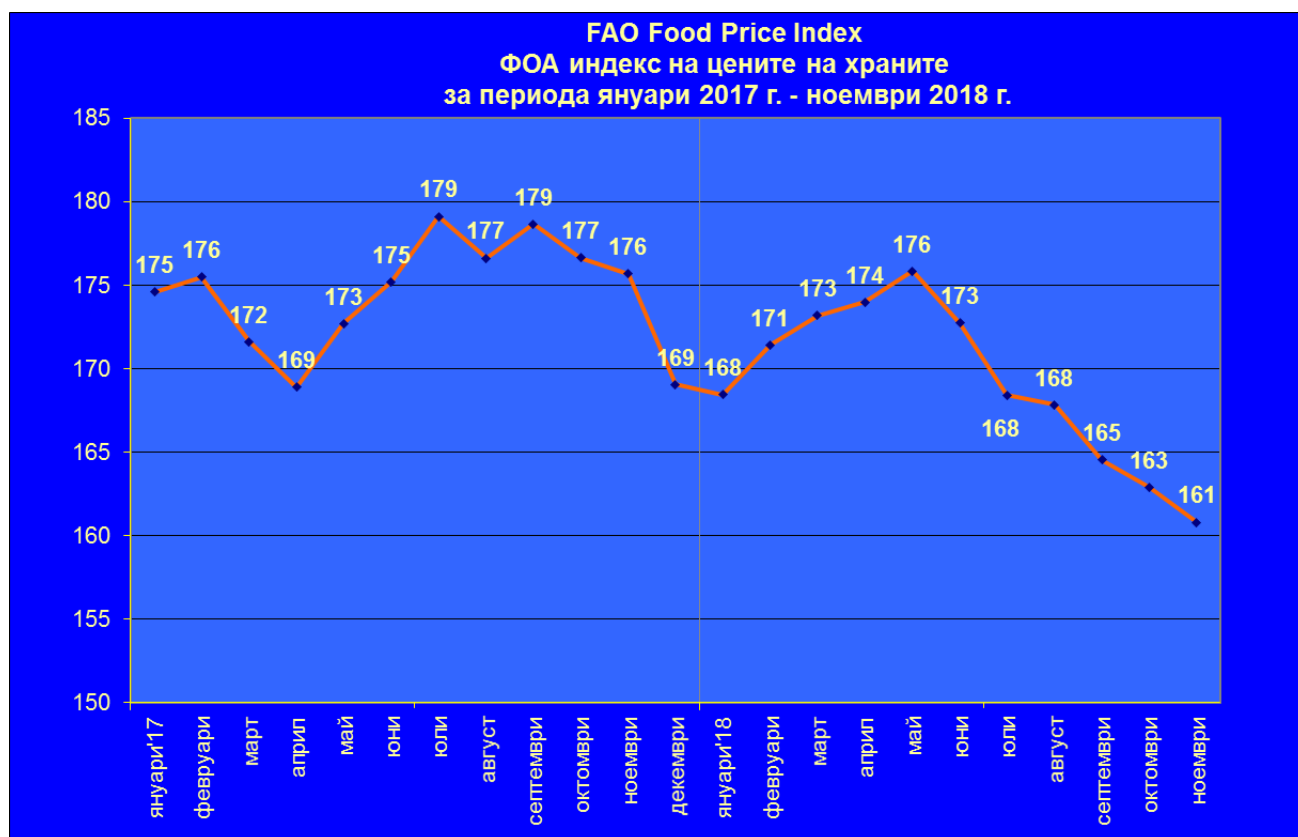
Фиг. 62

Международни цени

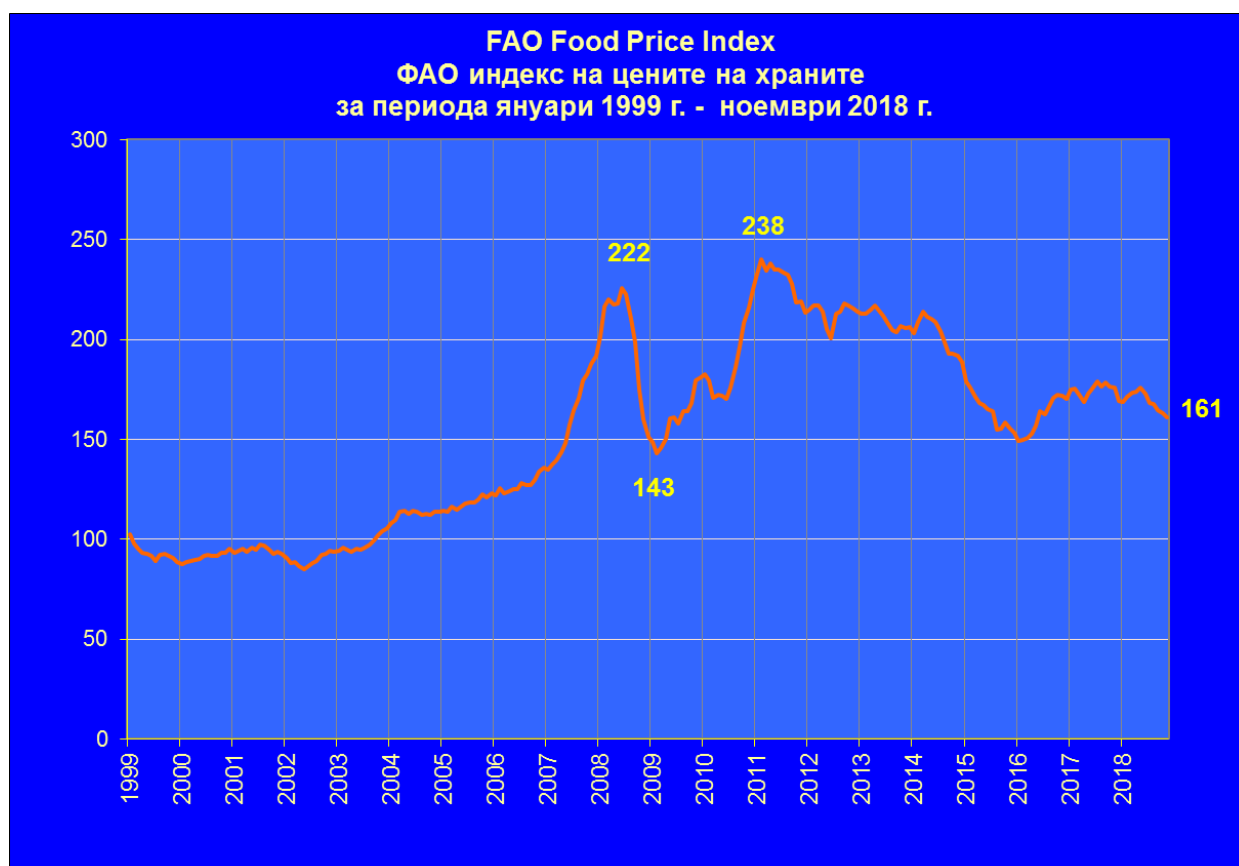
Един от факторите, който силно влияе върху цените на стоките в нашата страна е конюнктурата на международните пазари. Цените на стоки като олио, захар, брашно, ориз и др. са силно зависими от борсовите цените на тези стоки на големите световни и европейски стокови борси.

ФАО индексът на цените на храните е мярка за месечното изменение на международните цени на основните хранителни стоки. (фиг.63-66)

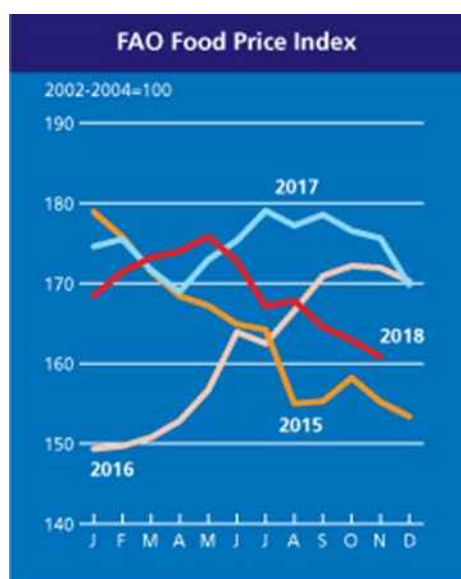
През ноември 2018 г. средната стойност на индекса на цените на храните на ФАО е 160,8 пункта и това е най-ниската стойност от май 2016 г. и почти 15 пункта (8,5%) по-ниска от тази през м. ноември на миналата година. Основният фактор за този спад през ноември е значителното намаление на цените на растителното масло, млечните продукти и зърнените храни. Наблюдава се и лек спад на цените на месото. През месеца се повишава единствено цената на захарта (фиг.63)

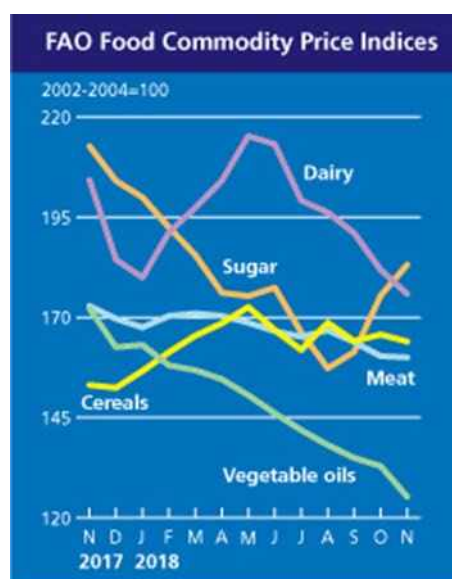
Фиг. 63

Фиг. 64

Фиг. 65

Фиг. 66

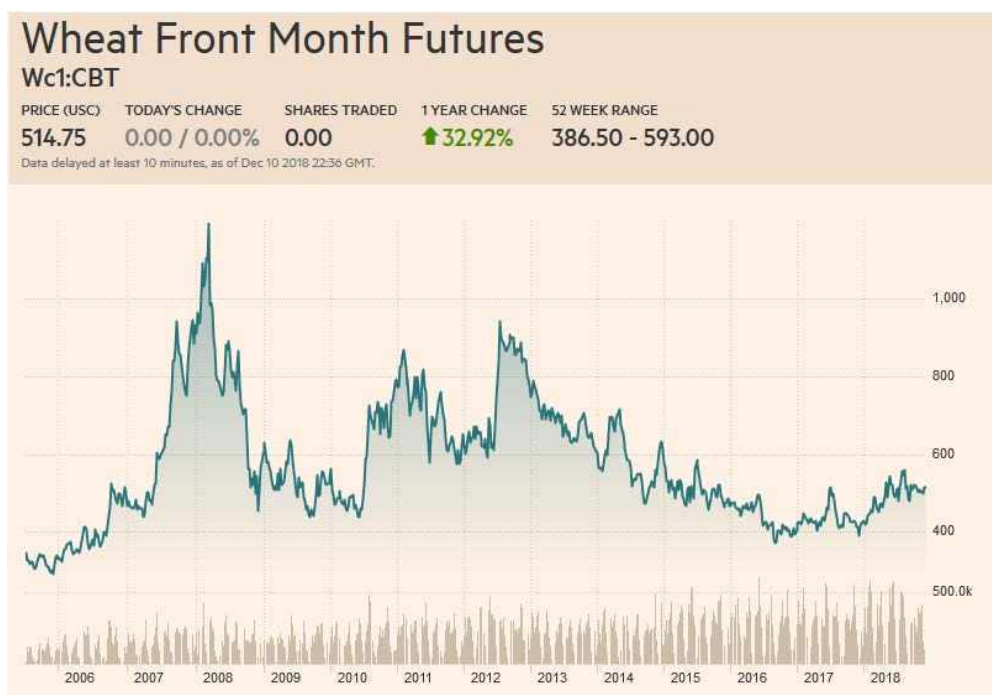
През ноември средната стойност на индекса на ФАО на цените на зърното е 164 пункта, която е с почти 1,7 пункта (1,1%) по-ниска от тази през октомври и с 11 пункта (7,1%) по-ниска от стойността през ноември 2016 г. Големите обеми от експортни пратки допринасят за намалението на цените на пшеницата, а увеличената експортна конкуренция повлиява на спада на цените на царевичата. (фиг.66)

През м. ноември 2018 г при цената на **пшеницата** на стоковата борса в Чикаго е отчетен ръст на годишна база от 33%. (фиг.67)

Наблюденията за последните години показват, че цената на пшеницата през м. август 2016 г. е на най-ниското ниво от 2009 г., а най-високите стойности за периода са регистрирани в през лятото на 2012 г. Пиковите си стойности цената на пшеницата достига в началото на 2008 г. (фиг.68)

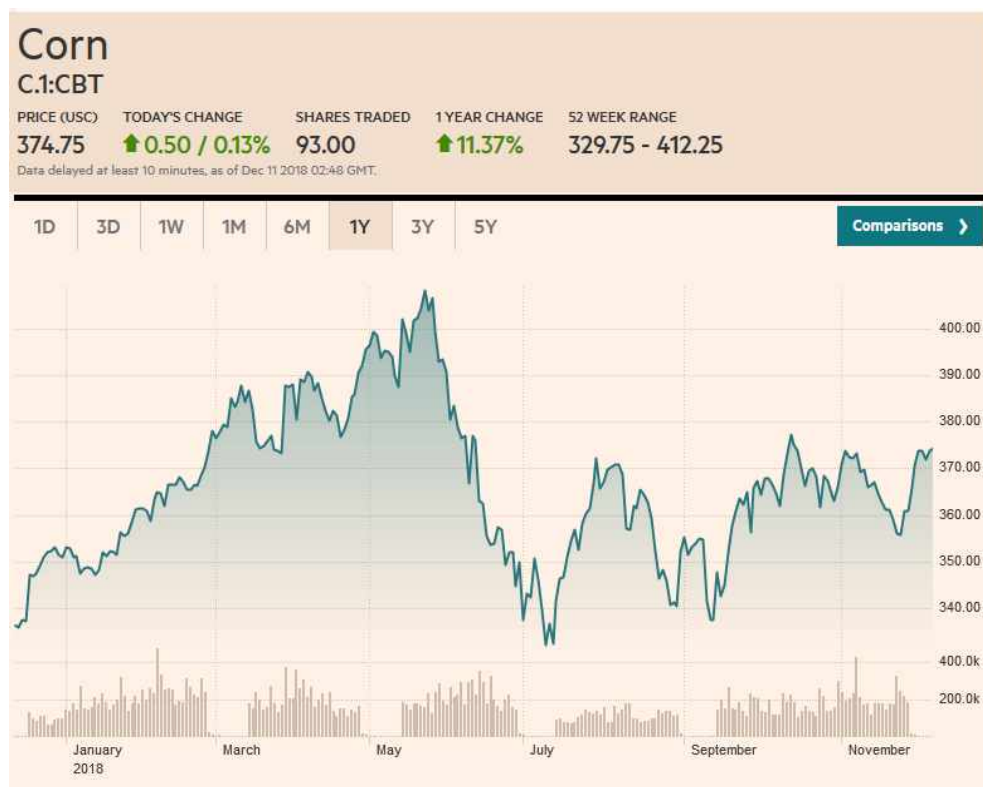
Фиг. 67

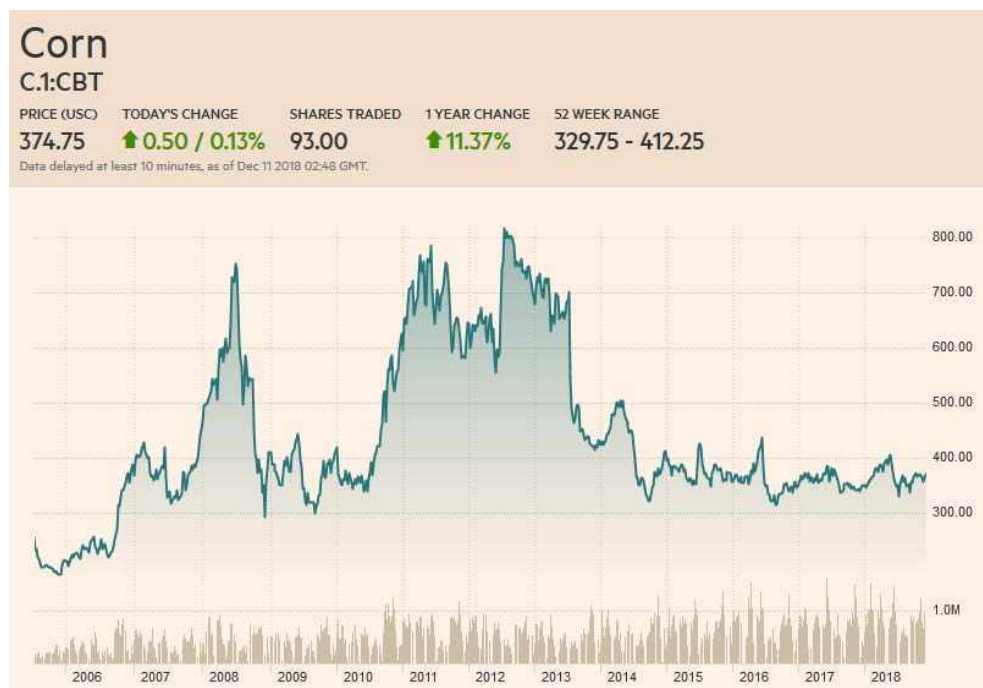
Фиг. 68

Цената на *царевицата* в Чикаго през м. ноември 2018 г. бележи ръст на годишна база от 11,37%, но остава на много по-ниско ниво от стойностите, достигнати през май-юни настоящата година. (фиг.69)

Наблюденията за последните години показват, че цената на царевицата на стоковата борса в Чикаго е била най-ниска през лятото на 2016 г., а най-висока през 2012 г. (фиг.70)

Фиг. 69

Фиг. 70

През м. ноември тази година в сравнение със същия месец на миналата година цената на свинското месо на борсата в Чикаго е отчетен спад от 13,89%. Най-високите пикови стойности на свинското месо през последните години са регистрирани през 2014 г., а на най-ниско ниво кривата е била през 2016 г. (фиг. 71,72)

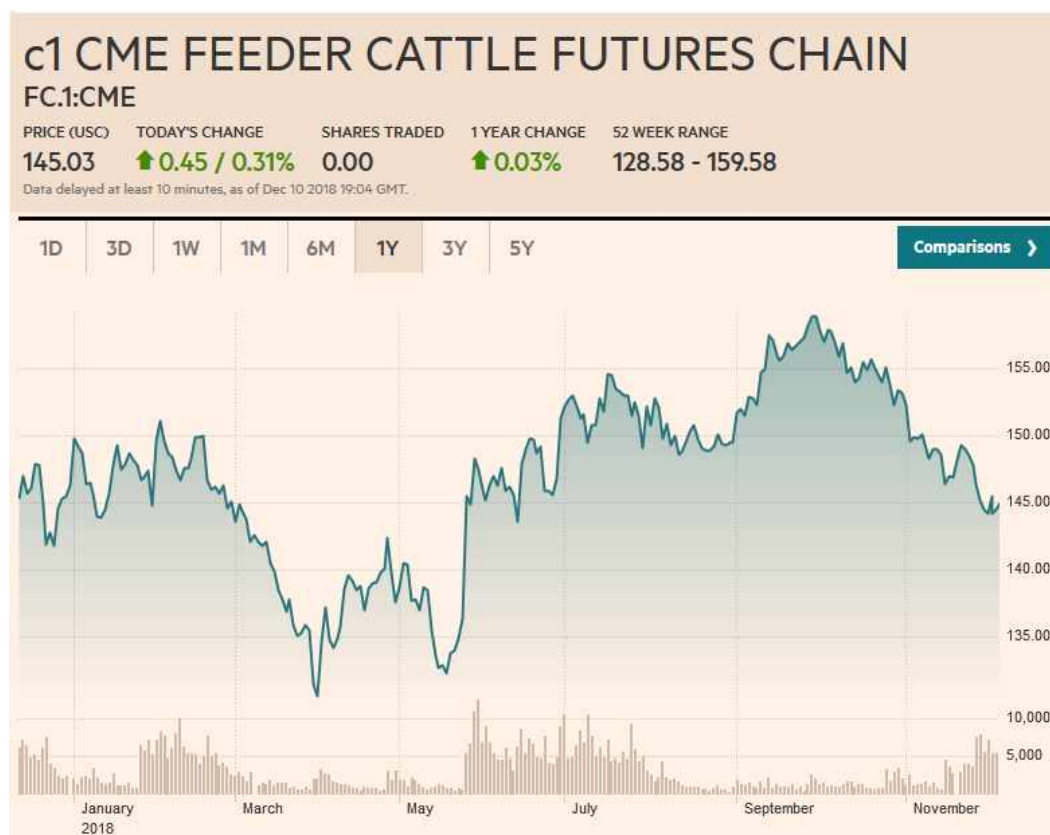

Фиг. 71

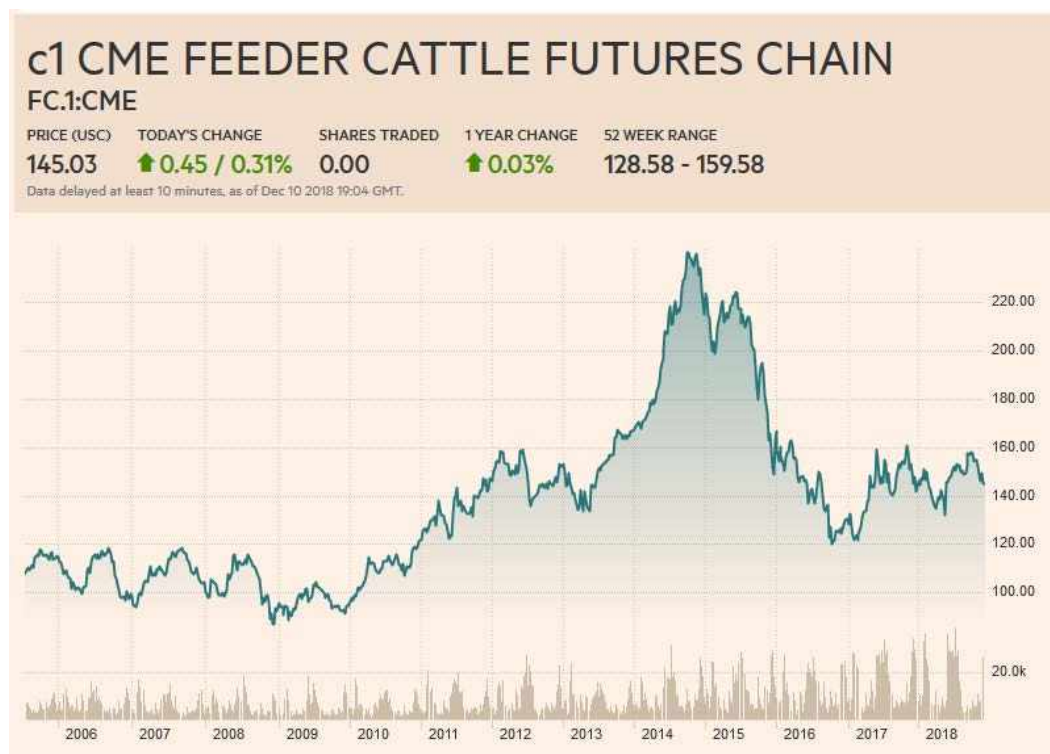

Фиг. 72

Цената на **говеждото месо** на стоковата борса в Чикаго през м. ноември тази година е почти на нивото от същия период на миналата година .Аналогично на цената на свинското месо и при говеждото месо беше наблюдаван пик на стойностите през 2014 г. (фиг. 73,74)

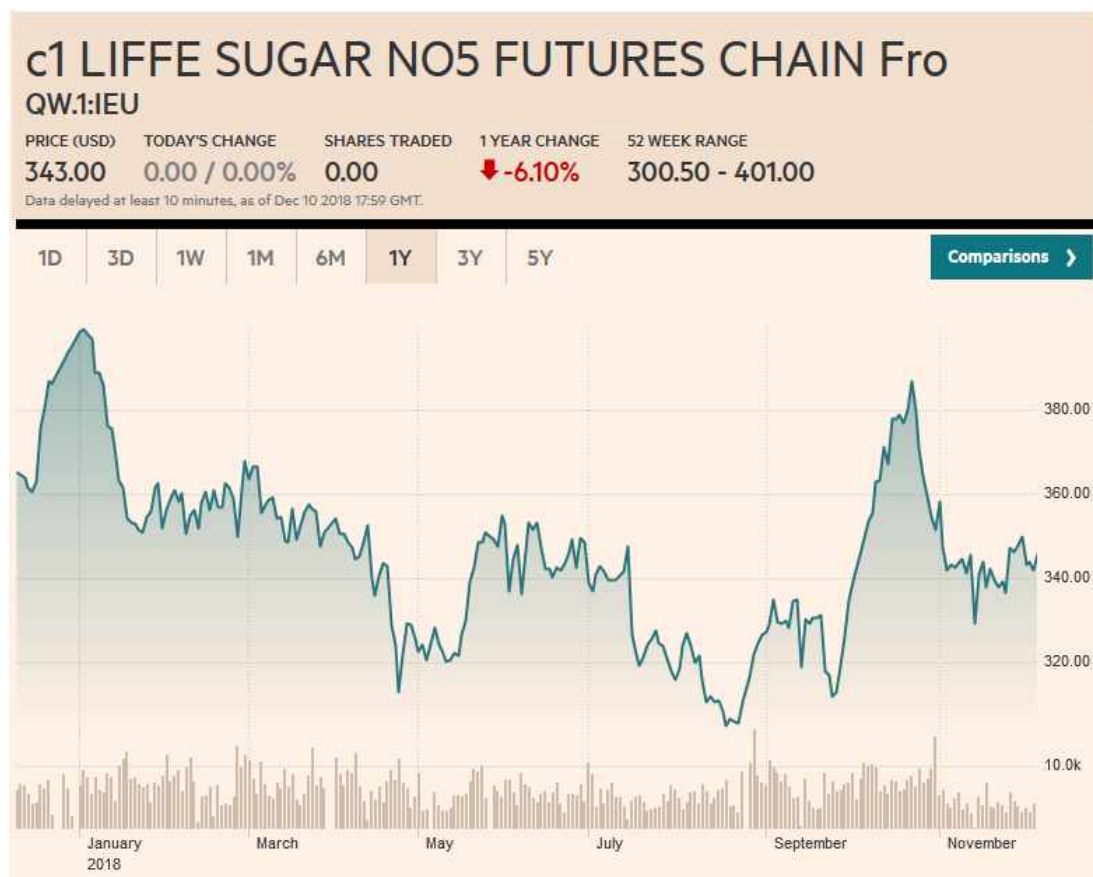

Фиг. 73

Фиг. 74

На годишна база е отчетен спад на цената на рафинираната захар на борсата в Лондон от 6,1%. (фиг. 75)

Фиг. 75

Фиг. 76

Средната стойност на индекса ФАО на цената на захарта през ноември е 183,1 пункта, като е със 7,7 пункта (4,4%) по-висока в сравнение с октомври и покачването на стойностите продължават за трети пореден месец. Увеличаването на ценовите оферти на захарта отразява най-вече динамиката на производството в Бразилия, където според последните оценки производството на захар в Централно-Южния регион е с 27% по-малко спрямо миналата година. Освен това делът на захарната тръстика, използвана за производство на захар, е намалял от 47,4% през 2017 г. на 35,8%, като основната част от тръстиката е за производство на етанол. Намаляването на цената на бензина в Бразилия миналия месец, обаче попречи на по-нататъшното увеличение на цените на захарта, тъй като определена част от захарната тръстика беше пренасочена от линии за производство на етанол. (фиг.76,66)

От началото на тази година се наблюдава устойчива и плавна низходяща тенденция при движението на международната цена на слънчогледовото олио. По данни на МВФ през м. ноември цената е 706 долара/тон и в сравнение с м. януари е отчетен спад от 13%. Като цяло през последните три години цената на слънчогледовото олио на международния пазар е стабилна, а от края на 2015 г. се наблюдава плавен и устойчив низходящ тренд. Максималните стойности на световната цена на слънчогледовото олио през последните десет години е достигната през януари 2011 г. (фиг.77,78)

Фиг. 77

През м. ноември средно месечната цена на нерафинираното слънчогледово олио на борсата в Ротердам е 680 долара/тон.

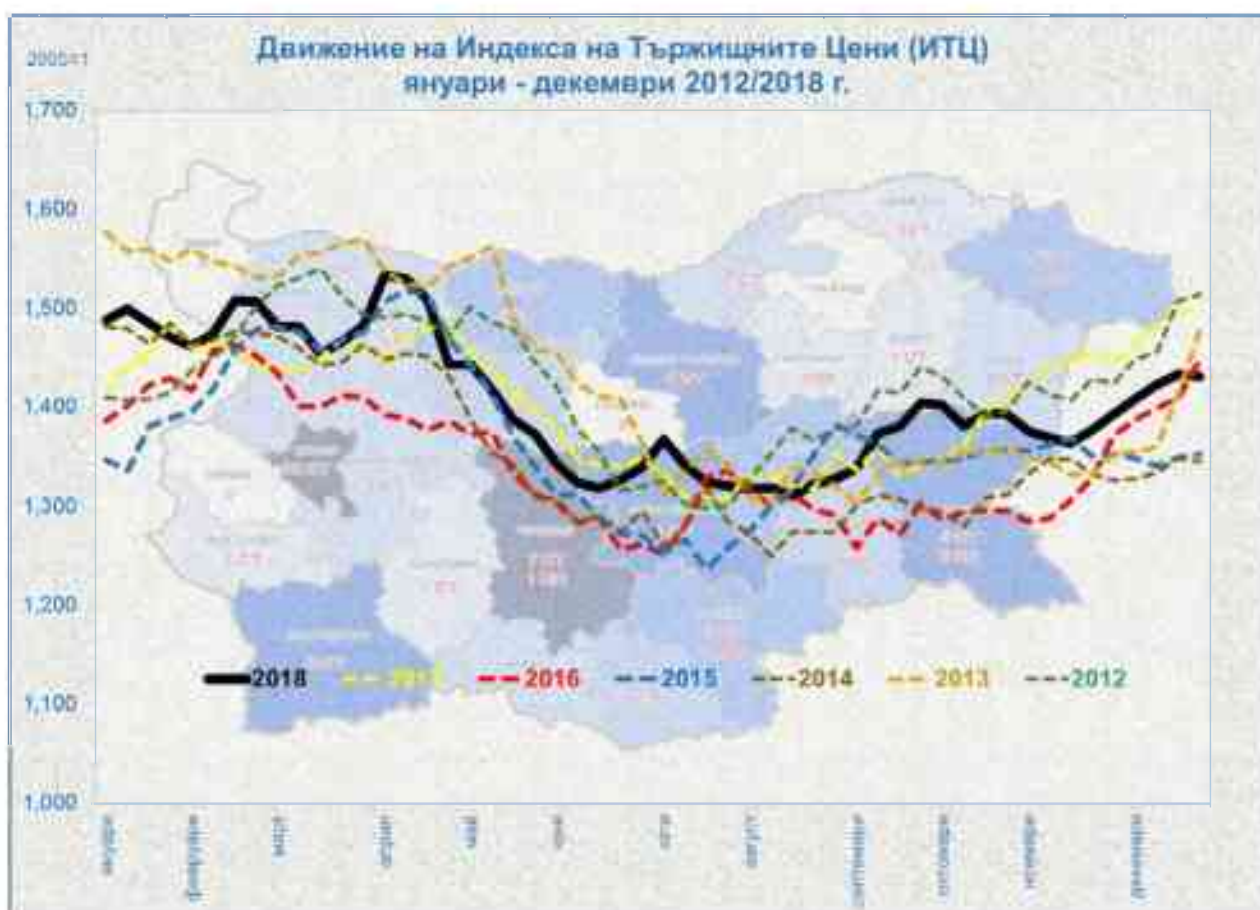

Фиг.78

С уважение,
ВЛАДИМИР ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ

Месечен бюлетин

за цените на едро на хранителни продукти
на стоковите тържища в България

м. декември 2018 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

През месец декември пазарът на храни остава сравнително спокоен и балансиран. През първите седмици на месеца се наблюдава известно напрежение, свързано с повишената търговска активност преди празниците, но не се наблюдават резки и драстични отклонения на цените. В края на месеца има успокояване на пазара на едро на храни.

На **месечна база** през месец декември на пазара на храни се наблюдават леки низходящи тенденции, като поскъпване има само при брашното и яйцата. Цените на млечните произведения също запазват стабилен характер. Известни колебания нагоре на месечна база е отчетено при месните произведения.

При цените на плодовете и зеленчуците на месечна база се наблюдават типичните сезонни колебания, като преобладават възходящите тенденции при цените на зеленчуците и спад на цените на плодовете. Аналогични са наблюденията при изменението на цените на плодовете и зеленчуците на годишна база.

На **годишна база** при цените на храните преобладават низходящите тенденции. Известно поскъпване спрямо същия месец на миналата година има при брашното и месата. Низходящ тренд на годишна база има при цената на захарта и яйцата. Миналата година имаше сериозно поскъпване на яйцата, макар и за кратък период от време.

Ретроспективният анализ на движението на цените през месец декември в **периода 2013 – 2018 г.** показва, че през месец декември 2018 г. цените на хранителните продукти са около нивата спрямо същия месец на предходните две - три години. Цените на млечните продукти са по-ниски в сравнение със същия месец на 2013 и 2014 г. и остават на по-високи нива спрямо 2015 и 2016 г. Тенденциите при движението на цените на зеленчуците са възходящи, като за голяма част от тях са отчетени най-високи стойности за периода. Цените на плодове през м. декември тази година са около и под нивата от предходните години.

През м. декември 2018 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** минава над нивата от същия месец на 2014 и 2015 г. , остава под нивата от 2012 и 2017 г. и се доближава до стойностите от 2013 и 2016 г.

1. Хранителни стоки

Наблюденията на цените на едро през м. декември 2018 г. спрямо предходния месец показват преобладаващо низходящи тенденции, като известно поскъпване от 2-5% има при брашното и яйцата. Лек ръст на месечна база има при месните произведения, а цените на млечните произведения са около и под нивата от миналия месец ноември. (табл.1, фиг.1)

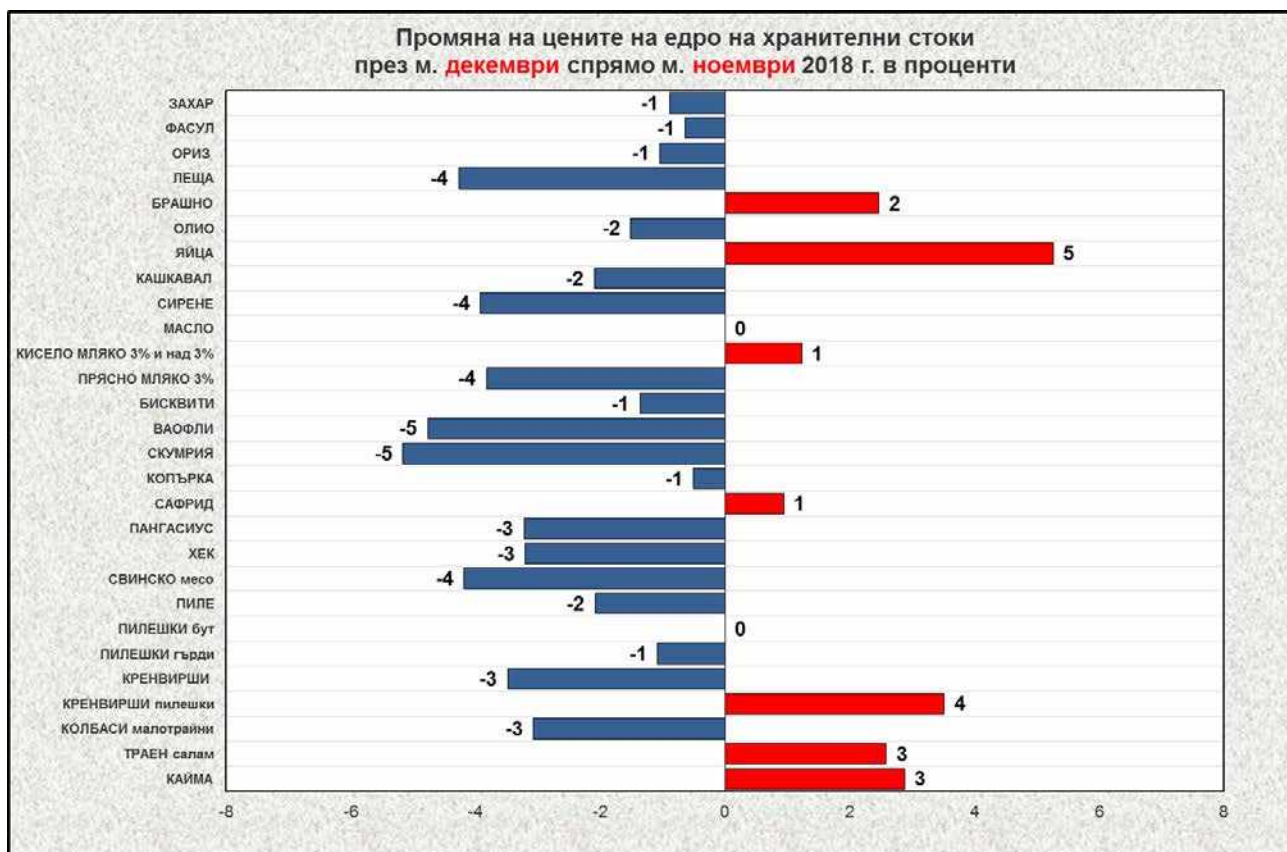
Наблюденията на цените на едро през м. декември 2018 г. спрямо същия месец на 2017 г. също показват преобладаващи низходящи тенденции, които са най-силно изразени при яйцата . (табл.1, фиг.2)

В диапазон 8-17% е поевтиняването на годишна база при захарта, лещата, млечните произведения (сирене, кашкавал, масло), рибите и кренвиршите.

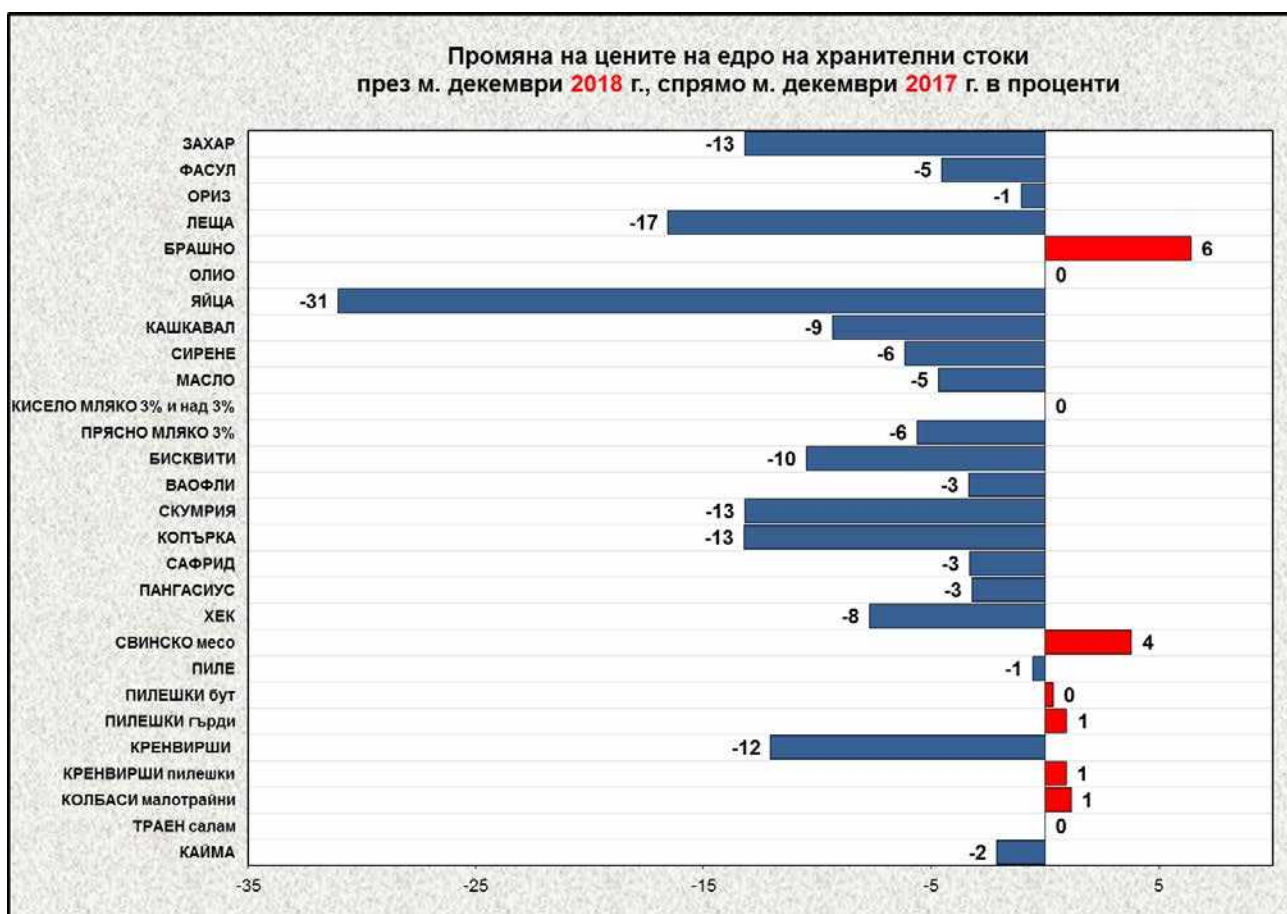
Лек ръст от 6% има при цената на брашното, а свинското месо и някои месни произведения поскъпват на годишна база с около 1-4%.

Табл. 1

СТОКА	ноември'18	декември'18	промяна в %	промяна в лв.	декември'17	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЗАХАР	1,13	1,12	-0,9	-0,01	1,29	-13,2	-0,17
ФАСУЛ	3,17	3,15	-0,6	-0,02	3,30	-4,5	-0,15
ОРИЗ	1,93	1,91	-1,0	-0,02	1,93	-1,0	-0,02
ЛЕЩА	2,58	2,47	-4,3	-0,11	2,96	-16,6	-0,49
БРАШНО	0,81	0,83	2,5	0,02	0,78	6,4	0,05
ОЛИО	1,99	1,96	-1,5	-0,03	1,96	0,0	0,00
ЯЙЦА	0,19	0,20	5,3	0,01	0,29	-31,0	-0,09
КАШКАВАЛ	10,04	9,83	-2,1	-0,21	10,84	-9,3	-1,01
СИРЕНЕ	5,87	5,64	-3,9	-0,23	6,01	-6,2	-0,37
МАСЛО	2,24	2,24	0,0	0,00	2,35	-4,7	-0,11
КИСЕЛО МЛЯКО 3% и над 3%	0,81	0,82	1,2	0,01	0,82	0,0	0,00
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	1,57	1,51	-3,8	-0,06	1,60	-5,6	-0,09
БИСКВИТИ	1,47	1,45	-1,4	-0,02	1,62	-10,5	-0,17
ВАОФЛИ	2,73	2,60	-4,8	-0,13	2,69	-3,3	-0,09
СКУМРИЯ	3,68	3,49	-5,2	-0,19	4,02	-13,2	-0,53
КОПЪРКА	1,98	1,97	-0,5	-0,01	2,27	-13,2	-0,30
САФРИД	3,17	3,20	0,9	0,03	3,31	-3,3	-0,11
ПАНГАСИУС	3,73	3,61	-3,2	-0,12	3,73	-3,2	-0,12
ХЕК	5,31	5,14	-3,2	-0,17	5,57	-7,7	-0,43
СВИНСКО месо	7,41	7,10	-4,2	-0,31	6,84	3,8	0,26
ПИЛЕ	3,85	3,77	-2,1	-0,08	3,79	-0,5	-0,02
ПИЛЕШКИ бут	2,76	2,76	0,0	0,00	2,75	0,4	0,01
ПИЛЕШКИ гърди	7,43	7,35	-1,1	-0,08	7,28	1,0	0,07
КРЕНВИРШИ	4,31	4,16	-3,5	-0,15	4,73	-12,1	-0,57
КРЕНВИРШИ пилешки	3,13	3,24	3,5	0,11	3,21	0,9	0,03
КОЛБАСИ малотрайни	4,56	4,42	-3,1	-0,14	4,37	1,1	0,05
ТРАЕН салам	8,12	8,33	2,6	0,21	8,33	0,0	0,00
КАЙМА	4,51	4,64	2,9	0,13	4,74	-2,1	-0,10

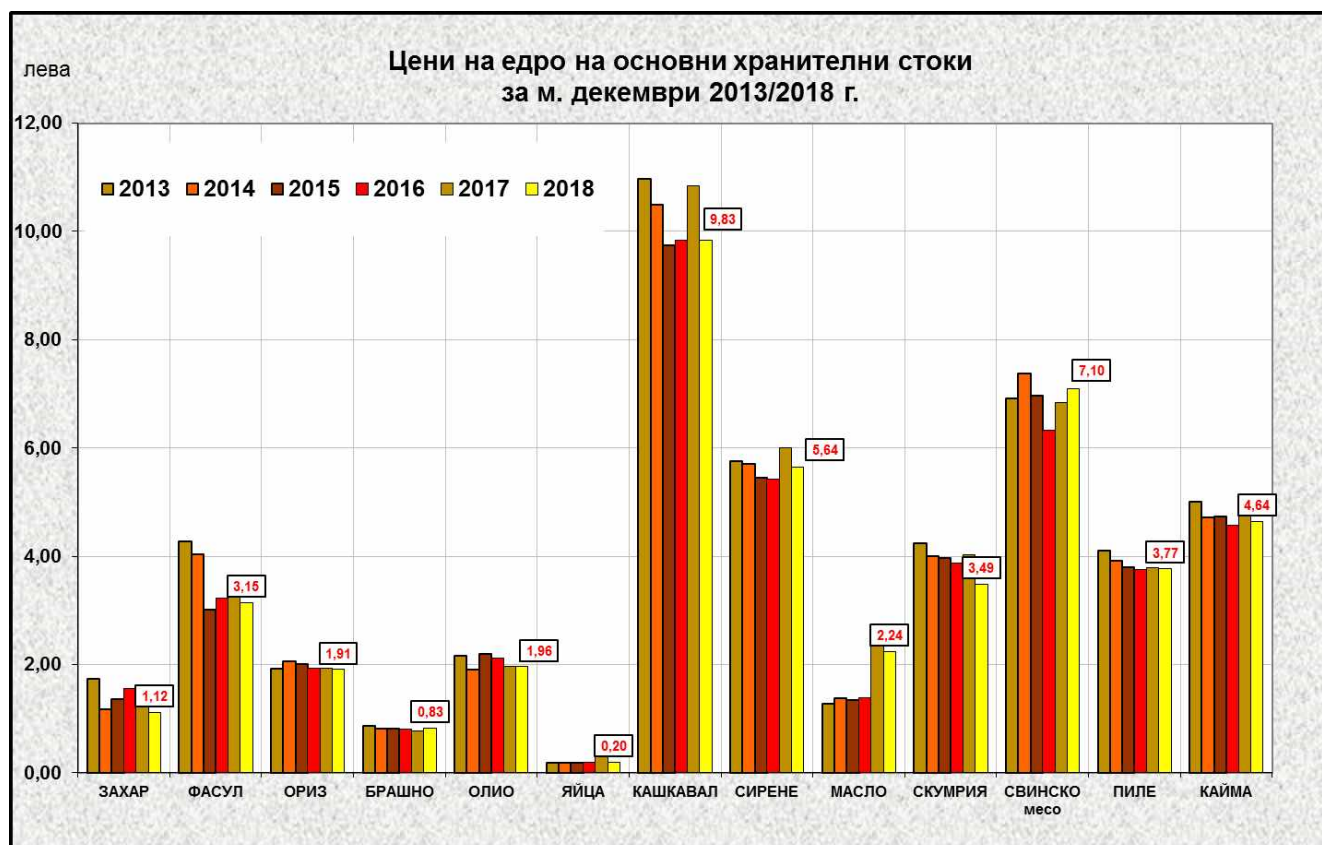
Фиг. 1

Фиг.2

Табл. 2 Цени на едро на хранителни стоки през м. декември 2013/2018 г.

декември	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО месо	ПИЛЕ	КАЙМА
година													
2013	1,73	4,27	1,93	0,86	2,16	0,18	10,97	5,75	1,27	4,24	6,91	4,11	5,01
2014	1,17	4,04	2,06	0,81	1,90	0,18	10,49	5,71	1,37	4,00	7,38	3,91	4,71
2015	1,36	3,02	2,01	0,82	2,19	0,19	9,75	5,45	1,34	3,97	6,96	3,79	4,73
2016	1,55	3,22	1,94	0,80	2,12	0,19	9,84	5,43	1,39	3,88	6,33	3,76	4,57
2017	1,29	3,30	1,93	0,78	1,96	0,29	10,84	6,01	2,35	4,02	6,84	3,79	4,74
2018	1,12	3,15	1,91	0,83	1,96	0,20	9,83	5,64	2,24	3,49	7,10	3,77	4,64

Фиг.3

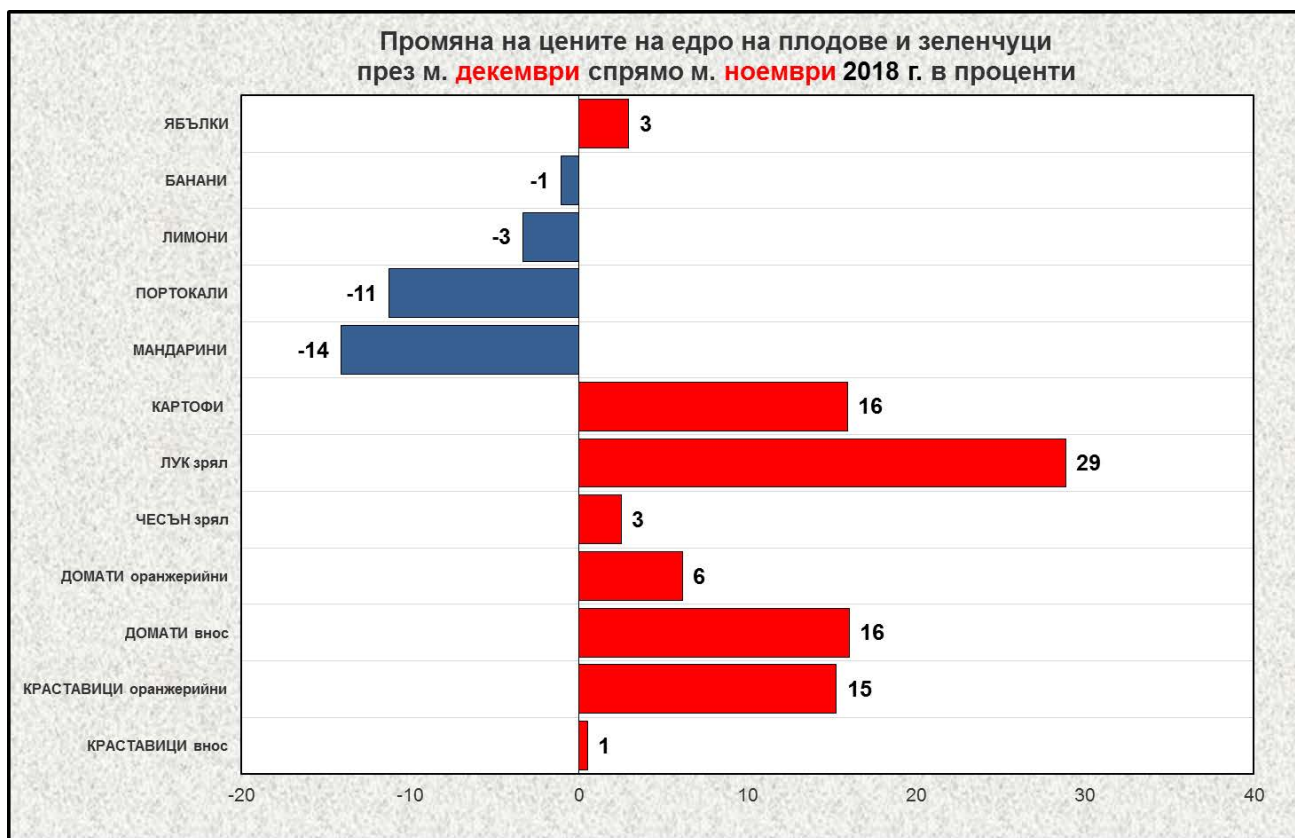
Анализът на цените на хранителните стоки през м. декември 2018 г. в сравнение със същия месец на шестгодишния период (2013 - 2018 г.) показва, че цените на основните хранителни стоки (захар, ориз, брашно и олио) са около и под нивата от същия месец на периода 2014 – 2017 г.

При млечните продукти се наблюдава ръст на цените на годишна база спрямо м. декември на 2015 и 2016 г., но са по-ниски спрямо миналата година. Цената на пилешкото се доближава до нивата от предходните 5 години, а цената на свинското месо е по-висока в сравнение с предходните три години, но остава под нивото от 2014 г. (табл.3 и фиг.14)

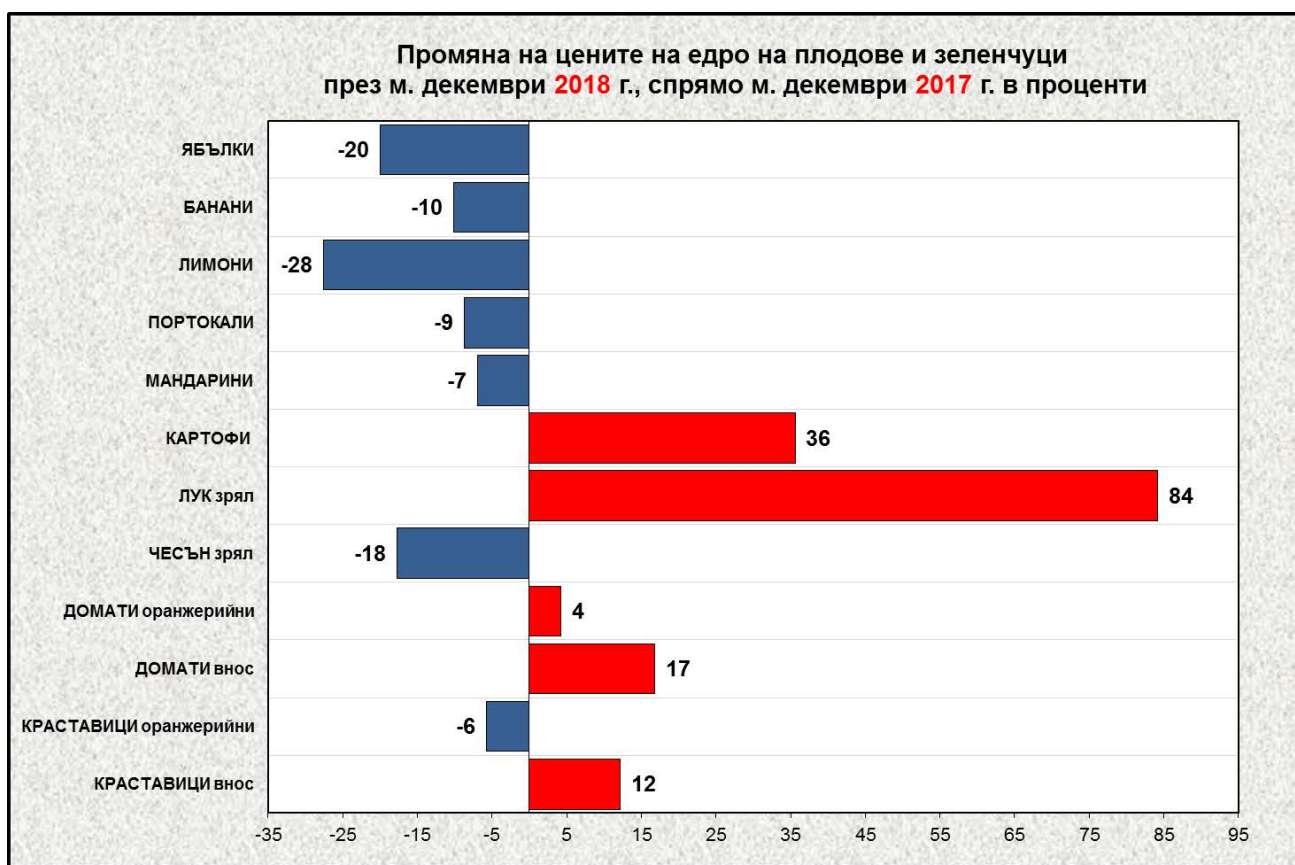
2. Плодове и зеленчуци

Табл. 3

СТОКА	ноември'18	декември'18	промяна в %	промяна в лв.	декември'17	промяна в %	промяна в лв.
	цена	цена			цена		
ЯБЪЛКИ	1,01	1,04	3	0,03	1,30	-20	-0,26
БАНАНИ	1,89	1,87	-1	-0,02	2,08	-10	-0,21
ЛИМОНИ	1,82	1,76	-3	-0,06	2,43	-28	-0,67
ПОРТОКАЛИ	1,42	1,29	-9	-0,13	1,38	-7	-0,09
МАНДАРИНИ	1,56	1,37	-12	-0,19	1,44	-5	-0,07
КАРТОФИ	0,69	0,80	16	0,11	0,59	36	0,21
ЛУК зрял	0,90	1,17	30	0,27	0,63	86	0,54
ЧЕСЪН зрял	3,58	3,60	1	0,02	4,46	-19	-0,86
ДОМАТИ оранжерийни	2,11	2,22	5	0,11	2,15	3	0,07
ДОМАТИ внос	1,56	1,78	14	0,22	1,55	15	0,23
КРАСТАВИЦИ оранжерийни	2,16	2,56	19	0,40	2,64	-3	-0,08
КРАСТАВИЦИ внос	1,83	1,85	1	0,02	1,64	13	0,21
ЗЕЛЕ	0,62	0,68	10	0,06	0,57	19	0,11
МОРКОВИ	0,68	0,73	7	0,05	0,68	7	0,05

Фиг.4

Фиг.5

При движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. декември спрямо м. ноември се наблюдава превес на възходящите тенденции на цените на зеленчуците и спад на цените на плодовете, който е по-силно изразен при цитрусовите плодове. (табл.3, фиг.5)

Цените на едро на българските домати бележат слаб ръст от 3%, а домати от внос поскъпват на месечна база с 16%. Българските краставици поскъпват на месечна база с 15%. Зрелият лук и картофите поскъпват с 16-29%.

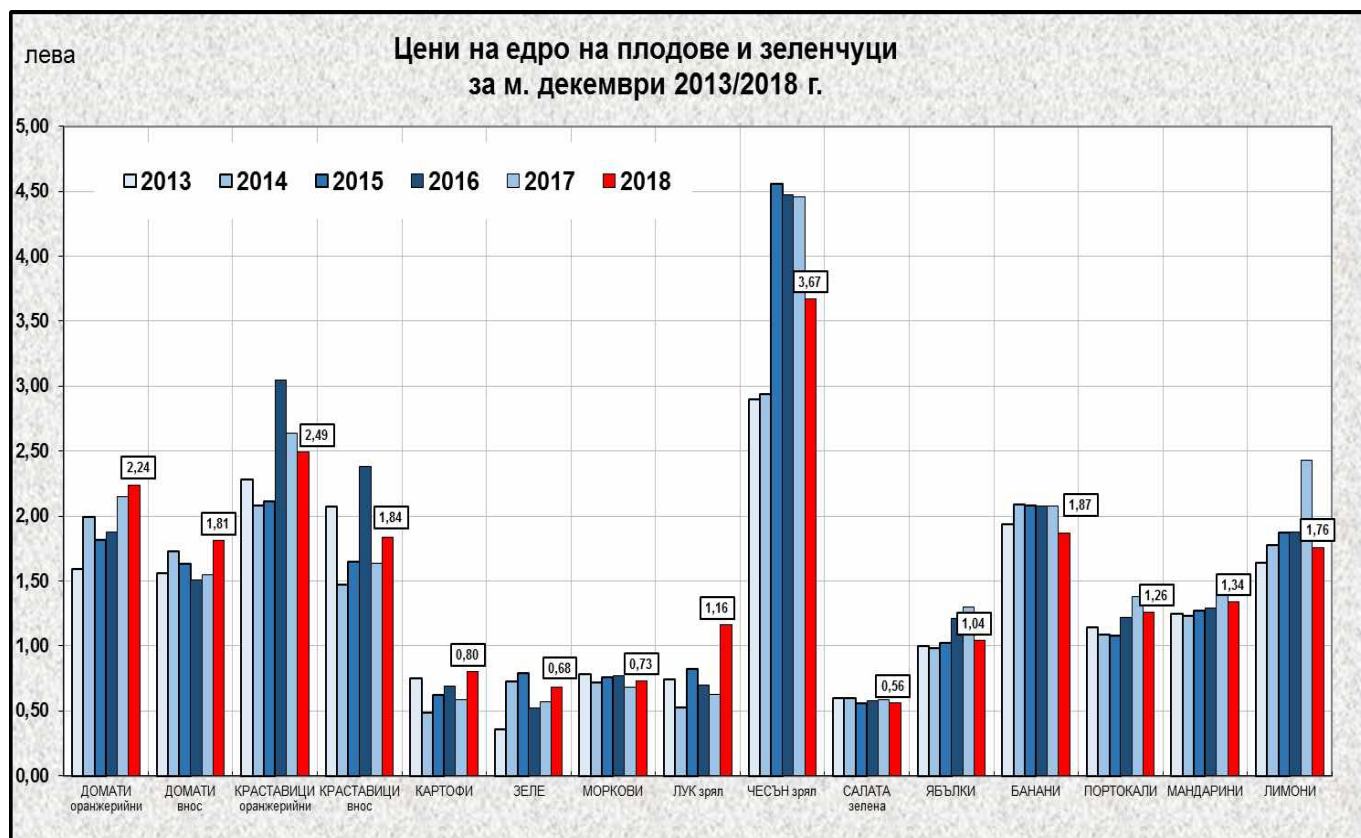
При цените на плодовете се наблюдава намаляване на стойностите на месечна база на портокалите и мандарините с 11-14%, на бананите и лимоните с 1-3%, а ябълките леко поскъпват с 3%.

В сравнение със същия месец на миналата година при цените на зеленчуците наблюдаваните тенденции са преобладаващо възходящи, а при плодовете се наблюдава обратната тенденция. Най-голямо поскъпване на годишна база има при зрелия лук 84%. С около 10-15% поскъпват картофите, домати и краставиците от внос. Поевтиняване на годишна база има при зрелия чесън (82%)

При всички плодове, предмет на този анализ се наблюдава поевтиняване на годишна база, като най-голямо то е при лимоните – 28%. Намалението на цените на годишна база при бананите, портокалите и мандарините е 7-10%, ябълките поевтиняват с 20%. (табл.3 и фиг.6)

Таблица 4 Цени на едро на зеленчуци и плодове през м. декември 2013/2018г.

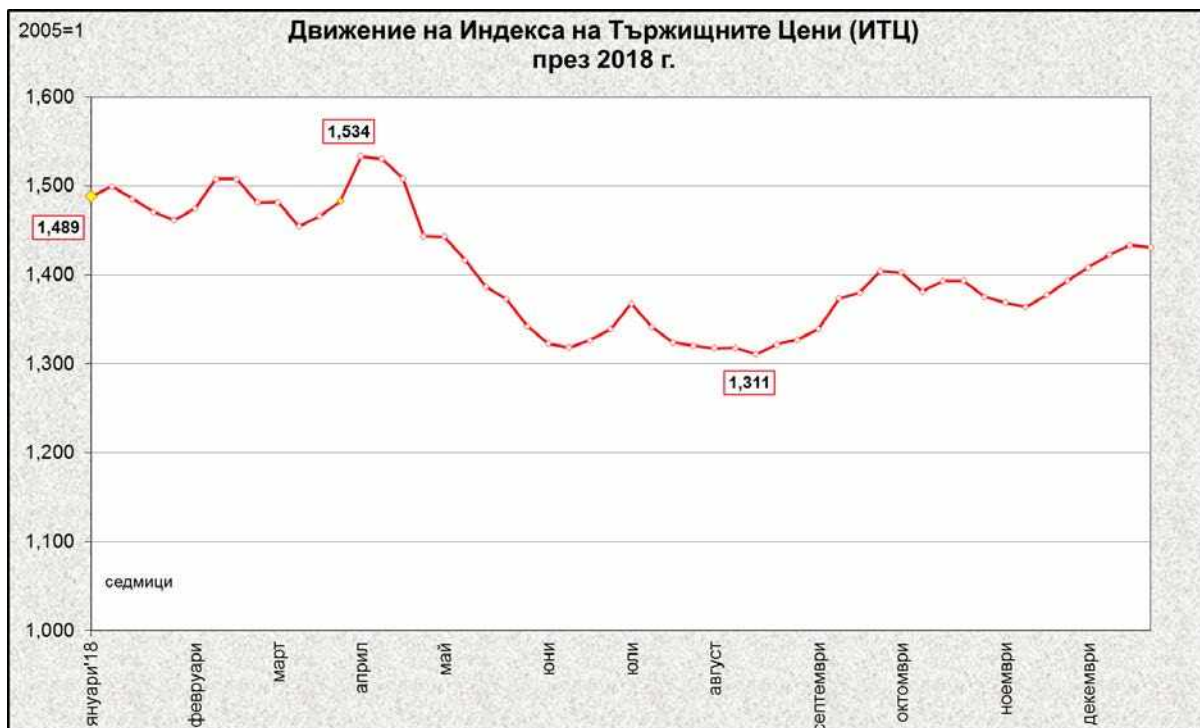
декември	ДОМАТИ оранжерийни	ДОМАТИ внос	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	КРАСТАВИЦИ внос	КАРТОФИ	ЗЕЛЕ	МОРКОВИ	ЛУК зрял	ЧЕСЪН зрял	САЛАТА зелена	ЯБЪЛКИ	БАНАНИ	ПОРТОКАЛИ	МАНДАРИНИ	ЛИМОНИ
година															
2013	1,59	1,56	2,28	2,07	0,75	0,36	0,78	0,74	2,90	0,60	1,00	1,94	1,14	1,25	1,64
2014	1,99	1,73	2,08	1,47	0,49	0,73	0,72	0,53	2,94	0,60	0,98	2,09	1,09	1,23	1,78
2015	1,82	1,63	2,11	1,65	0,62	0,79	0,76	0,82	4,56	0,56	1,02	2,08	1,08	1,27	1,87
2016	1,88	1,51	3,05	2,38	0,69	0,52	0,77	0,70	4,47	0,58	1,21	2,08	1,22	1,29	1,88
2017	2,15	1,55	2,64	1,64	0,59	0,57	0,68	0,63	4,46	0,59	1,30	2,08	1,38	1,44	2,43
2018	2,24	1,81	2,49	1,84	0,80	0,68	0,73	1,16	3,67	0,56	1,04	1,87	1,26	1,34	1,76

Фиг.6

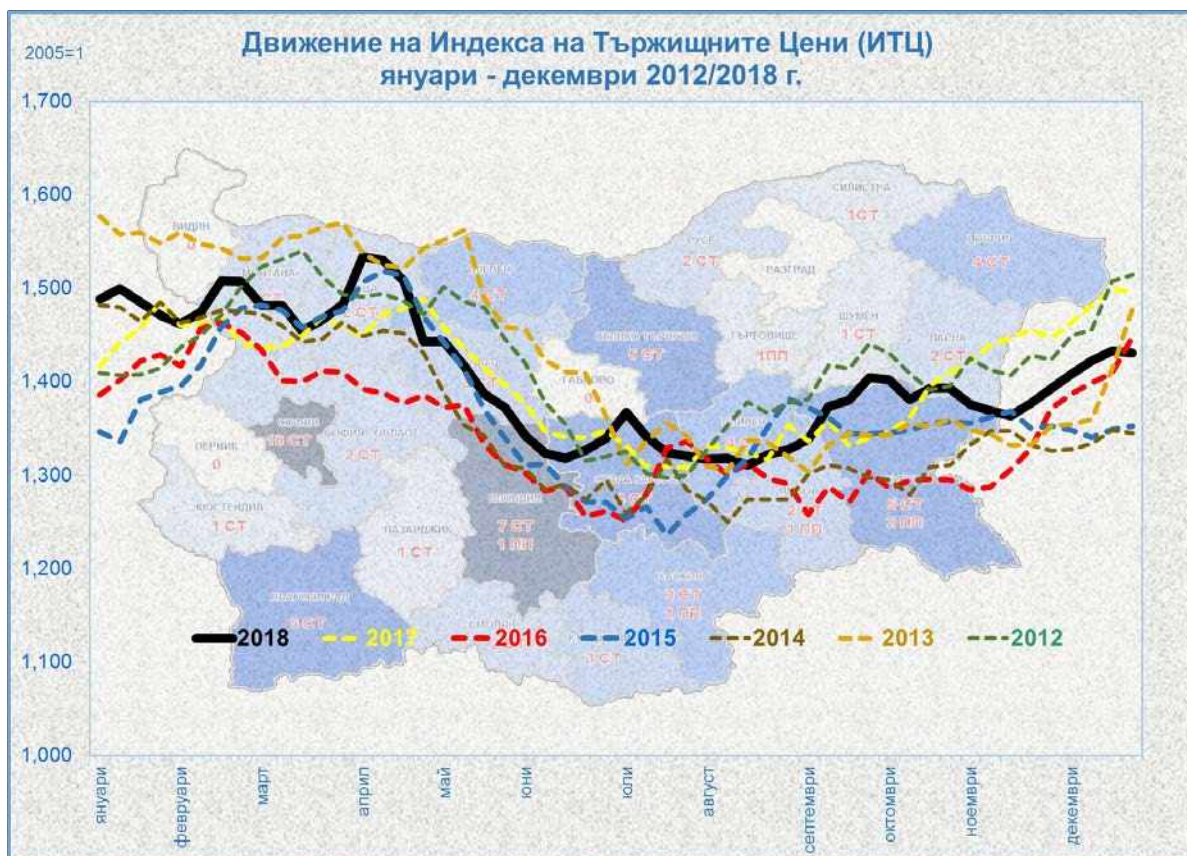
- Цените на оранжерийните домати през м. декември 2018 г. са на най-високо ниво спрямо същия месец на предходния петгодишен период.
- Цените на краставиците през м. декември на настоящата година са по-високи спрямо същия месец на периода и остават под нивата от м. декември'15.
- Цените на картофите и зрелия лук през тази година са най-високи в сравнение със същия месец на предходните години.
- Цените на зелето, морковите и зрелия лук са около и под нивата от предходните години.
- Цените на едро на плодовете, предмет на този анализ са близки и малко под стойностите на преходните години. (табл.4, фиг.6)

3. Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

Фиг.7

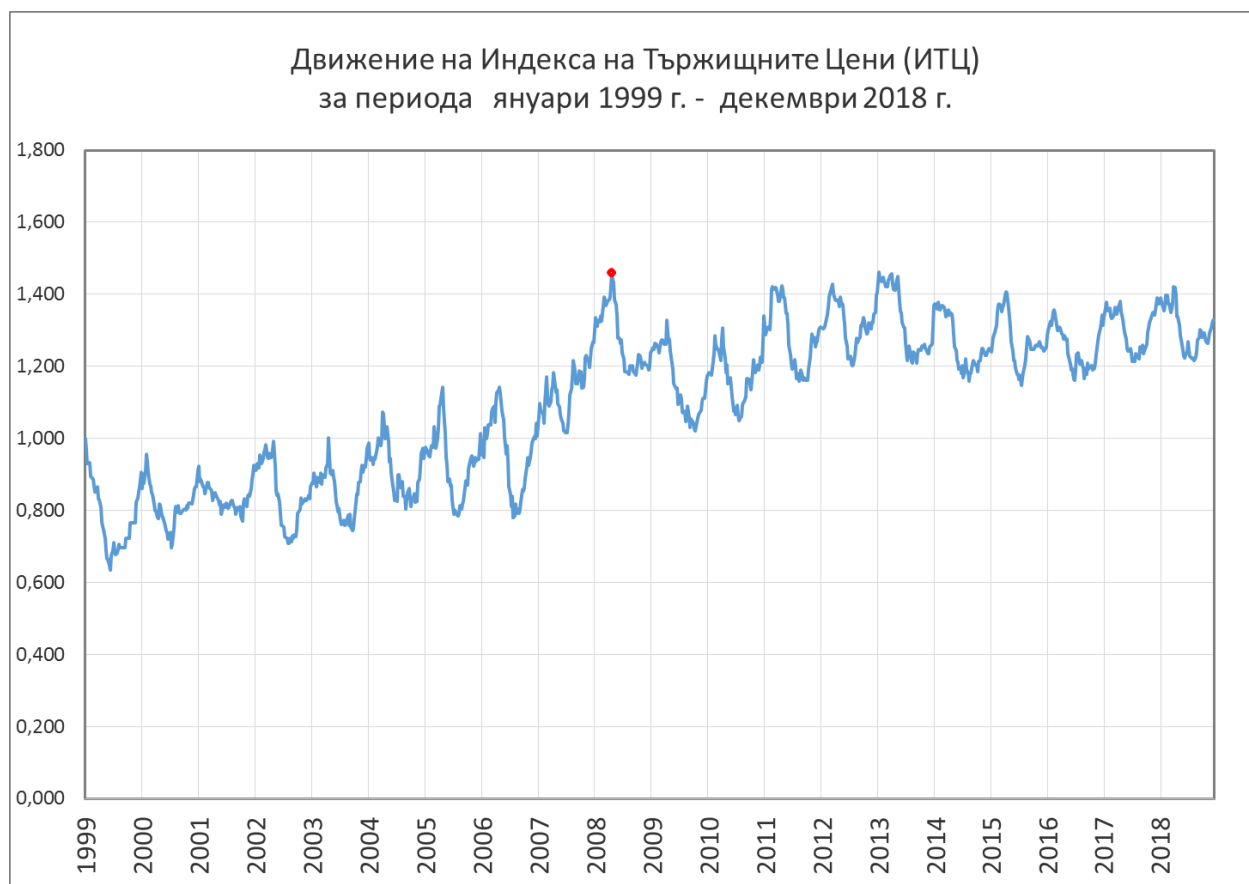
От средата на м. ноември кривата на индекса придобива възходящ тренд, който се запазва и през м. декември, без да се наблюдават пикови стойности около коледните и новогодишните празници. (фиг.7)

Фиг.8

През м. декември 2018 г. кривата на **Индекса на тържищните цени** минава над нивата от същия месец на 2014 и 2015 г. , остава под нивата от 2012 и 2017 г. и се доближава до стойностите от 2013 и 2016 г. (фиг.8)

Движението на ИТЦ в периода януари 1999 г. – декември 2018 г. следва определени тенденции на силен ръст на стойностите през зимата и ниски нива през лятото. Най-високите стойности за този период индексът достига през зимата на 2008 г. (фиг. 9)

Фиг.9

**С уважение,
ВЛАДИМИР ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ**